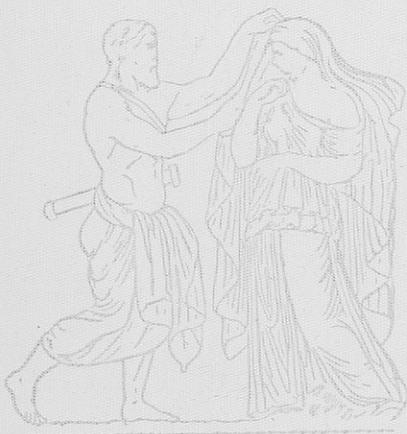

Φ. ΒΟΥΣΒΟΥΝΗ — Θ. ΣΤΑΥΡΟΥ

1316

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ

ΔΙΑ ΤΗΝ Ε΄ ΤΑΞΗΝ ΤΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1961

1.40 βάρος

1.37 μείωση

ωραία 65

ωραία 70

ωραία 82

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

1. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ
2. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ *

Ι. ΤΟ ΔΡΑΜΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΟΥ

Τὸ δράμα εἶναι ἐν τῶν τριῶν μεγάλων εἰδῶν τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ ποιητικοῦ λόγου. Τὰ ἄλλα δύο εἶναι τὸ ἔπος καὶ ἡ λυρική ποίησις.

Ἔργον θεατοικόν, προωρισμένον κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς του πάντοτε διὰ παρῶσασιν καὶ ὄχι δι' ἀπλῆν ἀνάγνωσιν, τὸ δράμα ἦτο καλλιτέχνημα σύνθετον, διότι ἐκτὸς τοῦ λόγου, ὅστις ἦτο τὸ κύριον ὄργανον τῆς καλλιτεχνικῆς του ἐκφράσεως, ἦτο ἀπαραίτητος εἰς τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν ἐκτέλεσίν του ἡ συνδρομὴ καὶ ἄλλων τεχνῶν, τῆς μουσικῆς καὶ τῆς ὀρχήσεως. Ὁρισμένα μέρη του ἐμελοποιοῦντο ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ καὶ ἤδοντο ὑπὸ προσώπων ἀποτελούντων Χορόν, συνωδεύοντο δὲ καὶ ὑπὸ ὄνθμικῶν κινήσεων ἢ καὶ πραγματικῆς ὀρχήσεως.

Πάντως ὅμως κατὰ πρῶτον καὶ κύριον λόγον τὸ δράμα ἦτο ἔργον ποιητικόν, δηλαδὴ λογοτεχνικόν. Οἱ ἀρχαῖοι ἐν τούτοις τὸ ὠνόμασαν δράμα (ἐκ τοῦ δ ρ ἄ ω - δ ρ ῶ = πράττω), διότι δι' αὐτοὺς ἦτο κυρίως κἀτὶ τὸ δ ρ ῶ μ ε ν ο ν, ἦτοι πράξις, καὶ δὴ, ὅπως θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, ἱεροπραξία, ἱεροτελεστία.

Εἰς ὀρισμένας ἱεροτελεστίας, π. χ. εἰς τὰ Ἐλευσίνια μυστήρια, οἱ παριστάμενοι, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἤκουον τὰ λεγόμενα καὶ τὰ ᾄδόμενα, ἔβλεπον καὶ ἱεράς συμβολικὰς πράξεις, τὰς ὁποίας ὠνόμαζον δ ρ ῶ μ ε ν α. Ταῦτα δὲν ἦσαν δράματα, πρωτότυπα δηλαδὴ καὶ ἐλεύθερα καλλιτεχνικὰ δημιουργήματα, ἀπ' ἐναντίας μάλιστα θὰ κατεβάλλετο προσπάθεια νὰ ἐκτελῶνται ἐκάστοτε πιστῶς, κατὰ ὀρισμένον τυπικόν, διότι ἐπιστεύετο ὅτι οὕτως ὁ θρησκευτικὸς σκοπός, διὰ τὸν ὅποιον ἐγίνοντο, θὰ ἐπραγματοποιεῖτο ἐδολώτερον· πάντως ὅμως ἀναλογία τις μεταξὺ τῶν δρωμένων τούτων καὶ τοῦ γενωμένου δράματος ἐπῆρχε καὶ ἡ ὁμοιότης αὕτη θὰ συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ καθιερωθῇ τὸ ὄνομα δ ρ ᾱ μ α διὰ τὸ νέον τοῦτο ποιητικὸν εἶδος.

Τοῦ ἔπους ὑπόθεσις ἦσαν τὰ κ λ έ α ἄ ν δ ρ ῶ ν, δηλαδὴ καὶ ἐκεῖ

* Τοῦ Θ. Στάβρου.

δοῶσις κυρίως· τὸ λυρικὸν ποίημα ἐκφράζει συναισθήματα, ἀλλ' οὐχὶ σπανίως ἐξυμνεῖ ἢ ἀφηγεῖται — ἂν καὶ κατὰ τρόπον διάφορον τοῦ ἔπους — πράξεις. Τὴν δοῶσιν ὁμως αὐτήν, τὰς πράξεις αὐτάς, οἱ ἀκροαταὶ τοῦ ἐπικοῦ ἢ λυρικοῦ ἔργου δὲν τὰς βλέπουν ἐνώπιόν των· βλέπουν καὶ ἀκούουν τὸν ποιητὴν ἢ τὸν ῥαφωδὸν ἀπαγγέλλοντα, ἀφηγούμενον, βλέπουν καὶ ἀκούουν τὸν ἐκτελεστὴν τοῦ λυρικοῦ ἄσματος ἢ τοὺς ἐκτελεστάς, τὸν Χορὸν — ἂν πρόκειται περὶ λυρικοῦ ποιήματος χορικοῦ — ἄδοντας καὶ ἐξυμνοῦντας πράξεις. Ἀντιθέτως, κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ δράματος ὁ θεατὴς ἔχει ἐνώπιόν του πρόσωπα — τοὺς ὑποκριτὰς (δηλ. τοὺς ἠθοποιούς) καὶ τοὺς χορευτάς —, τὰ ὁποῖα παρουσιάζονται ὡς οἱ ἥρωες τοῦ ἔργου, ὑποδύονται δηλ. ἄλλα πρόσωπα καὶ ὡς τοιαῦτα ἐνεργοῦν ὁμιλοῦντα καὶ δοῶντα. Εἰς τὸ δράμα λοιπὸν ἢ δοῶσις παρουσιάζεται ὡς ζωντανὴ πραγματικότης καὶ ὄχι ὡς θέμα ἀφηγήσεως.

Ἐπὶ τὴν ἀρχαιότητα τριῶν εἰδῶν δράματα : ἡ τραγωδία, τὸ σατυρικὸν δράμα καὶ ἡ κωμωδία.

Ἡ τραγωδία εἶναι τὸ σοβαρὸν, σεμνὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς δράμα. Οἱ ποιηταὶ τῆς ἡτλὸν τὰ θεμάτα των ἀπὸ τοὺς θησανοὺς τῶν λαϊκῶν μύθων — σπανιώτατα ἀπὸ ἄλλας πηγὰς — καὶ ἐπραγματεύοντο αὐτὰ κατὰ τρόπον γεννῶντα εἰς τὰς ψυχὰς τῶν θεατῶν εὐγενῆ καὶ ὕψηλὰ συναισθήματα· κυρίως προεκάλλον τὴν μέτριον δακρύων πολλακίς συμπάθειάν των πρὸς τὰ δοῶντα πρόσωπα καὶ τὴν ἀησιοχίαν, τὴν ἀγωνίαν διὰ τοὺς ἀπειλοῦντας αὐτὰ κινδύνους, τὸν ἔλεον καὶ τὸν φόβον, ὅπως ἔλεγεν ὁ Ἀριστοτέλης.

Κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη ἡ ποίησις ἐν γένει εἶναι μίμησις. Τὴν μίμησιν ὁμως δὲν πρέπει νὰ ἐκλαμβάνωμεν ὡς πιστὴν καὶ δουλικὴν ἀντιγραφὴν τῆς πραγματικότητος, ἀλλ' ὡς ἐλευθέραν δημιουργίαν καὶ σύνθεσιν τῶν στοιχείων τῆς πραγματικότητος μὲ τὰσιν πρὸς ἐξιδανικέωσιν. Εἰδικώτερον ἡ τραγωδία εἶναι μίμησις πράξεως σοβαρᾶς, ἐχοῦσης ἀρχήν, μέσον καὶ τέλος καὶ κάποιαν ἔκτασιν, μέγεθος εὐδύνοπτον. Ἡ μίμησις γίνεται διὰ λόγον ἢ δὲν σ μ ἔ ν ο ν, ἔχοντος δηλαδὴ ῥυθμὸν, ἀρμονίαν καὶ μελωδίαν. Τὰ ἠδύσματα ταῦτα δὲν ἐγκατασπεύδονται πάντα ὁμοῦ εἰς ὀλόκληρον τὸ ἔργον, ἀλλὰ κοσμοῦν τὰ διάφορα μέρη τῆς τραγωδίας, ὅπου ἕκαστον εὐαρμοστεῖ. Ἡ τραγωδία διεγείρει εἰς τὴν ψυχὴν τῶν θεατῶν τὸν ἔλεον καὶ τὸν φόβον ὁ θεατὴς βλέπων πάσχοντα τὸν ἥρωα — ὅστις συνήθως ἔχει ὕψηλὰ καὶ εὐγενῆ αἰσθήματα καὶ τείνει πρὸς ἀνώτερα ἀγαθὰ, ἀλλὰ πίπτει διὰ σφάλμα τι ἢ ἁμαρτίαν — αἰσθά-

νεται ζωηρόν συμπάθειαν πρὸς αὐτὸν καὶ ἀνησυχίαν διὰ τὴν τύχην του. Ἐν τέλει ὅμως ἐπέρχεται ἡ κἀθ' ἁρσις: ὁ ποιητὴς μὲ τὴν τέχνην του δίδει τοιαύτην τροπὴν εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ μύθου καὶ ἔπειτα τοιαύτην λύσιν εἰς τὸ δράμα, ὥστε ὁ ἦρωα πίπτει ἀξιοπρεπῶς καὶ ὑποκύπτει εἰς τοὺς νόμους τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἠθικῆς τάξεως. Ἡ ψυχὴ τοῦ θεατοῦ, ἡ ὁποία εἶχε ταραχθῆ ἀπὸ τὸν ἔλεον καὶ τὸν φόβον, καθ' αἶρεται ἀπὸ τὰ παθήματα ταῦτα διὰ τῆς δοκιμασίας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐπέρασεν, ἀνακουφίζεται καὶ καταπραΰνεται.

Τὰ γνωρίσματα ταῦτα τῆς τραγωδίας, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὴν οὐσίαν αὐτῆς, περιέλαβεν ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ποιητικῇ του εἰς ἓνα περίφημον ὀρισμὸν, ὅστις ἔχει ἐπὶ λέξει ὡς ἑξῆς: "Ἐστίν οὖν τραγωδία μίμησις πράξεως σπουδαίας καὶ τελείας, μέγεθος ἐχούσης, ἡδυσμένῳ λόγῳ, χωρὶς ἐκάστῳ τῶν εἰδῶν ἐν τοῖς μορίοις, δρώντων καὶ οὐ δι' ἀπαγγελίας, δι' ἑλέου καὶ φόβου περαινούσα τὴν τῶν τοιούτων παθημάτων κάθαρσιν.

Οἱ ποιηταὶ τῶν τραγωδιῶν ἔγραφον καὶ τὰ σατυρικά δράματα. Ἐδίδον εἰς αὐτὰ ἐξωτερικὴν μορφήν ὁμοίαν πρὸς τὴν τῆς τραγωδίας καὶ ἤρτλον καὶ δι' αὐτὰ τὰ θέματά των ἀπὸ τοὺς μύθους, τοὺς ὁποίους ὅμως ἔβλεπον τώρα ὑπὸ τὴν φαιδρὰν των ὄψιν. Τὸ σατυρικὸν δράμα ζωηρόν καὶ εὐθυμον, προσεκάλει τὸν γέλωτα, ἀλλὰ δὲν ἐκαστηρίαζε, δὲν διεκωμῶδει, δὲν ἐσατιρίζε*. Τὸ σατυρικὸν δράμα ὀνομάσθη οὕτω, διότι τὸν χορὸν του ἀπετέλουν πάντοτε Σάτυροι, ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς ὡς κορυφαῖον ἓνα γέροντα Σειληρόν: οἱ ἀρχαῖοι τὸ ὀνόμαζον ἐπίστε καὶ δράμα σειληρικόν.

Αἱ κωμῳδίαὶ συνετίθετο ὑπὸ εἰδικῶν ποιητῶν, τῶν κωμικῶν ποιητῶν ἢ κωμωδοποιῶν. Οὗτοι ἐλάμβανον τὰ θέματά των ἀπὸ τὴν σύγχρονον καθημερινὴν ζωὴν ἢ ἀπὸ κόσμους φανταστικούς. Ἡ κωμῳδία προσεκάλει καὶ αὐτὴ τὸν γέλωτα, ἀλλὰ συγχρόνως — τοῦλάχιστον ὑπὸ τὴν παλαιάν της μορφήν, ἦτοι μέχρι τοῦ 390 περίπου π. Χ. — ἔσκωπτε καὶ ἐκαστηρίαζε καὶ μάλιστα πολλὰκις κατὰ τρόπον αὐστηρόν καὶ ἀμείλικτον πρόσωπα καὶ πράγματα, καταστάσεις πολιτικὰς καὶ κοινωνικὰς καὶ ἰδέας, τὰς ὁποίας οἱ κωμικοὶ ποιηταὶ θεθεόρουσαν πεπληνημένως καὶ ἐπικινδύνους.

* Οὗτε καὶ ἔχει σχέσηιν τινὰ ἢ λέξις σατυρικὸν πρὸς τὴν σάτιραν, λέξιν λατινικὴν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐσηματίσαμεν τὸ ὄημα σατιρίζω.

2. Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ

Ἡ ἀρχαία τραγωδία — ὅπως καὶ τὰ ἄλλα εἶδη τοῦ δράματος — ἦτο, ὡς εἶπομεν, καλλιτέχνημα σύνθετον τὰ μέσα τῆς ἐκφράσεώς της ἦσαν ὁ λόγος, ἡ μουσικὴ καὶ ἡ ὄρχησις. Εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἐκάστης τραγωδίας ἐλάμβανε μέρος ἀπαραιτήτως Χορός, ἦτοι ὄμιλος προσώπων — 12 παλαιότερον, 15 ἀπὸ τοῦ Σοφοκλέους —, ὁ ὁποῖος ἦδεν ὅλος συγχρόνως ἢ κατὰ ἡμιχόρια καὶ ἐξετέλει ὀυθμικὰς κινήσεις καὶ πραγματικὴν ὄρχησιν, μιμητικὴν πράξεων καὶ ἐκφραστικὴν ψυχικῶν καταστάσεων. Ἄμα τῇ παρόδῳ του, ἦτοι τῇ εἰσόδῳ του εἰς τὸν τόπον τῶν παραστάσεων, τὴν ὀρχήσαν, ἦδεν ἐν ἄσμα, τὸ ὁποῖον ἐκαλεῖτο καὶ αὐτὸ πάροδος· ἔπειτα δὲ κατὰ τὰ διαλείμματα τῶν διαλογικῶν μερῶν, τὰ ὁποῖα ἀπηγγέλλοντο, ἦδεν ἄλλα ἄσματα, τὰ λεγόμενα στάσιμα. Τὰ χορικὰ ταῦτα ἄσματα ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον μὲν ἦσαν κατὰ κανόνα ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὸ προσηγηθὲν διαλογικὸν μέρος, ὡς πρὸς δὲ τὴν μορφήν ἦσαν ὅμοια πρὸς τὰ ἄλλα χορικὰ ἄσματα, τὰ ὁποῖα συνετίθεντο καὶ ἦδοντο καὶ πρὸς τῆς γενέσεως τῆς τραγωδίας· ἦσαν πεποιημένα εἰς ποικίλα μέτρα, διηροῦντο εἰς στροφὰς καὶ ἀντιστροφὰς, ἀντιστοιχοῦσας πρὸς τὰς στροφὰς κατὰ τὸ μέτρον καὶ τὴν μελωδίαν, καὶ εἰς ἐπωδούς, ἐγράφοντο δὲ ὅστος καὶ ἐκεῖνα εἰς διάλεκτον δωρικὴν ἢ τοῦλάχιστον ἀνάμεικτον μὲ πολλὰ δωρικὰ στοιχεῖα. Ἐκτὸς τῶν ἄσμάτων τούτων παρενεβάλλοντο ἐπίοτε καὶ ἐντὸς τῶν διαλογικῶν μερῶν ἄλλα συντομώτερα ἄσματα, ἀδόμενα ἢ ὑπὸ τοῦ Χοροῦ καὶ ἐνὸς ἢ δύο ἠθοποιῶν ἐναλλάξ (κομποὶ) ἢ ὑπὸ ἐνὸς ἠθοποιοῦ (μονοδία) ἢ ὑπὸ δύο ἠθοποιῶν (διωδία). Ἡ πάροδος, τὰ στάσιμα καὶ τὰ ὀλίγα ἄλλα ἄσματα, τὰ παρεμβλλόμενα ἐντὸς τῶν διαλογικῶν μερῶν, ἀποτελοῦν τὸ λυρικὸν στοιχεῖον τῆς τραγωδίας.

Φορεῖς τῆς ἐξελλίξεως τῆς ὑποθέσεως ἦσαν : α') ὁ πρόλογος, ἦτοι τὸ πρὸ τῆς παρόδου τοῦ Χοροῦ μέρος, τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν ἦτο ἀπαραίτητον, διότι ἐπίοτε ἢ τραγωδία ἤρχιζεν ἀμέσως μὲ τὴν πάροδον, β') τὰ ἐπεισόδια, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἠκολουθεῖτο ὑπὸ ἐνὸς στασίμου, καὶ γ') ἡ ἔξοδος, ἦτοι τὸ μετὰ τὸ τελευταῖον στάσιμον τμήμα τῆς τραγωδίας. Ὁ πρόλογος, τὰ ἐπεισόδια καὶ ἡ ἔξοδος ἐγράφοντο εἰς τὴν ἀρχαίαν ἀττικὴν διάλεκτον καὶ πάντοτε εἰς στίχους — πεζὸν δράμα εἰς τὴν ἀρχαιότητα δὲν ὑπῆρχεν —, ἀλλὰ στίχους ἀπαγγελλομένους καὶ ὄχι ἀδομένους (κατὰ κανόνα τὸ ἰαμβικὸν τρίμετρον, ἐπίοτε τὸ τροχαῖ-

κόν τετραμέτρον), ἐξετελοῦντο δὲ ὑπὸ τῶν ὑποκριτῶν (τῶν ἠθοποιῶν)· εἰς τὸν διάλογον ἐλάμβανε πολλάκις μέρος καὶ ὁ κορυφαῖος τοῦ Χοροῦ. Τὰ διαλογικὰ καὶ ἀφηγηματικὰ μέρη τῆς τραγωδίας ἀποτελοῦν τὸ ἐπικὸν στοιχεῖον αὐτῆς.

Ἐνῶ οἱ ἄρρωδοὶ τοῦ ἔπους καὶ οἱ ἐκτελεσταὶ τῶν λυρικῶν ποιημάτων ἀφηγοῦνται καὶ ἄδουν ἐξ ὀνόματός των, οἱ ὑποκριταὶ καὶ οἱ χορευταὶ τοῦ δράματος ἐξ ἰ σ τ α ν τ α ι, ἐξέρονται δηλ. ἀπὸ τὴν προσωπικότητά των καὶ ὑποδύονται ἄλλα πρόσωπα, τοὺς ἥρωας τοῦ ἔργου, τῶν ὁποίων μετενσαρκώνουσι τρόπον τινὰ τὰ διανοήματα, τὰ συναισθήματα καὶ τὸν ὅλον χαρακτήρα. Ἡ ἔ κ σ τ α σ ι ς αὕτη, οὐσιῶδες γνῶρισμα τοῦ δράματος, ἐξεδηλοῦτο διὰ τῆς μεταμορφώσεως τῶν ὑποκριτῶν καὶ τῶν χορευτῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν μετημφιένοντο μόνον — ὅπως γίνεται εἰς τὸ νεώτερον θέατρον —, ἀλλ' ἔφερον ἀπαραιτήτως καὶ κατάλληλον π ρ ο σ ω π ε ῖ ο ν (προσωπίδα) ἀνάλογον πρὸς τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ὑπεδύοντο· κατὰ τὴν διάρκειαν δὲ τῆς παραστάσεως ἤλλασσον προσωπεῖον, ἐφ' ὅσον ἦτο τοῦτο ἀναγκαῖον.

Οὐσιῶδες γνῶρισμα τῆς ἀρχαίας τραγωδίας ἦτο ὁ θρησκευτικὸς αὐτῆς χαρακτήρ. Ἡ τραγωδία δὲν παριστάνετο ὅπουδῆποτε καὶ ὅποτεδῆποτε. Παριστάνετο, ἐ δ ι δ ἄ σ κ ε τ ο, ὅπως ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι, μόνον καθ' ὥρισμένας ἑορτὰς τοῦ Διονύσου καὶ ἐντὸς χρόνον ἀφιερωμένον εἰς αὐτόν. Ἡ ἐκτέλεσίς της ἦτο ἱεροτελεστία, μέρος τοῦ προγράμματος τῶν ἑορτῶν, αἱ ὁποῖαι ἐτελοῦντο πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη, πρὶν ἐξετάσωμεν πόθεν προῆλθεν ἡ τραγωδία, νὰ γνωρίζωμεν τινα περὶ τῆς διονυσιακῆς λατρείας.

3. Η ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΗ ΛΑΤΡΕΙΑ

Ὁ Διόνυσος ἦτο κυρίως ὁ θεὸς τῆς ἀμπέλου καὶ τοῦ οἴνου, ἀλλὰ γενικώτερον ἐπροσωποποιεῖ τὴν ἐπὶ τῆς γῆς βλάστησιν καὶ πάσας τὰς μυστηριώδεις παραγωγικὰς δυνάμεις τῆς φύσεως. Ἡ λατρεία του ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν Ἀσσίαν καὶ τὴν Φρυγίαν διὰ τῆς Θράκης. Κατ' ἀρχὰς οἱ πιστοὶ του ἦσαν ὀλίγοι καὶ ὁ Διόνυσος ἐθεωρεῖτο κατώτερος θεὸς ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς Ὀμηρικὸν θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου, μετὰ τὴν πάροδον ὅμως τοῦ χρόνου καὶ ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀμπελοφυῆς ἡ λατρεία του διεδίδετο ὁλοκλήρως περισσότερον, βαθείας δὲ ὀρίζας ἔρρηρε καὶ εἰς ἐθρῶα στρώματα τοῦ λαοῦ ἐξηπλώθη κατὰ τὸν 7.

καὶ τὸν 6. αἰῶνα π. Χ. Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι τὴν διάδοσιν τῆς νέας λατρείας ἠγόησαν καὶ ἐπροστάτευσαν οἱ τύραννοι τῶν διαφόρων πόλεων, ὁ Περίανδρος εἰς τὴν Κόρινθον, ὁ Κλεισθένης εἰς τὴν Σικυῶνα, ὁ Πεισίστρατος εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ἐλέγετο υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης, θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Κάδμου. Οἱ μῦθοι διηγῶνται πολλὰς περιπετείας του, ὅτι ἔπεσεν εἰς χεῖρας ληστῶν, ὅτι κατεδιώχθη καὶ ἐροίφθη εἰς τὴν θάλασσαν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Θρακῶν Λυκούργου, καὶ ἄλλα παθήματα του, ἀλλὰ καὶ θριάμβους του. Αἱ περιπέτειαι αὐταὶ συμβολίζουσιν ἀφ' ἐνὸς μὲν τὰς ἐναλλαγὰς τῶν φυσικῶν φαινομένων, π.χ. τὴν βλάστησιν καὶ τὸν μαρασμόν, τὰ ὁποῖα ἐπροσωποποιεῖ ὁ Διόνυσος, ἀφ' ἐτέρου δὲ τοὺς σκληροὺς καὶ μακροχρονίους ἀγῶνας, οἱ ὁποῖοι ἀπητήθησαν διὰ τὴν διάδοσιν τῆς λατρείας του ἐν συνδυασμῶι πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀμπελοργίας.

Οἱ ὄπαδοι τοῦ Διονύσου ἐλάτρευον αὐτὸν ἐν ἱερῶι μανία καὶ ἐν ἐξάλλῳ ἐνθουσιασμῶι, ζωηρὰ δὲ καὶ παράφορα ἦσαν καὶ τὰ ἄσματα, τὰ ὁποῖα συνέθετον καὶ ἤδον πρὸς τιμὴν του. Ἔπινον βεβαίως καὶ ἄφθονον οἶνον, τὸ ἱερὸν δῶρον τοῦ θεοῦ.

Οὐσιῶδες γνώρισμα τῆς διονυσιακῆς λατρείας ἦτο ἡ ἔκστασις, μέθῃ συναισθηματικῇ, ἡ ὁποία ἀνύφανε τὸν πιστὸν ἐπάνω ἀπὸ τὴν πραγματικότητά καὶ τὸν ἔκανε νὰ αισθάνεται τὸν ἑαυτὸν του ἄλλο πρόσωπον, ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ λατρευομένου θεοῦ κατεχόμενον.

Ἡ μεταμφίεσις ἦτο κατὰ τὰς διονυσιακὰς τελετὰς ἀπαραίτητος· οἱ πιστοὶ περιεβάλλοντο δέρματα ζώων, ἔχριον τὸ πρόσωπόν των μὲ τραγίαν (κατακάθι οἴνου) ἢ ἐγάλυπτον αὐτὸ διὰ φύλλον ἢ φλοιῶν δένδρων καὶ ἔφερον στέφανον κισσοῦ, ἱεροῦ καὶ αὐτοῦ, ὡς τὸ κλῆμα, φυτό τοῦ Διονύσου.

4. Η ΓΕΝΕΣΙΣ ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

Ἦδη τίθεται τὸ πρόβλημα : πῶς ἐγενήθη ἡ τραγωδία ;

Τὰ συστατικά τῆς στοιχεῖα, τὸ ἐπικόν, τὸ λυρικόν, ἡ ὄρχησις, ὑπῆρχον πολὺ πρὸ τῆς ἐμφανίσεώς της, ἀλλ' ἡ σύνθεσις των δὲν εἶναι πρῶγμα τόσον αὐτονόητον. Ὅλα σχεδὸν τὰ ἔθνη ἐδημιούργησαν ἐπικά καὶ λυρικά ποιήματα· ἐπίσης πανταχοῦ ἀνεπτύχθη ἡ ὄρχησις, πολλοὶ δὲ περιηγηταὶ ἐπισκεφθέντες φυλάς ἰθαγενῶν τῶν διαφόρων ἠπείρων

παρετήρησαν και ἐμελέτησαν παρ' αὐτοῖς πολυπλόκους μιμητικούς χοροὺς μετημφιεσμένων ἢ ἔκστασις, ἢ ζωοποιὸς αἴτη δύναμις τῆς τραγωδίας, εἶναι κοινή εἰς πολλὰ θεησκευάματα, εὐρύτατα δὲ διαδεδομένη εἶναι καὶ ἡ χοῆσις τῆς προσωπίδος, προσωπίδος μὲ μαγικὸν χαρακτήρα, ἢ ὅποια κατὰ τὴν πίστιν τῶν πρωτογόνων λαῶν μεταβιβάζει εἰς τὸν φέροντα αὐτὴν τὴν δύναμιν καὶ τὰς ιδιότητες τοῦ εἰκονιζομένου θεοῦ. Ἐν τούτοις παρ' οὐδενὶ ἄλλῳ λαῶ καὶ εἰς οὐδεμίαν ἄλλην ἐποχὴν τὰ στοιχεῖα ταῦτα συνετέθησαν, ὥστε νὰ ἀπαρτίσουν τραγωδίαν. Τὸ ποιητικὸν τοῦτο εἶδος εἶναι αὐτοφυὲς μόνον ἐπὶ ἐλληνικοῦ ἐδάφους, εἶναι ἀποκλειστικὸν δημιουργημα τοῦ ἐλληνικοῦ πνεύματος.

Μέχρι τῶν μέσων περιῖπου τοῦ 6. αἰῶνος π. Χ. δύο εἶδη ποιήσεως ὑπῆρχον εἰς τὴν Ἑλλάδα : τὸ ἔπος καὶ ἡ λυρική ποιήσις.

Ἡ ἐποχὴ τῆς μεγάλης ἀκμῆς τοῦ ἔπους εἶχε βεβαίως παρέλθει τὰ μέγιστα καὶ ἀνυπέβλητα ἐπικά ἀριστουργήματα, ἢ Ἰλιάς καὶ ἢ Ὀδύσσεια, εἶναι, ὡς γνωστόν, πολὺ παλαιότερα· ἐν τούτοις τὸ εἶδος ἐξηκολούθει καλλιεργούμενον ὑπὸ τῶν ποιητῶν τοῦ λεγομένου ἐπικοῦ κῶζλου.

Ἡ λυρική ποιήσις ἤδη ἀπὸ 150 ἐτῶν εὐρίσκετο εἰς ὅλην τὴν τὴν ἀκμὴν. Ὅλα τὰ εἶδη τῆς εἶχον καλλιεργηθῆ καὶ ἐκαλλιεργοῦντο ἀκόμη λαμπρῶς. Ὁ Καλλῖνος, ὁ Τυρταῖος, ὁ Μίμνεμος καὶ ἄλλοι εἶχον συνθέσει θαυμασίας ἐλεγείας. Τῷ 560 ἔζη ἀκόμη ὁ Ἀθηναῖος νομοθέτης Σόλων, ὁ ὁποῖος ἦτο καὶ ἔξοχος ἐλεγειοποιός. Σκωπτικὸς ἰάμβους εἶχον γράφει ὁ μέγας ποιητὴς Ἀρχίλοχος καὶ ἄλλοι. Τὰ περὶ τὸ 600 π. Χ. ἔτη εἶναι ἡ ἐποχὴ τῆς μεγάλης ἀκμῆς τοῦ αἰολικοῦ μέλους, εἰς τὸ ὁποῖον διέπρωσαν ὁ Ἀλκαῖος καὶ ἡ Σαπφώ.

Εἶδος τῆς λυρικῆς ποιήσεως εἶναι καὶ ἡ ποιήσις ἢ χορική. Τὸ χορικὸν ἄσμα, τὸ ὁποῖον ἐξέφραζε συναισθήματα περισσότερον ὁμαδικὰ παρὰ ἀτομικὰ καὶ τὸ ὁποῖον ἤδεν ὁμὰς προσώπων, ὁ Χορός, ἀνεπτύχθη κατ' ἀρχὰς εἰς τὰς δωρικὰς χώρας, ὅπου τὸ ὁμαδικὸν πνεῦμα ἦτο ζωηρότερον. Διὰ τοῦτο καὶ ἐγράφετο πάντοτε εἰς δωρικὴν ἢ τοῦλάχιστον δωρίζουσαν διάλεκτον, ἀκόμη καὶ ὑπὸ τῶν μὴ Δωριέων ποιητῶν. Οἱ μέγιστοι ἀντιπρόσωποι τῆς χορικῆς ποιήσεως, ὁ Σιμωνίδης, ὁ Βακχυλίδης, ὁ Πίνδαρος, ἀνεφάνισαν μετὰ τὰ μέσα τοῦ 6. αἰῶνος. Ἡδὴ ὁμως πρὸ τῶν χρόνων τούτων εἶχον συνθέσει χορικά ἄσματα καὶ ἄλλοι σπουδαῖοι ποιηταί. Εἰς τούτων ἦτο ὁ Ἀρίων, ὁ ὁποῖος διεκρίθη εἰς τὸν διέθρονα μβον.

Ὁ διθύραμβος ἦτο ὕμνος εἰς τὸν Διόνυσον. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἄσμα, τὸ ὁποῖον οἱ θιασῶται τοῦ θεοῦ ἤδον — μὲ συνοδείαν ἀλλοῦ — κατὰ τὰς ἐορτὰς αὐτοῦ κατεχόμενοι ἀπὸ ἐνθεον μανίας καὶ ἕξαλλον ἐνθουσιασμόν. Κατ' ἀρχὰς θὰ ἦτο βεβαίως αὐτοσχέδιος καὶ ἄτεχνος· θὰ ἤδeto ὑπὸ ὀλίγων προσώπων, οἱ δὲ ἄλλοι θιασῶται θὰ συνώδενον τὸ ἄσμα ἐκβάλλοντες τὴν ἐνθουσιώδη βακχικὴν ἰαχὴν ἢ ὡς Βάκχες, εὐοῖ.

Τεχνικὴν μορφήν ἔδωκεν εἰς τὸν διθύραμβον ὁ Ἀρίων. Οὗτος ἦτο Αἰολεύς, ἐκ Μηθύμνης τῆς Λέσβου, ἕζη ὅμως, περὶ τὸ 600 π. Χ., εἰς τὴν ἀλλήν τοῦ Περιάνδρου, τυράννου τῆς Κορίνθου, πόλεως, ὡς γνωστόν, δωρικῆς. Ὁ Ἀρίων συνέθετεν ἐπιμελῶς τοὺς στίχους καὶ τὴν μελωδίαν τῶν διθύραμβων του, ἐξετέλει δ' αὐτοὺς κύκλιος χορὸς 50 ἀνδρῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀσκούμενος. Ὁ ποιητὴς οὗτος ἦτο κατὰ τοὺς ἀρχαίους εὐρετῆς τοῦ τραγικοῦ τρόπου· τοῦτο κατὰ τὴν πιθανωτέραν ἐρμηνείαν σημαίνει ὅτι αὐτὸς πρῶτος παρουσίασε τοὺς χορευτὰς, τοὺς ἄδοντας τὸν διονυσιακὸν διθύραμβον, μετημφιεσμένους εἰς τράγους, δηλαδὴ εἰς Σατύρους. Διότι οἱ ἀρχαῖοι τοὺς Σατύρους ἢ Σεληνήους τοὺς ἐπωνόμαζον καὶ τράγους*. Οἱ Σάτυροι, δαίμονες τῶν δασῶν, προσωποποιήσεις τῆς βλαστήσεως καὶ τῆς ἐν τῇ φύσει ἐλευθέρως γενέσεως καὶ ἀναπτύξεως, οὐδεμίαν σχέσιν εἶχον ἀρχικῶς μὲ τὸν Διόνυσον. Ἦσαν ἄλλως τε ἐν Ἑλλάδι πολὺ παλαιότεροι τοῦ Διονύσου, τοῦ ὁποίου ἡ λατρεία ἦλθεν, ὅπως εἶδομεν, ἕξωθεν. Ὅταν ὅμως ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου διεδόθη, οἱ Σάτυροι προσεκολλήθησαν εἰς αὐτὸν καὶ ἔγιναν οἱ ἀχώριστοι σύντροφοί του. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἡ ἔνωσις τοῦ ἐκ Βορρᾶ κατελθόντος Διονύσου καὶ τῶν ἀρκαδικῶν Σατύρων ἔγινε κατὰ πρῶτον εἰς τὴν βόρειον Πελοπόννησον καὶ οὕτως ὁ Ἀρίων εὗρε τὸν λαὸν τῆς Κορίνθου πρόθυμον νὰ δεχθῆ τὸν νεωτερισμὸν του, δηλαδὴ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ διονυσιακοῦ διθύραμβου ὑπὸ χοροῦ Σατύρων, χοροῦ τραγικοῦ.

* Ὅχι διότι τοὺς ἐφρατᾶζοντο τραγομόρφους. Ἐκ τῶν μνημείων τέχνης, εἰς τὰ ὁποῖα οἱ Σάτυροι εἰκονίζονται μὲ χαρακτηριστικὰ τράγων, οὐδὲν εἶναι ἀρχαιότερον τῆς ἐλληνιστικῆς ἐποχῆς. Κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους, τοὺς Σατύρους τοὺς ἐφρατᾶζοντο ζωομόρφους — συνήθως τοὺς ἐπωνόμαζον θήρας —, δὲν ἀπέδιδον ὅμως εἰς αὐτοὺς τὰ χαρακτηριστικὰ ἐνὸς ὀρίσμένου ζώου. Περισσότερον παρὰ μὲ τράγους ὁμοιάζον μὲ ἵππους, τῶν ὁποίων εἶχον τὰ ὄνα, τὰς μακρὰς οὐράς, εἰς ἀρχαιότερας δὲ παραστάσεις καὶ τὰς ὀπλάς. Ἐπειδὴ ὅμως τοὺς ἐφρατᾶζοντο μὲ πικρὸν γέλωμα, πρὸς τούτοις δὲ ζοηροῦς, διαρκῶς σκιρτῶντας, εὐθύμους καὶ ἀσυγκρατήτους, διὰ τοῦτο τοὺς ἔλεγον καὶ τράγους.

Ὅπωςδήποτε ὁ διθύραμβος ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ 600 περίπου π. Χ. τὴν πλήρη διαμόρφωσίν του. Ἐκτοτε, ἐπὶ πολλὰς δεκαετίας, οἱ ποιηταὶ συνέθετον ἐκάστοτε διὰ τὰς διονυσιακὰς τελετὰς νέους διθύραμβους, διθύραμβους τεχνικούς, τοὺς ὁποίους ἐξετέλουν χοροὶ ἐπιμελῶς ἡσκημένοι. Τοῦτο ἐγίνετο πλέον εἰς πολλὰς χώρας τῆς Ἑλλάδος, κυρίως εἰς ἐκεῖνας, ὅπου ἐλατρεύετο περισσότερο ὁ Διόνυσος. Μία τῶν χωρῶν τούτων ἦτο ἡ Ἀττικὴ.

Κάποτε, δὲν γνωρίζομεν ἀκριβῶς πότε, πάντως περὶ τὰ μέσα τοῦ 6. αἰῶνος ἢ ὀλίγον πρότερον, εἰς ποιητὴς ἐκ τῆς παρὰ τὴν Πεντέλην ἀμπελοφύτου Ἰκαρίας (ὅπου ὁ σημερινὸς Διόνυσος), ὁ Θεσπῆς, εἶχε μίαν ἔμπνευσιν : εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ Χοροῦ ἀδόμενον διθύραμβον παρενέβαλε μερικοὺς στίχους εἰς ἄλλο μέτρον, ἀνευ μέλους, καταλλήλους δι' ἀπαγγελίαν, τοὺς ὁποίους ἀπήγγειλε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὁ ἴδιος, ἐμφανισθεὶς ὑπὸ μορφῇ ἀγνωστον τίνος μυθικοῦ προσώπου. Διὰ τῶν στίχων τούτων ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀπεκοίνετο (ἀρχ. ὕπεροίετο, ἐξ οὗ ὕπεροίεσις) τρόπον τινὰ εἰς τὸ προηγηθὲν μέρος τοῦ ᾄσματος, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἔδιδε νέαν τροφήν εἰς αὐτό, καθίστα τὴν συνέχειαν τοῦ ᾄσματος πλέον ἐμπρόσδεκτον διὰ τοὺς θεατὰς, ἐδημιούργει, ὅπως λέγομεν σήμερον, τὴν κατάλληλον ἀτμόσφαιραν, ὥστε οἱ θεαταὶ νὰ κατανοήσουν καὶ νὰ αἰσθανθῶν τὸ ᾄσμα πληρέστερον καὶ βαθύτερον.

Ὁ νεωτερισμὸς ἐκ πρώτης ὄψεως δὲν φαίνεται ἴσως πολὺ σημαντικός· ἐν τούτοις αἱ συνέπειαι του ἔχουν ἀξίαν ἀνυπολόγιστον· τὴν ἡμέραν ἐκείνην, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Θεσπῆς σταθεὶς ἀπέναντι τοῦ Χοροῦ συνδιελέχθη τρόπον τινὰ μετ' αὐτοῦ διὰ στίχων ἀπαγγελλομένων, καὶ μετὰ τὸ λυρικὸν στοιχεῖον, τὸ ὁποῖον ἐκκυρίαρχει μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀπολύτως καὶ ἀποκλειστικῶς, ἤνωσε τὸ ἐπικὸν στοιχεῖον τοῦ διαλόγου καὶ τῆς ἀφηγήσεως, ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὸν κόσμον ἡ τραγωδία, ἐν τῶν λαμπροτέρων δημιουργημάτων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος.

Τὴν λυρικὴν καταγωγὴν τῆς τραγωδίας δεικνύει καὶ τὸ ὄνομά της· ἦτο κατ' ἀρχὰς τραγῶν ᾠδή, δηλ. ᾄσμα Χοροῦ μετημφιεσμένον εἰς Σατύρους.

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη, κατὰ τὰ ὁποῖα ἐδημιουργήθη ἡ τραγωδία, τὰ διαλογικὰ μέρη ἦσαν σύντομα καὶ τὸ κέντρον τοῦ βάρους ἀπετέλουν τὰ χορικά. Βαθυμῶδον ὅμως τὰ χορικά περιορίζοντο, ὁ πρόλογος καὶ τὰ ἐπεισόδια ἐλάμβανον ὅλον ἐν μεγαλυτέραν ἔκτασιν καὶ ἔγνων αὐτὰ πλέον

τὸ κύριον μέρος τῆς τραγωδίας καὶ οἱ φορεῖς τοῦ μύθου ἢ ὑπόθεσις τοῦ ἔργου ἐξελλίσσεται ἐντὸς αὐτῶν.

Ὁ Θέσπις ἀντικατέστησε τὰ παλαιότερα πρόχειρα, ἐκ φύλλων φλοιῷ κ.λ.π., προσωπεῖα δι' ἄλλων ἐκ λῶου ὑφάσματος ἐπιχρισμένον μὲ κονίαμα ἐκ γύφου.

Βραδύτερον, ἐπὶ Αἰσχύλου, προσετέθη καὶ δεύτερος ὑποκριτής, ἐπὶ δὲ Σοφοκλέους καὶ τρίτος. Οἱ τρεῖς οὗτοι ὑποκριταί, ὁ πρωταγωνιστής, ὁ δευτεραγωνιστής καὶ ὁ τριταγωνιστής, ὑπεδύοντο ὅλα τὰ πρόσωπα τοῦ δράματος, τὰ ὅποια βεβαίως ἦσαν συνήθως περισσότερα τῶν τριῶν.

Οἱ τραγικοὶ ποιηταὶ ἤντηλον τὰς ὑποθέσεις τῶν ἔργων των ἀπὸ τῆν ἀνεξάντλητον πηγῆν τῶν μύθων. Ἐκ τῶν 32 τραγωδιῶν τῶν τριῶν μεγάλων τραγικῶν τῆς ἀρχαιότητος (7 τοῦ Αἰσχύλου, 7 τοῦ Σοφοκλέους καὶ 18 τοῦ Εὐριπίδου), αἱ ὅποια περιεσώθησαν μέχρις ἡμῶν, μόνον μία, οἱ Πέριαι τοῦ Αἰσχύλου, ἔχει ὑπόθεσιν ἱστορικὴν : τὴν ἐν Σαλαμῖνι ἦπταν τῶν βαρβάρων ὄλων τῶν ἄλλων αἱ ὑποθέσεις εἶναι μυθικαί. Ἄλλ' ἐξ αὐτῶν πάλιν μόνον αἱ Βάκχαι τοῦ Εὐριπίδου ἔχουν ὑπόθεσιν εὐλημμένην ἀπὸ τοῦς διονυσιακοῦς μύθους. Ἐνῶ λοιπὸν εἰς τὴν τραγωδίαν τὰ πάντα, ἢ καταγωγή τῆς, ὁ τόπος ὅπου παριστάνεται, αἱ ἐορταί, εἰς τὸ πρόγραμμα τῶν ὁποίων περιλαμβάνεται, ἦσαν διονυσιακά, αἱ ὑποθέσεις κατὰ τοῦς χρόνους τῆς ἀκμῆς τῆς ἐλαμβάνοντο κατὰ κανόνα ἀπὸ μύθους ἄλλων θεῶν καὶ κυρίως ἡρώων. Πῶς καὶ τότε ἔγιναν δεκτοὶ μῦθοι ἄσχετοι πρὸς τὸν Διόνυσον εἰς ἔργα προωρισμένα νὰ λαμπρύνουν τὴν ἐορτὴν του, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καθορισθῇ ἀκόμη καὶ πρὸ τῆς γενέσεως τῆς τραγωδίας τὸ περιεχόμενον τῶν διθυράμβων εἶχε παύσει νὰ εἶναι ἀποκλειστικῶς διονυσιακόν. Πάντως ὅμως ἡ χρησιμοποίησις εἰς τὴν τραγωδίαν μύθων μὴ διονυσιακῶν εἶχε μίαν φυσικὴν καὶ ἀναγκαίαν συνέπειαν : οἱ ποιηταὶ ἀντικατέστησαν τὸν Χορὸν τῶν Σατύρων μὲ Χορὸν ὑποδύομενον ἄλλα πρόσωπα, διάφορα ἐκάστοτε, διότι μὲ μῦθον ξένον πρὸς τὸν Διόνυσον ὁ Χορὸς τῶν Σατύρων δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐναρμονισθῇ. Ἐκ σεβασμοῦ ὅμως πρὸς τὴν παράδοσιν διετήρησαν μέχρι τέλους τοῦς Σατύρους εἰς τὰ σατυρικά δράματα, μολοντί καὶ αὐτῶν οἱ μῦθοι ἦσαν πλέον ποικίλης προελεύσεως. Ἐφρόντιζον δὲ κάθε φορὰν νὰ δικαιολογῶν, ὅσον ἦτο δυνατὸν φυσικώτερον, τὴν παρουσίαν τοῦ σατυρικοῦ Χοροῦ εἰς ἔργον ἔχον ξένην, μὴ διονυσιακὴν, ὑπόθεσιν.

5. ΤΟ ΘΕΑΤΡΟΝ

Ἡ διδασκαλία τῶν διθυράμβων καὶ τῶν δραμάτων ἐγένετο πάντοτε τὴν ἡμέραν καὶ ἐν ὑπαίθρῳ. Εἰς κυκλικὸς χώρος, ἡ ὀρχήστρα, μὲ τὸν βωμὸν (θ υ μ ἔ λ η ν) τοῦ Διονύσου εἰς τὸ μέσον ἤρχει διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ διθυράμβου. Ὁ λαὸς παρηκολούθει ἰστάμενος πέριξ τοῦ κύκλου. Ὅταν ὅμως ἐκ τοῦ διθυράμβου ἐγεννήθη τὸ δράμα, οἱ ὑποκριταί, οἱ ὁποῖοι ἔπαιζον καὶ αὐτοὶ ἐντὸς τῆς ὀρχήστρας, ἔπρεπε νὰ ἔχουν ἐστεγασμένον τι οἶκημα, διὰ νὰ περιμένουν ἐντὸς αὐτοῦ τὴν σειρὰν τῶν καὶ διὰ νὰ μεταλλάσσουν προσωπεῖον καὶ περιβολήν, ἀφοῦ ὑπεχρεοῦντο νὰ ὑποδύονται διάφορα πρόσωπα. Διὰ τοῦτο παρὰ τὸν κύκλον ἐστήμετο πρόχειρον ξύλινον ὀρθογώνιον παράτηγμα, ἡ σ κ η ν ἦ. Οἱ θεαταὶ τότε ἐθεώντο ἰστάμενοι πέριξ τοῦ ἑλευθέρου ἀπομένοντος τμήματος τοῦ κύκλου. Χάρῳ αὐτῶν ἔπειτα ἐτοποθετοῦντο ξύλινα ἐδῶλια εἰς σχῆμα ἡμικυκλίον καὶ ὀλονὲν ὑψηλότερα ἐφ' ὅσον ἀπεμακρύνοντο ἀπὸ τὴν ὀρχήστραν, ὥστε οἱ καθηήμενοι εἰς τὰς ὀπισθεν σειρὰς νὰ μὴ ἐνοχλῶνται ὑπὸ τῶν καθημένων πρὸ αὐτῶν.

Οὕτω τὸ ἀρχαῖον θέατρον ἀπηρτίσθη ἀπὸ τρία μέρη : τὴν ὀρχήστρα ν, ὅπου ἐγένετο ἡ παράστασις, τὴν σ κ η ν ἦ ν, ἐντὸς τῆς ὁποίας μετημφιέμενον οἱ ὑποκριταί, καὶ τὸ κυρίως θέατρον, τὸ προσωρισμένον διὰ τοὺς θεατάς· τὸ κυρίως θέατρον ἐλέγετο καὶ κ ο ῦ λ ο ν, λόγῳ τοῦ σχήματός του.

Ἡ πρὸς τοὺς θεατάς πλευρὰ τῆς σκηνῆς εἰκόνιζε κατὰ κανόνα τὴν πρόσωπον ἀνακτόρου ἢ ναοῦ, εἶχε δὲ μίαν ἢ τρεῖς θύρας, διὰ τῶν ὁποίων εἰσῆρχοντο εἰς τὴν ὀρχήστραν οἱ ὑποκριταί οἱ ὑποδύμενοι πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ὑπετίθετο ὅτι εὐρίσκοντο ἐντὸς τοῦ ἀνακτόρου (ἢ τοῦ ναοῦ). Ἐπειδὴ ὅμως αἱ ὑποθέσεις τῶν δραμάτων δὲν ἐξειλίσσοντο πάντοτε πρὸ ἀνακτόρων ἢ ναῶν, ἐπειρήθη σὺν τῷ χρόνῳ (ἐπὶ Σοφοκλέους) ἡ θεατρικὴ ζωγραφικὴ, ἡ σ κ η ν ο γ ρ α φ ῖ α, καὶ κατασκευάζοντο μεγάλοι πίνακες εἰκονίζοντες δάσος, ἀκτὴν, στρατόπεδον κ.ἄ., οἱ ὁποῖοι ἐτοποθετοῦντο εἰς τὴν πρόσωπον τῆς σκηνῆς.

Μεταξὺ τοῦ κοίλου καὶ τῆς σκηνῆς ἀφῆνοντο, ὁ εἰς δεξιὰ, ὁ ἄλλος ἀριστερά, δύο διάδρομοι, αἱ π ἄ ρ ο δ ο υ δι' αὐτῶν εἰσῆρχοντο εἰς τὴν ὀρχήστραν ὁ Χορὸς καὶ τὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ὑπετίθετο ὅτι ἤρχοντο ἔξωθεν καὶ ὄχι ἐκ τοῦ ἀνακτόρου (ἢ τοῦ ναοῦ). Ἄν ἐν πρόσωπον εἰσῆρχετο διὰ τῆς δεξιᾶς ὡς πρὸς τὴν θεατὴν παρόδου, ὑπετίθετο

ὅτι ἤρχετο ἐκ τῆς πόλεως ἢ ἐκ τῶν λιμένων, ἂν διὰ τῆς ἀριστερᾶς, ὑπετίθετο ὅτι ἤρχετο ἐκ τῶν ἀγρῶν ἢ ἐκ τῆς ξένης.

Εἰς τὰς Ἀθήνας αἱ παραστάσεις ἐγίνοντο ἐντὸς τεμένους τοῦ Ἐλευθερέως Διονύσου κειμένον ὑπὸ τὴν νοτιοανατολικὴν πλευρὰν τῆς Ἀκροπόλεως. Ἀλλὰ κατὰ τὸν 5. αἰῶνα, ἦτοι κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς τῆς τραγωδίας, μόνιμον θέατρον, ἐκτὸς τῆς ὀρχήστρας, δὲν ὑπῆρχεν. Ἡ ξυλὴν σκηνὴ καὶ τὰ ξόλωνα ἐδώλια ἐστήνοντο δι' ἐκάστην παράστασιν. Μόνον περὶ τὰ τέλη τοῦ 5. αἰῶνος ἤρχισεν ἡ κατασκευὴ λιθίνων ἐδωλίων.

Τὸν 4. αἰῶνα ὅλα τὰ ἐδώλια ἔγνων λίθινα, ἐκτίσθη δὲ καὶ λιθὴν σκηνή. Ὁ ῥήτωρ Ἀνκοῦργος, ὅστις διεχειρίσθη μὲ σύνεσιν καὶ ἰκανότητα τὰ οἰκονομικὰ τῆς πόλεως κατὰ τὰ ἔτη 338 - 326, ἀπεπεράτωσε τὴν κατασκευὴν τοῦ μόνιμου λιθίνου θεάτρον.

Τὸ θέατρον τοῦτο μεταρρυθμισθὲν ἀργότερον διατηρεῖται μέχρι σήμερον, ἀλλὰ δυστυχῶς ὄχι ἀκέραιον· εἶναι τὸ λεγόμενον Διονυσιακὸν θέατρον τῶν Ἀθηρῶν.

Τὸ κοῖλόν του, ἡμικυκλικόν, ἀπετελεῖτο ἀπὸ 78 ἐπαλλήλων σειρᾶς ἐδωλίων, πολλὰ τῶν ὁποίων ἦσαν σκαλισμένα εἰς τοὺς βράχους τῆς Ἀκροπόλεως. Εἰς τὴν πρώτην σειρὰν ἦσαν οἱ μαρμαρινοὶ θρόνοι τῶν ἐπισήμων, τὴν τιμητικωτέραν δὲ θέσιν εἶχεν ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἐλευθερέως Διονύσου· ὁ θρόνος του, ὅπως καὶ πολλοὶ ἄλλοι, σφύζεται, φέροι δὲ ἀναγλύφους παραστάσεις.

Δύο διαζώματα ὀριζόντια ἐχώριζον τὸ κοῖλον εἰς τρεῖς ζώνας, διὰ τὰ εὐκολύνεται ἡ κυκλοφορία τῶν θεατῶν. Τὰς σειρὰς τῶν ἐδωλίων διέκοπτον κλιμακες, διὰ τῶν ὁποίων οἱ θεαταί, ἀπὸ τοῦ πρώτου διὰ τῶν παρόδων εἶχον περάσει εἰς τὴν ὀρχήστραν, ἀνήρχοντο εἰς τὰς ὑψηλοτέρας θέσεις. Τὰ μεταξὺ τῶν κλιμάκων σφηνοειδῆ τμήματα ἐλέγοντο κερκίδες.

Κατὰ μῆκος τοῦ πρὸς τοὺς θεατὰς τοίχου τῆς σκηνῆς ἐκτίσθη στενή, ἀλλ' ἀκετὰ ὑψηλὴ ἐξέδρα, τὸ λογεῖον τοῦτο κατέλαβε μέρος τῆς ὀρχήστρας, ἢ ὁποία οὕτως ἔπαυσε νὰ εἶναι ἐντελῶς κυκλική. Ἐπὶ τοῦ λογείου ἔπαιζον οἱ ὑποκριταί, οἱ ὁποῖοι ἐχωρίσθησαν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπὸ τὸν Χορόν. Πότε ἔγινεν ἡ μεταρρυθμισίς αὕτη δὲν εἶναι γνωστόν· πάντως κατὰ τοὺς κλασσικοὺς χρόνους λογεῖον δὲν ὑπῆρχεν ἢ ὀρχήστρα ἦτο τότε πλήρης κύκλος, ὅλη δὲ ἡ παράστασις διεξήγετο ἐπ' αὐτῆς. Ἐκτὸς τοῦ λογείου ὑπῆρχε καὶ θεολογεῖον, εἶδος ἐξώ-

στοῦ παρὰ τὴν στέγην τῆς σκηνῆς, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἐνεφανίζοντο θεοί*.

Ἐντὸς τῆς μονίμου πλέον σκηνῆς ἐφυλάσσοντο τὰ ἀπλᾶ μηχανήματα τοῦ θεάτρου, τὰ ὅποια εἶχον ἐπινοήσει οἱ ἀρχαῖοι. Τὰ κυριώτερα τούτων ἦσαν : α') ἡ μηχανὴ ἢ αἰώρημα, εἶδος γερανοῦ, ὃ ὁποῖος παρουσίαζε θεοὺς αἰωρουμένους (θεοὺς ἀπὸ μηχανῆς), β') αἰπερίακτοι, δύο ξύλινοι ἐκατέρωθεν τῆς σκηνῆς τοποθετημένοι πρῆσματικοὶ στῦλοι, οἱ ὅποιοι περιστρεφόμενοι περὶ ἄξονα παρουσίαζον τοὺς ἐπ' αὐτῶν στερεωμένους ἐξωγραφημένους πίνακας, ὡσάντις ἦτο ἀνάγκη γὰ ἀλλάξῃ ἢ σκηνογραφία, γ') τὸ ἐκκύλημα, μηχανικῶς μετακινούμενον τροχοφόρον δάπεδον, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου παρουσίαζον εἰς τοὺς θεατὰς ὁμιώματα νεκρῶν (διότι σπανιώτατα εἰς τὸ ἀρχαῖον θέατρον παριστάετο φόνος ἢ αὐτοκτονία πρὸ τῶν ὁμιμάτων τῶν θεατῶν).

Ἡ ἀκουστικὴ τῶν ἀρχαίων θεάτρων προκαλεῖ τὸν θαυμασμόν τῶν ἐπισκεπτομένων αὐτά· τὰ λεγόμενα εἰς τὴν ὀρχήστραν, ἀκόμη καὶ ὄχι μεγαλοφώνως, ἀκούονται καθαρὰ ἀπὸ τοὺς καθημένους καὶ εἰς τὰς ὑψηλοτέρας σειράς.

Τὰ ἐστεγασμένα θέατρα ἐκαλοῦντο ᾠδεῖα, ἐγίνοντο δὲ ἐντὸς αὐτῶν κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους μόνον μουσικαὶ ἐκτελέσεις καί, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, δραματικοὶ προάγωνες, βραδύτερον ὅμως καὶ θεατρικαὶ παραστάσεις. Τὸ καλύτερον διατηρούμενον ἐξ αὐτῶν εἶναι τὸ ᾠδεῖον, τὸ ὁποῖον ἐχάρισεν εἰς τοὺς Ἀθηναίους περὶ τὸ 160 μ. Χ. ὁ Ἡρώδης ὁ Ἀττικός.

6. ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ

Μόνον εἰς ὥρισμένας ἑορτὰς τοῦ Διονύσου ἐδιδάσκοντο, ὡς εἴπομεν, τραγωδία, εἶχε δὲ ἡ διδασκαλία αὐτῶν ἀγωνιστικὸν χαρακτῆρα.

Πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου ἤγοντο εἰς τὴν Ἀττικὴν τέσσαρες ἑορταί : περὶ τὰ τέλη Δεκεμβρίου (κατὰ μῆνα Ποσειδεῶνα) τὰ Μικρὰ ἢ κατ' ἀγροῦς Διονύσια, μετὰ ἓνα μῆνα τὰ

* Ὡς μέλος ἀρχιτεκτονικόν τοῦ ἀρχαίου θεάτρου ἀναφέρεται καὶ τὸ προσκήνιον, ἀλλὰ τί ἦτο τοῦτο ἀμφισβητεῖται. Μερικοὶ νομίζον ὅτι εἶναι τὸ αὐτὸ μὲ τὸ λογεῖον, ἄλλοι ἢ πρὸς τὴν ὀρχήστραν πλευρὰ αὐτοῦ, ἄλλοι ξύλινον διάφραγμα ὑψούμενον πρὸ τῆς σκηνῆς καὶ ἄλλοι τέλος ὁ πρὸς τὴν ὀρχήστραν τοῖχος τῆς σκηνῆς.

Λήναια, ἀργότερον τὰ Ἀνθεστήρια καὶ τέλος περὶ τὰ τέλη Μαρτίου (κατὰ μῆνα Ἐλαφηβολιών) τὰ Μεγάλα ἢ ἐν ἄστει Διονύσια.

Κατὰ τὰ Ἀνθεστήρια * δὲν ἐδιδάσκοντο δράματα. Κατὰ τὰ Μικρὰ Διονύσια ἐγίνετο εἰς τοὺς δήμους τῆς Ἀττικῆς ἐπανάληφρις παλαιότερων τραγωδιῶν. Νέαι τραγωδίαὶ ἐδιδάσκοντο κατὰ τὰ Λήναια (ἀπὸ τοῦ 433), λαμπρότερον δὲ καὶ ἐπισημότερον κατὰ τὰ ἐν ἄστει Διονύσια (ἤδη ἀπὸ τοῦ 534).

Τὰ ἐν ἄστει Διονύσια ἐφορτάζοντο ἐπὶ ἕξ ἡμέρας, ὧν αἱ τρεῖς τελευταῖαι διετίθεντο διὰ τοὺς δραματικούς ἀγῶνας· τὴν ἐποπτεῖαν αὐτῶν εἶχεν ὁ ἐπὶ ὄνυμος ἄρχων.

Ὁ ποιητὴς ὁ ἐπιθυμῶν νὰ μετάρχη τοῦ ἀγῶνος ὑπέβαλλεν εἰς τὸν ἄρχοντα τρεῖς τραγωδίας καὶ ἓν σατυρικὸν δράμα καὶ ἦττει χορόν. Ὁ ἄρχων μελετῶν τὰ ἔργα, συμβουλευόμενος δὲ καὶ πρόσωπα, ὧν ἕξιμίμη τὴν γνώμη, ἐδίδου χορόν καὶ οὕτω παρεῖχε τὸ δικάσιμα τῆς συμμετοχῆς εἰς τὸν ἀγῶνα εἰς τρεῖς ποιητὰς ἐκ τῶν ὑποβαλλόντων αἰτήσεις. Εἰς τοὺς ποιητὰς τούτους ἐδίδοτο ἀμοιβὴ ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου, ἐκ τοῦ ὁποῖου ἐπληρώνοντο καὶ οἱ ὑποκριταί, τρεῖς δι' ἕκαστον ποιητήν. Τὰ μεγαλύτερα ὅμως ἕξοδα ἦσαν τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὸν Χορόν καὶ ταῦτα ἀνελάμβανον ἐκάστοτε τρεῖς πλούσιοι Ἀθηναῖοι, οἱ χορηγοί, ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος καθ' ὑπόδειξιν τῶν φυλῶν ὀριζόμενοι· ἡ χορηγία ἦτο μία τῶν λειποργιών, αἱ ὁποῖαι ἦσαν βαρεῖα ἀλλὰ καὶ πολὺ τιμητικὴ ἔμμεσος φορολογία. Διὰ κλήρου ὀρίζετο μετὰ τίνος ποιητοῦ θὰ συνεωργάζετο ἕκαστος τῶν τριῶν χορηγῶν.

Ὁ ποιητὴς ἦτο καὶ σκηνοθέτης τῶν ἔργων του· ἦσκει τὸν Χορόν εἰς τὸ ἄσμα καὶ τὴν ὄρχησιν, κατένευε τὰ πρόσωπα τῶν ἔργων εἰς τοὺς ὑποκριτὰς καὶ ἦσκει τούτους εἰς τὴν ἀπαγγελίαν, τὴν μιμικὴν κ.λπ. Ἐνίοτε κωλονομένου τοῦ ποιητοῦ ἀνελάμβανε τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χοροῦ ἴδιος χοροδιδάσκαλος ὑπὸ τοῦ χορηγοῦ καὶ αὐτὸς ἀμειβόμενος.

Ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ ἀγῶνος ἐγίνετο καὶ ὁ προκαταρκτικὸς κατάλογος τῶν κριτῶν· τὰ ὀνόματα 500 Ἀθηναίων, 50 ἕξ ἐκάστης τῶν

* Βλ. περὶ αὐτῶν τὰς ἐν τῇ Ἰφιγενείᾳ τῇ ἐν Ταύροις ἐρμηνευτικὰς σημειώσεις ἐν τῇ λέξει χορηγίας.

10 φυλῶν, ἐγράφοντο εἰς πινακίδια, τὰ ὅποια ἐροῦντο εἰς 10 ὕδριας, μίαν δι' ἐκάστην φυλήν· αἱ ὕδριαί ἐσφραγίζοντο καὶ ἐφυλάσσοντο εἰς τὸν ὀπισθόδομον τοῦ Παρθενῶνος.

Ἄνθ' ἡμέρας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐορτῶν οἱ τρεῖς προκριθέντες ποιηταί, ἐστεφανωμένοι, ἀκολουθοῦμενοι ὑπὸ τῶν ὑποκριτῶν καὶ τῶν χορευτῶν τῶν ἔργων των, ἐστεφανωμένων καὶ αὐτῶν ἀλλ' ἄνευ προσωπειῶν καὶ θεατρικῶν στολῶν, προσήρχοντο εἰς τὸ ὄδειον, θέατρον ἐστεγασμένον προσωρισμένον διὰ μουσικὰς ἀκροάσεις. Ἐκεῖ συνηθίζοντο οἱ Ἀθηναῖοι, διὰ νὰ παρακολοθησούν τὸν λεγόμενον π ρ ο ἄ γ ω ν α. Οἱ ποιηταί, ἕκαστος μετὰ τοῦ ὀμίλου του, ἀνίσχοντο κατὰ σειρὰν εἰς τὴν ἐν τῷ ὄδειῳ ἐξέδραν καὶ παρῆχον εἰς τὸ κοινὸν πληροφορίας περὶ τῶν ἔργων των, τὰ ὅποια ἐπρόκειτο νὰ παιχθοῦν, ἀνεκρίνοντο τὸς τίτλους καὶ τὰς ὑποθέσεις των, παρουσιάζον δὲ καὶ τοὺς ὑποκριτάς, οἱ ὅποιοι θὰ ὑπεδύνοντο τὰ διάφορα πρόσωπα.

Τελος τὴν τετάρτην ἡμέραν τῶν μεγάλων Διονυσίων ἐγένετο ἐναρξίς τῶν παραστάσεων. Οἱ θεαταὶ προσήρχοντο πολὺ ἐνωρίς, πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, εἰσῆρχοντο εἰς τὸ θέατρον καὶ κατελάμβανον τὰς θέσεις των· τὰς παραστάσεις παρακολοῦθον καὶ γυναῖκες, ἀλλὰ ἀπὸ ἰδιαιτέρας κερκίδας. Ἡ εἴσοδος κατ' ἀρχὰς ἦτο ἐλευθέρα, ἔπειτα ὁμως ἐπετρέπετο μόνον δι' εἰσιτηρίων, σ υ μ β ὀ λ ω ν, τὸ ἀντίτιμον τῶν ὁποίων κατεβάλλετο εἰς τὸν ἐργολάβον τοῦ θεάτρου, τὸν θ ε α τ ρ ῶ ν η ν. Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ θέατρον ἐθεωρεῖτο, ὅπως καὶ ἦτο πράγματι, κέντρον ὑψηλῆς πνευματικῆς ἀπολαύσεως καὶ σπουδαῖον μέσον ἠθικῆς ἐξυψώσεως τοῦ λαοῦ καὶ ἐπειδὴ ἐθεωρεῖτο ἄδικον νὰ ἀπέχουν αὐτοῦ οἱ πολῖται οἱ δυσκολευνόμενοι νὰ πληρώσουν τὸ εἰσιτηρίον, ἀπεφασίσθη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Περικλέους νὰ παρέχεται εἰς τοὺς ἀπορωτέρους τὸ πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενον χρηματικὸν ποσὸν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου· ταῦτα εἶναι τὰ λεγόμενα θ ε ω ρ ι κ ἄ. Βραδύτερον τὰ θεωρικὰ ἐλάμβανον πάντες οἱ πολῖται.

Ἀστρονομικὰ καθήκοντα ἐν τῷ θεάτρῳ ἐξετέλουν οἱ ῥ α β δ ο ὕ χ ο ι.

Ἀπὸ τὴν Ἀκροπόλιν ἐκομίζοντο εἰς τὸ θέατρον αἱ δέκα ὕδρια, αἱ περιέχουσαι τοὺς κλήρους μὲ τὰ ὀνόματα τῶν ὑποψηφίων κριτῶν, ἀεσφραγίζοντο καὶ ἐξ ἐκάστης αὐτῶν ἐξήγγετο εἰς κλήρος· οὕτω καθιερτίζετο δεκαμελής κριτικὴ ἐπιτροπή. Οἱ κληροθέντες ἐλάμβανον ἀνὰ ἓν πινακίδιον, διὰ νὰ γράψουν ἐπ' αὐτῶν τὴν γνώμην των, καὶ κατελάμβανον τὰς θέσεις των.

Ἐπειτα ἤχει ἡ σάλπιγξ καὶ ὁ κήρυξ ἐξεφώνει τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ, τοῦ ὁποίου τὰ ἔργα θὰ ἐπαίζοντο τὴν πρώτην ἡμέραν· καὶ τοῦτο ὠρίζετο διὰ κλήρον. Τὰς ἐπομένας δύο ἡμέρας θὰ ἐπαίζοντο αἱ τετραλογίαὶ τῶν ἄλλων ποιητῶν, πάλιν κατὰ τὴν σειρὰν τῆς κληρώσεως.

Καὶ οὕτως ἤρχιζεν ἡ παράστασις τῆς πρώτης τραγωδίας, καθ' ἣν ὦραν περιέπιον ἀπέτελλεν ὁ ἥλιος. Οἱ ὑποκριταὶ ἐνεφανίζοντο εἰς τὴν ὀρχήστραν ἐνδεδυμένοι πολυτελῶς. Ἐφρόντιζον νὰ εἶναι ἡ μεταμφιεσίς των παράδοξος, ὥστε καὶ αὐτὴ νὰ συντελῇ εἰς τὸ νὰ ἀπομακρύνονται οἱ θεαταὶ ἀπὸ τὴν περὶ τὴν πραγματικότητα καὶ νὰ μεταφέρονται εἰς τοὺς μυθικοὺς κόσμους τῆς τραγωδίας. Ἐφερον *κ ο θ ὀ ρ ο υ ς*, ὑποδήματα μὲ ὑψηλὰ καττύματα, καὶ ὑπὸ τὰ φορέματά των διάφορα παραγεμίσματα (προστερνίδια, προγαστροῖδια), ὥστε νὰ φαίνονται μεγαλοσωμότεροι, ὅπως ἐφαντάζετο ὁ λαὸς τοὺς ἥρωας. Ἡ περιβολὴ των ἦτο βεβαίως ἀνάλογος πρὸς τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ὑπεδύοντο, ἐν γένει ὅμως οἱ χιτῶνές των ἦσαν ποδήρεις μὲ χρωματιστὰς κατακορῦφους ὑαβδώσεις καὶ χειριδωτοί, οἱ δὲ μανδύαι κεκοσμημένοι διὰ κεντημάτων, ταμιῶν κ.λπ. Τὰ *π ρ ο σ ω π ε ῖ α* — τὸ πανόρασιον καὶ ἀπαραίτητον τοῦτο στοιχεῖον πάσης διονυσιακῆς τελετῆς — εἶχον μεγάλα ἀνοίγματα διὰ τὸ στόμα καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ μὲ ἀδρὰς γραμμὰς ἐξωγραφημένα τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν διαφόρων προσώπων τοῦ δράματος. Τὰ γυναικεῖα πρόσωπα ὑπεδύοντο ἄνδρες.

Ὁ Χορὸς ἦτο ἐνδεδυμένος ἀπλούστερον. Εἰσήρχετο προηγουμένου ἀδλητοῦ εἰς τὴν ὀρχήστραν ἢ κατὰ στοίχους (μέτωπον 3, βάθος 5) ἢ κατὰ ζυγὰ (μέτωπον 5, βάθος 3). Ὡστε ἦτο τετράγωνος καὶ ὄχι κυκλικός, ὅπως εἰς τὸν διθύραμβον.

Τὴν τρίτην ἡμέραν τῶν ἀγώνων, ἀφοῦ ἐτελείωνεν ἡ ἐκτέλεσις καὶ τῆς τρίτης τετραλογίας, οἱ δέκα κριταὶ ἔγραφον τὴν γνώμην των ἐπὶ τῶν πινακιδίων των, ἀλλ' ἔπειτα ἐκληροῦντο οἱ πέντε μόνον ἐξ αὐτῶν, οἷτινες καὶ ἀπεφαίνοντο ὀριστικῶς περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τοῦ ἀγῶνος ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐπὶ τῶν πινακιδίων ἀναγεγραμμένης γνώμης των. Τὸ ἀποτέλεσμα ἀνεκοινοῦτο ἀμέσως διὰ τοῦ κήρυκος.

Τὸ βραβεῖον ἦτο ἀπλοῦς στέφανος κισσοῦ, ἀλλ' ἡ δόξα μεγάλη. Ἐκτὸς τοῦ νικῆσαντος ποιητοῦ ἐστεφανοῦτο καὶ ὁ χορηγός του.

Τῶν δραματικῶν ἀγῶνων ἐκρατοῦντο ἐπίσημα πρακτικὰ: Τὰ ὀνόματα τῶν ποιητῶν, τῶν χορηγῶν καὶ τῶν πρωταγωνιστῶν, οἱ τίτλοι τῶν ἔργων καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς κρίσεως ἐχαράσσοντο ἐπὶ πλακῶν,

αἱ ὁποῖαι κατετίθεντο εἰς τὸ δημόσιον ἀρχεῖον· αἱ ἐπιγραφαὶ αὐταὶ ἐκαλοῦντο *διδασκαλία*.

7. ΟΙ ΠΡΟΛΟΓΟΙ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΤΡΑΓΙΚΩΝ

Ὁ Θέσπις ἦτο ὁ πρῶτος τραγικός ποιητὴς καὶ ὁ πρῶτος ὑποκριτής. Τῷ 534 ἐδιδάχθη διὰ πρώτην φορὰν τραγωδία του κατὰ τὰ Μεγὰλα Διονύσια, τὰ ὁποῖα συνέστησε καὶ λαμπρῶς διοργάνωσεν εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ Πεισίστρατος. Ἀναμφιβόλως ὅμως καὶ πρὸ τῆς ἐπισήμου ταύτης ἀναγνωρίσεως τῆς νέας τέχνης ὁ Θέσπις θὰ ἐδίδαξε κατὰ τὰ ἀγροτικά Διονύσια τραγωδίας του εἰς τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του, τὴν Ἰκαρίαν, ἴσως δὲ καὶ εἰς ἄλλους δήμους τῆς Ἀττικῆς.

Ὁλίγον νεώτερος τοῦ Θεσπίδος ἦτο ὁ Χοιρόλιος, περὶ τοῦ ὁποῖου γνωρίζομεν μόνον ὅτι ἔγραφε πολλὰ ἔργα.

Ὁ μαθητὴς τοῦ Θεσπίδος Φοῦνιχος ἔγραφεν ἐκτὸς τῶν μὲ μυθικὸν περιεχόμενον τραγωδιῶν του καὶ δύο τραγωδίας μὲ ὑποθέσεις εἰλημμένας ἀπὸ τὴν σύγχρονόν του πραγματικότητα, τὴν Μιλήτου ἀλωσιν καὶ τὰς Φοινίσσας. Εἰς τὴν πρώτην παρουσίαζε πρὸ τῶν ὀμμάτων τῶν συμπολιτῶν του τὴν συμφορὰν τῆς Ἰωνικῆς ταύτης πόλεως, ἣτις κατεστράφη ὑπὸ τῶν Περσῶν τῷ 494, τόσον δὲ ἐταράχθησαν οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ τὸ θλιβερὸν θέαμα, ὥστε ὄχι μόνον ἀπηρόρευσαν τὴν ἐπανάληψιν τοῦ ἔργου, ἀλλ' ἐπέβαλον καὶ πρόστιμον εἰς τὸν ποιητὴν, διότι ἐπέμνησεν εἰς αὐτοὺς «οἰκεῖα κακά». Μὲ τὰς Φοινίσσας ὅμως ἔλαβε τῷ 476 τὸν στέφανον τῆς νίκης. Τὸν Χορὸν τοῦ ἔργου ἀπετέλουν γυναικες ἐκ Φωνίκης (ἐξ οὗ ὁ τίτλος) εὐρισκόμεναι εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν, ὑπόθεσις του δὲ ἦτο ὁ ἐν Περσίᾳ ἀντίκτυπος τῆς ἐν Σαλαμῖνι νίκης τῶν Ἑλλήνων. Τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ἐπραγματεύθη μετ' ὀλίγα ἔτη ὁ Αἰσχύλος εἰς τοὺς Πέρσας του, τὸ μόνον, ὡς εἴπομεν, μέχρις ἡμῶν διασωθὲν ἱστορικὸν δράμα.

Ὁ Πρατίνης ἔγραφε καὶ τραγωδίας, ἀλλὰ περισσότερον ἡσυχολίθη μὲ τὸ σατυρικὸν δράμα. Ἦτο Πελοποννήσιος, ἐκ Φλειουῶντος, ἔδρασεν ὅμως καὶ αὐτὸς ἐν Ἀθήναις.

Πάντα τὰ ἔργα τῶν ποιητῶν τούτων ἀπωλέσθησαν ἐκτὸς ἐλαχίστων ἀποσπασμάτων.

8. Ο ΑΙΣΧΥΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΣΟΦΟΚΛΗΣ

Ὁ Αἰσχύλος ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἐλευσίνα τῷ 525. Κατὰ τοὺς Περσικοὺς πολέμους ἐπολέμησεν ἥρωικῶς εἰς τὸν Μαραθῶνα καὶ τὴν Σαλαμίνα. Περὶ τὰ μέσα τῆς μεταξὺ τῶν δύο τούτων μαχῶν δεκαετίας ἐνίκησε διὰ πρώτην φοράν εἰς ἀγῶνα δραματικόν. Ἐκ τῶν πολλῶν τραγωδιῶν του σώζονται μόνον ἑπτὰ: αἱ Ἰκέτιδες, τὸ ἀρχαιότερον ἀπὸ τὰ περισσώθεντα ἀρχαῖα δράματα, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀρχαιώτερον μὲ ἀφθονον καὶ δεσπῶζον τὸ λυρικὸν στοιχεῖον, οἱ Πέρσαι, οἱ Ἐπτὰ ἐπὶ Θήβας, ὁ Προμηθεὺς δεσμώτης, ὁ Ἀγαμέμνων, αἱ Χοηφόροι καὶ αἱ Ἐὐμενίδες· αἱ τρεῖς τελευταῖαι τραγωδίαι ἀποτελοῦν μίαν τριλογίαν, τὴν Ὁρέστειαν, μὲ ἐνιαίαν ὑπόθεσιν: τὸν φόνον τοῦ ἐκ Τροίας ἐπανακάμψαντος Ἀγαμέμνονος, τὴν ἐκδίκησιν τοῦ υἱοῦ του Ὁρέστου, τὴν ὑπὸ τῶν Ἐρινύων καταδίωξιν τοῦ Ὁρέστου καὶ τὴν ἀθώωσιν του εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον. Κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους τοιαῦται τριολογαὶ παριστάνοντο πάντοτε καὶ τὸ συνοδεῦον αὐτὰς σατυρικὸν δράμα ἀπὸ τὸν αὐτὸν μῦθον ἤντλει τὴν ὑπόθεσίν του. Ἐπειτα ὅμως ἡ ἐνότης αὐτῆ δὲν ἦτο ὑποχρεωτική. Οἱ ποιηταὶ μετεῖχον τοῦ ἀγῶνος μὲ τρεῖς τραγωδίας καὶ ἓν σατυρικὸν δράμα, ἀλλ' αἱ ὑποθέσεις ἐπετρέπετο νὰ λαμβάνωνται ἀπὸ διαφοροῦς μύθους.

Ἡ φήμη τῆς νέας τέχνης ἐνωρὶς διεδόθη πέραν τῶν ὁρίων τῆς Ἀττικῆς. Ὁ Αἰσχύλος ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ τυράννου τῶν Συρακοσῶν Ἰέρωνος εἰς Συκελίαν, ὅπου καὶ ἐδίδαξε μερικὰ ἔργα του. Ἀπέθανε τῷ 456 ἐν Γέλα τῆς Συκελίας, ὅπου εἶχε μεταβῆ διὰ τρίτην φοράν.

Αἱ τραγωδίαι του καὶ σήμερον ἀκόμη ἀναβιβασόμεναι εἰς τὸ θέατρον συγκλονίζουσι τοὺς θεατὰς μὲ τὴν βαθεῖαν θρησκευτικότητα, ἢ ὅποια τὰς διαπνέει, μὲ τὸ ὕψος τῶν διανοημάτων καὶ τὴν τιτανικὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς ἐκφράσεως, μὲ τὴν λάμπριν τοῦ λυρισμοῦ καὶ τῶν εἰκόνων.

Ὁ Σοφοκλῆς ἐγεννήθη εἰς τὸν Κολωνὸν τῷ 496. Μετὰ τὴν ναυμαχίαν τῆς Σαλαμῶνος (480) ἠγήθη τοῦ χοροῦ τῶν ἐφήβων, ὁ ὁποῖος ἔλαβε μέρος εἰς τὸν ἑορτασμὸν τῆς νίκης.

Ἦτο ὠραῖος, εὐγενής, ἀνοικτόκαρδος, εὐσεβής, φιλόπατρις, τέλειος τύπος ἀνδρός καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ. Οἱ Ἀθηναῖοι πολλὰ τὸν ἠγάπων καὶ τὸν ἐξετίμων καὶ ἀνέθεσαν εἰς αὐτὸν ὑψηλὰ δημόσια λειτουργήματα.

Ὡς ποιητής ἀνεδείχθη πολλάκις νικητής. Ἀπέθανεν ἐνενηκοντούτης μὲ ἀκμαίας μέχρι τέλους τὰς πνευματικὰς του δυνάμεις. Ἀπὸ τὰ 123 ἔγρα, τὰ ὁποῖα ἔγραψε, σώζονται μόνον ἑπτὰ τραγῳδία: Ἀΐας, Ἀντιγόνη, Οἰδίπους τύραννος, Ἡλέκτρα, Τραχίνιαί, Φιλοκτήτης, Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῶ καὶ ἐν σατυρικῶν δράμα, ἀλλ' ὄχι ὀλόκληρον, οἱ Ἰχνευταί.

Ὁ Σοφοκλῆς εἶναι ἀνυπέροβλητος εἰς τὴν σκηρικὴν οἰκονομίαν, δηλ. τὴν σύνθεσιν, τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τοῦ δράματος, καὶ κυρίως εἰς τὴν διαγραφὴν τῶν χαρακτήρων, τὴν ἠθογραφίαν, ὅπως ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι ἢ ἐξέλιξις τοῦ μύθου παρ' αὐτῶ καθορίζεται ἀπὸ τοὺς χαρακτῆρας τῶν δρώντων προσώπων. Ἐπραγματοποίησεν εἰς τὴν τραγῳδίαν τὸ ἰδεῶδες τοῦ ἐγγενοῦς καὶ ἡρέμου μεγαλείου, τοῦ μέτρου καὶ τῆς ἁρμονίας. Εἶναι διὰ τὴν ποιήσιν ὅ,τι εἶναι διὰ τὴν πλαστικὴν ὁ Φειδίας.

9. Ο ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΕΥΡΠΗΛΟΥ

Ὅπως ὁ Θέσπις, ὁ Χοιρίλος, ὁ Φρόνιχος, ὁ Αἰσχύλος, ὁ Σοφοκλῆς, οὕτω καὶ ὁ Εὐριπίδης ἦτο Ἀθηναῖος. Ἐγεννήθη εἰς τὴν Σαλαμίνα, ἦτο ὁμῶς ἐγγεγραμμένος εἰς τὸν δῆμον τῶν Φλέων, παρὰ τὸ σημεριῶν Χαλάνδριον. Ὁ πατήρ του ὠνομάζετο Μνήσαρχος, ἡ δὲ μήτηρ του Κλειτώ.

Οἱ κωμικοὶ ποιηταί, οἱ ὁποῖοι ἐμίσην τὸν Εὐριπίδην, ἔσκωπον αὐτὸν λέγοντες ὅτι ὁ πατήρ του ἦτο κόπηλος, δηλ. μεταπράτης, ἡ δὲ μήτηρ του πωλήτρια λαζάνων. Ταῦτα δὲν εἶναι ἀληθῆ. Ὁ Μνήσαρχος ἦτο εὐπορος γεωκτῆμων, εἶχε δὲ καὶ εἰς τὴν Σαλαμίνα κτῆμα· οὕτως ἠδουήθη ἀνέτως νὰ ἐπιμεληθῆ τῆς ἀνατροφῆς τοῦ υἱοῦ του.

Περὶ τοῦ χρόνου τῆς γεννήσεως τοῦ ποιητοῦ ὑπάρχουν ἀμφιβολίαι. Κατὰ τινὰς ἀρχαίας πληροφορίας ἐγεννήθη κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐν Σαλαμίῳ ναυμαχίας, 20 Σεπτεμβρίου 480. Ὁ Αἰσχύλος, ἀνὴρ 45 ἐτῶν, ἠγωνίσθη τότε διὰ τὴν νίκην, εἰς τὸν ἑορτασμὸν τῆς ὁποίας ἔλαβε μέρος ὁ δεκαεξαετής Σοφοκλῆς ἐπὶ κεφαλῆς χοροῦ ὀμηλικῶν. Οὕτω τὰ ὀνόματα τῶν τριῶν μεγάλων τραγικῶν ἐνοῦνται περὶ τὸ περίλαμπρον ἐκεῖνο γεγονός τῆς ἱστορίας μας. Κατ' ἄλλην ὁμῶς ἀρχαίαν πηγὴν ὁ Εὐριπίδης ἐγεννήθη τῷ 485.

Τὴν Σαλαμίνα ἐπεσκέπετο ἔπειτα συχνὰ ὁ Εὐριπίδης καὶ ἐπὶ ὥρας

μακρὰς ἐμελέτα καὶ ἔγραφεν ἐντὸς ἐρημικοῦ σπηλαίου εἰς μίαν ἀκτὴν τῆς νήσου. Ὅτι ἡ θάλασσα ἦτο εἰς αὐτὸν πολὺ οἰκεία καὶ ἀγαπητή, τὸ βλέπομεν ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν θαλασσιῶν εἰκόνων καὶ παρομοιώσεων τῶν ἐγκατεσπαρμένων εἰς τὰ ἔργα του. Ἐπίσης ἐγνώριζε καλῶς τὴν ζωὴν τῶν ναυτικῶν, τὴν ὁποίαν συγχρότατα περιγράφει μὲ ἀκρίβειαν καὶ πολλὰς λεπτομερίας. Οὕτως εἰς τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Ταύροις εὐρίσκομεν περιγραφὴν τῆς προσπαθείας Ἑλλήνων ναυτῶν νὰ ἀποπλεύσουν ἐκ λιμένος σκυθικοῦ, ἀντιπαλαιόντων πρὸς τὸν ἀντίθετον ἄνεμον καὶ πρὸς τοὺς βαρβάρους, οἱ ὅποιοι ἐζήτουν νὰ ἐμποδίσουν τὸν ἀπόπλουν.

Κατὰ τὴν νεανικὴν του ἡλικίαν ἐπεδόθη εἰς τὸν ἀθλητισμὸν καὶ διεκρίθη εἰς τὸ παγκράτιον καὶ τὴν πυγμαχίαν. Ἀργότερον ὅμως κατεδίκαζε τὰς ὑπερβολὰς τοῦ ἀθλητισμοῦ, διότι φαίνεται ὅτι πολλοὶ σύγχρονοὶ του Ἀθηναῖοι δὲν ἐτήρουν ὡς πρὸς τοῦτο τὸ πρότερον μέτρον. Εἰς ἓν ἀπὸ τὰ δράματά του, τὰς Τρωάδας (1211), ἐπαιεῖ τοὺς Τρῶας, οἱ ὅποιοι ἐτίμων, ὅπως λέγει, τὰς ἀρματοδρομίας καὶ τοὺς ἀγῶνας τοξοβολίας ἀλλὰ χωρὶς ὑπερβολὰς, « οὐκ ἐς πλησμονὰς θηρώμενοι ». Ἐπίσης ἐκαλλέεργησε τὴν ζωγραφικὴν.

Βαυτοτέρων ἐπίδρασιν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Ἐδριπίδου ἔσχεν ἡ ἐνασχόλησις του εἰς τὴν φιλοσοφίαν. Ἦκουσε διδάσκοντα τὸν φιλόσοφον Ἀναξαγόραν, ἀνέγνωσε πλεῖστα βιβλία φιλοσόφων καὶ σοφιστῶν, ἐν οἷς καὶ τὰ τοῦ Πρωταγόρου καὶ τοῦ Προδίκου, τοὺς ὁποίους καὶ προσωπικῶς ἐγνώριζε, καὶ συνεδέθη διὰ φιλίας μὲ τὸν Σωκράτην, ὅστις, λέγουν, παρηκολούθει πάντοτε τὴν διδασκαλίαν τραγωδιῶν τοῦ φίλου του, ἐνῶ ἄλλως δὲν ἐσύχραζεν εἰς τὸ θέατρον. Εἶχεν ὁ Ἐδριπίδης καὶ πλουσίαν βιβλιοθήκην, πρᾶγμα σπάνιον εἰς τὴν ἐποχὴν του.

Πνεῦμα ἐρευνητικὸν καὶ ἀνήσυχον, ἐμελέτα διαρκῶς τὰ μεγάλα προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἀτησχόλουν τοὺς πλέον μορφωμένους Ἑλληνας κατὰ τὸ β' ἡμισυ τοῦ 5. αἰῶνος. Τί ἦσαν οἱ θεοί, τίς ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου, τίνας αἱ μεγάλοι ἀρεταί, τίνα τὰ καθήκοντα τῶν γυναικῶν κ.λπ. Διὰ τὸ πλῆθος τῶν φιλοσοφικῶν γνωμῶν, τὰς ὁποίας διετύπωνεν εἰς τὰς τραγωδίας του, ἀπεκλήθη ὁ ἀπὸ σκηνηῆς φιλόσοφος.

ὑπό τινων ἐνομίσθη ἀσεβής. Δὲν ἦτο βεβαίως φύσις βαθέως θρησκευτικῆ, ὅπως ὁ Αἰσχύλος καὶ ὁ Σοφοκλῆς· ὅτι ὅμως ἦτο ἀσεβής, δὲν εἶναι ἀληθές. Ὁ Ἐδριπίδης μελετῶν τοὺς μύθους, ἐκ τῶν ὁποίων ἦντλει τὰς ὑποθέσεις τῶν τραγωδιῶν του, εὕρισκεν εἰς αὐτοὺς διηγῆσεις ἀσυμ-

βιβάστους πρὸς τὴν ὑψηλότεραν καὶ φωτεινότεραν περὶ τοῦ θείου ἀντιληψιν, τὴν ὁποίαν εἶχε σχηματίσει ὁ ἴδιος. Δὲν ἠδύνατο π.χ. νὰ δεχθῆ ὅτι ἡ Ἄρτεμις ἐπεθύμει νὰ θυσιάζον εἰς αὐτὴν ἀνθρώπους. Ἐπειδὴ ὁμως πολὺ σιγὰ ἐξέφραζεν εἰς τὰ δράματά του τοιαύτας γνώμας, οἱ προσκεκολλημένοι εἰς τὰς παλαιὰς παραδόσεις δυσηρεστοῦντο.

Ἐν γένει ὁ Εὐριπίδης, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Αἰσχύλον καὶ τὸν Σοφοκλέα, δὲν ἦτο πολὺ συμπαθὴς εἰς τοὺς συγχρόνους του. Εἰς δραματικὸν ἀγῶνα κατῆλθε τὸ πρῶτον τῷ 455 καὶ ἔλαβε τὰ τριτεῖα. Ἐνίκησε διὰ πρώτην φορὰν τῷ 442, ἐνῶ δὲ ἔγραφεν 23 τετραλογίας, μόνον πεντάκις ἐνίκησε. Οἱ κωμικοὶ ποιηταί, καὶ πρὸ πάντων ὁ Ἀριστοφάνης, διαρκῶς τὸν ἔσκωπον καὶ τὸν ἐκακολόγουν, διότι τὸν ἐθεώρουν πολὺ νεωτεριστὴν.

Εἰς τὴν πολιτικὴν οὐδέποτε ἀνεμείχθη καὶ δημόσιον ἀξίωμα οὔτε ἔλαβεν οὔτε ἐζήτησε ποτέ. Μελαγχολικὸς καὶ δύσκολος εἰς τὰς σχέσεις του, προετίμα τὴν μόνωσιν ἢ τὴν μὲ ἐκλεκτοὺς φίλους ἀναστροφὴν, τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν ζωὴν τοῦ σπουδαστηρίου. Ἐνεφορεῖτο ὁμως φλογερῶς φιλοπατρίας καὶ παρηκολούθει τὰ πολιτικὰ μὲ ζῶηρον ἐνδιαφέρον.

Ἡ πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπη του ἐκδηλοῦται πρὸ πάντων εἰς τὰς τραγωδίας, τὰς ὁποίας συνέθεσε μετὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου· πραγματεύεται τότε κατὰ προτίμησιν ἀπτικὰς παραδόσεις καὶ μύθους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἀναλαμβάνει τὸ μεγαλεῖον καὶ ὁ ἀνώτερος πολιτισμὸς τῶν Ἀθηρῶν, καὶ πολλάκις εἰς τὸ στόμα τῶν μυθικῶν προσώπων θέτει ὑπαντιγμονὰς εἰς σύγχρονα γεγονότα ἀποτελοῦντας ὕμνον πρὸς τὴν πατρίδα του καὶ καταδίκην τῶν ἀντικάλων της.

Οὕτως εἰς τοὺς Ἡρακλίδας, τραγωδίαν διδραχμῶν κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἐξάγει τὴν εὐγένειαν καὶ τὴν αὐτοθυσίαν τῶν παλαιῶν Ἀθηναίων, οἱ ὁποῖοι, διὰ νὰ προστατεύσων τὰ τέκνα τοῦ Ἡρακλέους, ἀνέλαβον πόλεμον κατὰ τοῦ διώκτου αὐτῶν Εὐρυσθέως· φέγει οὕτως ἐμμέσως τὴν ἀχαριστίαν τῶν συγχρόνων του Δωριέων, οἱ ὁποῖοι, ἐνῶ ἐκαυχῶντο ὅτι ἦσαν ἀπόγονοι τοῦ Ἡρακλέους, ἐπέδραμον κατὰ τῶν Ἀθηρῶν.

Ἐγκώμιον τῶν Ἀθηρῶν εἶναι καὶ αἱ Ἰκέτιδες. Εἰς τὴν τραγωδίαν ταύτην, ἣ ὁποία ἐδιδάχθη περὶ τὰ τέλη τῆς πρώτης δεκαετίας τοῦ πολέμου, ὁ μυθικὸς βασιλεὺς τῶν Ἀθηρῶν Θησεὺς παρουσιάζεται ἐποστηρικτῆς τοῦ καταπατομένου δικαίου καὶ ἐκπρόσωπος ἀνωτέρου

πολιτισμοῦ : ἀναγκάζει διὰ πολέμον τοὺς Θηβαίους νὰ παραδώσουν τοὺς νεκροὺς τῶν πρὸ τῶν τειχῶν τῶν Θηβῶν πεσόντων Ἀρχαίων εἰς τὰς μητέρας των πρὸς ταφήν.

Ἄλλαχοῦ ὁ ποιητὴς κωτηριάζει τοὺς ἀδίκως ἐπιτιθεμένους, τοὺς ἐκπορθοῦντας « πόλεις, ναοὺς τε τύμβους θ', ἱερὰ τῶν κεκμηκότων », ἐνῶ ἀντιθέτως διακηρύσσει ὅτι τὸ « ὑπὲρ πάτρας θηγήσει » εἶναι « τὸ κάλλιστον κλέος » (Τ ρ ω ά δ ε ς 95 καὶ 386).

Τέσσαρα περίπου ἔτη πρὸ τῆς λήξεως τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ὁ Εὐριπίδης μετέβη εἰς Πέλλαν τῆς Μακεδονίας κληθεὶς ὑπὸ τοῦ φιλομούσου βασιλέως αὐτῆς Ἀρχελάου. Καὶ ἐν τῇ μακεδονικῇ αὐλῇ διαμένων ἐξηκολούθει ἐργαζόμενος, εἰδίδαξε δ' ἐκεῖ καὶ τινὰ τραγωδίας του. Ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ἐν Μακεδονίᾳ τῷ 406, ὀλίγους μῆνας πρὸ τοῦ Σοφοκλέους.

Οἱ Ἀθηναῖοι, οἱ ὅποιοι πολὺ τὸν εἶχον πιζοῦναι ζῶντα, συγκληθέντες ἀπὸ τὸ ἄγγελμα τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου συμπολίτου των, ἐζήτησαν νὰ δοθοῦν εἰς αὐτοὺς τὰ ὄσῳ του, μὴ γενομένης ὁμως δεκτικῆς τῆς αἰτήσεώς των ἡγεῖραν πρὸς τιμὴν του κενοτάφιον παρὰ τὰ Μακρὰ Τείχη. Εἰς τὸν προάγονα τῶν Μεγάλων Διονυσίων τοῦ ἔτους ἐκείνου ὁ Σοφοκλῆς προσῆλθε μὲ πένθιμον περιβολήν, εἰσῆγαγε δὲ καὶ τὸν Χορὸν ἄνευ στεφάνων.

Μετὰ θάνατον ὁ ποιητὴς πολὺ ἠγαπήθη καὶ ἐθανμάσθη, ἤσκησε δὲ τεραστίαν ἐπίδρασιν εἰς τὴν μετέπειτα ποίησιν, ἑλληνικὴν, ῥωμαϊκὴν καὶ νεωτέραν εὐρωπαϊκὴν.

Βαθὺς ἀνατόμος τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς ὁ Εὐριπίδης ἐμελέτα, ἀνέλυε καὶ ἐξέφραζεν εἰς τὰς τραγωδίας του τὰ πάθη προκαλῶν ἰσχυρὰν συγκίνησιν. Ἦτο κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην ὁ τραγικώτατος τῶν ποιητῶν. Τὴν ἀξίαν τῆς ποιήσεώς του θά ἀντιληφθῶμεν μελετώντες μετὰ προσοχῆς μίαν τῶν τραγωδιῶν του, τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Ἀδελίδι ἢ τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Ταύροις.

10. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΑΙ

Εὐρύτατα διαδεδομένη καὶ εἰς τὸν ἑλληνικὸν καὶ εἰς ἄλλους λαοὺς εἶναι ἡ δοξασία ὅτι διὰ τὴν στερέωσιν καὶ ἀσφάλειαν οἰουδήποτε κτίσματος ἀπαιτεῖται θυσία ζῶον τιθεμένου εἰς τὰ θεμέλια τοῦ κτίσματος ἢ ἐντὸς τοίχου τινὸς αὐτοῦ. Κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους ἐγίνοντο

πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καὶ ἀνθρωποθυσίαι, διότι ἐπιστετέετο ὅτι, ὅσον εὐγενέστερον ἦτο τὸ θῆμα, τόσον ἰσχυρότερον « στοιχειῶ » ἐγένετο. Τοῦ ἐθίμου τοῦτου ἀπήχησις εἶναι π.χ. ἡ περὶ τοῦ γεφυριοῦ τῆς Ἄρτας παράδοσις, καθ' ἣν ὁ πρωτομάστορας ἠραγκάσθη νὰ « στοιχειώσῃ » τὴν σύζυγόν του, διότι ἄλλως ἢ στερέωσις τῆς γεφύρας ἦτο ἀδύνατος.

Ἐκτὸς ὅμως τῆς θεμελιώσεως τῶν κτισμάτων καὶ διὰ πάσης ἄλλης σπουδαίας ἐπιχειρήσεως τὴν ἐπιτυχίαν ἀπαιτεῖται θυσία. Ἐκ τῆς ἀντιλήψεως ταύτης ἐπλάσθη ὁ μῦθος τῆς θυσίας τῆς Ἰφιγενείας*.

Ὁ ἑλληνικὸς στόλος, ἐκ περισσοτέρων τῶν χιλιῶν πλοίων ἀποτελούμενος, εἶχε συγκεντρωθῆ εἰς τὸν μέγαν καὶ ἀσφαλῆ κόλπον τῆς Ἀδελίδος. Τὰ στήθη τῶν Ἑλλήνων ἐθέρμαιεν ὁ πόθος νὰ διασχίσουν τὸ Αἰγαῖον καὶ ἀποβιβάζομενοι εἰς τὴν Τροίαν νὰ τιμωρήσουν τοὺς Τρωᾶς διὰ τὴν ἀρπαγὴν τῆς Ἑλένης, ἀλλ' ἄνεμος εὐνοϊκὸς δὲν ἔπνεε καὶ ὁ ἀπόπλους ἦτο ἀδύνατος, διότι, ὅπως ἐμάντευσεν ὁ Κάλχας, ἡ Ἄρτεμις ἀπήτει νὰ θυσιάσῃ εἰς αὐτὴν ὁ ἀρχιστράτηγος τὴν πρωτότοκον θυγατέρα του.

Ὁ Ἀγαμέμνων πιεζόμενος ὑπὸ τοῦ Μενελάου καὶ ἄλλων ἡγεμόνων ἐδέχθη μὲ σπαραγμὸν ψυχῆς νὰ καλέσῃ ἐκ Μυκηρῶν εἰς Ἀδλίδα τὴν Ἰφιγένειαν, διὰ νὰ πείσῃ δὲ τὴν Κλυταιμῆστραν νὰ τὴν στείλῃ, ἔγραψεν εἰς αὐτὴν ὅτι θὰ τὴν ἔδιδεν εἰς γάμον εἰς τὸν Ἀχιλλεῖα. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἀγγελιαφόρου, μετανοήσας ἔγραψε κορυφίως δευτέρα ἐπιστολὴν ἀνακλητικὴν τῆς πρώτης.

Εἶναι ἀκόμη νύξ, ἀπόλυτος νηρημία καὶ σιγὴ ἐπικρατεῖ εἰς τὴν Ἀδλίδα, ὁ στρατὸς τῶν Ἀχαιῶν εἶναι βοθισμένος εἰς τὸν ὕπνον καὶ ὁ Ἀγαμέμνων καλεῖ ἔξω τῆς σκηπῆς του ἕνα γέροντα, παλαιὸν πιστὸν δοῦλον τῆς συζύγου του, διὰ νὰ τὸν ἀποστείλῃ πρὸς αὐτὴν μὲ τὴν ἐπιστολὴν. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀρχίζει ἡ τραγωδία.

Προϊούσης τῆς ὑποθέσεως ἡ Ἰφιγένεια ἀντιλαμβάνεται ὅτι τὴν

* Τὸν μῦθον ἐδραματοποίησαν κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἐκτὸς ἄλλων ὁ Γάλλος ποιητὴς Ραζίνας καὶ ὁ γαλλιστὴ γράφας Ἑλληὴ Ἰωάννης Μορεᾶς. Πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἡμετέρας τραγωδίας ἔχει ὁμοιότητα ἡ ὑπόθεσις τῆς Θυσίας τοῦ Ἀβραάμ, Κρητικῶ ἠρισκευτικῶ δράματος τοῦ 16. μ.Χ. αἰῶνος.

Ἄξια συστάσεως εἶναι ἡ ἐκ παραλλήλου μελέτη τῶν δύο ἔργων καὶ ἰδίως τῶν χαρακτήρων τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τοῦ Ἀβραάμ, τῆς Κλυταιμῆστρας καὶ τῆς Σάρρας, τῆς Ἰφιγενείας καὶ τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Προεβῆτου καὶ τῶν δοῦλων τοῦ Ἀβραάμ.

θυσίαν της απαιτεῖ τὸ ἀνώτερον συμφέρον τῆς πατρίδος, προσφέρει τὸν ἑαυτὸν της ἐκούσιον θῆμα μὲ εὐγενῆ αὐταπαύρνησιν καὶ ὑπέροχον ἥρωισμόν, ἀλλ' ἡ θεὰ Ἄρτεμις τὴν παραλαμβάνει μακρὰν τοῦ βωμοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου θέτει ἀντ' αὐτῆς ἔλαφον.

Τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Ἀυλίδι συνέθεσεν ὁ Εὐριπίδης περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του, ἡ δὲ παράστασις ἔγινε μετὰ τὸν θάνατόν του.

II. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

Εἰς τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς Ἀττικῆς ὑπῆρχον δύο ἱερά τῆς Ἀρτέμιδος· τὸ ἐν εἰς τὰς Ἀραφριίδας Ἀλάς (παρὰ τὴν σημερινὴν Ῥαφήναν), τὸ δὲ ἄλλο ὀλίγον νοτιώτερον, εἰς τὴν Βραυρῶνα (νῦν Βραῶνα)· εἰς τὸ πρῶτον, τὸ τῆς Ταυροπόλου Ἀρτέμιδος, πρὸς τιμὴν τῆς ὁποίας ἐτελοῦντο τὰ Ταυροπόλια, ἐφυλάσσετο ἀρχαιότατον ξύλινον ἄγαλμα (ξόανον) τῆς θεᾶς, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν ἐπιχώριον παράδοσιν εἶχε φέρει ὁ Ὀρέστης ἐκ τῆς χώρας τῶν Ταύρων, ἐν δὲ τῷ τεμένει τοῦ δευτέρου ἱεροῦ, τῆς Βραυρωνίας Ἀρτέμιδος, ἐδείκνυτο ὁ τάφος τῆς ἀδελφῆς τοῦ Ὀρέστου Ἰφιγενείας, ἣτις κατὰ τὴν παράδοσιν ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ἐν τῷ ναῷ τούτῳ ἱέρεια τῆς Ἀρτέμιδος. Ἀπὸ τὰς ἀττικὰς ταύτας παραδόσεις ἐμπνευσθεὶς ὁ Εὐριπίδης ἔγραψε τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Ταύροις, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τῷ 414 π.Χ.

Εἰς τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Ταύροις εὐρίσκομεν τὴν ἡρωίδα εἰς τὴν σκυθικὴν χώραν τῶν Ταύρων, ὅπου τὴν ἔχει φέρει ἡ Ἄρτεμις. Κατὰ ταῦτα ἡ ὑπόθεσις τῆς τραγωδίας ταύτης εἶναι τρόπον τινὰ συνέχεια τῆς ὑποθέσεως τῆς Ἰφιγενείας τῆς ἐν Ἀυλίδι.

Κατὰ τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Ἀυλίδι ἡ Κλυταιμῆστρα συνῴδευσε τὴν θυγατέρα της εἰς τὴν Ἀυλίδα, ἐνῶ κατὰ τὴν ἐν Ταύροις ἀπέστειλεν αὐτὴν μόνην, ἡ ἴδια δὲ παρέμεινεν ἐν Μυκῆραις. Τοῦτο εἶναι ἐν δεῖγμα τῆς ἐλευθερίας μὲ τὴν ὁποίαν οἱ τραγικοὶ ποιηταὶ—ἀναλόγως πρὸς τὰς ἐκάστοτε δραματολογικὰς ἀνάγκας—ἐπραγματεύοντο τοὺς μύθους, οἵτινες ἄλλως τε καὶ εἰς τὸ στόμα τοῦ λαοῦ ἐφέροντο ὑπὸ διαφόρου μορφάς.

Τῆς Ἰφιγενείας τῆς ἐν Ταύροις ἡ ὑπόθεσις ἐξελιίσεται πρὸ τοῦ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος. Βλέπομεν τὸν ναὸν καὶ πρὸ αὐτοῦ τὸν βωμόν, κόκκινον ἀπὸ τὸ αἶμα τῶν θυμάτων.

“Οπισθεν τοῦ ναοῦ καὶ ὀλίγον δεξιώτερον ὡς πρὸς τοὺς θεατὰς πρέπει νὰ φαντασθῶμεν τὴν παραλίαν, ἀκόμη δὲ δεξιώτερον τὴν πόλιν τῶν Ταύρων.

Εἰς τὴν τραγωδίαν ταύτην ἡ ἡρώϊς προλογίζουσα εἰσάγει ἀμέσως τὸν θεατὴν εἰς τὴν ὑπόθεσιν αἱ πληροφοροίαι, τὰς ὁποίας παρέχει ἡ ἡρώϊς, καὶ ἐκεῖναι, τὰς ὁποίας ἀκούομεν εἰς τὴν δευτέραν σκηνὴν τοῦ προλόγου ἀπὸ τῶν Ὁρέστην καὶ τὸν Πυλάδην, εἶναι ἀρκεταί, ὥστε νὰ κατατοπισθῇ περὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ δράματος καὶ ὁ σημερινὸς ἀναγνώστης.

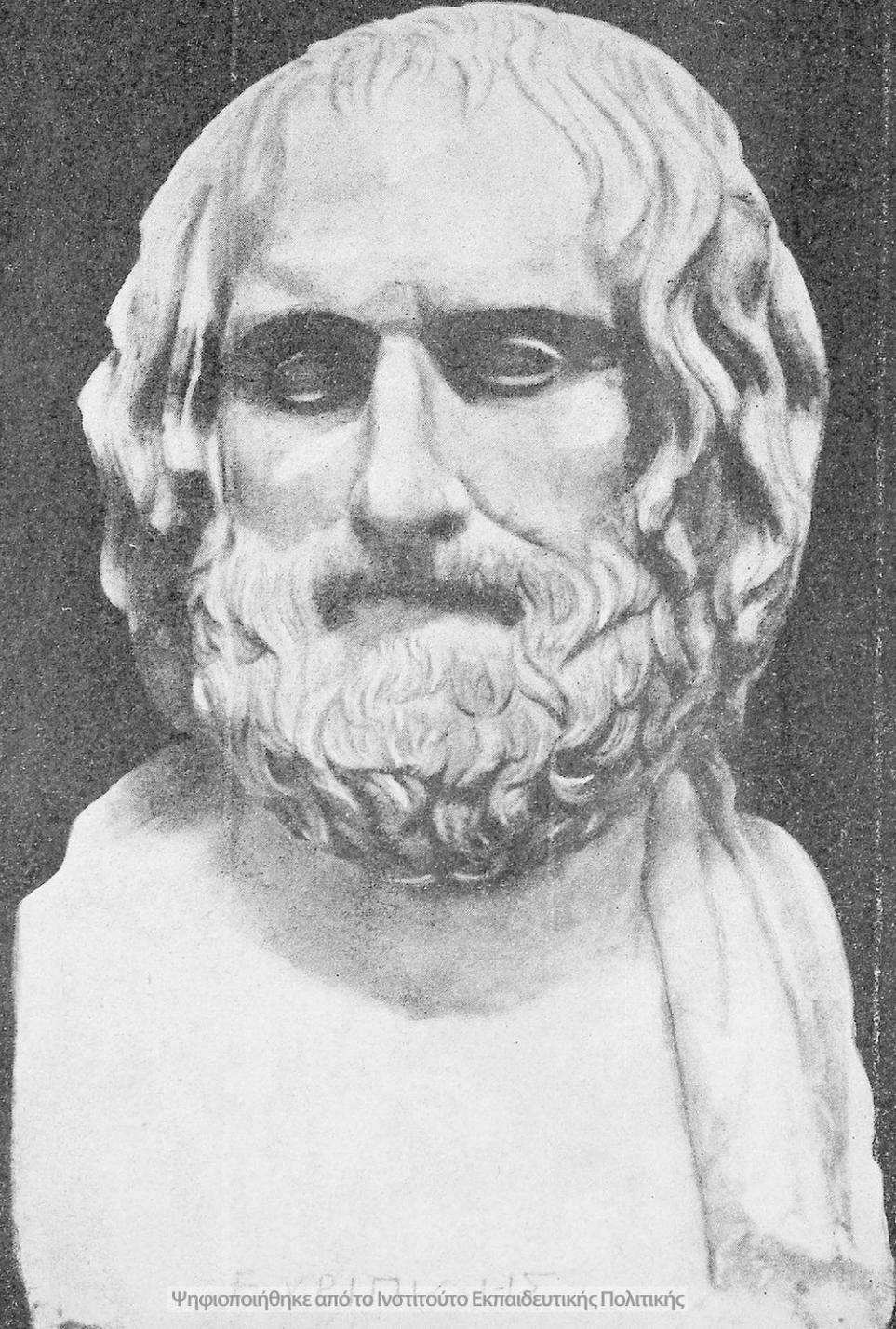
12. ΔΙΑΡΘΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΤΡΑΓΩΔΙΩΝ

Α' ΤΗΣ ΕΝ ΑΥΑΙΔΙ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ

1 - 163	Πρόλογος
164 - 302	Πάροδος
303 - 542	Πρῶτον Ἐπεισόδιον
543 - 606	Πρῶτον Στάσιμον
607 - 750	Δεύτερον Ἐπεισόδιον
751 - 800	Δεύτερον Στάσιμον
801 - 1035	Τρίτον Ἐπεισόδιον
1036 - 1097	Τρίτον Στάσιμον
1098 - 1275	Τέτατον Ἐπεισόδιον
1276 - 1335	Λορικὸν μέρος (Ἰφιγενείας μονωδία)
1336 - 1473	Πέμπτον Ἐπεισόδιον
1474 - 1531	Λορικὸν μέρος (θριαμβευτικὸν ᾄσμα Ἰφιγενείας καὶ Χοροῦ)
1532 - 1629	Ἐξοδος

Β' ΤΗΣ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ

1 - 122	Πρόλογος
123 - 235	Πάροδος
236 - 391	Πρῶτον Ἐπεισόδιον
392 - 466	Πρῶτον Στάσιμον
467 - 1088	Δεύτερον Ἐπεισόδιον
1089 - 1152	Δεύτερον Στάσιμον
1153 - 1233	Τρίτον Ἐπεισόδιον
1234 - 1283	Τρίτον Στάσιμον
1284 - 1499	Ἐξοδος

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ

ΔΙΑ ΤΗΝ Ε΄ ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1961

Δευτέρα :

Γρεκο Μοντέρνο - Γρεκο Αντικό (Ηφίγη)

Τρίτη :

Γρεκο Αντικό (Ηφίγη)

Τετάρτη :

Γρεκο Μοντέρνο - Γρεκο Αντικό (Ιλιάδα)

Ψυχολογία

Πέμπτη :

Τέμα άγνωστο

Παρασκευή :

Γρεκο Αντικό (Ηφίγη) Γρεκο Μοντέρνο
(La mia lingua)

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ*

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

ἮΩ πρέσβυ, δόμων τῶνδε πάροιθεν
στεῖχε.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ

στείχω· τί δὲ καινουργεῖς,
Ἀγάμεμνον ἀναξ ;

ΑΓΑ.

σπεύσεις ;

ΠΡ.

σπεύδω.

μάλα τοι γῆρας τοῦμόν ἄυπνον
καὶ ἐπ' ὀφθαλμοῖς ὀξὺ πάρεστιν.

5

ΑΓΑ.

τίς ποτ' ἄρ' ἀστήρ ὅδε πορθμεύει ;

ΠΡ.

Σείριος ἐγγὺς τῆς ἑπταπόρου
Πλειάδος ἄσσων ἔτι μεσσήρης.

ΑΓΑ.

οὐκουν φθόγγος γ' οὐτ' ὀρνίθων
οὔτε θαλάσσης· σιγαὶ δ' ἀνέμων
τόνδε κατ' Εὐριπον ἔχουσιν.

10

ΠΡ.

τί δὲ σὺ σκηνηῆς ἐκτός αἰσσεις,
Ἀγάμεμνον ἀναξ ;
ἔτι δ' ἡσυχία τήνδε κατ' Αὐλιν
καὶ ἀκίνητοι φυλακαὶ τειχέων.
στείχωμεν ἔσω.

15

ΑΓΑ.

ζηλῶ σέ, γέρον,
ζηλῶ δ' ἀνδρῶν ὅς ἀκίνδυνον

* Ἐπιμέλεια τοῦ κειμένου καὶ ἐρμηνεία ὑπὸ Φ. Βουσβούνη.

- βίον ἐξεπέρασ' ἀγνώσ, ἀκλεής·
 τοὺς δ' ἐν τιμαῖς ἤσσον ζηλῶ.
- ΠΡ. καὶ μὴν τὸ καλὸν γ' ἐνταῦθα βίου. 20
- ΑΓΑ. τοῦτο δέ γ' ἐστὶν τὸ καλὸν σφαλερόν·
 καὶ τὸ πρότιμον
 γλυκὺ μὲν, λυπεῖ δὲ προσιστάμενον·
 τοτὲ μὲν τὰ θεῶν οὐκ ὀρθωθέντ'
 ἀνέτρεψε βίον, τοτὲ δ' ἀνθρώπων 25
 γινῶμαι πολλάι
 καὶ δυσάρεστοι διέκναισαν.
- ΠΡ. οὐκ ἄγαμαι ταῦτ' ἀνδρὸς ἀριστέως·
 οὐκ ἐπὶ πᾶσιν σ' ἐφύτευς' ἀγαθοῖς,
 Ἄγάμεμνον, Ἄτρεὺς. 30
- δεῖ δέ σε χαίρειν καὶ λυπεῖσθαι·
 θνητὸς γὰρ ἔφυς· κἂν μὴ σὺ θέλῃς,
 τὰ θεῶν οὕτω βουλόμεν' ἔσται.
 σὺ δὲ λαμπτῆρος φάος ἀμπετάσας
 δέλτον τε γράφεις 35
- τήνδ', ἣν πρὸ χερῶν ἔτι βαστάζεις,
 καὶ ταῦτά πάλιν γράμματα συγχεῖς
 καὶ σφραγίζεις λύεις τ' ὀπίσω
 ῥίπτεις τε πέδῳ πεύκην, θαλερόν
 κατὰ δάκρυ χέων, 40
- καὶ τῶν ἀπόρων οὐδενὸς ἐνδεῖς
 μὴ οὐ μαίνεσθαι.
 τί πονεῖς ; τί νέον περὶ σοί, βασιλεῦ ;
 φέρε κοίνωσον μῦθον ἐς ἡμᾶς.
- πρὸς δ' ἀνδρ' ἀγαθὸν πιστόν τε φράσεις· 45
 σῆ γάρ μ' ἀλόχῳ ποτὲ Τυνδάρεως
 πέμπεν φερνήν
 συννυμφοκόμον τε δίκαιον.

ΑΓΑ. ἐγένοντο Λήδα Θεστιάδι τρεῖς παρθένοι,
 Φοίβη, Κλυταιμήστρα τ', ἐμὴ ξυνάρορος, 50
 Ἐλένη τε· ταύτης οἱ τὰ πρῶτ' ὠλβισμένοι
 μνηστῆρες ἦλθον Ἑλλάδος νεανίαι.
 δειναὶ δ' ἀπειλαὶ καὶ κατ' ἀλλήλων φόνος
 ξυνίσταθ', ὅστις μὴ λάβοι τὴν παρθένον.
 τὸ πρᾶγμα δ' ἀπόρως εἶχε Τυνδάρεω πατρὶ 55
 δοῦναί τε μὴ δοῦναί τε, τῆς τύχης θ' ὅπως
 ἄψαιτ' ἄριστα. καὶ νιν εἰσῆλθεν τάδε·
 ὄρκους συνάψαι δεξιᾶς τε συμβαλεῖν
 μνηστῆρας ἀλλήλοισι καὶ δι' ἐμπύρων 60
 σπονδὰς καθεῖναι κάπαράσασθαι τάδε·
 ὅτου γυνὴ γένοιτο Τυνδαρίς κόρη,
 τῷ συναμνεῖν, εἴ τις νιν ἐκ δόμων λαβὼν
 οἴχοιτο τόν τ' ἔχοντ' ἀπωθοίη λέχους,
 κάπιστρατεύσειν καὶ κατασκάψει πόλιν 65
 Ἑλλην' ὁμοίως βάρβαρόν θ' ὅπλων μέτα.
 ἐπεὶ δ' ἐπιστώθησαν, εὖ δέ πως γέρων
 ὑπῆλθεν αὐτοὺς Τυνδάρεως πυκνῆ φρενί,
 δίδωσ' ἐλέσθαι θυγατρὶ μνηστήρων ἕνα,
 ὅτου πνοαὶ φέροιεν Ἀφροδίτης φίλαι.
 ἢ δ' εἴλεθ', ὥς γε μήποτ' ὠφελεν λαβεῖν, 70
 Μενέλαον. ἐλθὼν δ' ἐκ Φρυγῶν ὁ τὰς θεὰς
 κρίνας ὅδ', ὥς ὁ μῦθος ἀνθρώπων ἔχει,
 Λακεδαίμον', ἀνθηρὸς μὲν εἰμάτων στολῆ
 χρυσῷ τε λαμπρὸς, βαρβάρῳ χλιδήματι,
 ἐρῶν ἐρῶσαν ὥχετ' ἐξαναρπάσας 75
 Ἐλένην πρὸς Ἴδης βούσταθμ', ἐκδημον λαβὼν
 Μενέλαον· ὁ δὲ καθ' Ἑλλάδ' οἰστρήσας πόθῳ
 ὄρκους παλαιοὺς Τυνδάρεω μαρτύρεται,
 ὥς χρὴ βοηθεῖν τοῖσιν ἠδικημένοις.

τούντεϋθεν οὖν Ἑλληγες ἄξαντες δορί, 80
 τεύχη λαβόντες στενόπορ' Αὐλίδος βάρηρα
 ἤκουσι τῆσδε, ναυσὶν ἀσπίσιν θ' ὁμοῦ
 ἵπποις τε πολλοῖς ἄρμασὶν τ' ἠσκημένοι.
 κάμῃ στρατηγεῖν εἶτα Μενέλεω χάριν
 εἶλοντο, σύγγονόν γε. τὰξίωμα δὲ 85
 ἄλλος τις ὄφελ' ἀντ' ἐμοῦ λαβεῖν τόδε.
 ἠθροισμένου δὲ καὶ ξυνεστῶτος στρατοῦ
 ἤμεσθ' ἀπλοῖα χρώμενοι κατ' Αὐλίδα.
 Κάλχας δ' ὁ μάντις ἀπορία κεκορημένοις
 ἀνεῖλεν Ἰφιγένειαν, ἣν ἔσπειρ' ἐγώ, 90
 Ἄρτέμιδι θῦσαι τῇ τόδ' οἰκούσῃ πέδον,
 καὶ πλοῦν τ' ἔσσεσθαι καὶ κατασκαφᾶς Φρυγῶν
 θύσασι, μὴ θύσασι δ' οὐκ εἶναι τάδε.
 κλύων δ' ἐγὼ ταῦτ', ὀρθίω κηρύγματι
 Ταλθύβιον εἶπον πάντ' ἀφιέναι στρατόν, 95
 ὡς οὐποτ' ἂν τλᾶς θυγατέρα κτανεῖν ἐμήν.
 οὗ δὴ μ' ἀδελφὸς πάντα προσφέρων λόγον
 ἔπεισε τλῆναι δεινά. κὰν δέλτου πτυχαῖς
 γράψας ἔπεμψα πρὸς δάμαρτα τὴν ἐμήν
 στέλλειν Ἀχιλλεῖ θυγατέρ' ὡς γαμουμένην, 100
 τό τ' ἀξίωμα τάνδρὸς ἐκγαυρούμενος
 συμπλεῖν τ' Ἀχαιοῖς οὐνεκ' οὐ θέλοι λέγων,
 εἰ μὴ παρ' ἡμῶν εἴσιν εἰς Φθίαν λέχος·
 πειθῶ γὰρ εἶχον τήνδε πρὸς δάμαρτ' ἐμήν,
 ψευδῆ συνάψας ἀμφὶ παρθένου γάμον. 105
 μόνου δ' Ἀχαιῶν ἴσμεν ὡς ἔχει τάδε
 Κάλχας, Ὀδυσσεὺς Μενελεῶς θ'. ἃ δ' οὐ καλῶς
 ἔγνων τότ', αὔθις μεταγράφω καλῶς πάλιν
 ἐς τήνδε δέλτον, ἣν κατ' εὐφρόνης σκιάν
 λύοντα καὶ συνδοῦντά μ' εἰσεῖδες, γέρον. 110

ἀλλ' εἶα χώρει τάσδ' ἐπιστολάς λαβὼν
 πρὸς Ἄργος· ἃ δὲ κέκευθε δέλτος ἐν πτυχαῖς,
 λόγῳ φράσω σοι πάντα τὰγγεγραμμένα·
 πιστὸς γὰρ ἀλόχῳ τοῖς τ' ἐμοῖς δόμοισιν εἶ.

ΠΡ. λέγε καὶ σήμαιν', ἵνα καὶ γλώσση 115
 σύντονα τοῖς σοῖς γράμμασιν αὐδῶ.

ΑΓΑ. πέμπω σοι πρὸς ταῖς πρόσθεν 120
 δέλτοις, ὧ Λήδας ἔρνος,
 μὴ στέλλειν τὰν σὰν Ἴνιν πρὸς
 τὰν κολπώδη πτέρυγ' Εὐβοίας
 Αὐλιν ἀκλύσταν.

εἰς ἄλλας ὥρας γὰρ δὴ
 παιδὸς δαίσομεν ὕμεναίους.

ΠΡ. καὶ πῶς Ἀχιλεὺς λέκτρων ἀπλακῶν 125
 οὐ μέγα φουσῶν θυμὸν ἐπαρεῖ
 σοὶ σῆ τ' ἀλόχῳ ;
 τόδε καὶ δεινόν. σήμαιν' ὅ τι φῆς.

ΑΓΑ. ὄνομ', οὐκ ἔργον παρέχων Ἀχιλεὺς 130
 οὐκ οἶδε γάμους, οὐδ' ὅ τι πράσσομεν,
 οὐδ' ὅτι κείνῳ παιδ' ἐπεφήμισα
 νυμφεῖους εἰς ἀγκώνων
 εὐνάς ἐκδώσειν λέκτροις.

ΠΡ. δεινά γ' ἐτόλμας, Ἀγάμεμνον ἀναξ, 135
 ὅς τῳ τῆς θεᾶς σὴν παιδ' ἄλοχον
 φατίσας ἤγες σφάγιον Δαναοῖς.

ΑΓΑ. οἴμοι, γνώμας ἐξέεσταν,
 αἰαῖ, πίπτω δ' εἰς ἄταν·
 ἀλλ' ἴθ' ἐρέσσω σὸν πόδα, γήρα
 μηδὲν ὑπεΐκων.

ΠΡ. σπεύδω, βασιλεῦ. 140

ΑΓΑ. μή νυν μήτ' ἀλσώδεις ἴζου

- κρήνας μήθ' ὕπνω θελχθῆς.
 ΠΡ. εὐφημα θρόει.
 ΑΓΑ. πάντη δὲ πόρον σχιστὸν ἀμείβων
 λεῦσσε, φυλάσσω, μή τις σε λάθῃ 145
 τροχαλοῖσιν ὄχοις παραμειψαμένη
 παῖδα κομίζουσ' ἐνθάδ' ἀπήνη
 Δαναῶν πρὸς ναῦς.
 ΠΡ. ἔσται τάδε.
 ΑΓΑ. κλήθρων δ' ἐξόρμοις
 ἦν νιν πομπαῖς ἀντήσης, 150
 πάλιν ἐξόρμα, σεῖε χαλινούς,
 ἐπὶ Κυκλώπων ἰεῖς θυμέλας.
 ΠΡ. πιστὸς δὲ φράσας τάδε πῶς ἔσομαι,
 λέγε, παιδὶ σέθεν τῆ σῆ τ' ἀλόχῳ;
 ΑΓΑ. σφραγῖδα φύλασσε', ἦν ἐπὶ δέλτῳ 155
 τῆδε κομίζεις. ἴθι. λευκαίνει
 τόδε φῶς ἤδη λάμπουσ' ἠὼς
 πῦρ τε τεθρίππων τῶν Ἀελίου·
 σύλλαβε μόχθων. 160
 θνητῶν δ' ὄλβιος εἰς τέλος οὐδεὶς
 οὐδ' εὐδαίμων·
 οὐπω γὰρ ἔφθι τις ἄλυπος.

Χ Ο Ρ Ο Σ

- στροφή α' ἔμολον ἀμφὶ παρακτίαν
 ψάμαθον Αὐλίδος ἐναλίας, 165
 Εὐρίπου διὰ χευμάτων
 κέλσασα στενοπόρθμων,
 Χαλκίδα πόλιν ἐμὰν προλιποῦσ',
 ἀγγιγάλων ὑδάτων τροφὸν
 τᾶς κλεινᾶς Ἀρεθούσας, 170

- Ἀχαιῶν στρατιάν ὡς κατιδοίμαν
 ἀγαυῶν τε πλάτας ναυσιπόρους
 ἡμιθέων, οὓς ἐπὶ Τροί-
 αν ἐλάταις χιλιόναυσιν
 τὸν ξανθὸν Μενελάον θ' 175
 ἀμέτεροι πόσεις
 ἐνέπουσ' Ἀγαμέμνονά τ' εὐπατρίδαν
 στέλλειν ἐπὶ τὰν Ἑλέναν, ἀπ'
 Εὐρώτα δοναχοτρόφου
 Πάρις ὁ βουκόλος ἂν ἔλαβε, 180
 δῶρον τᾶς Ἀφροδίτας,
 ὅτ' ἐπὶ κρηναίαισι δρόσοις
 Ἦρα Παλλάδι τ' ἔριν ἔριν
 μορφᾶς ἅ Κύπρις ἔσχεν.
 ἀντιστρ. α' πολύθυτον δὲ δι' ἄλλος Ἄρ- 185
 τέμιδος ἤλυθον ὀρομένα,
 φοινίσσουσα παρῆδ' ἐμὰν
 αἰσχίνα νεοθαλεῖ,
 ἀσπίδος ἔρυμα καὶ κλισίας
 ὄπλοφόρους Δαναῶν θέλουσ' 190
 ἵππων τ' ὄχλον ιδέσθαι.
 κατεῖδον δὲ δὺ' Αἴαντε συνέδρω,
 τὸν Οἰλέως τε Τελαμῶνός τε γόνον,
 τὸν Σαλαμῖνος στέφανον·
 Πρωτεσίλαόν τ' ἐπὶ θάκοις 195
 πεσσῶν ἡδομένους μορ-
 φαῖσι πολυπλόκοις
 Παλαμῆδεά θ', ὃν τέκε παῖς ὁ Ποσει-
 δᾶνος· Διομῆδεά θ' ἡδο-
 ναῖς δίσκου κεχαρημένον, 200
 παρὰ δὲ Μηριόνην, Ἄρεος

- ὄζον, θαῦμα βροτοῖσι·
 τὸν ἀπὸ νησαίων τ' ὀρέων
 Λαέρτα τόκον, ἅμα δὲ Νι-
 ρῆ, κάλλιστον Ἀχαιῶν. 205
- ἐπὶ δ.
 τὸν ἰσάνεμόν τε ποδοῖν
 λαιψηροδρόμον Ἀχιλλῆα,
 τὸν ἅ Θέτις τέκε καὶ
 Χείρων ἐξεπόνασεν,
 εἶδον ἀγριαλοῖσι 210
- παρά τε κροκάλαις δρόμον ἔχοντα σὺν ὅπλοις·
 ἄμιλλαν δ' ἐπόνει ποδοῖν
 πρὸς ἄρμα τέτρωρον
 ἐλίσσων περὶ νίκας· 215
- ὁ δὲ διφρηλάτας ἐβοᾷτ'
 Εὐμηλος Φερητιάδας,
 ᾧ καλλίστους ἰδόμαν
 χρυσοδαϊδάλτους στομίαις
 πώλους κέντρῳ θεινομένους, 220
- τοὺς μὲν μέσους ζυγίους,
 λευκοστίκτῳ τριχί βαλιούς,
 τοὺς δ' ἔξω σειροφόρους,
 ἀντήρεις καμπαῖσι δρόμων,
 πυρρότριχας, μονόχαλα δ' ὑπὸ σφυρά 225
- ποικιλοδέρμονας· οἷς παρεπάλλετο
 Πηλεΐδας σὺν ὅπλοισι παρ' ἄντυγα
 καὶ σύριγγας ἀρματεῖους. 230
- στροφή β'
 ναῶν δ' εἰς ἀριθμὸν ἤλυθον
 καὶ θέαν ἀθέσφατον,
 τὰν γυναικεῖον ὄψιν ὀμμάτων
 ὡς πλήσαιμι, μείλινον ἄδονάν.
 καὶ κέρας μὲν ἦν 235

- δεξιὸν πλάτας ἔχων
 Φθιώτας ὁ Μυρμιδῶν Ἄρης
 πεντήκοντα ναυσὶ θουρίαις.
 χρυσέαις δ' εἰκόσιν κατ' ἄκρα Νη-
 ρῆδες ἔστασαν θεαί, 240
 πρῦμναις σῆμ' Ἀχιλλεῖου στρατοῦ.
 ἀντιστρ. β' Ἀργείων δὲ ταῖσδ' ἰσήμεροι
 νᾶες ἔστασαν πέλας·
 ὦν ὁ Μηκιστέως στρατηλάτας
 παῖς ἦν, Ταλαὸς ὃν τρέφει πατήρ, 245
 Καπανέως τε παῖς
 Σθένελος· Ἀθίδος δ' ἄγων
 ἐξήκοντα ναῦς ὁ Θησέως
 παῖς ἐξῆς ἐναυλόχει, θεὰν
 Παλλάδ' ἐν μωνύχοις ἔχων πτερω- 250
 τοῖσιν ἄρμασιν θετόν,
 εὖσημόν τι φάσμα ναυβάταις.
 στροφὴ γ' Βοιωτῶν δ' ὄπλισμα, ποντίας
 πεντήκοντα νῆας εἰδόμεναι
 σημείοισιν ἐστολισμέναις· 255
 τοῖς δὲ Κάδμος ἦν
 χρύσειον δράκοντ' ἔχων
 ἀμφὶ ναῶν κόρυμβα·
 Λήϊτος δ' ὁ γηγενῆς
 ἄρχε ναίου στρατοῦ. 260
 Φωκίδος δ' ἀπὸ χθονός,
 Λοκρὰς δὲ τοῖσδ' ἴσας ἄγων
 ἦν ναῦς Οἰλέως τόκος κλυτὰν
 Θροναῖδ' ἐκλιπῶν πόλιν.
 ἀντιστρ. γ' ἐκ Μυκῆνας δὲ τᾶς Κυκλωπίας 265
 παῖς Ἀτρέως ἔπεμπε ναυβάτας

- ναῶν ἑκατὸν ἠθροῖσμένους.
 σὺν δ' Ἄδραστος ἦν
 ταγός, ὡς φίλος φίλω,
 τᾶς φυγούσας μέλαθρα 270
 βαρβάρων χάριν γάμων
 πρᾶξιν Ἑλλάς ὡς λάβοι.
 ἐκ Πύλου δὲ Νέστωρος
 Γερηνίου κατειδόμεν
 πρύμνας σῆμα ταυρόπουον ὄραν, 275
 τὸν πάροιικον Ἄλφεόν.
- στροφή δ' Αἰνιάνων δὲ δωδεκάστολοι
 νᾶες ἦσαν, ὧν ἄναξ Γουνεὺς
 ἄρχε· τῶνδε δ' αὖ πέλας 280
 Ἥλιδος δυνάστωρες,
 οὓς Ἐπειοὺς ὠνόμαζε πᾶς λεώς·
 Εὐρυτος δ' ἄνασσε τῶνδε·
 λευκήρετμον δ' Ἄρη
 Γάφιον ἦγεν, ὧν Μέγης ἄνασσε,
 Φυλέως λόχευμα, 285
 τὰς Ἐχινάδας λιπῶν
 νήσους ναυβάταις ἀπροσφόρους.
- ἀντιστρ. δ' Αἴας δ' ὁ Σαλαμῖνος ἔντροφος
 δεξιὸν κέρας πρὸς τὸ λαῖον ξυνᾶγε, 290
 τῶν ἄσσον ὄρμει πλάταισιν
 ἐσχάταισι συμπλέκων
 δώδεκ' εὐστροφωτάταισι ναυσίν. ὡς
 ἄιον καὶ ναυβάταν
 εἰδόμεν λεῶν 295
 ᾧ τις εἰ προσαρμόσει
 βαρβάρους βάριδας,
 νόστον οὐκ ἀποίσειται,

ἐνθάδ' οἷον εἰδόμαν

νάιον πόρευμα,

300

τὰ δὲ κατ' οἴκους κλύουσα συγκλήτου

μνήμην σφύζομαι στρατεύματος.

ΠΡ. Μενέλαε, τολμᾶς δειν', ἅ σ' οὐ τολμᾶν χρεῶν.

MENEΛΑΟΣ

ἄπελθε· λίαν δεσπότηταισι πιστὸς εἶ.

ΠΡ. καλὸν γέ μοι τούννεδος ἐξωνείδισας.

305

ΜΕ. κλαίοις ἄν, εἰ πράσσοις ἅ μὴ πράσσειν σε δεῖ.

ΠΡ. οὐ χρῆν σε λῦσαι δέλτον, ἣν ἐγὼ ἔφερον.

ΜΕ. οὐδέ γε φέρειν σὲ πᾶσιν Ἑλλησιν κακά.

ΠΡ. ἄλλοις ἀμιλλῶ ταῦτ'· ἄφες δὲ τήνδ' ἐμοί.

ΜΕ. οὐκ ἂν μεθείμην.

ΠΡ. οὐδ' ἔγωγ' ἀφήσομαι.

310

ΜΕ. σκήπτρω τάχ' ἄρα σὸν καθαιμάξω κᾶρα.

ΠΡ. ἀλλ' εὐκλεές τοι δεσποτῶν θνήσκειν ὑπερ.

ΜΕ. μέθες· μακροὺς δὲ δοῦλος ὦν λέγεις λόγους.

ΠΡ. ὦ δέσποτ', ἀδικούμεσθα. σὰς δ' ἐπιστολάς

ἐξαρπάσας ὄδ' ἐκ χερῶν ἐμῶν βία,

315

Ἀγάμεμνον, οὐδὲν τῇ δίκη χρῆσθαι θέλει.

ΑΓΑ. ἔα·

τίς ποτ' ἐν πύλαισι θόρυβος καὶ λόγων ἀκοσμία ;

ΜΕ. οὐμός, οὐχ ὁ τοῦδε μῦθος κυριώτερος λέγειν.

ΑΓΑ. σὺ δὲ τί τῶδ' ἐς ἔριν ἀφῶζαι, Μενέλεως, βία τ' ἄγεις ;

ΜΕ. βλέπον εἰς ἡμᾶς, ἐν ἀρχὰς τῶν λόγων ταύτας λάβω.

320

ΑΓΑ. μῶν τρέσας οὐκ ἀνακαλύψω βλέφαρον, Ἀτρέως

γεγώς ;

ΜΕ. τήνδ' ὄραξ δέλτον, κακίστων γραμμάτων ὑπηρέτιν ;

ΑΓΑ. εἰσορῶ καὶ πρῶτα ταύτην σῶν ἀπάλλαζον χερῶν.

ΜΕ. οὐ, πρὶν ἂν δεῖξω γε Δαναοῖς πᾶσι τάγγεγραμμένα.

ΑΓΑ. ἦ γὰρ οἴσθ' ἂ μὴ σε καιρὸς εἰδέναι, σήμαντρ' ἀνείς; 325
 ΜΕ. ὥστε σ' ἀλγῦνά γ', ἀνοιξας ἂ σὺ κάκ' εἰργάσω
 λάθρα.

ΑΓΑ. ποῦ δὲ κάλαβές νιν; ὧ θεοί, σῆς ἀναισχύντου φρενός.
 ΜΕ. προσδοκῶν σὴν παιδ' ἀπ' Ἄργους, εἰ στράτευμ'
 ἀφίξεται.

ΑΓΑ. τί δέ σε τὰμ' ἔδει φυλάσσειν; οὐκ ἀναισχύντου τόδε;
 ΜΕ. ὅτι τὸ βούλεσθαί μ' ἔκνιζε· σὸς δὲ δοῦλος οὐκ ἔφυν. 330
 ΑΓΑ. οὐχὶ δεινά; τὸν ἔμὸν οἰκεῖν οἶκον οὐκ ἔασσομαι;
 ΜΕ. πλάγια γὰρ φρονεῖς, τὰ μὲν νῦν, τὰ δὲ πάλαι, τὰ
 δ' αὐτίκα.

ΑΓΑ. εὖ κεκόμψευσαι. πονηρῶν γλῶσσ' ἐπίφθονον σοφή.
 ΜΕ. νοῦς δ' ὁ μὴ βέβαιος ἄδικον κτῆμα κοῦ σαφές φίλοις.
 βούλομαι δέ σ' ἐξελέγξαι, καὶ σὺ μῆτ' ὀργῆς ὑπο 335
 ἀποτρέπου τάληθές, οὔτε κατατενῶ λίαν ἐγώ.
 οἴσθ', ὅτ' ἐσπούδαζες ἄρχειν Δανατῆδαις πρὸς Ἴλιον,
 τῷ δοκεῖν μὲν οὐχὶ χροῖζων, τῷ δὲ βούλεσθαι θέλων,
 ὡς ταπεινὸς ἦσθα πάσης δεξιᾶς προσθηγγάνων
 καὶ θύρας ἔχων ἀκλήστους τῷ θέλοντι δημοτῶν 340
 καὶ διδοῦς πρόσρησιν ἐξῆς πᾶσι, κεῖ μὴ τις θέλοι,
 τοῖς τρόποις ζητῶν πρίασθαι τὸ φιλότιμον ἐκ μέσου;
 καῖτ', ἐπεὶ κατέσχεες ἀρχάς, μεταβαλὼν ἄλλους τρόπους,
 τοῖς φίλοισιν οὐκέτ' ἦσθα τοῖς πρὶν ὡς πρόσθεν φίλος,
 δυσπρόσιτος ἔσω τε κλήθρων σπάνιος. ἄνδρα
 δ' οὐ χρεῶν 345

τὸν ἀγαθὸν πράσσοντα μεγάλα τοὺς τρόπους
 μεθιστάναι,
 ἀλλὰ καὶ βέβαιον εἶναι τότε μάλιστα τοῖς φίλοις,
 ἥνικ' ὠφελεῖν μάλιστα δυνατός ἐστιν εὐτυχῶν.
 ταῦτα μὲν σε πρῶτ' ἐπῆλθον, ἵνα σε πρῶθ' ἠῦρον
 κακόν.

ὥς δ' ἐς Αὐλιν ἤλθεσ ἀϋθις χῶ Πανελλήνων
στρατός, 350

οὐδὲν ἦσθ', ἀλλ' ἐξεπλήσσου τῇ τύχῃ τῇ τῶν θεῶν,
οὐρίας πομπῆς σπανίζων. Δαναΐδαι δ' ἀφίεναι
ναῦς διήργελλον, μάτην δὲ μὴ πονεῖν ἐν Αὐλίδι.
ὥς ἀνολβον εἶχες ὄμμα σύγχυσίν τ', εἰ μὴ νεῶν
χιλιῶν ἄρχων τὸ Πριάμου πεδίον ἐμπλήσεις δορός. 355

κἀμὲ παρεκάλεις· τί δράσω ; τίν' ἀπορῶν εὔρω πόρον,
ὥστε μὴ στερέντα σ' ἀρχῆς ἀπολέσαι καλὸν κλέος ;
κᾶθ', ἐπεὶ Κάλχας ἐν ἱεροῦς εἶπε σὴν θῦσαι κόρην
'Αρτέμιδι καὶ πλοῦν ἔσσεσθαι Δαναΐδαις, ἦσθεις
φρένας,

ἄσμενος θύσειν ὑπέστης παῖδα· καὶ πέμπεις ἑκὼν, 360
οὐ βία, μὴ τοῦτο λέξης, σῆ δάμαρτι παῖδα σὴν
δεῦρ' ἀποστέλλειν, Ἀχιλλεῖ πρόφασιν ὡς γαμουμένην.
κᾶθ' ὑποστρέψας λέληψαι μεταβαλὼν ἄλλας γραφάς,
ὡς φονεὺς οὐκέτι θυγατρὸς σῆς ἔσει· κάλλιστά γε.
οὗτος αὐτός ἐστιν αἰθῆρ, ὃς τὰδ' ἤκουσεν σέθεν. 365

μυρίοι δέ τοι πεπόνθασ' αὐτὸ πρὸς τὰ πράγματα·
ἐκπονοῦσ' ἐκόντες, εἶτα δ' ἐξεχώρησαν κακῶς,
τὰ μὲν ὑπὸ γνώμης πολιτῶν ἀσυνέτου, τὰ δ' ἐνδίκως,
ἀδύνατοι γεγῶτες αὐτοὶ διαφυλάξασθαι πόλιν.

'Ελλάδος μάλιστ' ἔγωγε τῆς ταλαιπώρου στένω, 370
ἢ, θέλουσα δρᾶν τι κεδνόν, βαρβάρους τοὺς οὐδένας
καταγελῶντας ἐξανήσει διὰ σὲ καὶ τὴν σὴν κόρην.
μηδέν' ἄρα γένους ἕκατι προστάτην θείμην χθονός,
μηδ' ὄπλων ἄρχοντα· νοῦν χρῆ τὸν στρατηγιάτην ἔχειν·
πόλεος ὡς ἄρχων ἀνὴρ πᾶς, σύνεσιν ἢν ἔχων τύχῃ. 375

XO. δεινὸν κασιγνήτοισι γίγνεσθαι λόγους

μάχας θ', ὅταν ποτ' ἐμπέσωσιν εἰς ἔριν.

ΑΓΑ. βούλομαί σ' εἰπεῖν κακῶς εὔ, βραχέα, μὴ λίαν ἄνω

βλέφαρα πρὸς τάναιδὲς ἀγαγών, ἀλλὰ σωφρονεστερώς,
ὡς ἀδελφὸν ὄντ'· ἀνὴρ γὰρ χρηστὸς αἰδεῖσθαι φιλεῖ. 380
εἶπέ μοι, τί δεινὰ φύσας αἵματηρὸν ὄμμ' ἔχων ;
τίς ἀδικεῖ σε ; τοῦ κέχρησαι ; λέκτρα χρήστ' ἐρᾶς
λαβεῖν ;

οὐκ ἔχοιμ' ἂν σοι παρασχεῖν· ὦν γὰρ ἐκτῆσω, κακῶς
ἤρχες. εἴτ' ἐγὼ δίκην δῶ σῶν κακῶν, ὃ μὴ σφαλείς ;
οὐ δάκνει σε τὸ φιλότιμον τοῦμόν, ἀλλ' ἐν ἀγκάλαις 385
εὐπρεπῆ γυναῖκα χρήζεις, τὸ λελογισμένον παρῆς
καὶ τὸ καλόν, ἔχειν. πονηροῦ φωτὸς ἡδοναὶ κακαί.
εἰ δ' ἐγὼ, γνοὺς πρόσθεν οὐκ εὖ, μετεθέμην εὐβουλίᾳ,
μαίνομαι ; σὺ μᾶλλον, ὅστις ἀπολέσας κακὸν λέχος
ἀναλαβεῖν θέλεις θεοῦ σοι τὴν τύχην διδόντος εὖ. 390
ὄμοσαν τὸν Τυνδάρειον ἕρκον οἱ κακόφρονες
φιλόγαμοι μνηστῆρες· ἡ δέ γ' ἐλπίς, οἶμαι μὲν, θεός,
κἀξέπραξεν αὐτὸ μᾶλλον ἢ σὺ καὶ τὸ σὸν σθένος·
οὐς λαβὼν στράτευ'· ἔτοιμοι δ' εἰσὶ μωρία φρενῶν.
οὐ γὰρ ἀσύνητον τὸ θεῖον, ἀλλ' ἔχει συνιέναι
τοὺς κακῶς παγέντας ἕρκους καὶ κατηναγκασμέ-

νοὺς. 395

τάμα δ' οὐκ ἀποκτενῶ' γὰρ τέκνα· κοῦ τὸ σὸν μὲν εὖ
παρὰ δίκην ἔσται κακίστης εὐνιδος τιμωρία,
ἐμὲ δὲ συντήξουσι νύκτες ἡμέραι τε δακρυόεις,
ἄνομα δρῶντα κοῦ δίκαια παῖδας οὐς ἐγεινάμην.
ταῦτά σοι βραχέα λέλεκται καὶ σαφῆ καὶ ῥάδια. 400
εἰ δὲ μὴ βούλει φρονεῖν σὺ, τᾶμ' ἐγὼ θήσω καλῶς.

ΧΟ.

οἶδ' αὖ διάφοροι τῶν πάρος λελεγμένων
μύθων, καλῶς δ' ἔχουσι, φείδεσθαι τέκνων.

ΜΕ.

αἰαῖ, φίλους ἄρ' οὐχὶ κεκτήμην τάλας.

ΑΓΑ.

εἰ τοὺς φίλους γε μὴ θέλεις ἀπολλύναι. 405

ΜΕ.

δείξεις δὲ ποῦ μοι πατρὸς ἐκ ταύτου γεγώς ;

- ΑΓΑ. συνσωφρονεῖν σοι βούλομαι, ἀλλ' οὐ συννοσεῖν.
 ΜΕ. ἐς κοινὸν ἀλγεῖν τοῖς φίλοισι χρὴ φίλους.
 ΑΓΑ. εὖ δρῶν παρακάλει μ', ἀλλὰ μὴ λυπτῶν ἐμέ.
 ΜΕ. οὐκ ἄρα δοκεῖ σοι τάδε πονεῖν σὺν Ἑλλάδι ; 410
 ΑΓΑ. Ἑλλάς δὲ σὺν σοὶ κατὰ θεὸν νοσεῖ τινα.
 ΜΕ. σκῆπτρῳ νυν αὖχει, σὸν κασίγνητον προδοῦς.
 ἐγὼ δ' ἐπ' ἄλλας εἶμι μηχανάς τινας
 φίλους τ' ἐπ' ἄλλους.

ΑΓΓΕΛΟΣ

ὦ Πανελλήνων ἀναξ,

- Ἄγαμέμνον, ἤκω παῖδά σοι τὴν σὴν ἄγων, 415
 ἦν Ἰφιγένειαν ὠνόμαζες ἐν δόμοις.
 μήτηρ δ' ὀμαρτεῖ, σῆς Κλυταιμῆστρας δέμας, *ἡ Κλυτ.*
 καὶ παῖς Ὀρέστης, ὥστ' ἂν τερφοθείης ἰδὼν,
 χρόνον παλαιὸν δωμάτων ἐκδημος ὢν. *ἀσπυγῶν*
 ἀλλ' ὡς μακρὰν ἔτεινον, εὐρυτον παρὰ *εὐρυτῶν* 420
 κρήνην ἀναψύχουσι θηλύπουν βάσιν, *καὶ μνησκεία πύλη*
 αὐταῖ τε πῶλοί τ'· ἐς δὲ λειμώνων χλόην
 καθεῖμεν αὐτάς, ὡς βορᾶς γευσαίατο. *ἕνα μνησκεία πύλη.*
 ἐγὼ δὲ πρόδρομος σῆς παρασκευῆς χάριν
 ἤκω· πέπυσται γὰρ στρατός, ταχεῖα γὰρ 425
 διῆξε φήμη, παῖδα σὴν ἀφιγμένην.
 πᾶς δ' ἐς θέαν ὄμιλος ἔρχεται δρόμῳ,
 σὴν παῖδ' ὅπως ἴδωσιν· οἱ δ' εὐδαίμονες
 ἐν πᾶσι κλεινοὶ καὶ περίβλεπτοι βροτοῖς.
 λέγουσι δ'· Ὑμέναιός τις ἢ τί πράσσεται ; 430
 ἢ πόθον ἔχων θυγατρὸς Ἀγαμέμνων ἀναξ
 ἐκόμισσε παῖδα ; τῶν δ' ἂν ἤκουσας τάδε·
 Ἀρτέμιδι προτελίζουσι τὴν νεάνίδα,
 Αὐλίδος ἀνάσση· τίς νιν ἄξεταί ποτε ; *πὸ δὲ τῆς πύλης ἀφῆκεν*

ἀλλ' εἶα, τὰπὶ τοισίδ' ἐξάρχου κανᾶ, 435

στεφανοῦσθε κράτα καὶ σὺ, Μενέλεως ἀναξ,

ὕμναιον εὐτρέπιζε καὶ κατὰ στέγας

λωτὸς βοάσθω καὶ ποδῶν ἔστω κτύπος·

φῶς γὰρ τόδ' ἤκει μακάριον τῇ παρθένω.

ἐπῆνεσ', ἀλλὰ στεῖχε δωμάτων ἔσω·

τὰ δ' ἀλλ' ἰούσης τῆς τύχης ἔσται καλῶς.

οἴμοι, τί φῶ δύστηνος; ἄρξωμαι πόθεν;

εἰς οἷ' ἀνάγκης ζεύγματ' ἐμπεπτώκαμεν.

ὑπῆλθε δαίμων, ὥστε τῶν σοφισμάτων

πολλῶ γενέσθαι τῶν ἐμῶν σοφώτερος.

ἢ δυσγένεια δ' ὡς ἔχει τι χρήσιμον.

καὶ γὰρ δακρυῦσαι ῥαδίως αὐτοῖς ἔχει

ἅπαντά τ' εἰπεῖν τῷ δὲ γενναίῳ φύσιν

ἄνολβα ταῦτα. προστάτην γε τοῦ βίου

τὸν ὄγκον ἔχομεν τῷ τ' ὄχλῳ δουλεύομεν.

ἐγὼ γὰρ ἐκβαλεῖν μὲν αἰδοῦμαι δάκρυ,

τὸ μὴ δακρυῦσαι δ' αὔθις αἰδοῦμαι τάλας,

ἐς τὰς μεγίστας συμφορὰς ἀφιγμένος.

εἶεν· τί φήσω πρὸς δάμαρτα τὴν ἐμήν;

πῶς δέξομαι νιν; ποῖον ὄμμα συμβαλῶ;

καὶ γὰρ μ' ἀπώλεσ' ἐπὶ κακοῖς ἅ μοι πάρα

ἐλθοῦσ' ἄκλητος. εἰκότως δ' ἄμ' ἔσπετο

θυγατρὶ νυμφεύσουσα καὶ τὰ φίλτατα

δώσουσ', ἔν' ἡμᾶς ὄντας εὐρήσει κακοῦς.

τὴν δ' αὖ τάλαιναν παρθένον — τί παρθένον;

Ἄιδης νιν, ὡς ἔοικε, νυμφεύσει τάχα —

ὡς φῆκτις· οἴμαι γὰρ νιν ἱκετεύσειν τάδε·

Ἦ πάτερ, ἀποκτενεῖς με; τοιοῦτους γάμους

γήμειας αὐτὸς χῶστις ἐστὶ σοι φίλος.

παρῶν δ' Ὀρέστης ἐγγυὲς ἀναβοήσεται.

εὐσύνετ' ἀσυνέτως· ἔτι γάρ ἐστι νήπιος.
αἰαῖ, τὸν Ἑλένης ὡς μ' ἀπώλεσεν γάμον
γήμας ὁ Πριάμου Πάρις, ὅς μ' εἵργασται τάδε.

XO.

καγῶ κατώκτιρ', ὡς γυναῖκα δεῖ ξένην *εἰς ὄσον*
ὑπὲρ τυράνων συμφορᾶς καταστένειν. 470

ME.

ἀδελφέ, δός μοι δεξιᾶς τῆς σῆς θιγεῖν.

ΑΓΑ.

δίδωμι· σὸν γάρ τὸ κράτος, ἄθλιος δ' ἐγώ. *εὐθείης*

ME.

Πέλοπα κατόμνυμ', ὅς πατὴρ τοῦμοῦ πατρός *ἀπειθήματα*
τοῦ σοῦ τ' ἐκλήθη, τὸν τεκόντα τ' Ἀτρέα,

ἀπὸρ. ἀφ' ἑαυτοῦ

ἧ μὴν ἐρεῖν σοι τὰπὸ καρδίας σαφῶς *εἰς μνηστικόν* 475

καὶ μὴ πτίτηδες μηδέν, ἀλλ' ὅσον φρονῶ. *ἐπιβεβαιῶν*

ἐγὼ δ' ἀπ' ὅσων ἐκβαλόντ' ἰδὼν δάκρυ

ῥκτιρα καυτὸς ἀνταφῆκά σοι πάλιν *ἔχουσα καὶ ἐπὶ δάκρυα*

καὶ τῶν παλαιῶν ἐξαφίσταμαι λόγων, *ἀνεπαρῆ*
οὐκ ἐς σέ δεινός· εἰμὶ δ' οὔπερ εἶ σὺ νῦν. *χρησὶς γὰρ πρὸς τὸν ἄλλο* 480

καί σοι παραινῶ μήτ' ἀποκτείνειν τέκνον·

μήτ' ἀνθελέσθαι τοῦμόν. οὐ γάρ ἐνδικον *ἀδίκον*

σέ μὲν στενάζειν, τὰμὰ δ' ἠδέως ἔχειν,

θνήσκειν τε τοὺς σοῦς, τοὺς δ' ἐμοὺς ὄραν φάος·

τί βούλομαι γάρ ; οὐ γάμους ἐξαιρέτους 485

ἄλλους λάβοιμ' ἄν, εἰ γάμων ἱμείρομαι ; *ἐπιθυμῶ*

ἀλλ' ἀπολέσας ἀδελφόν, ὅν μ' ἤκιστ' ἐχρῆν, *ἀποφαινοῦς τὸ ἄλλο ὡς χεῖρο*

ἀντίθετος
ἐπιθυμῶ

Ἑλένην ἔλωμαι, τὸ κακὸν ἀντὶ τάγαθοῦ ;

ἄφρων νέος τ' ἦ, πρὶν τὰ πράγματα· ἐγγύθεν *1*

σκοπῶν ἐσεῖδον οἶον ἦν κτείνειν τέκνα. 490

ἄλλως τέ μ' ἔλεος τῆς ταλαιπώρου κόρης *καλὴν εἰς ἄφρον*

ἐσῆλθε, συγγένειαν ἐννοουμένω,

ἧ τῶν ἐμῶν ἕκατι θύεσθαι γάμων

μέλλει. τί δ' Ἑλένης παρθένω τῇ σῇ μέτα ; 495

ἴτω στρατεία διαλυθεῖσ' ἐξ Αὐλίδος *495*

σὺ δ' ὄμμα παῦσαι δακρύοις τέγγων τὸ σόν, *ἴσχε*

- ἀδελφέ, κάμ^ε παρακαλῶν ἐς δάκρυα.
 εἰ δέ τι κόρης σῆς θεσφάτων μέτεστί μοι,
 μή μοι μετέστω· σοὶ νέμω τοῦμὸν μέρος. ^{εὐχρηστὸν ὡς εἶναι λέγει ἡ μεταβολὴ μὴ}
 ἀλλ' ἐς μεταβολὰς ἤλθον ἀπὸ δεινῶν λόγων· 500
 εἰκὸς πέπονθα· τὸν ὁμόθεν πεφυκότα
 στέργων μετέπεσον· ἀνδρὸς οὐ κακοῦ τρόποι
 τοιοῖδε, χρῆσθαι τοῖσι βελτίστοις ἀεὶ.
 ΧΟ. γενναῖ' ἔλεξας Ταντάλω τε τῷ Διὸς
 πρόποντα· προγόνους οὐ καταισχύνεις σέθεν. 505
 ΑΓΑ. ^{ὡς ἔλεγε} αἰνῶ σε, Μενέλεως, ὅτι παρὰ γνώμην ἐμήν ^{παρὰ τὴν προσδοκίαν μὴ}
 ὑπέθηκας ὀρθῶς τοὺς λόγους σοῦ τ' ἀξίως.
 ταραχὴ γ' ἀδελφῶν διὰ τ' ἔρωτα γίγνεται
 πλεονεξίαν τε δωμάτων· ἀπέπτυσα ^{ἐυχαινοίμαι}
 τοιάνδε συγγένειαν ἀλλήλοισιν πικράν. 510
 ἀλλ' ἤκομεν γὰρ εἰς ἀναγκαίας τύχας,
 θυγατρὸς αἵματηρὸν ἐκπρᾶξαι φόνον.
 ΜΕ. πῶς ; τίς δ' ἀναγκάσει σε τήν γε σὴν κτανεῖν ;
 ΑΓΑ. ἅπας Ἀχαιῶν σύλλογος στρατεύματος.
 ΜΕ. οὐκ, ἦν νιν εἰς Ἄργος γ' ἀποστείλῃς πάλιν. 515
 ΑΓΑ. λάθοιμι τοῦτ' ἂν· ἀλλ' ἐκεῖν' οὐ λήσομεν.
 ΜΕ. τὸ ποῖον ; οὔτοι χρὴ λίαν ταρβεῖν ὄχλον.
 ΑΓΑ. Κάλχας ἐρεῖ μαντεύματ' Ἀργείων στρατῶ.
 ΜΕ. οὐκ, ἦν θάνη γε πρόσθε· τοῦτο δ' εὐμαρές.
 ΑΓΑ. τὸ μαντικὸν πᾶν σπέρμα φιλότιμον κακόν. 520
 ΜΕ. κούδέν γ' ἄχρηστον οὐδὲ χρήσιμον παρόν.
 ΑΓΑ. ἐκεῖνο δ' οὐ δέδοικας οὔμ' ἐσέρχεται ;
 ΜΕ. ὄν μὴ σὺ φράζεις, πῶς ὑπολάβοιμ' ἂν λόγον ; ^{ὡς εἶπεν}
 ΑΓΑ. τὸ Σισύφειον σπέρμα πάντ' οἶδεν τάδε. ^{ὡς εἶπεν}
 ΜΕ. οὐκ ἔστ' Ὀδυσσεὺς ὅ τι σέ κάμει πημανεῖ. 525
 ΑΓΑ. ποικίλος ἀεὶ πέφυκε τοῦ τ' ὄχλου μέτα.
 ΜΕ. φιλοτιμίᾳ μὲν ἐνέχεται, δεινῶ κακῶ.

ΑΓΑ. οὐκ οὖν δοκεῖς νιν στάντ' ἐν Ἀργείοις μέσοις
 λέξειν ἃ Κάλχας θέσφατ' ἐξηγήσατο,
 κάμ' ὡς ὑπέστην θῦμα, κατὰ ψεῦδομαι, 530
 Ἀρτέμιδι θύσειν ; οἷς ξυναρπάσας στρατόν,
 σὲ κάμ' ἀποκτείναντας Ἀργείους κόρη
 σφάζει κελεύσει· κἂν πρὸς Ἄργος ἐκφύγω,
 ἐλθόντες αὐτοῖς τείχεσιν Κυκλωπίοις
 συναρπάσουσι καὶ κατασκάψουσι γῆν. 535
 τοιαῦτα τὰμὰ πῆματ'· ὦ τάλας ἐγώ,
 ὡς ἠπόρημαι πρὸς θεῶν τὰ νῦν τάδε.
 ἐν μοι φύλαξον, Μενέλεως, ἀνά στρατόν
 ἐλθών, ὅπως ἂν μὴ Κλυταιμῆστρα τάδε
 μάθῃ, πρὶν Ἄϊδη παῖδ' ἐμὴν προσθῶ λαβών, 540
 ὡς ἐπ' ἐλαχίστοις δακρύοις πρᾶσσω κακῶς.
 ὑμεῖς τε σιγῆν, ὦ ξένοι, φυλάσσετε. 545

ΧΟ. στροφή μάκαρες οἱ μετρίας θεοῦ
 μετὰ σε σωφροσύνας μετέ-
 σχον λέκτρων Ἀφροδίτας, 545
 γαλανεῖα χρησάμενοι
 μαινομένων οἷστρον, ὅθι δὴ
 δίδυμ' Ἔρωσ ὁ χρυσοκόμας
 τόξ' ἐντείνεται χαρίτων,
 τὸ μὲν ἐπ'εὐαίωνι πότμῳ, 550
 τὸ δ' ἐπὶ συγχύσει βιοτᾶς.
 ἀπενέπω νιν ἀμετέρων,
 Κύπρι καλλίστα, θαλάμων.
 εἶη δέ μοι μετρία μὲν
 χάρις, πόθοι δ' ὅσοι, 555
 καὶ μετέχοιμι τᾶς Ἀφροδί-
 τας, πολλὰν δ' ἀποθείμαν.
 ἀντιστρ. διάφοροι δὲ φύσεις βροτῶν,

διάφοροι δὲ τρόποι· τὸ δ' ὀρ-
 θῶς ἐσθλὸν σαφὲς αἰεὶ· 560
 τροφαί θ' αἱ παιδευόμεναι
 μέγα φέρουσ' ἐς τὰν ἀρετάν·
 τό τε γὰρ αἰδεῖσθαι σοφία,
 τὰν τ' ἐξάλλασσουσαν ἔχει
 χάριν ὑπὸ γνώμας ἐσορᾶν 565
 τὸ δέον, ἐνθα δόξα φέρει
 κλέος ἀγήρατον βιοτᾶ.
 μέγα τι θηρεύειν ἀρετάν,
 γυναιξὶ μὲν κατὰ Κύπριν
 κρυπτάν, ἐν ἀνδράσι δ' αὔ- 570
 κόσμος ἐνὼν ὁ μυριοπλη-
 θῆς μείζω πόλιν αὔξει.
 ἐπὶ φθ. ἔμολες, ὧ Πάρις, ἦτε σύ γε
 βουκόλος ἀργενναῖς ἐτράφης
 Ἰδαίαις παρὰ μόσχοις 575
 βάρβαρα συρίζων Φρυγίων
 αὐλῶν Ὀλύμπου καλάμοις
 μιμήματα πνέων.
 εὐθῆλοι δὲ τρέφοντο βόες,
 ὅθι σε κρίσις ἔμενε θεᾶν, 580
 ἅ σ' Ἑλλάδα πέμπει
 ἐλεφαντοδέτων πάροι-
 θεν δόμων, ὅς τᾶς Ἑλένας
 ἐν ἀντωποῖς βλεφάροισιν
 ἔρωτά τ' ἔδωκας, 585
 ἔρωτι δ' αὐτὸς ἐπτοάθης.
 ὅθεν ἔρις ἔριν
 Ἑλλάδα σὺν δορὶ ναυσὶ τ' ἄγει
 ἐς πέργαμα Τροίας.

ΧΟΡΟΣ ΑΝΔΡΩΝ ΑΡΓΕΙΩΝ

ἰὼ ἰὼ μεγάλοι μεγάλων 590

εὐδαιμονίαι· τὴν τοῦ βασιλέως

ἴδεντ' Ἰφιγένειαν, ἀνασσαν ἐμήν,

τὴν Τυνδάρεω τε Κλυταιμῆστραν,

ὡς ἐκ μεγάλων ἐβλαστήκασ'

ἐπί τ' εὐμήκεις ἤκουσι τύχας. 595

θεοί γ' οἱ κρείσσους οἷ τ' ὄλβοφόροι

τοῖς οὐκ εὐδαίμοσι τῶν θνατῶν.

ΧΟ. στῶμεν, Χαλκίδος ἔκγονα θρέμματα,

τὴν βασιλείαν δεξώμεθ' ὄχων

ἄπο μὴ σφαλερῶς ἐπὶ γαῖαν, 600

ἀγανῶς δὲ χεροῖν μαλακῆ γνώμη,

μὴ ταρβήσῃ νεωστὶ μοι μολὸν

κλεινὸν τέκνον Ἀγαμέμνονος,

μηδὲ θόρυβον μηδ' ἐκπληξιν

ταῖς Ἀργείαις

ξεῖναι ξεῖναις παρέχωμεν.

605
εἰς δὲ

ΚΛΥΤΑΙΜΗΣΤΡΑ

ὄρνιθα μὲν τόνδ' αἴσιον ποιούμεθα

τὸ σὸν τε χρηστὸν καὶ λόγων εὐφημίαν·

ἐλπίδα δ' ἔχω τιν' ὡς ἐπ' ἐσθλοῖσιν γάμοις

πάρειμι νυμφαγωγός. ἀλλ' ὀχημάτων

ἔξω πορεύεθ' ἄς φέρω φερνάς κόρη,

καὶ πέμπετ' ἐς μέλαθρον εὐλαβούμενοι.

σύ δ', ὦ τέκνον, μοι λείπε πωλικούς ὄχους

ἄβρον τιθεῖσα κῶλον ἀσθενές θ' ἄμα.

ὕμεῖς δέ, νεάνιδές, νιν ἀγκάλαις ἔπι

δέξασθε καὶ πορεύσατ' ἐξ ὀχημάτων.

610
σεύξ

615
εἰς δὲ

αὐτὴ μάλιστα τὴν ἰσότητα εἰς τὴν ἑστίασιν αὐτῆς -
 ἀφαιρούσας εἰς αὐτὴν

καί μοι χερσὶς τις ἐνδότην στηρίγματα,
 θάκουσ' ἀπήνης ὡς ἂν ἐκλίπω καλῶς.
 αἰ δ' ἐς τὸ πρόσθεν στήτε πωλικῶν ζυγῶν·
 φρεβερὸν γὰρ ἀπαράμυθον ὄμμα πωλικόν. 620
 καὶ παῖδα τόνδε, τὸν Ἀγαμέμνωνος γόνον,
 λάζυσθ' Ὀρέστην· ἔτι γὰρ ἔστι νήπιος.
 τέκνον, καθεύδεις πωλικῶ δαμείς ὄχῳ;
 ἔγειρ' ἀδελφῆς ἐφ' ὑμέναιον εὐτυχῶς·
 ἀνδρὸς γὰρ ἀγαθοῦ κῆδος αὐτὸς ἐσθλὸς ὢν 625
 λήψει, τὸ τῆς Νηρηΐδος ἰσόθεον γένος.
 ἐξῆς καθίστω δευρὸ μου ποδός, τέκνον·
 πρὸς μητέρ', Ἰφιγένεια, μακαρίαν δέ με
 ζένοισι ταῖσδε πλησία σταθεῖσα θές, 630
 καὶ δεῦρο δὴ πατέρα προσεῖπόμεν φίλον.
 ὦ σέβας ἐμοὶ μέγιστον, Ἀγαμέμνων ἀναξ,
 ἤχομεν, ἐφετμαῖς οὐκ ἀπιστοῦσαι σέθεν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

ὦ μήτηρ, ὑποδραμοῦσά σ', ὀργισθῆς δὲ μή,
 πρὸς στέρνα πατρὸς στέρνα τάμ' ἀπροσβαλῶ.
 [ἐγὼ δὲ βούλομαι τὰ σά στέρν', ὦ πάτερ, 635
 ὑποδραμοῦσα περιβαλεῖν διὰ χρόνον.
 ποθῶ γὰρ ὄμμα δὴ σόν. ὀργισθῆς δὲ μή].

- ΚΛ. ἀλλ', ὦ τέκνον, χρὴ φιλοπάτωρ δ' αἰεί ποτ' εἶ
 μάλιστα παίδων τῶδ' ὅσους ἐγὼ ἴτερον.
 ΙΦ. ὦ πάτερ, ἐσεῖδόν σ' ἀσμένῃ πολλῶ χρόνῳ. 640
 ΑΓΑ. καὶ γὰρ πατήρ σέ· τόδ' ἴσον ὑπὲρ ἀμφοῖν λέγεις.
 ΙΦ. χαῖρ'· εὖ δέ μ' ἀγαγὼν πρὸς σ' ἐποίησας, πάτερ.
 ΑΓΑ. οὐκ οἶδ' ὅπως φῶ τοῦτο καὶ μὴ φῶ, τέκνον.
 ΙΦ. ἔα·

ὡς οὐ βλέπεις ἔκμηλον, ἄσμενός μ' ἰδών.

ΑΓΑ. πόλλ' ἀνδρὶ βασιλεῖ καὶ στρατηλάτῃ μέλει. 645

ΙΦ. παρ' ἐμοὶ γενοῦ νῦν, μὴ 'πί φροντίδας τρέπου.

ΑΓΑ. ἀλλ' εἰμὶ παρὰ σοὶ νῦν ἅπας κοῦκ ἄλλοθι.

ΙΦ. μέθεσ νυν ὄφρ' ὄμμα τ' ἔκτεινον φίλον.

ΑΓΑ. ἰδοὺ γέγγηθά σ' ὡς γέγγηθ' ὄρων, τέκνον.

ΙΦ. κάπειτα λείβεις δάκρυ ἀπ' ὀμμάτων σέθεν ; 650

ΑΓΑ. μακρὰ γὰρ ἡμῖν ἡ 'πιούσ' ἀπουσία.

ΙΦ. οὐκ οἶδ' ὃ φῆς, οὐκ οἶδα, φίλτατ' ὦ πάτερ.

ΑΓΑ. συνετὰ λέγουσα μᾶλλον εἰς οἶκτόν μ' ἄγεις.

ΙΦ. ἀσύνετὰ νυν ἐροῦμεν, εἰ σέ γ' εὐφρανῶ.

ΑΓΑ. παπαῦ. τὸ σιγῆν οὐ σθένω, σέ δ' ἤγεσα.

ΙΦ. μέν', ὦ πάτερ, κατ' οἶκον ἐπὶ τέκνοις σέθεν. 655

ΑΓΑ. θέλω γε· τὸ θέλειν δ' οὐκ ἔχων ἀλγύνομαι.

ΙΦ. ὄλοιντο λόγχοι καὶ τὰ Μενέλεω κακά.

ΑΓΑ. ἄλλους ὀλεῖ πρόσθ' ἀμὲ διολέσαντ' ἔχει.

ΙΦ. ὡς πολὺν ἀπῆσθα χρόνον ἐν Αὐλίδος μυχοῖς. 660

ΑΓΑ. καὶ νῦν γέ μ' ἴσχει δὴ τι μὴ στέλλειν στρατόν.

ΙΦ. ποῦ τοὺς Φρύγας λέγουσιν ὤκισθαι, πάτερ ;

ΑΓΑ. οὐ μήποτ' οἰκεῖν ὄφελ' ὃ Πριάμου Πάρις.

ΙΦ. μακράν γ' ἀπαίρεις, ὦ πάτερ, λιπῶν ἐμέ ;

ΑΓΑ. εἰς ταῦτόν, ὦ θύγατερ, σὺ γ' ἤκεις σῶ πατρί. 665

ΙΦ. φεῦ·

εἴθ' ἦν καλόν μοι σοὶ τ' ἄγειν σύμπλουν ἐμέ.

ΑΓΑ. ἔπεστι καὶ σοὶ πλοῦς, ἵνα μνήσει πατρός.

ΙΦ. σὺν μητρὶ πλεύσασ' ἢ μόνῃ πορευέσομαι ;

ΑΓΑ. μόνῃ, μονωθεῖσ' ἀπὸ πατρός καὶ μητέρος.

ΙΦ. οὐ ποῦ μ' ἐς ἄλλα δώματ' οἰκίζεις, πάτερ ; 670

ΑΓΑ. ἔα σὺ γ'· οὐ χρὴ τοι τάδ' εἰδέναι κόρας.

ΙΦ. σπευδ' ἐκ Φρυγῶν μοι, θέμενος εὖ τάκει, πάτερ.

ΑΓΑ. θῦσά με θυσίαν πρώτα δεῖ τιν' ἐνθάδε.

- ΙΦ. ἀλλὰ ξὺν ἱεροῖς χρή τό γ' εὐσεβές σκοπεῖν.
- ΑΓΑ. εἴσει σύ' χερνίβων γάρ ἐστήξεις πέλας. 675
- ΙΦ. στήσομεν ἄρ' ἀμφὶ βωμόν, ὦ πάτερ, χορούς ;
- ΑΓΑ. ζηλωῶ σέ μᾶλλον ἢ 'μέ τοῦ μηδὲν φρονεῖν.
 χώρει δὲ μελάθρων ἐντός ὀφθῆναι κόραις,
 πικρὸν φίλημα δοῦσα δεξιάν τ' ἐμοί,
 μέλλουσα δαρὸν πατρὸς ἀποικήσειν χρόνον. 680
 ὦ στέρνα καὶ παρῆδες, ὦ ξανθαὶ κόμαι,
 ὡς ἄχθος ἡμῖν ἐγένεθ' ἡ Φρυγῶν πόλις
 Ἐλένη τε· παύω τοὺς λόγους· ταχέϊα γὰρ
 νοτίς διώκει μ' ὀμμάτων ψαύσαντά σου.
 ἴθ' ἐς μέλαθρα. σέ δὲ παραιτοῦμαι τάδε, 685
 Λήδας γένεθλον, εἰ κατφκτίσθην ἄγαν,
 μέλλων Ἀχιλλεῖ θυγατέρ' ἐκδώσειν ἐμήν.
 ἀποστολαὶ γὰρ μακάριαι μὲν, ἀλλ' ὅμως
 δάκνουσι τοὺς τεκόντας, ὅταν ἄλλοις δόμοις
 παῖδας παραδιδῶ πολλὰ μοχθήσας πατήρ. 290
- ΚΛ. οὐχ ὧδ' ἀσύνητός εἰμι, πείσεσθαι δέ με
 καυτήν δόκει τάδ', ὥστε μή σε νουθετεῖν,
 ὅταν σὺν ὑμεναίοισιν ἐξάγω κόρην·
 ἀλλ' ὁ νόμος αὐτὰ τῷ χρόνῳ συνισχναεῖ.
 τοῦνομα μὲν οὖν παῖδ' οἶδ' ὅτω κατήγεσας. 695
 γένους δὲ ποίου χῶπόθεν, μαθεῖν θέλω.
- ΑΓΑ. Αἴγινα θυγάτηρ ἐγένετ' Ἀσωποῦ πατρὸς.
- ΚΛ. ταύτην δὲ θνητῶν ἢ θεῶν ἐξευξε τίς ;
- ΑΓΑ. Ζεὺς· Αἰακὸν δ' ἔφυσεν, Οἰνῶνης πρόμον.
- ΚΛ. τοῦ δ' Αἰακοῦ παῖς τίς κατέσχε δώματα ; 700
- ΑΓΑ. Πηλεὺς· ὁ Πηλεὺς δ' ἔσχε Νηρέως κόρην.
- ΚΛ. θεοῦ δίδοντας, ἢ βίᾳ θεῶν λαβῶν ;
- ΑΓΑ. Ζεὺς ἡγγύησε καὶ δίδωσ' ὁ κύριος.
- ΚΛ. γαμεῖ δὲ ποῦ νιν ; ἢ κατ' οἶδμα πόντιον ;

- ΑΓΑ. Χείρων ἔν' οἰκεῖ σεμνὰ Πηλίου βάθρα. 705
 ΚΛ. οὐ φασι Κενταύρειον ὤκισθαι γένος ;
 ΑΓΑ. ἐνταῦθ' ἔδαισαν Πηλέως γάμους θεοί.
 ΚΛ. Θέτις δ' ἔθρεψεν ἢ πατῆρ' Ἀχιλλέα ;
 ΑΓΑ. Χείρων, ἔν' ἦθη μὴ μάθοι κακῶν βροστῶν.
 ΚΛ. φεῦ.
 σοφός γ' ὁ θρέψας χῶ διδοὺς σοφώτερος. 710
 ΑΓΑ. τοιούσδε παιδὸς σῆς ἀνὴρ ἔσται πόσις.
 ΚΛ. οὐ μεμπτός. οἰκεῖ δ' ἄστῳ ποῖον Ἑλλάδος ;
 ΑΓΑ. Ἄπιδανὸν ἀμφὶ ποταμὸν ἐν Φθίας ὄροις.
 ΚΛ. ἐκεῖσ' ἀπάξει σὴν ἐμήν τε παρθένον ;
 ΑΓΑ. κείνῳ μελήσει ταῦτα, τῷ κεκτημένῳ. 715
 ΚΛ. ἀλλ' εὐτυχοίτην. τίνι δ' ἐν ἡμέρᾳ γαμεῖ ;
 ΑΓΑ. ὅταν σελήνης εὐτυχῆς ἔλθῃ κύκλος.
 ΚΛ. προτέλεια δ' ἤδη παιδὸς ἔσφαζας θεᾶ ;
 ΑΓΑ. μέλλω· πῖ ταῦτη καὶ καθέσταμεν τύχη.
 ΚΛ. κάπειτα δαίσεις τοὺς γάμους ἐς ὕστερον ; 720
 ΑΓΑ. θύσας γε θύμαθ' ἀμὲ χρὴ θῦσαι θεοῖς.
 ΚΛ. ἡμεῖς δὲ θοίνην ποῦ γυναιξὶ θήσομεν ;
 ΑΓΑ. ἐνθάδε παρ' εὐπρύμνοισιν Ἀργείων πλάταις.
 ΚΛ. καλῶς ἀναγκαίως τε· συνενέγκοι δ' ὅμως.
 ΑΓΑ. οἷσθ' οὖν ὁ δρᾶσον, ὦ γύναι ; πιθοῦ δέ μοι. 725
 ΚΛ. τί χρῆμα ; πείθεσθαι γὰρ εἴθισμαι σέθεν.
 ΑΓΑ. ἡμεῖς μὲν ἐνθάδ', οὐπὲρ ἔσθ' ὁ νυμφίος...
 ΚΛ. μητρὸς τί χωρὶς δρᾶσθ', ἀμὲ δρᾶν χρεῶν ;
 ΑΓΑ. ἐκδώσομεν σὴν παῖδα Δαναϊδῶν μέτα.
 ΚΛ. ἡμᾶς δὲ ποῦ χρὴ τῆνικαῦτα τυγχάνειν ; 730
 ΑΓΑ. χώρει πρὸς Ἄργος παρθένους τε τημέλει.
 ΚΛ. λιποῦσα παῖδα ; τίς δ' ἀνασχίσει φλόγα ;
 ΑΓΑ. ἐγὼ παρέξω φῶς, ὁ νυμφίος πρέπει.
 ΚΛ. οὐχ ὁ νόμος οὗτος, σὺ δὲ φαῦλ' ἤγει τάδε.

- ΑΓΑ. οὐ καλὸν ἐν ὄχλῳ σ' ἐξομιλεῖσθαι στρατοῦ. 735
 ΚΛ. καλὸν τεκοῦσαν τὰ μὰ μ' ἐκδοῦναι τέκνα.
 ΑΓΑ. καὶ τὰς γ' ἐν οἴκῳ μὴ μόνας εἶναι κόρας.
 ΚΛ. ὀχυροῦσι παρθενῶσι φρουροῦνται καλῶς.
 ΑΓΑ. πιθοῦ.
 ΚΛ. μὰ τὴν ἄνασσαν Ἄργεϊαν θεάν.
 ἐλθὼν σὺ τᾶξω πρᾶσσε, τὰν δόμοις δ' ἐγώ, 740
 ἃ χρὴ παρεῖναι νυμφίοισι παρθένοις.
 ΑΓΑ. οἴμοι μάτην, ἧξ', ἐλπίδος δ' ἀπεσφάλην,
 ἐξ ὀμμάτων δάμαρτ' ἀποστεῖλαι θέλων·
 σοφίζομαι δὲ κἀπὶ τοῖσι φιλτάτοις
 τέχνας πορίζω, πανταχῇ νικώμενος. 745
 ὅμως δὲ σὺν Κάλχαντι τῷ θυηπόλῳ
 κοινῇ τὸ τῆς θεοῦ φίλον, ἐμοὶ δ' οὐκ εὐτυχές,
 ἐξιστορήσω εἶμι, μόχθον Ἑλλάδος.
 χρὴ δ' ἐν δόμοισιν ἄνδρα τὸν σοφὸν τρέφειν
 γυναιῖκα χρηστὴν κάραθῆν, ἧ μὴ γαμεῖν. 750
- ΧΟ. στροφή ἧξει δὴ Σιμόεντα καὶ
 δίνας ἀργυροειδεῖς
 ἄγυρις Ἑλλάνων στρατιᾶς
 ἀνά τε ναυσὶν καὶ σὺν ὅπλοις
 Ἴλιον ἐς τὸ Τροίας 755
 Φοιβήιον δάπεδον,
 τὰν Κασσάνδραν ἴν' ἀκούω
 ῥίπτειν ξανθοὺς πλοκάμους
 γλωροκόμφω στεφάνῳ δάφνας
 κοσμηθεῖσαν, ὅταν θεοῦ 760
 μαντόσυνοι πνεύσωσ' ἀνάγκαι.
 ἀντιστρ. στάσονται δ' ἐπὶ περγάμων
 Τροίας ἀμφὶ τε τείχη
 Τρῶες, ὅταν χάλκασπις Ἄρης

	πόντιος εὐπρόφοισι πλάταις	765
	εἰρεσίᾳ πελάζῃ	
	Σιμουντίοις ὀχετοῖς,	
	τὰν τῶν ἐν αἰθέρι δισσωῶν	
	Διοσκούρων Ἑλέναν	
	ἐκ Πριάμου κομίσει θέλων	770
	ἐς γὰρ Ἑλλάδα δοριπόνων	
	ἄσπίσι καὶ λόγχαις Ἀχαιῶν.	
ἐπωδ.	Πέργαμον δὲ Φρυγῶν πόλιν	
	λαΐνους περὶ πύργους	
	κυκλώσας δόρει φονίῳ,	775
	λαιμοτόμους σπάσας κεφαλᾶς,	
	πέρσας πόλισμα κατ' ἄκρας,	
	θήσει κόρας πολυκλαύτους	
	δάμαρτά τε Πριάμου.	780
	ἃ δὲ Διὸς Ἑλένα κόρα	
	πολύκλαυτος ἐσσεῖται	
	πόσιν προλιποῦσα· μήτ' ἐμοὶ	
	μήτ' ἐμοῖσι τέκνων τέκνοις	
	ἐλπίς ἄδε ποτ' ἔλθοι,	
	οἶαν αἰ πολύχρυσοι	785
	Λυδαὶ καὶ Φρυγῶν ἄλοχοι	
	στήσασαι τάδ' ἐς ἀλλήλας	
	παρ' ἴστοις μυθεύσουσι·	
	τίς ἄρα μ' εὐπλοκάμου κόμας	790
	ῥῦμα δακρυόεντανύσας	
	πατρίδος οὐλομένης ἀπολωτιεῖ ;	
	διὰ σέ, τὰν κύνου δολιχάχενος γόνον,	
	εἰ δὴ φάτις ἔτυμος,	
	ὡς ἔτεκεν Λήδα σ'	795
	ὄρνιθι πταμένῳ	

Διὸς ὅτ' ἠλλάχθη δέμας,
 εἴτ' ἐν δέλτοις Πιερίσιν
 μῦθοι τὰδ' ἐς ἀνθρώπους
 ἤνεγκαν παρὰ καιρὸν ἄλλως. 800

ΑΧΙΛΛΕΥΣ

ποῦ τῶν Ἀχαιῶν ἐνθάδ' ὁ στρατηλάτης ;
 τίς ἂν φράσειε προσπόλων τὸν Πηλέως
 ζητοῦντά νιν παῖδ' ἐν πύλαις Ἀχιλλέα ;
 οὐκ ἐξ ἴσου γὰρ μένομεν Εὐρίπου πέλας.
 οἱ μὲν γὰρ ἡμῶν, ὄντες ἄζυγες γάμων, 805
 οἴκους ἐρήμους ἐκλιπόντες ἐνθάδε
 θάσσουσ' ἐπ' ἀκταῖς, οἱ δ' ἔχοντες εὐνίδας
 καὶ παῖδας· οὕτω δεινὸς ἐμπέπτωκ' ἔρωις
 τῆσδε στρατείας Ἑλλάδ' οὐκ ἄνευ θεῶν.
 τοῦμόν μὲν οὖν δίκαιον ἐμὲ λέγειν χρεῶν, 810
 ἄλλος δ' ὁ χροῖζων αὐτὸς ὑπὲρ αὐτοῦ φράσει.
 γῆν γὰρ λιπὼν Φάρσαλον ἠδὲ Πηλέα
 μένω πῖ λεπταῖς ταῖσδέ γ' Εὐρίπου πνοαῖς,
 Μυρμιδόνας ἴσχων· οἱ δ' αἰὲ προσκείμενοι
 λέγουσ'· Ἀχιλλεῦ, τί μένομεν ; πόσον χρόνον 815
 ἔτ' ἐκμετρῆσαι χρὴ πρὸς Ἴλιου στόλον ;
 δρᾶ γ', εἴ τι δράσεις, ἢ ἅπαγ' οἴκαδε στρατόν,
 τὰ τῶν Ἀτρειδῶν μὴ μένων μελλήματα.

ΚΛ. ὦ παῖ θεᾶς Νηρηῆδος, ἐνδοθεν λόγων
 τῶν σῶν ἀκούσασ' ἐξέβην πρὸς δωμάτων. 820

ΑΧ. ὦ πότνι' αἰδῶς, τήνδε τίνα λεύσσω ποτὲ
 γυναῖκα, μορφὴν εὐπρεπῆ κεκτημένην ;

ΚΛ. οὐ θαῦμά σ' ἡμᾶς ἀγνοεῖν, οὓς μὴ πάρος
 κατεῖδες· αἰνῶ δ' ὅτι σέβεις τὸ σωφρονεῖν.

ΑΧ. τίς δ' εἶ ; τί δ' ἤλθες Δαναίδῶν ἐς σύλλογον, 825

γυνὴ πρὸς ἄνδρας ἀσπίσιν πεφραγμένους ;

- ΚΛ. Λήδας μὲν εἶμι παῖς, Κλυταιμῆστρα δέ μοι ὄνομα, πόσις δὲ μούστιν Ἀγαμέμνων ἀνάξ.
- ΑΧ. καλῶς ἔλεξας ἐν βραχεῖ τὰ καίρια.
αἰσχρὸν δέ μοι γυναιξὶ συμβάλλειν λόγους. 830
- ΚΛ. μεῖνον· τί φεύγεις ; δεξιάν τ' ἐμῆ χειρὶ σύναψον, ἀρχὴν μακαρίων νυμφευμάτων.
- ΑΧ. τί φῆς; ἐγὼ σοι δεξιάν ; αἰδοῖμεθ' ἂν Ἀγαμέμνον', εἰ ψάβοιμεν ὧν μὴ μοι θέμις.
- ΚΛ. θέμις μάλιστα, τὴν ἐμὴν ἐπεὶ γαμεῖς παῖδ', ὧ θεᾶς παῖ ποντίας Νηρηίδος. 835
- ΑΧ. ποίους γάμους φῆς; ἀφασία μ' ἔχει, γύναι· εἰ μὴ τι παρανοοῦσα καινουργεῖς λόγον.
- ΚΛ. πᾶσιν τόδ' ἐμπέφυκεν, αἰδεῖσθαι φίλους καινοὺς ὀρώσι καὶ γάμου μεμνημένοις. 840
- ΑΧ. οὐπώποτ' ἐμνήστευσα παῖδα σὴν, γύναι, οὐδ' ἐξ Ἀτρειδῶν ἤλθέ μοι λόγος γάμων.
- ΚΛ. τί δῆτ' ἂν εἶη ; σὺ πάλιν αὖ λόγους ἐμοὺς θαύμαζ'· ἐμοὶ γὰρ θαύματ' ἐστὶ τὰπὸ σοῦ.
- ΑΧ. εἵκαζε· κοινόν ἐστὶν εἰκάζειν τάδε. 845
ἄμφω γὰρ οὐ ψευδόμεθα τοῖς λόγοις ἴσως.
- ΚΛ. ἀλλ' ἢ πέπονθα δεινά; μνηστεύω γάμους οὐκ ὄντας, ὡς εἵξασιν· αἰδοῦμαι τάδε.
- ΑΧ. ἴσως ἐκερτόμησε κάμῃ καὶ σέ τις.
ἀλλ' ἀμελίᾳ δὸς αὐτὰ καὶ φαύλως φέρε. 850
- ΚΛ. χαῖρ'· οὐ γὰρ ὀρθοῖς ὄμμασίν σ' ἔτ' εἰσορῶ, ψευδῆς γενομένη καὶ παθοῦσ' ἀνάξια.
- ΑΧ. καὶ σοὶ τόδ' ἐστὶν ἐξ ἐμοῦ· πόσιν δὲ σὸν στείχω ματεύσων τῶνδε δωμάτων ἔσω.
- ΠΡ. ὦ ξέν', Αἰακοῦ γένεθλον, μεῖνον· ὦ, σέ τοι λέγω, 855
τὸν θεᾶς γεγῶτα παῖδα, καὶ σέ, τὴν Λήδας κόρην.

- ΑΧ. τίς ὁ καλῶν πύλας παροίξας; ὡς τεταρβηκῶς καλεῖ.
 ΠΡ. δοῦλος, οὐχ ἀβρύνομαι τῷδ' ἢ τύχη γάρ μ' οὐκ ἔξ.
 ΑΧ. τίνος; ἐμὸς μὲν οὐχί· χωρὶς τὰμὰ κ' Ἀγαμέμνονος.
 ΠΡ. τῆσδε, τῶν πάροιθεν οἴκων, Τυνδάρεω δόντος
 πατρός. 860
- ΑΧ. ἔσταμεν· φράζ', εἴ τι χρήζεις, ὧν μ' ἐπέσχεσ εἶνεκα.
 ΠΡ. ἢ μόνω παρόντε δῆτα ταῖσδ' ἐφέστατον πύλαις;
 ΚΛ. ὡς μόνοις λέγοις ἄν, ἔξω δ' ἐλθέ βασιλείων δόμων.
 ΠΡ. ὦ τύχη πρόνοιά θ' ἡμῆ, σώσαθ' οὐς ἐγὼ θέλω.
 ΑΧ. ὁ λόγος ἐς μέλλοντ' ἀνοίσει χρόνον· ἔχει δ' ἄκνον
 τινά. 865
- ΚΛ. δεξιᾶς ἔκατι μὴ μέλλ', εἴ τί μοι χρήζεις λέγειν.
 ΠΡ. οἴσθα δῆτά μ' ὅστις ὦν σοὶ καὶ τέκνοις εὖνους ἔφυν.
 ΚΛ. οἴδα σ' ὄντ' ἐγὼ παλαιὸν δωμάτων ἐμῶν λάτρην.
 ΠΡ. χῶτι μ' ἐν ταῖς σαῖσι φερναῖς ἔλαβεν Ἀγαμέμνων
 ἄναξ;
- ΚΛ. ἦλθες εἰς Ἄργος μεθ' ἡμῶν κάμους ἦσθ' αἰεὶ ποτε. 870
 ΠΡ. ὦδ' ἔχει. καὶ σοὶ μὲν εὖνους εἰμί, σῶ δ' ἦσσον πόσει.
 ΚΛ. ἐκάλυπτε νῦν ποθ' ἡμῖν οὐστίνας στέγεις λόγους.
 ΠΡ. παῖδα σὴν πατῆρ ὁ φύσας αὐτόχειρ μέλλει κτενεῖν.
 ΚΛ. πῶς; ἀπέπτυσ', ὦ γεραιέ, μῦθον· οὐ γὰρ εὖ φρονεῖς.
 ΠΡ. φασγάνῳ λευκὴν φονεύων τῆς ταλαιπώρου δέρην. 875
 ΚΛ. ὦ τάλαιν' ἐγὼ· μεμηνῶς ἄρα τυγχάνει πόσις;
 ΠΡ. ἀρτίφρων, πλήν ἐς σὲ καὶ σὴν παῖδα· τοῦτ' οὐκ εὖ
 φρονεῖ.
- ΚΛ. ἐκ τίνος λόγου; τίς αὐτὸν οὐπάγων ἀλαστόρων;
 ΠΡ. θέσφαθ', ὥς γέ φησι Κάλχας, ἵνα πορευῆται στρατός.
 ΚΛ. ποῖ; τάλαιν' ἐγὼ, τάλαινα δ' ἦν πατῆρ μέλλει
 κτενεῖν. 880
- ΠΡ. Δαρδάνου πρὸς δώμαθ', Ἑλένην Μενέλεως ὅπως λάβη.
 ΚΛ. εἰς ἄρ' Ἰφριγένειαν Ἑλένης νόστος ἦν πεπρωμένος;

ΠΡ. πάντ' ἔχεις· Ἀρτέμιδι θύσειν παῖδα σὴν μέλλει πατήρ.

ΚΛ. ὁ δὲ γάμος τίς εἶχε πρόφασιν, ἧ μ' ἐκόμισεν ἐκ δόμων;

ΠΡ. ἔν' ἀγάγοις χαίρουσ' Ἀχιλλεῖ παῖδα νυμφεύσουσα

σὴν. 885

ΚΛ. ὦ θύγατερ, ἦκεις ἐπ' ὀλέθρῳ καὶ σὺ καὶ μήτηρ σέθεν.

ΠΡ. οἰκτρὰ πάσχετον δὺ' οὔσαι· δεινὰ δ' Ἀγαμέμνων ἔτλη.

ΚΛ. οἴχομαι τάλαινα, δακρῶν νάματ' οὐκέτι στέγω.

ΠΡ. εἶπερ ἀλγεινὸν τὸ τέκνων στερομένην δακρυρορεῖν.

ΚΛ. σὺ δὲ τάδ', ὦ γέρον, πόθεν φῆς εἰδέναι πεπυσμένος; 890

ΠΡ. δέλτον ὠχρόμην φέρων σοι πρὸς τὰ πρὶν γεγραμμένα.

ΚΛ. οὐκ ἐὼν ἢ ξυγκελεύων παῖδ' ἄγειν θανουμένην;

ΠΡ. μὴ μὲν οὖν ἄγειν φρονῶν γὰρ ἔτυχε σὸς πόσις τότ' εὔ.

ΚΛ. καῖτα πῶς φέρων γε δέλτον οὐκ ἐμοὶ δίδως λαβεῖν;

ΠΡ. Μενέλεως ἀφείλεθ' ἡμᾶς, ὅς κακῶν τῶνδ' αἴτιος. 895

ΚΛ. ὦ τέκνον Νηρηΐδος, ὦ παῖ Πηλέως, κλύεις τάδε;

ΑΧ. ἔκλυον οὔσαν ἀθλίαν σε, τὸ δ' ἐμὸν οὐ φαύλως φέρω.

ΚΛ. παῖδά μου κατακτενοῦσι σοῖς δολώσαντες γάμοις.

ΑΧ. μέφομαι καὶ γὰρ πόσει σῶ, κοῦχ ἀπλῶς οὔτω φέρω.

ΚΛ. οὐκ ἐπαιδεσθήσομαί γε προσπεσεῖν τὸ σὸν γόνυ,

Θνητὸς ἐκ θεᾶς γεγῶτα· τί γὰρ ἐγὼ σεμνύνομαι;

ἢ τίνας σπουδαστέον μοι μᾶλλον ἢ τέκνου πέρι;

ἀλλ' ἄμυνον, ὦ θεᾶς παῖ, τῇ τ' ἐμῇ δυσπραξίᾳ

τῇ τε λεχθείσῃ δάμαρτι σῇ, μάτην μὲν, ἀλλ' ὅμως

σοὶ καταστέψασ' ἐγὼ νιν ἦγον ὡς γαμουμένην. 905

νῦν δ' ἐπὶ σφαγᾶς κομίζω· σοὶ δ' ὄνειδος ἕζεται,

ὅστις οὐκ ἤμυνας· εἰ γὰρ μὴ γάμοισιν ἐξύγης,

ἀλλ' ἐκλήθης γοῦν ταλαίνης παρθένου φίλος πόσις.

πρὸς γενειάδος σε, πρὸς σῆς δεξιᾶς, πρὸς μητέρας,

ὄνομα γὰρ τὸ σὸν μ' ἀπώλεσ', ὧ σ' ἀμυναθεῖν χρεῶν, 910

οὐκ ἔχω βωμὸν καταφυγεῖν ἄλλον ἢ τὸ σὸν γόνυ,

οὐδὲ φίλος οὐδεὶς πέλει μοι· τὰ δ' Ἀγαμέμνωνος κλύεις

ταυτολογία

ὦμά καὶ πάντολμ'· ἀφίγμαι δ', ὡσπερ εἰσορᾶς, γυνή
 ναυτικὸν στρατεύμ' ἀναρχον καπὶ τοῖς κακοῖς θρασύ,
 χρησιμον δ', ὅταν θέλωσιν. ἦν δὲ τολμῆσης σύ μου 915
 χεῖρ' ὑπερτεῖναι, σεσώσμεθ'· εἰ δὲ μή, οὐ σεσώσμεθα.

αὐτολογία

*ἢ μὴ οὐκ ἔστιν
 καὶ μὴ οὐκ ἔστιν*

XO. δεινὸν τὸ τίκτειν καὶ φέρει φίλτρον μέγα
 πᾶσιν τε κοινὸν ὥσθ' ὑπερκάμνειν τέκνων.)

*ὡς πρὸς τὸ διασφραγίσαν ὑπερ-
 αὐτολογία καὶ ἔχει τὴν
 ἕναι.*

AX. ὑψηλόφρων μοι θυμὸς αἵρεται πρόσω,
 ἐπίσταται δὲ τοῖς κακοῖσι τ' ἀσχαλᾶν 920
 μετρίως τε χαίρειν τοῖσιν ἐξωγκωμένοις.
 λελογισμένοι γὰρ οἱ τοιοῖδ' εἰσὶν βροτῶν
 ὀρθῶς διαζῆν τὸν βίον γνώμης μέτα.

ἔστιν μὲν οὖν ἔν' ἡδὺ μὴ λῖαν φρονεῖν,
 ἔστιν δὲ χῶπου χρησιμον γνώμην ἔχειν. 925

ἐγὼ δ' ἐν ἀνδρὸς εὐσεβεστάτου τραφεῖς
 Χείρωνος, ἔμαθον τοὺς τρόπους ἀπλοῦς ἔχειν.
 καὶ τοῖς Ἀτρεΐδαις, ἦν μὲν ἡγῶνται καλῶς,
 πεισόμεθ'· ὅταν δὲ μὴ καλῶς, οὐ πείσομαι·
 ἀλλ' ἐνθάδ' ἐν Τροίᾳ τ' ἐλευθέραν φύσιν 930
 παρέχων, Ἄρη τὸ κατ' ἐμὲ κοσμήσω δορί.

σὲ δ', ὧ παθοῦσα σχέτλια πρὸς τῶν φιλτάτων,
 ἃ δὴ κατ' ἀνδρα γίγνεται νεανίαν,
 τοσοῦτον οἶκτον περιβαλὼν καταστελῶ,
 κοῦποτε κόρη σὴ πρὸς πατρός σφαγῆσεται, 935
 ἐμὴ φατισθεῖς· οὐ γὰρ ἐμπλέκειν πλοκάς
 ἐγὼ παρέξω σῶ πόσει τοῦμόν δέμας.

τοῦνομα γάρ, εἰ καὶ μὴ σίδηρον ἦρατο,
 τοῦμόν φονεύσει παῖδα σὴν· τὸ δ' αἴτιον
 πόσις σός· ἀγνὸν δ' οὐκέτι ἐστὶ σῶμ' ἐμόν, 940
 εἰ δι' ἐμ' ὀλεῖται διὰ τε τοὺς ἐμούς γάμους
 ἢ δεινὰ τλᾶσα κοῦκ ἀνεκτὰ παρθένος,
 θαυμαστά δ' ὡς ἀνάξι' ἠτιμασμένη.

ἐγὼ κάκιστος ἦν ἄρ' Ἀργείων ἀνὴρ,
 ἐγὼ τὸ μηδέν, Μενέλεως δ' ἐν ἀνδράσιν, 945
 ὡς οὐχὶ Πηλέως, ἀλλ' ἀλάστορος γεγώς,
 εἴπερ φονεύσει τοῦμὸν ὄνομα παῖδα σὴν.
 μὰ τὸν δι' ὑγρῶν κυμάτων τεθραμμένον
 Νηρέα, φυτουργὸν Θετίδος ἢ μ' ἐγείνατο,
 οὐχ ἄψεται σῆς θυγατρὸς Ἀγαμέμνων ἀναξ, 950
 οὐδ' εἰς ἄκραν χεῖρ', ὥστε προσβαλεῖν πέπλοις·
 ἢ Σίπυλος ἔσται πόλις, ὄρισμα βαρβάρων,
 ὅθεν πεφύκασ' οἱ στρατηλάται γένος,
 Φθίας δὲ τοῦνομ' οὐδαμοῦ κεκλήσεται.
 πικροὺς δὲ προχύτας χέρνιβάς τ' ἐνάρξεται 955
 Κάλχας ὁ μάντις. τίς δὲ μάντις ἔστ' ἀνὴρ,
 ὃς ὀλίγ' ἀληθῆ, πολλὰ δὲ ψευδῆ λέγει
 τυχῶν· ὅσ' ἂν δὲ μὴ τύχη, διοίχεται ;
 οὐ τῶν γάμων ἕκατι, μυρίαί κόραι
 θηρῶσι λέκτρον τοῦμὸν, εἴρηται τόδε· 960
 ἀλλ' ὕβριν ἡμᾶς ὕβρις' Ἀγαμέμνων ἀναξ.
 χρῆν δ' αὐτὸν αἰτεῖν τοῦμὸν ὄνομ' ἐμοῦ πάρα,
 θήραμα παιδός· ἢ Κλυταιμῆστρα δ' ἐμοὶ
 μάλιστ' ἐπέισθη θυγατέρ' ἐκδοῦναι πόσει.
 ἔδωκα τᾶν Ἑλλήσιν, εἰ πρὸς Ἴλιον 965
 ἐν τῷδ' ἕκαμνε νόστος· οὐκ ἠρνούμεθ' ἂν
 τὸ κοινὸν αὔξειν ὧν μέτ' ἐστρατευόμεν.
 νῦν δ' οὐδὲν εἰμι, παρά γε τοῖς στρατηλάταις
 ἐν εὐμαρεῖ τε δρᾶν τε καὶ μὴ δρᾶν καλῶς.
 τάχ' εἴσεται σίδηρος, ὄν, πρὶν ἐς Φρύγας 970
 ἔλθεῖν, φόνου κηλῖσιν αἵματος χρανῶ,
 εἴ τις με τὴν σὴν θυγατέρ' ἐξαιρήσεται.
 ἀλλ' ἡσύχαζε· θεὸς ἐγὼ πέφηνά σοι
 μέγιστος, οὐκ ὦν· ἀλλ' ὅμως γενήσομαι.

- ΧΟ. ἔλεξας, ὦ παῖ Πηλέως, σοῦ τ' ἄξια 975
καὶ τῆς ἐναλίας δαίμονος, σεμνῆς θεοῦ.
- ΚΛ. φεῦ.
πῶς ἂν σ' ἐπαινέσαιμι μὴ λίαν λόγοις,
μηδ' ἐνδεῶς τοῦδ' ἀπολέσαιμι τὴν χάριν, ;
αἰνούμενοι γὰρ ἀγαθοὶ τρόπον τινὰ
μισοῦσι τοὺς αἰνοῦντας, ἦν αἰνῶσ' ἄγαν. 980
αἰσχύνομαι δὲ παραφέρουσ' οἰκτροὺς λόγους,
ιδίᾳ νοσοῦσα· σὺ δ' ἄνοσος κακῶν γ' ἐμῶν·
ἀλλ' οὖν ἔχει τι σχῆμα, κἂν ἄπωθεν ἦ
ἄνθρωπος ὁ χρηστός, δυστυχοῦντας ὠφελεῖν.
οἴκτιρε δ' ἡμᾶς· οἴκτρα γὰρ πεπόνθαμεν. 985
ἦ πρῶτα μὲν σε γαμβρὸν οἰηθεῖς ἔχειν
κενὴν κατέσχον ἐλπίδ'· εἴτά σοι τάχα
ὄρνις γένοιτ' ἂν σοῖς τε μέλλουσιν γάμοις
θανοῦσ' ἐμὴ παῖς, ὅ σε φυλάξασθαι χρεῶν.
ἀλλ' εὖ μὲν ἀρχὰς εἶπας, εὖ δὲ καὶ τέλη· 990
σοῦ γὰρ θέλοντος παῖς ἐμὴ σωθήσεται.
βούλει νιν ἰκέτιν σὸν περιπτύξαι γόνυ ;
ἀπαρθένευτα μὲν τάδ'· εἰ δέ σοι δοκεῖ,
ἤξει, δι' αἰδοῦς ὄμμ' ἔχουσ' ἐλευθέρων·
εἰ δ' οὐ παρουσίας ταῦτά τεύξομαι σέθεν, 995
μενέτω κατ' οἴκους· σεμνὰ γὰρ σεμνύνεται.
ὅμως δ' ὅσον γε δυνατὸν αἰδεῖσθαι χρεῶν.
- ΑΧ. σὺ μήτε σὴν παῖδ' ἕξαγ' ὄψιν εἰς ἐμήν,
μήτ' εἰς ὄνειδος ἀμαθὲς ἔλθωμεν, γύναι·
στρατὸς γὰρ ἀθρόος, ἀργὸς ὢν τῶν οἴκοθεν, 1000
λέσχας πονηρὰς καὶ καχοστόμους φιλεῖ·
πάντως δέ μ' ἰκετεύοντες ἤξειτ' εἰς ἴσον,
εἴτ' ἀνικετεύτως· εἷς ἐμοὶ γὰρ ἐστ' ἀγῶν
μέγιστος, ὑμᾶς ἕξαπαλλάξαι κακῶν.

- ὥς ἐν γ' ἀκούσασ' ἴσθι μὴ ψευδῶς μ' ἔρεϊν· 1005
 ψευδῆ λέγων δὲ καὶ μάτην ἐγκερτομοῶν
 θάνοιμι· μὴ θάνοιμι δ', ἣν σώσω κόρην.
- ΚΛ. ὄναιο συνεχῶς δυστυχοῦντας ὠφελῶν.
 ΑΧ. ἄκουε δὴ νυν, ἵνα τὸ πρᾶγμ' ἔχη καλῶς.
 ΚΛ. τί τοῦτ' ἔλεξας ; ὥς ἀκουστέον γέ σου. 1010
 ΑΧ. πείθωμεν αὖθις πατέρα βέλτιον φρονεῖν.
 ΚΛ. κακός τις ἐστι καὶ λίαν ταρβεῖ στρατόν.
 ΑΧ. ἀλλ' οἱ λόγοι γε καταπαλαίουσιν λόγους.
 ΚΛ. ψυχρὰ μὲν ἐλπίς· ὅ τι δὲ χρή με δρᾶν φράσον.
 ΑΧ. ἰκέτευ' ἐκεῖνον μὴ κτείνειν τέκνα· 1015
 ἦν δ' ἀντιβαίνῃ, πρὸς ἐμέ σοι πορευτέον·
 εἰ γὰρ τὸ χρῆζον ἐπίθετ', οὐ τοῦμόν χρεῶν
 χωρεῖν. ἔχει γὰρ τοῦτο τὴν σωτηρίαν.
 κάγώ τ' ἀμείνων πρὸς φίλον γενήσομαι,
 στρατός τ' ἂν οὐ μέμψαιτό μ', εἰ τὰ πράγματα 1020
 λελογισμένως πράσσοιμι μᾶλλον ἢ σθνεῖ.
 καλῶς δὲ κρανθέντων πρὸς ἡδονὴν φίλοις
 σοί τ' ἂν γένοιτο κἂν ἐμοῦ χωρὶς τάδε.
- ΚΛ. ὥς σώφρον' εἶπας· δραστέον δ' ἅ σοι δοκεῖ.
 ἦν δ' αὖ τι μὴ πράσσωμεν ὧν ἐγὼ θέλω, 1025
 ποῦ σ' αὖθις ὀφόμεσθα ; ποῖ χρή μ' ἀθλίαν
 ἐλθοῦσαν εὔρεϊν σὴν χέρ' ἐπικούρου κακῶν ;
- ΑΧ. ἡμεῖς σε φύλακες οὗ χρεῶν φυλάξομεν,
 μὴ τίς σ' ἴδη στείχουσαν ἐπτοημένην
 Δαναῶν δι' ὄχλου· μηδὲ πατρῶον δόμον 1030
 αἴσχυν'· ὁ γὰρ τοι Τυνδάρεως οὐκ ἄξιός
 κακῶς ἀκούειν· ἐν γὰρ Ἑλλησιν μέγας.
 ἔσται τὰδ' ἄρχε· σοί με δουλεύειν χρεῶν.
 εἰ δ' εἰσὶ θεοί, δίκαιος ὢν ἀνὴρ σύ τοι
 ἐσθλῶν κυρήσεις· εἰ δὲ μή, τί δεῖ πονεῖν ; 1035

- ΧΟ.στρ. τίς ἄρ' ὑμέναιος διὰ λωτοῦ Λίβυος
 μετὰ τε φιλοχόρου κιθάρας
 συρίγγων θ' ὑπὸ καλαμοεσ-
 σᾶν ἔστασεν ἰαχάν, 1040
 ὅτ' ἀνὰ Πήλιον αἰὶ καλλιπλόκαμοι
 Πιερίδες παρὰ δαιτὶ θεῶν
 χρυσεοσάνδαλον ἔχνος
 ἐν γᾶ κρούουσαι
 Πηλέως ἐς γάμον ἦλθον, 1045
 μελωδοῖς Θέτιν ἀχήμασι τόν τ' Αἰακίδα
 Κενταύρων ἀν' ὄρος κλέουσai
 Πηλιάδα καθ' ὕλαν.
 ὁ δὲ Δαρδανίδα, Διὸς
 λέκτρων τρύφημα φίλον, 1050
 χρυσεοῖσιν ἄφυσσε λοιβάν
 ἐν κρατήρων γυάλοις,
 ὁ Φρύγιος Γάνυμήδης.
 παρὰ δὲ λευκοφαῖ ψάμαθον
 εἰλισσόμεναι κύκλια 1055
 πεντήκοντα κόραι Νηρέως
 γάμους ἐχόρευσαν.
- ἀντιστρ. ἀνὰ δ' ἐλάταις σὺν στεφανώδει τε χλόα
 θίασος ἔμολεν ἵπποβάτας
 Κενταύρων ἐπὶ δαῖτα τᾶν 1060
 θεῶν κρατῆρά τε Βάκχου.
 μέγα δ' ἀνέκλαγον· ὦ Νηρηὶ κόρα,
 παῖδα σὲ Θεσσαλίᾳ μέγα φῶς
 μάντις ὁ φοιβάδα μοῦσαν
 εἰδῶς γεννάσειν 1065
 Χείρων ἐξονόμαζεν,
 ὃς ἕξει χθόνα λογχήρσει σὺν Μυρμιδόνων

- ἀσπισταῖς Πριάμοιο κλεινὰν
 γὰθ' ἐκπυρώσων, 1070
 περὶ σώματι χρυσέων
 ὄπλων Ἐφαιστοπόνων
 κεκορυθμένος ἔνδυτ', ἐκ θεᾶς
 ματρός δωρήματ' ἔχων
 Θετίδος, ἃ νιν ἔτικτε. 1075
 μακάριον τότε δαίμονες
 τᾶς εὐπάτριδος
 Νηρηΐδός τ' ἔθεσαν γάμον
 Πηλέως θ' ὕμεναίους.
 ἐπ' ὄδ. σέ δ', ὦ κόρα, στέψουσι καλλικόμαν 1080
 πλόκαμον Ἀργεῖοι, βασιὰν
 ὥστε πετραίων ἀπ' ἀντρῶν ἐλθοῦσαν ὀρεῖαν
 μόσχον ἀκήρατον, βρότειον
 αἰμάσσοντες λαιμόν·
 οὐ σύριγγι τραφεῖσαν, οὐδ'
 ἐν ῥοιβδῆσεσι βουκόλων,
 παρὰ δὲ ματέρι νυμφοκόμον
 Ἰναχίδαίς γάμον.
 ποῦ τὸ τᾶς αἰδοῦς ἔτι, ποῦ
 τᾶς ἀρετᾶς σθένει τι πρόσωπον ; 1090
 ὁπότε τὸ μὲν ἄσεπτον ἔχει
 δύνασιν, ἃ δ' ἀρετὰ κατόπι-
 σθεν θνατοῖς ἀμελεῖται, ἀνομία δὲ νόμων κρατεῖ
 καὶ μὴ κοινὸς ἀγὼν βροτοῖς, 1095
 μὴ τις θεῶν φθόνος ἔλθῃ.
 ΚΑ. ἐξῆλθον οἴκων προσκοπούμενη πόσιν,
 χρόνιον ἀπόντα κάκλελοιπότα στέγας.
 ἐν δακρῦοισι δ' ἢ τάλαινα παῖς ἐμή,
 1100
 πολλὰς ἰεῖσα μεταβολὰς ὀδυρμάτων,

- θάνατον ἀκούσασ', ὃν πατήρ βουλεύεται.
 μνήμην δ' ἄρ' εἶχον πλησίον βεβηκότος
 Ἀγαμέμνωνος τοῦδ', ὃς ἐπὶ τοῖς αὐτοῦ τέκνοις
 ἀνόσια πράσσων αὐτίχ' εὗρεθήσεται. 1105
- ΑΓΑ. Λήδας γένεθλον, ἐν καλῷ σ' ἔξω δόμων
 ἠύρηχ', ἔν' εἶπω παρθένου χωρὶς λόγους,
 οὐκ οὐκ ἀκούειν τὰς γαμουμένας πρέπει.
- ΚΛ. τί δ' ἔστιν, οὐ σοι καιρὸς ἀντιλάζυται ;
- ΑΓΑ. ἔκπεμπε παῖδα δωμάτων πατρὸς μέτα· 1110
 ὡς χέρνιβες πάρεισιν ἠὲ τρεπισμέναι,
 προχύται τε βάλλειν πῦρ καθάρσιον χεροῖν,
 μόσχοι τε, πρὸ γάμων ἄς θεᾶ πεσεῖν χρεῶν
 Ἄρτέμιδι, μέλανος αἵματος φυσήματα.
- ΚΛ. τοῖς ὀνόμασιν μὲν εὖ λέγεις, τὰ δ' ἔργα σου 1115
 οὐκ' οἶδ' ὅπως χρή μ' ὀνομάσασαν εὖ λέγειν.
 χώρει δέ, θύγατερ, ἐκτός· οἶσθα γὰρ πατρὸς
 πάντως ἅ μέλλει. χυτὸ τοῖς πέπλοις ἄγε
 λαβοῦσ' Ὀρέστην, σὸν κασίγνητον, τέκνον.
 ἰδοὺ πάρεστιν ἦδε πειθαρχοῦσά σοι. 1120
 τὰ δ' ἄλλ' ἐγὼ πρὸ τῆσδε κάμαυτῆς φράσω.
- ΑΓΑ. τέκνον, τί κλαίεις, οὐδ' ἔθ' ἠδέως ὄραξ,
 ἐς γῆν δ' ἐρείσασ' ὄμμα πρόσθ' ἔχεις πέπλους ;
- ΚΛ. φεῦ·
 τίν' ἂν λάβοιμι τῶν ἐμῶν ἀρχὴν κακῶν ;
 ἅπανσι γὰρ πρότοισι χρήσασθαι πάρα 1125
 κἂν ὑστάτοισι κἂν μέσοισι πανταχοῦ.
- ΑΓΑ. τί δ' ἔστιν ; ὡς μοι πάντες εἰς ἐν ἤκατε,
 σύγχυσις ἔχοντες καὶ ταραγμὸν ὀμμάτων.
- ΚΛ. εἴφ' ἂν ἐρωτήσω σε γενναίως, πόσι.
- ΑΓΑ. οὐδὲν κελευσμοῦ δεῖ μ', ἐρωτᾶσθαι θέλω. 1130
- ΚΛ. τὴν παῖδα τὴν σὴν τὴν τ' ἐμὴν μέλλεις κτενεῖν ;

- ΑΓΑ. ἔα.
 πλήμονά γ' ἔλεξας, ὑπονοεῖς θ' ἂ μή σε χρή.
- ΚΛ. ἔχ' ἥσυχος,
 κάκεινό μοι τὸ πρῶτον ἀπόκριναι πάλιν.
- ΑΓΑ. σὺ δ' ἦν γ' ἐρωτᾶς εἰκότ', εἰκότ' ἂν κλύοις.
- ΚΛ. οὐκ ἄλλ' ἐρωτῶ, καὶ σὺ μὴ λέγ' ἄλλα μοι. 1135
- ΑΓΑ. ὦ πότνια μοῖρα καὶ τύχη δαίμων τ' ἐμός.
- ΚΛ. κάμὸς γε καὶ τῆσδ', εἷς τριῶν δυσδαιμόνων.
- ΑΓΑ. τίς σ' ἠδίκησε ;
- ΚΛ. τοῦτ' ἐμοῦ πεύθει πάρα ;
 ὁ νοῦς ὄδ' αὐτὸς νοῦν ἔχων οὐ τυγχάνει.
- ΑΓΑ. ἀπωλόμεσθα. προδέδοται τὰ κρυπτά μου. 1140
- ΚΛ. πάντ' οἶδα καὶ πέπυσμ', ἃ σὺ μέλλεις με δρᾶν·
 αὐτὸ δὲ τὸ σιγαῖν ὁμολογοῦντός ἐστί σου
 καὶ τὸ στενάζειν· πολλὰ μὴ κάμης λέγων.
- ΑΓΑ. ἰδοῦ σιωπῶ· τὸ γὰρ ἀναίσχυντον τί δεῖ
 ψευδῆ λέγοντα προσλαβεῖν τῇ συμφορᾷ ; 1145
- ΚΛ. ἄκουε δὴ νυν· ἀνακαλύψω γὰρ λόγους,
 κοῦκέτι παρωδοῖς χρησόμεσθ' αἰνίγμασιν.
 πρῶτον μὲν, ἵνα σοι πρῶτα τοῦτ' ὄνειδίσω,
 ἔγηνμας ἄκουσάν με κάλαβες βίᾳ,
 τὸν πρόσθεν ἄνδρα Τάνταλον κατακτανῶν, 1150
 βρέφος τε τοῦμὸν ζῶν προσοῦδισας πέδω,
 μαστῶν βιαίως τῶν ἐμῶν ἀποσπάσας.
 καὶ τῷ Διός γε παῖδ' ἐμῷ τε συγγόνω
 ἵπποισι μαρμαίροντ' ἐπεστρατευσάτην·
 πατήρ δὲ πρέσβυς Τυνδάρεώς σ' ἐρρύσατο 1155
 ἰκέτην γενόμενον, τὰμὰ δ' ἔσχεσ ἀῶ λέχη.
 οὐ σοι καταλλαχθεῖσα περὶ σὲ καὶ δόμους
 συμμαρτυρήσεις ὡς ἄμεμπτος ἦ γυνή,
 ἔς τ' Ἀφροδίτην σωφρονοῦσα καὶ τὸ σὸν

μέλαθρον αὔξουσ', ὥστε σ' εἰσιόντα τε 1160
 χαίρειν θύραζέ τ' ἐξιόντ' εὐδαιμονεῖν.
 σπάνιον δὲ θήρευμ' ἀνδρὶ τοιαύτην λαβεῖν
 δάμαρτα· φλύραν δ' οὐ σπάνις γυναῖκ' ἔχειν.
 τίκτω δ' ἐπὶ τρισὶ παρθένοισι παῖδά σοι
 τόνδ', ὦν μιᾶς σὺ τλημόνωσ μ' ἀποστερεῖς. 1165
 κἄν τίς σ' ἔρηται, τίνας ἕκατί νιν κτενεῖς,
 λέξον, τί φήσεις; ἢ ἴμε χρὴ λέγειν τὰ σά;
 Ἐλένην Μενέλωσ ἵνα λάβῃ· καλόν γέ τοι
 κακῆς γυναικὸς μισθὸν ἀποτεῖσαι τέκνα·
 τᾶχθιστα τοῖσι φιλτάτοις ὠνούμεθα. 1170
 ἄγ', ἦν στρατεύσῃ καταλιπὼν μ' ἐν δώμασιν,
 κάκει γένη σὺ διὰ μακρᾶς ἀπουσίας,
 τίν' ἐν δόμοις με καρδίαν ἔξειν δοκεῖς,
 ὅταν θρόνους μὲν τῆσδε προσβλέπω κενούς,
 κενούς δὲ παρθενῶνας, ἐπὶ δὲ δακρύοις 1175
 μόνη κάθωμαι, τήνδε θρηνηδοῦσ' αἰεὶ·
 ἀπώλεσεν σ', ὦ τέκνον, ὁ φυτεύσας πατήρ,
 αὐτὸς κτανὼν, οὐκ ἄλλοσ οὐδ' ἄλλη χερί,
 τοιόνδε μῖσσοσ καταλιπὼν πρὸσ τοὺσ δόμοσ.
 ἐπεὶ βραχείασ προφάσεωσ ἐνδεῖ μόνον, 1180
 ἐφ' ἧ σ' ἐγὼ καὶ παῖδεσ αἰ λελειμμένα
 δεξόμεθα δέξιν ἦν σε δέξασθαι χρεῶν.
 μὴ δῆτα πρὸσ θεῶν μήτ' ἀναγκάσῃσ ἐμὲ
 κακὴν γενέσθαι περὶ σέ, μήτ' αὐτὸσ γένη.
 εἶεν·
 θύσεισ σὺ δὴ παῖδ'. ἐνθα τίνας εὐχὰσ ἐρεῖσ; 1185
 τί σοι κατεύξει τᾶγαθόν, σφάζων τέκνον;
 νόστον πονηρόν, οἴκοθέν γ' αἰσχυρῶσ ἰών;
 ἀλλ' ἐμὲ δίκαιον ἀγαθόν εὐχεσθαί τί σοι;
 ἦ τᾶρ' ἀσυνέτοσ τοὺσ θεοὺσ ἠγοίμεθ' ἄν,

εἰ τοῖσιν αὐθένταισιν εὖφρον' ἤσομεν. 1190
 ἤκων δ' ἐς Ἄργος προσπεσεῖ τέκνοισι σοῖς ;
 ἀλλ' οὐ θέμις σοι. τίς δὲ καὶ προσβλέψεται
 παίδων σ', ἐὰν σφῶν προρέμενος κτάνης τινά ;
 ταῦτ' ἤλθες ἤδη διὰ λόγων ; ἢ σκῆπτρά σοι
 μόνον διαφέρειν καὶ στρατηλατεῖν σε δεῖ ; 1195
 ὄν χρῆν δίκαιον λόγον ἐν Ἀργείοις λέγειν·
 βούλεσθ', Ἀχαιοί, πλεῖν Φρυγῶν ἐπὶ χθόνα ;
 κληῖρον τίθεσθε παῖδ' ὅτου θανεῖν χρεῶν.
 ἐν ἴσφ γὰρ ἦν τόδ', ἀλλὰ μὴ σ' ἐξαίρετον
 σφάγιον παρασχεῖν Δαναΐδαισι παῖδα σήν· 1200
 ἢ Μενέλεων πρὸ μητρὸς Ἑρμιόνην κτανεῖν,
 οὐ̄περ τὸ πρᾶγμ' ἦν· νῦν δ' ἐγὼ μὲν ἢ τὸ σὸν
 σφάζουσα λέκτρον παιδὸς ἐστερήσομαι,
 ἢ δ' ἐξαμαρτοῦσ' ὑπότροπος νεάνιδα.
 Σπάρτη κομίζουσ', εὐτυχῆς γενήσεται. 1205
 τούτων ἄμειψαί μ' εἴ τι μὴ καλῶς λέγω·
 εἰ δ' εὖ λέλεκται, μετανόει δὴ μὴ κτανεῖν
 τὴν σήν τε κάμην παῖδα, καὶ σώφρων ἔσει.
 ΧΟ. πιθοῦ· τὸ γὰρ τοι τέκνα συνσφάζειν καλόν,
 Ἀγάμεμνον· οὐδείς τοῖσδ' ἂν ἀντείποι βροτῶν. 1210
 ΙΦ. εἰ μὲν τὸν Ὀρφέως εἶχον, ὦ πάτερ, λόγον,
 πείθειν ἐπάδουσ', ὥσθ' ὀμαρτεῖν μοι πέτρας,
 κηλεῖν τε τοῖς λόγοισιν οὐς ἐβουλόμην,
 ἐνταῦθ' ἂν ἤλθον· νῦν δὲ τὰπ' ἐμοῦ σοφά,
 δάκρυα παρέξω· ταῦτα γὰρ δυναίμεθ' ἂν. 1215
 ἰκετηρίαν δὲ γόνασιν ἐξάπτω σέθεν
 τὸ σῶμα τοῦμόν, ὅπερ ἔτικτεν ἦδε σοι,
 μὴ μ' ἀπολέσης ἄωρον· ἠδὺ γὰρ τὸ φῶς
 λεύσσειν· τὰ δ' ὑπὸ γῆς μὴ μ' ἰδεῖν ἀναγκάσης.
 πρώτη σ' ἐκάλεσα πατέρα καὶ σὺ παῖδ' ἐμέ· 1220

πρώτη δὲ γόνασι σοῖσι σῶμα δοῦσ' ἐμὸν
 φίλας χάριτας ἔδωκα κἀντεδεξάμην.
 λόγος δ' ὁ μὲν σὸς ἦν ὄδ'· ἄρα σ', ὦ τέκνον,
 εὐδαίμων' ἀνδρὸς ἐν δόμοισιν ὄψομαι,
 ζῶσάν τε καὶ θάλλουσαν ἀξίως ἐμοῦ ; 1225
 οὐμὸς δ' ὄδ' ἦν αὖ περὶ σὸν ἐξαρτωμένης
 γένειον, οὗ νῦν ἀντιλάζυμαι χερσί·
 τί δ' ἄρ' ἐγὼ σέ, πρέσβυν ἄρ' ἐσδέξομαι
 ἐμῶν φίλαισιν ὑποδοχαῖς δόμων, πάτερ,
 πόνων τιθηνούς ἀποδιδουῶσά σοι τροφάς ; 1230
 τούτων ἐγὼ μὲν τῶν λόγων μνήμην ἔχω,
 σὺ δ' ἐπιλέλησαι, καὶ μ' ἀποκτεῖναι θέλεις.
 μή, πρὸς σε Πέλοπος καὶ πρὸς Ἀτρέως πατρός
 καὶ τῆσδε μητρός, ἣ πρὶν ὠδίνουσ' ἐμέ
 νῦν δευτέραν ὠδῖνα τήνδε λαμβάνει. 1235
 τί μοι μέτεστι τῶν Ἀλεξάνδρου γάμων
 Ἑλένης τε; πόθεν ἦλθ' ἐπ' ὀλέθρῳ τᾶμῳ, πάτερ ;
 βλέψον πρὸς ἡμᾶς, ὄμμα δὸς φίλημά τε,
 ἴν' ἀλλὰ τοῦτο κατθανοῦσ' ἔχω σέθεν
 μνημεῖον, ἦν μὴ τοῖς ἐμοῖς πεισθῆς λόγοις· 1240
 ἀδελφέ, μικρὸς μὲν σὺ γ' ἐπίκουρος φίλοις,
 ὅμως δὲ συνδάκρυσον, ἰκέτευσον πατρός
 τὴν σὴν ἀδελφὴν μὴ θανεῖν· αἴσθημά τοι
 κἀν νηπίοις γε τῶν κακῶν ἐγγίγνεται.
 ἰδοὺ σιωπῶν λίσσεται σ' ὄδ', ὦ πάτερ. 1245
 ἀλλ' αἶδεσαί με καὶ κατοίκτιρον βίον·
 ναί, πρὸς γενείου σ' ἀντόμεσθα δύο φίλω·
 ὁ μὲν νεοσσὸς ὦν ἔθ', ἣ δ' ἠϋξήμενη.
 ἐν συντεμοῦσα πάντα νικήσω λόγον·
 τὸ φῶς τόδ' ἀνθρώποισιν ἥδιστον βλέπειν, 1250
 τὰ νέρθε δ' οὐδέν· μαίνεται δ' ὅς εὐχεται

θανεῖν. κακῶς ζῆν κρεῖσσον ἢ καλῶς θανεῖν.

ΧΟ. ὦ τλήμων Ἑλένη, διὰ σέ καί τοὺς σοὺς γάμους
ἀγῶν Ἀτρεΐδαϊς καὶ τέκνοις ἤκει μέγας.

ΑΓΑ. ἐγὼ τὰ τ' οἰκτρὰ συνετὸς εἰμι καὶ τὰ μῆ, 1255

φιλῶν ἑμαυτοῦ τέκνα· μαινοίμην γὰρ ἂν.
δεινῶς δ' ἔχει με ταῦτα τολμῆσαι, γύναι,
δεινῶς δὲ καὶ μῆ· τοῦτο γὰρ πρᾶξαί με δεῖ.

ὄραθ' ὅσον στρατεύμα ναύφρακτον τόδε,

χαλκῶν θ' ὅπλων ἀνακτες Ἑλλήνων ὅσοι, 1260

οἷς νόστος οὐκ ἔστ' Ἰλίου πύργους ἔπι,

εἰ μῆ σε θύσω, μάντις ὡς Κάλχας λέγει,

οὐδ' ἔστι Τροίας ἐξελεῖν κλεινὸν βᾶθρον.

μέμνηε δ' Ἀφροδίτη τις Ἑλλήνων στρατῶ

πλεῖν ὡς τάχιστα βαρβάρων ἐπὶ χθόνα, 1265

παῦσαι τε λέκτρων ἀρπαγὰς Ἑλληνικῶν·

οἱ τὰς τ' ἐν Ἀργεῖ παρθένους κτενοῦσί μου

ὑμᾶς τε κάμῃ, θέσφατ' εἰ λύσω θεᾶς.

οὐ Μενελεύς με καταδεδούλωται, τέκνον,

οὐδ' ἐπὶ τὸ κείνου βουλόμενον ἐλήλυθα, 1270

ἀλλ' Ἑλλάς, ἧ δεῖ, κἂν θέλω, κἂν μὴ θέλω,

θύσαι σε· τούτου δ' ἤσσονας καθέσταμεν.

ἐλευθέραν γὰρ δεῖ νιν ὅσον ἐν σοί, τέκνον,

κάμοι γενέσθαι, μὴδὲ βαρβάρων ὑπο

Ἑλληνας ὄντας λέκτρα συλαῖσθαι βία.) 1275

ΚΛ. ὦ τέκνον, ὦ ξένοι,

οἱ ἄνθρωποι θανάτου τοῦ σοῦ μελέα.

φεύγει σε πατὴρ Ἄϊδη παραδοῦς.

ΙΦ. οἱ ἄνθρωποι, μᾶτερ, ταῦτόν γὰρ δὴ

μέλος εἰς ἄμφω πέπτωκε τύχης, 1280

κούκέτι μοι φῶς

οὐδ' ἀελίου τόδε φέγγος.

ἰὼ ἰὼ.

νιφόβολον Φρυγῶν νάπος Ἰδαε τ'
ὄρεα, Πρίαμος ὅθι ποτὲ βρέφος ἀπαλὸν ἔβαλε 1285
ματρὸς ἀποπρὸ νοσφίσας

ἐπὶ μόρφ θανατόεντι

Πάριν, ὃς Ἰδαῖος

Ἰδαῖος ἐλέγετ' ἐν Φρυγῶν πόλει.

μή ποτ' ὄφελεν τὸν ἀμφὶ 1290

βουσί βουκόλον τραφέντ'

[Ἄλέξανδρον]

οἰκίσαι ἀμφὶ τὸ λευκὸν ὕδωρ, ὅθι

κρῆναι Νυμφᾶν κεῖνται

λειμών τ' ἔρνεσι θάλλων 1295

χλωροῖς, οὗ ῥοδόεντα

ἄνθε' ὑακίνθινά τε θεαῖσι δρέπειν·

ἔνθα ποτὲ Παλλὰς ἔμολε

καὶ δολιόφρων Κύπρις

Ἦρα θ' Ἑρμᾶς θ', ὁ Διὸς ἄγγελος, 1300

ἃ μὲν ἐπὶ πύθῳ τρυφῶσα

Κύπρις, ἃ δὲ δουρὶ Παλλὰς,

Ἦρα τε Διὸς ἄνακτος

εὐναῖσι βασιλίσιν, 1305

κρίσιν ἐπὶ στυγνὰν ἔριν τε

καλλονᾶς, ἐμοὶ δὲ θάνατον,

πομπὰν φέροντα Δαναΐδαισιν, ἃς κόραν 1310

προθύματ' ἔλαχεν Ἄρτεμις πρὸς Ἴλιον·

ὁ δὲ τεκῶν με τὰν τάλαιναν,

ὦ μᾶτερ ὦ μᾶτερ,

οἴχεται προδοῦς ἔρημον. 1315

ὦ δυστάλαιν' ἐγὼ, πικρὰν

πικρὰν ἰδοῦσα δυσελέναν,

φονεύομαι, διόλλυμαι
 σφαγαῖσιν ἀνοσίοισιν ἀνοσίου πατρός.
 μή μοι ναῶν χαλκεμβολάδων
 πρύμνας ἄδ' Αὐλὶς δέξασθαι

1320

τούσδ' εἰς ὄρμους ἐς Τροίαν
 ὄφελεν ἐλάτταν πομπαίαν,
 μηδ' ἀνταίαν Εὐρίπῳ
 πνεῦσαι πομπὰν Ζεὺς, μειλίσσων
 αὔραν ἄλλοις ἄλλαν θνατῶν

1325

λαίφεσι χαίρειν,
 τοῖσι δὲ λύπαν, τοῖσι δ' ἀνάγκαν,
 τοῖς δ' ἐξορμᾶν, τοῖς δὲ στέλλειν,
 τοῖσι δὲ μέλλειν.

ἦ πολύμοχθον ἄρ' ἦν γένος, ἦ πολύμοχθον
 ἀμερίων· τὸ χρεῶν δέ τι δύσποτμον
 ἀνδράσιν ἀνευρεῖν.

1330

ἰὼ ἰὼ,
 μεγάλα πάθεα, μεγάλα δ' ἄχρα
 Δαναΐδαις τιθεῖσα Τυνδαρίς κόρα.

1335

ΧΟ. ἐγὼ μὲν οἰκτιρῶ σε συμφορᾶς κακῆς
 τυχοῦσαν, οἷας μήποτ' ὄφελος τυχεῖν.

ΙΦ. ὦ τεκοῦσ', ὦ μήτερ, ἀνδρῶν ὄχλον εἰσορῶ πέλας.

ΚΛ. τόν γε τῆς θεᾶς παῖδα, τέκνον, ᾧ σὺ
 δεῦρ' ἐλήλυθας·

ΙΦ. διαχαλᾷτέ μοι μέλαθρα, δμῶες, ὡς κρύψω δέμας.

1340

ΚΛ. τί δέ, τέκνον, φεύγεις ;

ΙΦ. ἄνδρα τόνδ' ἰδεῖν ἀσχύνομαι.

ΚΛ. ὡς τί δή ;

ΙΦ. τὸ δυστυχές μοι τῶν γάμων αἰδῶ φέρει.

ΚΛ. οὐκ ἐν ἀβρότῃτι κεῖσαι πρὸς τὰ νῦν πεπτωκότα.

ἀλλὰ μίμν'· οὐ σεμνότητος ἔργον, ἦν ὀνώμεθα.

- ΑΧ. ὦ γύναι τάλαινα, Λήδας θυγάτηρ.
 ΚΛ. οὐ ψευδῆ θροεῖς. 1345
 ΑΧ. δεῖν' ἐν Ἀργείοις βοᾶται.
 ΚΛ. τὴν βοήν σήμαινέ μοι.
 ΑΧ. ἀμφὶ σῆς παιδός.
 ΚΛ. πονηρὸν εἶπας οἰωνὸν λόγων.
 ΑΧ. ὡς χρεῶν σφάζαι νιν.
 ΚΛ. κούδεις τοῖσδ' ἐναντία λέγει;
 ΑΧ. ἐς θόρυβον ἐγὼ τοι καυτὸς ἤλυθον.
 ΚΛ. τίν', ὦ ξένε;
 ΑΧ. σῶμα λευσθῆναι πέτροισι.
 ΚΛ. μῶν κόρην σφάζων ἐμήν; 1350
 ΑΧ. αὐτὸ τοῦτο.
 ΚΛ. τίς δ' ἂν ἔτλη σώματος τοῦ σοῦ θιγεῖν;
 ΑΧ. πάντες Ἕλληγες.
 ΚΛ. στρατὸς δὲ Μυρμιδῶν οὐ σοι παρῆν;
 ΑΧ. πρῶτος ἦν ἐκεῖνος ἐχθρός.
 ΚΛ. δι' ἄρ' ὀλώλαμεν, τέκνον.
 ΑΧ. οἷ με τῶν γάμων ἀπεκάλουν ἤσσονα.
 ΚΛ. ἀπεκρίνω δὲ τί;
 ΑΧ. τὴν ἐμήν μέλλουσαν εὖνιν μὴ κτανεῖν.
 ΚΛ. δίκαια γάρ. 1355
 ΑΧ. ἦν ἐφήμισεν πατήρ μοι.
 ΚΛ. κ' Ἀργόθεν γ' ἐπέμψατο.
 ΑΧ. ἀλλ' ἐνικώμην κεκραγμοῦ.
 ΚΛ. τὸ πολὺ γὰρ δεινὸν κακόν.
 ΑΧ. ἀλλ' ὅμως ἀρήξομέν σοι.
 ΚΛ. καὶ μαχεῖ πολλοῖσιν εἷς;
 ΑΧ. εἰσορᾷς τεύχη φέροντας τούσδε;
 ΚΛ. ὄναιο τῶν φρενῶν.
 ΑΧ. ἀλλ' ὀνησόμεσθα.

- ΚΛ. παῖς ἄρ' οὐκέτι σφαγήσεται ; 1360
 ΑΧ. οὐκ, ἐμοῦ γ' ἐκόντος.
 ΚΛ. ἤξει δ' ὅστις ἄψεται κόρης ;
 ΑΧ. μυριοί γ' ἄξει δ' Ὀδυσσεύς.
 ΚΛ. ἄρ' ὁ Σισύφου γόνος ;
 ΑΧ. αὐτὸς οὔτος.
 ΚΛ. ἴδια πράσπων, ἢ στρατοῦ ταχθεὶς ὕπο ;
 ΑΧ. αἶρεθεὶς ἐκίων.
 ΚΛ. πονηρὰν γ' αἶρεσιν, μαιφονεῖν.
 ΑΧ. ἀλλ' ἐγὼ σχήσω νιν.
 ΚΛ. ἄξει δ' οὐχ ἐκοῦσαν ἀρπάσας ; 1365
 ΑΧ. δηλαδὴ ξανθῆς ἐθείρας.
 ΚΛ. ἐμὲ δὲ δρᾶν τί χρὴ τότε ;
 ΑΧ. ἀντέχου θυγατρός.
 ΚΛ. ὡς τοῦδ' εἶνεκ' οὐ σφαγήσεται ;
 ΑΧ. ἀλλὰ μὴν ἐς τοῦτό γ' ἤξει.
 ΙΦ. μῆτερ, εἰσακούσατε
 τῶν ἐμῶν λόγων· μάτην γάρ σ' εἰσορῶ θυμουμένην
 σῶ πόσει· τὰ δ' ἀδύναθ' ἡμῖν καρτερεῖν οὐ ῥάδιον. 1370
 τὸν μὲν οὖν ξένον δίκαιον αἰνέσαι προθυμίας·
 ἀλλὰ καὶ σὲ τοῦθ' ὄραν χρὴ, μὴ διαβληθῆῖ στρατῶ,
 καὶ πλέον πράξωμεν οὐδέν, ὅδε δὲ συμφορᾶς τύχη.
 οἷα δ' εἰσῆλθὲν μ', ἄκουσον, μῆτερ, ἐννοουμένην·
 ἐγὼ γὰρ εἰσακούσατε
 κατθανεῖν μὲν μοι δέδοκται· τοῦτο δ' αὐτὸ βούλομαι 1375
 εὐκλεῶς πράξαι παρεῖσά γ' ἐκποδῶν τὸ δυσγενές.
 δεῦρο δὴ σκέψαι μεθ' ἡμῶν, μῆτερ, ὡς καλῶς λέγω·
 εἰς ἔμ' Ἑλλάς ἢ μεγίστη πᾶσα νῦν ἀποβλέπει,
 κὰν ἐμοὶ πορθμὸς τε ναῶν καὶ Φρυγῶν κατασκαφαί,
 τὰς τε μελλούσας γυναῖκας μὴ τι δρῶσι βάρβαροι, 1380
 μηδ' ἔθ' ἀρπάζωσιν εὐνάς ὀλβίας ἐξ Ἑλλάδος
 τὸν Ἑλένης τείσαντας ὄλεθρον, ἣν ἀνήρπασεν Πάρις.

ταῦτα πάντα κατθανοῦσα ῥύσομαι, καί μου κλέος,
 Ἑλλάδ' ὡς ἤλευθέρωσα, μακάριον γενήσεται.
 καὶ γὰρ οὐδέ τοί τι λίαν ἐμοὶ φιλοφυχεῖν χρεῶν· 1385
 πᾶσι γάρ μ' Ἑλλησι κοινὸν ἔτεκες, οὐχὶ σοὶ μόνη.
 ἀλλὰ μυριοὶ μὲν ἄνδρες ἀσπίσιν πεφραγμένοι,
 μυριοὶ δ' ἐρέτμ' ἔχοντες, πατρίδος ἡδικημένης,
 δρᾶν τι τολμήσουσιν ἐχθροῦς χυτὲρ Ἑλλάδος θανεῖν·
 ἢ δ' ἐμὴ ψυχὴ μί' οὔσα πάντα κωλύσει τάδε; 1390
 τί τὸ δίκαιον τοῦτ' ; ἔχοιμεν ἄρ' ἂν ἀντειπεῖν ἔπος ;
 κάπ' ἐκεῖν' ἔλθωμεν· οὐ δεῖ τόνδε διὰ μάχης μολεῖν
 πᾶσιν Ἀργείοις γυναικὸς εἶνεκ' οὐδὲ κατθανεῖν.
 εἷς γ' ἀνὴρ κρείστων γυναικῶν μυρίων ὄρᾳ φάος.
 εἰ δ' ἐβουλήθη γε σῶμα τοῦμόν Ἀρτεμις λαβεῖν, 1395
 ἐμποδῶν γενήσομαι ἄγ' ὀνητὸς οὔσα τῇ θεῷ ;
 ἀλλ' ἀμήχανον· δίδωμι σῶμα τοῦμόν Ἑλλάδι.
 θύετ' ἐκπορθεῖτε Τροίαν· ταῦτα γὰρ μνημεῖά μου
 διὰ μακροῦ, καὶ παῖδες οὔτοι καὶ γάμοι καὶ δόξ' ἐμή.
 βαρβάρων γ' Ἑλληνας ἄρχειν εἰκόσ, ἀλλ' οὐ βάρβαρους, 1400
 μήτερ, Ἑλλήνων· τὸ μὲν γὰρ δοῦλον, οἱ δ' ἐλεύθεροι.
 ΧΟ. τὸ μὲν σόν, ὦ νεᾶνι, γενναίως ἔχει·
 τὸ τῆς τύχης δὲ καὶ τὸ τῆς θεοῦ νοσεῖ.

ΑΧ. Ἀγαμέμνωνος παῖ, μακάριόν μὲ τις θεῶν
 ἐμελλε θήσειν, εἰ τύχοιμι σῶν γάμων. 1405
 ζηλω δὲ σοῦ μὲν Ἑλλάδ', Ἑλλάδος δὲ σέ·
 εὔ γὰρ τόδ' εἶπας ἀξίως τε πατρίδος·
 τὸ θεομαχεῖν γὰρ ἀπολιποῦσ', ὅ σου κρατεῖ,
 ἐξελογίσω τὰ χρηστά τὰναγκαῖά τε.
 μᾶλλον δὲ λέκτρων σῶν πόθος μ' εἰσέρχεται 1410
 ἐς τὴν φύσιν βλέψαντα· γενναία γὰρ εἶ.
 ὄρα δ' ἐγὼ γὰρ βούλομαί σ' εὐεργετεῖν
 λαβεῖν τ' ἐς οἶκους· ἄχθομαί τ', ἴστω Θέτις,

- εἰ μὴ σε σώσω Δαναΐδαισι διὰ μάχης
ἐλθὼν ἄθρησον, ὁ θάνατος δεινὸν κακόν.
- ΙΦ. λέγω τάδ' οὐδὲν οὐδὲν εὐλαβουμένη. *αὐδαίη*
ἢ Τυνδαρίς παῖς διὰ τὸ σῶμ' ἀρκεῖ μάχας *1415*
ἀνδρῶν τιθεῖσα καὶ φόνους. σὺ δ', ὦ ξένε,
μὴ θνήσκει δι' ἐμέ μὴδ' ἀποκτείνῃς τινά.
ἔα δὲ σῶσαι μ' Ἑλλάδ', ἣν δυνώμεθα. *1420*
- ΑΧ. ὦ λῆμ' ἄριστον, οὐκ ἔχω πρὸς τοῦτ' ἔτι
λέγειν, ἐπεὶ σοι τάδε δοκεῖ· γενναῖα γὰρ
φρονεῖς· τί γὰρ τάληθές οὐκ εἶποι τις ἄν ;
ὅμως δ' ἕσως γε κἂν μεταγνοίῃς τάδε· *1425*
ὡς οὖν ἂν εἰδῆς τάπ' ἐμοῦ, λελέξεται.
ἐλθὼν τάδ' ὄπλα θήσομαι βωμοῦ πέλας,
ὡς οὐκ ἐάσων σ' ἀλλὰ κωλύσων θανεῖν.
χρήσει δὲ καὶ σὺ τοῖς ἐμοῖς λόγοις τάχα,
ὅταν πέλας σῆς φάσγανον δέρης ἴδῃς.
οὐκουν ἐάσω σ' ἀφροσύνη τῇ σῇ θανεῖν· *1430*
ἐλθὼν δὲ σὺν ὄπλοις τοῖσδε πρὸς ναὸν θεᾶς
καραδοκήσω σὴν ἐκεῖ παρουσίαν.
- ΙΦ. μῆτερ, τί σιγῇ δακρύοις τέγγεις κόρας ;
- ΚΛ. ἔχω τάλαινα πρόφασιν, ὥστ' ἀλγεῖν φρένα.
- ΙΦ. παῦσαι· μὲ μὴ κάκιζε· τάδε δ' ἐμοὶ πιθοῦ. *1435*
- ΚΛ. λέγ', ὡς παρ' ἡμῶν γ' οὐδὲν ἀδικήσει, τέκνον.
- ΙΦ. μῆτ' οὖν τὸν σὸν πλόκαμον ἐκτέμῃς τριχός,
μῆτ' ἀμφὶ σῶμα μέλανας ἀμπίσχη πέπλους.
- ΚΛ. τί δὴ τόδ' εἶπας, τέκνον ; ἀπολέσσασά σε ;
- ΙΦ. οὐ σύ γε· σέσωσμαι, κατ' ἐμέ δ' εὐκλεῆς ἔσει. *1440*
- ΚΛ. πῶς εἶπας ; οὐ πενθεῖν με σὴν ψυχὴν χρεῶν ;
- ΙΦ. ἥμιστ', ἐπεὶ μοι τύμβος οὐ χωσθήσεται.
- ΚΛ. τί δὴ ; τυθεῖσιν οὐ τάφος νομίζεται ;
- ΙΦ. βωμὸς θεᾶς μοι μνημα τῆς Διὸς κόρης.

- ΚΛ. ἀλλ', ὦ τέκνον, σοὶ πείσομαι· λέγεις γὰρ εὖ. 1445
 ΙΦ. ὡς εὐτυχοῦσά γ' Ἑλλάδος τ' εὐεργέτις.
- ΚΛ. τί δὴ κασιγνήταισιν ἀγγέλλω σέθεν;
 ΙΦ. μὴδ' ἀμφὶ κείναις μέλανας ἐξάψης πέπλους.
 ΚΛ. εἶπω δὲ παρὰ σοῦ φίλον ἔπος τι παρθένοις;
 ΙΦ. χαίρειν γ'. Ὁρέστην τ' ἔκτρεφ' ἄνδρα τόνδε μοι. 1450
 ΚΛ. προσέλκυσαι νιν ὕστατον θεωμένην.
 ΙΦ. ὦ φίλτατ', ἐπεκούρησας ὅσον εἶχες φίλοις.
 ΚΛ. ἔσθ' ὅ τι κατ' Ἄργος δρῶσά σοι χάριν φέρω;
 ΙΦ. πατέρα τὸν ἀμὸν μὴ στύγει πόσιν τε σόν.
 ΚΛ. δεινούς ἀγῶνας διὰ σέ δεῖ κείνον δραμεῖν. 1455
 ΙΦ. ἄκων μ' ὑπὲρ γῆς Ἑλλάδος διώλεσεν.
 ΚΛ. δόλω δ' ἀγεννῶς Ἀτρέως τ' οὐκ ἀξίως.
 ΙΦ. τίς μ' εἶσιν ἄξων πρὶν σπαράσσεσθαι κόμης;
 ΚΛ. ἔγωγε μετὰ σοῦ.
 ΙΦ. μὴ σύ γ' οὐ καλῶς λέγεις.
 ΚΛ. πέπλων ἐχομένη σῶν.
 ΙΦ. ἐμοί, μῆτερ, πιθοῦ· 1460
 μέν· ὡς ἐμοί τε σοί τε κάλλιον τόδε.
 πατρός δ' ὀπαδῶν τῶνδ' εἰς τίς με πεμπέτω
 Ἄρτεμιδος ἐς λειμῶν', ὅπου σφαγήσομαι.
- ΚΛ. ὦ τέκνον, οἶχει;
 ΙΦ. καὶ πάλιν γ' οὐ μὴ μόλω.
 ΚΛ. λιποῦσα μητέρα;
 ΙΦ. ὡς ὄρα γ', εὖ καξίως. 1465
 ΚΛ. σχέες, μὴ με προλίπης.
 ΙΦ. οὐκ ἐῷ στάζειν δάκρυ.
 ὑμεῖς δ' ἐπευφημήσατ', ὦ νεάνιδες,
 παιᾶνα τῆμῃ συμφορᾷ Διὸς κόρην
 Ἄρτεμιν· ἔτω δὲ Δαναΐδαις εὐφημία.
 κανᾶ δ' ἐναρχέσθω τις, αἰθέσθω δὲ πῦρ 1470

προχύταις καθαρσίοισι, καὶ πατὴρ ἐμὸς
ἐνδεξιούσθω βωμὸν ὡς σωτηρίαν
Ἐλλησι δώσουσ' ἔρχομαι νικηφόρον.

- ἄγετέ με τὰν Ἰλίου 1475
καὶ Φρυγῶν ἐλέπτολιν,
στέφεα περίβολα δίδοτε, φέρε-
τε· πλόκαμος ὅδε καταστέφειν·
χερνίβων τε παγὰς.
ἐλίσσετ' ἀμφὶ ναὸν ἀμφὶ βωμὸν Ἄρτεμιν 1480
ἄνασσαν, Ἄρτεμιν
τὰν μάκαιραν ὡς ἐμοῖσιν, εἰ χρεῶν,
αἵμασι θύμασί τε 1485
θέσφατ' ἐξαλείψω.
ὦ πότνια πότνια μᾶτερ, ὡς δάκρυά γέ σοι
δώσομεν ἀμέτερα·
παρ' ἱεροῖς γὰρ οὐ πρόπει. 1490
ἰὼ ἰὼ, νεάνιδες,
συνεπαείδετ' Ἄρτεμιν
Χαλκίδος ἀντίπορον,
ἵνα τε δόρατα μέμονε δάια 1495
δι' ἐμὸν ὄνομα τᾶσδ' Αὐλίδος
στενοπόροισιν ὄρμοις.
ἰὼ, γὰ μᾶτερ ὦ Πελασγία,
Μυκηναῖαί τ' ἐμαὶ θεράπναι.
ΧΟ. καλεῖς πόλισμα Περσέως, 1500
Κυκλωπίων πόνον χερῶν ;
ΙΦ. ἐθρέψαθ' Ἑλλάδι με φάος·
θανοῦσα δ' οὐκ ἀναίνομαι.
ΧΟ. κλέος γὰρ οὐ σε μὴ λίπη.
ΙΦ. ἰὼ ἰὼ. 1505

- λαμπαδοῦχος ἄμερα Δι-
 ός τε φέγγος, ἕτερον
 ἕτερον αἰῶνα καὶ μοῖραν οἰκήσομεν.
 χαῖρέ μοι, φίλον φάος.
- ΧΟ. ἰὼ ἰὼ. ἴδεσθε τὰν Ἰλίου
 καὶ Φρυγῶν ἐλέπτολιν
 στείγουςαν, ἐπὶ κάρᾳ στέφεα
 βαλλομένην
 χερνίβων τε παγᾶς,
 βωμὸν διαίμονος θεᾶς
 ῥανίσιν αἱματορρύτοις
 θανοῦσαν εὐφυᾶ τε σώματος δέραν
 [σφαγεῖσαν.]
 εὐδροσοὶ παγαὶ πατρῶαι
 μένουσι χέρνιβές τέ σε
 στρατός τ' Ἀχαιῶν θέλων
 Ἰλίου πόλιν μολεῖν.
 ἀλλὰ τὰν Διὸς κόραν
 κλήσωμεν Ἄρτεμιν, θεῶν ἄνασσαν,
 ὡς ἐπ' εὐτυχεῖ πότμῳ.
 ὦ πότνια πότνια, θύμασιν βροτησίοις
 χαρεῖσα, πέμψον ἐς Φρυγῶν
 γαῖαν Ἑλλάνων στρατὸν
 καὶ δολβέντα Τροίας ἔδη,
 Ἀγαμέμνονά τε λόγχαις
 Ἑλλάδι κλεινότατον στέφανον
 δὸς ἀμφὶ κάρᾳ θ' ἔδον
 κλέος ἀείμνηστον ἀμφιθεῖναι.
- ΑΓΓ. ὦ Τυνδαρεία παῖ Κλυταιμῆστρα, δόμων
 ἕξω πέρασον, ὡς κλύης ἐμῶν λόγων.
- ΚΛ. φθογγῆς κλύουσα δεῦρο σῆς ἀφικόμεν,

ταρβοῦσα τλήμων κάκπεπληγμένη φόβω, 1535
 μὴ μοί τιν' ἄλλην ξυμφορὰν ἦκῃς φέρων
 πρὸς τῇ παρούσῃ.

ΑΓΓ. σῆς μὲν οὖν παιδὸς περὶ
 θαυμαστά σοι καὶ δεινὰ σημῆναι θέλω.

ΚΛ. μὴ μέλλε τοίνυν, ἀλλὰ φράζ' ὅσον τάχος.

ΑΓΓ. ἀλλ' ὦ φίλη δέσποινα, πᾶν πεύσει σαφῶς. 1540
 λέξω δ' ἀπ' ἀρχῆς, ἦν τι μὴ σφαλεῖσά που
 γνώμη ταράξῃ γλῶσσαν ἐν λόγοις ἐμήν.

ἐπεὶ γὰρ ἰκόμεσθα τῆς Διὸς κόρης
 Ἄρτέμιδος ἄλσος λείμακας τ' ἀνθεςφόρους, 1545
 ἔν' ἦν Ἀχαιῶν σύλλογος στρατεύματος,

σὴν παῖδ' ἄγοντες, εὐθύς Ἀργείων ὄχλος
 ἤθροίζεθ'. ὡς δ' ἐσεῖδεν Ἀγαμέμνων ἀναξ
 ἐπὶ σφαγὰς στείχουσιν εἰς ἄλσος κόρην,
 ἀνεστέναξε, κάμπαλιν στρέψας κᾶρα
 δάκρυα προῆκεν ὁμμάτων πέπλον προθεῖς. 1550

ἡ δὲ σταθεῖσα τῷ τεκόντι πλησίον
 ἔλεξε τοιάδ'· ὦ πάτερ, πάρειμί σοι,
 τοῦμόν δὲ σῶμα τῆς ἐμῆς ὑπὲρ πάτρας
 καὶ τῆς ἀπάσης Ἑλλάδος γαίας ὑπερ
 θῦσαι δίδωμι· ἐκοῦσα πρὸς βωμόν θεᾶς
 ἄγοντας, εἶπερ ἐστὶ θέσφατον τόδε.

καὶ τοῦπ' ἐμ' εὐτυχεῖτε· καὶ νικηφόρου
 δορὸς τύχοιτε πατρίδα τ' ἐξίκουσθε γῆν.
 πρὸς ταῦτα μὴ ψαύσῃ τις Ἀργείων ἐμοῦ·
 σιγῇ παρέξω γὰρ δέρην εὐκαρδίως. 1560

τοσαῦτ' ἔλεξε· πᾶς δ' ἐθάμβησεν κλύων
 εὐψυχίαν τε κἀρετὴν τῆς παρθένου.
 στάς δ' ἐν μέσῳ Ταλθύβιος, ὦ τόδ' ἦν μέλον,
 εὐφημίαν ἀνεῖπε καὶ σιγῇ στρατῶ·

Κάλχας δ' ὁ μάντις ἐς κανοῦν χρυσήλατον 1565
 ἔθηκεν ὀξὺ χειρὶ φάσγανον σπάσας
 κολεῶν ἔσωθεν, κρατὰ τ' ἔσπεφεν κόρης.
 ὁ παῖς δ' ὁ Πηλέως ἐν κύκλω βωμὸν θεᾶς
 λαβῶν κανοῦν ἔθρεξε χέρνιβας θ' ὀμοῦ,
 ἔλεξε δ' ὦ παῖ Ζηγός, ὦ θηροκτόνε, 1570
 τὸ λαμπρὸν εἰλίσσουσ' ἐν εὐφρόνῃ φάος,
 δέξαι τὸ θῦμα τόδ', ὅ γέ σοι δωρούμεθα
 στρατός τ' Ἀχαιῶν Ἀγαμέμνων ἀναξ θ' ὀμοῦ,
 ἄχραντον αἶμα καλλιπαρθένου δέρης, 1575
 καὶ δὸς γενέσθαι πλοῦν νεῶν ἀπήμονα
 Τροίας τε πέργαμ' ἐξελεῖν ἡμᾶς δορί.
 ἐς γῆν δ' Ἀτρεΐδαι πᾶς στρατός τ' ἔστη βλέπων.
 ἱερεὺς δὲ φάσγανον λαβῶν ἐπηύξατο,
 λαιμὸν τ' ἐπεσκοπεῖθ', ἵνα πλήξειεν ἄν·
 ἐμοὶ δ' ἐσῆει τ' ἄλγος οὐ μικρὸν φρενί, 1580
 κάστην νενευκῶς· θαῦμα δ' ἦν αἴφνης ὄρα·
 πληγῆς σαφῶς γὰρ πᾶς τις ἤσθετο κτύπον,
 τὴν παρθένον δ' οὐκ εἶδεν οἳ γῆς εἰσέδου·
 βοᾷ δ' ἱερεὺς, ἄπαξ δ' ἐπήχησε στρατός,
 ἄελπτον εἰσιδόντες ἐκ θεῶν τινος 1585
 φάσμα', οὐ γὰρ μὴδ' ὀρωμένον πίστις παρῆν·
 ἔλαφος γὰρ ἀσπαίρουσ' ἔκειτ' ἐπὶ χθονὶ
 ἰδεῖν μεγίστη διαπρεπῆς τε τὴν θεάν,
 ἧς αἶμα βωμὸν ῥαῖνεν ἄρδην τῆς θεοῦ.
 κὰν τῷδε Κάλχας, πῶς δοκεῖς; χαίρων ἔφη· 1590
 ὦ τοῦδ' Ἀχαιῶν κοίρανοι κοινοῦ στρατοῦ,
 ὄρατε τήνδε θυσίαν, ἣν ἡ θεὸς
 προὔθηκε βωμίαν, ἔλαφον ὀρειδρόμον·
 ταύτην μάλιστα τῆς κόρης ἀσπάζεται,
 ὡς μὴ μιάνη βωμὸν εὐγενεῖ φόνω. 1595

- ἕλωσ τ' ἄποιν' ἐδέξατ', οὐρίον τε πλοῦν
 δίδωσιν ἡμῖν Ἴλίου τ' ἐπιδρομάς.
 πρὸς ταῦτα πᾶς τις θάρσος αἶρε ναυβάτης,
 χῶρει τε πρὸς ναῦν· ὡς ἡμέρα τῆδε δεῖ
 λιπόντας ἡμᾶς Αὐλίδος κοίλους μυχοὺς 1600
 Αἰγαῖον οἶδμα διαπερᾶν. ἐπεὶ δ' ἅπαν
 κατηνθρακώθη θῦμ' ἐν Ἐφραίστου φλογί,
 τὰ πρόσφορ' ἠὔξαθ', ὡς τύχοι νόστου στρατός.
 πέμπει δ' Ἀγαμέμνων μ' ὥστε σοι φράσαι τάδε,
 λέγειν θ' ὅποιαν ἐκ θεῶν μοῖραν κόρη 1605
 καὶ δόξαν ἔσχεν ἄφθιτον καθ' Ἑλλάδα.
 ἐγὼ παρῶν δὲ καὶ τὸ πρᾶγμ' ὄρων λέγω·
 ἡ παῖς σαφῶς σοι πρὸς θεοὺς ἀπέπτατο.
 λύπης δ' ἀφαίρει καὶ πόσει πάρες χόλον·
 ἀπροσδόκητα δὴ βροτοῖς τὰ τῶν θεῶν, 1610
 σφῆζουσί θ' οὐς φιλοῦσιν· ἤμαρ γὰρ τόδε
 θανοῦσαν εἶδε καὶ βλέπουσαν παῖδα σῆν.
 ΧΟ. ὡς ἦδομαί τοι ταῦτ' ἀκούσασ' ἀγγέλου·
 ζῶν δ' ἐν θεοῖσι σὸν μένειν φράζει τέκος.
 ΚΛ. ὦ παῖ, γέγονας τοῦ κλέμμα θεῶν ; 1615
 πῶς σὲ προσεῖπω ; πῶς δ' οὐ φῶ
 παραμυθεῖσθαι τούσδε μάτην μύθους,
 ὡς σοῦ πένθους λυγροῦ παυσαίμαν ;
 ΧΟ. καὶ μὴν Ἀγαμέμνων ἀναξ στείχει
 τούσδ' αὐτοὺς ἔχων σοι φράζειν μύθους. 1620
 ΑΓΑ. γύναι, θυγατρὸς οὔνεκ' ὀλβιζοίμεθ' ἄν.
 ἔχει γὰρ ὄντως ἐν θεοῖς ὀμιλίαν.
 χρῆ δέ σε λαβοῦσαν τόνδε μόσχον εὐγενῆ
 στείχειν πρὸς οἴκους· ὡς στρατὸς πρὸς πλοῦν ὄρᾳ.
 καὶ χαῖρε· χρόνια τάμά σοι προσφθέγματα 1625
 Τροίηθεν ἔσται. καὶ γένοιτό σοι καλῶς.

ΧΟ. χείρων, Ἄτρείδη, γῆν ἰκοῦ
Φρυγίαν, χείρων δ' ἐπάνηκε,
κάλλιστά μοι σκῦλ' ἀπὸ Τροίας ἐλών.

1629

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ (1 - 163)

α') 1 - 27

πρέσβυς και πρεσβύτης = γέρον. Τίς ὁ γέρον, πρὸς ὃν ἀπευθύνεται ὁ βασιλεὺς καὶ ἀρχιστράτηγος Ἀγαμέμνων ἐξεληθὼν ἐκ τῆς βασιλικῆς σκηνῆς μετ' ἐκδηλον νευρικότητα καὶ εἰς τὴν ὀρχήστραν παρερχόμενος, λέγεται εἰς τοὺς στίχους 45 - 48. Εἶναι δοῦλος. Σημείωσον ὅτι τὰ ὑπηρετικὰ πρόσωπα εἰς τὴν ἀρχαίαν τραγωδίαν δὲν ὀνομάζονται μετὰ τὸ κύριον τῶν ὀνομα, ἀλλὰ μετὰ λέξιν δηλωτικὴν τῆς ὑπηρεσίας τῶν (ἄγγελος, βουκόλος) ἢ τῆς ἡλικίας τῶν, ὡς ἐνταῦθα. **δόμων τῶνδε πάροιθεν στείχε** = ἔμπροσθεν τῆς σκηνῆς ταύτης ἐδῶ βιάδιζε, ἐλθέ. **δόμοι** εἶναι ἡ βασιλικὴ κλισίη τοῦ Ἀγαμέμνονος ἐν Αὐλίδι εἰς τὴν πεδιάδα, ὅπου εἶχε συγκεντρωθῆ ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς ὁ προωρισμένος διὰ τὴν Τροίαν. Εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Ἀγαμέμνονος, τιναχθέντος ἔξω τῆς σκηνῆς μετὰ δέλτον (ἐπιστολὴν) εἰς τὴν χεῖρα, ὁ πρεσβύτης ἀπαντᾷ **στείχω** = ἔρχομαι. **τί δὲ καινουργεῖς ;** = ἀλλὰ τί νέα σχέδια θέτεις εἰς ἐνέργειαν; **Ἀγάμεμνον**· τὰ παρερχόμενα πρόσωπα ὀνομάζονται ἄλλα χάριν τῶν θεατῶν, μὴ ὑπάρχοντος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καταλόγου τῶν προσώπων τοῦ δράματος. **σπεύσεις ;** = θὰ σπεύσης ; Λέγεται τοῦτο εἰς τόνον νευρικόν, κατεπιέγοντα, διότι εὐρίσκεται ὁ γέρον ἀκόμη εἰς τὴν σκηνήν. Εἰς τοῦτο ἀπαντᾷ ὁ γέρον **σπεύδω**. Σημείωσον τὰς μέχρι τοῦδε μικρὰς προτάσεις καὶ τὰς ἐρωτήσεις συνεπέια τῆς νευρικότητος. Σημείωσον δ' ἔτι ὅτι ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ὀμιλοῦντος προσώπου εἰς τὸν στίχον, ἥτις ἀντιλαβὴ λέγεται, προέρχεται ἀπὸ τὴν μεγάλην ζωηρότητα τοῦ διαλόγου. Ὁ γέρον ἐξεληθὼν εὐρίσκεται πρὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος. **μάλα τοι γῆρας τοῦμόν ἄυπνον**· ἡ σείρα : **τοῦμόν γῆρας μάλα ἄυπνόν (ἐστι)** = τὸ γῆρας μου δὲν παίρνει πολὺν ὕπνον. **τοι** = ὡς γνωστόν. **καὶ ἐπ' ὀφθαλμοῖς δῆξυ πάρεστιν** = καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου δῆξυτῃς ἀντιλήψεως ὑπάρχει· **δῆξυ**· ὡς οὐσ. = δῆξυτῃς,

ὀξυδέρκεια. τίς ποτ' ἄστηρ ὄδε πορθμεύει ; ἡ σειρά : ἄστηρ ὄδε (ὑποκ.) τίς (κατηγ.)... ποτέ εἰς ἐρωτημ. πρότασιν = τέλος πάντων, τάχα. ἄρα = λοιπὸν, ἀφ' οὗ τόσῃν ὀξύτητα βλέμματος ἔχεις. πορθμεύει (ἀμετάβ.) = διέρχεται, σύρει τὴν γραμμὴν τῆς τροχιάς του ὡς ἡ λέμβος· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν πλοίων. Σείριος· ὁ λαμπρότατος τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων, ὁ καθ' Ὁμηρον Κύων τοῦ Ὠρίωνος, ὡς συνοδεύων τὸν κυνηγὸν τῶν Πλειάδων. ἑπτάπορος Πλειάς· καλεῖται ἑπτάπορος ἡ Πλειάς, διότι κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἀπετελεῖτο ἐξ ἑπτὰ ἀστέρων καὶ διέγραφεν ἑπτὰ τροχιάς, ἑπτάπορος ἄρα = ἑπτασώματος· αἱ Πλειάδες λέγονται κοινῶς Πούλια. ἄσσω (πρβλ. διάττων) = πηδῶν, τινασσόμενος, πρέχων, εὐρισκόμενος. ἔτι μεσσήρης = ἔτι μέσος = ἀκόμη εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ, μεσουραῶν· τὸ μεσσήρης ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ μέσος· μεσοῦντος τοῦ Αὐγούστου αἱ Πλειάδες μεσουρανοῦν κατὰ τὴν πρωίαν. οὐκουν = γι' αὐτὸ λοιπὸν (ἐπειδὴ δηλ. ὁ Σείριος εὐρίσκεται εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ) δὲν (ἀκούεται) οὔτε φθόγγος ὀρνίθων (= πτηνῶν) οὔτε θαλάσσης· ἐνόησον κατὰ ζευγμα πρὸς τὸ φθόγγος τὰ ῥόχθος, βοή, φλοῖσβος· πτηνὰ καὶ θάλασσα καὶ ἄνεμοι (σιγαλὴ ἀνέμων) σιωποῦν, ἤρεμοῦν. Τί ζωηρὰ ἡ ἀντίθεσις τῆς ἄκρας σιγῆς, τοῦ βασιλεύει γῆρο, καὶ τῆς ἀπεράντου ἀνησυχίας τοῦ πολυμερέμνου βασιλέως! τόνδε κατ' Εὐριπον ἔχουσιν = κατέχουσι τόνδε τὸν Εὐριπον· τμησίς· Εὐριπος κατ' ἐξοχὴν ὁ πορθμὸς ὁ Χαλκιδικὸς περίφημος διὰ τὴν παλίσροισαν. αἰσσεις = στριφογυρίζεις νευρικά· ἡ λέξις δηλωτικὴ τῶν νευρικῶν κινήσεων τοῦ Ἀγαμέμνονος. τήνδε κατ' Αὐλιν = εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν Αὐλίδα· διὰ τοῦτου δηλοῦται γενικώτερον τὸ πεδίου, ἐν ᾧ ἐξελίσσεται ἡ πρᾶξις τῆς τραγωδίας· ἡ Αὐλὶς, τανῦν Βαθύ, πολίχνη τῆς Βοιωτίας ἀπέναντι τῆς Χαλκίδος κόλπους δύο ἔχουσα, τὸν βόρειον (Μικρὸ Βαθύ) καὶ τὸν νότιον (Μεγάλον Βαθύ), χωριζομένους μὲ προβολὴν βουνώδη. καὶ ἀκίνητοι φυλακαὶ τειχέων = καὶ οἱ φύλακες τῶν ὀχυρωματικῶν ἔργων τοῦ στρατοπέδου δὲν δείχνουν σημεῖα κινήσεως καὶ ἀνησυχίας· ἀκίνητοι κατηγορούμενοι, ἐννοούμενοι τοῦ ῥήματος εἰσίν. ζηλῶ = ζηλεύω. ἀνδρῶν (πάντα) ὃς ἀκίνδυνον βίον ἐξεπέρασε = ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνων, ὅστις περὶ ἅ ὅλην του τὴν ζωὴν ἐξεπέρασε, γνωμικὸς ἀόριστος. ἀγνώς - ἀγνώτος· μονοκατάληκτον ἐπίθετον = ἄγνωστος· εἶναι κατηγορούμενον εἰς τὸ ὑπκ. τοῦ ῥήματος ὅς· εἰς τὸ ἀγνώς τοῦτο ἄνευ συνδέσεως ἀκολουθεῖ τὸ συνώνυμον αὐτοῦ ἀκλεῆς = ἄδοξος, ἀφανής· ἀγνώς — ἀκλεῆς πλεονασμός,

δι' οὗ ἐξαιρείται ἡ ἔννοια. **τούς δ' ἐν τιμαῖς** (ἔνν. ὄντας) = τούς ἔχοντας τιμάς, ἀξιώματα, ὑψηλὰς θέσεις **ἧσσον ζηλῶ** = καθόλου δὲν ζηλεύω· λιτότης· ὁ Ἀγαμέμνων φιλοσοφεῖ περὶ τῶν ἀνθρωπίνων, ὡς τις Σόλων ἢ Ἡρόδοτος, καὶ ἐπαινεῖ τὸν ἀπράγμονα καὶ ἀκίνδυνον ἰδιωτικὸν βίον. **καὶ μὴν γε** = καὶ ὅμως ἴσα ἴσα. **τὸ καλὸν ἐνταυθα βίου**· ἡ σειρά : **τὸ καλὸν βίου** = ἡ ὁμορφάδα, ἡ γλυκὰ τῆς ζωῆς **ἐνταυθα (ἔστιν)** = ἐδῶ, δηλαδὴ εἰς τὰς τιμάς, εἶναι, ἔγκριται. **τοῦτο δέ γ' ἔστιν τὸ καλὸν σφαλερόν**· ἡ σειρά : **τοῦτο δέ γε τὸ καλὸν ἔστι σφαλερόν** = ναὶ (= γε), ἀλλὰ τοῦτο τὸ ὠραῖον, τὸ θέληγτρον, εἶναι ἐπικίνδυνον. **σφαλερόν**· παρὰ τὸ σφάλλομαι = πίπτω. **καὶ τὸ πρότιμον**· οὐδέτ'. ἐπίθετον τοῦ πρότιμος (= ὁ ὑπὲρ τούς ἄλλους τιμώμενος, ὁ ἐν ὑψηλῇ θέσει ὢν)· ὡς οὐσιαστικὸν = τὰ ἀνώτερα ἀξιώματα. **γλυκὺ μὲν (ἔστι)** = εἶναι μὲν γλυκὰ, **λυπεῖ δέ** = γεννοῦν δὲ λύπας, ποτίζουσι φαρμάκρια **προσιστάμενον** = ὅταν στέκωνται πλησίον, ὅταν εὐρίσκωνται κοντὰ μας, ὅταν τὰ ἀποκτήσῃ κανεῖς. **τοτὲ μὲν θεῶν οὐκ ὀρθωθέντ' ἀνέτρεψε βίον**· ἀσύνδετος διασάφησις τῶν προηγουμένων. **ὀρθῶ** = κρατῶ τι ὀρθόν, ὑψηλά· **τὰ θεῶν οὐκ ὀρθωθέντα** = ἡ μὴ ὀρθωσις τῶν θεῶν, ἡ παράλειψις καθήκοντος πρὸς τοὺς θεοὺς ὀφειλομένου **ἀνέτρεψε βίον** = ἀνατρέπουσι, φέρουσι ἄνω κάτω τὴν ζωὴν. **τοτὲ μὲν — τοτὲ δέ** — ἄλλοτε μὲν — ἄλλοτε δέ. **ἀνθρώπων γινῶμαι πολλαὶ καὶ δυσάρεστοι**· κατὰ παράταξιν ἀντὶ ἀνθρώπων **γινῶμαι πολλαί, ἐὰν ὦσι δυσάρεστοι** = ἡ κοινὴ γνώμη, ἂν εἶναι δυσμενῆς (διὰ συκοφαντίαν ἢ δι' ἀσυμφωνίαν ἢ διὰ τὴν δημιουργίαν δυσμενοῦς βέβηματος). **διέκναισαν**· γνωμικὸς ἀόρ. **διακναίω** = ξύνω (πρβλ. **κνησμός** = φαγοῦρα), τρίβω, φθείρω, ἀφανίζω· οἱ ἔχοντες ἀνώτερα ἀξιώματα εἶναι ἐκτεθειμένοι εἰς κινδύνους καὶ ἐκ μέρους τῶν θεῶν καὶ ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων.

β') 28 - 48

οὐκ ἄγαμαι ταῦτ' ἀνδρὸς ἀριστεύς = δὲν παραξενεύομαι διὰ ταῦτα, δὲν μοῦ κάνουν αὐτὰ ἐντύπωσιν, προκειμένου περὶ ἀνδρὸς ὑψηλὰ ἀξιώματα κατέχοντος· **ἀριστεύς** = ὁ ἐν τιμαῖς. **φυτεύω**· κεῖται μεταφορικῶς = γεννῶ (πρβλ. τὰ ἡμέτερα : διαβολόσπορος, διαβόλου σπορά). **ἐπὶ πᾶσιν ἀγαθοῖς** = ἐπὶ τῷ ὄρφ, μὲ τὴν συμφωνίαν νάχῃς ὅλα τὰ ἀγαθὰ. **Ἄτρευς**· ὁ πατὴρ τοῦ Ἀγαμέμνονος· σημειώσον τὰς μι-

κράς προτάσεις και τὸ ἐν 29 ἀσύνδετον· ἡ διδασκαλία τοῦ πρεσβύτου στηρίζεται εἰς μακρὰν πείραν καὶ εἰς πλοῦτον γνώσεων· ἐνεῦθεν καὶ ὁ ἀξιωματικὸς τόνος αὐτῆς δηλούμενος διὰ τῶν μικρῶν προτάσεων καὶ τοῦ ἀσυνδέτου, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη. Πῶς ὁμοιάζει ὁ πρεσβύτερος πρὸς τὸν φύλακα τοῦ Σοφοκλέους ἐν Ἐπιγόνῃ! **χαίρειν καὶ λυπεῖσθαι**· ἡ ζωὴ εἶναι ἀνάμεικτος μετὰ χαρὰς καὶ λύπας. **τὰ θεῶν οὕτω βουλόμεν'** ἔσται = **οἱ θεοὶ οὕτω βουλήσονται** = ἔτσι θέλουν καὶ θὰ θέλουν εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα. **ἀμπετάσας λαμπτήρος φάος** = ὑψώσας πολὺ τὸ φῶς τοῦ λύχνου· **ἀμπετάσας**· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τὰ ἰστία (ἀναπετάννυμι τὰ ἰστία). Παρ' Ὀμήρῳ ἐν Ὀδυσσεΐα γίνεται χοῆσις λύχνων πρὸς φωτισμόν. **δέλτος** (ἡ) = ἐπιστολή, πρβλ. δελτάριον ἢ δέλτος ἦτο ξύλινος πίναξ, οὗ ἡ ἐτέρα ἐπιφάνεια ἐκοιλιάινετο εἰς μικρὸν βάθος· ἡ κοίλη ἐπιφάνεια ἐπεχείροτο λεπτῶ στρώματι κηροῦ καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἔγραφον τὴν ἐπιστολὴν διὰ τοῦ λεγομένου στύλου ἢ γραφείου· ἄλλοτε τὰ γράμματα ἐχαράσσοντο ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ξύλου ἢ ἐγράφοντο ἐπ' αὐτοῦ διὰ μελάνης. **πρὸ χερῶν** = ἐμπρὸς σου. **συγχέω** = σβήνω. **λύω** = ἀποσφραγίζω. **πέδω** = εἰς τὸ ἔδαφος, κατὰ γῆς. **πεύκης**· συνεκδοχὴ· ἢ ἐκ πεύκης δέλτος. **θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέων** = καταχέων θαλερὸν δάκρυ· τῆμισ· ἢ φράσις ἐλέχθη καθ' Ὀμηρον. **θαλερὸν** = χονδρὸν δάκρυ· ὁ ἐν. κατὰ ποιητικὴν συνήθειαν ἀντὶ τοῦ πληθ. ὅρα ὅτι ὁ Ἄγ. κατὰ τὴν τοῦ πρεσβύτου ἀνακοίνωσιν σπασμοδικῶς μεταπίπτει ἀπὸ ἐνεργείας εἰς ἐνέργειαν, διότι εὐρίσκειται ἐν ἀμηχανίᾳ, εἶναι παλίμβουλος καὶ ἀναποφάσιτος. **καὶ τῶν ἀπόρων οὐδενὸς ἐνδεῖς μὴ οὐ μαίνεσθαι** = καὶ καμμία ἀπὸ τῆς παραξενιᾶς δὲν σοῦ λείπει, ὥστε νὰ μὴ σὲ εἰπῇ κανεὶς τρελλόν. **τὸ ἄπορον** = ἡ ἀπορία, τὸ παράξενον, ἢ παραξενιά. **μὴ οὐ μαίνεσθαι**· διὰ τὴν προηγηθεῖσαν ἄρησιν (οὐδενὸς ἐνδεῖς) ἐτέθη τὸ μὴ οὐ· οἱ ἐν Ἀθήναις δοῦλοι εἶχον ἀκολασίαν γλώσσης· ὥστε ἡ ἀκόλαστος γλώσσα τοῦ πρεσβύτου πρὸς τὸν Ἄγαμ. εἶναι πεποιημένη κατὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις δούλους. **τί πονεῖς**; = τί ὑποφέρεις; **τί νέον περὶ σοί, βασιλεῦ**; = τί κακὸ σοῦ συμβαίνει; **νέον**· κεῖται κατ' εὐφημισμὸν· αἱ μικραὶ προτάσεις αὗται καὶ αἱ ἐρωτήσεις αἱ ἀσύνδετοι δηλοῦν ἀγωνίαν καὶ φόβον τοῦ γέροντος δεδικαιολογημένως ἀνησυχοῦντος διὰ τὸν ὑψηλὸν κύριόν του ἀπὸ τὴν ἀνεξήγητον νευρικότητα καὶ παραχῆν αὐτοῦ. **κοινῶ** = ἀνακοινῶν. **μῦθος** = λόγος = τὸ μυστικὸν τοῦ πόνου. **ἀγαθός** = τίμιος. **φράζω** = λέγω. **σῆ ἀλόχῳ** = εἰς τὴν σύζυγόν σου, δηλ. τὴν Κλυταιμῆστραν. **πέμπε** = ἔδωκε. **ποτέ** = κάποτε,

τότε, ὅτε ἔφερες τὴν Κλυτ. νύμφην εἰς τὰ ἀνάκτορά σου. **φερνή**· πᾶν ὅ,τι φέρεται ἢ σύζυγος κατὰ τὸν γάμον εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός της, ἢ ἄλλως λεγόμενη προίξ. **συννυμφοκόμος** (συν - νυμφοκόμος)· **νυμφοκόμος** = ἡ στολιζούσα τὴν νύμφην· **συννυμφοκόμος** = ὁ βοηθῶν τὴν νύμφην εἰς τὸν στολισμόν· ἐδῶ = ὁ συντροφεύων τὴν νύμφην, ὁ συνοδός. **δί-κακος** = πιστός. **φερνήν** — **συννυμφοκόμον τε** κατηγορούμενα.

Μέτρον τοῦ τμήματος (1 - 48) εἶναι τὸ ἀναπαιστικόν (ἀνάπαιστος — —) ἀντὶ τοῦ συνήθους ἱαμβ. τοιμέτρον, ἴσως διότι οἱ ὑποκοιταὶ ἐνιαχοῦ διαλεγόμενοι ἐβημάτιζον. Ὁ προεσβύτης, ἐπειδὴ ἡ πίστις του καὶ πρὸς τὸν νέον κόριον εἶναι δεδοκιμασμένη, ἀξιοῖ νὰ μάλῃ τὸν λόγον τῆς ἀνησυχίας τοῦ κυρίου του· οὕτως ὑπὸ τοῦ προεσβύτου προκαλούμενος ὁ Ἄγαμ. παρέχει τὴν λεγομένην *π ρ ο ε κ θ ε σ ι ν*, ἥτοι εἰσαγωγὴν εἰς τὴν τραγῳδίαν μέχοι τῆς στιγμῆς τῆς ἐνάοξσεως τῆς διδασκαλίας. Τίς ἢ προέκθεσις θὰ ἴδωμεν εὐθὺς κατωτέρω.

γ') 49 - 70

Λήδα· σύζυγος τοῦ Τυνδάρεω, βασιλέως ἐν Λακεδαιμόνι, μήτηρ καὶ τῶν Διοσκούρων, Κάστωρος καὶ Πολυδεύκου. **Θεστιάς**· ἡ κόρη τοῦ Θεστίου, βασιλέως τῆς Αἰτωλίας. **Ξυνάορος** (ξύν - αἰερω = συνείρω, πρβλ. λατ. sero, coniunx) = σύζυγος. **οἱ τὰ πρῶτ' ὠλβισμένοι νεανίαί Ἑλλάδος** = οἱ νέοι τῆς Ἑλλάδος οἱ κατ' ἐξοχὴν εὐτυχισμένοι, πλούσιοι (ὄλβος = ὑλικὸς πλοῦτος)· **ὀλβίζομαι** = θεωροῦμαι ὄλβιος, εὐτυχής. **ταύτης**· ἡ γεν. ἐκ τοῦ μνηστῆρες, ὁ εἶναι κατηγορούμενον. **δειναὶ δ' ἀπειλαί**, ἐνόησον τὸ ἦσαν ἢ τὸ ἐγίνοντο· **καὶ κατ' ἀλλήλων φόνος ξυνίστατο** = καὶ φόνος ἐσχεδιάζετο ἀναμεταξύ των (τῶν μνηστήρων) (ὑπ' ἐκείνων), **ὅστις μὴ λάβοι· ἀναφ. ὑποθ. πρότασις**· **ὅστις** περιληπτικόν = ὅσοι τυχὸν δὲν ἤθελον λάβει ὡς σύζυγον τὴν κόρην. **τὸ δὲ πρᾶγμα ἀπόρως εἶχε Τυνδάρεω πατρὶ** = καὶ τὸ ζήτημα ἔφερον εἰς ἀπορίαν τὸν πατέρα Τυνδάρεων. **δοῦναί τε μὴ δοῦναί τε**· ἐπεξήγησις τοῦ· **πρᾶγμα** = εἴτε νὰ δώσῃ δηλ. εἴτε νὰ μὴ δώσῃ· ἡ φράσις γραφικὴ καὶ ἀπλοϊκὴ. **τῆς τύχης ὅπως ἄφαιτ' ἄριστα**· πλαγία ἐρωτηματικὴ ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ἀπόρως εἶχε = ἐν ἀπορίᾳ ἦν, **ἠπόρει** = πῶς θὰ ἐγγίση τὴν τύχην (τὴν περίστασιν) ἄριστα, πῶς θὰ τὰ οἰκονομήσῃ, πῶς θὰ τὰ βολέψῃ ἄριστα. **εἰσέρχεταιί τινα** ἢ

τινί τι = εισέρχεται εις τὸν νοῦν τινος ἢ σκέψις, ἢ ἰδέα. νιν· αἰτ. τῆς τριτοπροσώπου προσ. ἄντων. κοινοῦ γένους καὶ ἀριθμοῦ· (πρβλ. τὸ Ὅμηρ. μιν) = τοῦ ἔρχεται ἢ σκέψις. τάδε = ἡ ἐξῆς σκέψις· ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν ἀκολουθῶν ἀπαρεμφάτων: συνάψαι, συμβαλεῖν, καθεῖναι κάπα-ράσασθαι· τούτων ὑποκ. εἶναι τό: μνηστῆρας. δεξιὰς συμβάλλο-μεν = συνάπτομεν τὴν δεξιὰν χεῖρα, κάμνομεν χειραψίαν· κατὰ τοὺς ὄρκους ἐγίνοντο καὶ χειραψίαι. ἔμπυρα (= τὰ ἐν πυρὶ) = τὰ καίόμενα. σπονδὰς καθίημι = ἀφήνω νὰ χυθοῦν κάτω σπονδαὶ = σπένδω, κάμνω συμφωνίαν· δι' ἔμπύρων σπονδὰς καθεῖναι = νὰ συνάψουν συμφω-νίαν διὰ μέσου τῶν θυμάτων, ἐπάνω εἰς τὰ θύματα, διὰ θυσίας. κάπα-ράσασθαι = καὶ ἐπαράσασθαι· ἐπαρῶμαι = ὑπόσχομαι μὲ κατάραν (ἐναντίον τοῦ ἑαυτοῦ μου), ἐνόρκως. τάδε = τὰ ἐξῆς, ἐπεξηγούμενα διὰ τῶν κατωτέρω ἀπαρεμφάτων: τῷ συναμυνεῖν κάπιστρατεύσειν καὶ κατασκάψειν, ὧν ὑποκ. εἶναι πάλιν τό: μνηστῆρας. συναμυ-νεῖν = ὅτι πάντες ὁμοῦ (οἱ μνηστῆρες) θὰ βοηθήσουν τῷ = τούτῳ ὅτου = οὗτινος γένοιτο Τυνδαρίς κόρη (ὑποκ.) γυνή (κατηγ.). νιν = αὐτὴν λαβῶν = ἀπαγαγὼν οἴχοιτο = ἤθελεν ἀπέλθει. τὸν ἔχον-τα = τὸν ἔχοντα (αὐτὴν) σύζυγον. ἀπωθῶ λέχους = βιαίως χωρίζω ἀπὸ τὴν σύζυγον. ἐπιστρατεύω = ἐκστρατεύω ἐναντίον. Ἕλληνα ὁμοίως βάρβαρόν τε (πόλιν) = ἀδιακρίτως εἴτε Ἑλληνικὴν εἴτε βαρ-βαρικὴν πόλιν. Ἕλληνα βάρβαρον· ἐπίθετα: Ἕλληνες καὶ βάρβαροι καθ' Ἡρόδοτον ἤρπαζον ἐκ τῆς ἀλλήλων χώρας γυναῖκας. ὄπλων μέ-τα· ἀναστροφή τῆς προθέσεως = μὲ ἐνόπλους δυνάμεις· εἰς τὰ ἀνωτέρω λεχθέντα πολλὰ ἀπαρέμφματα περιέχονται καὶ πολλὰ μέτρα προνοίας, τὰ ὅποια λαμβάνει ὁ Τυνδάρεως καὶ τὰ ὅποια φανερόνουν τὴν περίσκεψιν του· περίφημοι ἦσαν οἱ Τυνδάρεω ὄρκοι. ἐπιστώθησαν = ἐδέθησαν δι' ὄρκου (παρ' ἀλλήλων οἱ μνηστῆρες). εὖ δέ πως γέρων ὑπῆλθεν αὐτοὺς Τυνδάρεως πυκνῆ φρενὶ = ἐξηπάτησε δ' αὐτοὺς πολὺ τεχνικὰ ὁ γέρων Τ. μὲ τὰ τετραπερασμένα μυαλά του· ἢ πρότασις κεῖται παρεν-θετικῶς. εὖ πως λιτότης. δίδωσ' (ι) = δίδει τὴν ἄδειαν ἐπιτρέπει εἰς τὴν κόρην ἐλέσθαι = νὰ ἐκλέξη· τὸ σύνθηρες ἦτο ὁ πατὴρ τῆς κόρης νὰ ἐκλέγη τὸν γαμβρόν. ὅτου πνοαὶ φέροισιν Ἀφροδίτης φίλαι = εἰς ὅποιον θὰ τὴν ἔφεραν τὰ φουσῆματα τὰ ἐρωτικά, τὸ αἶσθημα τῆς καρδίας. ὅτου· γεν. ἄντικ τοῦ πνοαί· πνοαὶ ἢ μεταφορὰ ἐκ τῶν ἀνέμων φερόν-των τὰ πλοῖα· πρβλ. καὶ τὸ παρ' ἡμῖν: ὅπου τὸν πάρη (φέρη) τὸ φύ-σημα. ὡς γε μήποτ' ὤφελε λαβεῖν = ποὺ νὰ μὴ ἔσωνε νὰ τὸν ἔπαιρνε.

εὐχὴ ἀνεκπλήρωτος· οἱ μνηστῆρες οἱ μὴ προτιμηθέντες δὲν εἶχον λόγον νὰ εἶναι δυσηρεστημένοι κατὰ τοῦ Τυνδάρεω, ἐφ' ὅσον προσωπικῶς ἡ κόρη ἐξέλεξεν.

δ') 71-110

ἐκ Φρυγῶν· ἀπὸ τὴν Φρυγίαν, ἀπὸ τὴν Τροίαν· οἱ Τρῶες καλοῦνται καὶ Φρύγες, διότι ἡ Τροία περιελαμβάνετο εἰς τὴν Μικρὰν Φρυγίαν. **ὁ τὰς θεάς κρίνας**· ὁ Πάρις, ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου, βόσκων τὰς βοῦς εἰς τὸ ὄρος τῆς Ἰδης ἐν Τροίᾳ, ἔκρινεν εἰς ἀγῶνας καλλιστείων τὰς τρεῖς θεάς, Ἥραν, Ἀθηνᾶν καὶ Ἀφροδίτην, ὅτε ἐκάστη τούτων ὑπὲρ ἑαυτῆς διεξεδίκει τὸ γνωστὸν μῆλον τῆς Ἐριδος. **ὄδε** = ἐκεῖνος, ὁ πολυθρόλος. **ὡς ὁ μῦθος ἀνθρώπων ἔχει** = καθὼς λέγουσι οἱ ἄνθρωποι. **Λακεδαιμόν'** (α)· αἰτ. ἀπρόθετος τῆς εἰς τόπον κινήσεως εἰς τὸ ἐλθόν. **ἀνθηρός** = ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τὸ ποικίλον τοῦ ἄνθους. **εἶμα** (ἐννυμα) = ἐνδυμα, ὑπερκορ. **ἱμάτιον**. **στολή**· ὡς καὶ παρ' ἡμῶν : ἡ περιβολή· **εἱμάτων στολῆ**· περίφρασις· **ἀνθηρός εἱμάτων στολῆ** = μετὰ τὴν στολήν του τὴν ὁμοιάζουσαν μετὰ ποικιλόχρωμον ἄνθος. **λαμπρός χρυσῶ** = λαμποκοπῶν ἀπὸ χρυσᾶ κοσμήματα· **χρυσῶ** συνεχδ. **ἀνθηρός στολῆ** — **χρυσῶ λαμπρός**· χιαστί. **ἀνθηρός μὲν λαμπρός τε ἀντὶ τοῦ λαμπρός δέ**. **βαρβάρω χλιδήματι**· κατὰ παράθεσιν διορισμὸς εἰς τὸ χρυσῶ. **χλιδήμα** = ἡ χλιδή, ἡ πολυτέλεια. Οἱ βάρβαροι ἡγάπων τὴν πολυτέλειαν καὶ τὴν ἐπιδεικτικίαν. **ἐρῶν ἐρῶσαν** = ἐπειδὴ τὴν ἡγάπα καὶ ἀντηγαπᾶτο ὑπ' αὐτῆς, δι' ἀμοιβαίότητα αἰσθηματος. Σημείωσον τὴν ἀγαπητὴν εἰς τοὺς τραγικοὺς παράθεσιν τῆς αὐτῆς λέξεως· προβλ. καὶ Ὀμηρον : **παρ' οὐκ ἐθέλων ἐθελούση**. **ἐξαναρπάσας** = ἀρπάσας εἰς τὸν ἄερα. **πρὸς Ἰδης βούσταθμα** = εἰς τὰ βούστασια, τὰ βουκόλια τῆς Ἰδης. **ἐκδημον λαβὼν Μενέλαον** = εὐρών, ἐπιτυχὼν τὸν Μενέλαον ἀπουσιάζοντα ἀπὸ τὴν χώραν (ἐκδημον κατηγορ.)· ἀπουσίαζεν εἰς Κρήτην πρὸς τὸν φίλον του βασιλέα τῆς Κρήτης Ἰδομενέα. **ὁ δέ** = Μενέλαος. **οἰστράω** καὶ **οἰστρέω**· ἀμετάβ. = τρελλαίνομαι· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τὸν οἶστρον (τὴν βοῖδόμευγαν) καὶ τὰ οἰστρόπληκτα ζῷα. **πόθω** = ἀπὸ τὸν πόθον. **οἰστρήσας** = σὰν τρελλὸς τρέχων. **μαρτύρεται** = ἐπικαλεῖται μάρτυρας. **ὡς**· εἶδ' : = ὅτι. **τοῖσιν ἡδικομένοις**· εἰς ἧτο ὁ ἡδικομένος, ἀλλ' ὁ πληθ. ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ἐν., διότι γενικαῖε. **τοῦντεῦθεν** = τὸ ἐντεῦθεν = κατ' ἀκολουθίαν τούτου. **Ἕλληνες**· ἀναχρονισμός, διότι τότε

ἐκαλοῦντο Ἄγαιοί. ἄξαντες (ἄσσω) δορι = πεπαχθέντες με τὰς μα-
 χίμους δυνάμεις· τὸ ῥήμα κατὰλληλον ὡς ἐνδεικτικὸν τοῦ φιλοπολέμου
 ὄργανου· **δορι**· συνεκδ. ἀντὶ τῶν μαχίμων δυνάμεων· ὁ ἐν. ἀντὶ τοῦ
 πληθ. (προβλ. ἀνωτέρω **δάκρυ**). **τεύχη λαβόντες** = ὅπλα λαβόντες·
 ἢ αὐτὴ πρὸς τὴν τοῦ **δορι** ἔννοιαν. **στενόπορα βάρηρα Αὐλίδος** = εἰς
 τοὺς ὄρους τοὺς στενοὺς τῆς Αὐλίδος· αἰτ. δηλωτικὴ τῆς εἰς τόπον
 κινήσεως εἰς τὸ ἦκουσι (πρβλ. **Λακεδαίμονα ἐλθών**)· τὸ **στενόπορα**
 θὰ ἤρμοζε μᾶλλον εἰς τὸν Εὐβοϊκὸν κόλπον. **ἵπποις τε πολλοῖς ἄρμασίν**
τ' (ε)· ἐν διὰ δυοῖν = δι' ἄρμάτων ὑπὸ ἵππων συρομένων. Οἱ ἦρωες
 παρ' Ὀμήρῳ μάχονται ἀπὸ τῶν ἄρμάτων. **ἠσκημένοι** = ἐφωδιασμένοι·
ἀσκῶ = φιλοτεχνῶ, ἐφοδιάζω. **εἶλοντο στρατηγεῖν** = ἐξέλεξαν νὰ εἶμαι
 ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ. **Μενέλεω χάριν**· ἄλλα λέγει ὁ Μεν. ἐν 337 κέ.
 Ὁ Ἄγ. ἐξέλεγε ἀρχιστράτηγος μᾶλλον ὡς ὁ ἰσχυρότατος τῶν ἡγεμόνων
 παρὰ ὡς ἀδελφὸς τοῦ Μενελάου· ὁ Θουκυδίδης δὲ ἐν τῷ ἁ βιβλίῳ λέγει
 ὅτι ἡ δύναμις τοῦ Ἄγ. μᾶλλον ἢ οἱ ὄρκοι τοῦ Τυνδάρεω ἐπέβαλον τὸν
 πόλεμον. **σύγγονόν γε (ὄντα)** = ἐπειδὴ μάλιστα ἐτύχαινε νὰ εἶμαι
 ἀδελφός του. **ξυνεστῶτος (τοῦ) στρατοῦ** = ἐνῶ ἦτο ὁ στρατὸς συντε-
 ταγμένος. **ἤμεσθ'** (παρατατικὸς τοῦ ἦμαι = κάθημαι) = ἐκαθήμεθα
 ἀδρανοῦντες, με τὰ χέρια σταυρωμένα. **ἀπλοῖα χρώμενοι** = εὐρισκό-
 μενοι εἰς ἀδυναμίαν νὰ ἀποπλεύσωμεν· ποῦ ὠφείλετο ἢ ἄπλοια, ἂν δηλ.
 εἰς νηνεμίαν ἢ εἰς ἐναντίους ἀνέμους, δὲν καθορίζεται. **Κάλχας** ὁ Θεστο-
 ρίδης (ὁ υἱὸς τοῦ Θεστορος), ὁ μάντις ὁ γνωστός ἐκ τοῦ Ὀμήρου.
ἀπορία κέχρημαι = εὐρίσκομαι εἰς ἀμηχανίαν. **ἀνεῖλεν (ἡμῖν)** =
 ἐχρησιμοδότησεν εἰς ἡμᾶς. ἦν ἔσπειρ' ἐγὼ = τῆς ὁποίας ἐγὼ εἶμαι
 πατήρ. **Ἀρτέμιδι τῇ τόδ' οἰκούσῃ πέδον** = εἰς τὴν Ἄρτεμιν, τὴν
 ἔχουσαν τὴν ἔδραν τῆς ἐδῶ. Ἡ Ἄρτεμις εἰς τὴν Αὐλίδα εἶχεν ἱερὸν
 καὶ πολὺ ἐκεῖ ἐτιμᾶτο. **θῦσαι, ἔσεσθαι, οὐκ εἶναι**· τούτων τῶν ἀπα-
 ρεμφάτων τῶν ἐξαρτωμένων ἐκ τοῦ ἀνεῖλεν τὸ μὲν **θῦσαι** εἶναι τελικόν,
 τὰ δὲ ἄλλα εἰδικά, διότι εἰς αὐτὰ τὸ ἀνεῖλεν ἔχει λεκτικὴν σημασίαν.
ἔσται πλοῦς = θὰ εἶναι δυνατὸς ὁ ἀπόπλους. **κατασκαφαί Φρυγῶν**·
 δηλ. τῆς πόλεως τῶν Τρώων. **θύσασι** = ἐὰν θύσωμεν, τίς ἢ μετοχή·
οὐκ εἶναι τάδε = ὅτι δὲν εἶναι δυνατὰ αὐτὰ ἐδῶ, δηλ. τὰ ἀνωτέρω.
εἶπον = ἐδῶκα ἐντολὴν **Ταλθύβιον** (ὑποκ.) **ἀφιέναι πάντα στρατὸν**
 (ἀντικ.) **ὀρθίῳ κηρύγματι** (δοτ. ὄργαν.). Ὁ Ταλθύβιος εἶναι κήρυξ
 τοῦ Ἀγαμέμνονος· **ἀφήμι τινα** = ἐῶ τινα ἀπιέναι = ἀφήνω τινα
 ἐλεύθερον νὰ ἀπέλθῃ. **ὀρθιον κήρυγμα** = ὀξύφωνον διαλάλημα. ὡς

οὐποτ' ἂν τλᾶς = διότι ποτέ δὲν θὰ εἶχα τὸ ψυχικὸν σθένος. οὐ = ὅπου, τοπ. ἐπίρρ.· ἐδῶ λαμβάνεται χρονικῶς. οὐ δὴ = ἀλλὰ τότε ἀκριβῶς. πάντα λόγον προσφέρων = πάντα λίθον κινῶν, μεταχειριζόμενος κάθε μέσον, κάθε δυνατὸν ἐπιχειρήμα φέρων ὑπερβολή. τλῆναι = τολμῆσαι. κὰν = καὶ ἐν. πτυχαὶ δέλτου = τὰ φύλλα τῆς ἐπιστολῆς. δάμαρ -αρτος = ἡ σύζυγος. ὡς γαμουμένην = μὲ τὴν πρόφασιν δῆθεν ὅτι θὰ ὑπανδρευθῆ τὸν Ἀχιλλέα. ἐγκαυρούμενός τε λέγων τε· τροπικαὶ μετοχαί. ἐγκαυροῦμαι = μὲ ὑπερηφάνειαν ἐπαίνῳ. ἀξίωμα = ὑπόληψις, κοινωνικὴ περιωπή. οὐνεκα οὐ θέλοι· εἰδ. πρότασις ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ λέγων. εἰ μὴ παρ' ἡμῶν εἴσιν ἐς Φθίαν λέχος = ἂν δὲν πάῃ εἰς τὴν Φθίαν ἢ νύμφη (σταλεῖσα) ἐκ μέρους ἡμῶν, δηλ. ἐμοῦ καὶ τῆς Κλυταιμῆστρας = ἂν δὲν στείλωμεν κλπ. λέχος· συνεκδοχή. τήνδε· ἔδει νὰ κεῖται εἰς οὐδ. γένος : τότε. πειθῶ (κατηγ.) = εἶχον ὡς πειστικὸν μέσον τὸ ἐξῆς, ἐπεξηγούμενον διὰ τοῦ : ψευδῆ συνάψας ἀμφὶ παρθένου γάμον = κλείσας συνοικέσιον ψευδές, ἀνύπαρκτον· ἀμφὶ παρθένου = διὰ τὴν κόρην μας. ὡς ἔχει τάδε· ἐκ τοῦ ἴσμεν πλαγ. ἐρώτησις = πῶς ἔχει αὐτὴ ἐδῶ ἢ ὑπόθεσις· γινῶσται τῆς ὑποθέσεως ἦσαν ἐκτός τοῦ Ἀγαμέμνονος ὁ Κάλχας, ὡς φροντίζων διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς μαντείας, ὁ Ὀδυσσεύς, διότι αὐτὸς εἰσηγήθη τὴν ἀπατηλὴν πρόφασιν τοῦ γάμου, καὶ ὁ Μενέλαος, ὡς ἐνδιαφερόμενος ἀμεσῶτα διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐστρατείας. ἔγνων = ἀπεφάσισα, ἔλαβα ἀπόφασιν. οὐ καλῶς = ὄχι ὀρθῆν. αὐθις πάλιν· συνώνυμα. μεταγράφω καλῶς = ξαναγράφω καὶ διορθῶνω. οὐ καλῶς — καλῶς· ἰσχυρὰ ἢ ἀντίθεσις. λύοντα — συνδούντα = ἀποσφραγίζοντα, ἀνοίγοντα — σφραγίζοντα, κλείοντα. εὐφρόνη = ἡ νύξ· κατ' εὐφρόνης σκιάν = εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτός.

Μέτρον τῆς προσεχέσεως εἶναι τὸ ἰαμβικὸν τοίμετρον.

ε') 111 - 163

ἀλλ' εἶα· παρακελ. = ἐμπρός. χῶρει πρὸς Ἄργος = κατὰ τὸ Ἄργος. Λέγει πρὸς Ἄργος καὶ ὄχι εἰς Ἄργος, διότι ἦτο πιθανόν, πρὶν φθάσῃ εἰς τὸ Ἄργος, νὰ συναντήσῃ τὴν Κλ. καθ' ὁδὸν ἐρχομένην εἰς τὸ στρατόπεδον κατόπιν τῆς πρώτης ἐπιστολῆς· ὁ Ἄγ. κατεπείγει τὸν πρεσβύτην. τάσδ' ἐπιστολὰς λαβῶν· ἐγχειρίζει τὴν ἐπιστολήν.

κέκευθε· παρακ. τοῦ κεύθω = κρύπτω, περιέχω. λόγῳ = προφορικῶς. δόμοι = ἡ οἰκογένεια. σημαίνω = ἀνακοινώνω. σύντονα = σύμφωνα. γλώσση = λόγῳ (113). αὐδῶ = λέγω. πέμπω (99) πρὸς ταῖς πρόσθεν δέλτοις = μετὰ τὴν πρώτην ἐπιστολήν. ᾧ Λήδας ἔρνος· τρυφερά συζυγική προσφώνησις = βλαστάρι τῆς Λήδας. τὰν σὰν Ἴνιν = τὴν θυγατέρα σου. κολπώδης = πολυκόλπος. πτέρυξ = προεξοχή. Αὐλιν· ἐπεξηγεῖ τὸ μέρος παρὰ τὸ ὄλον. πτέρυγ' ἀκλύσταν = ἀκλυστον (ἀ-κλύζω, κατακλύζω) = ἀκύμαντον, γαλήνιον. πτέρυγα· μεταφορὰ· κατάλληλος ἢ εἰκὼν, διότι ἡ νῆσος Εὐβοία προσκολλᾶται ὡς πτέρυξ εἰς τὴν ἀντικρὺ ἠπειρον, τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα. δαίω ὕμεναιους = παρέχω γαμήλιον συμπόσιον μετὰ τὰ γαμήλια ἄσματα = τελῶ γάμους. εἰς ἄλλας ὥρας = εἰς ἄλλην ἐποχὴν. Ἀχιλεὺς· διὰ τὸ μέτρον ὡς καὶ παρ' Ὀμήρω. ἀπλακῶν ἀντὶ ἀμπλακῶν διὰ τὸ μέτρον. ἀμπλακίσκω = ἀποτυγχάνω, στεροῦμαι. λέκτρα = γάμος. μέγα φυσῶ = πολὺ φουσκῶνω. ἐπαίρω θυμὸν = ἀνάβω ἀπὸ θυμοῦ· ἐπαρεῖ θυμὸν = θὰ θυμώσῃ. τότε καὶ δεινὸν = τοῦτο ἀκριβῶς εἶναι ὁ φόβος = ἐδῶ ἀκριβῶς εἶναι ὁ φόβος. Ὁ Ἀχιλλεὺς ἦτο δέξυθος καὶ πολὺ εὐαίσθητος εἰς ζητήματα τιμῆς, ὡς βλέπομεν παρ' Ὀμήρω, ὅπου εἰτοιμάζεται καὶ τὸ ξίφος νὰ ἀνασπάσῃ κατὰ τοῦ Ἀγ. σήμαιν' ὅ τι φῆς = λέγε ὅ,τι ἔχεις νὰ εἴπῃς. ὄνομα παρέχων οὐκ ἔργον = δίδων μόνον τὸ ὄνομα του, ὅχι δὲ καὶ τὴν ἐν ἔργοις συμμετοχὴν του. ὅ τι πράσσομεν· πλαγία ἐρώτησις ἐκ τοῦ οὐκ οἶδε = τί μαγειρεῖομεν. ὅτι· εἰδικὸς σύνδεσμος ἐκ τοῦ οὐκ οἶδε. ἐπιφημίζω = ὑπόσχομαι. ἐκδώσειν λέκτροις = ὅτι θὰ δώσω εἰς γάμον. νυμφεῖος ἀγκῶν = νυμφικὴ ἀγκάλη. ὅς... Δαναοῖς· ἀναφορ. αἰτιολ. πρότασις. τῷ τῆς θεᾶς (γόνῳ) = τῷ Ἀχιλλεῖ, τῷ υἱῷ τῆς Θέτιδος. φατίζω = ἐπιφημίζω· ἢ μετοχὴ φατίσας ἐνδοτικὴ. ἄλοχον (κατηγ.) ἦγες· παρατ. τοῦ ἐπιχειρουμένου = ἐπεχειρεῖς νὰ φέρῃς, ἐδοκίμαζες, ἐσχεδιάζες νὰ φέρῃς. σφάγιον· κατηγ. = θῦμα. Δαναοῖς· δοτικὴ χαριστικὴ. ἐξίσταμαι γνώμας = χάνω τὸ λογικόν μου, ξεμυαλίζομαι. ἄτα = ἄτη = ἡ τύφλωσις τοῦ νοῦ, τὸ ἀμάρτημα καὶ ἡ τιμωρία, ὡς ἐνταῦθα. Ἄξιοσημείωτοι οἱ δωρικὸι τύποι γνώμας ἐξέσταν (136), ἄταν (137) πρὸς οὓς παράβαλε καὶ τοὺς : τὰν ἀκλύσταν (120), τὰν σὰν (119). ἐρέσσω πόδα = κινῶ γοργὰ τοὺς πόδας· ἐρέσσω κεῖται μεταφορικῶς· πόδα ὁ ἐν. ἀντὶ τοῦ πληθ. (πρβλ. δορί). ὑπέικω γῆρα = ὑποκύπτω εἰς τὸ γῆρας, με καταβάλλει τὸ γῆρας. νυ (ν) = λοιπόν. μὴ ἄλσώδεις ἴζου κρήνας = μὴ

ἴζου ἔδρας κρηνῶν ἀλσώδεις = μὴ καθίσθης εἰς σκιερὰς κρήνας.
 θέλγωμαι ὕπνω = παραδίδομαι εἰς τὰ θέλγητρα, τὴ γλύκα τοῦ ὕπνου.
 εὐφήμα θρόει = λέγε αἰσίους λόγους, σιωπᾶ τί εἶναι αὐτὰ ποῦ λέγεις ;
 πῶς ἐφαντάσθης πῶς μπορῶ ἐγὼ νὰ κάνω ἕνα τέτοιο λάθος ; Θεὸς φυλάξει. Μὲ μεγάλην ἀγανάκτησιν ὁ γέρον ἀποκρούει τὴν μομφὴν ὀκνηρίας καὶ ῥαθυμίας. Κατὰ τὰς ἱεροτελεστίας ὤφειλον οἱ παρόντες νὰ λέγουν εὐφήμους, εὐοίωνους λόγους· ἀλλ' ἐπειδὴ ἦτο δυνατόν νὰ λεχθῆ δυσόιονος λόγος, ἐτήρουν σιγὴν, ὅθεν εὐφημεῖτε = σιωπᾶτε. πάντη = παντοῦ.
 πόρος σχιστός = σταυροδρόμι. ἀμείβω = περνῶ. λεύσσω = παρατηρῶ, βλέπω. φυλάσσω = κοιτάζω προσεκτικά. μὴ τίς σε λάθῃ...
 ναῦς· ἡ σειρά : μὴ τις ἀπήνη κομίζουσα παῖδα πρὸς ναῦς Δαναῶν
 λάθῃ σε παραμειψαμένη τροχαλοῖσιν ὄχοις· ἀπήνη· τετράτροχος ἄμαξα συρομένη ἀπὸ ζευγὸς ἵππων ἢ ἡμιόνων· παραμείβομαι = προσπερνῶ. μὴ λάθῃ παραμειψαμένη = μὴ προσπεράσῃ καὶ δὲν τὴν ἀντιληφθῆς. τροχαλὸς = ταχύς. ὄχος = ὄχημα. πάλιν ἐξόρμα = γύρισέ (τὴν) βιαστικά πίσω. σεῖε χαλινούς = δούλευε σύντονα τοὺς χαλινούς· σημειώσον τὸ ἀσύνδετον, δι' οὗ ἀποδίδεται ἡ διέγερσις τοῦ λέγοντος καὶ αἰσθητοποιεῖται ἡ γοργότης τῶν ἐπαλλήλων πράξεων. ἰεῖς = κατευθύνων τὴν συνοδείαν. (πομπαί) ἐπὶ Κυκλώπων θυμέλας = εἰς τὴν Κυκλωπεῖαν ἀκρόπολιν τῶν Μυκητῶν· θυμέλη = βωμός, ἱερόν· θυμέλαι Κυκλώπων = τὰ ἱερὰ τὰ περιβαλλόμενα ὑπὸ τῶν Κυκλωπεῖων τειχῶν, ἢ ἀκρόπολις ἢ περιβαλλομένη ὑπὸ τοιούτων. Τὰ ἱερὰ ἐκάστης πόλεως εὐρίσκοντο συνήθως ἐν τῇ ἀκροπόλει. Γνωστὰ ἐκ τῆς ἱστορίας τὰ προϊστορικὰ τεῖχη τῶν Μυκητῶν, τῆς Τίρυνθος, ἐκ πελωρίων ἀκατεργάστων λίθων· ἢ κτίσις των ἀπεδίδeto εἰς τοὺς Κύκλωπας, μυθικὸν λαὸν τεκτόνων, ἐκ τῆς Λυκίας κατὰ τοὺς ἀρχαίους προερχομένων, ἐχόντων τὸ σῶμα γιγαντώδες. φράσας τάδε = μετὰ τὴν προφορικὴν ἀνακοίνωσιν τούτων.
 πιστός = πιστευτός. παιδί σέθεν = εἰς τὴν κόρην σου. σφραγίδα φύλασσε = πρόσεξε μὴ χαλάσῃς τὴν σφραγίδα. ἴθι = ἐμπρός· κατεπέιγει τὸν πρεσβύτερον ὁ Ἄγ. λευκαίνει ἤδη τόδε φῶς = ἀπλώνουν τώρα πλέον τὸ λευκὸ φῶς των. ἠὼς πῦρ τε τεθρίππων τῶν Ἄελιου = ἡ αὐγὴ καὶ τὸ πύρινον τέθριππον (ἄρμα) τοῦ Ἥλιου. σύλλαβε μόχθων = μετάπιπέσέ μας καὶ σὺ = δὸς καὶ σὺ χεῖρα βοηθείας στὰ βάσανά μου. ὄλβιος = εὐτυχῆς (ἀπὸ ὕλικῆς ἐπόψεως). ἐς τέλος = μέχρι τέλους τοῦ βίου. εὐδαίμων = ὁ μὴ δοκιμάζων δυστυχίας· εἰς τὸ ὄλβιος καὶ εὐδαίμων ἐνόησον τὸ παραλειπόμενον ἐστί. Διαρκῆς εὐδαιμονία

είναι ανύπαρκτος εις τόν κόσμον. Ὁ Ἀγαμέμνων παρ' ὄλον τὸ ἐπιφανειακόν του μεγαλεῖον εἶναι δυστυχῆς κατὰ γε τὰ κρατοῦντα παρ' ἀνθρώποις. Ὁ γέρον ἀπέρχεται ταχὺς διὰ τῆς ἀριστερᾶς παραόδου. Ὁ Ἀγαμέμνων συνοδεύει ἀπερχόμενον αὐτὸν μὲ τοὺς τελευταίους τούτους λόγους καὶ εἶτα εἰσέρχεται εἰς τὴν σκηνὴν του.

Οἱ ἐρμηνευθέντες στίχοι 1 - 163 ἀποτελοῦν τὸν Π ρ ό λ ο γ ο ν τῆς τραγωδίας. Ὁ πρόλογος, ἀντιστοιχῶν πρὸς τὴν Α' προᾶξιν σημειοῦνῆς τραγωδίας, τμῆμα τῆς τραγωδίας διαλογικόν, ἀπαργελλόμενον ἐν ὄθμῳ, περιέχει τὴν λεγομένην π ρ ό τ α σ ι ν (εἰσαγωγὴν), ἣτις εἰσάγει τὸν θεατὴν εἰς τὴν προᾶξιν τοῦ δράματος, ἐν προκειμένῳ τὴν θυσίαν τῆς Ἴφιγενείας, δίδουσα τὰς ἀναγκαίας ἐξηγήσεις διὰ τὰ προηγηθέντα τῆς τραγωδίας γεγονότα, περιέχει τὸ ἐλατῆριον τὸ κινεῖν τὴν προᾶξιν, ἐν προκειμένῳ τὴν μαντείαν τοῦ Κάλχαντος, ἐγείρει δὲ τὴν προσοχὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον, ἐν προκειμένῳ διὰ τῆς ἀνακλίσεως τῆς προτέρας πρὸς τὴν Κλυταιμῆστραν ἐντολῆς· οἱ θεαταὶ εἶναι περιέργοι νὰ ἴδουν, ἂν θὰ προλάβῃ ἢ δευτέρω ἐπιστολῇ νὰ φθάσῃ ἢ θὰ εἶναι ἀργὰ καὶ τὸ κακὸν ἀνεπιανόρθωτον. Τὸν παρόντα πρόλογον ἀποτελεῖ μία μόνον διαλογικὴ σκηνή, ὅπου πρόσωπα εἶναι ὁ Ἀγαμ. καὶ ὁ πρεσβύτες. Ἡ σκηνὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν λόγον τοῦ Ἀγαμ. (49 - 114), σχεδὸν μονολογικὸν (ἐξαιρέσει τῶν τελευταίων στίχων του 107 - 114), ἐν ἰαμβικαῖς τοιμέτροις, καὶ ἀπὸ ἀναπαιστικὸν διάλογον, ἐν μέρει μὲν προστασσόμενον (1 - 48), ἐν μέρει δ' ἐπιτασσόμενον (115 - 163). Τούτου ὄντος ἀσυνήθους εἰς τὴν ἀρχαίαν τραγωδίαν ἐξεφράσθη ἢ εἰκασία ὅτι ὁ πρόλογος τῆς τραγωδίας, τὸν ὁποῖον ἀποθανὼν ὁ Εὐριπίδης ἀφῆκεν, εἶναι οἱ στίχοι 49 - 114, κατὰ τὸν τρόπον τῶν Εὐριπιδείων προλόγων πεποιημένος, τὰ δὲ τμήματα 1 - 48 καὶ 115 - 163 προσέθηκεν ὁ υἱὸς τοῦ Εὐριπίδου, ὁ ὁμώνυμος, ὅστις ἐδίδαξε τὴν ἐπὶ τοῦ πατρὸς καταλειμθεῖσαν τοιολογίαν, Ἴφ ι γ έ ν ε ι α ν τ ῆ ν ἐ ν Αὐλίδι, Ἀ λ κ μ έ ω ν α ἐ ν Κ ο ρ ί ν θ ω καὶ Β ά κ χ α ς , ἵνα ἐκκρούσῃ τὸ μονότονον καὶ ἀνιαρὸν, τὸ ὁποῖον ἐνεφάνιζον οἱ πρόλογοι τοῦ πατρὸς του. Ἡ γλῶσσα εἰς τὰ διαλογικὰ μέρη εἶναι ἢ ἀρχαία Ἀττικὴ μὲ ἰωνικοὺς τύπους καρκινεμένη, παρ' Εὐριπίδην δὲ πλησιάζει πολὺ πρὸς τὴν γλῶσσαν τοῦ πεζοῦ λόγου.

Κενοθεσίης τῆς ὀρχήστρας γυναῖκες ἐκ Χαλκίδος, ἐγγαμοὶ καὶ νεαροί, παρόρονται ἤδη διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου (ὡς ἐγγχώοιαι καὶ δὴ ἐκ τῶν λιμένων) εἰς πέντε στοίχους ἐπαλλήλους, ἕκαστον ἐκ τοιῶν γυ-

ραικῶν, ἢ εἰς τρεῖς ζυγούς, ἕκαστον ἐκ πέντε, εἰς τὴν δοχήστραν μὲ σεμνότητα ἀνάλογον πρὸς τὸν σεμνὸν ὀρθὸν τῶν ἀναπαίστων, μὲ στολὴν ἀνάλογον πρὸς τὴν κοινωνικὴν τῶν θέσιν, μὲ χουρσοῦς εἰς τὴν κεφαλὴν τῶν στεφάνους καὶ κατευθύνονται εἰς τὰ πρὸ τῆς σκηνῆς τοῦ ἀρχιστρατήγου, χωρὶς νὰ λέγουν τί θέλουν ἐκεῖ, ἄδουν δὲ κατὰ τὴν πάροδον ἄσμα χορικόν, π ἄ ρ ο δ ο ν καὶ αὐτὸ καλούμενον, τὸ ὁποῖον θὰ ἐοικμεν ἐφεξῆς.

ΠΑΡΟΔΟΣ (164 - 302)

Στροφὴ α' (164 - 184)

ἔμολον· ἄρ. β' τοῦ βλώσκω = ἔρχομαι (πρβλ. μολῶν λαβέ, αὐτόματος)· ὁ ἐν., διότι ἐκάστη γυνὴ τοῦ Χοροῦ ὀμιλεῖ διὰ τὸν ἑαυτὸν τῆς. ἀμφὶ παρακτίαν ψάμαθον Αὐλίδος ἐναλίας = γῦρο ἀπὸ τὴν ἀμμουδιὰν τῶν ἀκτῶν τῆς παραλίας Αὐλίδος. Σημείωσον τὴν ποικιλίαν τῶν συνωνύμων ἐπιθέτων (παρακτίαν [164], ἐναλίας [165], ψάμαθον καὶ Αὐλίδος). χεύματα = τὰ βεῦματᾶ. στενόπορθμος = ὁ τοῦ στενοῦ πορθμοῦ. κέλλω ἀμεταβ. = προσορμίζομαι, καταπλέω· κέλσασα = προσορμισθεῖσα (διὰ λέμβων). πόλιν = πατρίδα Χαλκίδα, ἀγχιάλων ὑδάτων τᾶς κλεινᾶς Ἀρεθούσας τροφόν. τροφός = ἡ τροφοδοτοῦσα. ἀγχιάλος (ἄγχι-άλος) = παραθαλάσσιος. Ἀρέθουσα· ὄνομα πηγῶν πολλῶν ἐν Ἑλλάδι. Ἡ τῆς Χαλκίδος Ἀρέθουσα, περὶ ἧς ἐνταῦθα πρόκειται, ἴσως εἶναι ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν παρὰ τὸν Ἅγιον Στέφανον 20' μακρὰν τῆς Χαλκίδος κατὰ τὴν ὁδὸν Χαλκίδος - Ἐρετρίας. ὡς κατιδοίμαν = ἵνα κατίδοιμι = ἵνα μὲ προσοχὴν παρατηρήσω. ἀγανός (ἀ [ἐπιτ.] - γαίω, γαῦρος) εὐγενής, ὑπερήφανος. πλάται ναυσιπόροι = νῆες κωπήλατοι. πλάτη· συνεκδοχὴ· πλάτη κυρίως ἡ κώπη, διὰ τὸ πλατὺ κάτω ἄκρον. οὖς ἐπὶ Τροίαν... στέλλειν· ἡ σειρά· οὖς ἀμέτεροι πόσεις ἐνέπουσι τὸν ξανθὸν Μενελάον τε Ἀγαμέμνονά τ' εὐπατρίδαν στέλλειν ἐπὶ Τροίαν ἐλάταις χιλιόναυσιν. πόσις - ιος = σύζυγος. ἐν(ν)έπω = λέγω. εὐπατρίδας = ὁ ἐξ εὐγενῶν πατέρων, ὁ εὐγενής. στέλλω = ἐτοιμάζω ἀγῶ. ἐλάταις χιλιόναυσιν = μὲ χίλια πλοῖα ἐλάτης, ἐλάτινα. ἐλάτη· συνεκδοχὴ. οὖς· ἀπτικ. τοῦ στέλλειν. Μενελάον τε Ἀγαμέμνονά τε εὐπατρίδαν· ὑποκ. τοῦ στέλλειν. ἐπὶ τὰν Ἑλέναν = πρὸς ἀνάκτησιν τῆς Ἑλένης. Μετὰ ταῦτα εὐθὺς ἀμέσως ἔπρεπε νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ ἄν = ἦν Ἑλένην

(έλαβε). **δονακοτρόφος** = ό τρέφων καλάμια. **Ευρώτας**: ό γνωστός τής Σπάρτης ποταμός. **δῶρον τὰς Ἀφροδίτας** = ὡς δῶρον ἀπὸ τῆν Ἀφροδίτην ἢ Ἀφροδίτη λέγεται καὶ Κύπρις, διότι ἐλατρεύετο ἐν Κύπρῳ καὶ δὴ ἐν τῇ Πάφῳ. **ἐπὶ κρηναίαισι δρόσοις** = πλησίον δροσερῶν πηγῶν. **ἔσχεν ἔριν μορφᾶς** = ἠγωνίσθη εἰς ἀγῶνα καλλονῆς, εἰς καλλιστεῖα. Τὸ δῶρον, ἢ Ἐλένη, ἐδόθη μετὰ τὰ καλλιστεῖα, ἀφ' οὗ ἔλαβεν ἢ Ἀφροδίτη ὡς καλλίστη, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Πάριδος τοῦ βουκόλου, τὸ μῆλον τῆς Ἐριδος.

Ἀντιστρ. α' (185-205)

πολύθυτον δὲ δι' ἄλλος Ἀρτέμιδος ἤλυθον ὁρομένα = διὰ τοῦ πολυθύτου δὲ ἄλλους τῆς Ἀρτέμιδος ἤλυθον πεταχθεῖσα βιαστικά· **πολύθυτον ἄλλος** = ἄλλος ὅπου πολλαὶ θυσίαι προσφέρονται. Ἀσυνειδήτως ὁ Χαρὸς ὑπενθυμίζει εἰς τὸν θεατὴν καὶ τὴν θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας, ἣν ἠξίωσε πρὸς ὀλίγου ἢ Ἀρτεμις. **ὁρομένα**· μ. ἀόριστος μετοχῆς τοῦ ὀρνωμαι = ἐγείρομαι, πετιέμαι. **φοινίσσουσα παρῆδ' ἐμὰν αἰσχύνῃ νεοθαλεῖ** = μετὰ τὸ ἐρύθημα τῆς αἰδοῦς εἰς τὴν νεανικὴν παρειάν· **φοινίσσω** = κοκκινίζω· ἐδῶ μεταβατικῶς κεῖται. **παρῆς** = παρηῖς = παρειά. **νεοθαλής**· ἐπίθ. = νεανικός· τὸ ἐπίθετον καθ' ὑπαλλαγὴν εἰς τὸ αἰσχύνῃ ἀντὶ νὰ ἀναφέρεται εἰς τὸ παρῆδα. **θέλουσ' ἰδέσθαι = θέλουσ' ἰδεῖν**. **ἀσπίδος ἔρυμα καὶ κλισίας ὄπλοφόρους Δαναῶν** = τὰς μαχίμους δυνάμεις καὶ τὰς σκηνὰς τῶν ὀπλιτῶν Δαναῶν. **ἔρυμα** = προφυλακτήριον, ἀμυντήριον. **ἀσπίς**· περιληπτικόν = ὀπλιταὶ ἀσπιδόφοροι. **κλισίαι ὄπλοφόροι** = σκηναὶ φέρουσαι ὀπλίτας. **ἀσπίδος ἔρυμα** — **κλισίας ὄπλοφόρους** χιαστί. **ἵππων ὄχλος** = ἀρμάτων πλῆθος. **δύ' Αἴαντε** = τοὺς δύο Αἴαντας, δηλ. τὸν Αἴαντα τὸν υἱὸν τοῦ Οὐλέως, βασιλέως τῶν Λοκρῶν, καὶ τὸν Αἴαντα τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως τῆς Σαλαμῖνος Τελαμῶνος, τὸν ἀνδρειότατον τῶν Ἑλλήνων μετὰ τὸν Ἀχιλλέα, τὸ ἔρκος Ἀχαιῶν, τὸν Σαλαμῖνος στέφανον = τὴν δόξαν τῆς Σαλαμῖνος. **Πρωτεσίλαος**· υἱὸς τοῦ Ἰφίκλου ἐκ Φυλάκῃς τῆς Θεσσαλίας, ὁ πρῶτος πεσὼν τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν ἀπόβασιν αὐτῶν εἰς τὴν Τροίαν. **θάκος καὶ θῶκος** = ἔδρα. **ἐπὶ θάκοις**· ἀνάφερε εἰς τὸ συνέδρω· **σύνεδρος** = ὁ συγκαθήμενος. **ἠδομένους κατηγορ.** μετοχῆ = νὰ εὐχαριστοῦνται (οἱ δύο Αἴαντες, ὁ Πρωτεσίλαος καὶ ὁ ἐφεξῆς ἀναφερόμενος Παλαμήδης). **μορφαὶ πολύπλοκοι** = συνδυασμοὶ πολύπλοκοι. **πessoί**· εἶδος παιδιᾶς ἀναλόγου πρὸς τὸ ζατρίκιον· λέγεται ὅτι τὴν παιδιὰν

ἐφεῦρεν ὁ Παλαμήδης κατὰ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς του. Εἰς τὸν Παλαμήδην, υἱὸν τοῦ Ναυπλίου, ἀπεδίδοντο καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἐφευρέσεις. **Ποσειδᾶν καὶ (Ποτ(ε)ιδᾶν)** δωρικὰ = ὁ Ποσειδῶν. **παῖς Ποσειδᾶνος** = ὁ Ναύπλιος. **Διομήδης**· υἱὸς τοῦ Τυδέως, βασιλεὺς τοῦ Ἄργους. **κεχαρημένος** = διασκεδάζων. **ἡδοναῖς δίσκου** = μετὰ τὸν δίσκον. **παρὰ ἐπίρρημα** = πλησίον. **Μηριόνης**, θεράπων τοῦ βασιλέως τῆς Κρήτης Ἰδομενέως, ὁ ὁποῖος λέγεται Ἄρεος ὄζος, βλαστάρι τοῦ Ἄρεως, κατὰ μεταφορὰν. **θαῦμα βροτοῖσι** = προκαλῶν ὄλων τὸν θαυμασμὸν. **τὸν Λαέρτα τόκον** = τὸ παιδί τοῦ Λαέρτου, τὸν Ὀδυσσεύ. **νησαῖα ὄρη** = ὄρεινὴ νῆσος· ἡ Ἰθάκη εἶναι πετρώδης καὶ ὄρεινὴ, ἔχουσα τὸ ὄρος Νήριτον. **Νιρεὺς** ἐκ Σύμης τῆς Δωδεκανήσου, ὁ κάλλιτος μετὰ τὸν Ἀχιλλεὺς, ἄγων μόνον τρεῖς ναῦς· οἱ ἥρωες Διομήδης, Μηριόνης, Ὀδυσσεὺς καὶ Νιρεὺς βάλλουσι τὸν δίσκον.

Ἐπὼδός (206 - 230)

εἶδον... Ἀχιλλῆα. **λαιψηροδρόμος** = ποδώκης. **ισάνεμος** = τρέχων ὡς ἄνεμος· ἐπίθετον διορίζον τὸ **λαιψηροδρόμον** Ἀχιλλῆα. **ποδοῖν**· δοτ. τῆς ἀναφορᾶς· ὅρα τὰ ὁμηρικὰ ποδώκης, πόδας ὠκύς, ποδάρχης καὶ παράβαλε τὰ ὁμηρικὰ ἐπίσης **ποδήνεμος ὠκέα Ἴρις**, τὴν ἅμα **πνοιῆσι πετέσθην**. **ἐκπονῶ** = ἐκπαίδεω. **Χεῖρων**· ὁ δικαιοτάτος τῶν Κενταύρων, περιώνυμος παιδαγωγὸς τοῦ Ἀχιλλέως. **αἰγιαλοῖσι παρά τε κροκάλαις**· ἐν διὰ δυοῖν = εἰς τὰ χαλίκια τῆς θαλάσσης. **δρόμον ἔχω σὺν ὅπλοις** = τρέχω ἔνοπλος. **πονῶ ἀμιλλαν ποδοῖν** (δοτ. ὄργαν.) = ἀμιλλῶμαι πεζός. **τέτρωρον** = τέθριππον ἄρμα, οὗ ἐπέβαιναν ὁ διφρηλάτης Εὐμήλος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀδμήτου καὶ τῆς Ἀλκίηστιδος, ὁ ἔγγονος τοῦ Φέρητος (Φερητιάδης). **ἐλίσσων** = ἐλίσσόμενος = στριφογυρίζων ἐπάνω κάτω περὶ τὰ τέρματα. **ἐβοᾶτο = ἐβόα** = ἐφώναζε δυνατὰ (ἐρεθίζων τοὺς ἵππους). **ῶ** = οὐ (Εὐμήλου). **ιδόμαν** = εἶδον, ἐξ οὗ ἡ μετοχὴ **θεινομένους**. **χρυσοδαίδαλτοι στομίους πῶλοι** = στολισμένοι μετὰ χρυσοῦς χαλινούς ἵπποι. **κέντρον** = ῥάβδος μετὰ αἰχμὴν ὀξεῖαν, δι' ἧς κεντοῦν τοὺς ἵππους. **θεῖνομαι κέντρῳ** = μαστιγοῦμαι. **μέσοι ζύγιοι**· ἵπποι οἱ ὑπὸ τὸν ζυγὸν ἐν μέσῳ ἐξευγμένοι ἐκατέρωθεν τοῦ ῥυμοῦ (τημωνίου). **βαλιούς λευκοστίκτω τριχί** = παρδαλοὺς ἀπὸ λευκὰ στίγματα τοῦ τριχώματος. **σειροφόροι**· λέγονται καὶ **σειραφόροι** καὶ **σειραῖοι** = οἱ δύο ἄκροι

ἵπποι τοῦ τεθρίππου, διὰ σειρῶν (σχοινίων) προσδεδεμένοι εἰς τὸ ἄρμα. Τούτων ὁ μὲν ἀριστερὸς σειραῖος ἔδει νὰ διαγράψῃ περὶ τὴν **νύσσαν** ἢ τὸν **καμπτήρα** τοῦ ἵπποδρόμου βραχὺ τόξον, ὁ δ' ἕτερος ἄκρος δεξιὸς νὰ διαγράψῃ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ μέγιστον τόξον, διὸ καὶ ὀνομάζονται **ἀντήρεις**, ἦτοι ἀντίθετοι, ἀναπτύσσοντες ἐκάτερος ταχύτητα ἐκ διαμέτρου ἀντίθετον πρὸς τὸν ἕτερον. **καμπαῖσι**· τοπ. = κατὰ τὰς στροφὰς (περὶ τὸ τέρμα καὶ τὴν ἀφετηρίαν τοῦ ἵπποδρόμου). **πυρρόθριξ** = κοκκινوترίχης. **ποικιλοδέρμων** = παρδαλός· τὰ δύο ἐπίθετα κατηγορούμενα. **μονόχαλα σφυρά** = ἀστράγαλοι μόνοπλοι· **μονόχαλος** = **μονόχηλος**, ὁ ἔχων μίαν **χηλὴν**, ἓνα **νύχι**. **μονόχαλα σφυρά** εἶναι κατὰ τὸ μώνυχες ἵπποι. **οἷς** = τούτοις λοιπόν. **παρεπάλλετο** = παρέτρεχε πάλλων τὰ ὄπλα ὁ Πηλεΐδης Ἀχιλλεύς. **ἄντυξ** θ., τὸ μέτωπον τοῦ δίφρου τοῦ ἄρματος. **σῦριγξ** θ., τὸ χωνὶ τοῦ τροχοῦ, ὅπου εἰσέρχεται τὸ ἄκρον τοῦ ἄξονος. Ἡ περιγραφή τῆς ἀμίλλης καὶ τῶν ἵππων γραφικωτάτη, ἰδίᾳ τὰ: **ἐβοᾶτο** καὶ **παρεπάλλετο**, περιγράφεται δὲ διεξοδικώτερον καὶ ἐξαιρέται ὁ ἦρωες Ἀχιλλεύς, διότι οὗτος θὰ παίξῃ σπουδαῖον ρόλον εἰς τὴν τραγωδίαν. Διὰ λεπτομερείας περὶ τῶν ἵπποδρομικῶν ἀγώνων συμβουλευθήτε τὴν Σοφ. Ἡλέκτραν στίχ. 701 κ.έξ.

Στροφή β' (231 - 241)

ἔρχομαι εἰς ἀριθμὸν **ναῶν** = μετρῶ τὰ πλοῖα. **ἀθέσφατος** (ἀ[στερ.] - θέσφατος, θεός - φημι) = ἀπερίγραπτος. **καὶ εἰς θέαν ἀθέσφατον** (ἦλθον) = καὶ ἀπέλαυσα ἀπερίγραπτον θέαμα. **ὡς** = ἵνα. **πλήσασιμι**· ἄφο. τοῦ **πῖμπλημι** = πληρῶ, ἱκανοποιῶ. **ὄψις γυναικεῖος ὀμμάτων** = γυναικεῖα φιλοπεριέργεια. **ἀδονάν** = ἠδονή· κατὰ παράθεσιν διορισμός. **μείλινον** = γλυκεῖον ὡς μέλι. **ἦν ἔχων** = εἶχε. **πλάτας**· **περιληπτικόν** = τῆς **πλάτης** = τοῦ στόλου. ὁ Μυρμιδῶν Ἄρης **Φθιώτας** (-ης) = αἱ μάχimai δυνάμεις τῶν Μυρμιδόνων τῆς Φθίας. **θουρίαις**· ἀντὶ **θοαῖς** = μετὰ ταχύπλοια πλοῖα. Τὸ ἐπίθετον εἶναι κοσμητικὸν ἀνδρῶν, διὸ καὶ αἱ νῆες ἐδῶ προσωποποιοῦνται. Ὁ Εὐριπίδης ἀναχρονιστικῶς καλεῖ τὰ πλοῖα ταχύπλοια, ὅπως ἦσαν εἰς τοὺς χρόνους τοῦ· τὰ πλοῖα ἦσαν μόνον μεταφορικά, ὄχι καὶ πολεμικά. **Νηρηῖδες δὲ θεαὶ χρυσεῖαι εἰκόσι κατ' ἄκρα ἔστασαν** = Νηρηῖδες δὲ θεαὶ μετὰ τὰ χρυσᾶ ἀγάλματά των εἰς τὰ προεξέχοντα ἄκρα τῆς πρῶτης ἦσαν στημένοι. **Νηρηῖδες**· αἱ πενήτηντα θυγατέρες τοῦ θαλασσίου θεοῦ Νηρέως· τούτων

μία ἦτο καὶ ἡ Θέτις. **σῆμα** = ὡς διακριτικὸν γινώρισμα. **πρύμναις**· τοπικὴ πτώσις.

Ἄντιστρ. β' (242 - 252)

Ἀργείων δὲ νᾶες ἕστασαν ἰσῆρετμοί = Ἀργείων δὲ νῆες ἔχουσαι κόπας ἴσας ἕστέκοντο. **πέλας ταῖσδε** = πλησίον τούτων ἐδῶ τῶν πλοίων, δηλ. τοῦ Ἀχιλλέως. **ῶν** = τούτων. **στρατηλάτας (-ης) ἦν ὁ παῖς Μηκιστέως, ὃν (Μηκιστέα) τρέφει** = ἀνέθρεψεν ὁ Μηκιστεὺς ἦτο υἱὸς τοῦ Τζαλοῦ, ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως τοῦ Ἀργεῶν Ἀδράστου, πατὴρ τοῦ Εὐρυλόου, ἐταίρου τοῦ Διομήδους. **Καπανεύς**· Ἀργεῖος ἥρωα, εἰς τῶν ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας. **Σθέnelος**· υἱὸς τοῦ Καπανέως, θεράπων τοῦ Διομήδους. **Ἀθίδος (γῆς)** = ἐκ τῆς Ἀττικῆς δὲ ὁ **Θησεὺς παῖς** = ὁ Δημοφῶν. Καθ' Ὅμηρον ἐν Β 552 τῶν Ἀθηναίων ἠγεῖτο ὁ Μενεσεὺς ἔχων 50 ναῦς. Ταύτας ἀυξάνει εἰς 60 ὁ Εὐριπίδης κολακεύων τοὺς Ἀθηναίους. **ἑξῆς** = ἐχόμενος, συγκρατητὰ μὲ τὰ πλοῖα τῶν Ἀργείων. **ναυλοχῶ** = ἔχω ἀγκυροβολήσει. **θεὰν Παλλάδα ἐν μωνύχοις ἔχων πτερωτοῖσιν ἄρμασιν** = ἔχων τὴν Παλλάδα ἐπιβαίνουσαν ἄρματος μονόπλων πτερωτῶν ἵππων. **μῶνυχος** = ὁ ἔχων μίαν ὀπλήν· τὸ μωνύχοις πρὸς τὸ ἄρμασι ἀντὶ νὰ φέρεται πρὸς τοὺς ἵππους τοῦ ἄρματος. **θετὸς** = τοποθετημένος, στημένος. **φάσμα** = σῆμα. **εὐσημον** = εὐδιάκριτον. **ναυβάτης** = ὁ τῆς νεῶς ἐπιβάτης.

Στροφή γ' (253 - 264)

Βοιωτῶν ὄπλισμα = αἱ ἔνοπλοι δυνάμεις τῶν Βοιωτῶν. **εἰδόμαν (-ην)** = εἶδον. **ποντίας νῆας** = ναῦς δι' ὑπερπόντια ταξίδια προωρισμένας. **σημείοισι** = σήμασι. **Κάδμος ἦν (σῆμα)**· εἶχον σῆμα τὸν Κάδμον, τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως τῆς Φοινίκης Ἀγήνορος, τὸν κτίστην τῆς Καδμείας, ἀκροπόλεως τῶν κτισθεισῶν ἔπειτα Θηβῶν. Φονεύσας αὐτὸς δράκοντα ἐν Θήβαις ἔσπειρε τοὺς ὀδόντας τοῦ δράκοντος καὶ ἐξ αὐτῶν ἀνεδύθησαν ἐκ τῆς γῆς ἄνδρες ἔνοπλοι, ἐξ ὧν ἐπέζησαν πέντε, γενάρχη τῶν ἀριστοκρατικῶν οἴκων τῶν Θηβῶν. Τούτων τὰ μέλη διὰ τὴν ἀνωτέρω αἰτίαν ἐλέγοντο **δρακοντογενεῖς ἢ σπαρτοί. κόρυμβα· κόρυμβος** ἄρσ., εἰς τὸν πληθ. **οἱ κόρυμβοι** καὶ τὰ **κόρυμβα** = τὸ προεζέχον καμπύλον ἄκρον τῆς πρύμνης. **ἄρχε** = ἤρχε **ναῖου στρατοῦ** = τοῦ στόλου **Δῆτιος** ὁ βασιλεὺς τῶν Θηβῶν γηγενὴς (ἀπὸ τοῦ δράκοντο-

γενεῖς) ὦν. Οἱ ἐκπεσόντες στίχοι μετὰ τὸν 260 περιέγραφον τὰς δυνάμεις τῶν Φωκέων καὶ τοὺς ἀρχηγούς. ἦν ἄγων = ἦγε. Οἰλέως τόκος = ὁ Αἴας. Ἰσας τοῖσδε, κατὰ βραχυλογίαν ἀντί : Ἰσας ταῖς τῶνδε (τῶν Φωκέων). Θρονιαῖς πόλις = τὸ Θρόνιον, πρωτεύουσα τῶν Ἐπικνημιδίων Λοκρῶν παρὰ τὸν Μαλιακὸν κόλπον.

Ἄντιστρ. γ' (265 - 276)

ἐκ Μυκῆνας τὰς Κυκλωπίας = ἀπὸ τὰς Μυκῆνας τὰς ἐχούσας τὰ Κυκλώπεια τείχη· Μυκῆνη (-αι). ἔπεμπε = ἔστειλε (178), ἦγεν, ἐκίνητοποιεῖ. ναυβάτας = ἐπιβαίνοντας τῶν νεῶν = ἐπιβάτας. ἠθροῖσμένους = ἠθροισμένους. σὺν = συγχρόνως. ἦν ταγὸς = ἦν στρατηγός. σὺν ταγὸς = συστράτηγος μετ' αὐτόν, ὁ Ἄδραστος. τὰς φυγούσας μέλαθρα... ὡς λάβοι· ἡ σειρά : ὡς (= ἵνα) λάβοι Ἑλλάς πρᾶξιν (= ἐκδίκησιν) τὰς φυγούσας (τῆς φυγούσης γεν. αἰτίας) μέλαθρα (= οἶκον) χάριν βαρβάρων γάμων (= γάμων μετὰ βαρβάρων)· ὁ πληθ. διὰ τὴν γενίκευσιν. Πολλάκις εἰς τὴν τραγωδίαν τονίζεται ὅτι ἡ ἀρπαγὴ τῆς Ἑλένης ἦτο ὕβρις δι' ἑλπὴν τὴν Ἑλλάδα. Νέστωρ Γερηνίος· ἐκ τῆς Γερηνίας, πόλεως ἐν Μεσσηνίᾳ, ὅπου ἐγεννήθη καὶ ἀνετράφη. κατειδόμενα (-ην) = κατεῖδον. πρύμνας (= πρύμνης) σῆμα ταυρόπου· οὐδ. ἐπίθετον προσδιορίζον τὸ σῆμα. ὄραῖν· ἀπαρέμφ. τοῦ κατὰ τι εἰς τὸ ταυρόπου = κατὰ τὴν μορφήν. τὸν πάροικον Ἄλφει(ι)ὸν = τὸν γείτονα Ἄλφειόν. Οὗτος ἀπετέλει τὰ βόρεια ὄρια τοῦ κράτους τῆς Πύλου. Οἱ ποταμοὶ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων παρίσταντο ταυρόμορφοι καὶ διὰ τοὺς ἐλιγμούς των, οἱ ὅποιοι ἐκαλοῦντο κέρατα, καὶ διὰ τοὺς μυκηθμούς.

Στροφή δ' (277 - 288)

δωδεκάστολοι νᾶες = στόλος δώδεκα νεῶν. Αἰνιᾶνες· ἀρχαιότατον Ἑλληνικὸν φύλον κατοικοῦν κατὰ τὸν Ὀμηρον τὴν παρὰ τὴν Δωδώνην χώραν, ἐγκατασταθὲν κατόπιν εἰς τὰ νότια τῆς Θεσσαλίας, ὁπόθεν ἐξεδιόχθη ὑπὸ τῶν Λαπιθῶν. τῶν δ' αὖ πέλας δυνάστορες (= κυρίαρχοι) Ἥλιδος (ἦσαν). πᾶς λεῶς = ὅλος ὁ κόσμος. λευκήρετμος Ἄρης = ναυτικαὶ δυνάμεις ἀπὸ λευκὰ πλοῖα. Τάφιος = ὁ ἐκ Τάφου. Ἡ Τάφος ἦτο ἡ μεγίστη τῶν Ἐχινάδων νήσων τῶν κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀχελφύου καὶ μία τῶν Ταφίων νήσων τῶν μεταξὺ

Λευκάδος καὶ Ἀκαρνανίας. Οἱ κάτοικοί τῆς ἀναφέρονται ὡς ληστροικώτατοι. **λόχευμα** = τέκνον· καταχρηστικῶς· κυρίως λέγεται περὶ μητρὸς (λοχεύω). **Ἐχινάδες**· σύμπλεγμα ἀπὸ ἐννέα μικρὰς νησίδας εἰς τὸ Ἴόνιον πέλαγος κοντὰ εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀγελφίου (Ἀσπροποτάμου). Αἱ νῆσοι λέγονται **ναυβάταις ἀπρόσφοροι** = ἀπροσπέλαστοι εἰς τοὺς ναύτας, κοιν. *κακοζύγωτα νησιά.*

Ἄντιστρ. δ' (289 - 302)

ὁ Σαλαμῖνος ἔντροφος = ὁ γεννηθεὶς καὶ ἀνατραφεὶς ἐν Σαλαμῖνι, τὸ γέννημα καὶ θρέμμα τῆς Σαλαμῖνος. **ξυνᾶγε** = συνῆγε, συνέδεε. **λαιὸς** (laevus) = ἀριστερός. **τῶν** = ὧν· ἀναφέρεται εἰς τὸ δεξιὸν κέρασ' ὁ πληθ. κεῖται, διότι τὸ κέρασ' εἶναι περιληπτικόν· ἡ γενική **τῶν** = ὧν ἐκ τοῦ ἄσσον πλησίον (ἄγγι, ἄγγιστα). **ᾠρμει** = εἶχεν ἀγκυροβολήσει. **πλάταισιν ἐσχάταισι** = πρὸς τὰ τελευταῖα πλοῖα τοῦ δεξιοῦ. Ὁ Αἶας ἐσχημάτιζε σύνδεσμον τοῦ ἀριστεροῦ του κέρατος πρὸς τὰ τελευταῖα τοῦ δεξιοῦ μὲ δώδεκα εὐστροφώτατα πλοῖα. **ὡς** = οὕτως. **ἄιον** = ἤκουσα (πρβλ. 301) **εἰδόμαν (-ην)** = εἶδον. **ᾠ**· ἀναφέρεται εἰς τὸν **ναυβάταν λεῶν** = πρὸς τοῦτον λοιπόν. **εἴ τις προσαρμόσει** = ἐάν τις φέρῃ εἰς ἐπαφήν. **βᾶρις -ιδος** θηλ., Αἰγυπτιακὴ λέξις = βαρβαρικὸν πλοῖον. **νόστον οὐκ ἀποίσεται** κλπ = δὲν θὰ κερδίσῃ ἐπάνοδον, ἤτοι δὲν θὰ κατορθώσῃ νὰ γυρίσῃ πίσω. **οἶον ἐπίρρ.** = ὅτι τοιοῦτον. **νάιον πόρευμα**· συνεκδοχὴ = στόλος. **ἐνθάδε** = ἐδῶ, μὲ τὰς ναυτικὰς δυνάμεις ποῦ εἶδον ἐδῶ. **τὰ δέ** = ἀφ' ἐτέρου δέ. **κατ' οἴκου κλύουσα** = κατ' οἶκον πληροφορηθεῖσα, μέσα εἰς τὰς κατοικίας μας. **μνήμην σῶζομαι** = διατηρῶ τὴν μνήμην. **σύγκλητος** = ὁ πανταχόθεν προσκληθεὶς εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, ὁ συγκεντρωμένος. Ἡ ἔννοια: σύμφωνα μὲ τὴν προσωπικὴν ἀντίληψιν ποῦ εἶχα ἀπὸ τὸν ἐδῶ στόλον καὶ κατὰ τὰς πληροφορίας ποῦ ἔλαβα κατ' οἶκον καὶ τὰς ὑποίας συγκρατῶ εἰς τὴν μνήμην περὶ τοῦ συγκεντρωμένου στρατοῦ, δὲν θὰ κατορθώσῃ νὰ σωθῇ ὅστις μὲ τὸν βαρβαρικὸν στόλον συγκρουσθῆ πρὸς τὸν Ἑλληνικόν.

Ἡ γλῶσσα τῆς Παρόδου εἶναι ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν τοῦ Προλόγου μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἐδῶ εὐρίσκονται ἐγκατεσπαρμένοι καὶ δωρικὸί τινες τύποι: ἐ μ ᾶ ν (168), τ ᾶ ς κ λ ε ι ν ᾶ ς Ἀ ρ ε θ ο ὄ ς α ς (170)

κατειδόμεαν (171), ἀμέτεροι (176), οὔτινες δίδουν εἰς τὴν γλῶσσαν χροῖμα δωρικῆς διαλέκτου, ἣτις ἦτο πανελληνίως ἀνεγνωρισμένη γλῶσσα τῆς χορικῆς ποιήσεως.

Αἱ πάροδοι, ὅπως καθόλου τὰ χορικά, εἶναι ἄσματα λυρικά. Ἐδῶ ἡ Πάροδος εἶναι ἐπική, τῆς ἐπισχοπήσεως καὶ περιγραφῆς τοῦ στρατοπέδου οὔσης ὕλης ἐπικῆς. Εἶναι ξηρὰ ἀπομίμησις τῆς Τειχοσκοπίας (Ὅμ. Γ 121-243) καὶ τῆς Βοιωτείας ἢ Καταλόγου νεῶν (Ὅμ. Β 494 κ. ε.), μόνον κόσμον ἔχουσα τὸν κόσμον τῶν κορύμβων καὶ τῶν ἀφλάστων. Εἰς τὸ τέλος μετὰ τὴν ἐπωδὸν (στροφήν) προστίθενται τρία στροφικά ζεύγη, ἐνῶ τὰ ἄσματα καταλείονται διὰ τῆς ἐπωδοῦ, εἰς ἣν καὶ τελειώνουν. Συναισθήματα δ' ἡ Πάροδος αὕτη δὲν ἐκφράζει μόνον ἀσθενῆ τινα θαυμασμόν καὶ αἰδημοσύνην βλέπομεν. Ἡ δ' ἀγκίστροσις τῆς πρὸς τὴν προᾶξιν εἶναι ἀσθενῆς καὶ χαλαρὰ (ἢ γυναικεῖα περιέργεια). Ἀφ' οὗ ὁ χορὸς ἔφαλε τὴν Πάροδον, ἀπὸ τὴν ἀριστερὰν πάροδον παρέρχονται ὁ Μενέλαος καὶ ὁ Πρεσβύτες διαπληκτιζόμενοι. Τί συμβαίνει θὰ ἴδωμεν εὐθὺς ἀμέσως.

ΠΡΩΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (303 - 542)

α') 303 - 334

Μενέλαε· εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸ ὄνομα χάριν τῶν θεατῶν. **χρεῶν** (ἦν) = χρῆν. **ἄπελθε** = φύγε ἀπ' ἐδῶ. **λίαν πιστός**· τοῦτο ὑπερθυμίζει τὸν αὐτοχαρακτηρισμόν, ὃν ἔκαμεν ὁ πρεσβύτες (45)· τὸ ἀσύνδετον ἐκ τοῦ πάθους. **τοῦνειδος** = τὸ ὄνειδος. **ἔξνοιειδίω** = ἐκστομίζω ὕβριν. **καλόν**· κατηγορούμενον· **καλόν τὸ ὄνειδος**· εἶναι ὀξύμωρον εἰρωνικόν. **κλαίοις ἄν** = θὰ χύσης δάκρυα. **εἰ πράσσοις, ἂ μὴ πράσσειν σε δεῖ**· ὁ πρεσβύτες ἔχει πιάσει τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἀρνεῖται νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν Μενέλαον. **λύω δέλτον** = παραβιάζω τὴν σφραγῖδα, ἀνοίγω τὴν ἐπιστολὴν. **οὐδέ γέ σε φέρειν** (χρῆν) = ναί, ἀλλὰ καὶ σὺ δὲν ἔπρεπε... Φαίνεται ὅτι ὁ Μεν. εἶχεν ἀναγνώσει τὴν ἐπιστολὴν, ἣν χαρακτηρίζει μὲ τὴν λέξιν **κακά**, διότι ἐμαρκίασε τὴν ἐκστρατεῖαν καὶ τὴν ἱκανοποίησιν τῆς Ἑλλάδος. **Ἑλλησιν· ἀναχρονισμός**. **ἀμιλλῶ**· β' ἐν. προστακτ. τοῦ **ἀμιλλῶμαι**· **ἄλλοις ἀμιλλῶ ταῦτα** = σ' αὐτὰ τὰ λογοπαίγνια νὰ τὰ παραδείχῃς μὲ ἄλλους (δηλ. τὸν Ἀγαμ.). Ὑπανιγμὸς τοῦ Εὐριπίδου κατ' ἀναχρονισμόν εἰς τὴν ἐριστικὴν τῶν σοφιστῶν, ἧς δείγματα ἦσαν αἱ σοφιστικαὶ διαλέξεις, ἀντιλογίαί,

ἀγῶν ἢ ἄμιλλα λόγων. οὐκ ἂν μεθείμην ἐννόησον ἐκ τοῦ τήνδε ἐν τῷ προηγουμένῳ στίχῳ τὸ τῆσδε = δὲν θὰ τὴν ἀφήσω. σκῆπτρον· τὸ σκῆπτρον ἐχρησιμοποιοῦν οἱ βασιλεῖς καὶ ὡς βακτηρίαν, μὲ τὴν ὁποίαν ἐκτύπουν τοὺς ἀκοσμοῦντας. τάχα = ταχέως. ἄρα· διὰ τὸ μέτρον ἀντὶ τοῦ ἄρα = τότε λοιπόν. σὸν καθαιμάξω κάρα = θὰ σοῦ σπάσω τὸ κεφάλι. τοι = ὡς γνωστόν. δεσποτῶν ὑπερ = ὑπὲρ τῶν δεσποτῶν. μέθες· ἐνν. τὴν δέλτον. μακροὺς δοῦλος ὦν λέγεις λόγους· ὁ πρεσβύτερος δὲν πολυλογεῖ, ἀλλ' ὁ Μεν., ἐπειδὴ ἀξιοῖ ἀπὸ τὸν δοῦλον ἀδιαμαρτύρητον ὑπακοὴν εἰς τὰς διαταγὰς του, πᾶσαν διαμαρτυρίαν τοῦ πρεσβύτου θεωρεῖ ὡς ἀνυπόφορον καὶ αὐθάδη πολυλογίαν. ὦ δέσποτ', ἀδικούμεσθα· ὁ Ἄγ. ἀκούσας ἀπὸ τὴν σκηνὴν τὸν Θόρυβον παρέρχεται εἰς τὴν ὀρχήστραν καὶ ὁ πρεσβ., μόλις βλέπει τὸν κύριόν του, λέγει ἀδικούμεσθα, ἐγὼ δηλ. καὶ σύ. οὐδὲν τῇ δίκῃ χρῆσθαι θέλει = καθόλου δὲν θέλει νὰ ἀκούῃ τὴν φωνὴν τοῦ δικαίου. ἐξαρπάσας — ἐκ χερῶν ἐμῶν — βία· ἡ πλουσία ἔκφρασις τονίζει τὴν βιαιοπραγίαν τοῦ Μεν.: ἄρα καὶ σὰς (ἐπιστολὰς) — ἐμῶν (ἐκ χερῶν). ἔα· ἐπιφώνημα δηλοῦν κατὰπληξιν ἰσοδύναμον μὲ τὸ ἡμέτερον: μπᾶ. ἐν πύλαισιν = ἔξω εἰς τὴν εἴσοδον. οὐμός, οὐχ ὁ τοῦδε μῦθος (ἐστὶ) κυριώτερος λέγειν = ἐγὼ εἶμαι καὶ ὄχι αὐτὸς ὁ ἀρμοδιώτερος νὰ ὁμιλῶ. Ὁ Μενέλαος καὶ διότι εἶναι ἐλεύθερος καὶ ὡς βασιλεὺς καὶ ὡς ἀδελφὸς τοῦ ἀρχιστρατήγου, δικαιούται νὰ ὁμιλήσῃ πρὸ τοῦ δούλου, πρὸς τὸν ὁποῖον τὸ πρῶτον φαίνεται ὅτι ἀπετάθη ὁ Ἄγ. (317). οὐμός οὐχ ὁ τοῦδε· σχῆμα ἐκ παραλλήλου. τῶδε = τῷ πρεσβύτῃ. βία ἄγεις (αὐτὸν) = βιαιῶς τὸν σύρεις. Φαίνεται ὅτι ὁ Μεν. ἐξηκολούθει νὰ σύρῃ βιαιῶς τὸν πρεσβύτην. βλέψον εἰς ἡμᾶς· ὁ Ἄγ. ἔχει ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον ἀπὸ φυσικὴν αἰσχύνην, διότι ἔχει ἐπ' αὐτοφώρῳ συλληφθῆ παλιμβουλός· ἴν' ἀρχὰς τῶν λόγων ταύτας λάβω· τὸ ταύτας καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ ἀρχὰς ἀντὶ τοῦτο, δηλ. τὸ ζήτημα τῆς δέλτου = διὰ νὰ ἀρχίσω τὸν λόγον ἀπὸ τὸ σημεῖον αὐτό. μῶν = μὴ οὖν = μήπως· τίθεται εἰς ἐρώτησιν, εἰς ἣν ἀναμένεται ἀπάντησις ἀρνητικὴ. οὐκ ἀνακαλύψω βλέφαρον = δὲν θὰ ἀνοίξω τοὺς ὀφθαλμούς. τρέσας· μετγ. ἀορ. τοῦ τρέω = τρομάζω ἀπὸ φόβου· ἄρα τοὺς τρέσαντας. γεγώς. ἐνδοτ. μετοχὴ = ἂν καὶ ἐγεννήθην. Ἀτρέως = ἀπὸ τὸν Ἀτρέα. τρέσας Ἀτρέως (ἀτρέστου) λογοπαίγνιον. τήνδε· προβάλλων δεικνύει αὐτὴν (τὴν ἐπιστολήν), ἥτις λέγεται κακίστων γραμμάτων ὑπηρέτις = ἐξυπηρετοῦσα, ὄργανον κακοθεστάτου περιεχομένου. ἦ γὰρ = ἀλήθεια λοιπόν. ἃ μὴ

καιρός (ἔστι) = ὅσα δὲν εἶναι ὥρα, δὲν συμφέρει, δὲν πρέπει. ἀνήμε
 σήμαντρα = χαλαρώνω τὴν σφραγίδα, λύω, καταστρέφω. γε = ναί.
 ἀνοιξας (αὐτὴν) (οἶδα) (τὰ) κακά, ἃ σὺ εἰργάσω λάθρα. ὥστε
 σ' ἀलगῦναι = ὥστε νὰ σὲ λυήσω, νὰ σὲ φαρμακώσω (μὲ αὐτὸ τὸ
 ἄνοιγμα τῆς ἐπιστολῆς)· ἢ φράσις ἀνήκει εἰς τὸ ἀνοιξας. ποῦ = πῶς.
 κάλαβες = καὶ ἔλαβες· ὁ καὶ εἰς ἐρωτήσεις προσδίδει τόνον. νιν =
 αὐτὴν τὴν δέλτον. ὦ θεοί· ἀναφώνησις, εἰς ἣν ἐπιφέρεται ἡ γενικὴ
 σῆς ἀναισχύντου φρενός, ἥτις εἶναι γενικὴ τῆς αἰτίας, ὡς ἐὰν ἀντὶ
 τοῦ ὦ θεοί ἔκειτο τὸ ἐπιφώνημα φεῦ, οἶμοι. σὴν παιδα· πρόληψις
 ἀντί· εἰ σὴ παῖς ἀπ' Ἄργους στράτευμ' ἀφίξεται. τὰμ' = τὰ
 ἐμὰ = τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας μου. φυλάσσω = προφυλάσσω. τόδε
 οὐκ (ἔστιν) ἀναισχύντου ; = αὐτὸ ἐδῶ, αὐτὴ ἐδῶ ἢ προῆξις σου δὲν
 εἶναι γνώρισμα διακριτικὸν τοῦ ἀναισχύντου ; Αἱ ἐρωτήσεις καὶ τὸ
 ἀσύνδετον ἀπὸ τὸ πάθος. τὸ βούλεσθαι = ἡ βούλησις. κνίζω = γαργα-
 λίζω, βάζω σὲ πειρασμό. οὐχὶ δεινά ; ἐνν. ἔστι τάδε ; οἰκῶ οἶκον
 = διευθύνω οἰκογένειαν. οὐκ ἔασσομαι ; = δὲν θὰ ἀφεθῶ ἐλεύθερος ;
 (οὐ) = οὐκ ἔασει = δὲν θὰ ἀφεθῆς ἐλεύθερος. φρονεῖς γὰρ πλάγια =
 διότι πονηρεῦσαι. τὰ μὲν νῦν, τὰ δὲ πάλαι, τὰ δ' αὐτίκα· ἀναφορὰ
 = ὡς πρὸς ἄλλα μὲν τώρα, ὡς πρὸς ἄλλα δὲ πρὸ πολλοῦ, ὡς πρὸς ἄλλα
 δὲ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν· ἢ ὅλη φράσις : παντοῦ καὶ πάντοτε·
 ἢ τριπλῆ ἐπαναδίπλωσις σκοπεῖ νὰ πολλαπλασιάσῃ καὶ νὰ μεγεθύνῃ τὸ
 ἀμάρτημα τοῦ ἀδελφοῦ. εὖ κεκόμψουσαι = τὰ ἔχεις εἰπεῖ κομψά,
 χαριτωμένα. Ὑπαινιγμὸς εἰς τὴν ἀνωτέρω λεχθεῖσαν σοφιστικὴν ἐπα-
 ναδίπλωσιν. σοφὴ γλῶσσα πονηρῶν (ἔστιν) ἐπίφθονον (χρῆμα)
 = ἡ σπουδασμένη γλῶσσα τῶν πονηρῶν προκαλεῖ τὸν φθόνον τῶν ἄλλων
 ἀνθρώπων· εἰρων. : τὴν σιχαίνεται ὁ κόσμος. νοῦς ὁ μὴ βέβαιος = νοῦς
 ποῦ δὲν ἐμμένει εἰς τὰς σκέψεις του, ὁ παλίμβουλος, αὐτὸς ποῦ γυρίζει
 σὰν ἀνεμόμυλος. ἄδικόν (ἔστι) κτήμα = γεννᾷ ἀδικίας, ζημίας, οὐ
 σαφές = οὐχὶ ἀξιόπιστον.

β') 335 - 357

ἐξελέγχω = ἀποκαλύπτω, ξεσκεπάζω. ὀργῆς ὑπο = ἀπὸ θυμόν.
 ἀποτρέπομαι τάληθές = ἀποστρέφομαι τὴν ἀλήθειαν. κατατείνω
 λίαν = τεντώνω πολὺ τὸ σχοινί, γίνομαι πολὺ ἐπιθετικός· ἢ μεταφορὰ
 ἀπὸ τὰ σχοινία ἢ ἀπὸ τοὺς χαλινούς· οἱ στίχοι 335 καὶ 336 ἀποτελοῦν

τὸ προοίμιον τοῦ λόγου τοῦ Μενελάου. οἶσθα ὡς ταπεινὸς ἦσθα = γνωρίζεις πόσον ἐταπεινοῦσο. ὅτε ἐσπούδαζες ἄρχειν Δαναΐδαις = ὅτε ἐπεδίωκες πάσῃ δυνάμει νὰ ἀποκτήσῃς τὴν ἀρχιστρατηγίαν μεταξὺ τῶν Δαναῶν· ἡ δοτ. Δαναΐδαις εἰς τὸ ἄρχειν κατὰ τὸ Ὅμ. ἀνάσσειν Δαναοῖς. προσθιγγάνω πάσης δεξιᾶς (χειρὸς) = χειρετίζω ὅλους διὰ χειραφίας. τῷ δοκεῖν μὲν οὐχὶ χρήζων, τῷ δὲ βούλεσθαι θέλων· αἰ μετοχαὶ τροπικαὶ = κατὰ τὰ φαινόμενα μὲν μὴ ἐπιδιώκων, κατὰ βάθος δ' ὅμως θέλων. χρήζων — βούλεσθαι — θέλων σημειώσον τὴν ποιικίαν ἐν τῇ ἀναφορᾷ. θύρας τῆς οἰκίας σου, δηλ. ἀκλήστους = ἀνοικτὰς μέρα νύχτα. τῷ θέλοντι (ἰδεῖν σε) = εἰς τὸν θέλοντα νὰ σὲ ἴδῃ. τῶν δημοτῶν = τῶν πολιτῶν. δίδωμι πρόσρησιν πᾶσι = χειρετίζω ὅλους. ἐξῆς = κατὰ σειράν, τὸν ἓνα κατόπιν τοῦ ἄλλου. ὠνοῦμαι τὸ φιλότιμον ἐκ μέσου = ἀγοράζω τὸ ἀντικείμενον τῆς φιλοδοξίας μου, τὸ ὅποιον ἔχει ἐκτεθῆ εἰς τὸ μέσον (εἰς τὴν ἀγοράν) καὶ ἦτο προσίτον εἰς ὅλους. τοῖς τρόποις = μὲ αὐτοὺς τοὺς δημοκοπικοὺς τρόπους. κᾶτα = καὶ εἶτα. κατέχω ἀρχὰς = παίρνω τὸ ἀξίωμα. μεταβάλλω ἄλλους τρόπους πρόληψις = ἀλλάσσω τοὺς τρόπους καὶ παίρνω ἄλλους = ἀλλάζω πολιτικὴν. οὐκέτι ἦσθα τοῖς φίλοισι τοῖς πρὶν φίλος (τοιούτος) ὡς πρόσθεν (γενόμενος) δυσπρόσιτος (= ἀπροσπέλαστος) ἔσω τε κληθρῶν σπάνιος (= καὶ σπανίως δεχόμενος ἐντὸς τῆς οἰκίας σου). ὁ ἀγαθὸς = ὁ εὐγενής. πράσσω μεγάλα = ἔχω μεγάλα βλέψεις. μεθίστημι = μεταβάλλω. βέβαιος = σταθερός. καὶ μάλιστα βέβαιον τότε, ἡνίκα = ὅτε μάλιστα δυνατὸς ἐστὶν ὠφελεῖν εὐτυχῶν (= διότι εὐτυχεῖ, εὐρίσκεται εἰς τὴν ἐξουσίαν)· βέβαιον μάλιστα — μάλιστα δυνατὸς· χιαστὸν καὶ ἐπαναδίπλωσις. Τὰς αὐτὰς ἀρχὰς εἶχε καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς λέγων: Μηδέποτε ἐγὼ εἰς τοῦτον καθίσαιμι τὸν θρόνον, ἐν ᾧ πλέον οὐδὲν ἔξουσιν οἱ φίλοι παρ' ἐμοὶ τῶν ἀλλοτριῶν. ἐπήλθόν σε = σὲ ἔθιξα. ταῦτα πρῶτα = εἰς αὐτὰ πρῶτα. ἴνα = ὅπου. κακὸς = ἀξιοκατηγόρητος. αὐθις = ἔπειτα, μετὰ τὸ πρῶτα μὲν. χῶ = καὶ ὁ Πανελλήνων στρατὸς = μὲ τὸν ὅλον στρατὸν τῶν Ἑλλήνων. οὐδὲν ἦσθα = ἦσουν ἓνα τίποτα, ἓνα μηδενικό. ἐκπλήσσομαι = τὰ χάνω. τῇ τύχῃ τῇ τῶν θεῶν = ἐκ τυχαίου τινὸς περιστατικοῦ. οὐρίας πομπῆς σπανίζων = διότι ἐστερεῖτο τῆς συνοδείας οὐρίων ἀνέμων. Δαναΐδαι = οἱ ἡγεμόνες τῶν Δαναῶν. διήγγελλον = ἔδιδον διαταγὰς (μὲ διαγγελεῖς) ἀφιέναι ναῦς = νὰ ἀφήσουν τὰς ναῦς ἐλευθέρως νὰ ἀποπλεύσουν. μὴ πονεῖν δὲ μάτην = νὰ

μή ματαιοπονοῦν δέ. ὡς ἄνολβον εἶχες ὄμμα σύγχυσίν τε = πόσον ἦτο τὸ πρόσωπόν σου ἀξιοθρήνητον καὶ πῶς τὰ εἶχες χάσει. εἰ μὴ δορός ἐμπλήσεις τὸ Πριάμου πεδίον = διότι δὲν θὰ καταπλημμυροῦσες τὴν πεδιάδα τοῦ Πριάμου μὲ τὰς μαχίμους δυνάμεις. ἀρχων· μετοχὴ ἐνδοτική. δορός· περιληπτικὸν καὶ συνεκδοχὴ. παρακαλῶ τινα = ζητῶ τὴν συνδρομὴν τινος. τί δράσω ; ἀπορηματικὴ ὑποτακτικὴ. τίν' ἀπορῶν εὔρω πόρον ; ἡ σειρά : τίνα πόρον εὔρω ἀπορῶν ; πόρος = διέξοδος. ἀπορῶν πόρον, ὀξύμωρον. ὥστε μὴ στερέντα... ἀπολέσαι καλὸν κλέος = ὥστε μὴ ἀπολέσαι καλὸν κλέος στερέντα (σέ) ἀρχῆς· στερεῖς = στερηθεῖς.

γ') 358 - 369

ἐν ἱεροῖς = ἐν ἱεροσκοπία παρατηρῶν τὰ ἱερά εἶπε· πρὸς τοῦτο φέρονται τὰ ἀπαρέμφατα θῦσαι καὶ ἔσεσθαι, ὧν τὸ ἀ' εἶναι τελικόν, τὸ δὲ δεύτερον εἰδικόν. ἦσθεις φρένας — ἄσμενος — ὑπέστης — ἐκῶν — οὐ βία· διὰ τοῦ πλοῦτου τῆς ἐκφράσεως ἐξάιρεται τὸ αὐθόρητον τοῦ Ἄγ. ἐκῶν οὐ βία· σχῆμα ἐκ παραλλήλου ὑφίσταμαι = ὑπισχνούμαι. πέμπεις = στέλλεις γράμματα. πρόφασιν· προσεξαγγελτικὴ παράθεσις = μὲ τὴν πρόφασιν, δῆθεν, τάχα. ὡς γαμουμένην Ἀχιλλεῖ = ὅτι θὰ ὑπανδρευθῆ τὸν Ἀχιλλέα. ὑποστρέφας = πρύμναν ἀνακρούσας, ἀναθεωρῆσας τὴν πρῶτην. λέληψαι = εἴληψαι = ἔχεις συλληφθῆ. μεταβαλὼν ἄλλας γραφὰς = γράψας ἄλλα γράμματα. ὡς = ὅτι δηλ. ὑποστρέφας — μεταβαλὼν· συνώνυμα πρὸς ἔξαρσιν τῆς παλιμβουλίας. οὔτος αὐτός... σέθεν· ἡ σειρά : οὔτος αἰθέρ, ὃς ἦκουσέ σέθεν τάδε, ἐστὶν ὁ αὐτός = μάρτυς εἶναι ὁ αἰθέρ, ὁ ὁποῖος, χωρὶς νὰ ἀλλάξῃ, ἦκουσεν ἀπὸ σέ τάδε = τὰς ὑποσχέσεις σου. τὰ πράγματα = ἡ πολιτικὴ. μυριοὶ δέ τοι... πρὸς τὰ πράγματα = δὲν ἔχουν μετρητὸ βεβαίως ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν πάθει τὸ ἴδιο (ποὺ καὶ σὺ ἔχεις πάθει) μὲ τὴν πολιτικὴν. ἐκπονοῦσι = κοπιᾶζουσιν πολὺ (μὲ τὴν πολιτικὴν). ἐξεχώρησαν = ἐκχωροῦσι = ἀποσύρονται ἀπὸ τὴν πολιτικὴν. κακῶς = κακῶς ἔχοντες = εἰς κακὴν κατάστασιν. ὑπὸ γνώμης πολιτῶν ἄσυνέτου· ἀναγκαστικὸν αἴτιον = δι' ἄδικον κρίσιν τῶν πολιτῶν. ἐνδίκως = δικαίως = ἀπὸ δικαίαν κρίσιν. Ὁ Ἀριστείδης ἐξωστραχίσθη δι' ἄδικον κρίσιν, ἀλλὰ ἀνίκανοι πολιτικοὶ καὶ στρατηγοὶ ἐτιμωρήθησαν. ἀδύνατοι γεγῶτες = ἐπειδὴ ἔχουν δειχθῆ ἀνίκανοι.

διαφυλάττομαι πόλιν = προστατεύω τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος μου. **αὐτοὶ** = ἐξ ἰδίας ὑπαιτιότητος, μὲ τὴν προσωπικὴν τῶν ἀξίαν. Ἴσως ὁ Εὐριπίδης εἶχεν ὑπ' ὄψει τὸν Ἀλκιβιάδην.

δ') 370 - 387

Ἑλλάδος τῆς ταλαιπώρου μάλιστα στένω = κλαίω πολὺ διὰ τὴν τύχην τῆς ταλαιπώρου Ἑλλάδος. ἢ ἀναφ. αἰτιολ. = διότι αὕτη. **θέλουσα**· ἐνδοτικὴ μετοχή. **δρῶ τι κεδνὸν** = κάμνω τι σοβαρόν. **ἐξανήσει βαρβάρους καταγελῶντας** (αὐτῆς) = θὰ ἀφήσῃ τοὺς βαρβάρους νὰ τὴν περιγελοῦν = θὰ ἀνεχθῇ τὰ περιπαίγματα τῶν βαρβάρων. **οἱ οὐδένες** = οἱ οὐτιδανοί. Ἴσως ὁ ποιητὴς εἶχεν ὑπ' ὄψει τὰς συγχρόνους προσπαθείας τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων, οἱ ὅποιοι χάριν ὀλίγου χρήματος προσεπάθουν νὰ προσεταιρισθῶν τὸν μέγαν βασιλέα, ὅστις ὑπεβόηθει τὸν ἐμφύλιον σπαραγμὸν τῆς Ἑλλάδος χάριν τοῦ ἰδίου συμφέροντος. **διὰ σέ καὶ τὴν σὴν κόρην** = ἐξ αἰτίας σου καὶ ἐξ αἰτίας τῆς κόρης σου, ἡ ὅποια καμμίαν ἀξίαν δὲν ἔχει **τὴν σὴν κόρην**· περιφρονητικῶς εἶναι εἰρημένον. **τίθεμαι προστάτην χθονὸς** = ἐκλέγω ἄρχοντα τῆς πατρίδος μου. **ἄρχων ὄπλων** = στρατηγός. **ἕκατι γένους** = ἕνεκα τῆς εὐγενεοῦς καταγωγῆς. **ὡς** = διότι. **πᾶς ἀνὴρ ἄρχων πόλεως** (εἴη ἄν), **ἦν τύχη ἔχων σύνεσιν** = ἂν μόνον, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἔχη σύνεσιν. **προστάτης**· ἀναχρονισμὸς ἀπὸ τοὺς δημοκρατικοὺς χρόνους. Προστάται τοῦ δήμου ἐκαλοῦντο ὁ Κλεισθένης, ὁ Θεμιστοκλῆς, ὁ Ἀριστείδης, ὁ Εὐάνθιππος, ὁ Ἐφιάλτης, ὁ Περικλῆς χειραγωγοῦντες καὶ καθοδηγοῦντες τὸν δῆμον. **νοῦν χρῆ τὸν στρατηλάτην ἔχειν**· πρὸς τὴν διδασκαλίαν ταύτην παραβλητέα ἡ σχετικὴ τοῦ Σωκράτους διδασκαλία εἰς τὰ Ἐσοφῶντος Ἀπομνημονεύματα. **κασίγνητοι** = οἱ ἀδελφοί. **λόγοι μάχαι τε**· ἐν διὰ δυοῖν = λογομαχία. **βούλομαι**· ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ βούλομαι τοῦ στίχου 335, ἀρχὴν τοῦ λόγου τοῦ Μενελάου. **κακῶς λέγω** = κακὰ λόγια λέγω, κατηγορῶ. **εὖ** = ἀπὸ καλῆν διάθεσιν, πρὸς καλὸν σου· ὅρα τὸ ὀξύμωρον **κακῶς εὖ**. **λίαν ἄνω τὰ βλέφαρα ἄγω** = ἔχω πολὺ ἐπημένας τὰς ὀφθαλμοὺς. **πρὸς τάναιδές** = μέχρι τοῦ σημείου, ὥστε νὰ φθάσω εἰς ἀναίδειαν. **σωφρονεστέρω** = κάπως μετριοπαθῶς. **χρηστός** = εὐσυνείδητος. **φιλῶ**· μετ' ἀπαρεμφάτου = συνηθίζω. Διὰ τῶν στίχων τούτων προσημαίνει τὸν λόγον τοῦ ὁ Ἄγ., διὰ νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὴν ἐπίθεσιν τοῦ ἀδελφοῦ· τοὺς

δύο λόγους τῶν ἀδελφῶν ἐριζόντων χωρίζει τὸ δίστιχον τοῦ Χοροῦ, τὸ ὁποῖον διερμηνεύει τὴν διάθεσιν τοῦ θεατοῦ. **δεινὰ φυσῶ** = τρομερὰ βουθονίζω. **αἱματηρὸν ὄμμα ἔχω** = εἶναι κατακόκκινα τὰ μάτια μου. **τοῦ κέχρησαι** ; = τίνος ἔχεις ἀνάγκην ; τί στερεῖσαι ; τί σοῦ λείπει ; **χρηστὰ λέκτρα** = σύζυγος τιμιά. **ὦν γάρ... ἤρχες ἢ σειρά :** ἤρχες γὰρ κακῶς ἐκείνων ἃ (= ὦν) ἐκτήσω = ἐδείχθης ἀδέξιος σύζυγος· διὸ καὶ δὲν ἔμεινε πιστὴ ἢ πρώτη σύζυγος. **δίκην δίδωμι** = τιμωροῦμαι. **σὰ κακά** = τὰ ἐλαττώματά σου ἢ γεν. τῆς αἰτίας. **ὁ μὴ σφαλεις** = ὁ μὴ πταίσας· τραγ. εἰρωνεία, διότι καὶ ἡ Κλ. ἐδείχθη ἄπιστος, συνάψασα σχέσεις μὲ τὸν Αἴγισθον. **δάκνω τινά** = πειράζω. **τὸ φιλότιμον** = ἡ φιλοδοξία. **ἀλλ' ἐν ἀγκάλαις... ἔχειν ; ἢ σειρά :** ἀλλὰ χρήξεις ἐν ἀγκάλαις ἔχειν εὐπρεπῆ (εὐμορφη) γυναῖκα παρείς (= ἀφήσας κατὰ μέρος, παραβλέσας) **τὸ λελογισμένον** (= τὴν φρόνησιν, τὴν σύνεσιν) **καὶ τὸ καλὸν** (= τὰς ἠθικὰς ἀρετάς) ; ὁ νοῦς : κατηγορεῖς τὴν φιλοδοξίαν μου· διατί δὲν ψέγεις τὴν γυναικομανίαν σου ; **ἡδοναὶ κακαὶ** = ἡδοναὶ ἀίσχραι πονηροῦ φωτός = φαύλου ἀνδρός (εἰσιν) ἢ γενικῆ εἶναι κατηγορούμενον.

ε') 388 - 413

γιννώσκω οὐκ εὖ = λαμβάνω ἀπόφασιν ὅχι καλὴν. **μετατίθεμαί τι** = μεταβάλλω ἢ μεταφορὰ ἕως ἐκ τῶν πεσσῶν ἢ ἔννοια κατὰ τό : αἱ δευτέραι φροντίδες σφοδρότεραι. **σύ μᾶλλον** = σύ (μáινη) μᾶλλον = σύ τοῦναντίον (εἶσαι πρελλός). **ὅστις· αἰτίαν σημαίνει** = διότι σύ. **κακὸν λέχος** = κακὴ σύζυγος. **θεοῦ σοι τὴν τύχην διδόντος εὖ** = ἐπειδὴ ὁ θεὸς τὰ φέρνει ὅλα εὐνοϊκά : τὴν κατάστασιν, τοῦ ἐδημιούργησες ἐξ ἰδίας σου ὑπαιτιότητος, ἔστρεψαν οἱ θεοὶ ἐπὶ καλῶ, διότι, ἐνῶ ἡ ἀξίωσίς σου εἶναι μαρὰ, οἱ θεοὶ σοῦ δίδουν τὰ μέσα νὰ τὴν πραγματοποιήσης, ἐπειδὴ οἱ μαροὶ μνηστῆρες νομίζουν ὅτι εἶναι δεσμευμένοι ἀπὸ τὸν Τυνδάρειον ὄρκον. **οἱ κακόφρονες φιλόγαμοι μνηστῆρες** = οἱ μαροὶ καὶ διψασμένοι διὰ γάμον μνηστῆρες. **ἢ δέ γ' ἔλπις... σθένος· ἢ σειρά :** ἢ δέ γ' ἔλπις, οἶμαι μὲν, θεός (ἔστι) καξέπραξεν αὐτὸ (ἢ ἔλπις) μᾶλλον ἢ σύ καὶ τὸ σὸν σθένος· ἢ ἔλπις, τὴν ὁποῖαν ἕκαστος τῶν μνηστῆρων εἶχεν ὅτι θὰ προτιμηθῇ αὐτός. **οἶμαι μὲν· κεῖται παρενθετικῶς** = κατὰ τὴν γνώμην μου τοῦλάχιστον. **καξέπραξεν αὐτὸ** = καὶ ἐξέπραξεν αὐτὸ = καὶ ἐπραγματοποίησε τὴν δόσιν τοῦ

ὄρκου. τὸ σὸν σθένος = ἡ δύναμίς σου, τὰ ἰδικά σου μέσα. οὓς λαβῶν στράτευε = τούτους λοιπὸν πᾶρε καὶ ἔμπρός. ἔτοιμοι δ' εἰσι μωρία φρενῶν = εἶναι δὲ πρόθυμοι (νὰ σὲ ἀκολουθήσουν) ἀπὸ ἡλιθιότητα. Εἶναι μωροὶ καὶ ἡλίθιοι καὶ νομίζουν ὅτι τοὺς ὑποχρεώνουν οἱ ὄρκοι τοῦ Τυνδάρεω. Οἱ θεοὶ ὅμως εἶναι συνετοὶ καὶ ἐμποδίζουν τὸν ἀπόπλουν. ἔχει συνιέναι = δύναται, εἶναι εἰς θέσιν νὰ κρίνῃ ἂν ἤμποροῦν νὰ ἔχουν ἰσχὺν οἱ ὄρκοι οἱ κακῶς παγέντες = οἱ κακῶς συνομολογηθέντες καὶ κατηναγκασμένοι = καὶ οἱ διὰ τῆς βίας ἐπιβληθέντες ὄρκοι. τὰμά· μετὰ πολλῆς ἐμφάσεως ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχου· σκόπιμος ἢ χρῆσις τοῦ πληθ. τὰμά τέκνα ὡς καὶ κατωτέρω : παῖδας οὓς ἐγεινάμην, ἵνα ἐξαρθῇ τὸ μέγεθος τοῦ ἀδικήματος. τὸ σὸν μὲν εὖ ἔσται παρὰ δίκην = αἱ μὲν ἰδικαί σου ὑποθέσεις θὰ τακτοποιηθοῦν παρὰ τὸ δίκαιον. τιμωρία = διὰ τῆς τιμωρίας κακίστης εὐνίδος = κακοηθεστάτης συζύγου. ἐμὲ δὲ συντήξουσι νύκτες ἡμέραι τε δακρυοῖς = ἐγὼ δὲ συντήξομαι νύκτας... Σημειωτέον ὅτι ἡ ἄρνησις οὐ θὰ εἶναι καὶ εἰς τὰς δύο προτάσεις τὰς διὰ τοῦ μὲν — δὲ συνδεομένας· δηλ. δὲν ἐννοῶ σὺ μὲν... νὰ τακτοποιήσῃς, ἐγὼ δὲ νὰ λειώνω στὰ δάκρυα. δακρυοῖς συντήξουσι νύκτες ἡμέραι τε· ὅ,τι γίνεται τὴν νύκτα ἢ τὴν ἡμέραν παριστάνεται ὅτι προκαλεῖται ἀπὸ αὐτάς. Πρὸς τὴν ἐννοίαν παράβαλε τὸ Ὅμηρ. νύκτας τε καὶ ἡματα δάκρυ χέουσα. ἄνομα κοῦ δίκαια δρῶντα παῖδας οὓς ἐγεινάμην = παρανόμως καὶ ἀδίκως συμπεριφερόμενος στὰ παιδιὰ, τὰ ὅποια ἐγέννησα. σοι· ἄντικ. τοῦ ἐλεεῖται. ῥάδια = εὐκόλα, εὐνόητα, ἀπλά. σὺ ἐτέθη, ἵνα κάμῃ ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἐγὼ. τὰμ' = τὰ ἐμά. τίθημι καλῶς = τακτοποιῶ, διευθετῶ· οἱ στίχοι 400 καὶ 401 ἀποτελοῦν τὸν ἐπίλογον τοῦ λόγου τοῦ Ἀγαμέμνονος. οἶδ' αὖ (μῦθοι) (εἰσι) διάφοροι τῶν πάρος λελεγμένων, καλῶς δ' ἔχουσι = αὐτὰ ἐδῶ πάλιν, ὅσα τώρα ἐλέχθησαν, εἶναι διαφορετικὰ ἀπὸ τὰ προηγουμένως λεχθέντα, ὅμως εἶναι καλὰ, διότι ὑποστηρίζουν τό : φεῖδεσθαι τέκνων = νὰ πονῇ κανένας γιὰ τὰ παιδιὰ του. Ὁ Χορὸς παρὰ τὴν οὐδετερότητά του ὁμολογῶν ὅτι εἶναι ὠραῖον νὰ πονῇ τις τὰ τέκνα του, δίδει τὸ δίκαιον εἰς τὸν Ἄ. ἄρα· τὸ ἄρα μὲ παρατακτὸν (κεκτῆμην) σημαίνει ὅτι ἀλήθεια τέως λανθάνουσα τώρα γινώσκειται. (κέκτησαι φίλους), εἰ μὴ θέλεις ἀπολλύναι τοὺς φίλους = τοὺς φίλους ποὺ ἔχεις τώρα. ποῦ δὲ δεῖξεις μοι πατρός ἐκ ταύτου γεγῶς ; = ποῦ δὲ (ἄλλου παρὰ εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν) θὰ δεῖξῃς ὅτι ἐγεννήθης ἀπὸ τὸν ἴδιον πατέρα, ὅτι εἶσαι ἀδελφός μου.;

συνσωφρονῶ σοι = συμμερίζομαι τὴν φρόνησίν σου. **συννοσῶ σοι** = συμμερίζομαι τὴν νόσον σου (τὰς μωρίας σου). Τὸ **νοσεῖν** κεῖται μεταφορικῶς. Παράβαλε πρὸς τὸν στίχον τὸ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Ἄντι-γόνῃ 253 οὗτοι συνέχθειν, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν. ἐς κοινὸν τοῖς φίλοισιν ἀλγῶ = ἀπὸ κοινοῦ μὲ τοὺς φίλους ἀλγῶ = συναλγῶ τοῖς φίλοις = συμμερίζομαι τὸν πόνον τῶν φίλων. Τοῦτο εἶναι κατὰ τὴν ἀρχήν : κοινὰ τὰ τῶν φίλων. **εὖ δρῶν παρακάλει μ', ἀλλὰ μὴ λυπῶν ἐμέ** = νὰ ζητῆς τὴν συνδρομὴν μου, ὅταν πρόκειται νὰ μοῦ κάμῃς καλὸν καὶ ὄχι ὅταν πρόκειται νὰ μὲ λυπήσῃς. **οὐκ ἄρα δοκεῖ σοι** = δὲν εἶσαι λοιπὸν ἀποφασισμένος **τάδε πονεῖν σὺν Ἑλλάδι** ; = νὰ ὑποστῆς αὐτὴν ἐδῶ τὴν θυσίαν μὲ τὰς θυσίας ποῦ ὑφίσταται ἕλη ἢ Ἑλλάς ; **Ἑλλάς σὺν σοὶ νοσεῖ** = ἡ Ἑλλάς εἶναι ἀνοήτος, ἀνοηταίνει, ὅπως καὶ σὺ **κατὰ θεόν τινα** = ἀπὸ ὀργὴν θεοῦ τινος. Περὶ τὰ τέλη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου οἱ Ἕλληνας ἐκολάκευον τὸν μέγαν βασιλέα χάριν ὀλίγου ἀργυρίου μὲ ἔλεθρον τῆς πατρίδος των. Ἴσως εἰς τοῦτο κάμνει ὑπακινυγμὸν ὁ φιλόπατρις ποιητῆς· τὸ ἐν τῷ στίχῳ 411 **δὲ ἔχει τὴν ἐξῆς ἔννοιαν**: αὐτὸ τὸ ὁποῖον λέγεις (στίχ. 410 **πονεῖν σὺν Ἑλλάδι**), Μενέλαε, θὰ τὸ ἔκαμνα εὐχαρίστως εἰς πᾶσαν ἄλλην περίστασιν· ἀλλὰ ἐν προκειμένῳ δὲν τὸ κάμνω, διότι ἡ Ἑλλάς ἀνοηταίνει. **σκήπτρω νῦν αὖχει** = καμάρωνε λοιπὸν τὸ σκῆπτρον, τὴν ἀρχιστρατηγίαν σου. **σὸν κασίγνητον προδοῦς** = μετὰ τὴν προδοσίαν τοῦ ἀδελφοῦ σου. **εἶμι ἐπ' ἄλλας μηχανάς τινας** = θὰ καταφύγω εἰς ἄλλα τινὰ μέσα φίλους τ' ἐπ' ἄλλους (εἶμι) καὶ θὰ ζητήσω ἄλλους φίλους.

ζ') 414 - 434

Ὁ Μενέλαος διακόπτεται ἐν μέσῳ τοῦ στίχου 414 ὡς ἐκ τῆς αἰφνιδίας παρόδου τοῦ ἀγγέλου, ὅστις ὡς προερχόμενος ἀπὸ τοὺς ἀγροὺς παρέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου. ὦ **Πανελλήνων ἀναξ Ἀγάμεμνον**· ἡ μεγαλοπρεπὴς προσφώνησις σύμφωνας πρὸς τὴν χαρμύσσουν εἶδησιν, τὴν ὁποίαν κομίζει. **ὁμαρτεῖ**· ῥῆμα ἀπὸ τοῦ ἐπίρρημα **ὁμαρτῆ** (ὁμοῦ - ἀραρίσκω) = συγχρόνως. **ὁμαρτεῖ** = συνοδεύει. **Κλυταιμῆστρας δέμας**· περίφρ. = Κλυταιμῆστρα. Σπουδαιότατον στοιχεῖον τῆς προσωπικότητος ἐθεώρουν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνας τὸ ἀπτόν καὶ ὄρατόν σῶμα. **ὥστ' ἂν τερφθεῖς ἰδῶν**· τραγικὴ εἰρωνεία· ἀντίφασις μετὰ τῶν λόγων καὶ τῆς πραγματικότητος. **ὦν**· αἰτιολ. μετοχή. **ἔκδημος** = ὁ

ἔξω τῆς χώρας ὧν, ὁ ἀπουσιάζων· δωμάτων ἔκδημος· κατάχρησις· κυριολ. ἔκδημος χθονός. Παρ' ἡμῖν : νοικοκύρης τοῦ χωραφιοῦ. ὡς = ἐπειδὴ μακρὰν (ὁδὸν) ἔτεινον = διέτρεχον βιαστικὰ μακρὸν δρόμον. εὐρυτος κρήνη = καλλίρρους κρήνη. ἀναψύχω = δροσίζω. βάσιν· τοὺς πόδας· ὁ ἐν. ἀντὶ τοῦ πληθ. κατὰ ποιητικὴν συνήθειαν. θηλύπους = θῆλυς· θηλύπουν βάσιν = τοὺς γυναικείους πόδας των. πῶλοι 220. καθεῖμεν· ἀόρ. τοῦ καθίημι = ἐῶ κατελθεῖν = καταβιάζω, ἀπολύω κάτω. χλόη λειμώνων = χλοεροὶ λειμῶνες. ὡς βορᾶς γευσαίετο (γεύσαιντο) = ἵνα γευθοῦν τροφήν. ἐγὼ δὲ πρόδρομος ἦκα· τὸ πρόδρομος κατηγ. = πρωτοπόρος. σῆς παρασκευῆς χάριν = διὰ τὰ ἐτοιμασθῆς. Ὁ ἄγγελος δικαιολογεῖ τὴν ἀπόδοσιν αὐτοῦ· σῆς παρασκευῆς δίσσημον. Ὁ ἄγγελος φαντάζεται τὰς παρασκευὰς τῶν γάμων, ὁ δὲ θεατῆς ὁ μεμνημένος τὰς παρασκευὰς τῆς θυσίας. πέπυσται· τοῦ πυνθάνομαι = πληροφοροῦμαι. ταχεῖα γὰρ διῆξε φήμη· ἡ πρότασις παρενθετική. διῆξε (διάσσω) = διήλθε ταχεῖα. πᾶς ὄμιλος = ὅλα τὰ πλήθη τοῦ στρατοῦ. δρόμῳ = τροχάδην ἐς θεάν· ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τοῦ : ὅπως ἴδωσιν (στρατὸς - ἴδωσιν· στρατὸς : περιληπτικόν). οἱ δ' εὐδαίμονες κλεινοὶ καὶ περίβλεπτοί (εἰσιν) ἐν πᾶσι βροτοῖς. οἱ εὐδαίμονες = οἱ εὐτυχησμένοι. ἐν πᾶσι βροτοῖς = εἰς τὰ βιέμματα ὅλου τοῦ κόσμου· τραγ. εἰρωνεῖα· τὴν αὐτὴν σκέψιν διετύπωσε καὶ ὁ πρῶτος. 20. ὑμέναίος τις = γάμος τις. ἢ τί πράσσεται = ἢ τί γίνεται, τί μαγειρεύεται ; τῶν δ' ἂν ἤκουσας τάδε· ἐλέχθη ὡς ἐὰν προηγέτο τῶν μὲν = ἀπὸ ἄλλους δὲ θὰ ἤκουσας τὰ ἐξῆς· προτελιζουσι νεάνιδα Ἄρτεμιδι = πρὸ τοῦ γάμου φέρουν τὴν μνηστῆν πρὸ τοῦ βωμοῦ τῆς Ἄρτεμιδος, ἀφιερώνουν εἰς τὴν Ἄρτεμιν, ὡς ἐγένετο τοῦτο τὴν παραμονὴν τοῦ γάμου. προτελιζουσι· εἶναι δίσσημον ὁ μεμνημένος θεατῆς νοεῖ : καθαίρουσι τὸ θῆμα πρὸ τῆς θυσίας· τὸ ῥῆμα προτελιζω εἶχε δύο σημασίας. τίς νιν ἄξεται = ποῖος θὰ τὴν λάβῃ σύζυγον ; δίσσημον τὸ ἄξεται· σημαίνει καὶ θὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὸν βωμόν. ἀνασσα Αὐλίδος = πολιοῦχος.

ζ') 435 - 459

εἶα = ἐμπρός· κατεπέιγει. ἐξάρχομαι κανᾶ = κάνω ἀρχὴν ἀπὸ τὰ κἀνίστρα, ἐτοιμάζω τὴν γαμήλιον τελετὴν. Καὶ τοῦτο δίσσημον· σημαίνει καὶ λαμβάνω προκαταρκτικῶς πρὸ τῆς θυσίας ἐκ κανῶν οὐλὰς (κρι-

θάλευρα) και επιπάσσω τὴν κεφαλὴν τοῦ θύματος. **τάπι τοισίδε** = τὰ ἐπὶ τοισίδε = τὰ ἀπαραίτητα διὰ τὴν τελετὴν αὐτὴν ἐδῶ. **στεφανοῦσθε**· πρὸς τὸν Ἀγ. καὶ Μενελ. **τὸ κράτα** = τὴν κεφαλὴν = βάζετε στεφάνια στὸ κεφάλι· ἀλλὰ καὶ ἐν θυσίᾳ τὸ θῦμα καὶ οἱ παρόντες ἐστεφανοῦντο· ἐντεύθεν τὸ δίσημον καὶ τοῦ στεφανοῦσθε. **ὕμναιον εὐτρεπίζω** = φροντίζω διὰ τὴν γαμήλιον διασκέδασι. **λωτός** = αὐλὸς ἐκ λωτοῦ, ἐξ οὗ κατασκευάζον αὐλοὺς· **λωτοῦ**· μετωνυμία. **βοάσθω** = ἄς βουῖζη, ἄς τὸ λέη· **βοάσθω** προσωποποιία. **τόδε φῶς ἦκει μακάριον τῇ παρθένῳ** = ἡ σημερινὴ ἡμέρα ἔχει φέρει τίς χαρὲς· τραγικὴ εἰρωνεία. **φῶς** = αἱ γαμήλιοι δᾶδες καὶ τὸ πῦρ τοῦ βωμοῦ. **ἐπήνεσα** λέγει ὁ Ἀγ. πρὸς τὸν ἄγγελον μὲ τόνον ψυχρόν. **ἐπήνεσα** = ἐπαινῶ· καλὰ, καλὰ (σὲ ἄκουσα). **ιούσης τῆς τύχης** = ὅπως ἡ τύχη πηγαίνει. **ἔσται καλῶς** = θὰ ἀποβοῦν καλὰ. Ὁ ἄγγελος εἰσέρχεται εἰς τὴν σκηνήν. **τί φῶ δύστηνος; ἄρξωμαι πόθεν;** αἱ ὑποτ. ἀπορηματικά· αἱ προτάσεις εἶναι βραχεῖαι, ἀσύνδετοι, ἐρωτηματικά· δηλοῦν τὴν ἐσχάτην ἀπόγνωσιν τοῦ Ἀγαμ. καὶ ἡ ἐπιφώνησις τὸ αὐτό : **εἰς οἷ' ἀνάγκης ζεύγματ' ἐμπεπτώκαμεν** = εἰς ποῖαν παγίδα τῆς σιδηρᾶς ἀνάγκης (μοίρας) ἔχομεν ἐμπέσει· **ἀνάγκης ζεύγματα**· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τὰ δίκτυα. **ὑπῆλθε**· τοῦ ὑπέρχομαι = ἔστησε παγίδα. **δαίμων** = κακὸς τις δαίμων. **τῶν σοφισμάτων** = τῶν μεθόδων νὰ μὴ θυσιάσῃ τὴν κόρη. **ἡ δυσγένεια** = ἡ ταπεινὴ διαγωγὴ. **ὡς ἔχει τι χρήσιμον** = πόσον πολὺ χρήσιμος εἶναι. **ῥαδίως αὐτοῖς ἔχει** = εἶναι εὐκόλον εἰς αὐτοὺς (τοὺς δυσγενεῖς). **ἅπαντα** = ὅ,τι θέλουν. **ὁ γενναῖος φύσιν** = ὁ μὴ δυσγενής. **ἀνολβα ταῦτά (ἔστι)** = ταῦτα εἶναι ἀσυμβίβαστα εἰς τὴν εὐτυχίαν του, τὸ μεγαλεῖόν του. **τὸν ὄγκον ἔχομεν τῷ τ' ὄχλω δουλεύομεν**· ἀντιθετικὴ τῶν προτάσεων ἢ σχέσις. **ὄγκος** = τὸ ὕψος τῆς θέσεως. **προστάτης τοῦ βίου**· ὁ ὄγκος προβάλλεται ἐμπρὸς εἰς τὴν ζωὴν μας, τῶν σκέψεών μας κυριαρχεῖ ἢ ὑψηλὴ θέσις : πρὸ παντός εἰς τὴν ζωὴν μας ἀποβλέπομεν εἰς μεγαλεῖα. **γὰρ** = π.χ. **δακρῦσαι**· ἐπιφανεῖς ἥρωες εἰς τὸν Ὅμηρον κλαίου. **εἶεν** = ἔστω· ἄς δεχθῶμεν ὅτι ἀνοίγω τὸ στόμα καὶ μιλῶ. **ποῖον ὄμμα συμβαλῶ** (ὄμματι δάμαρτος) ; = πῶς θὰ τὴν ἀτενίσω ; οἱ ἐπίβουλοι καὶ οἱ δόλιοι ἀποφεύγουν τὸ βλέμμα τοῦ θύματός των, διὰ νὰ μὴ προδοθοῦν. **συμβάλλειν ὄμμα**· εἰρημένον εἶναι κατὰ τὸ **συμβάλλειν λόγους, δεξιὰς**· τὸ **τάλας (αἰδοῦμαι τάλας)**, αἱ μικραὶ προτάσεις, αἱ ἐρωτήσεις, τὰ ἀσύνδετα δηλοῦσι τὴν ἀμηχανίαν. **ἐπὶ κακοῖς ἅ μοι πάρα** = (πάρε-

στι) = κοντά εἰς τὰς συμφοράς, τὰς ὁποίας ἔχω : δὲν μοῦ ἔφθαναν τὰ βάρηνα ποῦ ἔχω, ἤλθε καὶ αὐτὴ ἄκλιτος. **εἰκότως ἄμ' ἔσπετο** = καλὰ ἔκανε καὶ ἠκολούθησε μαζί. **νυμφεύσουσα** (αὐτὴν) — **δώσουσα** (Ἀχιλλεῖ). **τὰ φίλτατα** = ἡ φιλιώτατη κόρη. **ἴνα** = ὅπου. **ἡμᾶς**· πληθ. τῆς μεγαλειότητος.

η') 460 - 484

τὴν δ' αὖτάλαιναν παρθένον ὡς ὦκτισα· ὁ ἀόρ. ἀντὶ τοῦ ἐνεστ. **οἰκτιρίζω** = αἰσθάνομαι συμπάθειαν· τὴν παρθένον εἶναι τὸ ἀντικείμενον. ὡς ὦκτισα· ἀναφώνησις. **τί παρθένον**; τί κάθημαι καὶ ὁμιλῶ περὶ παρθένου; ἢ πρότασις παρενθετική· **Ἄιδης νιν** (αὐτὴν) ὡς ἔοικε τάχα (= ταχέως) **νυμφεύσει** (= θὰ τὴν νυμφευθῇ). Καὶ ἡ πρότασις αὐτὴ εἶναι παρενθετική· ὁ τάφος θὰ εἶναι ἡ γαμήλιος κλίνη τῆς καὶ μνηστήρ τῆς θὰ εἶναι ὁ Ἄδης, ὅχι ὁ Ἀχιλλεύς, ὅπως λέγεται εἰς πολλὰ δημοτικὰ τραγούδια καὶ εἰς μυρολόγια. **νιν**· ὑποκ. τοῦ **ἵκετεῦσιν**. **γήμειας**· εὐκτικὴ ἐγκλισις δηλοῦσα κατάραν. **χῶστις** (= καὶ ὅστις) **ἔστί σοι φίλος** = καὶ οἱ φίλοι σου. **παρῶν ἐγγύς**· πλεονασμός. **ἀναβοῶ** = φωνάζω δυνατά. **εὐσύνετ'** (α) **ἄσυνέτως**· ῥητορ. ἀντίθεσις. **εὐσύνετα** = εὐκολονόητα, τὰ ὁποῖα ἀντικαμβάνεται ἢ καρδιά μου· **ἄσυνέτως** = ἀσυνειδήτως, χωρὶς νὰ ἐννοῇ τί λέγει. **ἔτι γάρ**· ὁ γάρ αἰτιολογεῖ τὸ ἄσυνέτως. **αἰαῖ...** **τάδε**· ἡ σειρά : ὡς **μ' ἀπώλεσεν ὁ Πριάμου Πάρις γήμας τὸν Ἑλένης γάμον, ὅς μ' εἴργασται τάδε· ἐργάζομαι τινά τι** = προξενῶ εἰς τινά τι. Ὁ ἄγγελος νομίζει ὅτι διὰ τῆς εἰδήσεως, τὴν ὁποῖαν φέρει, θὰ προξενήσῃ χαρὰν καὶ εὐτυχίαν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα, καὶ ὅμως προξενεῖ ἀντίθετα· τοῦτο λέγεται **περιπέτεια**, ἥτις κατ' Ἀριστοτέλη εἶναι ἢ εἰς τὸ ἐναντίον τῶνπραττομένων μεταβολὴ καὶ προκαλεῖ ἢ εὐτυχίαν ἢ δυστυχίαν, ὡς ἐδῶ. **καγὼ** ὡς καὶ ὁ Ἀγαμέμνων. **κατοικτιρίζω** = αἰσθάνομαι βαθεῖαν (κατὰ - οἰκτιρίζω) συμπάθειαν. **ὡς** = ἐφ' ὅσον. **ὑπὲρ συμφορᾶς**· τὸ αἴτιον. **τυράννων** = τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας. **καταστένω** = χύνω δάκρυα πικρά. Ὁ Μενέλαος λέγει : **δός μοι δεξιᾶς τῆς σῆς θιγεῖν**, ζητεῖ δηλ. τὴν δεξιάν τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀγαμέμνονος πρὸς συνδιαλλαγὴν καὶ κύρωσιν τοῦ ἐφεξῆς ὅρκου. **σὸν τὸ κράτος** = σὺ ἐνίκησες, διότι ἤλθεν ἡ κόρη, ὅπως ἤθελες, καὶ θὰ γίνῃ ἡ θυσία. **ἄθλιος** = δυστυχής. **κατόμνυμι Πέλοπα** = ὀρκίζομαι εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Πέλοπος.

ὅς πατήρ τοῦμοῦ πατρός τοῦ σοῦ τ' ἐκλήθη = ὁ ὁποῖος πατήρ τοῦ πατρός μου καὶ τοῦ ἰδικοῦ σου πατρός ὑπῆρξεν· ὁ πλοῦτος τῆς ἐκφράσεως διὰ μείζονα κύρωσιν τῆς εἰλικρινείας. Πέλοπα - Ἄτρεα τε· Πέλοψ, υἱὸς τοῦ Ταντάλου, βασιλέως τῆς Φρυγίας, ὅστις ἀφοῦ ἔγινε πρῶτον βασιλεὺς τῆς Πισάτιδος ἐν Ἡλίδι, κατέκτησε κατὰ μικρὸν ὅλην τὴν χερσονήσον, ἣτις ἐκλήθη ἐξ αὐτοῦ Πελοπόννησος· τούτου υἱὸς ὑπῆρξεν ὁ Ἄτρεὺς καὶ τούτου τοῦ Ἄτρεως υἱοὶ οἱ Ἄτρεῖδαι Ἀγαμέμνων καὶ Μενέλαος. τὰπὸ καρδίας = τὰ ἀπὸ καρδίας = ὅ,τι ἔχει μέσα ἢ καρδιά μου, ὅ,τι ἔχω μέσα μου. σαφῶς = εἰλικρινῶς. καὶ μὴ (ἐρεῖν) μηδὲν ἐπίτηδες = τίποτε ἐπιτηδευμένον, ἐπίπλαστον. ἀλλ' ὅσον φρονῶ = ἀλλὰ τὰπὸ καρδίας. ὅσσε = οἱ ὀφθαλμοί. καυτὸς = καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἀνταφῆχά σοι (δάκρυ) πάλιν = ἔχυσα καὶ ἐγὼ δάκρυα συμπονῶντάς σε (= σοι). ἐξαφίσταμαί τινος = ἀπομακρύνομαι ἀπὸ τι, παραιτῶ, ἀνακαλῶ. οὐκ ἐς σέ δεινός = χωρὶς νὰ ἔχω μαζί σου πάθος. οὔπερ = ἐκεῖ ὅπου. εἶ = εἶσαι. ἀνθελέσθαι τοῦμόν = νὰ προτιμήσης τὸ ἰδικόν μου (συμφέρον) ἀντὶ τοῦ ἰδικοῦ σου. οὐκ ἔνδικον = ἄδικον. τὰμὰ ἡδέως ἔχειν = ἐμὲ ἡδεσθαι, χαίρειν. ὀρῶ φάος· γραφικὴ περιφρασις τοῦ ζῶ.

θ') 485 - 521

τί βούλομαι γάρ ; = διότι τί θὰ κερδίσω, ἀλήθεια τί θὰ κερδίσω ; γάμοι = σύζυγος. ἰμείρομαι = ἐπιθυμῶ. ἤκιστα ἐχρῆν (ἀπολέσαι) = οὐδαμῶς ἔπρεπε (νὰ χάσω). τὸ κακὸν (τὴν Ἑλένην) ἀντὶ τὰγαθοῦ (τοῦ ἀδελφοῦ). νέος = ἐπιπόλαιος. ἦ = ἦν. πρὶν ἐγγύθεν σκοπῶν τὰ πράγματα ἐσεῖδον = ἕως ὅτου ἐξετάζων τὰ πράγματα ἐκ τοῦ σύννεγγυς εἶδα καλά. οἶον ἦν κτείνειν τέκνα = τί ἐσήμαινε τὸ νὰ φονεύῃ κανεὶς τὰ τέκνα του· ἦν· ὁ παρατ. ἀντὶ τοῦ ἐνεστ. ἐστί, διότι ὁ λέγων ἔχει ὑπ' ὄψει τὸν χρόνον τῆς πρώτης παρατηρήσεως. ἄλλως τε = καὶ ἐξ ἄλλου. ἔλεος ἐσῆλθέ μ(οι) = ἐλυπήθηκα. ἐννοοῦμαι = λαμβάνω ὑπ' ὄψει. ἦ = διότι αὕτη αἰτιολ. τοῦ ἔλεος ἐσῆλθέ μοι. ἕκατι = ἕνεκα. μέτα = μέτεστι· ἀναστροφή τῆς προθέσεως καὶ μετατύπωσις ὡς πάρα = πάρεστιν. τί δ' Ἑλένης... μέτα ; = καὶ τί σχέσιν ἔχει ἡ ἰδική σου κόρη μὲ τὴν Ἑλένην ; ἴτω στρατεία διαλυθεῖς' ἐξ Αὐλίδος· μὲ τόνον ἀξιοῖ τὴν διάλυσιν τῆς στρατείας ὡς αἰτίας τῶν κακῶν καὶ τῆς τραγικῆς θέσεως τοῦ Ἀγαμέμνονος· ἄς διαλυθῇ καὶ

ἄς πάη κατὰ διαβόλου ἢ στρατεία = ἡ στρατιά. τέγγω = βρέχω.
 παρακαλῶ = παρακινῶ, παρασύρω. εἰ μέτεστί μοί τι θεσφάτων
 κόρης σῆς = ἂν ἔχω δικαίωμα ἐν σχέσει μὲ τὰς μαντείας (τὰς ἀφορώ-
 σασ τὴν τύχην) τῆς κόρης σου. μὴ μοι μετέστω = ἄς μὴ δικαιούμαι.
 σοὶ νέμω τοῦμόν μέρος = ἐκχωρῶ σ' ἐσένα τὰ δικαιώματά μου.
 ἀλλ' (ἄ) = ἀλλὰ (θὰ μοῦ εἰπῆτε ἐνιστάμενοι) ἐς μεταβολὰς ἤλ-
 θον = μετεβλήθη, ἀλλάξα. ἀπὸ δεινῶν λόγων = ὕστερα ἀπὸ τὰ φο-
 βερὰ καὶ τρομερὰ ποῦ ἔλεγα. Ὁ Μενέλαος αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ
 δικαιολογήσῃ τὴν μεταβολὴν τῶν διαθέσεων του· ἀπαντῶν εἰς τὴν ἐνστα-
 σιν λέγει : εἰκὸς πέπονθα = φυσικὸν εἶναι τὸ πάθημά μου· καὶ ἐξη-
 γεῖται σαφέστερον : τὸν ὁμόθεν πεφυκότα (τὸν ἀδελφόν μου) στέρ-
 γων μετέπεσον = ἀλλάξα γνώμην ἐκ στοργῆς πρὸς τὸν ἀδελφόν
 μου· τὸ μεταπίπτω εἶναι παθ. τοῦ μεταβάλλω. ἀνδρός... τοιοῖδε.
 ἡ σειρά : τρόποι τοιοῖδε οὐ κακοῦ ἀνδρός (εἰσιν ἴδιον) = συμπε-
 ριφορὰ τοιαύτη, οἷαν ἐγὼ τώρα δεικνύω, δὲν εἶναι χαρακτηριστικὸν
 ἀνοήτου ἀνθρώπου. χρῆσθαι τοῖς βελτίστοις αἰεὶ· ἐπεξήγησις τοῦ
 τρόποι τοιοῖδε· δηλ. νὰ μεταχειρίζωμαι τὰ βέλτιστα ἐκάστοτε· ὁ φρό-
 νιμος πλανᾶται μὲν, ἀλλὰ μόλις ἀναγνωρίσῃ τὴν πλάνην του εἶναι ἔτοιμος
 νὰ τὴν ὁμολογήσῃ καὶ νὰ μεταβάλῃ σκέψιν προσπαθῶν ἐκάστοτε νὰ
 ἀκολουθήσῃ τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς λογικῆς. Σημειώσον τὴν εἰς τὸν χα-
 ρακτῆρα τοῦ Μενέλαου συντελεσθεῖσαν μεταβολὴν· ἐνῶ κατ' ἀρχὰς
 ἐπέμενε διὰ τὴν θυσίαν χάριν τῆς Ἑλλάδος (370), τώρα εἶναι κατ'
 αὐτῆς συμπονέσας ὡς ἄνθρωπος τὸν ἀδελφόν του· τοῦτο λέγεται ἀνω-
 μαλίᾳ ἤθους· τοιαύτην θὰ ἴδωμεν καὶ εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα, τοιαύτην
 βλέπομεν καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ εἰς τὴν Ἀντιγόνην καὶ τὴν Ἰσμήνην ἐν τῇ
 Ἄ ν τ ι γ ὁ ν η. γενναῖα = εὐγενῆ. προγόνους οὐ καταισχύνεις σέθεν·
 κατὰ τὸ ὁμηρικόν Ζ 209 μηδὲ γένος πατέρων αἰσχυνέμεν. αἰνῶ =
 ἐπαινῶ, εὖγε. παρὰ γνώμην ἐμῆν = παρὰ τὴν προσδοκίαν μου· δὲν
 ἀνέμενε τοιαύτην στάσιν ὕστερα ἀπὸ τοὺς πικροτάτους λόγους τοῦ Με-
 νελάου (320 κέ.). ὑπέθηκας = ἐστήριξας· ἢ μεταφορὰ ἐκ τῶν θεμε-
 λίων. ὀρθῶς = εἰς ὀρθὰς βάσεις. πλεονεξία δωμάτων = πλεονεξία
 κληρονομικῆ· κάθε ἀδελφὸς θέλει νὰ πάρῃ τὰ περισσότερα ἀπὸ τὴν πα-
 τρικὴν περιουσίαν, ἐντεῦθεν ἢ ταραχὴ εἰς τὰς σχέσεις τῶν ἀδελφῶν.
 ἀπέπτυσσα = σιχαίνομαι. τοιάνδε συγγένειαν ἀλλήλοιν πικρὰν =
 τέτοιαν συγγένειαν ποῦ ποτίζει φαρμάκια τοὺς ἀδελφούς· ἡμεῖς λέγομεν :
 ἀγύρευτη νᾶναι τέτοια συγγένεια. ἀλλ' (ἀλλὰ ἢ καλὴ σου διαθέσις δὲν

μᾶς ὠφελεῖ), ἤκομεν γὰρ εἰς ἀναγκαίας τύχας = διότι ἔχομεν φθάσει εἰς τὴν σιδηρᾶν ἀνάγκην. θυγατρὸς αἵματηρὸν ἐκπρᾶξαι (= ἐπιτελέσαι) φόνον· ἐπεξήγησις τοῦ ἀναγκαίας τύχας. Ἐπὶ τοῦ στίχου τούτου ἀρχίζει νὰ φανερώνεται ἡ μεταβολὴ τῶν διαθέσεων τοῦ Ἀγαμέμνονος διὰ τὸ ἀναπόδραστον τῆς θυσίας. τὴν γε σὴν = ἐπὶ τῆς ὁποίας σὺ μόνος ἔχεις δικαιώματα. σύλλογος = τὸ σύνολον. νιν = αὐτήν, τὴν κόρην σου. ἀποστείλῃς πάλιν = στείλῃς πίσω. Ἄργος = αἱ Μυκῆναι. λάθοιμ' ἂν τοῦτο = εἶναι πιθανὸν νὰ διαφύγῃ τὴν προσοχὴν τοῦ στρατοῦ κάμων τοῦτο (ἀποστέλλων ὀπίσω τὴν κόρην). ἐκεῖνο· ἡ ἐπεξήγησις του εἰς τὸν στίχον 518. ταρβῶ = τρέμω. Κάλχας· ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ στίχου μετ' ἐμφάσεως. οὐκ = οὐκ ἐρεῖ. θάνῃ· τὸ ῥῆμα ὡς παθητικὸν ληπτέον· τότε τί θά σημαίνῃ; εὐμαρές = εὐχερές, εὐκολον. τὸ μαντικὸν πᾶν σπέρμα φιλότιμον κακὸν = ὅλη ἡ σπορὰ τῶν μάντεων εἶναι πληγὴ (= κακὸν) φιλόδοξος. κοῦδέν γ' ἄχρηστον οὐδὲ χρήσιμον παρόν· (τὸ σπέρμα τῶν μάντεων) παρόν (ὑποθ. μετοχὴ) οὐδὲν ἄχρηστον οὐδὲ χρήσιμον = ἡ παρουσία των δὲν εἶναι οὔτε ἄχρηστος οὔτε χρήσιμος.

ι') 522 - 542

οὐμ' = ὃ ἐμὲ ἐσέρχεται (57). ὃν σὺ μὴ φράξεις, πῶς ὑπολάβοιμ' ἂν λόγον = πῶς ἠμπορῶ νὰ φαντασθῶ τὸ πρᾶγμα, ἐὰν σὺ δὲν λέγῃς; τὸ Σισύφειον σπέρμα = τοῦ Σισύφου ἡ σπορὰ, κατὰ συνειδητὴν ἐν περιφρονητικῷ τόνῳ· περιφρονεῖ, ἀλλὰ συνάμα καὶ τονίζει τί ἐπικίνδυνος εἶναι αὐτὸς ὁ Σισυφόςπορος ἕνεκα τῶν δόλων, οὐς χρῆσιμοποιεῖ. οὐκ ἔστ' Ὀδυσσεὺς ὃ τι σὲ κάμει πημανεῖ = οὐκ ἔστι (τι) ὃ τι = εἰς οὐδὲν. πημαίνω (πῆμα) = βλάπτω. ποικίλος πέφυκε = εἶναι φύσις ἀλλοπρόσαλλος· εἶναι Πρωτεὺς μορφᾶς ἀλλάσων. τοῦ τ' ὄχλου μέτα (ἔστι) = καὶ πάντοτε πηγαίνει μετὰ τὸν λαὸν ὡς δημαγωγός. μὲν = μὴν = βέβαια. φιλοτιμία ἐνέχεται = εἶναι ἐνοχος φιλοτιμίας, ἔχει τὸ ἐλάττωμα τῆς... δεινῶ κακῶ· κακῶ οὐσ., δεινῶ ἐπίθ., παράθεσις τοῦ φιλοτιμίας. δοκεῖς = νομίζεις. στάντ(α), ἐν Ἀργείοις μέσοις = λαβόντα τὸν λόγον ἐν τῷ μέσῳ τῶν Ἀργείων. ἃ Κ. θέσφατ' ἐξηγήσατο = τὴν μαντείαν, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ἐξηγῶν τὴν θέλησιν τῶν θεῶν. κάμει = καὶ ἐμέ· πρόληψις. ὡς ὑπέστην ἐγώ... εἶδ. πρότασις ἐκ τοῦ ἀπαρεμφ. λέξειν. ὑπέστην ἐγὼ θύσειν θῦμα

Ἄρτεμιδι κᾶτα ψεύδομαι; ἡ σύνταξις κανονικώτερον θὰ εἶχεν ὡς ἐξῆς: καὶ ἐγὼ ὑποστάς θύσειν Ἄρτεμιδι θῦμα ὅμως ψεύδομαι; ὑφίσταμαι = ὑπισχυοῦμαι. οἷς = τούτοις οὖν τοῖς λόγοις. Ξυναρπάσας· ὅπως τὸ ἡμέτερον συναρπάσας. σὲ κᾶμ'... κελεύσει· ἡ σειρά: κελεύσει Ἀργεῖους, ἀποκτείναντας σὲ καὶ ἐμέ, σφάζει κόρην. συναρπάσουσί (με) αὐτοῖς τείχεσιν = ὅα μὲ περιαρπάζουν μὲ αὐτὰ τὰ τείχη. κατασκάπτω = δὲν ἀφήνω λίθον ἐπὶ λίθου. ὡς ἠπόρημαι πρὸς θεῶν τὰ νῦν τάδε = εἰς ποίαν στενόχωρον θέσιν (ἀμχανίαν) μὲ ἔχουν φέρεи οἱ θεοὶ μὲ αὐτὰ ἐδῶ τώρα. πρὸς θεῶν· ποιητ. ἀτίον εἰς τὸ ἠπόρημαι. Ὁ Ἄγαμ. πανικοβληθεὶς υπερβάλλει τοὺς κινδύνους· ὁ ἴδιος περιγράφων τὸν ἑαυτὸν του παρουσιάζεται εἰς ἡμᾶς ὡς ἀξιοθρήνητος. μοι· δοτ. χερ. = παρακαλῶ. φύλαξον = πρόσσεξε. ἐν = ἕνα πρᾶγμα, ἐπεξηγούμενον διὰ τοῦ ὅπως ἂν μὴ Κλυταιμῆστρα μάθη τάδε· πλαγία ἐρώτησις. πρὶν (ἂν) προσθῶ "Αἰδη παῖδ' ἐμὴν = πρὶν παραδώσω εἰς τὸν Ἄδην τὴν κόρην μου. ὡς· τελ. πράσσω κακῶς = δυστυχῶ. ὑμεῖς· ἀποτείνεται πρὸς τὰς γυναῖκας τοῦ Χοροῦ συνιστῶν νὰ τηρήσουν σιγήν (φυλάσσετε σιγήν). Ὁ Χορός, ἐπειδὴ δὲν ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν ὀρχήστραν διαρκούσης τῆς διδασκαλίας τῆς τραγωδίας, κατ' ἀνάγκην λαμβάνει γινῶσιν τῶν μυστικῶν τῶν δρώντων προσώπων, διὸ καὶ ταῦτα ἀξιοῦν παρ' αὐτοῦ σιγήν.

Ὁ Μενέλαος παρέροχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου καὶ ὁ Ἄγ. εἰσέρχεται εἰς τὴν σκηνήν.

Αἱ ἀρχαιότεραι τραγωδία ἤρχιζον ἀπὸ τὴν πάροδον, μὴ ἔχουσαι πρόλογον. Ἄφ' οὗ δὲ ὁ χορὸς ἦδε τὴν πάροδον, ἐπεισηρχετο ὁ ὑποκριτής, ὃν τότε εἷς, καὶ διελέγετο μὲ τὸν Κορυφαῖον τοῦ Χοροῦ. Ἐκ τῆς ἐπεισόδου ταύτης τοῦ ὑποκριτοῦ μετὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Χοροῦ εἰς τὴν ὀρχήστραν καὶ τὸ μέρος τοῦ δράματος τὸ διαλογικόν, τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ τὴν πάροδον, λέγεται ἐπείσοδιον (μέρος). Ἐδῶ τὸ ἀ' ἐπεισόδιον περιλαμβάνεται εἰς τοὺς στίχους 303 - 542, ἀποτελοῦν τὴν β' πράξιν τῆς τραγωδίας (μετὰ τὴν τοῦ προλόγου πράξιν). Ἐν τούτῳ τῷ ἐπεισodίῳ περιεπλέχθησαν τὰ πράγματα· ἡ ἐπιστολή περιῆλθεν εἰς χεῖρας τοῦ Μενελάου καὶ ἡ Ἴφιγ. μετὰ τῆς μητρὸς τῆς μάλιστα ἦλθεν ἀπροσδοκίτως· φόβον καὶ ἔλεον αἰσθανόμεθα εἰς τὴν φρογὴν μας διὰ τὸν ἀτυχή πατέρα καὶ τὴν κόρην.

Πρωταρχικῆ ἀιτία τοῦ κακοῦ εἶναι τοῦ Πάριδος ὁ ἄμετρος ἔρωσ.

Εἰς αὐτὸ δ' ὁ Χορὸς ἀποβλέπων ἄδει ἐφεξῆς ἄσμα, τὸ ὁποῖον θὰ ἐομηνεύσωμεν καὶ τὸ ὁποῖον καλεῖται σ τ ἄ σ ι μ ο ν, διότι ὁ χορὸς τὸ ψάλλει, ἀφ' οὗ ἔχει καταλάβει ἐν τῇ δοχίστερα θέσει (σ τ ἄ σ ι ν).

ΠΡΩΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (543 - 605)

Στροφή (543 - 557)

μάκαρές (εἰσιν), οἱ μετέσχον θεοῦ μετρίας· ἡ ἀναφ. πρότασις ὑποκ. τοῦ εἰσί. θεοῦ ἀντικ. μετρίας κατηγ. μετέσχον· γινωμ. ἀόριστος. θεοῦ = τῆς Ἀφροδίτης. μετέσχον τε λέκτρων Ἀφροδίτας μετὰ σωφροσύνας· πρότασις ἐπεξηγοῦσα τὴν πρώτην. σωφροσύνη = ἐγκράτεια. χρῶμαι γαλανεία = τηρῶ γαλήνην, εἶμαι ἀπαθής. μαινομένων οἴστρων· γεν. ἀντικ. εἰς τὸ γαλανεία. μαινόμενοι οἴστροι = παράφορον ἐρωτικὸν πάθος. ὅθι δὴ = ὅπου, ὅτε ἀκριβῶς. δίδυμα τόξα χαρίτων = δύο εἶδη ἐρωτικῶν βελῶν. ἐντείνεται = ἐντείνει κατ' ἀρέσκειαν τὸ μὲν = τὸ ἐν ἐπ' εὐαίωνι πότμῳ = διὰ μοῖραν εὐτυχῆ, διὰ βίον εὐτυχῆ, τὸ δὲ = τὸ δὲ ἄλλο ἐπὶ συγχύσει βιοτᾶς = διὰ σύγχυσιν τῆς ζωῆς. ἀπενέπω = ἀπαγορεύω, δὲν ἐπιτρέπω τὴν εἴσοδον. νιν = αὐτόν, τὸν ἔρωτα τὸν ἐντείνοντα τὸ δεύτερον τόξον. ἀμετέρων θαλάμων = εἰς τοὺς (συζυγικοὺς) θαλάμους μας. χάρις = τὰ θέλγητρα τὰ προκαλοῦντα τὸν ἔρωτα. πόθοι = ἔρωτες. ὄσιος = ἀγνός καὶ ἐν τῷ προσήκοντι μέτρῳ. πολλὰν δ' (Ἀφροδίταν) ἀποθείμαν(-ην) = εἶθε νὰ ἀπορρίψω, νὰ ἀποφύγω. Ἡ ἔννοια τῆς στροφῆς εἶναι : ὁ ἐν μέτρῳ ἔρωτες γίνεται πρόξενος εὐδαιμονίας, ὁ ἄμετρος ὅμως καὶ ἀνόσιος φέρει ταραχὴν εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον· ὁ Χορὸς ἐπιδοκιμάζει τὸν πρῶτον· διατί ἀποδοκιμάζει τὸν δεύτερον, θὰ εἶπη ἐφεξῆς.

Ἀντιστροφή (558 - 572)

φύσις = ἡ φυσικὴ διάπλασις. διάφοροι· κατηγ. τρόποι = χαρακτηρισμοί. τὸ ὀρθῶς ἐσθλὸν = ἡ πραγματικὴ ἀρετὴ (ἐστὶ) σαφὲς αἰεὶ = πάντοτε τὸ ἀντιλαμβάνονται οἱ ἄνθρωποι. τροφαὶ αἱ παιδευόμεναι = ἡ ἀγωγή τῆς ἐκπαιδεύσεως μέγα φέρουσα(ι) = συντελεῖ ἐς τὰν ἀρετὰν = εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῆς ἀρετῆς, εἰς τὴν δημιουργίαν ἡθους χρηστοῦ. τὸ αἰδεῖσθαι = ὁ σεβασμὸς, τὸ ἠθικὸν συναίσθημά (ἐστὶ)

σοφία = εἶναι σοφία, γνῶσις τοῦ ἀγαθοῦ. τάν τ' ἐξαλλάσσουσιν ἔχει (παρέχει) χάριν = (ἡ σοφία, ἡ ἀγωγή, ἢ δίδει ἡ παιδεία) παρέχει τὸ ἐξαιρετικὸν χάρισμα· ποῖον ; ἔσοράν τὸ δέον· ἐπεξήγησις = νὰ βλέπωμεν τὸ καθῆκον. ὑπὸ γνώμας (-ης) = κατανοοῦντες ὅτι εἶναι καθῆκον : συνειδητά. ἔνθα = ὅπου, ὅτε, καὶ τότε δόξα = ἡ κοινὴ γνώμη φέρει = προσφέρει βιοτᾶ = εἰς τὴν ζωὴν μας κλέος ἀγήρατον = δόξαν ἄφθιτον. Ὁ Εὐριπίδης διδάσκει ὅτι ἡ ἀρετὴ εἶναι διδακτὴ, εἶναι γνῶσις καὶ ὅτι ἡ δύναμις τῆς εἶναι διττὴ : α') τὸ αἰδεῖσθαι = ἡ δημιουργία τοῦ ἠθικοῦ συναισθήματος, β') ἡ δημιουργία τῆς δυνάμεως τοῦ διακρίνειν τὸ καθῆκον, τὸ πρακτέον· ὅταν δ' ἐπιτύχη τις ταῦτα, τότε ἡ κοινὴ γνώμη δίδει εἰς τὴν ζωὴν μας δόξαν αἰωνίαν. Ἐξετασθείσης γενικῶς τῆς ἀξίας τῆς ἀρετῆς ὁ Χορὸς μεταβαίνει εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ τὸν καθορισμὸν τῆς σκοπιμότητος τῆς ἀρετῆς δι' ἀμφοτέρω τὰ φύλα. (ἔστι) μέγα τι (λιτ.) ἔχει πολὺ μεγάλην σκοπιμότητα θηρεύειν ἀρετὰν = ἡ ἐπιδιώξεις ἀρετῆς, ἥθους χρηστοῦ γυναιξί μὲν (γιγνομένην) κατὰ Κύπριν κρυπτὰν = διὰ τὰς γυναικίαις μὲν συνισταμένης εἰς τὴν συζυγικὴν πίστιν ἐντὸς σκοτεινοῦ συζυγικοῦ θαλάμου, ἐν ἀνδράσι δ' αὖ ἐνὼν ὁ μυριοπληθῆς κόσμος αὖξει πόλιν μείζω (προλ. κατηγ.). κόσμος = τὸ πνεῦμα τῆς τάξεως, ἡ ἠθικὴ εὐκοσμία, ἐνὼν ὁ μυριοπληθῆς = ἐὰν ὑπάρχη εἰς τὴν μεγάλην πλειονοψηφίαν τῶν ἀνθρώπων, αὖξει μείζω πόλιν = προάγει τὸ μεγαλεῖον τῆς πόλεως. Ἡ ἔννοια : Ἡ ἀρετὴ διὰ τὰς γυναικίαις εἶναι ἡ συζυγικὴ πίστις· διὰ τοὺς ἀνδρας ἡ ἠθικὴ εὐκοσμία, τὸ πνεῦμα τῆς τάξεως.

Ἐπωδὸς (573 - 589)

ἔμολες = ἤλθεσ. ἦτε = ἐκεῖθεν ὅπου. σύ γε = ναὶ σύ. ἐτράφης βουκόλος (κατηγ.) παρὰ μόσχοις Ἰδαίαις ἀργενναῖς συρίζων βάρβαρα, πνέων καλάμοις μιμήματα Φρυγίων αὐλῶν Ὀλύμπου. ἀργεννὸς = λευκός. Ἰδαῖος = ὁ τῆς Ἰδῆς, ὄρους τῆς Τροίας Ν.Α. τοῦ Ἰλίου. συρίζω βάρβαρα = παίζω μὲ τὴν σύριγγα βαρβαρικὰ κομμάτια. πνέω καλάμοις = παίζω μὲ τὰ σουραῦλια μιμήματα Φρυγίων αὐλῶν Ὀλύμπου = ὅπως ἔπαιζεν ὁ Ὀλυμπος μὲ τοὺς Φρυγίους αὐλοὺς. Βάρβαρα ἐσύριζεν ὁ Πάρις· διότι ἦτο Τρῶς· κατὰ τὸν Εὐριπίδην οἱ Τρῶες παρίστανται ὡς βάρβαροι, κατὰ τὴν ἀρχὴν : πᾶς μὴ Ἕλλην βάρβαρος. Ὀλυμπος· ἀρχαῖος περίφημος αὐλητῆς καὶ

μουσικός, μαθητής τοῦ Φρυγῶς αὐλητοῦ Μαρσύου, ὅστις ἐξεδάρη ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. Τὰ ἄσματα τοῦ Ὀλύμπου τὰ τανισμένα εἰς αὐτὸν ἔπαιζεν ὁ Πάρις μετὰ τὴν σύριγγα. εὐθηλοὶ βόες = ὠραίους μαστοὺς ἔχοντες βόες. τρέφονται (ἐκεῖ) ὄθι = ὅπου κρίσις θεῶν ἐμένε σε ἅ σε πέμπει Ἑλλάδα (αἰτ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως). πάροιθεν ἐλεφαντοδέτων δόμων = ἔμπροσθεν τῶν ἀνακτόρων τοῦ Μενελάου, τῶν ἐλεφαντοκοσμῆτων, τῶν πολυτελῶν. Ὁ Εὐριπίδης ἔχει ὑπ' ὄψει του ὁμηρικὴν περιγραφὴν τῶν ἀνακτόρων τοῦ Μενελάου. (ἐμένε σε) ὅς ἔδωκας τ' ἔρωτα ἐν ἀντωποῖς βλεφάροισιν τὰς Ἑλένας = ἐνέπνευσας ἔρωτα μέσα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς Ἑλένης ποῦ σὲ ἐκοίταζαν κατὰματα (= ἀντωποῖς). ἔρωτι δ' (ἀντὶ τοῦ τε) αὐτὸς ἐπτοάθης = συνεικινήθης δὲ καὶ σὺ ἀπὸ τὸν ἔρωτα. ὄθεν = κατ' ἀκολουθίαν τοῦτου ἔρις (θεαινῶν) ἄγει Ἑλλάδα (= Ἑλληνικὴν) ἔριν (= πόλεμον) ἐς πέργαμα Τροίας σὺν δορι ναυσί τε. Μετὰ τὴν προηγηθεῖσαν παιδαγωγικὴν θεωρίαν προεβλήθη ἐφαρμογὴ αὐτῆς ληφθέντος ὡς παραδείγματος τοῦ Πάριδος, ὅστις μὴ εὐμοιρήσας τῆς ὀρθῆς ἀγωγῆς, προτιμήσας δ' ἄμετρον καὶ ἀνόσιον ἔρωτα, ἐγένετο αἰτία τοῦ ὀλέθρου τῆς πατρίδος του καὶ πρόξενος συνάμα συμφορῶν εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς. Σημείωσον ἐν τῇ ἐπωδῷ (οὕτω καλεῖται τὸ ἐρμηνευθὲν τμήμα 573 - 589) τὴν εἰδυλλιακὴν σκηνὴν 574 κ.έ., ἣν ἐμβάλλει ὁ τραγικός, ὡς καὶ πολλαχοῦ ἀλλαχοῦ εἰς τὰ δράματα τοιαύτας ἐμβάλλει σκηνάς, φυσιολάτρης ὦν. Παρέρχονται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παραδου εἰς τὴν ὀρχήστραν ἡ Κλ. καὶ ἡ Ἴφ. ἐποχοῦμεναι καὶ ἄλλος Χορὸς ἐξ ἀνδρῶν Ἀργείων πλησιάζει μετὰ εὐλάβειαν πρὸς τὰς ἡγεμονίδας. Ἡ πρώτη λέξις, τὴν ὁποίαν λέγει, εἶναι (590) ἰῶ ἰῶ, ἐπιφ. σχετλιασμοῦ, ἀχ ἄχ, καὶ χαρᾶς· αἱ ἡγεμονίδες ἐκλαμβάνουν τὸ ἰῶ ἰῶ ὡς ἐπιφώνημα χαρᾶς, ὁ δὲ θεατῆς ὡς ἐπιφώνημα σχετλιασμοῦ.

Χορὸς ἀνδρῶν Ἀργείων (590 - 597)

εὐδαιμονίαι μεγάλων (ὑποκ.) (εἰσι) μεγάλοι = τῶν τρανῶν ἢ εὐτυχία εἶναι μεγάλη. Σημείωσον τὴν ἐπαναδίπλωσιν. Καὶ ἀμέσως ἐπακολουθεῖ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἄνω γενιχῆς παρατηρήσεως ἐν τῇ προκειμένῃ εἰδικῇ περιπτώσει. ἴδετε = κοιτάξατε τὴν τοῦ βασιλέως ἀνασσαν ἐμὴν Ἴφιγένειαν· βασιλέως ἀνασσα = ἡ βασιλόπισς. Κλυταιμῆστραν τε τὴν Τυνδάρεω (κόρη)· αἱ αἰτ. κατὰ πρόβληψιν

ἀντὶ ὀνομαστικῆς. ὡς ἐκ μεγάλων ἐβλαστήκασιν = πόσον μεγάλων οἰκογενειῶν βλαστοὶ εἶναι. ἐπί τε (ὡς) εὐμήκεις τύχας ἤκουσι = καὶ εἰς πόσον ὑψηλὰ σκαλοπάτια τῆς μοίρας ἔχουν ἀναβῆ. εὐμήκεις τύχας· δισήμερον καὶ τοῦτο· φαίνεται ὅτι ὁμιλεῖ διὰ τὸν ζηλευτὸν γάμον, ἀλλ' ὁ θεατὴς ὑπονοεῖ τὴν τραγικὴν μοῖραν τῆς κόρης. Τοῦ δισήμου τὴν ἐκδοχὴν εὐνοεῖ ἡ λέξις τύχη, ἥτις εἶναι μέση λέξις. θεοὶ γ' οἱ κρείσσοι... θνατῶν· ἡ σειρά : οἱ κρείσσοι οἱ τ' ὄλβοφόροι (εἰσὶ) θεοὶ (κατηγ.) τοῖς οὐκ εὐδαίμοσι θνατῶν (δοτ. τῆς κρίσεως). οἱ κρείσσοι = οἱ ἰσχυροί, οἱ ἔχοντες τὰς ὑψηλὰς θέσεις. ὄλβοφόροι = οἱ ὄλβιοι, οἱ πλούσιοι. οἱ οὐκ εὐδαίμονες· κατὰ λιτότητα = οἱ δυστυχεῖς.

Χορὸς γυναικῶν (598 - 606)

στῶμεν = ἄς σταθῶμεν. ἔκγονα θρέμματα Χαλκίδος = γεννήματα καὶ θρέμματα τῆς Χαλκίδος. δεξώμεθα ὄχων ἀπο τὴν βασιλείαν ἐπὶ γαίαν = ἄς ὑποδεχθῶμεν τὴν βασιλίαν (κατερχομένην) ἀπὸ τὸ ἄρμα κάτω εἰς τὴν γῆν. μὴ σφαλερῶς = κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὥστε νὰ μὴ σφαλῆ, νὰ μὴ γλιστρήσῃ. ἀγανῶς δὲ (δεξώμεθα) χεροῖν μαλακῆ γνώμη. ἀγανός = μαλακός μαλακῆ γνώμη = τρυφερὰ αἰσθήματα. μὴ ταρβήσῃ = ἵνα μὴ φοβηθῆ, τρομάξῃ. μηδὲ θόρυβον μηδ' ἐκπληξιν παρέχωμεν = μηδὲ ἐνοχλήσωμεν καὶ παραξώμεν. Μεγάλῃ τοῦ Χοροῦ ἡ εὐλάβεια. ξεῖναι ταῖς Ἀργείαις ξεῖναις = ξέναι ἡμεῖς τὰς Ἀργείας ξέναις σημειώσαν τὴν ἀναδιπλώσαν ξεῖναι - ξεῖναις. Ὁ Εὐριπίδης πολὺ ἀγαπᾷ τὰς ἀναδιπλώσεις.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (607 - 750)

α') 607 - 641

ὄρνις = οἰωνός. ὄρνιθα αἴσιον ποιούμεθα = θεωροῦμεν ὡς αἴσιον οἰωνόν· ὁ πληθ., διότι ἡ Κλυτ. ὁμιλεῖ ἐξ ὀνόματος ὅλης τῆς οἰκογενείας. τόνδ'· καθ' ἔλξιν ἀντὶ τοῦ τότε = τὸ ἐξῆς, ἐπεξηγούμενον διὰ τῶν : τὸ σόν τε χρηστὸν καὶ λόγων εὐφημίαν = τὴν φιλόφρονα προὔπαντήσιν σου καὶ τοὺς εὐοίωνους λόγους σου. ἔχω ἐλπίδα τινὰ (λιτότης) = εἶμαι πολὺ αἰσιόδοξος. ὡς πάρειμι ἐπ' ἐσθλοῖσι γάμοις = ὅτι ὁ γάμος, δι' ὃν ἔχω ἔλθει, εἶναι αἴσιος. νυμφαγωγός = ὁ

συνοδούων τὴν νύμφην· **νυμφαγωγός** λέγεται ἡ μήτηρ τῆς νύμφης ἢ συνοδούουσα τὴν κόρην τῆς ἀγομένην ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ καθ' ἄλλην τὴν διαδρομὴν ἀπὸ τῆς οἰκίας τῆς μέχρι τῆς οἰκίας τοῦ γαμβροῦ. **πορευῶ** ἔξω = ἐξάγω· **πορευέτε**· ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς δούλους τοῦ τὴν συνώδευον. **φερνὴ** = ἡ προῖξ. **πέμπω** = φέρω. **εὐλαβοῦμαι** = πιάνω καλά, προσέχω. **μέλαθρον** = ἡ σκηνὴ τοῦ Ἀγαμέμνονος. Ἡ ἐκφόρτωσις τῆς φερνῆς πόσῃν ἰλαρότητα θὰ προεκάλεσεν εἰς τὸ θέατρον! Ἀλλὰ συγχρόνως βλέπομεν τοὺς θεατὰς νὰ κινῶν τὴν κεφαλὴν διὰ τὸν ἐπικείμενον μαῦρον γάμον. Ἡ Κλυταιμῆστρα δι' ὅλα φροντίζει. **λεῖπε πωλικούς ὄχους** = κατέβα ἀπὸ τὸ ὄχημα, τὸ συρόμενον ἀπὸ πόλους, ἵππους. **τίθημι κῶλον** = πατώ. **κῶλον** = πούς. **ἄβρος** = λεπτός, χαριτωμένος. **νεάνιδες**· ἀπευθύνεται πρὸς τὰς γυναῖκας τοῦ Χοροῦ, αἱ ὁποῖαι θὰ εἶχον συρρεύσει περὶ τὴν ἄμαξαν. **ἐνδιδωμι χερὸς στηρίγματα** = δίδω τὴν χεῖρα ὡς στηρίγμα. **ὡς ἂν ἐκλίπω**· τελ. πρότασις. **θάκος** (195) **ἀπήνη** (147). **αἱ δὲ** = ἄλλα δέ. **ὄμμα πωλικόν** = οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ἵππων. **φοβερὸν**· ἐπὶ παθ. ἐννοίας· **δειλὸν** = τρομάζουν εὐκολά. **ἀπαράμυθον** = μὴ ἐπιδεικτικὸν παραμυθίας (καταπραΰνσεως)· οἱ ἵπποι, εὐρισκόμενοι εἰς περιβάλλον ἀσύνηθες, ὑπῆρχε φόβος νὰ ἀφηνιάσουν. **λάζυμαι καὶ λάζομαι** = λαμβάνω. Ὁρέστην· χάριν τῶν θεατῶν. **δαμείς ὄχω πωλικῶ**· = ζαλισθεῖς ἀπὸ τὰς κινήσεις τῆς ἄμαξης; **ἔγειρ'** (ε) = ἐγείρου. **ἔφ' ὑμέναιον ἀδελφῆς** = διὰ τὸν γάμον τῆς ἀδελφῆς σου. **εὐτυχῶς** = τύχη ἀγαθῆ = καλορρίζικος νᾶναι. **κῆδος ἀγαθοῦ ἀνδρὸς λήψει** = θὰ κάμῃς γαμβρὸν καλὸν ἄνθρωπον (θὰ συμπεθεριάσῃς μὲ καλὸν ἄνθρωπον). **ἔσθλος αὐτὸς ὦν** = ὅπως καὶ σὺ εἶσαι εὐγενής. **τὸ γένος** = ὁ γόνος, ὁ υἱός. **καθίστω**· προστ. ἀντὶ **καθίστασο** = τοποθετήσου. **δεῦρο**· παρακειλ. πρὸ τοῦ καθίστω. **ἔξῃς ποδός μου** = δίπλα ἀπὸ τὰ πόδια μου. **πρὸς μητέρα** = εἰς τὸ πλευρὸν τῆς μητρός. **θές με μακαρίαν ξέναις ταῖσδε** = κάμε με εὐτυχισμένην στὰ μάτια τῶν ξένων αὐτῶν ἐδῶ. **προσείπωμεν τοῦ προσαγορεύω** = χαιρετίζω. **ὦ σέβας ἐμοὶ μέγιστον** = τρισέβαστέ μου· ἢ προσφώνησις πανηγυρικῆ. **οὐκ ἀπιστοῦσαι** (λιτ.) = πρόθυμα συμμορφούμεναι. **ἔφετμή** = παραγγελία. **ὑποτρέχω τινά** = προλαμβάνω τινά· ὀργισθῆς δὲ μὴ· παρένθεσις. **προσβάλλω στέρνα πρὸς στέρνα** = ἐναγκαλιζομαι. **ὑποδραμοῦσα** = σπεύσασα. **περιβάλλω στέρνα** = ἐναγκαλιζομαι. **διὰ χρόνου** = ὕστερα ἀπὸ τόσον καιρὸν. **ποθῶ ὄμμα σὸν** = εἶχα καιρὸν νὰ

σὲ ἴδω. **χρῆ** (περιβαλεῖν). **φιλοπάτωρ εἶ** = ἀγαπᾷς τὸν πατέρα πολὺ· ἀπότομος ἢ ἀντίθεσις πρὸς τὰ κακοῦργα σχέδια τοῦ πατρός. **μάλιστα παιδῶν** = περισσότερον ἀπὸ ὅλα τὰ παιδιὰ. **ὅσους ἐγὼ (ἔ)τεκον τῷδε** = μετὸν πατέρα σου ἐδῶ. **ἀσμένῃ** = μετὰ χαρὰν. **καὶ πατήρ** (ἐσεῖδέ σε). **τόδ' ἴσον ὑπὲρ ἀμφοῖν λέγεις** = αὐτὸ ποὺ λέγεις ἰσχύει ἐξ ἴσου καὶ διὰ τοὺς δύο. "Ὅρα ὅτι αἱ λέξεις ἀποσπῶνται μετὰ δυσκολίαν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ πατρός.

β') 642 - 671

εὖ ἐποίησας ἀγαγὼν = καλὰ ἔκαμες καὶ μετὰ ἔφερες. **οὐκ οἶδ'** ὅπως φῶ τοῦτο καὶ μὴ φῶ· ὅπως φῶ (ὅπως) μὴ φῶ· πλάγια ἐρωτ. προτ. ἐκ τοῦ οὐκ οἶδα = ἂν πρέπει νὰ εἰπῶ καὶ ἢ ὄχι ὡς πρὸς τοῦτο. **ἔα** (317) = περιεργον. **ἔκηλος** = ἡσυχος. **ὡς οὐ βλέπεις ἔκηλον**· ἐπιφώνησις = μετὰ τί ἀνήσυχον βλέμμα βλέπεις. **ἀσμενός μ' ἰδῶν** = ἐνῶ, καθὼς εἶπες (641), μετὰ εἶδες μετὰ χαρὰν. **πόλλ' ἀνδρὶ βασιλεῖ καὶ στρατηλάτῃ μέλει** = ὁ βασιλεὺς καὶ στρατηλάτης ἔχει πολλὰς φροντίδας· πρβλ. "Ὀμηρον : οὐ **χρῆ** παννύχιον εὐδεῖν βουληφόρον ἄνδρα, **ῶ** λαοὶ τ' ἐπιτετράφαται καὶ τόσα μέμηλε. **γίγνομαι παρά τινι** = συγκεντρώνω τὴν προσοχὴν μου εἰς τινά. **μὴ ἐπὶ φροντίδας τρέπου** = μὴ σὲ ἀπορροφοῦν αἱ φροντίδες. **εἰμὶ παρά σοί**· ὄντως μόνον ἢ θυσία τῆς κόρης τὸν ἀπασχολεῖ. **μεθίμη ὄφρυν** = πάύω νὰ εἶμαι σκυθρωπός. **ἐκτείνω ὄμμα φίλον** = γίνομαι εὐθυμός. **ἰδοῦ γέγηθα ὡς γέγηθα ὀρῶν σε** = ἰδοῦ χαίρω, ὅπως χαίρω τὴν στιγμὴν ποὺ σὲ κοιτάζω. **γέγηθα ὡς γέγηθα**· ἡ εὐφροσύνη αὐτῆ ἔκφρασις εἶναι συνήθης εἰς τὴν τραγωδίαν, διὰ νὰ ἀποφευχθῆ ἔκφρασις κακοῦ, τὸ ὁποῖον ἀποσιωπῶμεν· πρβλ. Μήδειαν : **ἐσμέν οἶόν ἐσμεν**. **κάπειτα** = καὶ ἔπειτα· ἐν ἐρωτῆσει σημαίνει κατάπληξιν. **λείβω** = χύνω. **ἡ 'πιουῶ** ἀπουσία = ἡ ἐπιουῶσα ἀπουσία ἡμῖν μακρὰ (ἔσται) = ὁ χωρισμός μας, ποὺ θὰ ἀκολουθήσῃ κατόπιν, θὰ εἶναι μακρός. **ἡμῖν** δοτ. ἡθικῆ. Σημείωσον τὴν παρήχησιν καὶ τὸ δίσημον· ἡ Ἰφιγένεια φαντάζεται τὸν μακρὸν ἐκ τοῦ γάμου χωρισμόν· ὁ Ἀγαμέμνων τὸν ἐκ τῆς θυσίας. **νῦν** = λοιπὸν θὰ εἴπωμεν ἀσύνετα (ἀνοησίες) **εἰ σέ, γ' εὐφρανῶ** = ἂν πρόκειται νὰ σὲ εὐχαριστήσω. **παπαῖ!** τὸ **σιγᾶν οὐ σθένω**, λέγει καθ' ἑαυτὸν ἔχων ἀπεστραμμένον τὸ πρόσωπον· διὰ τοῦ **σέ δ' ἦνεσα** (σὲ ἐπαινῶ, σὲ θαυμάζω διὰ τὴν ἄγνοιάν σου)

στρέφεται πάλιν πρὸς τὴν κόρη. παπαῖ ἐπιφώνημα σχετλιασμοῦ : φρίκη, φρικτόν. ἐπὶ τέκνοις σέθεν = κοντὰ στὰ παιδιά σου. θέλω γε = ναὶ τὸ θέλω. ἀλγύνομαι = λυποῦμαι. οὐκ ἔχων τὸ θέλειν = γιατί δὲν ἔχω στὸ χέρι μου τὸ θέλειν αὐτό. λόγχοι = τὰ ὄπλα, ὁ πόλεμος, τὰ Μενέλεω κακὰ = τὸ κακὸν ποῦ ἐδημιούργησεν ὁ Μενέλαος μετὰ τὸ πάθημά του. ἄλλους ὀλεῖ πρόσθ' ἄμ'ε διολέσαντ' ἔχει = ἂ ἐμὲ διολέσαντα ἔχει ὀλεῖ ἄλλους πρόσθε· διολέσαντ' ἔχει περιφρασὶς παρακειμένου· ὡς πρὸς τὴν φράσιν καὶ τὴν ἔνοιαν πρβλ. Σοφ. Ἄντιγ. ἦδε θανοῦσ' ὀλεῖ τινα. ὡς πολὺν χρόνον ἀπῆσθα (ἦσο ἀπάν) ἐν Αὐλίδος μυχοῖς· ἐπιφώνησις. Κατὰ τὴν Ἰφιγ. ὁ πατὴρ χαρακτηρίζει ὡς ὀλεθρόν του τὴν μακρὰν ἐν Αὐλίδι παραμονήν, ποῦ εἶναι δι' αὐτὴν ἀνεξήγητος. ἴσχει με = με κρατεῖ κάτι. μὴ στέλλειν στρατόν = νὰ μὴ δίδω διαταγὴν πρὸς ἀπόπλουν. οἰκίζομαι = ἔχω κατοικίαν. οὐ = ἐκεῖ ὅπου. μακρὰν (ὄδον) ἀπαίρεις = κάνεις μακρινὸ ταξίδι. εἰς ταυτὸν σύ γ' ἦκεις σῶ πατρί = σὺ καὶ ὁ πατέρας σου εὐρίσκεσθε εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν· δίσσημος ὁ στίχος : καὶ οἱ δύο ἔχομεν νὰ κάμωμεν μακρινὸ ταξίδι· ἂν φύγω μακρὰν, θὰ φύγῃς καὶ σὺ μακρὰν (εἰς τὸν Ἄδην). καλὸν = εὐπρεπές. ἔπεστι καὶ σοὶ πλοῦς = ἔχεις καὶ σὺ νὰ ταξιδεύῃς. ἵνα μνήσει πατρός = ὅπου θὰ ἔχῃς ζωντανὴν τὴν ἀνάμνησιν τοῦ πατρός· μνήσει· μέλλ. τοῦ μιμνήσκομαι. μόνῃ μονωθεῖσα· πλεονασμός. οὐ πού μ' ἐς ἄλλα δώματα οἰκίζεις, πάτερ; = δὲν πιστεύω νὰ με ἀποκαθιστᾷς εἰς ἄλλην οἰκογένειαν ;

γ') 672 - 693

θῦσαί με — θυσίαν τινά· τὸ θῦσαι ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχου μετὰ βάρους. θυσίαν τινὰ λιτότης· τὸ ἀόριστον, ἵνα μὴ ἐνοήσῃ ἡ Ἰφιγ. ξὺν ἱεροῖς = μαζὶ μετὰ τὴν θυσίαν τὸ εὐσεβές = ἡ πιστὴ ἐκπλήρωσις τῶν θρησκευτικῶν τύπων. εἶσει σύ· ἔχε ὑπομονήν, θὰ τὰ μάθῃς ὅλα, θὰ τὰ ἰδῇς (εἶσει μέλλ. τοῦ οἶδα). χέρνιβες = τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ· ἐδῶ ὁ βωμός. ἐστήξεις πέλας· δίσσημον, δηλ. ὡς θῦμα — ὡς θεατής. ζηλῶ σε τοῦ μηδὲν φρονεῖν = σὲ ζηλεύω διὰ τὴν τελείαν ἀγνοίαν σου. μᾶλλον ἢ μ'ε = παρὰ τὸν ἑαυτὸν μου ποῦ τὰ ξέρω ὅλα. ὀφθῆναι κόραις = διὰ νὰ σὲ ἴδουν τὰ κορίτσια. μέλλουσα δαρὸν (= δηρὸν) χρόνον = μακρὸν χρόνον ἀποικήσειν πατρός· ἀποικῶ = κατοικῶ

μακρὰν. ὡς ἄχθος ἐγένετο = τί βάρος ἔγινε. ταχεῖα νοτὶς διώκει μ' ὀμμάτων ψάυσαντά σου· νοτὶς ὀμμάτων = δάκρυα τῶν ὀφθαλμῶν διώκει με = μὲ βάζουν ἐμπρός, μόλις σὲ ἐθώπευσα. σὲ παραιτοῦμαι τάδε = σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρήσῃς διὰ τὴν στάσιν μου αὐτὴν ἐδῶ· τὸ τάδε ἐπεξηγεῖται διὰ τῆς αἰτιολ. κατ' ἔννοιαν προτάσεως εἰ κατωκτίσθην ἄγαν = διότι ἡσθάνθην βαθεῖαν συμπάθειαν. Λήδας γένεθλον· ἡ τρυφερότης πρὸς κολακείαν καὶ ἐξαπάτησιν. ἀποστολαὶ = ἡ ἀποκατάστασις κόρης μακάρια = εἶναι εὐτυχὲς γεγονός. δάκνουσι = λυποῦσι. πολλὰ μοχθήσας· διὰ τὴν ἀνατροφήν· σκοπίμως ἐτέθησαν αἱ λέξεις ἐν τέλει, διὰ νὰ ἐξηγήσουν τὸ ἄλλως τοῦ πατρὸς. πείσεσθαι· μέλλ. τοῦ πάσχω. ὥστε μὴ σε νουθετεῖν· τὸ μὴ πλεονάζει. νουθετῶ = κάμνω ὑποδείξεις· εἰς τὸ πείσεσθαι ἢ χροιν. πρότασις : ὅταν κλπ. τάδε = ὅ,τι τώρα σὺ πάσχεις, ὁ νόμος = ἡ συνήθεια. τῷ χρόνῳ· ἡ δοτικὴ ἐκ τῆς σὺν τοῦ συνισχνανεῖ· ὁ νόμος σὺν τῷ χρόνῳ = ἡ συνήθεια ὅπως καὶ ὁ χρόνος ἰσχνανεῖ : θὰ μαρᾶνῃ, θὰ ἀφανίσῃ αὐτὰ, τοὺς θρήνους.

δ') 695 - 724

τοῦνομα... κατήνεσας· ἡ σειρά : οἶδα τοῦνομα (ἐκείνου) ὄτω παῖδα κατήνεσας· καταινῶ = δίδω τὴν συγκατάθεσίν μου, μνηστεύω. Γνωρίζει τὸ ὄνομα τοῦ γαμβροῦ ἢ Κλυτ., ἀλλὰ ζητεῖ ἀκριβεστέρας πληροφορίας. χῶπόθεν = καὶ ὀπόθεν (ἐστίν). Ἄσωπος· πατάμιος θεός, υἱὸς τοῦ Ὀλκιστοῦ. ταύτην τίς θνητῶν ἢ θεῶν ἔξευξεν ; (ἔλαβεν ὡς σύζυγον). πρόμον = πρῶτον, βασιλέα. Οἰώνη· οὕτως ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι ἢ Αἴγινα. τοῦ Αἰακοῦ δὲ τίς παῖς κατέσχε δώματα ; ἔγινε κύριος τοῦ οἴκου, ποῖον ἀφῆκε κληρονόμον ὁ Αἰακός ; θεοῦ (= Νηρέως) διδόντος = ἐκόντος ἢ βία θεῶν ; = ἡ παρὰ τὴν θέλησιν τῶν θεῶν ; Ζεὺς ἠγγύησε = ἐμνήστευσε καὶ δίδωσ' ὁ κύριος· ὁ ἀρμόδιος, δηλ. ὁ πατήρ. Ἴνα συναφθῇ γάμος, ὥφειλε νὰ προηγηθῇ τῶν γάμων ἡ ἐγγύη ἢ ἐγγύησις, συμβόλαιον μεταξὺ τοῦ μνηστῆρος καὶ τοῦ πατρὸς τῆς κόρης ἢ τοῦ νομίμου ἀντιπροσώπου του, τοῦ κυρίου. Διατί ὁ Ζεὺς ἔδωκε τὴν Θέτιν εἰς τὸν Πηλέα ἰδὲ Ὀμήρ. Α 516. ποῦ γαμεῖ νιν = ποῦ ἐτέλεσε τοὺς γάμους μὲ αὐτήν ; ἢ κατ' οἶδμα (περιλήπτικόν) πόντιον ; = ἡ εἰς τὰ κύματα τοῦ πόντου ; ἴνα = ἐκεῖ ὅπου σεμνὰ βάθρα = ἱερὰ θεμέλια. Πήλιον· δασῶδες ὄρος κατὰ τὰ ἀνα-

τολικά τῆς Θεσσαλίας, Ν. τῆς Ὀσσας. ὤκισμαι = ἔχω κατοικίαν, εἶμαι ἐγκατεστημένος. **Κενταύρειον γένος** = τὸ γένος τῶν Κενταύρων. *Περὶ Κενταύρων* ἰδὲ Ὅμηρ. Α 263 - 268. **δαίνυμι γάμους** = τελῶ τὸ γαμήλιον συμπόσιον. **Χείρων** (209). **φεῦ** = θαυμάσια. **χῶ διδούς τὸν παῖδα** = καὶ ὁ διδούς τὸν παῖδα, ὁ Πηλεΐδης. **τοιόσδε ἀνὴρ ἔσται πόσις τῆς παιδός. οὐ μεμπτός** (λιτότης) = ἐξαιρέτος. **Ἀπιδανός** = παραπόταμος τοῦ Θεσσαλικοῦ Πηνειοῦ. **ἀπάγω** = συνοδεύω ἀπὸ τῆς πατρικῆς στέγης. **ῥοι** = τὰ ῥοια, ἡ χώρα. **ὁ κεκτημένος** = ὁ κύριος. **εὐτυχοίτην** = εἶθε νὰ εὐτυχοῦν, τὴν εὐχὴν μου, καλὴ τύχη νὰ ἔχουν, ὁ Ἀχιλ. δηλ. καὶ ἡ Ἰφιγένεια. **γαμεῖ· μέλλων** = θὰ τελέσῃ τοὺς γάμους του. **κύκλος σελήνης** ἢ πανσέληνος. **εὐτυχῆς** = φέρων τὴν εὐτυχίαν. **προτέλεια** (ἱερὰ) **παιδός** = ἡ προκαταρκτικὴ διὰ τὸν γάμον θυσία. **μέλλω** = τὸ ἔχω ὑπ' ὄψει. **(ἐ) πὶ ταύτη καὶ καθέσταμεν τύχη** = αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ ζήτημα μὲ ἀπασχολεῖ τώρα. **τύχη· δίσσημον** ὁ Ἀγαμ. θὰ σφάζῃ, ἀλλὰ θὰ σφάζῃ τὴν κόρη. **(δαίσω) θύσας γε θύματα ἀμέ χρη θῦσαι θεοῖς**· τὸ ἀμέ = ἃ ἐμέ· δίσσημον. Ἡ Κλ. ἀπερροφημένη ἀπὸ τὸν γάμον δὲν δίδει προσοχὴν εἰς τὰς ὑπόπτους ἐκφράσεις τοῦ ἀνδρός τῆς. **ἡμεῖς** = ἐγὼ καὶ σύ. **θοῖνη** = εὐωχία. **τίθημι θοῖνην** = παραθέτω συμπόσιον. **καλῶς ἀναγκαίως τε** = καὶ καλὰ καὶ ἀσχημα κατ' ἀνάγκην, ἀφ' οὗ διαφορετικὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ; στὴν ἀκρίβεια τοῦ νεροῦ καλὸ ἔν' καὶ τὸ χαλάζι. **συνενέγκοι δ' ὄμως** = ἐν τούτοις ἅς τὰ φέρῃ καὶ ὁ θεὸς δεξιὰ.

ε') 725 - 750

οἶσθ' οὖν ὁ δρᾶσον = οἶσθα οὖν ὁ βούλομαι δρᾶσαί σε ; τί χρῆμα ; = τί πρᾶγμα ; **πέισεσθαι σέθεν**· τὸ πείθομαι πρὸς γενικὴν κατὰ τὸ ἀκούειν. ὁ **νυμφίος**· ὁ λόγος διακοπεῖς ὑπὸ τῆς Κλυτ. συνεχίζεται εἰς τὸν στίχον 730. **χωρὶς μητρὸς τί (ἐκείνων) δράσετε, ἀμέ δρᾶν χρεῶν ;** **τηνικαῦτα** = τότε. **τυγχάνω** (ὦν) = εὐρίσκομαι. **τημελῶ** = φροντίζω, περιποιῶμαι· προβλ. ἀτημέλητος. **λιποῦσα παῖδα**· ἐνόησον τὸ χωρήσομαι. **ἀνέχω φλόγα** = κρατῶ ὑψηλὰ τὴν γαμήλιον λαμπάδα. **οὐχ ὁ νόμος οὔτος**· τὸ οὔτος καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ νόμος ἀντὶ τοῦτο· οὐ τοῦτό ἐστὶν ὁ νόμος = δὲν εἶναι ἡ τάξις αὐτή. **φαῦλος** = ἀσήμαντος. **ἐξομιλοῦμαι** = γυρίζω ἔξω τοῦ οἴκου μέσα στὸν κόσμον. **οὐ καλὸν· καλόν**· διαξιφισμοί· ὁ ἐρεθισμὸς τῆς

Κλυτ. ἐπιτείνεται. Ἀμφότεροι παρωδοῦν ἑκάτερος τὴν σύνταξιν τοῦ ἄλλου 735, 736, 737. **ὄχυροῖσι παρθενῶσι φρουροῦνται καλῶς**· οἱ πληθ., τὸ ἐπίθ. **ὄχυροῖσι**, τὸ φρουροῦνται ἐξείρουν τὴν ἀσφάλειαν τῶν παρθένων καὶ καθιστοῦν περιττὴν τὴν παρουσίαν τῆς Κλυτ. **πιθοῦ**· τελεσίγραφον. **ἄνασσα Ἀργεῖα θεά** = ἡ Ἥρα. **παρθένος νυμφίος** = ἡ μελλονύμφος. **μάτην ἦξ (α)** = ἀδίκως ἐβιάσθην. **ἀποστεῖλαι ἐξ ὀμμάτων** = νὰ τὴν ἀπομακρύνω, διὰ νὰ μὴ τὴν βλέπω. **σοφίζομαι** = διαρκῶς μηχανεύομαι. **πορίζω τέχνας** = ἐφευρίσκω τεχνάσματα. **πανταχῇ νικώμενος** = πανταχοῦ ἀποτυγχάνων. **ἐξιστορῶ** = ἐξετάζω. **θυηπόλος** = ὁ μάντις. **τὸ τῆς θεοῦ φίλον** = τὴν θέλησιν τῆς θεᾶς. **ἐμοὶ οὐκ εὐτυχές** = κακὸν τῆς κεφαλῆς μου. **μόχθον Ἑλλάδος**· παράθεσις = βάσανα χάριν τῆς Ἑλλάδος. **ὁ σοφός** = ὁ ἔξυπνος. **τρέφω** = ἔχω. **χρηστός** (χρηῆσθαι) = πειθαρχικός. **ἀγαθὴ γυνὴ** = περιορισμένη ἀρετὴ τῆς γυναικὸς ἐν Ἀθήναις ἐθεωρεῖτο ὁ περιορισμὸς ἐντὸς τοῦ οἴκου. **ἦ** = εἰ δὲ μή.

Τὸ ἐρμηνευθὲν τμήμα τὸ διαλογικὸν ἀπὸ 607 - 750, τὸ ὅποῖον ἀκολουθεῖ μετὰ τὸ Α' στάσιμον, καλεῖται Β' ἐπεισόδιον, ἀποτελοῦν τὴν Γ' προᾶξιν τῆς τραγωδίας.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (751 - 800)

Στροφή (751 - 761)

ἦξει δὴ κ.έ. Ἡ σειρά: ἦξει δὴ ἄγυρις στρατιᾶς Ἑλλάνων ἀνά τε ναυσὶν καὶ σὺν ὀπλοῖς Σιμόντα καὶ δίνας ἀργυροειδεῖς ἐς Ἴλιον τὸ Τροίας Φοιβῆιον δάπεδον. δὴ = ἐντὸς ὀλίγου. ἄγυρις στρατιᾶς Ἑλλάνων = ὁ συγκεντρωθεὶς στρατὸς τῶν Ἑλλήνων. ἀνά ναυσὶν = ἐπιβαίνων πλοίων. ὄπλα = αἱ πεζικαὶ τῶν ὀπλιτῶν δυνάμεις ἢ φράσις = στόλος καὶ στρατός. **Σιμόντα καὶ δίνας ἀργυροειδεῖς**· ἐν διὰ δυοῖν = **Σιμόντα δινῆεντα ἀργυροειδῆ** = **Σιμόντα ἀργυροδίνην**· αἰτ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως. **Ἴλιον**· ἐπεξήγησις τοῦ **Σιμόντα**, ἀκριβέστερος δὲ διορισμὸς τὸ **Ἴλιον τοῦ Τροίας**. **Τροίας Φοιβῆιον** (= ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Φοίβου Ἀπόλλωνος διατελοῦν) **δάπεδον** = ἔδαφος, χώρα. **Σιμόεις**· μικρὸς ποταμὸς τῆς Τροίας, πηγάζων ἐκ τῆς Ἰδῆς καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Σκάμανδρον. **Φοιβῆιον**· ὁ

Φοῖβος ἦτο πολιοῦχος τοῦ Ἰλίου ἔχων ναὸν ἐν τῇ ἀκρόπολει, κτίσας μετὰ τοῦ Ποσειδῶνος τὰ τεῖχη τῆς πόλεως. Ἴνα· τοπ. ἀκούω = ἀκήχασα. **ρίπτω** = τινάσσω γῦρο. **χλωρόκομος** = ὁ ἔχων χλωρὰν κόμην, φύλλωμα = ὁ καταπράσινος. **δάφνας(- ης) μαντόσுνοι ἀνάγκαι** = μαντικάι ἀσυγκράτητοι ἐμπνεύσεις τοῦ Θεοῦ. **πνέω** = ἐμπνέω, ἐμβάλλω. **Κασσάνδρα**· ὠραιοτάτη κόρη τοῦ Πριάμου λαβοῦσα ἀπὸ τὸν Ἀπόλλωνα τὸ δῶρον τῆς μαντικῆς, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἀνταπεκρίθη εἰς τὸν ἔρωτα αὐτοῦ, ὡς εἶχεν ὑποσχεθῆ, ὁ Θεὸς τὴν κατηράσθη νὰ μαντεύη μὲν τὰ ἀληθῆ, ἀλλὰ νὰ μὴ πιστεύηται. Ὁ Χορὸς τὴν φαντάζεται ἐδῶ εἰς μαντικὴν ἔκστασιν.

Ἀντιστροφή (762 - 772)

πέργαμα = ἡ ἀκρόπολις. Ἄρης μετων. = αἱ πολεμικαὶ δυνάμεις. **πόντιος** = ὁ ἐρχόμενος ἀπὸ τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν. **εὐπρωροι πλάται** = εὐπρωρα πλοῖα· εὐπρωροισι πλάταις εἰρεσία· ἐπιμερισμός· **εἰρεσία εὐπρωρων πλατῶν· εἰρεσία** (ἐρέτης) = κωπηλασία. **Σιμόντιοι ὄχετοί** = τὰ ρεύματα τοῦ Σιμόντος. τὰν **Διοσκούρων** (κασιγνήτην). **ἐκ Πριάμου = ἐκ (γὰς) Πριάμου**. **δορίπonos** = ὁ πονῶν ἐν δορί, ἐν μάχῃ = ὁ πολεμικός.

Ἐπωδός (773 - 780)

πόλις = ἀκρόπολις. **λάινος** (**λᾶας** = λίθος) = λίθινος. **κυκλώσας**· ὑποκ. Ἄρης (764) **δῶρει φονίω** = δῶρατι φονικῶ. **λαιμοτόμος** = ὁ ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ ἀποκοπεῖς. **σπῶ** = ἀποσπῶ. **πόλισμα** = ἀκρόπολις· μετὰ τὸ πόλιν εἶναι περιττόν. **κατ' ἄκρας** = ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον. **τίθημι** = ποιῶ. **κόρας**· τῆς Τροίας. **πολύκλαυτος**· εἰς ἐνεργ. σημασίαν = ὁ χύνων ἄφθονα δάκρυα· ὁμοίως. **πολύκλαυτος (Ἑλένα)**. **ἐσσεῖται**· δωρικὸς μέλλων τοῦ εἰμί = ἔσται. **προλείπω** = προδοτικῶς, ἀπίστως ἀφήνω. Ὁ Χορὸς μὲ ἀδράς γραμμὰς ἀναπαριστᾷ κατὰ φαντασίαν τὴν μέλλουσαν τύχην τῆς πόλεως. Σημείωσον τὸ γραφικώτατον **λαιμοτόμους**. **κυκλώσας - σπάσας - πέρσας**· τὰ τρία στάδια τῆς πτώσεως τῆς πόλεως. **ἐλπῖς** = φόβος. **οἶαν**· εἰς τὸ **ἐλπῖς ἄδε**. **πολύχρυσοι Λυδαί**. Ἡ Λυδία ἦτο πολύχρυσος διὰ τὸν

χρυσορρόαν Πακτωλὸν καὶ οἱ Λυδοὶ ἦσαν διαβόητοι ὡς τρυφηλοὶ καὶ ἠδυπαθεῖς. Ἰστημι ἐλπίδα· κατὰ τὸ ἴστημι μάχην, βοήν, ἰαχήν. μυθεύω = λέγω. παρ' ἰστοῖς = ὅταν θὰ κἀθόνται, θὰ ἐργάζωνται στοὺς ἀργαλειούς. τάδε = τὰ ἐξῆς (ἀναφερόμενα εὐθὺς). ἀπολωτί-ζω = ἀποσπῶ ἄνθος τοῦ λωτοῦ· ἀπολωτιεῖ· εἰς τοῦτο τὸ πατρίδος οὐλομένης = ποῖος θὰ μὲ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὴν πατρίδα μου σὰν ἄνθος ἀπὸ τὸν βλαστόν. τανύσας ῥῦμα = τεντώσας, σύρας σύρσιμον. ῥῦμα· σύστοιχον ἀντικ. τοῦ τανύσας· εὐπλοκάμου κόμας τανύσας ῥῦμα = σύρων με ἀπὸ τὰ μαλλιά τεντωμένην κάτω. δακρυόεν = κατὰ τρόπον προκαλοῦντα δάκρυα. Ὀλη ἡ εἰκὼν πολὺ γραφικὴ καὶ ἐποπτικὴ. Σημείωσον τὸ γραφικώτατον ἀπολωτιεῖ. διὰ σέ· αὐτοτελεῶς ὡς ἀναφώνησις· ὅλα αὐτὰ γίνονται ἐξ αἰτίας σου. τὰν (οὖσαν) γόνον κύκνου δολιχαύχενος· δολιχαύχην = ὁ ἔχων δολιχὸν (μακρὸν) λαιμόν· ἡ Λήδα ἐκ τοῦ Διὸς μεταμορφωθέντος εἰς κύκνον ἐγέννησε δύο ὧά· ἐκ τοῦ ἑνὸς μὲν ἐξεκολάφη ἡ Ἐλένη, ἐκ τοῦ ἑτέρου δὲ ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης, οἱ Διόσκουροι. οἱ ἐν αἰθέρι δισσοὶ Διόσκουροι· νοεῖται ὁ ἀστερισμὸς τῶν Διδύμων. εἰ δὴ φάτις ἔτυμός (ἐστὶ) = ἐὰν αὕτη ἡ φήμη, ὁ μῦθος, εἶναι ἀληθής. ὡς ἔτεκεν...· εἰδ. πρότασις ἐκ τοῦ φάτις. ὄρνιθι = μὲ τὸν κύκνον πταμένῳ = ὅταν ἐπέταξεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς. δέμας Διὸς (= ὁ Ζεὺς) ἠλλάχθη = μετεμορφώθη (εἰς ὄρνιν). εἶτε· μετὰ τὸ εἰ 793 ἀντὶ εἶτε — εἶτε. μῦθοι = τὰ παραμῦθια. Πιερίδες· αἱ Μοῦσαι ὡς καταγόμεναι ἐκ Πιερίας, γῶρας τῆς Μακεδονίας· ἐδῶ τὸ Πιερίσιν ἐπιθ. = ποιητικῶς· ἐν δέλτοις Πιερίσιν = εἰς τοὺς παπύρους τῶν ποιητῶν = εἰς τὴν ποίησιν = διὰ τῆς ποιήσεως. ἤνεγκαν τάδε = διέδωκαν αὐτά. ἄλλως = μάτην. παρὰ καιρὸν = (πράγματα) ποὺ δὲν ἔχουν θέσι στὴ λογικὴ. Ὁ Εὐριπίδης κατὰ τὴν συνήθειάν του κάμνει ὀρθολογιστικὴν κριτικὴν τῶν μύθων ἐλέγχων τοὺς ἐξ αὐτῶν ἀτόπους. Ἀμφιβάλλει ἂν ἡ Ἐλένη, μίᾳ τοιαύτῃ γυνὴ μυρίων συμφορῶν πρόξενος, ἦτο δυνατὸν νὰ εἶναι κόρη τοῦ Διὸς.

Τὸ χορικὸν ὡς πρὸς τὴν σειρὰν του καλεῖται Β' στάσιμον. Τὸ συναίσθημα τοῦ Χοροῦ αἰσιοδοξία καὶ ἔπειτα φοβικὴ διὰ τὰς φοβικὰς συνεπειὰς τοῦ πολέμου.

ΤΡΙΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (801 - 1035)

α') 801 - 830

ὁ στρατηλάτης τῶν Ἀχαιῶν ποῦ ἐνθάδε ; διὰ τοῦ ἐνθάδε δηλοῦται ὅτι ὁ Ἄγ. εὐρίσκεται ἐδῶ εἰς τὴν Αὐλίδα, διὰ δὲ τοῦ ποῦ ζητεῖται νὰ ὀρισθῇ εἰς ποῖον ὀρισμένως μέρος ἐδῶ εὐρίσκεται. τίς προσπόλων = τίς ἀπὸ τοὺς θεράποντας. τίς φράσειεν ἄν· ἐρώτησις εὐχὴν ἐκφράζουσα = ποῖος θὰ εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ ἀναγγείλῃ. ζητοῦντα· κατηγ. μετοχὴ ἐκ τοῦ φράσειεν ἄν. Ἀχιλλέα τὸν Πηλέως παῖδα ὑποκ. νιν = Ἀγαμέμνονα ἀντικ. ἐν πύλαις = ἔξω εἰς τὴν εἴσοδον τῆς σκηνῆς του. γάρ· αἰτιολογεῖ νοουμένην πρότασιν : εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸν ἴδω. οὐ γὰρ μένομεν· ὑποκ. νόησον τὸ πάντες ἡμεῖς οἱ στρατεύοντες. ἐξ ἴσου = ὑπὸ τὰς ἰδίας συνθήκας. Εὐρίπου πέλας = πλησίον τοῦ Εὐρίπου. ἄζυγες γάμων = ἄγαμοι· γραφικώτερον τοῦ ἄγαμοι. θ(α)άσσω = κἀθημαι· πρβλ. ὁ θᾶκος (195). θάσσουσ' ἐπ' ἄκταις· γραφικὴ εἰκὼν τῆς ἀπραγμοσύνης. εὐνις - ἴδος = σύζυγος. καὶ παῖδας· ἐνν. ἐκλιπόντες. δεινὸς ἔρωσ = ὑπερβολικὸς ἐνθουσιασμός· ἐκ τούτου τὸ στρατείας. Ἑλλάδα· ἀντὶ Ἑλλάδι εἰς τὸ ἐμπέπτωκεν. τοῦμόν δίκαιον = τὰς ἰδικὰς μου δικαίας ἀπόψεις. ὁ χρήζων = ὅποιος θέλει. αὐτὸς = ὁ μόνος του. ὑπὲρ αὐτοῦ φράσει = τὰς ἰδικὰς του, τὰς προσωπικὰς ἀντιλήψεις του θὰ ἀναπτύξῃ. γάρ = λοιπόν. ἴπι = ἐπὶ λεπταῖς ταῖσδέ γ' Εὐρίπου πνοαῖς = ἐδῶ ὅπου μόλις φουσῶν αἱ ἀδύνατοι αὐταὶ πνοαὶ (αὔραι) τοῦ Εὐρίπου. ἴσχω = ἔχω = συκρατῶ. πρόσκειμαι = πιέζω, ἐνοχλῶ. πόσον χρόνον ἔτι ἐκμετρῆσαι χρή = πόσον ἀκόμη πρέπει νὰ ἀφῆσωμεν νὰ περάσῃ. πρὸς στόλον Ἰλίου = μέχρις ὅτου ἀποπλεύσωμεν διὰ τὸ Ἰλιον. δρᾶ· προστ. τοῦ δρῶ = κάμνω. μένων = περιμένων. μελλήματα = βραδύτητες, ἀναβολαί. ἐξέβην = ἐξῆλθον. ὦ πότνι' αἰδώς = ὦ σεβασμία, ἱερὰ αἰδημοσύνη. τήνδε τίνα λεύσω ποτέ γυναῖκα = τίς ἐστὶν ἢ δε ἡ γυνή, ἢν λεύσω· τήνδε ἀντικ., τίνα κατηγ. ποτέ· ἐν ἐρωτῆσει σημαίνει τάχα. οὐ θαῦμα = δὲν εἶναι παράδοξον. πάρος = πρότερον. αἰνῶ = ἐπαινῶ. σέβω = τιμῶ. τὸ σωφρονεῖν = ἡ σωφροσύνη, ἡ αἰδώς. σύλλογος = τὸ συγκεντρωμένον στρατόπεδον. μουστίν = μοῖ ἐστίν. Θαυμαστὴ ἢ εἰς τοὺς δύο στίχους βραχυλογία τῆς Κλυταιμῆστρας.

τὰ καίρια = τὰ ἀπαραίτητα. αἰσχρὸν δέ μοι γυναιξί συμβάλλειν λόγους = ἀλλ' ἐντρέπομαι νὰ ὀμιλῶ με γυναικίας. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον διακόπτει τὸν πρὸς τὴν Κλυτ. διάλογον καὶ ἀπέργεται.

β') 831 - 864

δεξιάν ἐμῆ χερὶ σύναψον, ἀρχὴν μακαρίων νυμφευμάτων = ἄς ἐνώσωμεν τὰς δεξιὰς ὡς ἀρραβῶνα εὐτυχισμένου γάμου. Ὁ Ἀγ. ἀγνοῶν τὴν συμπαιγνίαν Ἀγ. καὶ Ὀδυσσέως δὲν ἐννοεῖ τὴν Κλυτ. καὶ φαντάζεται ὅτι ἐκεῖνη ζητεῖ τὴν χεῖρά του ἐρασθεῖσα αὐτοῦ. Ἡ παρανόησις χαριεστάτη. Ταράσσεται τὴν ταραχὴν του φανερῶνουν αἱ ἐρωτήσεις, αἱ βραχεῖαι προτάσεις καὶ τὸ ἀσύνδετον: τί φῆς; ἐγὼ σοι (συνάψω) δεξιάν, ὧν μὴ μοι θέμις (ἐστὶ) (ψαύειν)· τὸ ψαύειν νοεῖται ἐκ τοῦ προηγουμένου ψαύοιμεν. θέμις μάλιστα· ἡ Κλυταιμῆστρα ἐπαναλαμβάνει τὸ θέμις εἰς ἐπίρρωσιν τοῦ λόγου αὐτῆς. θέμις μάλιστα = καὶ πολὺ μάλιστα ἐπιτετραμμένον· ἡμεῖς θὰ ἐλέγαμεν: θέμις; καὶ παραθέμις μάλιστα. γαμεῖς· μέλλον. τὴν ἐμὴν· μετ' ἐμφάσεως ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς προτάσεως. Ἡ σικνὴ σκορπιζει πολλὴν ἰλαρότητα. ἀφασία μ' ἔχει = δὲν ξέρω τί νὰ εἰπῶ· εἰ μὴ τι παρανοοῦσα καινουργεῖς λόγον = ἐκτός ἐὰν ἀπὸ κάποιαν παράκρουσιν λέγεις λόγια ἀκατανόητα· καινουργῶ λόγον = χρησιμοποιοῦ λέξεις με σημασίαν διαφορετικὴν ἀπὸ τὴν συνήθη. ἐμπέφυκε = εἶναι ἔμφυτον, φυσικόν. τότε· ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ αἰδεῖσθαι. ὀρῶσι· μετοχὴ εἰς τὸ πᾶσι ἀναφερομένη. καὶ γάμου μεμνημένοις = καὶ ὅταν θέμα τῆς ὀμιλίας τῶν εἶναι ὁ γάμος. Ἡ Κλυτ. ζητεῖ νὰ ἐξηγήσῃ φυσιολογικῶς τὴν ταραχὴν τοῦ Ἀχιλλέως. ἐμνήστευσα = ἐμνηστεύθη. ἤλθέ μοι λόγος γάμων = μοῦ ἔγινε πρότασις συνοικεσίου. τάπο σοῦ = τὰ ἀπὸ σοῦ (λεγόμενα) = τὰ λόγια σου. εἰκάζε = ἄνε εἰκασίας πρὸς λύσιν τοῦ μυστηρίου. κοινόν ἐστίν εἰκάζειν τάδε = καὶ οἱ δύο ἐνδιαφερόμεθα νὰ λύσωμεν αὐτὸ ἐδῶ τὸ μυστήριον. ἄμφω... τοῖς λόγοις ἴσως = καὶ οἱ δύο ἐξ ἴσου λέγομεν τὴν ἀλήθειαν. μνηστεύω γάμους οὐκ ὄντας = ἀρραβωνίζω με γαμβρόν ἀνύπαρκτον. ὡς εἴξασιν = ὡς εἰκόασιν (οἱ γάμοι) = ὡς φαίνεται. αἰδοῦμαι τάδε = ἐντρέπομαι διὰ τὸ πάθημά μου αὐτὸ ἐδῶ. ἐκερτόμησε = ἠθέλησε νὰ πειράξῃ. κερτομῶ παρὰ τὸ κέρτομος = ὁ ἔχων κείρον στόμα, ὁ δηκτικός, ὁ πειρακτικός. ἀμελία δός = μὴ τὰ λαμβάνῃς ὑπ' ὄψιν. φαύλως = κούφως. χαῖρε· ἀποχαι-

ρετίζει τὸν Ἄχ. ἐτοιμαζομένη νὰ ἀπέλθῃ. οὐκ ὀρθοῖς ὄμμασιν εἰσορῶ = ἀτενίζω μὲ χαμηλωμένους ὀφθαλμούς (ἀπὸ ἐντροπὴν)· ἡμεῖς λέγομεν : δὲν ἔχω μούτρα νὰ σὲ ἰδῶ. καὶ σοὶ τόδ' ἐστὶν ἐξ ἐμοῦ = καὶ σὺ χαῖρε. ματεύω καὶ μαστεύω = ζητῶ. γένεθλον = ἔγγονος. πύλας παροίξας = ἡμιανοίξας τὰς πύλας. ὡς τεταρβηκῶς = πόσον τρομαγμένος. ταρβῶ = τρομάζω. Ἐφοβεῖτο, διότι ἐπρόκειτο νὰ προδώσῃ μυστικά τοῦ κυρίου του· φοβισμένον τὸν ἔδειχνεν ὁ χαμηλὸς τόνος τῆς φωνῆς καὶ αἱ προφυλάξεις ποὺ ἐλάμβανε. οὐχ ἀβρύνομαι τῷδε = δὲν καμαρώνω δι' αὐτὸν ἐδῶ τὸν τίτλον (τοῦ δούλου δηλ.)· τοῦτο λέγει μὲ βαρυθυμίαν. τίνος; δούλος. ἐμός μὲν οὐχὶ = τοῦλάχιστον ἰδικός μου ὄχι. χωρὶς τὰμὰ κ' Ἀγαμέμνονος = τὰ πράγματα τὰ δικὰ μου καὶ τοῦ Ἄγαμ. εἶναι χωριστά. τῆσδε ἐνν. δούλος· ἀπόκρισις εἰς τὸ τίνος (δούλος). ὦν μ' ἐπέσχεσ = διὰ τὰ ὁποῖα μὲ ἐσταμάτησας· τὸ ἐπέχω ἐδῶ μεταβατικόν. ἐφίσταμαι = ἵσταμαι πλησίον. λέγοις ἄν· μετριωτέρα ἔκφρασις τῆς προστακτικῆς = δύνασαι νὰ λέγης· ἐνόησον τὸ νῶν, δοτ. προσ. ἄντων. ἀ' προσ. δυτικῶ = εἰς ἡμᾶς. ὡς μόνοις (οὔσι) = μὲ τὴν ἰδέαν, ἔχων ὑπ' ὄψει ὅτι εἴμεθα μόνοι ἡμεῖς οἱ δύο. ἡμῆ = ἡ ἐμή.

γ') 865 - 895

ἀνοίσει· μέλλον τοῦ ἀναφέρω = ἀναφέρομαι. ἐς μέλλοντα χρόνον = εἰς τὸ μέλλον. ἔχει = παρέχει = παρουσιάζει, προκαλεῖ. ὄκνος = δισταγμός, ἀνησυχία. δεξιᾶς ἕκατι = ἕνεκα τῆς δεξιᾶς, ὅσον ἀφορᾷ τὴν δεξιάν, ἐάν θέλῃς ὡς ἐγγύησιν τῆς ἀσφαλείας σου τὴν δεξιάν μου, νά, (καὶ προτείνει τὴν δεξιάν χεῖρα)· ἡδύνατο νὰ εἶπῃ καὶ : πρὸ τῆς δεξιᾶς. λάτρις - ἰος = δούλος, ὑπηρέτης. χῶτι = καὶ ὅτι. ἐν ταῖς σαῖσι φερναῖς = μέσα στὰ προικιά σου. κάμους = καὶ ἐμός = καὶ δικός μου, πιστός. ἐκκαλύπτω = ξεσκεπάζω. στέγεις = σκεπάζεις, κρατεῖς μυστικούς. αὐτόχειρ = διὰ τῆς ἰδίας (τοῦ) χειρός. μέλλει = σιέπτεται, σχεδιάζει, μελετᾷ· ὁ στίχος περιέχει σειρὰν ἄλλην ἐγκλημάτων : 1) παῖδα σὴν μέλλει κτενεῖν, 2) ὁ φύσας πατήρ, 3) αὐτόχειρ. πῶς ; ἢ ἐρώτησις δηλοῖ ἐκπληξίν. ἀπέπτυσ(α) μῦθον· μόλις ἤκουσα ὅ,τι εἶπες, πρὶν ἐκφράσω τὸ αἰσθημά μου, βδελύσσομαι. οὐκ εὖ φρονεῖς = δὲν εἶσαι στὰ καλά σου. φασγάνῳ = ξίφει (μέλλει κτενεῖν) φονεῶν. δέρη = ὁ λαϊμός· λευκὴν δέρην· τὸ ἐπίθ. ἐξαιρεῖ τὴν τρυφερότητα

καὶ τὴν σκληρότητα τοῦ ἐγκλήματος. ἀρτίφρων = ὁ ἔχων ἀρτίαν τὰς φρένας (πρβλ. ἀρτιμελής) = ἔχει σφάς τὰς φρένας. πλὴν ἐς σέ καὶ σὴν παῖδα = εἰς ὅλα τὰ ἄλλα πλὴν εἰς ἔτι ἀφορᾷ σέ καὶ τὴν κόρην σου. τοῦτ' (ο) = ὡς πρὸς τοῦτο τὸ σημεῖον. ἐκ τίνος λόγου (μέλλει κτενεῖν) = διὰ ποῖον λόγον. οὐπάγων = ὁ ἐπάγων = ὁ παρακινῶν, ὁ ὠθῶν. ἀλάστωρ = κακὸς δαίμων. θέσφαθ' (ἐπάγει αὐτὸν) = τῶν θεῶν ἢ θέλησις. ὡς γέ φησι Κάλχας· ὅστις πιθανὸν καὶ νὰ ψεύδεται, διότι ἡ θεότης ἀδύνατον εἶναι νὰ διατυπώῃ μίαν τοιαύτην σκληρὰν καὶ ἀπάνθρωπον ἀξίωσιν. Σημειώσω τὸν ὀρθολογισμὸν τοῦ Εὐριπίδου. ἵνα πορευῆται στρατός· ἀπόκρισις εἰς τὸ ἐκ τίνος λόγου. ποῖ ; γὰρ ποῦ ; Ἡ Κλ. γνωρίζει γιὰ ποῦ πρόκειται νὰ ξεκινήσῃ ὁ στρατός, ἀλλ' εἶναι ἀλλόφρων. δώματα = ἡ καθέδρα, ἡ αὐλή, δώματα Δαρδάνου = ἡ Τροία, τὸ Ἴλιον. Δάρδανος, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ πατὴρ τοῦ Ἴλου, τοῦ οἰκιστοῦ τοῦ Ἰλίου, γενάρχης τῶν Δαρδάνων, συγγενῶν τῶν Τρώων. εἰς Ἰφιγένειαν = διὰ τὴν κακὴν τύχην τῆς Ἰφιγενείας. Ἐλένης νόστος ἦν πεπρωμένος = ἦτο πεπρωμένον νὰ γίνῃ ἡ ἐκστρατεία διὰ τὴν Ἑλένην. πάντα ἔχεις = ὅλα τὰ γνωρίζεις. Ἀρτέμιδι... Τοῦτο εἶναι τὸ κεφάλαιον τῆς ὅλης σκηνῆς, ἀλλ' ὁ πρεσβύτερος ἀνέβαλλε τὴν ἀνακοίνωσιν, ἵνα διεγείρῃ τὴν περιέργειαν. πρόφασις = ἀφορμή. ἐπ' ὀλέθρῳ = διὰ τὸν θάνατόν σου. καὶ μήτηρ σέθεν = καὶ ἡ μήτηρ σου. Ἡ μήτηρ ἄγεται εἰς ὄλεθρον διὰ τὸν θάνατον τῆς θυγατρὸς. ἔτλη = ἐτόλμησε. οἴχομαι· εὐφημισμὸς = εἶμαι χαμένη. δακρῶννάματα = τὰς ῥοὰς τῶν δακρῶν. οὐκέτι στέγω = δὲν ἠμπορῶ πλέον νὰ συγκρατήσω. πόθεν φῆς εἰδέναι πεπυσμένος ; ἡ σειρά : φῆς εἰδέναι πεπυσμένος (αἰτιολ. μετοχή) πόθεν ; δέλτον πρὸς τὰ πρὶν γεγραμμένα = ἐπιστολὴν ἀντίθετον πρὸς τὴν πρῶτην ἐπιστολὴν. οὐκ ἔων ἢ ξυγκελεύων παῖδ' ἄγειν θανουμένην = θέλων νὰ μὲ ἐμποδίσῃς ἢ θέλων νὰ μὲ παρακινήσῃς μαζί μου νὰ φέρω τὴν κόρην μου, γιὰ νὰ σφαγῇ. οὐκ ἔων· ἡ μετοχὴ μετηνέχθη ἀπὸ τοῦ περιεχομένου τῆς ἐπιστολῆς εἰς τὸν κομιστήν. μὴ μὲν οὖν ἄγειν· τὸ μὲν οὖν ἐνισχύει τὴν ἀρνησιν = ὄχι, ὄχι γιὰ νὰ φέρῃς. φρονῶν εὖ ἔτυχε = ἔτυχε νὰ εἶναι στὰ καλά του. φέρων· ἐνδοτ. μετοχὴ. γε· ἐξαιρεῖ τὴν ἀντίθεσιν τοῦ φέρων πρὸς τὸ δίδως λαβεῖν. ἀφείλεθ' ἡμᾶς = ἀπέσπασεν ἡμᾶς.

δ') 896 - 925

ἔκλυον· παρατατικός· ἀφ' ἧς στιγμῆς ἤρχισαν αἱ ἀποκαλύψεις τοῦ γέροντος. τὸ ἔμὸν = ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς ἐμέ, τὴν προσωπικὴν μου προσβολήν. οὐ φαύλως = οὐ κούφως = βαρέως. δολῶ - ᾧ = ἐξαπατῶ, παγιδεύω. σοῖς γάμοις = μὲ τοὺς γάμους σου· ἡ Κλ. παρατηρήσασα ὅτι ὁ Ἄγ. βαρέως φέρει τὴν προσβολὴν ἐρεθίζει τοῦτον. οὐχ ἀπλῶς οὕτω φέρω = δὲν τὸ παίρνω ἐλαφρὰ ἔτσι ἄνευ συνεπειῶν. ἐπαιδευθήσομαι· μέλλ. παθ. τοῦ ἐπαιδοῦμαι = ἐντρέπομαι. προσπεσεῖν τὸ σὸν γόνυ = νὰ πέσω στὰ γόνατά σου. θνητός· χάριν τοῦ μέτρου ἀντί: θνητή. γεγῶτα· κατὰ σύνεσιν εἰς τὸ σὸν γόνυ = σέ. τί γὰρ ἐγὼ σεμνύνομαι; = διότι πρὸς τί νὰ ὑπερηφανεύωμαι; ἡ ὑπερηφάνειά της θὰ ἦτο ἀνοφελὴς δι' αὐτήν. σπουδάζω = σοβαρῶς ἐνδιαφέρομαι. ἀμύνω (τινὶ) = βοηθῶ. τῇ τ' ἐμῇ δυσπραξίᾳ τῇ τε λεχθείσῃ δάμαρτι σῆ = καὶ ἐμένα δυστυχοῦσαν καὶ ἐκείνην, ἡ ὁποία μόνον τὸν τίτλον τῆς ἰδικῆς σου συζύγου ἔλαβε. μάτην = ψευδῶς· ἀλλ' ὅμως (λεχθείσῃ). καταστέφω = θέτω τὸν νυμφικὸν στέφανον εἰς τὴν κεφαλὴν. νιν = αὐτὴν ὡς γαμουμένην (μέλλον) σοί. νῦν δέ· εἰσάγεται ἡ πραγματικότητα ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ μὴ πραγματοποιηθέν. ἴξεται ὄνειδος = θὰ ἔλθῃ ὄνειδος. ὅστις· αἴτιον σημαίνει, εἰ μὴ = εἰ καὶ μὴ. γοῦν = τοῦλάχιστον. πρὸς γενειάδος... πρὸς μητέρος· ἡ βροχὴ τῶν ἐπικλήσεων δεικνύει τὴν θέρημν τῆς ἰκεσίας. Τὸ λαμβάνεσθαι τῶν γονάτων (γουνοῦμαι καὶ γουνάζομαι) τοῦ γενείου καὶ τῆς δεξιᾶς ἦτο σημεῖον ἰκεσίας. ἀμυναθεῖν ποιητ. ἀόριστος τοῦ ἀμύνειν = νὰ ἰκανοποιήσῃς. πέλει μοι = ὑπάρχει εἰς ἐμέ. τὰ Ἀγαμέμνονος = ἡ στάσις, ἡ διαγωγὴ τοῦ Ἀγαμ. πάντολμα = θρασύτατα, ἀναιδέστατα. γυνή· ἀσθενὲς πλάσμα. στράτευμα = στρατόπεδον. ἀναρχον = ἀπειθαρχητον. θρασὺ ἐπὶ τοῖς κακοῖς = ἀναιδὲς εἰς τὴν δυστυχίαν τοῦ ἄλλου. χρήσιμον = πειθαρχικόν. θέλωσι = κατὰ σύνεσιν, διότι τὸ στράτευμα εἶναι περιληπτικόν. Ἴσως ὁ Εὐριπίδης εἶχεν ὑπ' ὄψιν του τὴν σύγχρονον κατάστασιν τοῦ ναυτικοῦ τῶν Ἀθηναίων. ὑπερτείνω τινὸς χεῖρα = κρατῶ τὸ χεῖρι μου ἀπὸ πάνω ἀπὸ ἓνα, προστατεύω· πρβλ. Ὅμηρον Ω 374. σεσώσμεθα· ὁ παρακ. ἀντὶ μέλλ., διότι ἡ Κλυταιμῆστρα, πραγματικῶς πεπεισμένη διὰ τὴν σωτηρίαν, φαντάζεται αὐτὴν ἤδη τετελεσμένην. δεινὸν τὸ τίκτειν = τὸ τίκτειν (ἔστι) δεινὸν = ἡ μητρό-

της εἶναι κάτι ὑπερφυσίαι, μυστηριώδεις. καὶ φέρει φίλτρον μέγα πᾶσι
 τε κοινόν = καὶ γεννᾷ εἰς ὅλας ἀνεξαίρετως ἰσχυρόν φίλτρον. ὥσθ'
 ὑπερκάμνειν τέκνων = ὥστε νὰ ὑποφέρουν ὑπερβολικὰ χάριν τῶν
 τέκνων τῶν. Ὁ Εὐριπίδης ἐν Φοινίσσις λέγει παραπλήσια: δεινὸν
 γυναιξίν αἱ δι' ὠδίνων γοναί· καὶ φιλότεκνόν πως πᾶν γυναι-
 κείον γένος. θυμὸς = ἡ ψυχὴ. αἵρεται πρόσω = αἵρεται εἰς ἀνω-
 τέρας σφαίρας. ὑψηλόφρων· προλ. κατηγ. = ὥστε νὰ δοκιμάζῃ ὑψηλὰ
 αἰσθήματα· οἱ πλεονασμοὶ ἐξαιροῦσι τὴν μεγαλοφροσύνην του. ἀσχαλᾶν
 καὶ ἀσχάλλειν = νὰ λυπῆται, στενοχωρῆται. τὰ κακὰ = ἡ δυστυχία.
 τὰ ἐξωγκωμένα = ἡ μεγάλη εὐτυχία. μετρίως = ἐν μέτρῳ. Τοῦτο
 ἀποδοτέον εἰς ἀμφοτέρω τὰ ἀπαρέμφορα: ἀσχαλᾶν - χαίρειν. Πικρ'
 Ὀμήρῳ ὁ Ἀχιλλεὺς χαρακτηρίζεται ὡς ἐμπαθὴς καὶ εὐδέξαπτος. οἱ
 τοιοῖδε βροτῶν = ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐκεῖνοι ποὺ εἶναι τοιοῦτοι, οἷος
 εἶμαι ἐγώ. λελογισμένοι εἰσὶν ὀρθῶς = ἔχουν λάβει ὀρθὴν σκέψιν.
 διαζῶ τὸν βίον = περνῶ ὅλην μου τὴν ζωὴν. γνώμης μετὰ = μετὰ
 γνώμης = με συνέσειν. ἔστιν ἵνα = ὑπάρχουν περιπτώσεις κατὰ τὰς
 ὁποίας· τὸ ἵνα τοπικόν. ἔστι χῶπου = ἔστι καὶ ὅπου = ἐνιχαλῶ,
 ἐνίοτε. λίαν φρονῶ = εἶμαι ὑπερβολικὰ σοφός. γνώμην ἔχει χρή-
 σιμον = εἶναι χρήσιμον (πρᾶγμα) ἢ φρόνησις, ἢ ὀρθὴ κρίσις.

ε') 926 - 958

ἐν Χείρωνος = ἐν δόμοις Χείρωνος· Χείρων ὁ εὐσεβέστατος τῶν
 Κενταύρων. ἡγοῦμαι καλῶς = ἀσκῶ καλῶς τὰ ἡγεμονικά μου δι-
 καιώματα. παρέχων ἑλευθέραν φύσιν = παρουσιάζων ἑλευθερίαν
 (ἀνεξαρτησίαν) γνώμης. Ἄρη κοσμήσω δορί = τὸν θεὸν τοῦ πολέμου
 Ἄρην θὰ τιμῆσω διὰ τῶν ὅπλων. πρὸς τῶν φιλότατων· ποιητ. αἴτιον
 εἰς τὸ παθοῦσα. τὰ φίλτατα = οἱ συγγενεῖς (ἐδῶ ὁ σύζυγος). οἶκτον
 περιβαλὼν τοσοῦτον = ἀφ' οὗ σὲ περιέβαλα με τόσην συμπάθειαν.
 ἄ δὴ κατ' ἄνδρα γίγνεται νεανίαν = ὅσην ἡμπορεῖ νὰ παράσχη
 εἰς νέος. καταστέλλω (τινὰ) = καταπραῦνω, καθησυχάζω. ἐμὴ φα-
 τισθεῖσα = ἐμοὶ εἰς γάμον δοθεῖσα. τοῦμόν δέμας = ἐμέ, ἐμαυτόν.
 ἐμπλέκω πλοκάς = τυλίγω εἰς μηχανογραφίας. εἰ καὶ μὴ = εἰ καὶ
 μὴ ἦρατο σίδηρον = ἀνέσυρε τὸ ξίφος. τοῦνομα τοῦμόν φρονεῖσει·
 προσωποποιία. δι' ἐμὲ διὰ τε τοὺς ἐμοὺς γάμους· ἐν διὰ δυοῖν.
 δεινὰ κοῦκ ἀνεκτά· σχῆμα ἐκ παραλλήλου. τλᾶσα = ὑπομείνασα.

ἡτιμασμένη ἀνάξια = ὑποστᾶσα προσβολήν, ἧς δὲν ἦτο ἀξία. θαυμαστά ὡς = ἀντί : θαυμαστώως ὡς· ἐπιτείνει τὸ ἀνάξια = εἰς βαθμὸν καταπληκτικόν. κάκιστος = προστυχώτατος. τὸ μηδὲν = τὸ μηδενικόν (ἀνὴρ) ἐν ἀνδράσι. ὡς οὐχὶ Πηλέως, ἀλλ' ἀλάστορος γεγώς = σὰν νὰ μὴ ἦμουν υἱὸς τοῦ Πηλέως, ἀλλ' υἱὸς κακοῦ δαίμονος.

Καὶ ὁ Ἐδδριαίδης, ὡς ὁ Ὅμηρος, ἐξαιρεῖ τὴν φιλοτιμίαν τοῦ Ἀχιλλέως. Ὁ Ἀχιλ. ἀντιτάσσει πρὸς ἑαυτὸν τὸν Μενέλαον, διότι αὐτὸς εἶναι ὁ ἠθικὸς αὐτονογὸς τῆς ἀπάτης.

μὰ τὸν δι' ὑγρῶν κυμάτων τεθραμμένον = μὰ τὸν μεγαλόσαντα μέσα στὰ ὑγρά κύματα. φυτουργόν = πατέρα· ὁ Ἀχ. ὡς νέος εἶναι εὐεπίφορος εἰς τοὺς ὄρκους. οὐδ' εἰς ἄκραν χεῖρα = οὐδὲ μὲ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου του. ὥστε προσβαλεῖν (χεῖρα) πέπλοις = ὥστε νὰ ἐγγίση τοὺς πέπλους. Σίπυλος ἔσται πόλις = ἡ Σίπυλος θὰ ἔχη τὸ ὄνομα τῆς πόλεως· Σίπυλος, πόλις τῆς Φρυγίας, ἧς, ἐβασίλευεν ὁ Τάνταλος, ὁ γενάρχης τῶν Πελοπιδῶν. ὄρισμα βαρβάρων = περιφέρεια βαρβ. ὅθεν πεφύκασι γένος = ὅθεν ἔλκουν τὴν καταγωγὴν των. κεκλήσεται = θὰ ἀκούεται. ἐνάρχομαι· λέγεται καὶ κατάρχομαι καὶ ἐξάρχομαι = κάμνω ἀρχὴν (τελετῆς). προχύται = οὐλοχύται = κριθαὶ ἀδρῶς ἀληθεσμένοι = κριθάλευρα. χέρνιψ (ἦ) = τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ, δι' οὗ ἐνιπτον τὰς χεῖρας. τίς δὲ μάντις ἔστ' ἀνὴρ· μάντις ὑποκ., τίς ἀνὴρ κατηγορούμενον = τί εἶδους ἄνθρωπος εἶναι ὁ μάντις. ὅς = ἀφ' οὗ οὗτος. τυχῶν = στὴν τύχη· ἀνάφερε εἰς τὸ ὀλίγ' ἀληθῆ λέγει. μὴ τύχη = δὲν ἐπιτύχη. διοίχεται = χάνεται, γίνεται ἄφαντος.

ζ') 959 - 991

ἕκατι· στίχ. 373. θηρῶσι λέκτρον τοῦμόν = ἐπιδιώκουν τὸν γάμον μου· ἢ πρότασις κεῖται παρενθετικῶς. ὕβριν ὕβρισην ἡμᾶς = μᾶς προσέβαλε. τοῦμόν ὄνομα = τὴν ἄδειαν νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸ ὄνομά μου. ἐμοῦ πάρα = παρ' ἐμοῦ. θήραμα· παράθεσις = ὡς δόλωμα. ἐμοὶ μάλιστ' ἐπέισθη = ἀπὸ τὸ ἰδικόν μου ὄνομα κυριώτατα ἐπέισθη, παρεπίσθη. ἐκδοῦναι θυγατέρα ἐμοὶ πόσει (κατηγ.) = νὰ δώσῃ εἰς ἐμὲ ὡς εἰς σύζυγον τὴν θυγατέρα τῆς : τὸ ὄνομά μου ὡς συζύγου τῆς κόρης τῆς τὴν ἐπλάνεψε. ἔδωκα τᾶν = ἔδωκά τοι ἂν = ὅα

ἔδιδα τὴν ἄδειαν βέβαια. "Ἐλλῆσι· δοτ. χαριστ. νόστος πρὸς Ἴλιον κάμνει ἐν τῶδε = ἡ εἰς Ἴλιον ἐκστρατεία προσκρούει εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον. Βεβαίως θὰ ἐδυσκολευόμην νὰ δώσω τὴν ἄδειαν, ἀλλὰ θὰ τὴν ἔδιδα προκειμένου περὶ τῆς σωτηρίας ὅλης τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ὁ Ἀχιλλεύς ἔχει πανελλήνια αἰσθήματα. Ἡ Κλυταιμῆστρα... λέγει ταῦτα καθ' ἑαυτὸν ὁ Ἀχιλλεύς. τὸ κοινὸν ὦν μέτ' ἐστρατευόμην = τὸ κοινὸν συμφέρον (τούτων), μεθ' ὧν ἐξεστράτευον. οὐδὲν εἰμι παρά γε τοῖς στρατηλάταις = δὲν ἔχω καμμίαν σημασίαν εἰς τὴν συνείδησιν τῶν στρατηλατῶν τοῦλάχιστον. ἐν εὐμαρεῖ (ἐστίν) = εἶναι εὐκόλον (δι' αὐτοὺς)· εὐμαρῆς = εὐκόλος, εὐχερῆς. δρᾶν καὶ μὴ δρᾶν κалως = νὰ μὲ μεταχειρίζονται καὶ καλὰ καὶ ἄσχημα. εἴσεται· μέλλ. τοῦ οἶδα. σίδηρος· κατὰ συνεκδοχὴν = τὸ ξίφος. χρανῶ· μέλλ. τοῦ χραίνω = μολύνω· κηλίσιν αἵματος φρόνου. πρὶν ἐλθεῖν (με). ἐξαιροῦμαι = ἀποσπῶ. θεὸς πέφηνά σοι = ἔχω εὐρεθῆ διὰ σέ ὡς θεός, ὅπως καὶ σὺ μὲ ἔχεις φαντασθῆ. μέγιστος = ἰσχυρότατος. οὐκ ὦν· ἐνδοτ. ἡ μετοχή. θεὸς πέφηνά σοι - οὐκ ὦν - ὅμως γενήσομαι· πολὺ παιδικά. Ὁ Εὐριπίδης ζητεῖ νὰ παρουσιάσῃ τὸν Ἀχιλλεῖα εἰς τὰς σκέψεις του ὡς ἄωρο παιδί. σεμνὴ = σεβαστή. φεῦ = εὐχε. πῶς ἂν σ' ἐπαινέσαιμι = πῶς θὰ ἦτο δυνατόν νὰ σὲ ἐπαινέσω. λίαν λόγοις = μὲ ὑπερβολικὰ λόγια. μηδὲ = καὶ μὴ. ἀπόλλυμι τὴν χάριν = χάνω τὴν δύναμιν νὰ εὐχαριστήσω. ἐνδεῶς τοῦδε (τοῦ ἐπαινεῖν) = μὲ ἔλλιπῆ, ἀνεπαρκῆ πρὸς τοῦτο λόγια, μὲ ἐπαινούς περιορισμένους = πῶς θὰ ἦτο δυνατόν νὰ σὲ ἐπαινέσω, χωρὶς νὰ φανῶ ὅτι σὲ κολακεύω μὲ ὑπερβολικὰ λόγια μῆτε ὅτι εἶμαι ἀχάριστος μὲ περιορισμένας εὐχαριστίας. ἀγαθοὶ = οἱ ἀγαθοί. αἰνῶ ἄγαν = εἶμαι ὑπερβολικὸς εἰς τοὺς ἐπαινούς. παραφέρω = προβάλλω (εἰς τὸ μέσον) ὡς ἐπιχείρημα, φέρω. οἰκτρὸς = ὁ οἰκτον προκαλῶν. ἰδίᾳ νοσοῦσα = πάσχουσα προσωπικῶς· ἡ μετοχὴ εἶναι αἰτιολογικὴ. ἄνοσος κακῶν ἐμῶν = ἀπηλλαγμένους τῶν συμφορῶν μου = ξένος πρὸς τὰς συμφοράς μου. ἀλλ' οὖν = ἀλλ' ὅμως. ἔχει τι σχῆμα ἀνὴρ ὁ χρηστός = κάμνει καλὴν ἐντύπωσιν ἀσφαλῶς ὁ χρηστός, ὁ εὐγενὴς ἀνὴρ. κὰν ἄπωθεν ἦ = καὶ ἂν εἶναι μακρὰν τῶν συμφορῶν = καὶ ἂν εἶναι ξένος πρὸς τὰς ἀλλοτρίας συμφοράς. ἦ· αἰτίαν σημαίνει = διότι ἐγώ. οἰθηθεῖσα· ἐνδ. μετχ. κενὴν κατέσχον ἐλπίδα = εἶδα τὰς ἐλπίδας μου ματαιουμένας. τάχα = ἴσως. ὄρνις γένοιτ' ἂν = οἰωνὸς ἤθελε γίνεαι κακός. ἐμὴ παῖς θανοῦσα = ἡ κόρη μου, ἐὰν σφαγῆ. σοῖς μέλλουσι γά-

μοις = διὰ τὸν μέλλοντα γάμον σου. εὖ μὲν ἀρχὰς εἶπας, εὖ δὲ καὶ τέλη = καὶ καλὰ ἀρχίσαι καὶ καλὰ τελείωσαι.

ζ') 992 - 1035

νιν = αὐτὴν τὴν θυγατέρα μου· ὑποκ. τοῦ περιπτύξαι. ἀπαρθένευτα = ἀπρεπῆ εἰς παρθένον. ἔχουσα δι' αἰδοῦς ὄμμ' ἐλεύθερον = ἔχουσα τὴν αἰδημοσύνην εἰς τὸ βλέμμα ὡς ἐλευθέρα, ὡς ἀρμόζει εἰς αὐτὴν ἔχουσαν ἐλευθεροπρεπῆ ἀνατροφήν. ταῦτά τεύξομαι = θὰ ἐπιτύχω τὰ ἴδια, δηλ. τὸν οἶκτόν σου. οὐ παρούσης = χωρὶς νὰ εἶναι παρούσα = καὶ μὲ τὴν ἀπουσίαν της. σεμνὰ σεμνύνεται = ἡ σεμνότης εἶναι σεμνότης, δὲν χάνει ποτὲ τὴν ἀξίαν της. ὅμως δὲ = ἀλλ' ὅμως. χρεῶν αἰδεῖσθαι = πρέπει νὰ χρησιμοποιῆ τις τὴν αἰδημοσύνην. ὅσον γε δυνατόν = ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατόν, δηλ. ἡ αἰδημοσύνη καὶ αὐτὴ πρέπει νὰ ἔχη τὰ ὄρια της. ἐξάγω εἰς ὄψιν = παρουσιάζω ἔξω, ἐνώπιον. ἔρχομαι εἰς ὄνειδος = πίπτω εἰς τὴν κακογλωσσίαν τῶν ἀνθρώπων. ἀμαθὲς = ποὺ ἀγνοεῖ τὰ πράγματα. ἀργὸς τῶν οἰκοθεν = ἀπληλαγμένος ἀπὸ τὰς οἰκιακὰς ἀπασχολήσεις. λέσχη = φλυαρία. πονηρὰς λέσχας = τὰ πονηρὰ σχόλια· κακόστομοι λέσχει = ἡ κακογλωσσιά. φιλῶ = ἀγαπῶ. ἤξετε εἰς ἴσον = θὰ φθάσετε εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα. ἱκετεύοντες (τροπ. μετοχή) εἴτ' ἀνικετεύτως = εἴτε μὲ ἱκεσίας εἴτε χωρὶς ἱκεσίας. ἐξαπαλλάξαι· ἐπεξ. τοῦ ἀγὼν μέγιστος = σοβαρώτατος ἀγὼν. ὡς· αἰτιολ. ἀσθενὲς καὶ χαλαρὸν δυνάμενον νὰ παραλειφθῆ. ἐν ἀκούσας' ἴσθι = ἐν ἀκουσε καὶ μάθε. μὴ ψευδῶς μ' ἐρεῖν· ἐπεξήγησις τοῦ ἐν. λέγων - ἐγκερτομῶν· μετοχὰ ὑποθ. ἐγκερτομῶν = κερτομῶν = περιπαίζων. μάτην = μὲ λόγια τοῦ ἀέρος. ὄναιο· εὐκτ. ἀορ. ὠνήμην τοῦ ὀνίναμαι = ὠφελοῦμαι· ὄναιο = εἶθε νὰ χαρῆς ὅτι ἀγαπᾷς. ἴνα... καλῶς = γιὰ νὰ πάρῃ καλὸ δρόμο ἢ ὑπόθεσις. τί τοῦτ' ἔλεξας = τοῦτο, ὃ ἔλεξας, τί ἐστί; = τί θέλεις νὰ εἰπῆς μὲ αὐτὸ ποὺ εἶπες; πείθωμεν· ὁ ἐνεστώς δηλοῖ τὸ ἐπιχειρούμενον. κακὸς τίς ἐστί· τὸ τίς κατὰ λιτότητα ἐπιτείνει τὸ κακὸς = εἶναι πολὺ δευλός. οἱ λόγοι καταπαλαίουσιν· ἡ μεταφορὰ ἐκ τῆς πάλης. ψυχρὰ ἔλπις = ἡ ἐλπίς μου αὐτὴ εἶναι παγωμένη· ὀξύμωρον, διότι ἡ ἐλπίς θερμαίνει τὴν καρδίαν. ἀντιβαίνω = φέρω ἀντιρρήσεις. εἰ τὸ χρῆζον ἐπίθετε = ἐὰν ἠθέλετε (τὸν) πείσει (σὺ καὶ ἡ κόρη

σου) εἰς ὅτι τοῦ ἐξητούσατε. οὐ τοῦμόν χρεῶν (ἦν) χωρεῖν = δὲν θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ παρέμβω ἐγώ. **τοῦτο** = ἡ συγκατάθεσις του. **ἔχει τὴν σωτηρίαν** = παρέχει τὴν σωτηρίαν. **ἀμείνων** = καλύτερος, εὐγενέστερος (παρὰ ἐὰν παρενέβαινον). **εἰ τὰ πράγματα πράσσοιμι** = ἐὰν ἤθελα τακτοποιεῖ τὰς ὑποθέσεις. **λεγογισμένως μᾶλλον ἢ σθένει** = μὲ περίσκεψιν μᾶλλον παρὰ μὲ τὴν δύναμιν, μὲ τὴν πυγμὴν. **καλῶς κρανθέντων · κραινώ καὶ κραιαίνω** = ἐκτελῶ ἢ μετοχὴ ἔδει νὰ εἶναι εἰς ὄνομα. συμφωνοῦσα πρὸς τὸ ὑποκ. τῆς προτάσεως **τάδε, ἀλλ' ἐτέθη κατὰ γενικὴν ἀπόλυτον ἐμφάσεως χάριν** = ἐὰν τὰ πράγματα αὐτὰ ἐδῶ λάβουν τέλος καλόν. **τάδε γένοιτ' ἂν πρὸς ἡδονὴν φίλοις σοί τε** = τὸ καλὸν τέλος τούτου ἐδῶ τοῦ ζητήματος ἤθελε χρησιμοποιήσει τοὺς φίλους (Ἀγαμ.) καὶ σέ. **κἂν** = καὶ ἂν δις κεῖται τὸ (ἂν). **καὶ χωρὶς ἐμοῦ** = καὶ ἄνευ τῆς ἰδικῆς μου παρεμβάσεως. **δραστήον · ἐνν. τὸ ἔστι μοι** = πρέπει νὰ πράξω· **ποῖ ἔλθοῦσαν** = ποῦ ἀφ' οὗ ἔλθω. **ἡμεῖς σε φύλακες οὗ χρεῶν φυλάξομεν** = (δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔλθῃς νὰ μὲ ἀναζητήσῃς) ἡμεῖς θὰ παρακολουθήσωμεν τὴν ὑπόθεσίν σου, ὅπως πρέπει. Ὁ Ἀχιλ. δὲν ὀρίζει τόπον συναντήσεως, ἵνα μὴ ἀναγκασθῇ ἢ Κλ. νὰ περιφέρεται διὰ μέσου τοῦ στρατοπέδου. **μὴ τις** = ἵνα μὴ τις. **Δαναῶν** · ἡ γεν. καὶ εἰς τὸ **τις** καὶ εἰς τὸ **ὄχλου**. **στεῖχουσαν** · κατηγ. μετοχὴ εἰς τὸ **ἴδη σε**. **ἐπτοημένην** · τροπ. μετοχὴ εἰς τὸ **στεῖχουσαν**. **μηδὲ αἴσχυνε**· κατὰ παράταξιν ἀντὶ τοῦ : **μηδ' αἰσχύνης** = καὶ οὕτω προσβάλλῃς **πατρῶον δόμον** = τὴν ὑπόληψιν τῆς πατρικῆς οἰκογενείας. **κακῶς ἀκούω** = κατηγοροῦμαι, ψέγομαι. **μέγας** (ἦν) = εἶχε μεγάλην ὑπόληψιν. **ἄρχε** = προηγού, ὑποδείκνυε τὸ τί πρέπει νὰ γίνῃ. **ὦν** · αἰτιολ. μετοχὴ. **κυρήσεις ἐσθλῶν** = θὰ ἀνταμφιφθῆς. **εἴ εἰσι θεοὶ** = ἐὰν ὑπάρχουν θεοί. **εἰ δὲ μὴ εἰσι, τί δεῖ πονεῖν** ; τίς ἢ ἀνάγκη ματαίως νὰ κοπιᾷζῃ τις.

Ὁ Εὐριπίδης κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ Πρωταγόρου ἀμφιβάλλει διὰ τὴν ὑπαρξίν των θεῶν.

Ὁ Ἀχιλλεὺς ἀπέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παροῦδου, ἡ δὲ Κλυταιμῆστρα ἐπανάρχεται εἰς τὴν βασιλικὴν σκηνήν.

Τὸ τμήμα τὸ ἐρμηνευθέν, τὸ περιλαμβανόμενον μεταξὺ των στίχων 801 - 1035, τὸ διαλογικόν, τὸ ἐπακολουθοῦν εἰς τὸ Β' στάσιμον, ὀνομάζεται Γ' ἐπεισόδιον, ἀντιστοιχεῖ εἰς τὴν Δ' πρᾶξιν τῆς σημερινῆς τραγωδίας, ὑποδιαίρεται δὲ εἰς τρεῖς σκηνάς. Ἐν τούτῳ τῷ τμή-

ματι ἢ ἐνεργὸς ἐπέμβασις τοῦ Ἀχιλλέως παρουσιάζει ἀνακοπτομένην προσωρινῶς τὴν προᾶξιν (τὴν θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας). Τὰ συναισθη-
ματα τῶν θεατῶν εἶναι ἰλαρότης ἀπὸ τῆν α' σκηνῆν, οἶκτος πρὸς τὴν
ὑποφέρουσαν Κλυταιμ. καὶ ἐλπίς ἀπὸ τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ Ἀχιλλέως.

Ὁ Χορὸς ἐν τῇ ἐπισκοπῇ τοῦ προηγηθέντος ἐπεισοδίου καθη-
λώνει τὸ βλέμμα του εἰς τὸν Ἀχιλλέα, ὃν τόσαι σωματικαὶ καὶ ψυχικαὶ
ἀρεταὶ κοσμοῦν, γόνον τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος, ὃν τοὺς πανηγυ-
ρικοὺς γάμους ἐτίμησαν οἱ θεοί, αἱ Μοῦσαι καὶ οἱ Κένταυροι. Τοὺς
γάμους τούτους ποιητικώτατα περιγράφει ἐν τῷ χορικῷ, τὸ ὁποῖον ἄδει
καὶ τὸ ὁποῖον θὰ ἐρμηνεύσωμεν.

ΤΡΙΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1036 - 1097)

Στροφή (1036 - 1057)

Ὑμέναιος = γαμήλιον ἄσμα. διὰ λωτοῦ Λίβυος = ὑπὸ τοῦς
ἥχους αὐλοῦ Λιβυκοῦ. Λωτὸς εἶδος φυτοῦ, ἐξ οὗ κατασκευάζον σύριγγας.
Λίβυος· τὸ συγκεκριμένον ἀντὶ τοῦ γενικοῦ· ἄλλως ὁ Λίβυς λωτὸς
ἐθεωρεῖτο ὡς ὁ ἄριστος, διὰ τὰ κατασκευάζονται σύριγγες. μετὰ τε
φιλοχόρου κιθάρας = μετὰ τὴν εἰδικὴν διὰ τὸν χορὸν κιθάραν. ὑπὸ τε
συρίγγων καλαμοεσσᾶν = καὶ μετὰ τὴν συνοδείαν συρίγγων ἀπὸ κα-
λάμια. ἔστασεν ἰαχᾶν = ἔστησεν, ἐξέβαλε βοήν, ἀντήχησε· προσωπο-
ποιία. τίς ἄρ' Ὑμέναιος ἔστησεν ἰαχᾶν = σὺν τί τάχα τὰ ἦτο τὸ
γαμήλιον ἄσμα, τὸ ὁποῖον ἀντήχησε κτλ. Πιερίδες = αἱ Μοῦσαι.
παρὰ δαιτὶ = ἐπάνω εἰς τὸ γαμήλιον συμπόσιον. δαῖς θ. = συμπόσιον,
πρβλ. δαιτυμῶν. ἴχνος = ποῦς. μελωδοῖς ἀχήμεσι = μελωδικοῖς
ἠχήμεσιν, ἄσμασι. κλέω καὶ κλεῖζω = ἐγκωμιάζω, ὕμνω. Αἰαχίδαν
(-ην) = τὸν υἱὸν τοῦ Αἰακοῦ, τὸν Πηλέα. καθ' ὕλαν Πηλιάδα = κάτω
εἰς τὸ δάσος τοῦ Πηλίου· τοῦτο εἶναι ἐπεξήγησις τοῦ ἀνωτέρω: ἀν'
ὄρος Κενταύρων. Δαρδανίδας = ὁ υἱὸς ἢ ἀπόγονος τοῦ Δαρδάνου,
ὁ Γανυμήδης, ὅστις ἦτο Τρῶς ἔφηβος. Τοῦτον ὁ Ζεὺς ἤρπασεν εἰς τὸν
οὐρανόν, ἵνα θέλγη τοὺς θεοὺς ἐκεῖ μετὰ τὸ κάλλος του καὶ οἶνοχοῇ εἰς
τὴν τράπεζαν. φίλον τρύφημα (τρυφῶ) = τὸ ἐντρυφήμα τὸ ἀγα-
πητόν. ἀφύσσω = ἀντλῶ. λοιβᾶ = σπονδή, νέκταρ. ἐν γυάλοις χρυ-
σέοισι κρατήρων = μέσα ἀπὸ τὴν κοιλίαν κρατήρων χρυσῶν· τὸ χρυ-
σέοισι καθ' ὑπαλλαγὴν πρὸς τὸ γυάλοις ἀντὶ τὰ εἶναι τὸ κρατήρων.

λευκοφαῆς = ὁ φέγγων ἀπὸ τὴν λευκότητα. εἰλισσόμεναι = ἐλισσόμεναι· εἰλισσόμεναι κύκλια = στριφογυρίζουσαι κυκλικῶς. ἐχόρευσαν γάμους = ἐώρτασαν τοὺς γάμους μὲ χορούς.

Ἀντιστροφή (1058 - 1079)

θίασος = ὄμιλος. ἵπποβάτας = ἵπποπόδαρος· καθ' ὑπαλλαγήν εἰς τὸ θίασος ἀντὶ εἰς τὸ Κενταύρων, οἵτινες κατὰ τὸ κάτω ἤμισυ ἦσαν ἵπποι· ὅθεν καὶ τὸ ἵπποβάτας. ἔμολεν = ἦλθεν· ἀνὰ ἔμολεν = ἦλθεν ἐπάνω ἐπὶ κρατήρα Βάκχου = εἰς τὰ βαρέλια τὰ γεμάτα κρασί. Οἱ Κένταυροι πολὺ ἠγάπων τὸν οἶνον. ἐλάταις σὺν στεφανώδει τε χλόα = μὲ κλάδους ἐλάτης καὶ μὲ στεφάνια ἀπὸ πρασινάδα. ἀνέκλαγον· ἀόρ. β' τοῦ ἀνακλάζω καὶ ἀόρ. α' ἀνέκλαξα = ἐφώναξα δυνατὰ (ἀνά) μέγα = μεγαλοφώνως· τὸ ἀνακλάζω κυριολεκτεῖται ἐπὶ ζῳῶν· ἐνταῦθα ἐχρησιμοποιήθη διὰ τὴν ζωῶδη ἐμφάνισιν τῶν Κενταύρων. ὦ Νηρηὶ κόρα, παῖδα... ἐξονόμαζεν. ἡ σειρά : ὦ Νηρηὶ κόρα, Χείρων μάντις ὁ φοιβάδα μοῦσαν εἰδώς ἐξονόμαζε γεννάσειν (= τέξεσθαί) σε (ὕποκ.) παῖδα (ἀντικ.), μέγα φῶς (παράθεσις εἰς τὸ παῖδα) Θεσσαλίᾳ (δοτ. χαριστ.). φοιβὰς μοῦσα = ἡ μαντικὴ τέχνη. ἐξονομάζω = ῥητῶς λέγω, ἀποκαλύπτω. φῶς· μεταφορικῶς σημαίνει σύμβολον τῶν ἐλπίδων, σωτηρίαν, χαρὰν, δόξαν, αἴγλην. ὅς ἤξει... ἄ νιν ἔτικτε· ἡ σειρά : ὅς ἤξει κλεινὰν χθόνα Πριάμοιο σὺν λογχήρεσι Μυρμιδόνων ἐκπυρώσων (νιν) γᾶθεν περὶ σώματι κεκορυθμένον ἐνδυτα ὄπλων χρυσεῶν Ἡφαιστοπόνων ἔχων δωρήματα ἐκ θεᾶς ματρὸς Θέτιδος, ἄ ἔτικτέ νιν. ἀσπιστῆς = ἀσπιδοφόρος, ὀπλίτης. λογχήρης (λόγχη, ἀραρίσκα) = λογχοφόρος, δορατομάχος. ἐκπυρώω - ὦ = πυρπολῶ, ἐξαφανίζω. γᾶθεν = ἐκ θεμελίων. ἐνδυτὰ ὄπλα = φορετὰ ὄπλα. ἠφαιστόπονος = ἠφαιστότευκτος = ἔργον τοῦ Ἡφαιστου. δωρήματα = δῶρα... ἐννοεῖ ὁ Χορὸς τὰ ὄπλα τοῦ Ἀχιλλέως, τὰ ὁποῖα ὁ Ἡφαιστος κατεσκευάσεν κατὰ παράκλησιν τῆς Θέτιδος ἐκ χρυσοῦ, ἀργύρου, κασσιτέρου καὶ χαλκοῦ· ὅρα παρ' Ὀμήρῳ Σ 468 κ.έ. μακρὰν περιγραφὴν τῆς κατασκευῆς καὶ διακοσμῆσεως αὐτῶν. δαίμονες = οἱ θεοί. τίθημι = καθιστῶ. μακάριον· κατηγ. τοῦ γάμον· γάμον θ' ὑμεναίους· χάριν ποικιλίας. εὐπατρις = ἡ ἔχουσα εὐγενεῖς πατέρας, γονεῖς. μακάριον· ἡ λέξις σκοπικῶς ἐτέθη ὑπὸ τοῦ Εὐριπίδου ἐν τέλει τῆς ἀντιστροφῆς, ἵνα

ἐξαρθῆ ἢ ἀντίθεσις τῆς μακαριότητος τῶν γάμων τούτων πρὸς τοὺς οἰκτροὺς δῆθεν γάμους τῆς Ἰφιγενείας ἐν τῇ ἐπιφῳδῷ.

Ἐπιφῳδός (1080 - 1097)

σὲ δέ· ἀντιθέτως, τοῦναντίον, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Θέτιν ἢ ἀντίθεσις ἰσχυρά· ἢ σύνταξις: στέψουσι καλλικόμαν πλόκαμόν σε (σου)· καλλικόμας (- ης) πλόκαμος = πλόκαμοι τῆς ὠραίας κόμης. ὥστε μόσχον (θ.) = ὡσάν δάμαλιν· εἰς τὸ στέψουσί σε ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ αἰμάσσοντες λαιμόν σε (σου) ὥστε μόσχον (ὥστε λαιμόν μόσχου). πετραῖα ἄντρα = βραχώδη, ἀπόκρημνα ἄντρα. ὄρεῖα = ὄρεσίβιος. ἀκήρατος = ἀγνή, ἀμόλυντος (ἐκ ταύρου). βρότειος = ἀνθρώπινος. βαλία = παρδαλή. αἰμάσσω = κυλιῶ εἰς τὸ αἶμα, σφάζω. οὐ σύριγγι τραφεῖσάν (σε) = ἂν καὶ δὲν ἐμεγάλωσες εἰς τὴν μουσικὴν τῶν σουραυλιῶν. οὐδ' ἐν ροιβδήσεσι = οὐδὲ εἰς τὰ συρίγματα. παρὰ δὲ ματέρι = ἀλλὰ πλησίον τῆς μητρός σου· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ οὐ σύριγγι τραφεῖσαν. γάμον· παρὰ θ. εἰς τὸ σέ: νύμφην, σύζυγον. νυμφόκομος· παθητικῆς σημασίας = νυμφοστολισμένη. Ἰναχίδαι· οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰνάχου, πρώτου βασιλέως τοῦ Ἀργεῶς. Ἰναχίδαι συλλήβδην καὶ οἱ Ἀργεῖοι λέγονται. γάμον νυμφόκομον Ἰναχίδαις = στολισμένη ὡς νύμφη διὰ γάμον μὲ ἓνα ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους τοῦ Ἰνάχου, μὲ ἓνα ἀπὸ τοὺς ἐπιφανεῖς Ἀργεῖους. ποῦ τὸ τὰς αἰδοῦς ἔτι, ποῦ (τὸ) τὰς ἀρετᾶς πρόσωπον σθένει τι ; σθένει τι = ἔχει δυνάμιν τινα. ὁπότε = καθ' ἣν στιγμὴν. ἄσεπτον = ἢ ἀσέβεια. ἔχει δύναμιν = ἰσχύει. ἃ δ' ἀρετὰ ἀμελεῖται θνατοῖς κατόπισθεν = ἢ δὲ ἀρετὴ περιφρονεῖται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων στρεφόντων πρὸς αὐτὴν τὰ νῶτα. καὶ (ὁπότε) μὴ κοινὸς ἀγὼν βροτοῖς (ἔστι). = οἱ ἄνθρωποι δὲν καταβάλλουν ἀπὸ κοινοῦ προσπάθειαν (διὰ τὴν ἐπέλθη ἠθικὴ ἐξυγίανσις). μὴ τις θεῶν φθόνος ἔλθη = μήπως ἐπέλθη τῶν θεῶν ὀργή = πρὸς ἀποτροπὴν τῆς θείας ὀργῆς ποῦ· τὸ ἀσύνδετον ἐκ τοῦ πάθους. τὸ τὰς αἰδοῦς πρόσωπον· προσωποποιία.

Ἡ σύνδεσις πρὸς τὰ προηγούμενα εἶναι ἢ ἐξῆς: ἡ θυσία τῆς Ἰφ. εἶναι δείγμα τῆς ἠθικῆς ἐκτροπῆς τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς θρησκευτικῆς διαστροφῆς· οὐδαμοῦ πλέον φαίνεται ἀγνότης ἠθῶν καὶ εὐσεβείας· πανταχοῦ κρατεῖ καὶ βασιλεύει ἠθικὴ ἀναρχία.

Ὁ ποιητὴς πρὸ τῆς τερατώδους θυσίας τῆς Ἰφιγενείας αἶρεται εἰς ἀνωτέρας ἠθικὰς σφαίρας καὶ δομύτατα κωντηριάζει τὴν ἠθικὴν ἐξαθλίωσιν τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (1098 - 1275)

α') 1098 - 1126

προσκοποῦμαι = παρατηρῶ, ὅπως ἀνακαλύψω τι. Ἡ Κλ., μαθοῦσα ἀπὸ τὸν πρεσβύτερον ὅτι πρόκειται ὁ Ἄγ. νὰ φονεῦσῃ τὴν θυγατέρα τῆς, ταρασσεται καὶ παραχθεῖσα ἐξέρχεται ἀπὸ τοὺς οἴκους, ἵνα μάθῃ ἀπὸ τὸν ἄνδρα τῆς τὰ διατρέχοντα. **πόσιν** = τὸν σύζυγον. **χρόνιον ἀπόντα** = ἀπὸ πολλοῦ χρόνου, ἀπὸ πολλὴν ὥραν ἀπουσιάζοντα. **κἀκλειλοῖπότης στέγας**· σχῆμα πρωθύστερον. **ἐν δακρύοισι** (ἐστὶ) = δακρύει. **πολλὰς ἰεῖσα μεταβολὰς ὄδουμάτων** = ὄδουμένη κατὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους, μεταβάλλουσα πολλάκις τὸν τόνον τῶν ὄδουμῶν, τῶν θρήνων. **ἀκούσασα** = ἐπειδὴ ἤκουσε. **μνήμην δ' ἄρ' εἶχον πλησίον βεβηκότος Ἀγαμέμνονος τοῦδε** = ἀλλ' ἰδοὺ ὅτι ἔρχεται ἐδῶ πλησίον ὁ Ἀγαμέμνων, τὸν ὅποιον εἶχα εἰς τὸν νοῦν μου. **εὐρεθήσεται** = θὰ ἀποκαλυφθῇ. **Λήδας γένεθλον** = Λήδας κόρη. **ἐν καλῶ** = εἰς κατάλληλον στιγμὴν. **παρθένου χωρὶς** = χωριστὰ ἀπὸ τὴν κόρην, ἐν ἀπουσίᾳ τῆς κόρης. **γαμούμεναι** = αἱ μελλόνουμοι. **τί δ' ἔστιν, οὐ σοι καιρὸς ἀντιάζεται ;** = ἀλλὰ τί εἶναι ἐκεῖνο, τοῦ ὁποίου ἢ εὐκαιρία σὲ ἔχει πιασμένον καὶ σὲ κρατεῖ κολλημένον ; τί εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον σοῦ κινεῖ τὴν προσοχὴν καὶ τοῦ ὁποίου δὲν θέλεις νὰ χάσῃς τὴν εὐκαιρίαν ; Ἡ ἀνώμαλος ἐν προκειμένῳ σύνταξις ἐνδεικτικὴ τῆς διεγέρσεως τῆς Κλυταμῆστρας. Ὁ Ἄγ. ἀνεξάντητος εἰς ψευδολογίας μεταχειρίζεται ἐπιτετηδευμένην ἀβρόφρονα γλῶσσαν θέλων νὰ κερδήσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς συζύγου του. **ἐκπεμπε παῖδα δωμάτων πατρὸς μέτα** = φώναξε τὴν κόρην ἔξω καὶ ἄφησέ την νὰ πηγαίη μετὰ τὸν πατέρα τῆς (εἰς τὸν βωμὸν ἔννοσέ ὁ Ἄγαμ.). **ὥς** = διότι. **παρεῖσι** = εἶναι εἰς τὴν διάθεσίν μας. **αἱ χέρνιβες ἠὲ τρεπισμένοι** = τὸ ἠγιασμένον ὕδωρ ἠτομασμένον. **βάλλειν χεροῖν πῦρ καθάρσιον** = διὰ νὰ βραντίζωμεν μετὰ τὰς χεῖράς μας πῦρ καθαρτικόν, πρὸς ἀγνισμόν, καθαρισμόν. **θεᾶ δὸτ. χαρ. μέλανος αἵματος φουσήματα**· παράθεσις εἰς τὸ ἄς πεσεῖν χρεῶν (αἱ ὁποῖαι μύσχοι πρέπει νὰ πέσουν χάριν

τῆς θεᾶς) φυσῶσαι μαῦρον αἶμα ἀπὸ τὸν λαιμόν των, καθ' ὃν χρόνον θὰ σφάζονται· ὄρα τὸν πληθ. ἀριθμὸν **χέρνιβες** — **προχύται** — **μόσχοι**· τί πλουσία καὶ μεγαλοπρεπῆς θυσία ! Οὕτω θὰ εὐχαριστηθῆ ἡ μήτηρ. **τοῖς ὀνόμασι** = με τὰς λέξεις. **οὐκ οἶδ' ὅπως τὰ ἔργα σου χρῆ μ' ὀνομάσασαν εὐ λέγειν** = δὲν ξέρω πῶς πρέπει νὰ ὀνομάσω τὰ ἔργα σου, διὰ νὰ τὰ χαρακτηρίσω ἐπιτυχῶς· **ὅπως χρῆ**· πλαγ. ἐρώτησις ἐκ τοῦ οἶδα. Τὰ ἔργα τοῦ Ἄγ. ἦσαν πράξεις διπλοπροσωπίας καὶ πατὴρ ἀστόργου καὶ ἀπάτορος. **πατὴρ ἃ μέλλει** (ἐνν. ποιήσῃ)· **ἃ μέλλει** = τὰ βουλευόμενα· εἰς τοῦτο δ' ἀποδοτέον τὸ **πατὴρ**. **χὺπὸ** = καὶ ὑπὸ. **ὑπὸ τοῖς πέπλοις** = ὑποκάτω ἀπὸ τοὺς πέπλους, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν πέπλων· **πέπλος** ἐνδυμα γυναικῶν πλατὺ καὶ μακρὸν, τὸ ὅποιον περιεβάλλετο περὶ τὸ σῶμα καὶ ἐπορποῦτο ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ ἐζώννυτο, ἐγχρωμον. **ἰδοὺ πάρεστιν ἤδε πειθαρχοῦσά σοι**· ἡ Ἰφ. παρέρχεται φέρουσα πέπλον καὶ τὸν Ὀρ. Ἡ παρουσία τοῦ μικροῦ, ἵνα συγκλονισθῆ μᾶλλον ὁ πατήρ πρὸ τῆς ἀνοσίας πράξεως. **τὰ ἄλλα** = ὡς πρὸς τὰ ἄλλα = ὡς πρὸς τὴν ἄλλην ἐποψίν τοῦ ζητήματός. **πρὸ τῆσδε** = πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτῆς. **τί κλαίεις ;** διατί κλαίεις ; λέγει ὁ Ἀγαμέμνων πρὸς τὴν Ἰφιγένειαν, ἥτις θὰ παρῆλθε με νέον προσωπεῖον ἐμφαίνον δάκρυα, ἢ κεκαλυμμένη ὑπὸ τοῦ πέπλου ἔδιδε τὴν ἐντύπωσιν κλαιούσης. **οὐδ' ἔθ' ἠδέως ὀραῖς** = καὶ δὲν ἔχεις πλέον χαροπὸν τὸ βλέμμα. **ἐρείσασα = καρφώσασα. πρόσθ'** (= πρόσθε ὀμματός) **ἔχεις πέπλους. τί ν' ἀν λάβοιμι τῶν ἐμῶν ἀρχὴν κακῶν ; τίνα**· ἀντικ. καθ' ἑλξίν πρὸς τὸ κατηγορούμενον **ἀρχὴν** ἀντὶ νὰ εἶναι **τί** = ἀπὸ ποῦ νὰ ἀρχίσω νὰ ἐξιστορῶ τὰς συμφοράς μου ; **πάρα = πάρεστι = εἶναι δυνατὸν. ἅπασι**· ἀντικ. τοῦ ἀπαρεμφ. **χρήσασθαι πρώτοισι**· κατηγ. **κάν** = καὶ ἐν· καὶ ἂν εἶναι εἴτε μεταξύ τῶν τελευταίων εἴτε μεταξύ τῶν μέσων, ὅπουδῆποτε καὶ ἂν εἶναι. Με ἄλλους λόγους ἡ Κλ. λέγει : αἱ συμφοραὶ μου δὲν ἔχουν οὔτε ἀρχὴν οὔτε μέσον οὔτε τέλος. Τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ προσίμιον. Τῆς Κλ. ὁ λόγος διακόπτεται ὑπὸ τοῦ Ἄγ. προσποιουμένου ὅτι δὲν ἐννοεῖ τὴν γλῶσσαν τῆς συζύγου του, συνεχίζεται δὲ ὅταν ὁ Ἄγ. ἀναγκάζεται νὰ σιωπήσῃ ἐλεγχόμενος.

β') 1127 - 1156

ὦς· ἐπιφώνημα. **εἰς ἐν ἤκετε** = εἴσθε σύμφωνοι. **σύγχυσιν ἔχοντες καὶ ταραγμὸν ὀμμάτων** = παρουσιάζοντες κάποιαν σύγχυ-

σιν καὶ παραχὴν εἰς τὸ βλέμμα. Ἡ σύγχυσις ἐξεδηλοῦτο ἀφ' ἐνός μὲν εἰς τοὺς λόγους, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν στάσιν τῶν γυναικῶν (καὶ τῶν τοῦ Χοροῦ περιλαμβανομένων). εἶφ' = εἰπέ· εἰς τοῦτο ἀνάφερε τὸ γενναίως (= εἰλικρινῶς). ἄν = ἄ ἄν. οὐδὲν κελευσμοῦ δεῖ μ'· μ' = μὲ ἀντὶ μοι = καθόλου δὲν ἔχω ἀνάγκην διαταγῆς. τὴν παῖδα τὴν σὴν τὴν τ' ἔμην· μετ' ἐμφάσεως εἰρημένα : τὸ σπλάγγνον μας. ἔα· ἐπιφ. σχετλιασμοῦ. οὐφ' ὁ Ἄγ. ἐκπλήσσεται, διότι ἡ Κλ. κάμνει ὑπονοίας ἀδικαιολογήτους, ἀλλ' ἔκαμε τὴν ἀναφώνησιν ἔα, διότι ἐνόησεν ὅτι τὰ σχέδιά του δὲν ἦσαν ἰδικόν του ἀποκλειστικῶς μυστικόν. τλήμονα = τολμηρά, τραγικά. ὑπονοεῖς = βάζεις στὸ νοῦ σου, ὑποψιάζεσαι. ἄ μὴ σε χρὴ· ἐννοεῖται τὸ ὑπονοεῖν. ἔχ' ἡσυχος = μένε ἡσυχος, ἡσύχαζε. κάκεινό μοι τὸ πρῶτον ἀπόκριναι πάλιν = καὶ φρόντισε νὰ δώσης ἄλλην ἀπάντησιν εἰς ἐκείνην τὴν πρώτην μου ἐρώτησιν (στίχ. 1131). εἰκότα ἦν ἐρωτᾶς, εἰκότ' ἄν κλύοις = ἄν ἐρωτᾶς λογικά, ὀρθά, λογικὰ θὰ ἀκούσης. Ὁ Ἄγ. ἀποδίδει τὴν αἰτίαν τῆς ἀστόχου ἀπαντήσεώς του εἰς τὴν ἀτυχή ἐρώτησιν τῆς συζύγου του. οὐκ ἄλλ' ἐρωτῶ, καὶ σὺ μὴ λέγ' ἄλλα μοι = δὲν διατυπώνω ἄλλην ἐρώτησιν καὶ σὺ νὰ ἀπαντήσης εἰς αὐτὴν μόνον μὴ λέγων ἄλλ' ἀντ' ἄλλων. πότνια = θεία. δαίμων τ' ἐμός = καὶ ὁ κακός μου δαίμων. δυσδαίμονες = δύσμοιροι. τίς σ' ἠδίκησε; ὁ Ἄγ. ὑποκρίνεται ἄγνοϊαν τῆς ἀδικίας, ἣτις γίνεται εἰς τὴν Κλυταιμῆστραν, δι' αὐτὸ καὶ ἐρωτᾶ : ποῖος σέ ἔχει ἀδικήσει; τοῦτ' ἐμοῦ πεύθει πάρα; τοῦτο ζητεῖς νὰ πληροφορηθῆς ἀπὸ ἐμένα; πεύθομαι = πυνθάνομαι. ὁ νοῦς ὄδ' αὐτός νοῦν ἔχων οὐ τυγχάνει = τὸ νόημα τῶν λόγων σου (ὅτι δὲν δικαιούμαι νὰ ἔχω παράπονον, διότι κανεὶς δὲν με ἀδικεῖ) δὲν ἔχει κανὲν νόημα. Λογοπαίγνιον. τὰ κρυπτά μου = τὰ μυστικά μου· ἡ λέξις κρυπτόν λαμβάνεται ὡς οὐσιαστ., ἐξ οὗ καὶ ἡ γεν. μου· αὐτὸ τὸ σιγαῖν (σε) καὶ τὸ στενάξειν (σε) πολλὰ ἐστὶν ὁμολογοῦντός σου = αὐτὴ ἡ σιωπὴ καὶ ὁ πολὺς στεναγμὸς εἶναι ὁμολογία τῆς ἐνοχῆς σου. μὴ κάμης λέγων = λέγε χωρὶς νὰ κουρασθῆς· εἰρων. : μὴ υποβληθῆς εἰς τὸν κόπον νὰ ὀμιλῆς, μὴ χάνης τὰ λόγια σου. τὸ γὰρ ἀναίσχυντον τί δεῖ λέγοντα προσλαβεῖν τῇ συμφορᾷ; ταῦτα λέγει κατ' ἴδιαν ὁμολογῶν ὅτι ἕως τώρα ἐψεύδετο. προσλαμβάνω τῇ συμφορᾷ = ἀποκτῶ κοντὰ εἰς τὴν συμφορᾶν· τὸ ἀναίσχυντον = τὴν ἀναισχυντίαν, τὸν τίτλον τοῦ ἀναισχύντου. ἀνακαλύψω λόγους = θὰ μιλήσω ὀρθὰ κοφτά, χωρὶς περιστροφάς. παρωδὸν αἰνίγμα = ὑπαινιγμὸς εἰρωνικός. προσοῦδισας

πέδω = πρὸς οὐδας (ἔδαφος) ἔρριψας· **πέδω**· πλεονασμ. = κατὰ γῆς· **Τάνταλος** ἦτο υἱὸς τοῦ Θυέστου, ἀδελφοῦ τοῦ Ἀτρέως. Ὁ Ἀγαμέμνων ἐνταῦθα παρίσταται ὡς τις ὠμὸς καὶ θηριώδης φονεὺν καὶ τὸ νήπιον, ἵνα διὰ τούτου ἀποφύγη τὴν μέλλουσαν ἐκδίκησιν αὐτοῦ. Ὁ **Στασίος** ποιητῆς τῶν **Κυπρίων ἐπῶν**, λέγει : **Νήπιος** ὃς πατέρα κτείνας **υἱοὺς καταλείπει**. Ὁ Ὅμ. παρουσιάζει τὸν Ἀγαμέμνονα ὡς ἀγαθὸν βασιλέα καὶ κρατερὸν αἰχμητήν. Τὸν πρῶτον μετὰ τοῦ Ταντάλου γάμον τῆς Κλυτ. ἀγνωστον εἶναι ἂν ὁ Εὐριπίδης ἐπενόησεν ἀπὸ ἀνάγκην ποιητικὴν ἢ ἂν εὗρεν ἤδη ὑπάρχοντα. **τῷ Διὸς παῖδε ἐμῷ τε συγγόνω**· εἶναι οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Διὸς καὶ ἀδελφοὶ τῆς Ἑλ. Διόσκουροι, Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης. **μαρμαίροντε ἵπποισιν** = ἀπαστράπτοντες μὲ τὰ κατάλευκα ἄλογά των. Οἱ Διόσκουροι παρίστανται συνήθως ἔφιπποι ἢ ἱστάμενοι παρὰ τοὺς ἵππους των. Ὁ Πίνδαρος τοὺς ὀνομάζει **λευκοπόλους καὶ εὐίππους**. Ὁμηρικὸς τις ὕμνος λέγει αὐτοὺς **ταχέων ἐπιβήτορας ἵππων**. **ἐρρύσατό σε** = σέ ἔσωσε, σέ γλύτωσε (πρβλ. τὸ **ῥῦσαι ἡμᾶς**). **τάμᾳ ἔσχεσ ἀὺ λέχη** = μὲ ἔλαβες ἐκ νέου σὺζυγον.

γ') 1157 - 1190

οὐ = τότε. **καταλλαχθεῖσα** = διαλλαγεῖσα. **συμμαρτυρήσεις** = θὰ μαρτυρήσης καὶ σύ. **ἦ** = ἦν = ἡμην γυνὴ ἄμεμπτος· εἰς τοῦτο τὸ ἄμεμπτος ἀναφέρεται τὸ **περὶ σέ σωφρονῶ εἰς Ἀφροδίτην** = εἶμαι πιστὴ σύζυγος. **αὖξω μέλαθρον** = αὖξάνω τὴν περιουσίαν τῆς οἰκογενείας. **θύραζε** = ἔξω. **θήρευμα** = ἀπόκτημα. **φλαύραν** = φαύλην = εὐτελεῆ. **ἐπὶ τρισὶ παρθένοισι** = κατόπιν τῶν τριῶν παρθένων· κατὰ τὸν Ὅμηρον ἦσαν αὐταὶ ἡ Χρυσόθεμις, Λαοδίκη καὶ Ἰφιάνασσα· οἱ κατόπιν μνημονεύουσιν Ἰφιγένειαν, Ἡλέκτραν καὶ Χρυσόθεμιν. **τλημόνως** = σκληρόκαρδα. **ὦν**· γεν. διααρ. εἰς τὸ **μιάς**. **τὰ σά** = τὰς ἰδικὰς σου δικαιολογίας, τὴν ἰδικὴν σου ἀπολογία· ἵνα λάβῃ **Μενέλεως Ἑλένην**· εἶναι ἀποκρίσις εἰς τὸ : **τίνος ἑκατί νιν** (αὐτὴν τὴν μίαν) **κτενεῖς**. **καλόν γέ τοι** = νά, εἶναι ὠραῖον ἀλήθεια· εἰρωνεία : ἄλλοι νὰ ἐγκληματοῦν καὶ ἄλλοι νὰ τιμωροῦνται ἀθῶοι. **ἀποτεῖσαι τέκνα μισθὸν κακῆς γυναικὸς** = νὰ πληρώσουν τὰ τέκνα ἀντίποινα διὰ τὴν αἰσχρὰν διαγωγὴν ἀνηθικοῦ γυναικὸς. **τάχιστα** = τὰ ἔχθιστα = τὰ μισητότατα (Ἑλέν.) **τοῖσι φιλτάτοις** (δοτ. ὄργαν. Ἰφιγ.)

ὠνούμεθα· ἐνεστώσ τοῦ ἐπιχειρουμένου = ζητοῦμεν νὰ ἀγοράσωμεν.
γίγνομαι διὰ μακρᾶς ἀπουσίας = ἀπουσιάζω ἐπὶ μακρόν. **θρόνους** =
 τὰς ἔδρας. **παρθενῶνες** = τὰ δωμάτια, ὅπου ἔμεναν αἱ παρθένοι. **ἐπὶ**
δακρύοις = δακρύουσα. **ὦ τέκνον - ὁ φυτεῦσας πατήρ**· ἰσχυρὰ ἀντί-
 θεσις, ἣτις ἐξαιρεῖ τὸ μέγεθος τοῦ ἐγκλήματος. **αὐτὸς κτανῶν, οὐκ**
ἄλλος· σχῆμα ἐκ παραλλήλου. **οὐδ' ἄλλη χειρὶ** = οὐδὲ ξένη χειρὶ.
τιόνδε μῖσος = μῖσος ἄσβεστον. **ἐνδεῖ βραχείας προφάσεως** =
 χρειάζομεθα μικρὰν ἀφορμὴν. **χαί** = καὶ αἰ. **δεξόμεθα δέξιν, ἦν σε**
δέξασθαι χρεῶν = θὰ σοῦ κάμωμεν ὑποδοχὴν, ἣ ὅποια σοῦ χρειάζεται·
 σαρκασμός. **κακῆ**· εἰς ἣν σημασίαν καὶ ἡμεῖς· ὑπαινιγμὸς εἰς τὸν ἐν
 Μυκῆναις φόνον μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του. **μήτ' αὐτὸς γένη** (κακὸς
 περὶ ἐμέ). **εἶεν** = ἔστω· εἶναι κατὰ τοὺς ἀρχαίους συγκατάθεσις μὲν
 τῶν εἰρημένων, συναφῆς δὲ πρὸς τὰ μέλλοντα. **θύσεις σὺ δὴ παῖδα** =
 ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι θὰ θυσιάσῃς τὴν κόρην σου. **ἔνθα** = τότε, κατὰ
 τὴν θυσίαν. **τί σοι κατεύξει τὰγαθὸν** = τί καλὰς εὐχὰς θὰ κάμῃς
 διὰ τὸν ἑαυτὸν σου. **σοι, ἀντὶ τοῦ σαυτῶ**. **νόστος πονηρὸς** = περι-
 πετειώδης ἐπάνοδος. **οἰκοθέν γ' αἰσχυρῶς ἰῶν** = ἀφ' οὗ ἀναχωρεῖς
 ἀπὸ τὴν πατρίδα ἐπαισχύντως· ἐπάνοδος, τῆς ὁποίας αἰ περιπέτεια
 καὶ τὰ βάσανα νὰ εἶναι ἀνάλογα πρὸς τὸ αἶσχος τοῦ ἐκ πατρίδος
 ἀπόπλου· εἰρωνεία. **ἦ τὰρ' (α)** = ἦ τοι ἄρα = τότε λοιπὸν ἀσφαλῶς,
 δίχως ἄλλο. **εὐφρονα ἦσομεν** = εὐφρονα ἔπη ἦσομεν = θὰ ἐκστο-
 μίσωμεν εὐνοϊκὰς εὐχὰς. **αὐθέντης καὶ αὐτοέντης** = ὁ αὐτουργὸς τοῦ
 φόνου. **προσβλέπω τινὰ** = ἀτενίζω τινὰ.

δ') 1191 - 1216

προσπίπτω τινὶ = πέφτω εἰς τὰς ἀγκάλας τινὸς = ἐναγκαλιζομαί
 τινα. **ἔρχομαί τι διὰ λόγων** = διαλογίζομαί τι. **ἡ σκῆπτρά σοι**
μόνον διαφέρειν καὶ στρατηλατεῖν σε δεῖ; = ἡ ἐνδιαφέρεσαι μόνον
 νὰ κινῆς δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τὸ σκῆπτρον καὶ νὰ ἔχῃς τὴν ἀρχιστρατη-
 γίαν; Ἀνάλογα ἔλεγε καὶ ὁ Μενέλαος πρὸς τὸν ἀδελφὸν (στίχ. 357).
Τὸ σκῆπτρα διαφέρειν εἶναι γραφικώτατον. Κάθε εὐγενικὸν αἰσθημα
 ἐφυγαδευθὴ ἀπὸ τὴν καρδίαν σου, λέγει πρὸς τὸν Ἀγ. ἡ Κλ., ἕνεκα τῆς
 φιλαρχίας καὶ μόνην ἀποστολὴν νομίζεις ὅτι ἔχεις νὰ κινῆς τὸ σκῆπτρον
 ἐπιδεικτικῶς καὶ νὰ διατηρήσῃς τὴν ἀρχιστρατηγίαν· διὸ καὶ ἀποφα-
 σίζεις νὰ θυσιάσῃς τὴν κόρην σου. **ὄν** = ἀλλὰ τοῦτον, ἀντὶ **ὄ**, καθ' ἑλξην

πρὸς τὸ δίκαιον λόγον = ἀλλὰ τοῦτο, τὸ ὅποῖον θὰ ἦτο μία δικαία πρότασις, ἔπρεπε νὰ εἴπης. κληρον τίθεμαι = βάλλω κληρον. ὅτου = τίνος. ἦν τότε ἐν ἴσῳ = ἦν τότε ἴσον. ἀλλὰ μὴ παρασχεῖν σε (ὕποκ.) παῖδα σὴν (ἀντικ.) σφάγιον (κατηγ.) ἐξαίρετον = κατ' ἐκλογήν. Δαναΐδαις· δοτ. χαριστ. πρὸ μητρὸς = διὰ τὸ ἀμάρτημα τῆς μητρὸς. οὐπερ τὸ πρᾶγμ' ἦν = τὸν ὅποῖον ἐνδιέφερε τὸ ζήτημα. ὑπότροπος = ὑποστρέψασα, ἐπιστρέψασα. κομίζουσα = περιποιουμένη. ἄμειψαι· τοῦ ἀμείβομαι = ἀπαντῶ. τούτων· γεν. διααρ. εἰς τὸ τι (εἶ τι). συναψῶ = ἐνεργῶ ἀπὸ καινοῦ πρὸς σωτηρίαν. λόγος = γλῶσσα, τὸ χάρισμα τῆς φωνῆς. Ὀρφεύς· υἱὸς τῆς Μούσης Καλλιόπης, μυθικὸς ἥρωας, ἦτο περίφημος ποιητὴς καὶ μουσικὸς διὰ τῆς λύρας καὶ τῆς μουσικῆς συγκρινῶν καὶ μαλάσσων τὰ ἄγρια θηρία, κινῶν δένδρα καὶ λίθους καὶ ἀναστέλλων τὸν ῥοῦν τῶν ποταμῶν. Ἐμάλαξε καὶ αὐτὸν τὸν Πλούτωνα. ἐπάδω = ἔδω. ὁμαρτῶ τινι = ἀκολουθῶ τινα. κηλεῖν τε· συνάπτεται πρὸς τὸ πείθειν (πείθειν - κηλεῖν τε). κηλῶ = θέλω, γοητεύω. ἐνταῦθ' ἂν ἤλθον = θὰ ἐχρησιμοποιοῦν αὐτὸ τὸ μέσον. παρέχω = χρησιμοποιοῦ. τὰπ' ἐμοῦ σοφὰ = αὐτὰ τοῦ μόνου γνωρίζω, δηλ. τὰ δάκρυα, ὡς λέγει εὐθὺς ἀμέσως.

ε') 1217 - 1245

ἱκετηρία = κλάδος ἐλαίας μὲ λευκὰ ἔρια περιτυλιγμένος, σύμβολον τῶν ἱκετῶν. τὸ σῶμα τοῦμὸν ἐξάπτω σέθεν ἱκετηριάν (= ἱκετήριον κλάδον). γόνασιν = διὰ τὴν ζωὴν σου· ἡ ὅλη πρότασις παρενθετικὴ εἰς τὸ ἱκετεύω. ἄωρος = νέος. τὰ ὑπὸ γῆς = ὁ "Ἄδης. δοῦσα σῶμ' ἐμὸν = καθίσασα. χάριτες = θωπεῖαι. ἐν δόμοισιν ἀνδρὸς = συζύγου. θάλλω = ἀκμάζω, εἶμαι εὐτυχῆς. οὐμός = ὁ ἐμὸς λόγος = ὁ λόγος ἐμοῦ, ἐξ οὗ τὸ ἐξαρτωμένης = κρεμασμένης. ἀντιλάζυμαι = ἀντιλαμβάνομαι, πιάνομαι ἀπὸ κάτι. ὑποδοχαί = δεξιώσεις. δόμων· γεν. ὑποκειμ. εἰς τὸ ὑποδοχαῖς. πόνων τιθηνούς ἀποδιδουῶσα σοι τροφάς = ἀναπαίδιδουσα εἰς σέ τοὺς πολλοὺς κόπους διὰ τὴν ἀνατροφὴν μου· τιθηνός (θάω, θηλάζω· τιθῆνη = τροφός) = ὁ τρέφων. μή, (ἀποκτείνης) πρὸς σε Πέλοπος καὶ πρὸς Ἀτρέως πατρός = ἱκετεύω σε δι' ὄνομα κλπ. ὠδίνω = ἔχω ὠδίννας (πόνους τοῦ τοκετοῦ)· ὠδὶς - ἴνος (θηλ.) ἐδῶ = λύπη, ἄλγος. τί μοι μέτεστι = τί σχέσιν ἔχω. Ἀλέξανδρος = Πάρις. πόθεν = πῶς ἐγίνε καὶ ἤλθε (ὁ Πάρις).

ὄμματα = βλέμμα. ἴν' ἀλλὰ τοῦτο = ἵνα (εἰ μὴ τι ἄλλο) τοῦτο = ἵνα τοῦτο τοῦλάχιστον. σέθεν μνημεῖον = σοῦ φέρῃ ἀνάμνησιν. μικρὸς σὺ (εἶ) ἐπικούρος φίλοις = ὥστε νὰ βοηθήσῃς τοὺς φίλους. ἰκετεύω πατρός κατὰ τὸ δέομαί τινος. αἰσθημά τοι τῶν κακῶν ἐγγίγνεται κὰν νηπίοις γε = καὶ τὰ νήπια καὶ ἀσφαλῶς συναισθάνονται τὰ κακά. λίσσομαι = ἰκετεύω.

ζ') 1246 - 1275

αἰδεσαί με = σεβάσου με, σεβάσου τὴν δυστυχίαν μου. κατοίκτηρον βίον = λυπήσου τὴν ζωὴν μου. ἄντομαι = ἰκετεύω. νεοσσοῦς = τὸ νεογνὸν τῶν πτηνῶν, τὸ μικρὸ πουλάκι. ηὐξημένη = ἀνεπτυγμένη. πάντα λόγον = ὅ,τι εἶχα νὰ εἶπω. συντεμουσα ἐν = συντομεύσασα εἰς ἐν σημεῖον. νικήσω = θὰ νικήσω, θὰ πείσω. τὰ νέρθε = τὰ κάτω, τὰ ἐν Ἄδου. οὐδὲν (ἐστὶ) = δὲν ἀξίζουσιν τίποτε. κακῶς ζῆν κρεῖσσον ἢ καλῶς θανεῖν = προτιμότερον νὰ ζῆ κανεὶς κακῶς παρά νὰ ἀποθάνῃ καλῶς. Ἀντιθέτως ὁ Αἴας ἐν τῷ φερωνύμῳ δράματι τοῦ Σοφοκλέους λέγει : ἀλλ' ἢ καλῶς ζῆν ἢ καλῶς τεθνηκέναι τὸν εὐγενῆ χρῆ. Εἰς ἄλλας τραγωδίας ὁ Εὐριπίδης κατὰ τὰς περιστάσεις ἔχει διαφορετικὴν ἀντίληψιν διὰ τὴν ζωὴν λέγων : τοῦ ζῆν δὲ λυπρῶς κρεῖσσόν ἐστὶ κατθανεῖν· τὸ γὰρ θανεῖν κακῶν μέγιστον φάρμακον νομίζεται. Τὸ ὁρμέφυτον τῆς ζωῆς ἐξεγείρεται καὶ αἰ πρὸς τὸν πατέρα τῆς ἰκεσίας συντρούβουν τὴν καρδίαν μας. Εἶναι ὠραία ἡ ζωὴ, λέγει, ὁ Ἄδης εἶναι φοβερός, μὲ τρομάζει. Χιλιᾶκις προτιμότερα εἶναι ἡ ζωὴ δυστυχισμένη ἢ ἐνδοξος θάνατος. Τόσον γλυκεῖα εἶναι ἡ ζωὴ. Ὁ Ἀχιλλεὺς παρ' Ὀμήρῳ λέγει ὅτι θὰ ἐπροτίμα νὰ θητεύῃ παρ' ἄλλῳ παρά νὰ ἀνάσῃ ὅλων τῶν νεκρῶν. ὦ τλήμων = ὦ ἀθλίε. ἀγῶν μέγας ἦκει = φοβερός διαπληκτισμὸς ἔχει γίνεσι, προκλήθη. Ὁ Χορὸς μετὰ πάντοτε μακρὸν κάπως λόγον λέγει δίστιχον, δι' οὗ ἐκφράζει τὴν γνώμην του. συνετός εἰμι τὰ οἰκτρὰ = ἐννοῶ τὰ προκαλοῦντα οἶκτον, συμπάθειαν. μαινοίμην ἄν (ἐνν. εἰ μὴ φιλοῦν) . δεινῶς ἔχει μοι = ἡ θέσις μου εἶναι πολὺ δύσκολος. ταῦτα = τοῦτο, δηλ. τὴν θυσίαν. δεινῶς - δεινῶς· διὰ τῆς ἐπαναδιπλώσεως ἐξαιρεῖ τὸ δύσκολον τῆς θέσεώς του· πρβλ. ὡς πρὸς τὴν ἐννοιαν τὸ ἡμέτερον : μπρὸς γκρεμὸς καὶ πίσω βράχος. ὅσον (ἐστὶ) στράτευμα ναύφρακτον = ναυτικὸν στρατόπεδον. ὅσοι τ' (εἰσὶ) ἀνακτες χαλκίων ὄπλων = ὀπλιται

(ὑποκ.). νόστος = ἀπόπλους. πύργος = τὰ πυργωτὰ τείχη. ἔξι-
 ρῶ = κυριεύω. βάθρον Τροίας = ἡ καθέδρα, ἡ πρωτεύουσα τῆς Τροίας.
 Ἄφροδίτη τις· τὸ τις κατὰ λιτότητα ἐπιτείνει· Ἄφροδίτη· κατὰ
 συνεκδοχὴν = ἐπιθυμία. ἄρπαγαί λέκτρων Ἑλληνικῶν = ἄρπαγαί
 Ἑλληνίδων συζύγων. οἱ = οὔτοι λοιπόν. λύω θέσφατα· κατὰ τὸ λύειν
 νόμους = δὲν ἐκτελῶ τὴν θέλησιν. τὸ βουλόμενον = ἡ βούλησις. ἦ·
 δοτ. χαριστ. δεῖ = εἶναι ἀνάγκη. τούτου = ταύτης τῆς ἀνάγκης, εἰς
 ταύτην τὴν ἀνάγκην. ἤσσανες καθέσταμεν = ἔχομεν ὑποκύψει.
 συλῶμαι λέκτρα = ἀπογυμνώνομαι ἀπὸ τὴν σύζυγον, μοῦ ἀρπάζουν
 τὴν σύζυγον.

Λέγων πάντα ταῦτα ὁ Ἄγ. παρουσιάζεται πλέον ὡς μέγας πα-
 τριώτης ἐμπεποτισμένος ἀπὸ τὴν πανελλήνιον ἰδέαν. Ὁ Ἄγ., ἀφ' οὗ
 ἀπελογήθη εἰς τὰς ἐπιθέσεις Κλ., Ἰφ., Χοροῦ, καταλείπει τὴν ὀρχήστραν
 ἐν ᾗ τὸ θέατρον ἀντηχεῖ ἀπὸ τὸν ἀπειλιν θρήνον Κλυτ. καὶ Ἰφιγενείας.

Τὸ τμήμα 1098 - 1275 τὸ διαλογικὸν ἀποτελεῖ τὸ Δ' ἐπεισόδιον
 καὶ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν Ε' προᾶξιν σημερινῆς τραγωδίας. Τελειώνει
 μὲ τὴν ῥητὴν δήλωσιν τοῦ Ἄγ. ὅτι ὀφείλει νὰ θυσιάσῃ τὴν κόρην. Τῶν
 θεατῶν τὴν ψυχὴν συνέχει ἔλεος καὶ φόβος ἀπὸ τὴν θυσίαν τὴν ἐπιχει-
 μένην. Ἄλλ' ἄς ἀκούσωμεν τοὺς θρήνους καὶ τὰς ἀοᾶς τῆς Ἰφιγενείας
 ἐν τῇ ἐφεξῆς μονοδίᾳ.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1276 - 1335)

ΜΟΝΩΔΙΑ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ (1276 - 1311)

οἱ (ἐπιφ. σχετλ.) ἐγὼ = οἴμοι = οἰμέ. μέλεος - α - ον = δυσ-
 τυχῆς. θανάτου· γεν. αἰτίας. σέ· ἀνάφερε εἰς τὸ παραδοῦς. ταῦτόν
 μέλος τύχης πέπτωκεν εἰς ἄμφω = τὸ ἴδιον μέλος τῆς τύχης ἔχει
 πέσει, λάχει καὶ εἰς τὰς δύο· τὸ ἴδιο μυρολόγι λέγε· οἱ ἴγῳ οἱ ἴγῳ.
 νάπος νιφόβολον = φάραγξ χιονόβλητος. ὄθι = ὄπου. ἔβαλε = ἐπέ-
 ταξε, ἐξέθηκε. βρέφος· ἀντ. ματρὸς ἀποπρὸ νοσφίσσας = ἀποχω-
 ρίσσας μακρὰν ἀπὸ τὴν μητέρα. ἐπὶ μόρω θανατόεντι = ἐπὶ μοίρᾳ
 θανασίμῳ = μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἀποθάνῃ. Πάριν· ἐπεξήγησις τοῦ ἀνω-
 τέρῳ· βρέφος ἀπαλόν. Φρυγῶν πόλις = τὸ Ἴλιον. ὤφειλε (Πρία-
 μος). οἰκίζω = ἐγκαθιστῶ τινα. τὸν τραφέντα ἀμφὶ βουσί = τὸν

τραφέντα μέσα στὰ βώδια. **βουκόλον**· κατηγ. **θάλλων** = θαλερός. **χλωρός** = τρυφερός. **ροδόεντα ἄνθη** = ἄνθη ῥόδων.

Ἡ μάντις Κασσάνδρα, ἡ κόρη τοῦ Προιάμου, κατὰ τινες μύθους, εἶχε προφητεύσει, ὅταν ἐγεννᾶτο ὁ Πάρις, ὅτι οὗτος θὰ γίνῃ ὁ καταστροφεὺς τῆς πατρίδος του καὶ δι' αὐτὸ ἐπέμενε νὰ φονεθῇ τὸ βρέφος, ἵνα ἀποτραπῇ τῆς πατρίδος ὁ ὄλεθος. Κατ' ἄλλους μύθους, ἡ Ἐκάβη, ἔχουσα ἐν τῇ κοιλίᾳ τὸν Πάριον, εἶδε καθ' ἑπτὰς ὅτι ἐγέννησε δαυλόν, οἱ δὲ ἐξηγηταὶ τῶν ὀνειρώτων, προβλέποντες ὅτι τὸ παιδίον, ποὺ θὰ γεννηθῇ, θὰ γίνῃ ὁ καταστροφεὺς τῆς πατρίδος, ἠξίωσαν τὸν φόνον αὐτοῦ. Καὶ ὁ Προιάμος ἀντὶ νὰ τὸ φονεῦσῃ τὸ ἐξέθηκεν εἰς χαράδραν τῆς Ἰδης, ὅπου ποιμένες, εὐρόντες αὐτό, τὸ ἀνέθρεφαν. Ὑστερον ὁ Προιάμος ἀναγνωρίσας τὸ ἐδέχθη πάλιν εἰς τὴν οἰκογένειάν του παρὰ τὰς ἀποτροπὰς τῆς Κασσάνδρας. Ὁ Προιάμος φανταζόμενος αὐτὸν ὡς βουκόλον καὶ ὄχι ὡς βασιλόπαιδα, ἔστειλεν αὐτὸν εἰς τὰ λιβάδια τῆς Ἰδης, ἵνα βόσκη τοὺς βοῦς, καὶ παρεχώρησεν εἰς αὐτὸν πρὸς κατοικίαν θέσιν κοντὰ εἰς τὰς γνωστάς κοίρας.

ὕακινθινα ἄνθη· ὕακινθος, ὠραῖον εὐώδες ἄνθος.

Ἡ λεπτομερὴς περιγραφή τοῦ θελκτικοῦ καὶ εἰδυλλιακοῦ τοπίου γίνεται, ἂν καὶ δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὴν διάθεσιν τῆς βαρέως πενθούσης Ἰφιγένειας, κατὰ τὸν τύπον τῶν μονοδιῶν τοῦ Εὐριπίδου καὶ ἐκ τῆς κλίσεως τοῦ τραγικοῦ φυσιολόγου νὰ περιγράψῃ εἰδυλλιακά τοπία.

ἔνθα = ἐκεῖ. **Ἑρμῆς** = ὁ Ἑρμῆς. Ὁ Ζεὺς ὀρίσας διαίτητὴν τὸν Πάριν ἔστειλε τὸν Ἑρμῆν νὰ συνοδεύσῃ εἰς τὴν Ἰδην τὰς ἐριζούσας τρεῖς θεάς. **τρυφῶ ἐπὶ πόθῳ** = καμαρώνω διὰ τὰ ἐρωτικὰ φίλτρα. **εὐναῖσι βασιλίσιν Διὸς ἀνακτος** = ὡς βασιλικὴ σύνευσος τοῦ Διὸς· τὸ βασιλίσιν εἶναι ἐπίθετον. **ἐπὶ κρίσιν ἔριν τε, θάνατον**· ἐκφράζουν τὸ τελ. αἴτιον. **κρίσιν... ἔριν καλλονᾶς**· προθύστερον. **στυγνός** = φρικτός, ἀπαίσιος. **ἐμοί**· δοτ. ἀντικ. ἢ ἠθικὴ = διὰ τὸν θάνατον δὲ τὸν ἰδικόν μου. Ἐφεξῆς ἡ σειρά: **φέροντα Δαναΐδαισι πρὸς Ἴλιον πομπάν, ἄς (ῆς) πομπῆς προθύματα ἔλαχεν Ἄρτεμις κόραν**.

β') 1312 - 1335

δυσελένα = δυσελένη = ή παλιο - 'Ελένη, ή βρωμο - 'Ελένη. πι-
 κράν ιδοῦσα = ἀφ' οὔ μὲ ἐφαρμάκωσε· πρὸς τὸ δυσελέναν πρβλ.
 δύσπαρις, αἰνόπαρις. φονεύομαι-διόλλυμαι· ἐπαναδίπλωσις ἔχουσα
 ποικιλίαν, διότι τὴν ἀφόρητον αὐτὴν ἔννοιαν δὲν τὴν χωράει ὁ νοῦς της.
 ἀνοσίτου πατρός· διότι φονεύει τὸ ἴδιον τέκνον. πρύμναι ναῶν·
 περίφρ. = νῆες. χαλκεμβολάδες = ἔχουσαι χαλκᾶ ἔμβολα· ἀναχρο-
 νισμός. ἐλάτα (ή) = ναῦς, στόλος (ἐκ ξύλου ἐλάτης)· συνεκδοχῆ.
 πομπαῖος = ὁ πέμπων, ὁ συνοδεύων. εἰς τοῦτο ἀνάφερε τὸ εἰς Τροίαν.
 ἐλάταν πομπαίαν εἶναι παράθεσις εἰς τὸ πρύμνας ναῶν = στόλον
 ποῦ θὰ συνώδευε τοὺς "Ελληνας εἰς τὴν Τροίαν· ή σειρά : ἄδε Αὐλῆς
 μή μοι ὦφελε δέξασθαι εἰς τούσδ' ὄρμους πρύμνας ναῶν χαλ-
 κεμβολάδων, ἐλάταν πομπαίαν εἰς Τροίαν. Τῶν ἐφεξῆς ή σειρά
 ἔχει ὧδε : μηδ' (ὦφελε) Ζεὺς πνεῦσαι ἀνταίαν πομπᾶν Εὐρίπῳ.
 πομπῆ = ὁ συνοδεύων ἄνεμος, ή αὔρα. ἀνταῖος = ἐναντίος. Εὐρίπῳ·
 δοτ. τοῦ τόπου. μειλίσσων αὔραν = γλυκεῖαν αὔραν στέλλων. ἄλλαν =
 διάφορον. λαίφρεσι θνατῶν = εἰς τὰ ἰστία τῶν θνητῶν. χαίρειν· θὰ
 νοήσωμεν πρὸ αὐτοῦ τὸ τοῖσι μὲν κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ κατωτέρω
 τοῖσι δέ· τοῖσι μὲν χαίρειν = ὥστε ἄλλα μὲν πλοῖα νὰ χαίρουν.
 τοῖσι δέ λύπαν = εἰς ἄλλα δὲ λύπην· τοῖσι δέ ἀνάγκαν = ἀνωτέραν
 βίαν· τοῖσι δ' ἐξορμαῖν = εἰς ἄλλα δὲ νὰ ἀποπλέουν. στέλλειν (τὰ
 ἰστία) = νὰ μαζεύουν τὰ πανιά. μέλλειν = νὰ ἀναβάλλουν τὸν ἀπό-
 πλουν. Ἡ ἔννοια : ἐξαποστέλλει ὁ Ζεὺς ἐκάστοτε εἰς τὰ πλοῖα διάφορον
 αὔραν μὲ διάφορα ἀποτελέσματα· οὕτως εἰς ἄλλα μὲν ή αὔρα εἶναι γλυ-
 κεία, δι' ἄλλα δὲ φαρμακερῆ, ὥστε νὰ ὑποκύπτουν εἰς τὴν ἀνωτέραν
 βίαν (ἀνάγκαν), ἄλλα νὰ ἀποπλέουν, ἄλλα νὰ διπλώνουν τὰ πανιά.
 ἄλλα νὰ ἀναβάλλουν τὸ ἀπόπλουν· ὅρα τὴν παρήχησιν : πομπαίαν -
 ἀνταίαν καὶ τὴν ἐπαναδίπλωσιν : τοῖσι μὲν, τοῖσε δὲ κ.λπ. γένος
 ἀμερίων = γένος τῶν ἐφημέρων, οἱ ἐφήμεροι ἄνθρωποι. πολύμο-
 χθος = πολυβασανισμένος. τὸ χρεῶν = ή μοῖρα. δύσποτμος = δυσ-
 τυχῆς· τὸ τι κατὰ λιτότητα ἐπιτείνει τὸ δύσποτμον. ἰὼ τιθεῖσα·
 ἐπιφώνησις· τιθεῖσα = προκαλοῦσα. πάθεια = συμφοραί. ἄχρα = λύπαι,
 φαρμάκια. Ἡ πρωταρχικῆ αἰτία ὄλων τῶν εἰς τοὺς "Ελληνας πρoσ-
 γομένων κακῶν εἶναι ή 'Ελένη.

Τὸ τμῆμα 1283 - 1335 ἐπέχει θέσιν Δ' στασίμων, εἶναι λυρικόν, μονωδία τῆς Ἴφιγενείας συνοδευομένης ὑπὸ τοῦ ἀδελτοῦ, καλεῖται δὲ ἡ μονωδία *θρηνησις ἀποσκηνησις*. Εἰς τὴν μουσικὴν ἀπηχεῖ τῆς παρθένου ὁ θρηνησις. Τὸ μέλος τῶν τοιούτων λυρικῶν ᾠσμάτων ἐφυραγωγῶγει τοὺς θεατάς. Εἰς τὴν μονωδίαν ταύτην πρὸς τοῖς ἄλλοις σημειωτέα ἡ ἐπαναδίπλωσις, ἣτις πράγματι μαίνεται : *ἰὼ - ἰὼ, Ἴδαῖος - Ἴδαῖος, ἐλέγετο - ἐλέγετο, ᾧ μᾶτερ - ᾧ μᾶτερ, πικρὰν - πικρὰν, ἀνοσίοισιν - ἀνοσίου, ἢ πολύμοχθον - ἢ πολύμοχθον, ἰὼ - ἰὼ, μεγάλα - μεγάλα. Ἡ Ἴφιγένεια ἔχει χάσει κάθε ἐλπίδα. Ἀλλὰ τί γίνεται ὁ Ἀχιλλεὺς μὲ τὰς ὑποσχέσεις του; Τοῦτο θὰ ἴδωμεν ἐφεξῆς.*

ΠΕΜΠΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (1336 - 1474)

α') 1336 - 1368

ὄχλος ἀνδρῶν = πλήθη στρατοῦ. **τόν γε τῆς θεᾶς παῖδα** (εἰσορῶ). **ᾧ·** δοτ. χαριστ. **διαχαλῶ** = ἀνοίγω. **μοι** = πρὸς χάριν μου, παρακαλῶ. **δμῶς** = ὑπέρταται. **ὡς τί δή;** = διατί τάχα; **τὸ δυστυχές τῶν γάμων** = ἡ ἀποτυχία τῶν γάμων, ὁ ματαιωθεὶς γάμος. Αἱ ἀντιλαβαὶ χαρακτηρίζουν τὴν ἐπίτασιν τῆς διεγέρσεως. Ὁ διάλογος γίνεται γαργότερος καὶ ζωηρότερος. **οὐκ ἐν ἀβρότῃ κείσαι πρὸς τὰ νῦν πεπτωκότα** = μὲ τὸ νῦν κατάντημά σου δὲν σοῦ ἐπιτρέπεται νὰ δείχνῃς λεπτότητα καὶ ἀβρότητα τρόπων. **πεπτωκότα**· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τοὺς κύβους. **μῖμνω** = μένω. **οὐ σεμνότητος ἔργον** = δὲν ἔχει τὴν θέσιν τῆς ἡ αἰδημοσύνης. **ἦν ὀνώμεθα** = ἂν ὠφεληθῶμεν. **ὀνίναμαι** = ὠφελοῦμαι. Ἐρχεται ὁ Ἀχιλλεὺς, ἀπὸ τὰς πρώτας λέξεις τοῦ ὁποῖου (**τάλαινα**) προαισθανόμεθα κάτι τὸ σοβαρὸν. **οὐ ψευδῆ θροεῖς**· ὁ χαρακτηρισμὸς σου εἶναι ὀρθός, διότι πραγματικὰ εἶμαι **τάλαινα**. **δεῖν' ἐν Ἀργείοις βοᾶται** = φοβερὰ βοή ἀκούεται μέσα εἰς τοὺς Ἀργεῖους. **τὴν βοὴν σήμαινέ μοι** = δίδε ἐξηγήσεις ὡς πρὸς τὴν βοήν. **πονηρὸν εἶπας οἰωνὸν λόγων** = αὐτὸ τὸ ὅποιον εἶπες εἶναι κακὸν σημεῖον διὰ τὴν εἶδησιν πού φέρνεις (**βοᾶται**)· ἐκ τοῦ **δαινὰ ἀμφὶ σῆς παιδὸς** διαισθάνεται ὅτι ἡ βοή εἶναι κακὸν προμῆνημα. **ὡς χρεῶν σφράξαι νιν**· φαίνεται ὅτι ὁ στρατὸς ἔλαβεν ἐν τῷ μεταξὺ γνῶσιν τοῦ χρησιμοῦ καὶ τῆς δυστροπίας τοῦ Ἀγ. **ἐς θόρυβον ἐγὼ τοι καυτὸς ἤλυθον** = καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἐξετέθην εἰς θορυβώδεις

ἀποδοκιμασίας. λευσθῆναι πέτροις = νὰ λιθοβοληθῶ· ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἥλυθον ἐς θόρυβον. Ὁ ὄχλος ἀποδοκιμάζων ἤξειον τὸν λιθοβολισμὸν του. μῶν = μὴ οὖν. σώζων· ἐνεστώσ τῆς προσπαθείας. ἐχθρός· ὁ στρατὸς ἦτο δυσμενής, διότι εἶχε τὴν αὐτὴν δεισιδαιμονίαν καὶ τὸν αὐτὸν φιλοπόλεμον ὀργασμὸν. δι' ἄρ' ὀλώλαμεν τμησις = διολώλαμεν ἄρα. γάμων ἤσσονα ἀπεκάλουν = μὲ ἀπεκάλουν ὄργανον τῆς μνηστῆς· τοῦτο ἦτο ὕβρις. εὖνις = σύζυγος. ἐπέμψατο = μετεπέμψατο. κ' Ἀργόθεν = καὶ Ἀργόθεν. νικῶμαί τινος· ἐλέχθη κατὰ τὸ : ἠττῶμαί τινος. κεκραγμὸς = κραυγαί. τὸ πολὺ = τὸ πλῆθος, ὁ ὄχλος. κακὸν δεινόν (ἐστί) = εἶναι φοβερὸν κακόν. Δυσμενῶς ἐκφράζεται ὁ Εὐρύπ. διὰ τὴν ὀλοκρατίαν. ἀρήγω = βοηθῶ (ἀρωγῆ). μαχεῖ· β' ἐνικ. μέλλ. τοῦ μάχομαι. ὄναιο τῶν φρενῶν = νὰ χαρῆς τὰ εὐγενικά σου αἰσθήματα. ὀνησόμεθα = θὰ χαροῦμε· θὰ χαροῦμε διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Ἰφιγ. ὁ Σισύφου γόνος = ἡ σπορά τοῦ Σισύφου, δηλ. ὁ Ὀδυσσεύς. Ἡ μυθολογία θέλουσα νὰ συνδέσῃ τοὺς δύο πανοῦργους ἥρωας ἔδωκε πατέρα εἰς τὸν Ὀδυσσεά τὸν Σίσυφον. ἴδια πράσσων... ταχθεῖς ὑπο = ἐνεργῶν ἐξ ἀτομικῆς του πρωτοβουλίας ἢ κατ' ἐντολήν τοῦ στρατοῦ. αἰρεθεῖς ἐκὼν = ἐκλεγείς τῇ ὑποδείξει του. πονηρὰν γ' αἴρεσιν (αἰρεθεῖς) = καὶ κάποια πονηρὰ ὑστεροβουλία ἐκρύπτετο εἰς τὴν ἐκλογὴν. μαιφονεῖν· δηλ. νὰ διαπράξῃ μιὰν φόνον. ἔχω = ἐμποδίζω. ἄγω = ἀπάγω. δηλαδὴ = προφανῶς. Ξανθῆς ἐθείρας (ἀρπάσας)· ἐθειρα καὶ ἐθειραι = τρίχες, κόμη. ἀντέχομαι τινος = κρατιέμαι ἀπὸ κάποιου. ὥς = διότι. τοῦδ' εἵνεκα = ὅσον ἐξαρτᾶται ἐξ αὐτοῦ (ἐάν δηλ. τὴν πιάσω σφιχτά). ἀλλὰ μὴν ἐς τοῦτό γ' ἤξει = ἀλλ' ὅμως τὸ πρᾶγμα θὰ καταλήξῃ εἰς τοῦτο, δηλ. εἰς τὴν σφαγὴν. Ὁ Ἀχιλλεὺς βλέπει τὴν θυσίαν, ἣν ὁ στρατὸς στασιάζας ἀξιοῖ, ἀναπόφευκτον παρὰ πᾶσαν ἀντίδρασίν του.

β') 1369 - 1401

εἰσακούσατε· σὺ καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς. μάτην θυμοῦμαι = ἄνευ λόγου, ἀδίκως ὀργίζομαι. καρτερῶ τὰ ἀδύνατα = ἐπιμένω εἰς τὰ ἀδύνατα. προθυμίας γεν. τῆς αἰτίας εἰς τὸ αἰνέσαι (ἐπαινέσαι) = διὰ τὴν καλὴν του διάθεσιν. διαβάλλομαι τινι = γίνομαι μισητὸς εἰς τινα. πλέον πράττω = κατορθώνω. οἷα εἰσήλθεν μ' ἐννοουμένην = ποῖα σκέψεις μοῦ ἦλθαν, ὅταν ἐβασάνιζα τὸ πρᾶγμα. κατθανεῖν μοι

δέδοκται· ὁ στρατὸς ἔχει ἀποφασίσει τὴν θανάτωσίν μου. **μοι**· δοτ. ἀντιχαρ. **παρήμι τὸ δυσγενὲς ἐκποδῶν** = παραμερίζω, βγάζω ἀπ' τῆ μέση κάθε ταπεινὸν αἴσθημα. **ὡς**· εἰδικός. **ἡ μεγίστη** = ἡ ἰσχυροτάτη. **κάν ἐμοί** = καὶ ἐν ἐμοί. **πορθμὸς ναῶν** = ἡ διαπεραιώσις τῶν πλοίων. **τὰς μελλούσας γυναῖκας** = τὰς γυναῖκας τοῦ μέλλοντος. **τείσαντες** = τιμωρήσαντες. ὁ **Ἑλένης ὄλεθρος**· περίφρασις = ἡ χαμένη Ἑλένη. **ρύσομαι** = θὰ σώσω. **κλέος μου μακάριον γενήσεται** = ἀθάνατος θὰ εἶναι ἡ δόξα μου, ὡς ἐλευθερωτρίας τῆς Ἑλλάδος. **καὶ γὰρ οὐδέ τοί τι λίαν ἐμοί φιλοψυχεῖν χρεῶν** = ἀλλὰ ἔχω πρὸς τούτους καὶ ἄλλον λόγον νὰ μὴ ἀγαπῶ τὴν ζωὴν μου. **πᾶσι Ἑλλησι**· δοτ. **χαριστ. ἔτεκέσ με κοινὸν** (δηλ. ἀγαθόν)· κατηγορ. **ἐρέτμ' ἔχοντες** = ἐρετμὰ ἔχοντες = κωπηλάται. **ἐρετμὸν** (ἐρέσσω) = κώπη. **ἡ ἐμὴ ψυχὴ** = ἡ ζωὴ μου. **μί' οὔσα** = ἐγὼ δὲ μὲ μίαν ζωὴν, πού ἔχω· **ἀλλὰ μυριοί** - ἡ δ' **ἐμὴ ψυχὴ μί' οὔσα**· ὁ συλλογισμὸς ἀπὸ τοῦ μείζονος. **κάπ' ἐκεῖνο** = καὶ ἐπ' ἐκεῖνο = καὶ εἰς ἐν ἄλλο, τὸ ἐξῆς. **διὰ μάχης μολεῖν** = διὰ μάχης ἐλθεῖν = **μαχέσασθαι**. **κρείσσων** (ἐστί)· σύντ. προσωπικὴ ἀντὶ τῆς ἀπροσώπου· **κρείσσόν** (ἐστίν) ἕνα ἄνδρα ὄραν φάος (= ζῆν) ἢ μυρίας γυναῖκας. Πρὸς τὴν ἔννοιαν πρβλ. τὰ ἐν Ἰφιγ. ἐν Τ. : **ἄνῆρ μὲν ἐκ δόμων θανῶν ποθεινός, τὰ δὲ γυναικὸς ἀσθενῆ**. **ἐμποδῶν γενήσομαι** = θὰ ἐμποδίσω. **ἀμήχανον** = ἀδύνατον. **ταῦτα** = ἡ θυσιά μου. **μνημεῖα**· ὡς καὶ παρ' ἡμῖν τὸ μνημεῖον τοῦ ἀγνώστου στρατιώτου. **διὰ μακροῦ** = ἐπὶ μακρὸν χρόνον. **οὔτοι**· καθ' ἑλξίν πρὸς τὸ **παῖδες ἀντὶ ταῦτα**· καὶ ἐπαναλαμβάνει τὸ **ταῦτα** 1398 = αὐτὰ θὰ εἶναι τὰ παιδιὰ μου. **τὸ μὲν** = τὸ βαρβαρικόν. Οἱ Ἕλληνες ἔχοντες συνείδησιν τοῦ ὑπερτέρου πολιτισμοῦ τῶν κατεφρόνουσαν ὡς βαρβάρους πάντας τοὺς μὴ Ἕλληνας καὶ εἶχον τὴν ἀξίωσιν νὰ ἤρχωσιν ἐκείνων ταυτίζοντες βαρβάρους καὶ δούλους.

Ἡ Ἰφιγένεια ἀπροσδοκῆτως μετεστράφη· ἐλευθέρα ἀπὸ φόβου καὶ ὑψηλόφρων, ὑπερήφανος ἐν τῇ φιλοπατορίᾳ της, λαμβάνει τὴν ἀμετάκλητον ἀπόφασιν νὰ ἀποθάνῃ ὑπακούουσα εἰς τὴν ἐθνικὴν φωνὴν πού τὴν καλεῖ νὰ προσάσῃ τῆς πατρίδος τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἀσφάλειαν. Ἡ πανελλήμιος ἰδέα ἐπεκράτησεν εἰς τὴν ψυχὴν της.

γ') 1402 - 1432

τὸ σὸν = ἡ ἰδική σου σπᾶσις. **γενναίως ἔχει** = εἶναι εὐγενικῆ·

τὸ τῆς τύχης δὲ καὶ τὸ τῆς θεᾶς = ἡ θέλησις ὅμως τῆς τύχης καὶ τῆς θεᾶς. νοσεῖ = δὲν εἶναι δικαία, ὀρθή. Ὁ Χορὸς θαυμάζει τὴν γενναίω-ψυχίαν τῆς κόρης, αἰτιᾶται δὲ τὴν τύχην καὶ τὴν θεάν. νοσεῖ· μεταφορικῶς κεῖται. Ὁ Εὐριπίδης κακίζει τοιοῦτους θεοὺς ζητοῦντας ἀνθρωποθυσίας· ἡ θεὰ ζητοῦσα τὴν θυσίαν εἶναι ἠθικῶς ἐπιλήψιμος· ἡ κόρη ἔχει εὐγένειαν ἀνεπίληπτον. τίθημι μακάριον = καθιστῶ εὐτυχῆ. σοῦ μέν, Ἑλλάδος δέ· γεν. τῆς αἰτίας. ἀπολείπω = ἀφήνω κατὰ μέρος. τὸ θεομαχεῖν = ἡ θεομαχία, ἡ ἀντίδρασις κατὰ τῆς θεᾶς. ὃ σου κρατεῖ = τῆς ὁποίας πλήρης εἶναι ἡ ψυχὴ σου. ἐξελογίσω τὰ χρηστὰ τὰναγκαῖά τε = ἐσκέφθης, ὅπως σοῦ ὑπηγόρευεν ἡ λογικὴ καὶ ἡ ἀνάγκη. μᾶλλον ἐσέρχεται με πόθος σῶν λέκτρων = ὁ πόθος γὰρ σὲ ἀποκτῆσω σύζυγον γίνεται δυνατώτερος, αὐξάνει, ἐπιτείνεται. φύσις = χαρακτήρ. ὄρα δὲ = κοίταξε δὲ (αὐτὰ ποῦ θὰ σοῦ εἶπω). ἄχθομαι = φέρω βαρέως. ἴστω Θετίς = μάρτυς μου ἡ Θετίς. ἀθρέω - ῶ = προσέχω. κακόν· οὐσιαστ., δεινόν· ἐπίθ. Ὁ Ἀχιλλεὺς θίγει τὴν ἀνθρωπίνην χορδὴν, τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ζωὴν, ἣτις εἶναι ἔμφυτος εἰς πάντα ἄνθρωπον. οὐδὲν οὐδέν· εὐλαβουμένη = χωρὶς καθόλου νὰ συστῆλωμαι πρὸ οὐδενός. ἡ Τυνδαρίς παῖς = ἡ κόρη τοῦ Τυνδάρεω = ἡ Ἑλένη. ἀρκεῖ τιθεῖσα· ἡ σύνταξις προσωπικῆ ἀντὶ ἀπροσώπου: ἀρκεῖ τιθέναι = ἀρκεῖ ὅτι ἡ Ἑλ. προκαλεῖ. διὰ τὸ σῶμα = διὰ τὸ κάλλος τοῦ σώματος. μάχας - φόνους· ἐν διὰ δυοῖν = φονικὰς μάχας. ἦν δυνώμεθα· ὁ πληθ. διότι καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς θὰ συμβάλῃ εἰς τοῦτο συντελεῶν εἰς τὴν θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας. λῆμα παρὰ τὸ λάω = θέλω (αἰ δὲ λῆς) = θέλησις, ψυχὴ, καρδιά. ἄριστος = εὐγενέστατος. οὐκ ἔχω πρὸς τοῦτο λέγειν = δὲν δύναμαι νὰ ἀντιλέγω εἰς τοῦτο. γενναῖα φρονεῖς = ἔχεις εὐγενῆ αἰσθήματα. τί γὰρ τάληθές οὐκ εἶποι τις ἄν; = διότι διατὶ νὰ μὴ ὁμολογῇ τις τὴν ἀλήθειαν; Ὁφείλω νὰ ὁμολογήσω, ὅσον καὶ ἂν ἀντικεῖται εἰς τὴν ἐπιθυμίαν μου. μεταγνοίης ἂν τάδε = δύνασαι νὰ ἀλλάξης αὐτὰς τὰς σκέψεις. ὡς ἂν οὖν εἰδῆς τὰπ' ἐμοῦ = γὰρ νὰ ἐννοήσης λοιπὸν τὴν εὐκρινείαν τῶν λόγων μου. τὰδ' ὄπλα = τοῦσδε τοὺς ἐνόπλους (τοὺς συνοδεύοντας αὐτόν, οὗς δεικνύει). ὡς οὐκ ἐάσω = μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ μὴ σὲ ἀφήσω. χρῶμαι τοῖς λόγοις τινός = συμμορφώνομαι πρὸς τὰς ὑποδείξεις τινός. ἀφροσύνη = ἀπὸ ἄγνοιαν (τῆς φρίκης τοῦ θανάτου). Ὁ Ἀχιλλεὺς θαυμάζων τὴ ἦθος τῆς ἡρώιδος δηλώνει ὅτι θὰ ἀντιδράσῃ κατὰ τῆς θυσίας.

δ') 1433 - 1474

πρόφασις = ἀφορμή. παῦσαι με μὴ κάκιζε = παῦσαι κακί-
 ζουσα με = μὴ κάκιζε με = μὴ με ἀποθαρρύνῃς. Ἡ Κλ. ὑπολαβοῦσα τὸ
 κακίζειν ὡς ὕβριζειν, ὄνειδιζειν, λέγει οὐδὲν ἀδικήσει = δὲν θὰ ἀδι-
 κηθῆς καθόλου, δὲν θὰ πάθῃς κακόν. τριχός· γεν. τῆς ὕλης. ἀμπέχο-
 μαι· ἄορ. ἡμπεσχόμενη· ἀμπίσχη· ὑποτ. ἄορ., β' πρόσωπον = ἐνδύο-
 μαι, φορῶ (ὄρα ἀμπέχονον). τί τόδ' εἶπας; τί ἐστὶ τόδε, ὃ εἶπας;
 ἀπολέσασά σε· ὁ λόγος, διακοπεῖς ὑπὸ τῆς Ἰφιγ. 1441, συνεχίζεται
 ἐν 1442, ἀφ' οὗ ἡ σύνταξις μετεβλήθη: ἀντὶ ἀπολέσασά σε πενήθσω.
 οὐ σύ γε (ἀπώλεσας). κατ' ἐμέ = ἐξ αἰτίας μου. ἤκιστα (δεῖ πεν-
 θεῖν) = ἐλάχιστα, οὐδαμῶς. χώννυται τύμβος = ἐγείρεται τάφος.
 νομίζεται = συνηθίζεται, συνηθῶς ἐγείρεται. βωμὸς θεᾶς τῆς Διὸς
 κόρης (ἔσται) μοι μνημά γε — ναί (λέγω εὖ) ὡς εὐτυχοῦσα
 Ἑλλάδος τ' εὐεργέτις = διότι καὶ ἡ τύχη μου εἶναι λαμπρὰ καὶ γίνο-
 μαι καὶ εὐεργέτις τῆς Ἑλλάδος. Πράγματι θὰ εὐεργετήσῃ τὴν Ἑλλάδα,
 διότι καὶ τὸν ἀπόπλουον θὰ διευκολύνῃ καὶ θὰ τὴν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰς
 ὕβρεις τῶν βαρβάρων διὰ τῆς αἰσίας ἐκβάσεως τοῦ πολέμου. σέθεν =
 σοῦ = περὶ σοῦ ἢ κασιγνήταισί (σου) = εἰς τὰς ἀδελφάς σου.
 ἐξάπτω = περιβάλλω. χαίρειν γε = ναί, μάλιστα, χαίρετίσματα.
 ἄνδρα· κατηγ. προληπτικόν = ὥστε νὰ γίνῃ ἀνὴρ. προσέλομαι =
 περιπτύσσομαι. ὅσον εἶχες = ὅσον ἠδύνασο. ἔστι (τι) ὃ τι δρῶσα
 κατ' Ἄργος φέρω σοι χάριν = σὲ εὐχαριστῶ. πατέρα τὸν ἄμὸν
 μὴ στύγει πόσιν τε σόν· ἡ κόρη ἀμνησίκακος ἐν τῇ εὐγενείᾳ τῆς·
 σημείωσον τὴν παρήχησιν τοῦ τ. δεινοὺς ἀγῶνας διὰ σὲ δεῖ κεί-
 νον δραμεῖν· ὑπαινίσσεται τὸν φόνον τοῦ Ἄγ., εἰς ὃν θὰ προβῇ.
 Ἑλλάδος· ἐπιθετον. δόλω δέ = ἀλλὰ δολίως· ἀγεννώως = πρόσ-
 τυχα. εἶσιν ἄξων = θὰ ἔλθῃ νὰ με ὀδηγήσῃ. πρὶν σπαράσσεσθαι
 κόμης = πρὶν μὲ πιάσουν καὶ μὲ σύρουν ἀπὸ τὰ μαλλιά. μὴ σὺ γ'
 (ἴθι). πέμπω = συνοδεύω. οὐ μὴ μόλω πάλιν = ὀριστικῶς δὲν θὰ
 γυρίσω· τὸ οὐ μὴ μὲ ἄορ. ὑποτ. ἢ μὲ μέλλ. ὀριστικῆς σημαίνει ἔντονον
 ἄρνησιν. (λείπω σε) εὖ κἀξίως. σχῆς = σταμάτα. μὴ με προλί-
 πτης = μὴ μὲ ἀφήσῃς. ἐπευφημήσατε παιᾶνα = ὑμνήσατε μὲ παιᾶνα·
 παιᾶν· ἄσμα πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος συνήθως. Ἐνταῦθα πρὸς τιμὴν
 τῆς Ἀρτέμιδος, ἵνα ἀποτραπῇ τὸ κακόν (ἢ ἐν Εὐρύπῳ νηνεμία).
 τῆμῃ συμφορᾶ = τῇ ἐμῇ συμφορᾶ· δοτ. τῆς αἰτίας. εὐφημία

= ἡ ἱερά σιγή. ἴτω = ἄς διαχυθῆ. ἐναρχέσθω τις κανᾶ = ἄς κάμη ἀρχὴν τῆς ἱεραῖς τελετῆς ἀπὸ τῶ κανίστρα. αἰθέσθω πῦρ = ἄς ἀναρριπίζεται τὸ πῦρ. προχύταις καθαρσίοισι (1112) ὄργ. ἐνδεξιούσθω βωμόν = ἄς περιέρχεται ὀλόγυρα τὸν βωμόν τρέχων δεξιᾶ. Ὁ θύων περιήρχετο τὸν βωμόν ῥαντίζων αὐτὸν μὲ οὐλοχύτας καὶ μὲ ἀγριασμόν, τρέχων δὲ πρὸς τὰ δεξιᾶ. Ἡ Ἰφριγένεια ἀφῆκε τὰς τελευταίας παραγγελίας εἰς τὴν μητέρα καὶ παραγγέλλει νὰ ἐτοιμάσουν τὰ τῆς θυσίας.

ΚΟΜΜΟΣ (1475 - 1509)

ἐλέπτολις Ἰλίου καὶ Φρυγῶν = ἡ κυριεύουσα τὴν πόλιν τοῦ Φρυγικοῦ Ἰλίου. στέφρα περίβολα = στέφανοι περιβάλλοντες (τὴν κεφαλὴν). πλόκαμος ὄδε (πάρεστιν) = ἰδοὺ οἱ πλόκαμοί μου ἔτοιμοι διὰ τὴν στέψιν (μου)· ἡ πρότασις κεῖται διὰ μέσου. χερνίβων τε παγὰς (φέρετε) = ἀγριασμόν ἀπὸ ὕδωρ πηγῆς. ἐλίσω Ἄρτεμιν = τιμῶ διὰ κυκλίων χορῶν περὶ τὸν βωμόν τὴν Ἄρτεμιν. μάκαιρα· θηλ. τοῦ μάκαρ. εἰ χρεῶν· οἰονεὶ διαισθάνεται τὴν λύσιν, ἢν παρασκευάζει ἡ θεά. Ἐπιστεύετο ὅτι οἱ μελλοθάνατοι εἶχον μαντικὴν δύναμιν. Σημείωσον τὸ πρωθύστερον ἐν τῷ δίδοτε - φέρετε, τὴν ἐπαναδίπλωσιν καὶ τὸ ἀσύνδετον ἐν ταῖς· ἀμφὶ ναὸν - ἀμφὶ βωμόν, ἐνδεικτικὰ τοῦ σφαιροῦ πόθου καὶ τῆς φλογερᾶς ἐπιθυμίας. θέσφατ' ἐξαλείψω = θὰ ἐξοφλήσω τὸν χρησμὸν σβήνουσα διὰ τοῦ αἵματός μου τὴν ὀφειλὴν. αἵμασι θύμασί τε· ἐν διὰ δυοῖν = αἵματηρᾶ θυσία. δίδωμι δάκρυα = προσφέρω δάκρυα. οὐ πρέπει (δακρύνει). ἰὼ ἰὼ = ἐμπρός ἐμπρός. συνεπαεῖδετε = συνεπάδετε = ψάλλετε ὁμοῦ. Χαλκίδος ἀντίπορον = τὴν τιμωμένην πέραν τοῦ πόρου τῆς Χαλκίδος. (ἐν Αὐλίδι). ἴνα = ὅπου. δόρατα· συνεκδ. τὰ ξύλινα καράβια (πρβλ. δούρειος ἵππος — ἔρρει τὰ κᾶλα). δαία = δῆα = τὰ πολεμικά· ἀναχρονισμός. μέμονε (μένω) = παραμένουν εἰς ἀδράνειαν. δι' ἔμὸν ὄνομα = διὰ νὰ τιμηθῆ τὸ ὄνομά μου. γᾶ Πελασγία = γῆ Πελασγική, τὸ Ἄργος. Οἱ πρῶτοι κάτοικοι τοῦ Ἄργους ἐλέγετο ὅτι ἦσαν Πελασγοὶ καὶ αἱ λέξεις Ἄργος καὶ Λάρισα εἶναι Πελασγικά. μᾶτερ = μῆτερ = πατρίς. Μυκηναῖαί τ' ἐμαὶ θεράπναι = καὶ σεῖς, Μυκῆναι, ἰδική μου κατοικία. καλεῖς = ἐπικαλεῖσαι. πόλισμα = πόλις. πόλισμα Περσέως· αἱ Μυκῆναι, αἵτινες ἐκίσθησαν κατὰ τοὺς μύθους ὑπὸ τοῦ Περσέως, ὅστις ἤγειρε τὰ τεῖχη αὐτῶν διὰ τῶν Κυκλώπων, οἱ

ὅποιοι ἐτείχισαν καὶ τὴν Τίρυνθα. **πόνος** = ἔργον. **ἐθρέψατέ με** = μὲ ἐμεγαλώσατε. **φάος** = χαρά, σωτηρία· τὸ φάος τὸ λέγει μὲ ὑπερφάνειαν. **φάος Ἑλλάδι** = πρὸς εὐτυχίαν τῆς Ἑλλάδος. **οὐκ ἀνάινουμαι θανούσα**· ἡ μετοχὴ κατηγορηματικὴ = δὲν μοῦ κακοφαίνεται ὁ θάνατος. **οὐ μὴ λίπη σε** (1465). **λαμπαδοῦχος** = ἡ ἔχουσα τὴν λαμπάδα τοῦ ἡλίου, ἡλιόφωτος. **ἕτερον αἰῶνα καὶ μοῖραν οἰκήσομεν** = ἄλλην ζωὴν καὶ μοῖραν θὰ περάσωμεν.

Τὸ *τριῆμα 1475 - 1509* εἶναι *λυρικὸν* καὶ ἄδεται ὑπὸ τῆς Ἰφιγ. καὶ τοῦ Χοροῦ καὶ καλεῖται *Κομμός*, διότι ἐν θοήροις ἐκόπτοντο τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στήθος, ἄσμα ἄδόμενον ἀμοιβαίως ὑπὸ τοῦ Χοροῦ καὶ τῶν ὑποκριτῶν πρὸ τοῦ θανάτου ἢ κατὰ τὸν θάνατον ἢ μετὰ τὸν θάνατον προσώπων.

Τὸ *τριῆμα 1336 - 1474* εἶναι τὸ *Ε'* ἐπεισόδιον ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὴν *ΣΤ'* *πρᾶξις* σημερινῆς τραγωδίας. Ἐν τούτῳ ἡ *πρᾶξις* ἀκολούτως βαίνει πρὸς τὴν λύσιν. Ἡ Ἰφ. λαμβάνει, πάσης προσπαθείας ματαίας ἀποβάσης, τὴν κρίσιμον ἀπόφασιν γὰ δόση τὴν ζωὴν τῆς ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Θαναμάζομεν αὐτὴν καὶ ἐλεοῦμεν διὰ τὸν πρόωρον θάνατόν τῆς.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1510 - 1531)

Ἡ *σειρά* : ἴδεσθε τὰν Ἰλίου καὶ Φρυγῶν ἐλέπτολιν στείχουσαν (κατηγ. μετ.) βωμὸν διαίμονος θεᾶς βαλλομέναν (χρον. μετ.) στέφρα ἐπὶ κᾶρα παγᾶς τε χερνιβῶν θανοῦσαν ῥανίσιν αἱματορρῦτοις σφαγείσαν δέραν (= δέρην) εὐφυᾶ σώματος. **διαίμων** = αἱματηρός, αἱματοβαφής. **ῥανίσιν αἱματορρῦτοις** = μέσσα εἰς ῥαντίσματτα αἱμάτων. **σφαγείσαν**· ὑποκ. Ἰφιγ. **δέραν**· φανερώνει τὸ μέρος μετὰ τὸ ὄλον. **εὐφυῆς** = εὐ πεφυκῶς = ὠραίος. Τῶν ἐφεξῆς ἡ *σειρά* : **εὐδροσοὶ πατρῶι παγαὶ χέρνιβές τε μένουσί τε. παγαὶ χέρνιβές τε**· ἐν διὰ δυοῖν. Ἡ ἐξήγησις : σὲ ἀναμένει ὁ πατήρ σου μὲ ἀγκασμὸν ἀπὸ δροσερὰ νερὰ πηγῆς. **κλήζω** = κλείζω = ἀνυμνῶ. **ὡς ἐπ' εὐτυχῆ πότμῳ** = μὲ τὴν πεποιθήσιν ὅτι ὅλα θὰ ἔχουν εὐτυχῆ ἔκβασιν. **βροθήσιος** = βρότειος = ἀνθρώπινος. **χαρεῖσα θύμασι βροτήσιος** = ἡ ὁποία εὖρες εὐχαρίστησιν εἰς τὰς ἀνθρωποθυσίας. **ἔδη** =

ἔδραϊ. **δολόεντα** = δολερά. Τὸ **δολόεντα** καθ' ὑπαλλαγὴν εἰς τὸ **ἔδη** ἀντι εἰς τὸ **Τροίας** = Τρώων. **ἔδη δολόεντα Τροίας** = εἰς τὴν πρωτεύουσάν τῆς δολίας Τροίας. Ἡ σειρὰ τῶν ἐφεξῆς : **δὸς Ἀγαμέμνονα ἀμφιθεῖναι κλεινότατον στέφανον Ἑλλάσι λόγχαις κλέος τε ἀείμνηστον ἀμφὶ ἐὸν κάρα** (θεῖναι). **ἀμφιτίθημι** = περιβάλλω. **Ἑλλάσι**· ἐπίθ. **Ἑλλάσι λόγχαις** = **Ἑλληνικαῖς λόγχαις** = **λόγχαις** τῶν Ἑλλήνων. **ἐὸν κάρα** = ἑαυτοῦ κεφαλὴν.

Τὸ χορικὸν εἶναι ἴσως μονοδία τῆς Κορυφαίας συνοδευομένης ὑπὸ τοῦ αὐλήτου καὶ ἐπέχει θέσιν *E'* στασίμου. Σημείωσον ὅτι αἱ ἔννοιαι τοῦ ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸ ἄσμα τῆς Ἰφιγενείας, τὸ ὁποῖον αὕτη ἔφαλε προηγουμένης, ὅταν ἀπεχαιρέτισε τὴν ζωὴν (*στίχ.* 1475 - 1499)· *πρὸβλ.* 1510 - 1520 = 1475 - 1487 καὶ 1521 - 1531 = 1491 - 1497. Ὁ Χορὸς μὲ τὴν φαντασίαν προτορέχων μεταφέρεται εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς θυσίας, τὴν ὁποίαν φαντάζεται τελεσθεῖσαν, ἐν *στίχ.* δὲ 1518 παρακολουθεῖ τὴν πραγματικότητα ἐρχόμενος εἰς τὴν Ἄρτεμιν νὰ δώσῃ εἰς τὸν στρατὸν εἴπλοισιν καὶ κλέος ἀείμνηστον εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα.

ΕΞΟΛΟΣ (1532 - 1629)

α') (1532 - 1567)

φθογγή = φωνή. **ταρβέω** = φοβοῦμαι. **κάκπεπληγμένη** = καὶ ἐκπεπληγμένη = τρομαγμένη. **δεινά** = παράδοξα, καταπληκτικά· διὰ τοῦ μὲν οὖν ἐπανορθώνει ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἡ Κλυτ. εἶπε πρὸς τὸν ἄγγελον : **μή τιν' ἄλλην ξυμφορὰν ἤκης φέρων** = ἔχι συμφορὰν, ἀντιθέτως. **μέλλω** = βραδύνω. **πάν πεύσει σαφῶς** = ὅλα θὰ τὰ μάθης λεπτομερῶς. Ἡ σαφήνεια εἶναι ἀρετὴ τῶν ἀγγελικῶν ῥήσεων. **σφάλλεται γνώμη** = σφάλλει ἢ μνήμη. **ταράσσω γλῶσσαν** = μπερδεύω τὴν ἐκθεσιν. **λεῖμαξ** (θ.) = λειμών. **ἄλσος λείμακάς τε**· ἐν διὰ δυοῖν. **σύλλογος στρατεύματος** = ὁ ὠρισμένος διὰ συγκέντρωσιν τοῦ στρατεύματος τόπος· ὁ σύλλογος εἶναι ἡ ὁμηρ. **ἀγορή**. **κάμπαλιν** = καὶ ἔμπαλιν = πρὸς τὰ ὀπίσω. **προῆκε** (*προῆμι*) = ἔχυσε δάκρυα. **ὀμμάτων προθεῖς πέπλον** = ἄφ' οὗ ἔθεσε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν πέπλον. Οὕτως εἶχεν εἰκονίσει τὸν Ἀγ. ὁ ζωγράφος Τιμάνθης. Ἀντίγραφον τῆς εἰκόνος αὐτοῦ εἶναι ἡ ἐν Πομπηίᾳ εὑρεθεῖσα τοιχογραφία. **πάρεμί σοι** = εἶμαι

εἰς τὴν διάθεσίν σου. θῦσαι (ὑμᾶς) ἄγοντας πρὸς βωμόν, εἶπερ τόδε ἔστι θέσφατον. τόδε· τὸ θῦσαι. θέσφατον = γραμμένον ἀπὸ τῆν θεάν. τοῦπ' ἐμέ = τὸ ἐπ' ἐμέ = ὅσον ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐμέ. τύχοιτε νικηφόρου δορός = εἶθε νὰ διεξαγάγητε νικηφόρον πόλεμον. πατρίδα γῆν = πατρικὴν γῆν = πατρίδα. πρὸς ταῦτα = ἀπέναντι τούτων, κατ' ἀκολουθίαν τῆς ἀποφάσεώς μου ταύτης, ὅθεν. μὴ τις = μηδεὶς Ἀργείων (ψύσῃ ἐμοῦ). σιγῆ = ἀδιαμαρτυρήτως, ἄνευ ἐκδηλώσεων ἀγωνίας ἢ ἄλλους. εὐκαρδίως = με γενναίαν καρδίαν. ἀρετὴ = εὐγένεια. ᾧ τόδ' ἦν μέλον (= ἔμελε) = ὅστις εἶχεν αὐτὴν τὴν φροντίδα, αὐτὸ τὸ καθήκον. ἀνείπε· ἄορ. τοῦ ἀναγορεύω = κηρύττω· ἀνείπε εὐφημίαν καὶ σιγὴν· ἐν διὰ δυοῖν = ἐκήρυξε νὰ τηρήσῃ ὁ στρατὸς ἱερὰν σιγὴν. χρυσήλατον κανοῦν = κἀνίστρον ἐκ χρυσοῦ σφυρηλάτου. χειρὶ σπᾶσας = ἀνασύρας διὰ τῆς χειρός. κολεῶν ἔσωθεν = ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ξιφοθήκης· κολεὸς (ἄρσ.) = ἡ θήκη τοῦ ξίφους.

β') 1568 - 1601

λαβὼν κανοῦν χέρνιβας τε = ἀφ' οὗ ἔλαβε κἀνίστρον με κριθάλευρα καὶ ἁγιασμόν συγχρόνως. ἔθρεξε· ἄορ. τοῦ τρέχω. θηροκτόνε· ἡ Ἄρτεμις ὡς θεὰ τῆς φύσεως εἶναι καὶ κυνηγὸς τῶν ἀγρίων θηρίων. τὸ λαμπρὸν εἰλίσσοις' ἐν εὐφρόνῃ φάος = περιφέρουσα τὸ λαμπρὸν φῶς (τῆς σελήνης) κατὰ τὴν νύκτα. Γραφικὴ εἰκὼν τῆς τροχιάς τῆς σελήνης. Ἡ Ἄρτεμις ὡς ἀδελφὴ τοῦ Ἀπόλλωνος εἶναι καὶ προσωποποιεῖ τῆς σελήνης. ἄχραντον αἶμα καλλιπαρθένου δέρης = ἀμόλυτον αἶμα λαιμοῦ ὠραίας παρθένου. ἀπήμων πλοῦς νεῶν = ἀπόπλους τῶν πλοίων ἀβλαβής, ἄνευ ζημιῶν (ἀ-πῆμα, πάσχω). ἐς γῆν· ἀνάφερε εἰς τὸ βλέπων· καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ἱερεὺς αἶρει τὴν κοπίδα, πάντες νεύουσιν εἰς τὴν γῆν. ἱερεὺς· διάφορος τοῦ Κάλχαντος. ἐπηύξατο = ἀνέπεμψεν εὐχὴν. ἐπεσκοπεῖτο = παρετήρει με προσοχὴν. ἵνα πλήξειεν ἄν = εἰς ποῖον μέρος θὰ ἦτο δυνατόν νὰ κτυπήσῃ. ἐμοί... φρενί· ἐπιμερισμός. ἐσῆει ἄλγος ἐμοί φρενί = ἡσθάνετο πόνον ἢ καρδία μου. κᾶστην νενευκῶς = καὶ ἔστην (ἐστᾶθην) κλίνας τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν γῆν. θαῦμα δ' ἦν αἴφνης ὄραν = ἀλλὰ ἔξαφνα ἐπρόβαλεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μας θαῦμα. Ὁ Εὐριπίδης κατὰ τὴν συνθήθειάν του λύει τὴν πλοκὴν του διὰ τοῦ ἀπὸ μηχανῆς θεοῦ. πληγῆς κτύπον = τὸν κρότον τοῦ κτυπήματος. πᾶς τις ἦσθετο σαφῶς =

πάντες ἤκουσαν εὐκρινῶς· ὁ κτύπος τῆς κοπίδος ἠκούσθη εὐκρινῶς διὰ τὴν κρατοῦσαν βαθεῖαν σιγὴν. τὴν παρθένον οὐκ εἶδεν οἱ γῆς εἰσέδου· πρόληψις = οὐκ εἶδεν οἱ γῆς εἰσέδου ἢ παρθένος· οἱ γῆς = εἰς ποῖον μέρος τῆς γῆς κατεχωριάσθη ἢ παρθένος· εἰς τὸν οὐρανὸν δὲν ἐφάνη, εἰς τὴν γῆν δὲν ἐφάνη, ἄρα θὰ κατεχωριάσθη. ἐπήχησε στρατός· ὁ στρατός ἐπανάλαβε τὴν βοήν (βοᾶ δ' ἱερεύς). εἰσιδόντες· ἀνάφερε εἰς τὸ στρατός· ὁ στρατός περιήληπτικόν. φάσμα = φαινόμενον, θαῦμα. ἄελπτον = ἀπροσδόκητον, ἀφάνταστον. οὐ γέ μῃδ' ὀρωμένου πίστις παρῆν = τὸ ὅποιον μάλιστα καὶ ἂν ἔβλεπε κανεῖς, ἦτο ἀδύνατον νὰ τὸ πιστεύσῃ. ἰδεῖν μεγίστη = μεγίστη εἰς τὴν θέαν. διαπρεπῆς τε τὴν θέαν = ὑπέροχος εἰς τὴν θεωρίαν. ἄρδην = καθ' ὁλοκληρίαν. κἀν τῷδε = καὶ ἐν τῷδε = ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς αὐτῆς καταπλήξεως. πῶς δοκεῖς; = τί φαντάζεσαι; ἢ πρότασις κεῖται παρενθετικῶς· εἶναι εἰρημένον ἐκ τῆς δημοτικῆς γλώσσης. κοίρανος = στρατηγός. θυσία = τὸ θῦμα· τὸ ἀφηρημένον ἀντὶ τοῦ συγκεκριμένου. προύθηκε βωμίαν = ἔρριψεν ἔμπρὸς ἐπὶ τοῦ βωμοῦ. ὄρειδρόμος = ὄρεσιβιος. ταύτην μάλιστα τῆς κόρης ἀσπάζεται· σημείωσον τὴν σύμπτυσιν τῶν δύο συντάξεων· ταύτην ἀσπάζεται μάλιστα καὶ ταύτην ἀσπάζεται μᾶλλον τῆς κόρης = ταύτην προτιμᾷ κατ' ἐξοχὴν, περισσώτερον ἀπὸ τὴν κόρη. εὐγενεὶ φόνῳ = φόνῳ εὐγενοῦς θύματος. Ἰλίου ἐπιδρομάς = ἐκστρατείαν ἐναντίον τοῦ Ἰλίου. πρὸς ταῦτα = κατ' ἀκολουθίαν τούτων. αἶρω θάρσος = παίρνω θάρρος, ἀναθαρρῶ. οἶδμα Αἰγαίου = τὰ κύματα τοῦ Αἰγαίου.

γ') 1602 - 1629

Ἡφαιστός = τὸ πῦρ. τὰ πρόσφορα ἠῤῥατο = ἀνέπεμψε τὴν κατάλληλον εὐχὴν. ὥστε φράσαι· ἐν σημασίᾳ τελικῆ. μοῖραν = κλήν μοῖραν. ἄφθιτος (ἀ-φθίνω) = αἰώνιος. παρῶν—ὄρων· αἰτιολ. μετοχὰί χρόνου παρατ. Τονίζει τὴν αὐτοψίαν του πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἀξιοπιστίας του. ἀπέπτατο = ἀνελήφθη. σαφῶς = ὀλοφάνερα. ἀφαίρει λύπης (γεν. διαίρ.) = κάμνε ἀβαρίαν εἰς τὴν λύπην. καὶ πόσει πάρες χόλον = καὶ παράτησε τὴν ἐναντίον τοῦ συζύγου σου ὀργήν. πάρες· ἄφρ. τοῦ παρήμι = ἐῷ παριέναι = ἀφήνω νὰ περάσῃ = παραιτῶ, παρατῶ. ἀπροσδόκητα τὰ θεῶν βροτοῖς = οἱ θεοὶ δίδουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὅ,τι δὲν περιμένουν. σὸν τέκος φράζει (εἰδοποιεῖ) μένειν

ζῶν ἐν θεοῖσι. τοῦ (= τίνος) θεῶν γέγονας κλέμμα; = ποῖος θεὸς σέ ἔχει κλέψει; πῶς σέ προσείπω; = πῶς νὰ σέ ὀνομάσω; ζῶσαν ἢ νεκράν; πῶς δ' οὐ φῶ; = πῶς δὲ νὰ μὴ εἶπω, νὰ μὴ πιστεύσω; τοῦσδε μύθους μάτην παραμυθεῖσθαι = ὅτι οὗτοι ἐδῶ οἱ λόγοι εἶναι ψευδεῖς πλασθέντες πρὸς παρηγορίαν μου· μάτην = ψευδῶς. ὡς· τελικὸς σύνδ. πένθους λυγροῦ = ἀπὸ τὸ φαρμακερὸν πένθος. σοῦ· γεν. ἀντικ. εἰς τὸ πένθος. καὶ μὴν = καὶ ἰδοῦ, ἀλλ' ἰδοῦ. Διὰ τῆς φράσεως ταύτης προκηγγέλλεται ἡ πάροδος προσώπου. θυγατρὸς οὐνεκα = ὅσον (ἐξαρτᾶται) ἀπὸ τὴν θυγατέρα μας. ὄντως = πραγματικῶς. ἔχει ὁμιλίαν ἐν θεοῖς = ζῆ ἐν ἀναστροφῇ μετὰ τοὺς θεοὺς. Ὁ Ἄγ. βεβαιοῖ τὰ τοῦ ἀγγέλου. μόσχος· ὁ Ὀρέστης. πρὸς πλοῦν ὄρᾱ = ἔχει τὴν προσοχὴν του εἰς τὸν πλοῦν. χρόνια τὰμά σοι προσφθέγματα Τροίηθεν ἔσται = μετὰ πάροδον μακροῦ χρόνου θὰ σέ χαιρετίσω κατὰ τὴν ἐκ τῆς Τροίας ἐπάνοδόν μου. γένοιτό σοι καλῶς = ὑγίαινε. χαίρων = μετὰ τὸ καλὸ, ὑγίης. ἰκοῦ = ἐλθέ. ἐπάνηκε = ἐπᾶνελθε. σκυῖλα = τὰ ἔπλα φρονεθέντος πολεμίου.

Λέγων ταῦτα ὁ Χορὸς ἐξέρχεται ἐκ τῆς ὀρχήστρας· εἶναι οἱ ἐξόδιοι λόγοι του. Πρὸ τοῦ στίχου 1627 εἶχον ἀποχωρήσει ὁ Ἄγαμ., ἡ Κλυτ., ὡς καὶ ὁ Ἄγγελος.

Τὸ τελευταῖον μέρος τῆς τραγωδίας (1532 - 1629), καταλήγων εἰς τὴν ἔξοδον τοῦ Χοροῦ, καλεῖται Ἔξοδος. Εἶναι ἡ τελευταία προᾶξις τῆς τραγωδίας, ἡ ὁποία περιέχει τὴν καταστροφὴν, ἐν ἣ ἡ προᾶξις τελειῶς περαίνεται διὰ τῆς λύσεως τῆς δραματικῆς πλοκῆς.

ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ Ε' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΒΕΛΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1961

$$\underline{826.}$$

$$\begin{array}{r} 826 \\ 186 \\ \hline 640 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 235 \\ 123 \\ \hline 312 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 466 \\ 392 \\ \hline -74 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 112 \\ 74 \\ \hline 186 \end{array}$$

μοσίν ἰσθρ. θῆσειν μὲν μο-
χῆμαι ἄσρ. ἔμρον ἄσρ. ἄμρω
ἀλλυ. βουλαῖς ἰθαλαῖς ἢ ἔσχο
μαί ἐν χρεῖσι τό ἀρεῖαν ἀσρῶ
βουλαῖς.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

Πέλοψ ὁ Ταντάλειος ἐς Πῆσαν μολῶν
θοαῖσιν ἵπποις Οἰνομάου γαμειὶ κόρην,
ἐξ ἧς Ἀτρεὺς ἔβλασταν Ἀτρέως δὲ παῖς
Μενέλαος Ἀγαμέμνων τε τοῦ δ' ἔφυν ἐγώ,
τῆς Τυνδαρείας θυγατρὸς Ἰφιγένεια παῖς, 5
ἦν ἀμφὶ δίναις, ἅς θάμ' Εὐριπος πυκναῖς
αὔραις ἐλίσσω κυανέαν ἄλα στρέφει,
ἔσφαξεν Ἐλένης οὔνεχ', ὡς δοκεῖ, πατήρ
Ἀρτέμιδι κλειναῖς ἐν πτυχαῖσιν Αὐλίδος.
ἐνταῦθα γὰρ δὴ χιλίων ναῶν στόλον 10
Ἑλληνικὸν συνήγαγ' Ἀγαμέμνων ἀναξ,
τὸν καλλίνικον στέφανον Ἰλίου θέλων
λαβεῖν Ἀχαιοῖς τοὺς θ' ὕβρισθέντας γάμους
Ἐλένης μετελθεῖν, Μενέλεω χάριν φέρων.
δεινῆς δ' ἀπλοίας πνευμάτων τε τυγχάνων, 15
ἐς ἔμπυρ' ἦλθε, καὶ λέγει Κάλχας τάδε·
« ὦ τῆσδ' ἀνάσσων Ἑλλάδος στρατηγίας,
Ἀγάμεμνον, οὐ μὴ ναῦς ἀφορμίσῃ χθονός,
πρὶν ἂν κόρην σὴν Ἰφιγένειαν Ἀρτεμις
λάβῃ σφαγεῖσάν· ὅτι γὰρ ἐνιαυτὸς τέκοι 20
κάλλιστον, ἠϋξω φωσφόρῳ θύσειν θεᾶ.
παῖδ' οὖν ἐν οἴκοις σὴ Κλυταιμῆστρα δάμαρ
τίκτει — τὸ καλλιστεῖον εἰς ἔμ' ἀναφέρων —

ἦν χρή σε θῦσαι». καὶ μ' Ὀδυσσέως τέχναις
 μητρὸς παρείλοντ' ἐπὶ γάμοις Ἀχιλλέως. 25
 ἐλθοῦσα δ' Αὐλίδ' ἤ τάλαιν' ὑπὲρ πυρᾶς
 μεταρσία ληφθεῖς' ἐκαινόμην ξίφει·
 ἀλλ' ἐξέκλεψεν ἔλαφον ἀντιδοῦσά μου
 Ἄρτεμις Ἀχαιοῖς, διὰ δὲ λαμπρὸν αἰθέρα
 πέμψασά μ' ἐς τήνδ' ὤκισεν Ταύρων χθόνα, 30
 οὐ γῆς ἀνάσσει βαρβάροισι βάρβαρος
 Θόας, ὃς ὠκὺν πόδα τιθεῖς ἴσον πτεροῖς
 ἐς τοῦνομ' ἦλθε τόδε ποδωκείας χάριν.
 ναοῖσι δ' ἐν τοῖσδ' ἴερεα νίθησί με,
 ὅθεν νόμοισι, τοῖσιν ἦδεταί θεά, 35
 χρώμεσθ' ἐορτῆς, τοῦνομ' ἦς καλὸν μόνον,
 τὰ δ' ἄλλα σιγῶ, τὴν θεὸν φοβουμένη.
 θύειν γὰρ ὄντος τοῦ νόμου καὶ πρὶν πόλει,
 ὃς ἂν κατέλθῃ τήνδε γῆν Ἑλλήν ἀνῆρ,
 κατάρχομαι μὲν, σφάγια δ' ἄλλοισιν μέλει 40
 ἄρρητ' ἔσωθεν τῶνδ' ἀνακτόρων θεᾶς.
 ἃ καινὰ δ' ἦκει νύξ φέρουσα φάσματα,
 λέξω πρὸς αἰθέρ', εἴ τι δὴ τόδ' ἔστ' ἄκος·
 ἔδοξ' ἐν ὕπνῳ τῆσδ' ἀπαλλαχθεῖσα γῆς
 οἰκεῖν ἐν Ἄργει, παρθενῶσι δ' ἐν μέσοις 45
 εὔδειν, χθονὸς δὲ νῶτα σεισθῆναι σάλψ,
 φεύγειν δὲ κᾶξω στᾶσα θριγκὸν εἰσιδεῖν
 δόμων πίτνοντα, πᾶν δ' ἐρείψιμον στέγος
 βεβλημένον πρὸς οὐδας ἐξ ἄκρων σταθμῶν.
 μόνος λελεῖφθαι στῦλος εἷς ἔδοξέ μοι 50
 δόμων πατρώων, ἐκ δ' ἐπικράνων κόμας
 ξανθὰς καθεῖναι, φθέγμα δ' ἀνθρώπου λαβεῖν,
 κἀγὼ τέχνην τήνδ' ἦν ἔχω ξενοκτόνον
 τιμῶσ' ὑδραίνειν αὐτὸν ὡς θανούμενον,

κλαίουσα. τοῦναρ δ' ὦδε συμβάλλω τόδε· 55
 τέθνηκ' Ὀρέστης, οὗ κατηρξάμην ἐγώ·
 στῦλοι γὰρ οἴκων παῖδες εἰσιν ἄρσενες·
 θνήσκουσι δ' οὐς ἂν χέρνιβες βάλωσ' ἐμαί.
 οὐδ' αὖ συνάψαι τοῦναρ ἐς φίλους ἔχω·
 Στροφίῳ γὰρ οὐκ ἦν παῖς, ὅτ' ὠλλύμην ἐγώ. 60
 νῦν οὖν ἀδελφῷ βούλομαι δοῦναι χοᾶς
 παροῦσ' ἀπόντι — ταῦτα γὰρ δυναίμεθ' ἂν —
 σὺν προσπόλοισιν, ἅς ἔδωχ' ἡμῖν ἄναξ
 Ἑλληνίδας γυναῖκας. ἀλλ' ἐξ αἰτίας
 οὐπω τίνος πάρειςιν ; εἴμ' ἔσω δόμων 65
 ἐν οἷσι ναίω τῶνδ' ἀνακτόρων θεᾶς.

ΟΡΕΣΤΗΣ

ὄρα, φυλάσσου μή τις ἐν στίβῳ βροτῶν.

ΠΥΛΛΑΔΗΣ

- ὄρῳ, σκοποῦμαι δ' ὄμμα πανταχῇ στρέφων.
 ΟΡ. Πυλάδῃ, δοκεῖ σοι μέλαθρα ταῦτ' εἶναι θεᾶς,
 ἐνθ' Ἀργόθεν ναῦν ποντίαν ἐστείλαμεν ; 70
 ΠΥ. ἔμοιγ', Ὀρέστα· σοὶ δὲ συνδοκεῖν χρεῶν.
 ΟΡ. καὶ βωμός, Ἑλλῆν οὗ καταστάζει φόνος ;
 ΠΥ. ἐξ αἱμάτων γοῦν ξάνθ' ἔχει θριγκώματα.
 ΟΡ. θριγκοῖς δ' ὑπ' αὐτοῖς σκυῖλ' ὄραξ ἡρτημένα ;
 ΠΥ. τῶν κατθανόντων γ' ἀκροθίνια ξένων. 75
 ἀλλ' ἐγκυκλοῦντ' ὀφθαλμὸν εὖ σκοπεῖν χρεῶν.
 ΟΡ. ὦ Φοῖβε, ποῖ μ' αὖ τήνδ' ἐς ἄρκυον ἤγαγες
 χρήσας, ἐπειδὴ πατὴρ ἀἴμ' εἰτείσάμην
 μητέρα κατακτάς ; διαδοχαῖς δ' Ἐρινύων

ἤλαυνόμεσθα φυγάδες, ἕξεδροι χθονός, 80
 δρόμους τε πολλοὺς ἐξέπλησα καμπίμους.
 ἐλθὼν δὲ σ' ἠρώτησα πῶς τροχηγλάτου
 μανίας ἂν ἔλθοιμ' ἐς τέλος πόνων τ' ἐμῶν,
 οὓς ἐξεμόχθουν περιπολῶν καθ' Ἑλλάδα.
 σὺ δ' εἶπας ἐλθεῖν Ταυρικῆς μ' ὄρους χθονός, 85
 ἔνθ' Ἄρτεμῖς σοι σύγγονος βωμοὺς ἔχει,
 λαβεῖν τ' ἀγάλμα θεᾶς, ὃ φασιν ἐνθάδε
 ἐς τοῦσδε ναοὺς οὐρανοῦ πεσεῖν ἄπο·
 λαβόντα δ' ἢ τέχναισιν ἢ τύχῃ τινί,
 κίνδυνον ἐκπλήσαντ', Ἀθηναίων χθονὶ 90
 δοῦναι· τὸ δ' ἐνθένδ' οὐδὲν ἐρρήθη πέρα·
 καὶ ταῦτα δράσαντ' ἀμπνοᾶς ἕξειν πόνων.
 ἤκω δὲ πεισθεὶς σοῖς λόγοισιν ἐνθάδε
 ἄγνωστον ἐς γῆν, ἄξενον· σὲ δ' ἱστορῶ,
 Πυλάδῃ — σὺ γάρ μοι τοῦδε συλλήπτωρ πόνου — 95
 τί δρωμέν; ἀμφίβληστρα γὰρ τοίχων ὄραξ
 ὑψηλά· πότερα δωμάτων προσαμβάσεις
 ἐκβησόμεσθα; πῶς ἂν οὖν λάθοιμεν ἄν;
 ἢ χαλκότευκτα κληῖθρα λύσαντες μοχλοῖς —
 ὧν οὐδὲν ἴσμεν; ἦν δ' ἀνοίγοντες πύλας 100
 ληφθῶμεν ἐσβάσεις τε μηχανώμενοι,
 θανούμεθ'. ἀλλὰ πρὶν θανεῖν, νεῶς ἔπι
 φεύγωμεν, ἥπερ δεῦρ' ἐναυστολήσαμεν.
 ΠΥ. φεύγειν μὲν οὐκ ἀνεκτὸν οὐδ' εἰδῶμεν,
 τὸν τοῦ θεοῦ δὲ χρησμὸν οὐ καχιστέον· 105
 ναοῦ δ' ἀπαλλαχθέντε κρύψωμεν δέμας
 κατ' ἄντρο', ἃ πόντος νοτίδι διακλύζει μέλας,
 νεῶς ἄπωθεν, μή τις εἰσιδὼν σκάφος
 βασιλεῦσιν εἶπη κάττα ληφθῶμεν βίαι·
 ὅταν δὲ νυκτὸς ὄμμα λυγαίας μόλη, 110

- τολμητέον τοι ξεστόν ἐκ ναοῦ λαβεῖν
 ἄγαλμα πάσας προσφέροντε μηχανάς.
 ὄρα δέ γ' εἴσω τριγλύφων ὅποι κενὸν
 δέμας καθεῖναι· τοὺς πόνους γὰρ ἀγαθοὶ
 τολμῶσι, δειλοὶ δ' εἰσὶν οὐδὲν οὐδαμοῦ. 115
- OP. οὔτοι μακρὸν μὲν ἤλθομεν κώπη πόρον,
 ἐκ τερμάτων δὲ νόστον ἀροῦμεν πάλιν.
 ἀλλ' εὖ γὰρ εἶπας, πειστέον· χωρεῖν χρεῶν
 ὅποι χθονὸς κρύψαντε λήσομεν δέμας.
 οὐ γὰρ τὸ τοῦδ' εἴ γ' αἴτιον γενήσεται 120
 πεσεῖν ἄχρηστον θέσφατον· τολμητέον·
 μόχθος γὰρ οὐδεὶς τοῖς νέοις σκῆψιν φέρει.

ΧΟΡΟΣ

- 123
 εὐφραμεῖτ', ὦ
 πόντου δισσὰς συγχωρούσας
 πέτρας ἀξείνου ναίωντες. 125
 ὦ παῖ τᾶς Λατοῦς,
 Δίκτυν' οὐρεῖα,
 πρὸς σὰν αὐλάν, εὐστύλων
 ναῶν χρυσήρεις θριγκοὺς,
 πόδα παρθένιον ὄσιον ὀσίαις 130
 κληδούχου δούλα πέμπω,
 Ἑλλάδος εὐίππου πύργους
 καὶ τείχη χόρτων τ' εὐδένδρων
 ἐξαλλάξασ' Εὐρώπαν,
 πατρῶων οἴκων ἔδρας. 135
 ἔμολον· τί νέον; τίνα φροντίδ' ἔχεις;
 τί με πρὸς ναοὺς ἀγαγες ἀγαγες,
 ὦ παῖ τοῦ τᾶς Τροίας πύργους

ἔλθόντος κλεινᾶ σὺν κώπᾳ
 χιλιοναύτᾳ μυριοτευχεῖ,
 τέκος Ἄτρειδᾶν τῶν κλεινῶν ;
 140
 IΦ. ἰὼ δμωαί,
 δυσθρηνήτοις ὡς θρήνοις
 ἔγκειμαι, τᾶς οὐκ εὐμούσου
 145
 μολπᾶς [βοᾶν] ἀλύροις ἐλέγοις,
 αἰαῖ, κηδεῖοις οἴκτοις·
 οἷά μοι συμβαίνουσ' ἄται,
 σύγγονον ἄμὸν κατακλαιομένα
 ζῶᾶς, οἷαν οἷαν ἰδόμαν
 150
 ὄψιν ὀνειρώων
 νυκτός, τᾶς ἐξῆλθ' ὄρφνα.
 ὀλόμαν ὀλόμαν·
 οὐκ εἶσ' οἴκοι πατρῶοι·
 οἴμοι μοι φροῦδος γέννα.
 φεῦ φεῦ τῶν Ἄργει μόχθων.
 155
 ἰὼ δαῖμον,
 μόνον ὅς με κασίγητον συλᾶς
 Ἄϊδα πέμψας, ᾧ τάσδε χοᾶς
 μέλλω κρατῆρά τε τὸν φθιμένων
 160
 ὑδραίνειν γαίας ἐν νώτοις
 πηγᾶς τ' οὐρείων ἐκ μόσχων
 Βάχχου τ' οἴνηράς λοιβάς
 ξουθᾶν τε πόνημα μελισσᾶν,
 165
 ἃ νεκροῖς θελκτῆρια κεῖται.
 ἀλλ' ἔνδος μοι πάγχρυσον
 τεῦχος καὶ λοιβὰν Ἄϊδα.
 ᾧ κατὰ γαίας Ἀγαμεμόνιον
 170
 θάλος, ὡς φθιμένῳ τάδε σοι πέμπω·
 δέξαι δ' οὐ γὰρ πρὸς τύμβον σοι

- ξανθὴν χαίταν, οὐ δάκρυ' οἶσω.
 τηλόσε γὰρ δὴ σᾶς ἀπενάσθην
 πατρίδος καὶ ἐμᾶς, ἔνθα δοκήμασι
 κεῖμαι σφαχθεῖς' ἅ τλάμων.
 175
- ΧΟ. ἀντιψάλμους ᾠδὰς ὕμνων τ'
 Ἀσιητᾶν σοὶ βάρβαρον ἀχάν
 δεσποῖνα γ' ἐξαυδάσω,
 τὰν ἐν θρήνοισιν μοῦσαν
 νέκυσι μελομένην, τὰν ἐν μολπαῖς
 Ἄιδας ὕμνεϊ δίχα παιάνων.
 180
- οἴμοι, τῶν Ἀτρειδᾶν οἴκων
 ἔρρει φῶς σκῆπτρων, οἴμοι,
 πατρῶων οἴκων ἀκτίς,
 καὶ τῶν εὐόλβων Ἄργει
 βασιλέων ἀρχά.
 190
- μόχθος δ' ἐκ μόχθων ἄσσει,
 δινευούσαις ἵπποισιν ἐπεὶ
 πταναιῖς ἀλλάξας ἐξ ἔδρας
 ἱερὸν μετέβαλεν ὄμμ' αὐγᾶς
 ἄλιος. ἄλλαις δ' ἄλλα προσέβα
 χρυσέας ἀρνὸς μελάθροισι ὀδύνα.
 195
- φόνος ἐπὶ φόνῳ ἄχεά τ' ἄχισιν.
 ἔνθεν τῶν πρόσθεν δμαθέντων
 Τανταλιδᾶν ἐκβαίνει ποινά γ'
 εἰς οἴκους· σπεύδει δ' ἀσπούδαστ'
 ἐπὶ σοὶ δαίμων.
 200
- ΙΦ. ἐξ ἀρχᾶς μοι δυσδαίμων
 δαίμων τὰς ματρὸς ζώνας
 καὶ νυκτὸς κείνας· ἐξ ἀρχᾶς
 205
- λόχιαι στερρὰν παιδείαν
 Μοῖραι ξυντείνουσιν θεαί,

ἂν πρωτόγονον θάλος ἐν θαλάμοις
 Λήδας ἅ τλάμων κούρα 210
 σφάγιον πατρώα λώβα
 καὶ θυμ' οὐκ εὐγάθητον
 ἔτεκεν, ἔτρεφεν εὐκταίαν·
 ἰππείοις δ' ἐν δίφροισι
 ψαμάθων Αὐλίδος ἐπέβασαν 215
 νύμφαν, οἴμοι, δύσθυμον
 τῷ τᾶς Νηρέως κούρας, αἰαῖ.
 νῦν δ' ἀξείνου πόντου ξείνα
 δυσχόρτους οἴκους ναίω
 ἄγαμος ἄτεκνος ἄπολις ἄφιλος, 220
 ἀμναστηθεῖς' ἐξ Ἑλλάνων,
 οὐ τὰν Ἄργει μέλπους' Ἦραν
 οὐδ' ἰστοῖς ἐν καλλιφθόγγοις
 κερκίδι Παλλάδος Ἀτθίδος εἰκῶ
 καὶ Τιτάνων ποικίλλουσ' ἄλλ'
 αἰμόρραντον δυσφόρμιγγα 225
 ξείνων αἰμάσσουσ' ἄταν [βωμούς],
 οἰκτρὰν τ' αἰαζόντων αὐδὰν
 οἰκτρὸν τ' ἐκβαλλόντων δάκρυον.
 καὶ νῦν κείνων μὲν μοι λάθρα,
 τὸν δ' Ἄργει δμαθέντα κλαίω 230
 σύγγονον, ὃν ἔλιπον ἐπιμαστίδιον
 ἔτι βρέφος, ἔτι νέον, ἔτι θάλος
 ἐν χερσὶν ματρὸς πρὸς στέρνοις τ'
 Ἄργει σκηπτουῦχον Ὀρέσταν. 235

ΧΟ. καὶ μὴν ὄδ' ἀκτὰς ἐκλιπὼν θαλασσίους
 βουφορβὸς ἤκει σημανῶν τί σοι νέον.

ΒΟΥΚΟΛΟΣ

Ἄγαμέμνωνός τε καὶ Κλυταιμῆστρας τέκνον,
ἄκουε καινῶν ἐξ ἐμοῦ κηρυγμάτων.

ΙΦ. τί δ' ἔστι τοῦ παρόντος ἐκπλήσσον λόγου ; 240

ΒΟΥ. ἤκουσιν ἐς γῆν, κυανέαν Συμπληγάδα

πλάτη φυγόντες, δίπτυχοι νεανίαι,

θεᾶ φίλον πρόσφαγμα καὶ θυτήριον

χρον. μετ.

παρὰδ. ἐν νεανίαι

ὁ δὲ χρον.

Ἀρτέμιδι. χέρνιβας δὲ καὶ κατάργματα

οὐκ ἂν φθάνοις ἂν εὐτρεπῆ ποιουμένη.

245

ΙΦ. ποδαποί ; τίνας γῆς σχῆμ' ἔχουσιν οἱ ξένοι ;

ΒΟΥ. Ἕλληγες· ἐν τοῦτ' οἶδα κοῦ περαιτέρω.

ΙΦ. οὐδ' ὄνομ' ἀκούσας οἶσθα τῶν ξένων φράσαι ;

ΒΟΥ. Πυλάδης ἐκλήζεθ' ἄτερος πρὸς θατέρου.

ΙΦ. τοῦ ξυζύγου δὲ τοῦ ξένου τί τοῦνομ' ἦν ;

250

ΒΟΥ. οὐδεὶς τόδ' οἶδεν· οὐ γὰρ εἰσηκούσαμεν.

ΙΦ. ποῦ δ' εἶδες' αὐτοὺς κἀντυχόντες εἴλετε ;

ΒΟΥ. ἄκραις ἐπὶ ῥηγμῦσιν ἀξένου πόρου.

ΙΦ. καὶ τίς θαλάσσης βουκόλοις κοινωνία ;

ΒΟΥ. βοῦς ἤλθομεν νίψοντες ἐναλία δρόσῳ.

255

ΙΦ. ἐκεῖσε δὴ ἴπανελθε, ποῦ νιν εἴλετε

τρόπῳ τε ποίῳ· τοῦτο γὰρ μαθεῖν θέλω.

χρόνιοι γὰρ ἤκουσ'· οὐδὲ πῶ βωμὸς θεᾶς

Ἕλληνικαῖσιν ἐξεφοινίχθη ῥοαῖς.

ΒΟΥ. ἐπεὶ τὸν ἐσρέοντα διὰ Συμπληγάδων

260

βοῦς ὑλοφορβὸς πόντον εἰσεβάλλομεν,

ἦν τις διαρρώξ κυμάτων πολλῶ σάλῳ

κοιλωπὸς ἀγμός, πορφυρευτικάι στέγαι.

ἐνταῦθα δισσοῦς εἶδέ τις νεανίας

βουφορβὸς ἡμῶν, κάπεχώρησεν πάλιν

265

ἄκροισι δακτύλοισι πορθομένων ἴχνος.
 ἔλεξε δ'· « Οὐχ ὄρατε ; δαίμονές τινες
 θάσσοσιν οἶδε ». — Θεοσεβῆς δ' ἡμῶν τις ὢν
 ἀνέσχε χεῖρε καὶ προσηύξατ' εἰσιδῶν·
 « ὦ ποντίας παῖ Λευκοθέας, νεῶν φύλαξ,
 δέσποτα Παλαῖμον, ἴλεως ἡμῖν γενοῦ,
 εἴτ' οὖν ἐπ' ἀκταῖς θάσσετον Διοσκόρω,
 ἢ Νηρέως ἀγάλαθ', ὃς τὸν εὐγενῆ
 ἔτικτε πεντήκοντα Νηρήδων χορόν ».

270

ἄλλος δέ τις μάταιος, ἀνομία θρασύς,
 ἐγέλασεν εὐχαῖς, ναυτίλους δ' ἐφθαρμένους
 θάσσειν φάραγγ' ἔφασκε τοῦ νόμου φόβω,
 κλύοντας ὡς θύοιμεν ἐνθάδε ξένους·
 ἔδοξε δ' ἡμῶν εὖ λέγειν τοῖς πλείοσι,
 θηρᾶν τε τῇ θεῷ σφάγια τάπιχώρια.

275

280

κάν τῶδε πέτραν ἄπερος λιπῶν ξένοι
 ἔστη κάρα τε διετίναξ' ἄνω κάτω
 κάπεστέναξεν ὠλένας τρέμων ἄκρας,
 μανίαις ἀλαίνων, καὶ βοᾷ κυναγὸς ὡς.

« Πυλάδη, δέδορκας τήνδε ; τήνδε δ' οὐχ ὄρας
 Ἄιδου δράκαιναν, ὡς με βούλεται κτανεῖν
 δειναῖς ἐχίδναις εἰς ἔμ' ἔστομωμένη ;
 ἢ δ' ἐκ χιτώνων πῦρ πνέουσα καὶ φόνον
 πτεροῖς ἐρέσσει, μητέρ' ἀγκάλαις ἐμὴν
 ἔχουσα, πέτρινον ὄχθον, ὡς ἐπεμβάλη.
 οἴμοι, κτενεῖ με ποῖ φύγω ; » παρῆν δ' ὄρᾶν
 οὐ ταῦτα μορφῆς σχήματ', ἀλλ' ἠλλάσσετο
 φθογγὰς τε μόσχων καὶ κυνῶν ὑλάγματα,
 χᾶ φασ' Ἐρινῶς ἰέναι μυκῆματα.

285

290

ἡμεῖς δὲ συσταλέντες, ὡς θανούμενοι,
 σιγῇ καθήμεθ'· ὁ δὲ χερὶ σπάσας ξίφος,

295

μόσχους ὀρούσας ἐς μέσας λέων ὅπως,
 παῖει σιδήρω λαγόνας ἐς πλευράς θ' ἰεῖς,
 δοκῶν Ἐρινῦς θεᾶς ἀμύνεσθαι τάδε,
 ὥσθ' αἵματηρὸν πέλαγος ἐξανθεῖν ἄλός.

κάν τῷδε πᾶς τις, ὡς ὀρᾷ βουφόρβια
 πίπτοντα καὶ πορθούμεν', ἐξωπλίζετο,
 κόχλους τε φυσῶν συλλέγων τ' ἐγχωρίους·

πρὸς εὐτραφεῖς γὰρ καὶ νεανίας ξένους
 φαύλους μάχεσθαι βουκόλους ἠγούμεθα.

πολλοὶ δ' ἐπληρώθημεν ἐν μακρῷ χρόνῳ.
 πίπτει δὲ μανίας πίτυλον ὁ ξένος μεθείς,
 στάζων ἀφρῶ γένειον· ὡς δ' ἐσείδομεν
 προύργου πεσόντα, πᾶς ἀνὴρ ἔσχεν πόνον

βάλλων ἀράσσω· ἄτερος δὲ τοῖν ξένοι
 ἀφρὸν τ' ἀπέψη σώματός τ' ἐτημέλει
 πέπλων τε προυκάλυπτεν εὐπήγους ὑφάς,
 καραδοκῶν μὲν τάπιόντα τραύματα,
 φίλον δὲ θεραπείαισιν ἄνδρ' εὐεργετῶν.

ἔμφρων δ' ἀνάξας ὁ ξένος πεσήματος
 ἔγνω κλύδωνα πολεμίων προσκείμενον

καὶ τὴν παροῦσαν συμφορὰν αὐτοῖν πέλας,
 ᾤμωξέ θ' ἡμεῖς δ' οὐκ ἀνίεμεν πέτροις
 βάλλοντες, ἄλλος ἄλλοθεν προσκείμενοι.

οὐ δὴ τὸ δεινὸν παρακέλευσμ' ἠκούσαμεν·
 « Πυλάδη, θανούμεθ', ἀλλ' ὅπως θανούμεθα
 κάλλισθ'· ἔπου μοι, φάσγανον σπάσας χερί ».·
 ὡς δ' εἶδομεν δίπαλτα πολεμίων ξίφη,
 φυγῇ λεπαιᾶς ἐξεπίπλαμεν νάπας.

ἀλλ', εἰ φύγοι τις, ἄτεροι προσκείμενοι
 ἔβαλλον αὐτούς· εἰ δὲ τούσδ' ὡσαίατο,
 αἰθίς τὸ νῦν ὑπεῖκον ἤρασσεν πέτροις.

ἀλλ' ἦν ἀπιστον· μυρίων γὰρ ἐκ χειρῶν
 οὐδείς τὰ τῆς θεοῦ θύματ' εὐτύχει βαλῶν.
 μόλις δέ νιν τόλμη μὲν οὐ χειρούμεθα, 330
 κύκλω δὲ περιβαλόντες ἐξεκλέψαμεν
 πέτροισι χειρῶν φάσγαν', ἐς δὲ γῆν γόνυ
 καμάτῳ καθεῖσαν· πρὸς δ' ἀνακτα τῆσδε γῆς
 κομίζομέν νιν· ὁ δ' ἐσιδὼν ὅσον τάχος
 ἐς χέρνιβας τε καὶ σφαγεῖ' ἔπεμπέ σοι. 335

εὐχου δὲ τοιάδ', ὦ νεᾶνί, σοι ξένων
 σφάγια παρεῖναι· καὶ ἀναλίσκες ξένους
 τοιοῦσδε, τὸν σὸν Ἑλλάς ἀποτείσει φόνον
 δίκας τίνουσα τῆς ἐν Αὐλίδι σφαγῆς.

4 ου ωδης το
 ἀποδοκιμασμένη

ΧΟ. θαυμάστ' ἔλεξας τὸν μανένθ', ὅστις ποτὲ 340
 Ἕλληνος ἐκ γῆς πόντον ἦλθεν ἄξενον.

ΙΦ. εἶεν· σὺ μὲν κόμιζε τοὺς ξένους μολῶν,
 τὰ δ' ἐνθάδ' ἡμεῖς ὅσια φροντιούμεθα. . .
 ὦ καρδία τάλαινα, πρὶν μὲν ἐς ξένους
 γαληνὸς ἦσθα καὶ φιλοικτίρμων ἀεὶ, 345
 ἐς θοῦμόφυλον ἀναμετρομένη δάκρυ,
 Ἕλληνας ἀνδρας ἠνίκ' ἐς χέρας λάβοις.
 νῦν δ' ἐξ ὄνειρων οἷσιν ἠγριώμεθα,
 δοκοῦσ' Ὀρέστην μηκέθ' ἤλιον βλέπειν,
 δύσνον με λήψεσθ', οἷτινές ποθ' ἦκατε. 350

καὶ τοῦτ' ἄρ' ἦν ἀληθές, ἦσθόμην, φίλαι·
 οἱ δυστυχεῖς γὰρ τοῖσι δυστυχεστέροις
 αὐτοὶ κακῶς πράξαντες οὐ φρονοῦσιν εὐ.
 ἀλλ' οὔτε πνεῦμα Διόθεν ἦλθε πάποτε,
 οὐ πορθμῖς, ἥτις διὰ πέτρας Συμπληγάδας 355
 Ἑλένην ἀπήγαγ' ἐνθάδ', ἥ μ' ἀπώλεσεν,
 Μενελέων θ', ἵν' αὐτοὺς ἀντετιμωρησάμην,
 τὴν ἐνθάδ' Αὐλιν ἀντιθεῖσα τῆς ἐκεῖ,

οὐ μ' ὡς τε μόσχον Δαναΐδαι χειρούμενοι
ἔσφαζον, ἱερεὺς δ' ἦν ὁ γεννήσας πατήρ. 360

οἴμοι — κακῶν γὰρ τῶν τότε οὐκ ἀμνημονῶ —

γραμ. ἐρωτ.
ὄσας γενεῖου χειῖρας ἐξήκοντιςα
γονάτων τε τοῦ τεκόντος, ἐξάρτωμένη,

λέγουσα τοιάδ'· « ὦ πάτερ, νυμφεύομαι
νυμφεύματ' αἰσχροῦ πρὸς σέθεν· μήτηρ δ' ἐμέ 365

σέθεν κατακτείνοντος Ἀργεῖαί τε νῦν *γεν. αὐτοῦ*
ὑμνοῦσιν ὑμεναίοισιν, αὐλεῖται δὲ πᾶν

μέλαθρον· ἡμεῖς δ' ὀλλύμεσθα πρὸς σέθεν.
Ἄιδης Ἀχιλλεὺς ἦν ἄρ', οὐχ ὁ Πηλέως,

ὄν μοι προσείσας πόσιν, ἐν ἀρμάτων ὄχοις 370
ἐς αἵματηρὸν γάμον ἐπόρθμευσας δόλω ».

ἐγὼ δὲ λεπτῶν ὄμμα διὰ καλυμμάτων
ἔχουσ', ἀδελφὸν τ' οὐκ ἀνειλόμην χεροῖν

— ὃς νῦν ὄλωλεν — οὐ κασιγνήτη στόμα
συνῆψ' ὑπ' αἰδοῦς, ὡς ἰοῦσ' ἐς Πηλέως 375

μέλαθρα· πολλὰ δ' ἀπεθέμην ἀσπάσματα
ἐς αὐθις, ὡς ἤξουσ' ἐς Ἄργος αὖ πάλιν.

ὦ τλήμον, εἰ τέθνηκας, ἐξ οἴων καλῶν
ἔρρεις, Ὀρέστα, καὶ πατρός ζηλωμάτων. . .

τὰ τῆς Θεοῦ δὲ μέφομαι σοφίσματα, 380
ἦτις βροτῶν μὲν ἦν τις ἄψηται φόνου, *αὐτῶν*

ἢ καὶ λοχείας ἢ νεκροῦ θίγγη χεροῖν, *ὄν αὐτῶν*
αὐτῶν βωμῶν ἀπείργει, μυσαρὸν ὡς ἠγουμένη,

αὐτὴ δὲ θυσίαις ἤδεται βροτοκτόνοις.
οὐκ ἔσθ' ὅπως ἔτεκεν ἂν ἡ Διὸς δάμαρ 385

Λητώ τοσαύτην ἀμαθίαν. ἐγὼ μὲν οὖν
τὰ Ταντάλου θεοῖσιν ἐστιάματα

ἄπιστα κρίνω, παιδὸς ἠσθῆναι βορᾶ,
τοὺς δ' ἐνθάδ', αὐτοὺς ὄντας ἀνθρωποκτόνους,

- ἐς τὴν θεὸν τὸ φαῦλον ἀναφέρειν δοκῶ· 390
 οὐδένα γὰρ οἶμαι δαιμόνων εἶναι κακόν.
- ΧΟ. στρ. α' Κυάνεαι κυάνεαι σύνοδοι θαλάσσας,
 ἴν' οἷστρος ὁ ποτώμενος Ἄργόθεν
 ἄξενον ἐπ' οἶδμα διεπόρευσε (τὰν βοῦν) 395
 Ἄσιήτιδα γαῖαν
 Εὐρώπας διαμείψας.
 τίνες ποτ' ἄρα τὸν εὐὺδρον δονακόχλοα
 λιπόντες Εὐρώταν 400
 ἢ ρεύματα σεμνὰ Δίρκας
 ἔβασαν ἔβασαν ἄμεικτον αἶαν, ἔνθα κούρα
 δίᾳ τέγγει
 βωμοὺς καὶ περικίονας 405
 ναοὺς αἶμα βρότειον ;
- ἀντιστρ. α' ἦ ῥοθίοις εἰλατίνας δικηρότοισι κώπας
 ἐπλευσαν ἐπὶ πόντια κύματα,
 νάιον ὄχημα, λινοπόροις τ' αὔραις, 410
 φιλόπλουτον ἄμιλλαν
 αὔζοντες μελάθροισιν ;
 φίλα γὰρ ἐλπὶς γ', ἐπὶ τε πῆμασιν βροτῶν
 ἀπληστος ἀνθρώποις. 415
 ὄλβου βάρους οἷ φέρονται
 πλάνητες ἐπ' οἶδμα πόλεις τε βαρβάρους περῶντες,
 κοινᾶ δόξα·
 γνώμα δ' οἷς μὲν ἄκαιρος ὄλ-
 βου, τοῖς δ' ἐς μέσον ἦκει. 420
- στρ. β' πῶς πέτρας τὰς συνδρομάδας,
 πῶς Φινειῖδᾶν ἀύπνους
 ἀκτὰς ἐπέρασαν
 παρ' ἄλιον αἰγιαλὸν ἐπ' Ἄμφιτρίτας 425
 ῥοθίῳ δραμόντες,

ὅπου πεντήκοντα κορᾶν
 Νηρηίδων ποσὶ χοροὶ
 μέλπουσιν ἐγκύκλιοι ;
 ἢ πλησιστίοισι πνοαῖς, 430
 συριζόντων κατὰ πρύμναν
 εὐναίων πηδαλίων,
 αὔραις σὺν νοτίαις
 ἢ πνεύμασι Ζεφύρου,
 τὰν πολυόρνιθον ἐπ' αἶαν, 435
 λευκὰν ἀκτάν, Ἀχιλλῆος
 δρόμους καλλισταδίους,
 ἄξιον κατὰ πόντον ;
 ἀντιστρ. β' εἴθ' εὐχαῖσιν δεσποσύνοις
 Λήδας Ἑλένα φίλα παῖς 440
 ἐλθοῦσα τύχοι τὰν
 Τρωάδα λιποῦσα πόλιν, ἔν' ἀμφὶ χαίτα
 δρόσον αἵματηρὰν
 ἐλιχθεῖσα λαιμοτόμῳ
 δεσποίνας χειρὶ θάνοι 445
 ποινὰς δοῦσ' ἀντιπάλους.
 ἀδίσταν δ' ἂν ἀγγελίαν
 δεξαίμεσθ', Ἑλλάδος ἐκ γᾶς
 πλωτήρων εἴ τις ἔβα,
 δουλείας ἐμέθεν 450
 δειλαίας παυσίπονος·
 κὰν γὰρ ὀνειροῖσι συνείην
 δόμοις πόλει τε πατρώα,
 τερπνῶν ὕπνων ἀπόλαυ-
 σιν, κοινὰν χάριν ὄλβου. 455
 ἀλλ' οἶδε χέρας δεσμοῖς δίδυμοι
 συνερισθέντες χωροῦσι, νέον

πρόσφαγμα θεᾶς· σιγᾶτε, φίλοι.

τὰ γὰρ Ἑλλήνων ἀκροθίνια δὴ
ναοῖσι πέλας τάδε βαίνει·

460

οὐδ' ἀγγελίας ψευδεῖς ἔλακεν
βουφορβὸς ἀνήρ.

ὦ πότνι', εἴ σοι τάδ' ἀρεσκόντως

πόλις ἦδε τελεῖ, δέξαι θυσίας,

ἄς ὁ παρ' ἡμῖν νόμος οὐχ ὀσίας

465

Ἑλλησι διδοὺς ἀναφαίνει.

ΙΦ.

εἶεν·

τὰ τῆς θεοῦ μὲν πρῶτον ὡς καλῶς ἔχη

φροντιστέον μοι. μέθετε τῶν ξένων χέρας,

ὡς ὄντες ἱεροὶ μηκέτ' ὦσι δέσμιοι.

ναοῦ δ' ἔσω στείχοντες εὐτρεπίζετε

470

ἅ χρῆ' ἔπι τοῖς παροῦσι καὶ νομίζεται.

φεῦ·

τίς ἄρα μήτηρ ἢ τεκοῦσ' ὑμᾶς ποτε

πατήρ τ' ; ἀδελφή τ' , εἰ γεγῶσα τυγχάνει. . .

οἷων στερεῖσα διπτύχων νεανιῶν

ἀνάδελφος ἔσται. τὰς τύχας τίς οἶδ' ὅτω

475

τοιαίδ' ἔσονται ; πάντα γὰρ τὰ τῶν θεῶν

ἐς ἀφανὲς ἔρπει, κούδὲν οἶδ' οὐδεὶς κακόν·

ἢ γὰρ τύχη παρήγαγ' ἐς τὸ δυσμαθές.

πόθεν ποθ' ἦκετ' , ὦ ταλαίπωροι ξένοι ;

διδοῦ

ὡς διὰ μακροῦ μὲν τήνδ' ἐπλεύσατε χθόνα,

480

μακρὸν δ' ἀπ' οἴκων χρόνον ἔσεσθ' αἰεὶ κάτω.

ΟΡ.

τί ταῦτ' ὀδύρη, κάπῃ τοῖς μέλλουσι νῶν

κακοῖσι λυπεῖς, ἦτις εἶ ποτ' , ὦ γύναι ;

οὔτοι νομίζω σοφόν, ὅς ἂν μέλλων κτενεῖν

οἴκτω τὸ δεῖμα τοῦλέθρου νικᾶν θέλη,

485

οὐχ ὅστις Ἄιδην ἐγγυὲς ὄντ' οἰκτιρίζεται,

φόβος

να λησὴ μοι καὶ
δολοῦμαι καὶ

- σωτηρίας ἀνελπιδί· ὡς δὴ ἐξ ἑνὸς
κακῶ συνάπτει, μωρίαν τ' ὀφλισκάνει *δευρειατα ἀσπίδα*
θνήσκει θ' ὁμοίως· τὴν τύχην δ' ἔαν χρεῶν.
ἡμᾶς δὲ μὴ θρήνει σὺ· τὰς γὰρ ἐνθάδε 490
θυσίας ἐπιστάμεσθα καὶ γινώσκομεν.
- ΙΦ. πότερος ἄρ' ὑμῶν ἐνθάδ' ὠνομασμένος
Πυλάδης κέκληται ; τόδε μαθεῖν πρῶτον θέλω.
- ΟΡ. ὄδ', εἴ τι δὴ σοι τοῦτ' ἐν ἡδονῇ μαθεῖν.
- ΙΦ. ποίας πολίτης πατρίδος Ἕλληνος γεγώς ; 495
- ΟΡ. τί δ' ἂν μαθοῦσα τόδε πλέον λάβοις, γύναι ;
- ΙΦ. πότερον ἀδελφῶ μητρός ἐστον ἐκ μιᾶς ;
- ΟΡ. φιλότητί γ' ἐσμέν δ' οὐ κασιγνήτω, γύναι.
- ΙΦ. σοὶ δ' ὄνομα ποῖον ἔθεθ' ὁ γεννήσας πατήρ ;
- ΟΡ. τὸ μὲν δίκαιον Δυστυχῆς καλοῖμεθ' ἄν. 500
- ΙΦ. οὐ τοῦτ' ἐρωτῶ· τοῦτο μὲν δὸς τῇ τύχῃ.
- ΟΡ. ἀνώνυμοι θανόντες οὐ γελῶμεθ' ἄν. *μυθολογία*
- ΙΦ. τί δὲ φθονεῖς τοῦτ' ; ἤ φρονεῖς οὕτω μέγα ; *τόσο εἶμι αἰσθητὴν*
- ΟΡ. τὸ σῶμα θύσεις τοῦμόν, οὐχὶ τοῦνομα.
- ΙΦ. οὐδ' ἂν πόλιν φράσειας ἤτις ἐστί σοι ; 505
- ΟΡ. ζητεῖς γὰρ οὐδὲν κέρδος, ὡς θανουμένω.
- ΙΦ. χάριν δὲ δοῦναι τήνδε κωλύειν τί σε ;
- ΟΡ. τὸ κλεινὸν Ἄργος πατρίδ' ἐμὴν ἐπεύχομαι.
- ΙΦ. πρὸς θεῶν, ἀληθῶς, ὦ ξέν', εἴ κεῖθεν γεγώς ;
- ΟΡ. ἐκ τῶν Μυκηνῶν γ', αἶ ποτ' ἦσαν ὄλβιαι. 510
- ΙΦ. φυγὰς δ' ἀπῆρας πατρίδος, ἢ ποία τύχη ;
- ΟΡ. φεύγω τρόπον γε δὴ τιν' οὐχ ἑκὼν ἑκὼν.
- ΙΦ. ἄρ' ἂν τί μοι φράσειας ὧν ἐγὼ θέλω ;
- ΟΡ. ὡς ἐν παρέργῳ τῆς ἐμῆς δυσπραξίας. *καὶ μοὶ εὐτυχῶν
ὅτιν ἐπιβουλήν*
- ΙΦ. καὶ μὴν ποθεινὸς γ' ἦλθες ἐξ Ἄργους μολών. 515
- ΟΡ. οὐκ οὐν ἐμαυτῷ γ'· εἰ δὲ σοί, σὺ τοῦτ' ἔρα. *ἡρπάζειν αὐτὴν ἵνα
ἡσυχασθῆναι*
- ΙΦ. Τροίαν ἴσως οἶσθ', ἧς ἀπανταχοῦ λόγος. *ἡσυχασθῆναι*

- ΟΡ. ὡς μήποτ' ὄφελόν γε μηδ' ἰδὼν ὄναρ.
 ΙΦ. φασίν νιν οὐκέτ' οὔσαν οἴχεσθαι δορί.
 ΟΡ. ἔστιν γὰρ οὕτως οὐδ' ἄκραντ' ἠκούσατε. 520
 ΙΦ. Ἐλένη δ' ἀφίικται δῶμα Μενέλεω πάλιν ;
 ΟΡ. ἦκει, κακῶς γ' ἔλθοῦσα τῶν ἐμῶν τινη.
 ΙΦ. καί ποῦ 'στι ; κάμοι γάρ τι προουφείλει κακόν.
 ΟΡ. Σπάρτη ξυνοικεῖ τῷ πάρος ξυνευέντη.
 ΙΦ. ὦ μῖσος εἰς Ἑλληνας, οὐκ ἐμοὶ μόνη. 525
 ΟΡ. ἀπέλαυσα καὶ γὰρ δὴ τι τῶν κείνης γάμων.
 ΙΦ. νόστος δ' Ἀχαιῶν ἐγένεθ', ὡς κηρύσσεται ;
 ΟΡ. ὡς πάνθ' ἅπαξ με συλλαβοῦσ' ἀνιστορεῖς.
 ΙΦ. πρὶν γὰρ θανεῖν σε, τοῦδ' ἐπαυρέσθαι θέλω.
 ΟΡ. ἔλεγχ', ἐπειδὴ τοῦδ' ἐρᾶς· λέξω δ' ἐγώ. 530
 ΙΦ. Κάλχας τις ἦλθε μάντις ἐκ Τροίας πάλιν ;
 ΟΡ. ὄλωλεν, ὡς ἦν ἐν Μυκηναίοις λόγος.
 ΙΦ. ὦ πότνι', ὡς εὔ. τί γὰρ Λαέρτου γόνος ;
 ΟΡ. οὔπω νενόστηκ' οἶκον, ἔστι δ', ὡς λόγος.
 ΙΦ. ὄλοιτο, νόστου μήποτ' ἐς πάτραν τυχῶν. 535
 ΟΡ. μηδὲν κατεύχου· πάντα τάκεινου νοσεῖ.
 ΙΦ. Θέτιδος δ' ὁ τῆς Νηρηΐδος ἔστι παῖς ἔτι ;
 ΟΡ. οὐκ ἔστιν ἄλλως λέκτρ' ἐγῆμ' ἐν Αὐλίδι.
 ΙΦ. δόλια γάρ, ὡς ἴσασι ν οἱ πεπονθότες.
 ΟΡ. τίς εἶ πόθ' ; ὡς εὔ πυρθάνη τάφ' Ἑλλάδος. 540
 ΙΦ. ἐκεῖθὲν εἶμι· παῖς ἔτ' οὔσ' ἀπωλόμην.
 ΟΡ. ὀρθῶς ποθεῖς ἄρ' εἰδέναι τάκει, γύναι.
 ΙΦ. τί δ' ὁ στρατηγός, ὃν λέγουσ' εὐδαιμονεῖν ;
 ΟΡ. τίς ; οὐ γὰρ ὄν γ' ἐγῶδα τῶν εὐδαιμόνων.
 ΙΦ. Ἀτρείως ἐλέγετο δὴ τις Ἀγαμέμνων ἀναξ. 545
 ΟΡ. οὐκ οἶδ'· ἀπελθε τοῦ λόγου τούτου, γύναι.
 ΙΦ. μὴ πρὸς θεῶν, ἀλλ' εἴφ', ἔν' εὐφρανθῶ, ξένε.
 ΟΡ. τέθνηχ' ὁ τλήμων, πρὸς δ' ἀπώλεσέν τινα.

- ΙΦ. τέθνηκε ; ποία συμφορᾶ ; τάλαιν' ἐγώ.
 ΟΡ. τί δ' ἐστέναξας τοῦτο ; μῶν προσῆκέ σοι ; 550
 ΙΦ. τὸν ἄλβον αὐτοῦ τὸν πάροισθ' ἀναστένω.
 ΟΡ. δεινῶς γὰρ ἐκ γυναικὸς οἴχεται σφαγεῖς.
 ΙΦ. ὦ πανδάκρυτος ἡ κτανοῦσα... χῶ θανόν.
 ΟΡ. παῦσαι νυν ἤδη μηδ' ἐρωτήσης πέρα.
 ΙΦ. τοσόνδε γ', εἰ ζῆ τοῦ ταλαιπώρου δάμαρ. 555
 ΟΡ. οὐκ ἔστι· παῖς νιν ὃν ἔτεχ', οὗτος ὤλεσεν.
 ΙΦ. ὦ συνταραχθεὶς οἶκος. ὡς τί δὴ θέλων ;
 ΟΡ. πατὴρ θανόντος τήνδε τιμωρούμενος.
 ΙΦ. φεῦ·
 ὡς εὔκαχὸν δίκαιον εἰσεπράξατο.
 ΟΡ. ἀλλ' οὐ τὰ πρὸς θεῶν εὐτυχεῖ δίκαιος ὢν. 560
 ΙΦ. λείπει δ' ἐν οἴκοις ἄλλον Ἀγαμέμνων γόνον ;
 ΟΡ. λέλοιπεν Ἠλέκτραν γε παρθένον μίαν.
 ΙΦ. τί δέ ; σφαγείσης θυγατρὸς ἔστι τις λόγος ;
 ΟΡ. οὐδεὶς γε, πλὴν θανοῦσαν οὐχ ὄραν φάος.
 ΙΦ. τάλαιν' ἐκείνη χῶ κτανῶν αὐτὴν πατὴρ. 565
 ΟΡ. κακῆς γυναικὸς χάριν ἄχαριν ἀπώλετο.
 ΙΦ. ὁ τοῦ θανόντος δ' ἔστι παῖς Ἀργεὶ πατρός ;
 ΟΡ. ἔστ', ἄθλιός γε, κούδαμου καὶ πανταχοῦ.
 ΙΦ. ψευδεῖς ὄνειροι, χαίρετ'. οὐδὲν ἦτ' ἄρα.
 ΟΡ. οὐδ' οἱ σοφοὶ γε δαίμονες κεκλημένοι 570
 πτηνῶν ὀνείρων εἰσὶν ἀψευδέστεροι.
 πολὺς ταραγμὸς ἐν τε τοῖς θεοῖς ἐν
 κὰν τοῖς βροτείοις. ἐν δὲ λυπεῖται μόνον,
 ὃς οὐκ ἄφρων ὢν μάντεων πεισθεὶς λόγοις
 ὄλωλεν — ὡς ὄλωλε τοῖσιν εἰδόσιν. 575
- ΧΟ. φεῦ φεῦ· τί δ' ἡμεῖς οἳ τ' ἐμοὶ γεννήτορες ;
 ἄρ' εἰσὶν ; ἄρ' οὐκ εἰσὶ ; τίς φράσειεν ἄν ;
 ΙΦ. ἀκούσατ'· ἐς γὰρ δὴ τιν' ἤκομεν λόγον,

ὕμῖν τ' ὄνησιν, ὧ ξένοι, σπεύδουσ' ἅμα
 κάμοί· τὸ δ' εὖ μάλιστά γ' οὕτω γίνεται, 580
 εἰ πᾶσι ταῦτόν προᾶγμ' ἀρροσκόντως ἔχει.

θέλοις ἄν, εἰ σώσαιμί σ', ἀγγεῖλαι τί μοι
 πρὸς Ἄργος ἔλθὼν τοῖς ἐμοῖς ἐκεῖ φίλοις,
 δέλτον τ' ἐνεγκεῖν, ἣν τις οἰκτίρας ἐμὲ
 ἔγραψεν αἰχμάλωτος, οὐχὶ τὴν ἐμὴν 585

φονέα νομίζων χεῖρα, τοῦ νόμου δ' ὑπο
 θνήσκειν τὰ τῆς θεοῦ, τάδε δίκαι' ἠγουμένης ;
 οὐδένα γὰρ εἶχον ὅστις ἀγγεῖλαι μολὼν
 ἐς Ἄργος αὐθις τὰς τ' ἐμὰς ἐπιστολάς
 πέμψειε σωθεὶς τῶν ἐμῶν φίλων τινί. 590

σὺ δ' — εἰ γάρ, ὡς ἔοικας, οὔτε δυσγενῆς
 καὶ τὰς Μυκῆνας οἶσθα χοῦς κἀγὼ θέλω —
 σώθητι, καὶ σὺ μισθὸν οὐκ αἰσχροὺς λαβὼν,
 κούφον ἕκαστι γραμμάτων σωτηρίαν.

οὗτος δ', ἐπεὶ περ πόλις ἀναγκάζει τάδε, 595
 θεᾶ γενέσθω θῦμα χωρισθεὶς σέθεν.

ΟΡ. καλῶς ἔλεξας τᾶλλα πλὴν ἓν, ὧ ξένη·
 τὸ γὰρ σφαγῆναι τόνδ' ἐμοὶ βάρος μέγα.
 ὁ ναυστολῶν γὰρ εἰμ' ἐγὼ τὰς συμφοράς,
 οὗτος δὲ συμπλεῖ τῶν ἐμῶν μόχθων χάριν. 600
 οὐκ οὐκ δίκαιον ἐπ' ὀλέθρῳ τῷ τοῦδ' ἐμὲ
 χάριν τίθεσθαι καὐτόν ἐκδῦναι κακῶν.

ἀλλ' ὡς γενέσθω· τῷδε μὲν δέλτον δίδου·
 πέμψει γὰρ Ἄργος, ὥστε σοι καλῶς ἔχειν·
 ἡμᾶς δ' ὁ χρῆζων κτεινέτω. τὰ τῶν φίλων
 αἰσχιστον ὅστις καταβαλὼν ἐς ξυμφοράς
 αὐτὸς σέσωσται. τυγχάνει δ' ὅδ' ὢν φίλος,
 ὃν οὐδὲν ἤσσον ἢ 'μὲ φῶς ὄραν θέλω.

ΙΦ. ὧ λῆμ' ἄριστον, ὡς ἀπ' εὐγενοῦς τινος

- ρίζης πέφυκας τοῖς φίλοις τ' ὀρθῶς φίλος· 610
 τοιοῦτος εἶη τῶν ἐμῶν ὁμοσπόρων
 ὅσπερ λέλειπται. καὶ γὰρ οὐδ' ἐγώ, ξένοι,
 ἀνάδελφός εἰμι, πλὴν ὅσ' οὐχ ὀρθῶσά νιν.
 ἐπεὶ δὲ βούλη ταῦτα, τόνδε πέμψομεν
 δέλτον φέροντα, σὺ δὲ θανῆ· πολλή δέ τις 615
 προθυμία σε τοῦδ' ἔχουσα τυγχάνει.
- OP. θύσει δὲ τίς με καὶ τὰ δεινὰ τλήσεται ;
 IΦ. ἐγώ· θεᾶς γὰρ τῆσδε προστροπῆν ἔχω.
 OP. ἄζηλά γ', ὦ νεᾶνι, κοῦκ εὐδαίμονα.
 IΦ. ἀλλ' εἰς ἀνάγκην κείμεθ', ἦν φυλακτέον. 620
 OP. αὐτὴ ξίφει θύουσα θῆλυς ἄρσενας ;
 IΦ. οὐκ, ἀλλὰ χαιτήν ἀμφὶ σὴν χερνίβομαι.
 OP. ὁ δὲ σφαγεὺς τίς ; εἰ τὰδ' ἱστορεῖν με χρή.
 IΦ. ἔσω δόμων τῶνδ' εἰσὶν οἷς μέλει τάδε.
 OP. τάφος δὲ ποῖος δέξεται μ', ὅταν θάνω ; 625
 IΦ. πῦρ ἱερὸν ἔνδον χάσμα τ' εὐρωπὸν πέτρας.
 OP. φεῦ·
 πῶς ἂν μ' ἀδελφῆς χεῖρ περιστείλειεν ἄν ;
 IΦ. μάταιον εὐχὴν, ὦ τάλας, ὅστις ποτ' εἶ,
 ἠϋζῶ μακρὰν γὰρ βαρβάρου ναίει χθονός.
 οὐ μὴν, ἐπειδὴ τυγχάνεις Ἀργεῖος ὦν, 630
 ἀλλ' ὦν γε δυνατὸν οὐδ' ἐγὼ λείψω χάριν.
 πολὺν τε γὰρ σοι κόσμον ἐνθήσω τάφος
 ξανθῶ τ' ἐλαίῳ σῶμα σὸν κατασβέσω
 καὶ τῆς ὀρείας ἀνθεμόρρυτον γάνος
 ζουθῆς μελίσσης ἐς πυρὰν βαλῶ σέθεν. 635
 ἀλλ' εἶμι δέλτον τ' ἐκ θεᾶς ἀνακτόρων
 οἶσω· τὸ μέντοι δυσμενὲς μὴ μοι λάβης.
 φυλάσσετ' αὐτούς, πρόσπολοι, δεσμῶν ἄτερ...
 ἴσως ἀελπτα τῶν ἐμῶν φίλων τινι

- πέμψω πρὸς Ἄργος, ὃν μάλιστ' ἐγὼ φιλῶ, 640
καὶ δέλτος αὐτῷ ζῶντας οὓς δοκεῖ θανεῖν
λέγουσα πιστὰς ἡδονὰς ἀπαγγελεῖ.
- ΧΟ. κατολοφύρομαι σὲ τῶν χερνίβων
ῥάνισι μελόμενον αἵμακταῖς. 645
- ΟΡ. οἶκτος γὰρ οὐ ταῦτ', ἀλλὰ χαίρετ', ὦ ξένοι.
ΧΟ. σὲ δὲ τύχας μάκαρος, ὦ
νεανία, σεβόμεθ', ἐς
πάτρην ὅτι ποτ' ἐπεμβάση.
- ΠΥ. ἄζηλά τοι φίλοισι, θνησκόντων φίλων. 650
ΧΟ. ὦ σχέτλιοι πομπαί.
φεῦ φεῦ, διόλλυσαι.
αἰαῖ αἰαῖ. πότερος ὁ μᾶλλον ;
ἔτι γὰρ ἀμφίλογα δίδυμα μέμονε φρήν, 655
σὲ πάρος ἢ σὲ ἀναστενάξω γόοις.
- ΟΡ. Πυλάδη, πέπονθας ταῦτὸ πρὸς θεῶν ἐμοί ;
ΠΥ. οὐκ οἶδ'· ἐρωτᾶς οὐ λέγειν ἔχοντά με.]
ΟΡ. τίς ἐστὶν ἢ νεᾶνις ; ὡς Ἑλληνικῶς 660
ἀνήρεθ' ἡμᾶς τοὺς τ' ἐν Ἰλίῳ πόνους
νόστον τ' Ἀχαιῶν τὸν τ' ἐν οἴωνοῖς σοφὸν
Κάλχαντ' Ἀχιλλέως τ' ὄνομα, καὶ τὸν ἄθλιον
Ἀγαμέμνον' ὡς ῥκτιρ' ἀνηρώτα τέ με
γυναῖκα παῖδάς τ'. ἔστιν ἢ ξένη γένος 665
ἐκεῖθεν Ἀργεῖα τις· οὐ γὰρ ἂν ποτε
δέλτον τ' ἔπεμπε καὶ τάδ' ἐξεμάνθανεν,
ὡς κοινὰ πράσσουσ', Ἄργος εἰ πράσσει καλῶς.
- ΠΥ. ἔφθης με μικρόν· ταῦτὰ δὲ φθάσας λέγεις,
πλὴν ἐν' τὰ γὰρ τῶν βασιλέων παθήματα 670
ἴσασι πάντες, ὧν ἐπιστροφή τις ἦν.
ἀτὰρ διτλήθον χᾶτερον λόγον τινά.
ΟΡ. τίν' ; ἐς τὸ κοινὸν δοὺς ἄμεινον ἂν μάθοις.

- ΠΥ. αἰσχρὸν θανόντος σοῦ βλέπειν ἡμᾶς φάος·
 κοινῇ τ' ἔπλευσα, δεῖ με καὶ κοινῇ θανεῖν. 675
 καὶ δειλίαν γὰρ καὶ κάκην κεκτῆσομαι
 Ἄργει τε Φωκέων τ' ἐν πολυπτύχῳ χθονί,
 δόξω δὲ τοῖς πολλοῖσι — πολλοὶ γὰρ κακοὶ —
 προδοῦς σεσῶσθαί σ' αὐτὸς εἰς οἴκους μόνος,
 ἧ καὶ φονεύσας ἐπὶ νοσοῦσι δώμασι 680
 ῥάψαι μόρον σοι σῆς τυραννίδος χάριν,
 ἔγκληρον ὡς δὴ σὴν κασιγνήτην γαμῶν.
 ταῦτ' οὖν φοβοῦμαι καὶ δι' αἰσχύνης ἔχω,
 κοῦκ ἔσθ' ὅπως οὐ χρῆ συνεκπνεῦσαί μέ σοι
 καὶ σὺν σφαγῆναι καὶ πυρωθῆναι δέμας, 685
 φίλον γεγῶτα καὶ φοβούμενον ψόγον.
- ΟΡ. εὐφημα φώνει· τὰμὰ δεῖ φέρειν κακά,
 ἀπλᾶς δὲ λύπας ἐξόν, οὐκ οἴσω διπλᾶς.
 ὁ γὰρ σὺ λυπρὸν κάπονείδιστον λέγεις,
 ταῦτ' ἔστιν ἡμῖν, εἴ σε συμμοχθοῦντ' ἐμοὶ 690
 κτενῶ· τὸ μὲν γὰρ εἰς ἔμ' οὐ κακῶς ἔχει,
 πράσσονθ' ἂ πράσσω πρὸς θεῶν, λῦσαι βίον.
 σὺ δ' ὄλβιος τ' εἶ, καθαρὰ τ', οὐ νοσοῦντ', ἔχεις
 μέλαθρ', ἐγὼ δὲ δυσσεβῆ καὶ δυστυχῆ.
 σωθεις δέ, παῖδας ἐξ ἐμῆς ὁμοσπόρου 695
 κτησάμενος, ἦν ἔδωκά σοι δάμαρτ' ἔχειν —
 ὄνομά τ' ἐμοῦ γένοιτ' ἄν, οὐδ' ἄπαις δόμος
 πατρῶος οὐμὸς ἐξαλειφθείη ποτ' ἄν.
 ἀλλ' ἔρπε καὶ ζῆ καὶ δόμους οἴκει πατρός.
 ὅταν δ' ἐς Ἑλλάδ' ἵππιόν τ' Ἄργος μόλης, 700
 πρὸς δεξιᾶς σε τῆσδ' ἐπισκήπτω τάδε·
 τύμβον τε χῶσον ἀπίθες μνημεῖά μοι,
 καὶ δάκρυ' ἀδελφῆ καὶ κόμας δότω τάφω.
 ἀγγελλε δ' ὡς ὄλωλ' ὑπ' Ἀργείας τινὸς

- γυναικός, ἀμφὶ βωμὸν ἀγνισθεὶς φόνω. 705
 καὶ μὴ προδῶς μου τὴν κασιγνήτην ποτέ,
 ἔρημα κήδη καὶ δόμους ὄρων πατρός.
 καὶ χαῖρ'· ἐμῶν γὰρ φίλτατόν σ' ἤϊρον φίλων,
 ὦ συγκυναγὲ καὶ συνεκτραφεὶς ἐμοί,
 ὦ πόλλ' ἐνεργῶν τῶν ἐμῶν ἄχθη κακῶν. 710
 ἡμᾶς δ' ὁ Φοῖβος μάντις ὦν ἐψεύσατο·
 τέχνην δὲ θέμενος ὡς προσώπαθ' Ἑλλάδος
 ἀπήλασ', αἰδοῖ τῶν πάρος μαντευμάτων.
 ὦ παντ' ἐγὼ δούς τάμ' αὖ καὶ πεισθεὶς λόγοις,
 μητέρα κατακτὰς αὐτὸς ἀνταπόλλυμμαι. 715
 ΠΥ. ἔσται τάφος σοι, καὶ κασιγνήτης λέχος
 οὐκ ἂν προδοίην, ὦ τάλας, ἐπεὶ σ' ἐγὼ
 θανόντα μᾶλλον ἢ βλέπονθ' ἔζω φίλον.
 ἀτὰρ τὸ τοῦ θεοῦ σ' οὐ διέφθορέν γέ πω
 μάντευμα· καίτοι γ' ἐγγυὲς ἔστηκας φόνου. 720
 ἀλλ' ἔστιν, ἔστιν ἢ λίαν δυσπραξία
 λίαν διδοῦσα μεταβολάς, ὅταν τύχη.
 ΟΡ. σίγα· τὰ Φοίβου δ' οὐδὲν ὠφελεῖ μ' ἔπη·
 γυνὴ γὰρ ἦδε δωμάτων ἔζω περᾶ.
 ΙΦ. ἀπέλθεθ' ὑμεῖς καὶ παρευτρεπίζετε 725
 τᾶνδον μολόντες τοῖς ἐφεστῶσι σφαγῆ.
 δέλτου μὲν αἶδε πολύθυροι διαπτυχαί,
 ξένοι, πάρειςιν· ἅ δ' ἐπὶ τοῖσδε βούλομαι,
 ἀκούσατ'· οὐδεὶς αὐτὸς ἐν πόνοις τ' ἀνήρ
 ὅταν τε πρὸς τὸ θάρσος ἐκ φόβου πέσῃ. 730
 ἐγὼ δὲ ταρβῶ μὴ ἀπονοστήσας χθονὸς
 θῆται παρ' οὐδὲν τὰς ἐμὰς ἐπιστολάς
 ὁ τήνδε μέλλων δέλτον εἰς Ἄργος φέρειν.
 ΟΡ. τί δῆτα βούλη; τίνος ἀμηχανεῖς πέρι;
 ΙΦ. ὄρκον δότω μοι τάσδε πορθμεύσειν γραφάς 735

- πρὸς Ἄργος, οἷσι βούλομαι πέμψαι φίλων.
- ΟΡ. ἢ κἀντιδώσεις τῷδε τοὺς αὐτοὺς λόγους ;
- ΙΦ. τί χρῆμα δράσειν ἢ τί μὴ δράσειν ; λέγε.
- ΟΡ. ἐκ γῆς ἀφήσειν μὴ θανόντα βαρβάρου.
- ΙΦ. δίκαιον εἶπας· πῶς γὰρ ἀγγεῖλειεν ἄν ; 740
- ΟΡ. ἢ καὶ τύραννος ταῦτα συγχωρήσεται ;
- ΙΦ. ναί.
- πέισω σφε, καὐτὴ ναὸς εἰσβήσω σκάφος.
- ΟΡ. ὄμνυ· σὺ δ' ἔξαρχ' ὄρκον ὅστις εὐσεβῆς.
- ΙΦ. δώσω, λέγειν χρή, τήνδε τοῖσι σοῖς φίλοις.
- ΠΥ. τοῖς σοῖς φίλοισι γράμματ' ἀποδώσω τάδε. 745
- ΙΦ. κἀγὼ σὲ σώσω κυανέας ἔξω πέτρας.
- ΠΥ. τίν' οὖν ἐπόμνυς τοισίδ' ὄρκιον θεῶν ;
- ΙΦ. Ἄρτεμιν, ἐν ἧσπερ δώμασιν τιμὰς ἔχω.
- ΠΥ. ἐγὼ δ' ἀνακτά γ' οὐρανοῦ, σεμνὸν Δία.
- ΙΦ. εἰ δ' ἐκλιπῶν τὸν ὄρκον ἀδικοῖης ἐμέ ; 750
- ΠΥ. ἀνοστος εἶην· τί δὲ σὺ, μὴ σώσασά με ;
- ΙΦ. μήποτε κατ' Ἄργος ζῶσ' ἔχνος θείην ποδός.
- ΠΥ. ἄκουε δὴ νυν ὃν παρήλθομεν λόγον.
- ΙΦ. ἀλλ' οὔτις ἔστ' ἀκαιρος, ἦν καλῶς ἔχη.
- ΠΥ. ἐξαίρετόν μοι δὸς τόδ'· ἦν τι ναῦς πάθη 755
- χῆ δέλτος ἐν κλύδωνι χρημάτων μέτα
ἀφανῆς γένηται, σῶμα δ' ἐκσώσω μόνον,
τὸν ὄρκον εἶναι τόνδε μηκέτ' ἔμπεδον.
- ΙΦ. ἀλλ' οἶσθ' ὃ δράσω ; πολλὰ γὰρ πολλῶν κυρεῖ·
τάνόντα κἀγγεγραμμέν' ἐν δέλτου πτυχαῖς 760
λόγῳ φράσω σοι πάντ' ἀπαγγεῖλαι φίλοις.
ἐν ἀσφαλεῖ γάρ· ἦν μὲν ἐκσώσεως γραφήν,
αὐτὴ φράσει σιγῶσα τἀγγεγραμμένα·
ἦν δ' ἐν θαλάσση γράμματ' ἀφανισθῆ τάδε,
τὸ σῶμα σώσας τοὺς λόγους σώσεις ἐμοί. 765

- ΠΥ. καλῶς ἔλεξας τῶν τε σῶν ἐμοῦ θ' ὑπερ.
σήμεναι δ' ᾧ χρὴ τάσδ' ἐπιστολάς φέρειν
πρὸς Ἄργος ὅτι τε χρὴ κλύοντά σου λέγειν.
- ΙΦ. ἄγγελλ' Ἄρεστη, παιδί τῷ Ἀγαμέμνονος'
« Ἡ ἔν Αὐλίδι σφαγεῖς' ἐπιστέλλει τάδε 770
ζῶσ' Ἰφιγένεια, τοῖς ἐκεῖ δ' οὐ ζῶσ' ἔτι. . . »
- ΟΡ. ποῦ δ' ἔστ' ἐκείνη; καθανοῦσ' ἤκει πάλιν;
- ΙΦ. ἦδ' ἦν ὄραξ σύ μὴ λόγοις ἐκπλησέ με.
« Κόμισαί μ' ἐς Ἄργος, ὃ σύναιμε, πρὶν θανεῖν,
ἐκ βαρβάρου γῆς καὶ μετάστησον θεᾶς 775
σφαγίων, ἐφ' οἷσι ξενοφόνους τιμὰς ἔχω. . . »
- ΟΡ. Πυλάδῃ, τί λέξω; ποῦ ποτ' ὄνθ' ἠύρημεθα;
- ΙΦ. « ἦ σοῖς ἀραία δώμασιν γενήσομαι,
Ἄρεσθ' », ἐν αἴθις ὄνομα δις κλύων μάθης.
- ΠΥ. ὦ θεοί.
- ΙΦ. τί τοὺς θεοὺς ἀνακαλεῖς ἐν τοῖς ἐμοῖς; 780
- ΠΥ. οὐδέν· πέραιναι δ' ἐξέβην γὰρ ἄλλοσε.
τάχ' οὐκ ἐρωτῶν σ' εἰς ἄπιστ' ἀφίζομαι.
- ΙΦ. λέγ' οὐνεκ' ἔλαφον ἀντιδοῦσά μου θεᾶ
Ἄρτεμις ἔσωσέ μ', ἦν ἔθυσ' ἐμὸς πατήρ,
δοκῶν ἐς ἡμᾶς ὀξὺ φάσγανον βαλεῖν, 785
ἐς τήνδε δ' ὤκισ' αἴαν. αἰδ' ἐπιστολαί,
τάδ' ἐστὶ τὰν δέλτοισιν ἐγγεγραμμένα.
- ΠΥ. ὦ ῥαδίσις ὄρκοισι περιβαλοῦσά με,
κάλιστα δ' ὁμόσασ', οὐ πολὺν σχήσω χρόνον,
τὸν δ' ὄρκον ὃν κατώμοσ' ἐμπεδώσομεν. 790
ἰδοῦ, φέρω σοι δέλτον ἀποδίδωμί τε,
Ἄρεστα, τῆσδε σῆς κασιγνήτης πάρα.
- ΟΡ. δέχομαι· παρεῖς δὲ γραμμάτων διαπτυχάς,
τὴν ἠδονὴν πρῶτ' οὐ λόγοις αἰρήσομαι.
ὦ φιλάτῃ μοι σύγγον', ἐκπεπληγμένος 795

- ὅμως σ' ἀπίστω περιβαλὼν βραχίονι
 ἐς τέρψιν εἶμι, πυθόμενος θαυμάστ' ἐμοί.
- ΧΟ. ζέν', οὐδ' ἀδικίῳ τῆς θεοῦ τὴν πρόσπολον
 χραίνεις ἀθίκοις περιβαλὼν πέπλοις χέρα.
- ΟΡ. ὦ συγκασιγνήτη τε καὶ ταύτου πατρός 800
 Ἀγαμέμνωνος γεγῶσα, μὴ μ' ἀποστρέφου,
 ἔχουσ' ἀδελφόν, οὐ δοκοῦσ' ἔξειν ποτέ.
- ΙΦ. ἐγὼ σ' ἀδελφὸν τὸν ἐμόν ; οὐ παύσῃ λέγων ;
 τὸ δ' Ἄργος αὐτοῦ μεστὸν ἦ τε Ναυπλία.
- ΟΡ. οὐκ ἔστ' ἐκεῖ σός, ὦ τάλαινα, σύγγονος. 805
- ΙΦ. ἀλλ' ἢ Λάκαινα Τυνδαρίς σ' ἐγείνατο ;
- ΟΡ. Πέλοπός γε παιδὶ παιδός, οὐ κ' ἐπέφυκ' ἐγώ.
- ΙΦ. τί φῆς ; ἔχεις τι τῶνδ' ἐμοὶ τεκμήριον ;
- ΟΡ. ἔχω πατρῶων ἐκ δόμων τι πυνθάνου.
- ΙΦ. οὐκοῦν λέγειν μὲν χρὴ σέ, μανθάνειν δ' ἐμέ. 810
- ΟΡ. λέγοιμ' ἂν ἀκοῆ πρῶτον Ἡλέκτρας τάδε.
 Ἀτρέως Θεέστου τ' οἴσθα γενομένην ἔριν ;
- ΙΦ. ἤκουσ' ἃ χρυσῆς ἀρνὸς ἦν νείκη πέρι.
- ΟΡ. ταῦτ' οὖν ὑφήνασ' οἴσθ' ἐν εὐπῆνοις ὑφαῖς ;
- ΙΦ. ὦ φίλτατ', ἐγγύς τῶν ἐμῶν κάμπτεϊς φρενῶν. 815
- ΟΡ. εἰκῶ τ' ἐν ἰστοῖς ἡλίου μετάστασιν ;
- ΙΦ. ὕφηναι καὶ τὸδ' εἶδος εὐμίτοις πλοκαῖς,
- ΟΡ. καὶ λούτρον ἐς Αὐλὴν μητρὸς ἀνεδέξω πάρα ;
- ΙΦ. οἶδ' οὐ γὰρ ὁ γάμος ἐσθλὸς ὢν μ' ἀφείλετο.
- ΟΡ. τί γάρ ; κόμας σὰς μητρὶ δοῦσα σῆ φέρειν ; 820
- ΙΦ. μνημεῖά γ' ἀντὶ σώματος τοῦμοῦ τάφω.
- ΟΡ. ἃ δ' εἶδον αὐτός, τάδε φράσω τεκμήρια·
 Πέλοπος παλαιὰν ἐν δόμοις λόγχην πατρός,
 ἣν χερσὶ πάλλων παρθένον Πισάτιδα
 ἐκτήσαθ' Ἴπποδάμειαν, Οἰνόμαον κτανών,
 ἐν παρθενῶσι τοῖσι σοῖς κεκρυμμένην. 825

- ΙΦ. ὦ φίλτατ', οὐδὲν ἄλλο, φίλτατος γὰρ εἶ,
 ἔχω σ', Ὀρέστα, τηλύγετον χθονὸς ἀπὸ πατρίδος
 Ἀργόθεν, ὦ φίλος. 830
- ΟΡ. κἀγὼ σε τὴν θανοῦσαν, ὡς δοξάζεται.
 κατὰ δὲ δάκρυ, κατὰ δὲ γόος ἅμα χαρᾶ
 τὸ σὸν νοτίζει βλέφαρον, ὡσαύτως δ' ἐμόν.
- ΙΦ. τόδ' ἔτι βρέφος
 ἔλιπον ἀγκάλαισι νεαρὸν τροφοῦ 835
 νεαρὸν ἐν δόμοις.
 ὦ κρεῖσσον ἢ λόγοισιν εὐτυχοῦσά μου
 ψυχά, τί φῶ; θαυμάτων
 πέρα καὶ λόγου πρόσω τάδ' ἐπέβα. 840
- ΟΡ. τὸ λοιπὸν εὐτυχοῦμεν ἀλλήλων μέτα.
- ΙΦ. ἄτοπον ἄδονάν ἔλαβον, ὦ φίλαι·
 δέδοικα δ' ἐκ χειρῶν με μὴ πρὸς αἰθέρα
 ἀμπτάμενος φύγη·
 ἰὼ Κυκλωπὶς ἐστία· ἰὼ πατρίς, 845
 Μυκῆνα φίλα,
 χάριν ἔχω ζῶας, χάριν ἔχω τροφᾶς,
 ὅτι μοι συνομαίμονα τόνδε δόμοις
 ἐξεθρέψω φάος.
- ΟΡ. γένει μὲν εὐτυχοῦμεν, ἐς δὲ συμφοράς, 850
 ὦ σύγγον', ἡμῶν δυστυχῆς ἔφυ βίος.
- ΙΦ. ἐγὼ δ' ἄ μέλεος, οἶδ', ὅτε φάσγανον
 δέρα θῆκέ μοι μελεόφρων πατήρ.
- ΟΡ. οἴμοι. δοκῶ γὰρ οὐ παρῶν σ' ὄρᾶν ἐκεῖ. 855
- ΙΦ. ἀνυμέναιος, ὦ σύγγον', Ἀχιλλέως
 ἐς κλισίαν λέκτρων
 δολίαν ἔτ' ἀγόμαν·
 παρὰ δὲ βωμόν ἦν δάκρυα καὶ γόοι. 860
 φεῦ φεῦ χερνίβων τῶν ἐκεῖ.

ΟΡ.	ᾧμωξα κάγω τόλμαν ἦν ἔτλη πατήρ.	864
ΙΦ.	ἀπάτορα πατέρα, πότμον ἄποτμον ἔλαχον. ἄλλα δ' ἐξ ἄλλων κυρεῖ	865
ο	δαίμονος τύχα τινός.	867
ΟΡ.	εἰ σόν γ' ἀδελφόν, ᾧ τάλαιν', ἀπώλεσας. . .	866
ΙΦ.	ᾧ μελέα δεινᾶς τόλμας. δεῖν' ἔτλαν δεῖν' ἔτλαν, ᾧμοι σύγγονε. παρά δ' ὀλίγον ἀπέφυγες ὄλεθρον ἀνόσιον ἐξ ἐμᾶν δαῖχθεις χερῶν. ἀ δ' ἐπ' αὐτοῖσι τίς τελευτά ; τίς τύχα μοι συγκυρήσει ; τίνα σοι πόρον εὐρομένα	870 875
	πάλιν ἀπό πόνου, ἀπό φόνου πέμψω πατρίδ' ἐς Ἀργεῖαν, πρὶν ἐπὶ ξίφος αἵματι σῶ πελάσαι ; τόδε τόδε σόν, ᾧ μελέα ψυχά, χρέος ἀνευρίσκειν. πότερον κατὰ χέρσον, οὐχὶ ναί . . . ; ἀλλὰ ποδῶν ῥίπᾳ	880 885
	θανάτῳ πελάσεις ἄρα βάρβαρα φῦλα καὶ δι' ὁδοὺς ἀνόδους στείχων· διὰ κυανέας μὴν στενοπόρου πέτρας μακρὰ κέλευθα να- ῖοισιν δρασμοῖς. τάλαινα, τάλαινα. τίς ἄρ' οὖν, τάλαν, ἦ θεὸς ἦ βροτὸς ἦ τί τῶν ἀδοκῆτων πόρον ἄπορον ἐξανύσας, δυοῖν δυοῖν τοῖν μόνουιν Ἀτρεΐδαιν φανεῖ κακῶν ἔκλυσιν ;	890
ΧΟ.	ἐν τοῖσι θαυμαστοῖσι καὶ μύθων πέρα τάδ' εἶδον αὐτῇ κοῦ κλύουσ' ἀπαγγελῶ.	900

- ΠΥ. τὸ μὲν φίλους ἐλθόντας εἰς ὄψιν φίλων,
 Ὀρέστα, χειρῶν περιβολὰς εἰκὸς λαβεῖν
 λήξαντα δ' οἴκτων κάπ' ἐκεῖν' ἐλθεῖν χρεῶν,
 ὅπως τὸ κλεινὸν ὄνομα τῆς σωτηρίας 905
 λαβόντες ἐκ γῆς βησόμεσθα βαρβάρου.
 σοφῶν γὰρ ἀνδρῶν ταῦτα, μὴ ἁβάντας τύχης,
 καιρὸν λαβόντας, ἡδονὰς ἄλλας λαβεῖν.
- ΟΡ. καλῶς ἔλεξας· τῇ τύχῃ δ' οἶμαι μέλειν
 τοῦδε ξὺν ἡμῖν· ἦν δέ τις πρόθυμος ἦ,
 σθένειν τὸ θεῖον μᾶλλον εἰκότως ἔχει. 910
- ΙΦ. μηδὲν μ' ἐπίσχη γ'· οὐδ' ἀποστήσει λόγου
 πρῶτον πυθέσθαι τίνα ποτ' Ἠλέκτρα πότμον
 εἴληχε βίотου· φίλα γὰρ ἔστε πάντ' ἐμοί.
- ΟΡ. τῷδε ξυνοικεῖ βίον ἔχουσ' εὐδαίμονα. 915
- ΙΦ. οὗτος δὲ ποδαπὸς καὶ τίνας πέφυκε παῖς ;
- ΟΡ. Στρόφιος ὁ Φωκεὺς τοῦδε κληῖζεται πατήρ.
- ΙΦ. ὁ δ' ἐστὶ γ' Ἀτρέως θυγατρός, ὁμογενῆς ἐμός ;
- ΟΡ. ἀνεψιός γε, μόνος ἐμοὶ σαφῆς φίλος.
- ΙΦ. οὐκ ἦν τόθ' οὗτος, ὅτε πατήρ ἔκτεινέ με. 920
- ΟΡ. οὐκ ἦν· χρόνον γὰρ Στρόφιος ἦν ἄπαις τινά.
- ΙΦ. χαῖρ', ὦ πόσις μοι τῆς ἐμῆς ὁμοσπόρου.
- ΟΡ. κάμους γε σωτήρ, οὐχὶ συγγενῆς μόνον.
- ΙΦ. τὰ δεινὰ δ' ἔργα πῶς ἔτλης μητρός πέρι ;
- ΟΡ. σιγῶμεν αὐτά· πατρὶ τιμωρῶν ἐμῶ. 925
- ΙΦ. ἦ δ' αἰτία τίς ἀνθ' ὅτου κτείνει πόσιν ;
- ΟΡ. ἕα τὰ μητρός· οὐδὲ σοὶ κλύειν καλόν.
- ΙΦ. σιγῶ· τὸ δ' Ἄργος πρὸς σέ νῦν ἀποβλέπει ;
- ΟΡ. Μενέλαος ἄρχει· φυγάδες ἐσμὲν ἐκ πάτρας.
- ΙΦ. οὐ που νοσοῦντας θεῖος ὕβρισην δόμους ; 930
- ΟΡ. οὐκ, ἀλλ' Ἐρινύων δεῖμά μ' ἐκβάλλει χθονός.
- ΙΦ. ταῦτ' ἄρ' ἐπ' ἀκταῖς ἀνθάδ' ἠγγέλῃς μανεῖς ;

- ΟΡ. ὄφθηνεν οὐ νῦν πρῶτον ὄντες ἄθλιοι.
- ΙΦ. ἔγνωκα· μητρός σ' οὐνεκ' ἠλάστρουν θεαί.
- ΟΡ. ὥσθ' αἵματηρὰ στόμι' ἐπεμβαλεῖν ἐμοί. 935
- ΙΦ. τί γάρ ποτ' ἐς γῆν τήνδ' ἐπόρθμευσας πόδα ;
- ΟΡ. Φοίβου κελουσθεῖς θεσφάτοις ἀφικόμην.
- ΙΦ. τί χρῆμα δράσειν ; ῥήτῶν ἢ σιγῶμενον ;
- ΟΡ. λέγοιμ' ἂν ἀρχαὶ δ' αἶδε μοι πολλῶν πόνων.
ἐπεὶ τὰ μητρός ταυθ' ἅ σιγῶμεν κακὰ 940
ἐς χεῖρας ἤλθε, μεταδρομαῖς Ἐρινύων
ἠλαυνόμεσθα φυγάδες, ἔστε μοι πόδα
ἐς τὰς Ἀθήνας δῆτ' ἐπεμψε Λοξίας,
δίκην παρασχεῖν ταῖς ἀνωνύμοις θεαῖς.
ἔστιν γὰρ ὁσία ψῆφος, ἦν Ἄρει ποτὲ 945
Ζεὺς εἶσατ' ἐκ του δὴ χερῶν μιάσματος.
ἐλθῶν δ' ἐκεῖσε... πρῶτα μὲν μ' οὐδεὶς ξένων
ἐκὼν ἐδέξαθ', ὡς θεοῖς στυγούμενον·
οἱ δ' ἔσχον αἰδῶ, ξένια μονοτράπεζά μοι
παρέσχον, οἴκων ὄντες ἐν ταυτῶ στέγει, 950
σιγῇ δ' ἐτεκτῆναντ' ἀπόφθεγκτόν μ', ὅπως
δαιτὸς γενοίμην πώματός τ' αὐτῶν δίχα·
ἐς δ' ἄγγος ἴδιον ἴσον ἅπασι βακχίου
μέτρημα πληρώσαντες εἶχον ἠδονήν.
κἀγὼ ἔξελέγξαι μὲν ξένους οὐκ ἠξίουν, 955
ἠλγουν δὲ σιγῇ κἀδόκουν οὐκ εἰδέναι,
μέγα στεναζῶν, οὐνεκ' ἦ μητρός φονεύς.
κλύω δ' Ἀθηναίοισι τὰμὰ δυστυχῆ
τελετὴν γενέσθαι, κάτι τὸν νόμον μένειν,
χοῆρες ἄγγος Παλλάδος τιμᾶν λειῶν. 960
ὡς δ' εἰς Ἄρειον ὄχθον ἦκον, ἐς δίκην
ἔστην, ἐγὼ μὲν θάτερον λαβῶν βάθρον,
τὸ δ' ἄλλο πρέσβειρ' ἤπερ ἦν Ἐρινύων.

εἰπὼν δ' ἀκούσας θ' αἵματος μητρὸς πέρι 10
 Φοῖβός μ' ἔσωσε μαρτυρῶν, ἴσας δέ μοι 965
 ψήφους διηρίθμησε Παλλὰς ὠλένη.
 νικῶν δ' ἀπῆρα φόνια πειρατήρια. 101
 ὅσαι μὲν οὖν ἔζοντο πεισθεῖσαι δίκη, 106
 ψῆφον παρ' αὐτὴν ἱερὸν ὠρίσαντ' ἔχειν 111
 ὅσαι δ' Ἐρινύων οὐκ ἐπέισθησαν νόμῳ, 970
 δρόμοις ἀνιδρύτοισιν ἠλάστρου μ' αἰεί,
 ἕως ἐς ἀγνὸν ἦλθον αὖ Φοίβου πέδον,
 καὶ πρόσθεν ἀδύτων ἐκταθείς, νῆστις βορᾶς,
 ἐπώμοσ' αὐτοῦ βίον ἀπορρήξειν θανάων,
 εἰ μὴ με σώσει Φοῖβος, ὅς μ' ἀπώλεσεν. 975
 ἐντεῦθεν αὐδὴν τρίποδος ἐκ χρυσοῦ λακῶν
 Φοῖβός μ' ἔπεμψε δεῦρο, διοπετὲς λαβεῖν
 ἄγαλμ' Ἀθηνῶν τ' ἐγκαθιδροῦσαι χθονί.
 ἀλλ' ἦνπερ ἡμῖν ὠρισεν σωτηρίαν,
 σύμπραξον. ἦν γὰρ θεᾶς κατάσχωμεν βρέτας, 980
 μανιῶν τε λήξω καὶ σὲ πολυκώπῳ σκάφει
 στείλας Μυκῆναις ἐγκαταστήσω πάλιν.
 ἀλλ' ὦ φιληθεῖς, ὦ κασίγνητον κάρα,
 σῶσον πατρῶον οἶκον, ἔκσωσον δ' ἐμέ·
 ὡς τᾶμ' ὄλωλε πάντα καὶ τὰ Πελοπιδῶν, 985
 οὐράνιον εἰ μὴ ληψόμεσθα θεᾶς βρέτας.

ΧΟ. δεινὴ τις ὀργὴ δαιμόνων ἐπέζεσε
 τὸ Ταντάλειον σπέρμα διὰ πόνων τ' ἄγει.

ΙΦ. τὸ μὲν πρόθυμον, πρὶν σε δεῦρ' ἐλθεῖν, ἔχω
 Ἄργει γενέσθαι καὶ σέ, σύγγον', εἰσιδεῖν. 990
 θέλω δ' ἄπερ σύ, σέ τε μεταστῆσαι πόνων
 νοσοῦντά τ' οἶκον, οὐχὶ τῷ κτανόντι με
 θυμουμένη, πατρῶον ὀρθῶσαι· θέλω·
 σφαγῆς τε γὰρ σῆς χειρ' ἀπαλλάξαιμεν ἄν

- σώσαιμί τ' οἴκους· τὴν θεὸν δ' ὅπως λάθω 995
 δέδοικα καὶ τύραννον, ἥνικ' ἂν κενὰς
 κρηπίδας εὖρη λαΐνας ἀγάλματος.
 πῶς δ' οὐ θανοῦμαι ; τίς δ' ἔνεστί μοι λόγος ;
 ἀλλ' εἰ μὲν ἓν τι ταῦθ' ὁμοῦ γενήσεται,
 ἀγαλμά τ' οἴσεις κάμ' ἐπ' εὐπρύμνου νεῶς 1000
 ἄξεις, τὸ κινδύνευμα γίγνεται καλόν·
 τούτου δὲ χωρισθεῖς' . . . ἐγὼ μὲν ὄλλυμαι,
 σὺ δ' ἂν τὸ σαυτοῦ θέμενος εὖ νόστου τύχαις.
 οὐ μὴν τι φεύγω γ', οὐδὲ σ' εἰ θανεῖν χρεῶν
 σώσασαν· οὐ γὰρ ἀλλ' ἀνὴρ μὲν ἐκ δόμων 1005
 θανῶν ποθεινός, τὰ δὲ γυναικὸς ἀσθενῆ.
 ΟΡ. οὐκ ἂν γενοίμην σοῦ τε καὶ μητρὸς φονεὺς·
 ἄλλις τὸ κείνης αἵμα· κοινόφρων δὲ σοὶ
 καὶ ζῆν θέλοιμ' ἂν καὶ θανῶν λαχεῖν ἴσον.
 ἄξω δέ σ', ἥνπερ καὐτὸς ἐνταυθαῖ περῶ, 1010
 πρὸς οἶκον, ἧ σοῦ κατθανῶν μενῶ μέτα.
 γνώμης δ' ἄκουσον· εἰ πρόσαντες ἦν τότε
 Ἄρτέμιδι, πῶς ἂν Λοξίας ἐθέσπισε
 κομίσαι μ' ἀγαλμα θεᾶς πόλισμ' ἐς Παλλάδος
 .....
 καὶ σὸν πρόσωπον εἰσιδεῖν ; ἅπαντα γὰρ 1015
 συνθεῖς τάδ' εἰς ἓν νόστον ἐλπίζω λαβεῖν.
 ΙΦ. πῶς οὖν γένοιτ' ἂν ὥστε μὴθ' ἡμᾶς θανεῖν,
 λαβεῖν θ' ἃ βουλόμεσθα ; τῆδε γὰρ νοσεῖ
 νόστος πρὸς οἴκους· ἧ δὲ βούλησις πάρα.
 ΟΡ. ἄρ' ἂν τύραννον διολέσαι δυναίμεθ' ἂν ; 1020
 ΙΦ. δεινὸν τόδ' εἶπας, ξενοφονεῖν ἐπήλυδας.
 ΟΡ. ἀλλ', εἰ σὲ σώσει κάμ', κινδυνευτέον.
 ΙΦ. οὐκ ἂν δυναίμην· τὸ δὲ πρόθυμον ἦνεσα.
 ΟΡ. τί δ', εἴ με ναῶ τῶδε κρύψειας λάθρα ;

- ΙΦ. ὡς δὴ σκότον λαβόντες ἐκσωθεῖμεν ἄν ; 1025
 ΟΡ. κλεπτῶν γὰρ ἢ νύξ, τῆς δ' ἀληθείας τὸ φῶς.
 ΙΦ. εἶς' ἔνδον ἱεροὶ φύλακες, οὓς οὐ λήσομεν.
 ΟΡ. οἴμοι διεφθάρμεσθα· πῶς σωθεῖμεν ἄν ;
 ΙΦ. ἔχειν δοκῶ μοι καινὸν ἐξεύρημά τι.
 ΟΡ. ποῖόν τι ; δόξης μετάδος, ὡς καὶ γὼ μάθω. 1030
 ΙΦ. ταῖς σαῖς ἀνίαις χρήσομαι σοφίσμασι.
 ΟΡ. δειναὶ γὰρ αἱ γυναῖκες εὕρισκιν τέχνας.
 ΙΦ. φονέα σε φήσω μητρὸς ἐξ Ἄργους μολεῖν.
 ΟΡ. χρῆσαι κακοῖσι τοῖς ἐμοῖς, εἰ κερδανεῖς.
 ΙΦ. ὡς οὐ θέμις γε λέξομεν θύειν θεᾶ. 1035
 ΟΡ. τίν' αἰτίαν ἔχουσ' ; ὑποπτεύω τι γάρ.
 ΙΦ. οὐ καθαρὸν ὄντα· τὸ δ' ὅσιον δώσω φόβῳ.
 ΟΡ. τί δῆτα μᾶλλον θεᾶς ἄγαλμ' ἀλίσκεται ;
 ΙΦ. πόντου σε πηγαῖς ἀγνίσαι βουλήσομαι.
 ΟΡ. ἔτ' ἐν δόμοισι βρέτας, ἐφ' ᾧ πεπλεύκαμεν. 1040
 ΙΦ. κάκεῖνο νίψαι, σοῦ θιγόντος ὡς, ἐρῶ.
 ΟΡ. ποῖ δῆτα ; πόντου νοτερόν εἶπας ἔκβολον ;
 ΙΦ. οὐ ναῦς χαλινοῖς λινοδέτοις ὄρμεϊ σέθεν.
 ΟΡ. σὺ δ' ἢ τις ἄλλος ἐν χεροῖν οἴσει βρέτας ;
 ΙΦ. ἐγὼ· θιγεῖν γὰρ ὅσιόν ἐστ' ἐμοὶ μόνῃ. 1045
 ΟΡ. Πυλάδης δ' ὅδ' ἡμῖν ποῦ τετάσσεται πόνου ;
 ΙΦ. ταῦτόν χεροῖν σοὶ λέσσεται μίασμ' ἔχειν.
 ΟΡ. λάθρα δ' ἀνακτος ἢ εἰδότης δράσεις τάδε ;
 ΙΦ. πείσσασα μύθοις· οὐ γὰρ ἂν λάθοιμί γε.
 ΟΡ. καὶ μὴν νεῶς γε πίτυλος εὐήρης πάρα. 1050
 ΙΦ. σοὶ δὴ μέλειν χρὴ τάλλ' ὅπως ἔξει καλῶς.
 ΟΡ. ἐνός μόνου δεῖ, τάσδε συγκρύψαι τάδε.
 ἀλλ' ἀντίαζε καὶ λόγους πειστηρίους
 εὕρισκ'· ἔχει τοι δύναμιν εἰς οἶκτον γυνή.
 τὰ δ' ἄλλ' ἴσως — ἅπαντα συμβαίη καλῶς. 1055

- ΙΦ.** ᾧ φίλταται γυναῖκες, εἰς ὑμᾶς βλέπω,
 καὶ τᾶμ' ἐν ὑμῖν ἔστιν ἢ καλῶς ἔχειν
 ἢ μηδὲν εἶναι καὶ στερηθῆναι πάτρας
 φίλου τ' ἀδελφοῦ φιλτάτης τε συγγόνου.
 καὶ πρῶτα μὲν μοι τοῦ λόγου τὰδ' ἀρχέτω· 1060
 γυναῖκές ἐσμεν, φιλόφρον ἁλλήλαις γένος
 σφῆζεν τε κοινὰ πράγματ' ἀσφαλέσταται.
 σιγήσαθ' ἡμῖν καὶ συνεκπονήσατε
 φυγᾶς. καλὸν τοι γλῶσσο' ὅτω πιστὴ παρῆ.
 ὁράτε δ' ὡς τρεῖς μία τύχη τοὺς φιλτάτους, 1065
 ἢ γῆς πατρῴας νόστος ἢ θανεῖν, ἔχει.
 σωθεῖσα δ', ὡς ἂν καὶ σὺ κοινωνῆς τύχης,
 σώσω σ' ἐς Ἑλλάδ'. ἀλλὰ πρὸς σε δεξιᾶς
 σὲ καὶ σὲ ἰκνοῦμαι, σὲ δὲ φίλης παρηίδος,
 γονάτων τε καὶ τῶν ἐν δόμοισι φιλτάτων 1070
 μητρὸς πατρὸς τε καὶ τέκνων ὅτω κυρεῖ.
 τί φατέ; τίς ὑμῶν φησιν ἢ τίς οὐ θέλειν —
 φθέγγασθε — ταῦτα; μὴ γὰρ αἰνουσῶν λόγους
 ὄλωλα κἀγὼ καὶ κασίγνητος τάλας.
- ΧΘ.** θάρσει, φίλη δέσποινα, καὶ σφῆζου μόνον· 1075
 ὡς ἔκ γ' ἐμοῦ σοι πάντα σιγηθήσεται —
 ἴστω μέγας Ζεὺς — ὧν ἐπισκῆπτεις πέρι.
- ΙΦ.** ὄναισθε μύθων καὶ γένοισθ' εὐδαίμονες.
 σὸν ἔργον ἤδη καὶ σὸν ἐσβαίνειν δόμους·
 ὡς αὐτίχ' ἤξει τῆσδε κοίρανος χθονός, 1080
 θυσίαν ἐλέγχων, εἰ κατείργασται, ξένων.
- ᾧ πότνι', ἥπερ μ' Αὐλίδος κατὰ πτυχᾶς
 δεινῆς ἔσωσας ἐκ πατροκτόνου χερρός,
 σῶσόν με καὶ νῦν τοῦσδε τ' ἢ τὸ Λοξίου
 οὐκέτι βροτοῦσι διὰ σὲ ἐτήτυμον στόμα. 1085
 ἀλλ' εὐμενῆς ἔκβηθι βαρβάρου χθονός

- ἐς τὰς Ἀθήνας· καὶ γὰρ ἐνθάδ' οὐ πρόπει
 ναίειν, παρὸν σοι πόλιν ἔχειν εὐδαίμονα.
- ΧΟ. στρ. α' ὄρνις, ἃ παρὰ πετρίνας
 πόντου δειράδας, ἀλκυῶν, 1090
 ἔλεγον οἶτον ἀεΐδεις,
 εὐξύνετον ζυνετοῖς βοάν,
 ὅτι πόσιν κελαδεῖς ἀεὶ μολπαῖς,
 ἐγὼ σοι παραβάλλομαι
 θρήνους, ἄπτερος ὄρνις, 1095
 ποθοῦσ' Ἑλλάνων ἀγόρους,
 ποθοῦσ' Ἄρτεμιν λοχίαν,
 ἃ παρὰ Κύνθιον ὄχθον οἰκεῖ,
 φοίνικά θ' ἀβροκόμαν
 δάφναν τ' εὐερνέα καὶ 1100
 γλαυκᾶς θαλλὸν ἱερὸν ἐλαίας,
 Λατοῦς ὠδῖνα φίλαν,
 λίμναν θ' εἰλίσσουσαν ὕδωρ
 κύκλιον, ἔνθα κύκνος μελω-
 δὸς Μούσας θεραπεύει. 1105
- ἀντιστρ. α' ὦ πολλαὶ δακρύων λιβάδες,
 αἶ παρηΐδας εἰς ἐμὰς
 ἔπεσον, ἀνίκα πύργων
 ὀλομένων ἐν ναυσὶν ἔβαν
 πολεμίων ἐρετμοῖσι καὶ λόγχαις. 1110
 ζαχρύσου δὲ δι' ἐμπολᾶς
 νόστον βάρβαρον ἤλθον,
 ἔνθα τᾶς ἐλαφοκτόνου
 θεᾶς ἀμφίπολον κόραν
 παῖδ' Ἀγαμεμνονίαν λατρεύω 1115
 βωμούς τ' οὐ μεηλοθύτας,
 ζηλοῦσ' ἄταν διὰ παν-

- τὸς δυσδαίμον'· ἐν γὰρ ἀνάγκαις
 οὐ κάμνεις σύντροφος ὦν.
 μεταβάλλειν δυσδαιμονία· 1120
 τὸ δὲ μετ' εὐτυχίαν κακοῦ-
 σθαι θνατοῖς βαρὺς αἰών.
- στρ. β' καὶ σὲ μὲν, πότνι', Ἀργεῖα
 πεντηκόντορος οἶκον ἄξει·
 συρίζων θ' ὁ κηροδέτας 1125
 κάλαμος οὐρείου Πανὸς
 κώπαις ἐπιθωῦξει,
 ὁ Φοῖβός θ' ὁ μάντις ἔχων
 κέλαδον ἐπτατόνου λύρας
 αἰείδων ἄξει λιπαρὰν 1130
 εὔ σ' Ἀθηναίων ἐπὶ γᾶν.
 ἐμὲ δ' αὐτοῦ λιποῦσα
 βήση ῥοθίοισι πλάταις·
 ἀέρι δ' ἰστία πὰρ πρότονον κατὰ
 πρῶραν ὑπὲρ στόλον ἐκπετάσουσι πό- 1135
 δες ναὸς ὠκυπόμπου.
- ἀντιστρ. β' λαμπρὸν ἵππόδρομον βαίην,
 ἔνθ' εὐάλιον ἔρχεται πῦρ·
 οἰκείων δ' ὑπὲρ θαλάμων 1140
 πτέρυγας ἐν νώτοις ἄμοις
 λήξαιμι θοάζουσα·
 χοροῖς δ' ἐσταίην, ὅθι καὶ
 παρθένος, εὐδοκίμων γάμων,
 παρὰ πόδ' εἰλίσσουσα φίλας 1145
 ματρὸς ἡλικίων θιάσους,
 χαρίτων εἰς ἀμίλλας
 χαίτας θ' ἄβροπλούτοιο
 εἰς ἔριν ὀρнуμένα, πολυποίκιλα

φάρεα καὶ πλοκάμους περιβαλλομέ- 1150
να γένυν ἐσχίαζον.

ΘΟΑΣ

- ποῦ 'σθ' ἡ πυλωρός τῶνδε δωμάτων γυνή
'Ελληνίς ; ἤδη τῶν ξένων κατήρξατο ;
ἀδύτοις ἐν ἀγνοῖς σῶμα λάμπονται πυρὶ ; 1155
- XO. ἤδ' ἐστίν, ἡ σοι πάντ', ἀναξ, ἐρεῖ σαφῶς.
ΘO. ἔα:
τί τόδε μεταίρεις ἐξ ἀκινήτων βάθρων,
'Αγαμέμνονος παῖ, θεᾶς ἄγαλμ' ἐν ὠλέναις ;
- IΦ. ἀναξ, ἔχ' αὐτοῦ πόδα σὸν ἐν παραστάσιν.
ΘO. τί δ' ἐστίν, 'Ιφιγένεια, καινὸν ἐν δόμοις ; 1160
IΦ. ἀπέπτυσ'· ὅσα γὰρ δίδωμ' ἔπος τόδε.
ΘO. τί φροιμιάζῃ νεοχμόν ; ἐξαύδα σαφῶς.
IΦ. οὐ καθαρὰ μοι τὰ θύματ' ἠγρεύσασθ', ἀναξ.
ΘO. τί τοῦκιδιάξαν τοῦτό σ' ; ἡ δόξαν λέγεις ;
IΦ. βρέτας τὸ τῆς θεοῦ πάλιν ἔδρας ἀπεστράφη. 1165
ΘO. αὐτόματον, ἡ νιν σεισμὸς ἔστρεψε χθονός ;
IΦ. αὐτόματον· ὄψιν δ' ὀμμάτων ξυνήρμωσεν.
ΘO. ἡ δ' αἰτία τίς ; ἦ τὸ τῶν ξένων μύσος ;
IΦ. ἦδ', οὐδὲν ἄλλο· δεινὰ γὰρ δεδράκατον.
ΘO. ἀλλ' ἦ τιν' ἔκανον βαρβάρων ἀκτῆς ἔπι ; 1170
IΦ. οἰκεῖον ἦλθον τὸν φόνον κεκτημένοι.
ΘO. τίν' ; εἰς ἔρον γὰρ τοῦ μαθεῖν πεπτώκαμεν.
IΦ. μητέρα κατειργάσαντο κοινωνῶ ξίφει.
ΘO. 'Απολλον, οὐδ' ἐν βαρβάρους ἔτλη τις ἄν.
IΦ. πάσης διωγμοῖς ἠλάθησαν 'Ελλάδος. 1175
ΘO. ἦ τῶνδ' ἕκατι δῆτ' ἄγαλμ' ἔξω φέρεις ;
IΦ. σεμνόν γ' ὑπ' αἰθέρ', ὡς μεταστήσω φόνου.
ΘO. μίασμα δ' ἔγνωσ τοῖν ξένοιον ποίω τρόπῳ ;

- ΙΦ. ἤλεγχον, ὡς θεᾶς βρέτας ἀπεστράφη πάλιν.
 ΘΟ. σοφὴν σ' ἔθρεψεν Ἑλλάς, ὡς ἦσθου καλῶς. 1180
 ΙΦ. καὶ μὴν καθεῖσαν δέλεαρ ἠδὺ μοι φρενῶν.
 ΘΟ. τῶν Ἀργόθεν τι φίλτρον ἀγγέλλοντέ σοι ;
 ΙΦ. τὸν μόνον Ὀρέστην ἐμὸν ἀδελφὸν εὐτυχεῖν.
 ΘΟ. ὡς δὴ σφε σώσαις ἠδοναῖς ἀγγελμάτων.
 ΙΦ. καὶ πατέρα γε ζῆν καὶ καλῶς πράσσειν ἐμόν. 1185
 ΘΟ. σὺ δ' ἐς τὸ τῆς θεοῦ γ' ἐξένευσας εἰκότως.
 ΙΦ. πᾶσάν γε μισοῦσ' Ἑλλάδ', ἥ μ' ἀπώλεσεν.
 ΘΟ. τί δῆτα δρῶμεν, φράζε, τοῖν ξένοιον πέρι ;
 ΙΦ. τὸν νόμον ἀνάγκη τὸν προκείμενον σέβειν.
 ΘΟ. οὐκουν ἐν ἔργῳ χέρνιβες ξίφος τε σόν ; 1190
 ΙΦ. ἀγνοῖς καθαρμοῖς πρῶτά νιν νίψαι θέλω.
 ΘΟ. πηγαῖσιν ὑδάτων ἢ θαλασσία δρόσω ;
 ΙΦ. θάλασσα κλύζει πάντα τάνθρώπων κακά.
 ΘΟ. ὀσιώτερον γοῦν τῇ θεᾷ πέσοιεν ἄν.
 ΙΦ. καὶ τὰμὰ γ' οὕτω μᾶλλον ἄν καλῶς ἔχοι. 1195
 ΘΟ. οὐκουν πρὸς αὐτὸν ναὸν ἐκπίπτει κλύδων ;
 ΙΦ. ἐρημίας δεῖ· καὶ γὰρ ἄλλα δρᾶσομεν.
 ΘΟ. ἄγ' ἐνθα χρήζεις· οὐ φιλῶ τάρρηθ' ὄραν.
 ΙΦ. ἀγνιστέον μοι καὶ τὸ τῆς θεοῦ βρέτας.
 ΘΟ. εἴπερ γε κηλὶς ἔβαλέ νιν μητροκτόνος. 1200
 ΙΦ. οὐ γάρ ποτ' ἄν νιν ἠράμην βάθρων ἄπο.
 ΘΟ. δίκαιος ἠυσέβεια καὶ προμηθία.
 ὡς εἰκότως σε πᾶσα θαυμάζει πόλις. 1214
 ΙΦ. οἴσθ᾽ ἄ νυν ἄ μοι γενέσθω ;
 ΘΟ. σὸν τὸ σημαίνειν τόδε.
 ΙΦ. δεσμὰ τοῖς ξένοισι πρόσθεσ.
 ΘΟ. ποῖ δὲ σ' ἐκφύγοιεν ἄν ;
 ΙΦ. πιστὸν Ἑλλάς οἶδεν οὐδέν.
 ΘΟ. ἔτ' ἐπὶ δεσμὰ, πρόσπολοι. 1205

- ΙΦ. κάκκομιζόντων δὲ δεῦρο τοὺς ξένους...
 ΘΟ. ἔσται τάδε.
 ΙΦ. κρᾶτα κρύψαντες πέπλοισιν.
 ΘΟ. ἡλίου πρόσθεν φλογός.
 ΙΦ. σῶν τέ μοι σύμπεμπ' ὀπαδῶν.
 ΘΟ. οἷδ' ὀμαρτήσουσί σοι.
 ΙΦ. καὶ πόλει πέμψον τιν' ὅστις σημανεῖ.
 ΘΟ. ποίας τύχας ;
 ΙΦ. ἐν δόμοις μίμνεν ἅπαντας.
 ΘΟ. μὴ συναντῶεν φόνῳ ; 1210
 ΙΦ. μυσαρὰ γὰρ τὰ τοιάδ' ἐστί.
 ΘΟ. στεῖχε καὶ σήμαινε σύ.
 ΙΦ. μηδέν' εἰς ὄψιν πελάζειν.
 ΘΟ. εὖ γε κηδεύεις πόλιν.
 ΙΦ. καὶ φίλων γ' οὐς δεῖ μάλιστα.
 ΘΟ. τοῦτ' ἔλεξας εἰς ἐμέ.
 ΙΦ. σὺ δὲ μένων αὐτοῦ πρὸ ναῶν τῇ θεῶ...
 ΘΟ. τί χρῆμα δρῶ ; 1215
 ΙΦ. ἄγνισον πυρσῶ μέλαθρον.
 ΘΟ. καθαρὸν ὡς μόλης πάλιν.
 ΙΦ. ἤνικ' ἂν δ' ἔξω περῶσιν οἱ ξένοι...
 ΘΟ. τί χρῆ μὲ δρᾶν ;
 ΙΦ. πέπλον ὀμμάτων προθέσθαι.
 ΘΟ. μὴ παλαμναῖον λάβω ;
 ΙΦ. ἦν δ' ἄγαν δοκῶ χρονίζειν ...
 ΘΟ. τοῦδ' ὄρος τίς ἐστί μοι ;
 ΙΦ. θαυμάσης μηδέν.
 ΘΟ. τὰ τῆς θεοῦ πρᾶσσ'—ἐπεὶ σχολή—καλῶς. 1220
 ΙΦ. εἰ γὰρ ὡς θέλω καθαρμὸς ὅδε πέσοι.
 ΘΟ. συνεύχομαι.
 ΙΦ. τοῦσδ' ἄρ' ἐκβαίνοντας ἤδη δωμάτων ὀρῶ ξένους

καὶ θεᾶς κόσμους νεογνοὺς τ' ἄρνας, ὡς φόνω φόνον
 μусаρὸν ἐκνίψω, σέλας τε λαμπάδων τὰ τ' ἄλλα ὅσα
 προυθέμην ἐγὼ ξένοισι καὶ θεᾷ καθάρσια. 1225
 ἐκποδῶν δ' αὐδῶ πολίταις τοῦδ' ἔχειν μιάσματος·
 εἴ τις ἢ ναῶν πυλωρὸς χειῖρας ἀγνεύει θεοῖς
 ἢ γάμον στείχει συνάψων ἢ τόκοις βαρύνεται,
 φεύγετ', ἐξίστασθε, μὴ τῷ προσπέση μῦσος τόδε.

ὦ Διὸς Λητοῦς τ' ἄνασσα παρθέν', ἦν νίψω
 φόνον 1230

τῶνδε καὶ θύσωμεν οὐχρή, καθαρὸν οἰκήσεις δόμον,
 εὐτυχεῖς δ' ἡμεῖς ἐσόμεθα. τᾶλλα δ' οὐλέγουσ', ὅμως
 τοῖς τὰ πλείον' εἰδόσιν θεοῖς σοὶ τε σημαίνω, θεά.

- ΧΟ. στρ. εὐπαις ὁ Λατοῦς γόνος,
 τόν ποτε Δηλιάς ἐν καρποφόροις γυάλοις 1235
 ἔτικτε, χρυσοκόμαν
 ἐν κιθάρα σοφόν, ἃ τ' ἐπὶ τόξων
 εὐστοχίᾳ γάνυται· φέρε δ' αὐτίκα
 νιν ἀπὸ δειράδος εἰναλίας, 1240
 λοχεῖα κλεινὰ λιποῦσα μά-
 τηρ, τὰν ἀστάκτων ὑδάτων
 βακχεύουσαν Διονύ-
 σφ Παρνάσιον κορυφάν·
 ὅθι ποικιλόνωτος οἰνωπὸς δράκων, 1245
 σκιερᾷ κατάχαλκος εὐφύλλω δάφνα,
 γᾶς πελώριον τέρας, ἄμφεπε μαντεῖ-
 ον Χθόνιον.
 ἔτι μιν ἔτι βρέφος, ἔτι φίλας
 ἐπὶ μητέρος ἀγκάλαισι θρόσκων 1250
 ἔκανες, ὦ Φοῖβε, μαντείων δ' ἐπέβας ζαθέων,
 τρίποδί τ' ἐν χρυσέῳ θάσσεις, ἐν ἀψευδεῖ θρόνῳ
 μαντείας βροτοῖς θεσφάτων νέμων 1255

- ἀδύτων ὑπο, Κασταλίας ῥέεθρων
 γείτων, μέσον γᾶς ἔχων μέλαθρον.
 ἀντιστρ. Θέμιν δ' ἐπεὶ Γᾶς ἰὼν
 παῖδ' ἀπενάσσατο Πυθῶνος ἀπὸ ζαθέων 1260
 χρηστηρίων, νύχια
 Χθῶν ἐτεκνώσατο φάσματ' ὀνείρων,
 οἳ πολέσι μέροπιν τά τε πρῶτα τά τ'
 ἔπειθ', ὅσσα τ' ἔμελλε τυχεῖν, 1265
 ὕπνου κατὰ δνοφεράς γᾶς εὐ-
 νὰς ἔφραζον. Γαῖα δὲ τὰν
 μαντεῖον ἀφείλετο τι-
 μᾶν Φοῖβον, φθόνῳ θυγατρὸς.
 ταχύπους δ' ἐς Ὀλυμπον ὄρμαθεις ἀναξ 1270
 χέρα παιδῶν ἔλιξεν ἐκ Διὸς θρόνων
 Πυθίων δόμων χθονίας ἀφελεῖν μῆ-
 νιν θεᾶς [νυχίους τ' ἐνοπάς].
 γέλασε δ', ὅτι τέκος ἄφαρ ἔβα
 πολύχρυσά θέλων λατρεῦματα σχεῖν 1275
 ἐπὶ δ' ἔσεισεν κόμαν, παῦσαι νυχίους ἐνοπάς,
 ἀπὸ δ' ἀλαθοσύναν νυκτωπὸν ἐξείλεν βροτῶν,
 καὶ τιμὰς πάλιν θῆκε Λοξία, 1280
 πολυάνορι δ' ἐν ξενόεντι θρόνῳ
 θάρσῃ βροτοῖς θεσφάτων αἰοδαῖς.

ΑΓΓΕΛΟΣ

- ὦ ναοφύλακες βώμιοι τ' ἐπιστάται,
 Θόας ἀναξ γῆς τῆσδε ποῦ κυρεῖ βεβῶς ; 1285
 καλεῖτ' ἀναπτύξαντες εὐγόμφοις πύλας
 ἔξω μελάθρων τῶνδε κοίρανον χθονός.
 XO. τί δ' ἔστιν, εἰ χρὴ μὴ κελευσθεῖσαν λέγειν ;
 ΑΓΓ. βεβᾶσι φροῦδοι δίπτυχοι νεανίαι

- Ἄγαμεμνονείας παιδὸς ἐκ βουλευμάτων
φυγόντες ἐκ γῆς τῆσδε καὶ σεμνὸν βρέτας
λαβόντες ἐν κόλποισιν Ἑλλάδος νεώς. 1290
- ΧΟ. ἄπιστον εἶπας μῦθον· ὄν δ' ἰδεῖν θέλεις
ἄνακτα χώρας, φρουῶδος ἐκ ναοῦ συθείς.
- ΑΓΓ. ποῖ ; δεῖ γὰρ αὐτὸν εἰδέναι τὰ δρώμενα. 1295
- ΧΟ. οὐκ ἴσμεν· ἀλλὰ στεῖχε καὶ διώκέ νιν
ὅπου κυρήσας τοῦσδ' ἀπαγγελεῖς λόγους.
- ΑΓΓ. ὀράτ', ἄπιστον ὡς γυναικεῖον γένος·
μέτεστι χυμῖν τῶν πεπραγμένων μέρος.
- ΧΟ. μαίνῃ· τί δ' ἡμῖν τῶν ξένων δρασμοῦ μέτα ; 1300
οὐκ εἶ κρατούντων πρὸς πύλας ὅσον τάχος ;
- ΑΓΓ. οὐ, πρὶν γ' ἂν εἶπη τοῦπος ἐρμηνεύς ὅδε,
εἴτ' ἔνδον εἴτ' οὐκ ἔνδον ἀρχηγρὸς χθονός.
ὦή, χαλᾶτε κλῆθρα, τοῖς ἔνδον λέγω,
καὶ δεσπότη σημήναθ' οὔνεκ' ἐν πύλαις 1305
πάρειμι, καινῶν φόρτον ἀγγέλλων κακῶν.
- ΘΟ. τίς ἀμφὶ δῶμα θεᾶς τόδ' ἴστησιν βοήν,
πύλας ἀράξας καὶ ψόφον πέμψας ἔσω ;
- ΑΓΓ. φεῦ.
πῶς ἔλεγον αἶδε, καὶ μ' ἀπήλαυνον δόμων,
ὡς ἐκτὸς εἴης· σὺ δὲ κατ' οἶκον ἦσθ' ἄρα. 1310
- ΘΟ. τί προσδοκῶσαι κέρδος ἢ θηρώμεναι ;
- ΑΓΓ. αὔθις τὰ τῶνδε σημανῶ· τὰ δ' ἐν ποσὶ
παρόντ' ἀκουσον. ἢ νεᾶνις ἢ ἠθάδε
βωμοῖς παρίστατ', Ἴφιγένει', ἔξω χθονός
σὺν τοῖς ξένοισιν οἴχεται, σεμνὸν θεᾶς 1315
ἄγαλμ' ἔχουσα· δόλια δ' ἦν καθάρματα.
- ΘΟ. πῶς φῆς ; τί πνεῦμα συμφορᾶς κεκτημένη ;
- ΑΓΓ. σφίζουσ' Ὀρέστην· τοῦτο γὰρ σύ θαυμάση.
- ΘΟ. τὸν ποῖον ; ἄρ' ὄν Τυνδαρίς τίκτει κόρη ;

- ΑΓΓ. ὄν τοῖσδε βωμοῖς θεὰ καθωσιώσατο. 1320
- ΘΟ. ὦ θαῦμα — πῶς σε μεῖζον ὀνομάσας τύχῳ ;
- ΑΓΓ. μὴ ἴταῦθα τρέψῃς σὴν φρέν', ἀλλ' ἄκουέ μου·
σαφῶς δ' ἀθρήσας καὶ κλύων ἐκφρόντισον
διωγμὸς ὅστις τοὺς ξένους θηράσεται.
- ΘΟ. λέγ'· εὔ γὰρ εἶπας· οὐ γὰρ ἀγγίπλουν πόρον 1325
φεύγουσιν, ὥστε διαφυγεῖν τοῦμὸν δόρυ.
- ΑΓΓ. ἐπεὶ πρὸς ἀκτὰς ἤλθομεν θαλασσίας,
οὔ ναῦς Ὀρέστου κρύφιος ἦν ὠρμισμένη,
ἡμᾶς μὲν, οὐς σὺ δεσμὰ συμπέμπεις ξένων
ἔχοντας, ἐξένευσ' ἀποστῆναι πρόσω 1330
Ἄγαμέμνωνος παῖς, ὡς ἀπόρρητον φλόγα
θύουσα καὶ καθαρμὸν ὄν μετώχεται,
αὐτὴ δ' ὄπισθε δέσμ' ἔχουσα τοῖν ξένοι
ἔστειχε χερσί. καὶ τάδ' ἦν ὑποπτα μὲν,
ἤρεσκε μέντοι σοῖσι προσπόλοις, ἀναξ. 1335
- χρόνῳ δ', ἐν' ἡμῖν δρᾶν τι δὴ δοκοῖ πλέον,
ἀνωλόλυξε καὶ κατῆδε βάρβαρα
μέλη μαγεύουσ', ὡς φόνον νίζουσα δῆ.
ἐπεὶ δὲ δαρὸν ἦμεν ἡμενοὶ χρόνον,
ἐσῆλθεν ἡμᾶς μὴ λυθέντες οἱ ξένοι 1340
κτάνοιεν αὐτὴν δραπέται τ' οἰχοίατο.
φάβῳ δ' ἂ μὴ χρῆν εἰσορᾶν καθήμεθα
σιγῇ· τέλος δὲ πᾶσιν ἦν αὐτὸς λόγος
στείχειν ἐν' ἦσαν, καίπερ οὐκ ἐωμένοις.
- κἀνταῦθ' ὀρώμεν Ἑλλάδος νεῶς σκάφος 1345
ταρσῶ κατήρει πίτυλον ἐπτερωμένον,
ναύτας τε πεντήκοντ' ἐπὶ σκαλμῶν πλάτας
ἔχοντας, ἐκ δεσμῶν δὲ τοὺς νεανίας
ἐλευθέρους πρύμνηθεν ἐστῶτας νεῶς.
κοντοῖς δὲ προῦραν εἶχον, οἳ δ' ἐπωτίδων 1350

ἄγκυραν ἐξανῆπτον, οἳ δὲ κλίμακας
 σπεύδοντες ἦγον διὰ χερῶν πρυμνησίας,
 πόντῳ δὲ δόντες τοῖν ξένοιον καθίεσαν.

ἡμεῖς δ' ἀφειδήσαντες, ὡς ἐσείδομεν
 δόλια τεχνήματ', εἰχόμεσθα τῆς ξένης
 πρυμνησίῳν τε, καὶ δι' εὐθυντηρίας
 οἴακας ἐξηροῦμεν εὐπρύμνου νεώς.

λόγοι δ' ἐχώρουν· « Τίνοι λόγῳ πορθμεύετε
 κλέπτοντες ἐκ γῆς ξόανα καὶ θυηπόλους ;
 τίνος τίς ὦν σὺ τήνδ' ἀπεμπολᾶς χθονός ; ».

ὁ δ' εἶπ'· « Ὀρέστης, τῆσδ' ὄμαιμος, ὡς μάθης,
 Ἄγαμέμνονος παῖς, τήνδ' ἐμῆν κομίζομαι
 λαβῶν ἀδελφῆν, ἣν ἀπώλεσ' ἐκ δόμων ».

ἄλλ' οὐδὲν ἦσσον εἰχόμεσθα τῆς ξένης
 καὶ πρὸς σ' ἔπεσθαι διεβιαζόμεσθά νιν·
 ὄθεν τὰ δεινὰ πλήγματ' ἦν γενειάδων·

κεῖνοί τε γὰρ σίδηρον οὐκ εἶχον χεροῖν
 ἡμεῖς τε· πυγμαί τ' ἦσαν ἐγκροτούμεναι,
 καὶ κῶλ' ἀπ' ἀμφοῖν τοῖν νεανίαιν ἅμα
 ἐς πλευρὰ καὶ πρὸς ἦπαρ ἤκοντίζετο,

ὡς τῷ ξυνάπτειν καὶ συναποκαμεῖν μέλη.
 δεινοῖς δὲ σημαντροῖσιν ἐσφραγισμένοι
 ἐφεύγομεν πρὸς κρημνόν, οἳ μὲν ἐν κάρᾳ
 κάθαιμ' ἔχοντες τραύμαθ', οἳ δ' ἐν ὄμμασιν·

ὄχθοις δ' ἐπισταθέντες εὐλαβεστέρωις
 ἐμαρνάμεσθα καὶ πέτρους ἐβάλλομεν·
 ἀλλ' εἶργον ἡμᾶς τοξόται πρύμνης ἐπι
 σταθέντες ἰοῖς, ὥστ' ἀναστεῖλαι πρόσω.

κἀν τῷδε — δεινός γὰρ κλύδων ὤκειλε ναν
 πρὸς γῆν, φόβος δ' ἦν παρθένῳ τέγγξι πόδα —
 λαβῶν Ὀρέστης ὤμον εἰς ἀριστερόν,

- βὰς ἐς θάλασσαν κἀπὶ κλίμακος θορών,
 ἔθηκ' ἀδελφὴν ἐντὸς εὐσήμου νεώς,
 τό τ' οὐρανοῦ πέσημα, τῆς Διὸς κόρης
 ἄγαλμα. ναὸς δ' ἐκ μέσης ἐφθέγγετο
 βοή τις· « ὦ γῆς Ἑλλάδος ναῦται, νεώς
 λάβεσθε κώπαις ῥόθιά τ' ἐκλευκαίνετε·
 ἔχομεν γὰρ ὧνπερ οὐνεκ' ἄξενον πόρον
 Συμπληγάδων ἔσωθεν εἰσεπλεύσαμεν ».
- οἱ δὲ στεναγμὸν ἠδὺν ἐκβρυχώμενοι
 ἔπαισαν ἄλμην. ναῦς δ', ἕως μὲν ἐντὸς ἦν
 λιμένος, ἐχώρει στόμια, διαπερῶσα δὲ
 λάβρω κλύδωνι συμπεσοῦσ' ἠπείγετο·
 δεινὸς γὰρ ἐλθὼν ἄνεμος ἐξαίφνης νεώς
 ὤθει παλίμπρυμν' ἰστί· οἱ δ' ἐκατέρουν
 πρὸς κῦμα λακτίζοντες· ἐς δὲ γῆν πάλιν
 κλύδων παλίρρους ἤγε ναῦν. σταθεῖσα δὲ
 Ἀγαμέμνωνος παῖς ἠῤῥατ'· « ὦ Λητοῦς κόρη,
 σῶσόν με τὴν σὴν ἱερέαν πρὸς Ἑλλάδα
 ἐκ βαρβάρου γῆς καὶ κλοπαῖς σύγγνωθ' ἐμαῖς·
 φιλεῖς δὲ καὶ σὺ σὸν κασίγνητον, θεά·
 φιλεῖν δὲ κάμει τοὺς ὀμίμονας δόκει ».
- ναῦται δ' ἐπευφήμησαν εὐχαῖσιν κόρης
 παιᾶνα, γυμνάς ἐκ πέπλων ἐπωμίδας
 κώπη προσαρμόσαντες ἐκ κελεύσματος.
 μᾶλλον δὲ μᾶλλον πρὸς πέτρας ἦει σκάφος·
 χῶ μὲν τις ἐς θάλασσαν ὠρμήθη ποσίν,
 ἄλλος δὲ πλεκτὰς ἐξανῆπτεν ἀγκύλας.
 κἀγὼ μὲν εὐθύς πρὸς σέ δεῦρ' ἀπεστάλην,
 σοὶ τὰς ἐκεῖθεν σημανῶν, ἄναξ, τύχας.
- ἀλλ' ἔρπε, δεσμὰ καὶ βρόχους λαβῶν χεροῖν·
 εἰ μὴ γὰρ οἶδμα νήνεμον γενήσεται,

- οὐκ ἔστιν ἐλπίς τοῖς ξένοις σωτηρίας·
 πόντου δ' ἀνάκτωρ Ἴλιόν τ' ἐπισκοπεῖ
 σεμνὸς Ποσειδῶν, Πελοπίδαις ἐναντίος, 1415
 καὶ νῦν παρέξει τὸν Ἀγαμέμνωνος γόνον
 σοὶ καὶ πολίταις, ὡς ἔοικεν, ἐν χεροῖν
 λαβεῖν, ἀδελφὴν θ', ἢ φόνων τῶν Αὐλίδι
 ἀμνημόνευτος θεᾶν προδοῦσ' ἀλίσκεται.
- ΧΟ. ὦ τλήμων Ἰφιγένεια, συγγόνου μέτα 1420
 θανῆ πάλιν μολοῦσα δεσποτῶν χέρας.
- ΘΟ. ὦ πάντες ἄστοι τῆσδε βαρβάρου χθονός,
 οὐκ εἶα πάλοις ἐμβαλόντες ἠνίας
 παράκτιοι δραμεῖσθε κάκβολας νεῶς 1425
 Ἑλληνίδος δέξεσθε, σὺν δὲ τῇ θεῶ
 σπεύδοντες ἄνδρας δυσσεβεῖς θηράσετε,
 οἳ δ' ὠκυπομποὺς ἔλξετ' ἐς πόντον πλάτας,
 ὡς ἐκ θαλάσσης ἔκ τε γῆς ἰππεύμασι
 λαβόντες αὐτοὺς ἢ κατὰ στύφλου πέτρας
 ῥίψωμεν, ἢ σκόλοψι πῆξωμεν δέμας; 1430
- ὕμᾶς δὲ τὰς τῶνδ' ἱστορας βουλευμάτων,
 γυναῖκες, αὐθις ἠνίξ' ἂν σχολὴν λάβω,
 ποινασόμεσθα· νῦν δὲ τὴν προκειμένην
 σπουδὴν ἔχοντες οὐ μενοῦμεν ἥσυχοι.

ΑΘΗΝΑ

- ποῖ ποῖ διωγμὸν τόνδε πορθμεύεις, ἀναξ 1435
 Θόας ; ἀκουσον τῆσδ' Ἀθηναίας λόγους.
 παῦσαι διώκων ῥεῦμά τ' ἐξορμῶν στρατοῦ·
 πεπρωμένος γὰρ θεσφάτοισι Λοξίου
 δεῦρ' ἦλθ' Ὀρέστης, τόν τ' Ἐρινύων χόλον
 φεύγων ἀδελφῆς τ' Ἄργος ἐσπέμψων δέμας 1440
 ἄγαλμά θ' ἱερὸν εἰς ἐμὴν ἄζων χθόνα,

- τῶν νῦν παρόντων πημάτων ἀναψυχάς. 1441^b
 πρὸς μὲν σὲ ὄδ' ἡμῖν μῦθος· ὄν δ' ἀποκτενεῖν
 δοκεῖς Ὀρέστην ποντίῳ λαβὼν σάλῳ,
 ἤδη Ποσειδῶν χάριν ἐμήν ἀκύμονα
 πόντου τίθησι νῶτα πορθμεύειν πλάτῃ. 1445
 μαθὼν δ', Ὀρέστα, τὰς ἐμάς ἐπιστολάς —
 κλύεις γὰρ αὐδὴν καίπερ οὐ παρῶν θεῶς —
 χῶρει λαβὼν ἄγαλμα σύγγονόν τε σῆν.
 ὅταν δ' Ἀθήνας τὰς θεοδμήτους μόλης,
 χῶρός τις ἔστιν Ἀθίδος πρὸς ἐσχάτους 1450
 ὄροισι, γείτων δειράδος Καρυστίας,
 ἱερός, Ἀλάς νιν οὐμὸς ὀνομάζει λεώς·
 ἐνταῦθα τεύξας ναὸν ἴδρυσαι βρέτας,
 ἐπώνυμον γῆς Ταυρικῆς πόνων τε σῶν,
 οὗς ἐξεμόχθεις περιπολῶν καθ' Ἑλλάδα 1455
 οἴστρους Ἐρινύων. Ἄρτεμιν δέ νιν βροτοὶ
 τὸ λοιπὸν ὑμνήσουσι Ταυροπόλον θεάν.
 νόμον τε θεὸς τόνδ'· ὅταν ἐορτάζῃ λεώς,
 τῆς σῆς σφαγῆς ἄποιν' ἐπισχέτω ζίφος
 δέρη πρὸς ἀνδρὸς αἵμά τ' ἐξανιέτω, 1460
 ὅσας ἑκατι θεά θ' ὅπως τιμὰς ἔχῃ.
 σὲ δ' ἀμφὶ σεμνάς, Ἴφιγένεια, κλίμακας
 Βραυρωνίας δεῖ τῆδε κληδουχεῖν θεᾶ.
 οὗ καὶ τεθάψῃ καταθανοῦσα, καὶ πέπλων
 ἄγαλμά σοι θήσουσιν εὐπήνους ὑφάς, 1465
 ἃς ἂν γυναῖκες ἐν τόκοις ψυχορραγεῖς
 λίπωσ' ἐν οἴκοις· τάσδε δ' ἐκπέμπειν χθονὸς
 Ἑλληνίδας γυναῖκας ἐξεφίεμαι
 γνώμης δικαίας οὐνεκ', ...
 ..... ἐκσώσασα δὲ
 καὶ πρὶν σ' Ἀρείους ἐν πάγοις ψήφους ἴσας 1470

- κρίνας', Ὀρέστα· καὶ νόμισμ' ἔσται τόδε,
 νικᾶν ἰσήμεροι ὅστις ἂν ψήφους λάβῃ.
 ἀλλ' ἐκκομίζου σὴν κασιγνήτην χθονός,
 Ἀγαμέμνωνος παῖ — καὶ σὺ μὴ θυμοῦ, Θόας.
- ΘΟ. ἄνασσ' Ἀθάνα, τοῖσι τῶν θεῶν λόγοις 1475
 ὅστις κλύων ἄπιστος, οὐκ ὀρθῶς φρονεῖ.
 ἐγὼ δ' Ὀρέστη τ', εἰ φέρων βρέτας θεᾶς
 βέβηκ', ἀδελφῆ τ' οὐχὶ θυμοῦμαι· τί γὰρ
 πρὸς τοὺς σθένοντας θεοὺς ἀμιλλᾶσθαι καλόν;
 ἔτωσαν ἐς σὴν σὺν θεᾶς ἀγάλματι 1480
 γαῖαν, καθιδρύσαιντό τ' εὐτυχῶς βρέτας.
 πέμψω δὲ καὶ τάσδ' Ἑλλάδ' εἰς εὐδαίμονα
 γυναῖκας, ὥσπερ σὸν κέλευσμ' ἐφίεται.
 παύσω δὲ λόγχην ἣν ἐπαίρομαι ξένοις
 νεῶν τ' ἔρετμά, σοὶ τάδ' ὡς δοκεῖ, θεά. 1485
- ΑΘ. αἰνῶ· τὸ γὰρ χρεῶν σοῦ τε καὶ θεῶν κρατεῖ.
 ἔτ' ὦ πνοαί, ναυσθλοῦσθε τὸν Ἀγαμέμνωνος
 παῖδ' εἰς Ἀθήνας· συμπορεύσομαι δ' ἐγώ,
 σφῶζουσ' ἀδελφῆς τῆς ἐμῆς σεμνὸν βρέτας.
- ΧΟ. ἔτ', ἐπ' εὐτυχία τῆς σφζομένης 1490
 μοίρας εὐδαίμονες ὄντες.
 ἀλλ' ὦ σεμνή παρὰ τ' ἀθανάτοις
 καὶ παρὰ θνητοῖς, Παλλὰς Ἀθάνα,
 δράσομεν οὕτως ὡς σὺ κελεύεις.
 μάλα γὰρ τερπνὴν κἀνέλπιστον 1495
 φήμην ἀκοαῖσι δέδεγμαι.
 ὦ μέγα σεμνή Νίκη, τὸν ἐμὸν
 βίοτον κατέχοις
 καὶ μὴ λήγοις στεφανοῦσα.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ *

ἄ δωρ., ἄττ. ἤ.

ἀβροκόμας δωρ., ἄττ. ἀβροκόμης, ὁ ἔχων λεπτά φύλλα.

ἀβρόπλουτος ἀβρῶς πλούσιος, ἀπαλὸς καὶ πλούσιος· χαρίτων εἰς ἀμίλλας χαίτας θ' ἀβροπλούτου εἰς ἔρω ὀρνυμένα 1147 ἐχειρομένη (ὅτε ἡγειρόμην), διὰ νὰ λάβω μέρος εἰς ἀμίλλαν χαρίτων (καλλιστεῖα) καὶ εἰς ἀγῶνα κόμης ἀπαλῆς καὶ πλουσίας εἰς κοσμήματα.

ἄγαγες δωρ., ἄττ. ἤγαγες, ἐν 138 ἔστειλες καὶ μὲ ἐκάλεσες.

ἀγαθοὶ 114 οἱ ἀγαθοί, οἱ ἀνδρεῖοι.

Ἄγαμεμόνειος (καὶ -ιος) ὁ ἀνήκων εἰς τὸν Ἄγαμέμνονα καὶ (τὸ ἐπίθ. ἀντὶ τοῦ πατρωνυμικοῦ Ἄγαμεμονίδης) ὁ υἱὸς τοῦ Ἄγαμέμνονος· Ἄγαμεμόνιον θάλας 170 βλαστάρι, τέκνον τοῦ Ἄγ., Ἄγαμεμονία παῖς 1290 Ἄγαμεμονίς. Πρβλ. *Ταντάλειος, Τυνδαρεία*.

ἄγγος τό, ἀγγεῖον.

ἀγκύλη βρόχος, θηλειά. 1408 βλ. ἐξανάπτω.

ἀγμός (ἀγνυμι θραύω) ῥῆγμα, σπήλαιον.

ἀγνεύω εἶμαι ἀγνός· ἀγνεύω χειράς θεοῖς 1227 θέλω νὰ ἔχω καθαράς τὰς χειράς διὰ τοὺς θεοὺς, διὰ νὰ δύναμαι νὰ ὑπηρετῶ τοὺς θεοὺς.

* Αἱ ἐρμηνευτικάι σημειώσεις εἶναι διατεταγμένα κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν, ὑπὸ μορφήν λεξιλογίου. Οἱ ἀριθμοὶ ἀναφέρονται εἰς τοὺς στίχους. Ἐν τῷ λεξιλογίῳ περιλαμβάνονται αἱ λέξεις αἱ συνήθως ἄγνωστοι εἰς τοὺς μαθητάς, δι' οὓς προορίζεται τὸ ἀνὰ χειράς βιβλίον, ὡς καὶ αἱ λέξεις, αἱ ἄλλως γνωσταί, τῶν ὁποίων ἡ σημασία ἐν τῷ παρόντι δράματι δὲν εἶναι ἡ συνήθης. Ἐπίσης περιλαμβάνονται τὰ κύρια ὀνόματα ἐκτὸς τῶν πολὺ γνωστῶν. Τῶν λέξεων δίδεται κατὰ κανόνα πρῶτον ἡ κυρία σημασία καὶ ἔπειτα καὶ ἄλλαι, ὅσάκις δὲ δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία περὶ τῆς ἐν ὀρισμένῳ χωρίῳ σημασίας λέξεώς τινος, γίνεται παραπομπὴ εἰς τὸν οἰκεῖον στίχον. Μετὰ τὴν ἐρμηνεῖαν τῆς λέξεως δίδεται ἡ ἐρμηνεῖα τοῦ χωρίου, εἰς τὸ ὁποῖον περιλαμβάνεται ἡ ἐρμηνευομένη λέξις, ἂν εἶναι καὶ τὸ χωρίον δυσνόητον. Ἄν πᾶσαι αἱ λέξεις χωρίου τινὸς εἶναι γνωσταί, ἀλλὰ τὸ χωρίον δυσερμηνευτον, πρέπει νὰ ζητῆται ἐν τῷ λεξιλογίῳ μία τῶν λέξεων, ἡ κρινομένη ὡς ἡ μᾶλλον χαρακτηριστικὴ.

ἀγνίζω ἐξαγνίζω, καθαρίζω· ἀγνίζομαι φόνω 705 βαντίζομαι δι' ἡγιασμένου ὕδατος, διὰ τὴν θυσιασθῶ.

ἀγνιστέον δεῖ ἀγνίσαι, καθῆραι.

ἄγορος ὁ, πανήγυρις, ἑορτή.

ἀγρεύομαι (ἄγρα θήραμα) ἀγρεύω, συλλαμβάνω.

ἀγχιπλους ὁ ταχέως διαπλεόμενος· ἀγχιπλοὺν πόρον φεύγουσιν 1325 φεύγοντες ἔχουν τὴν κάμουν κοντινὸ ταξίδι.

ἀδόκητος ἀπροσδόκητος, ἀνέλπιστος.

ἄδυτον τὸ ἐσώτατον τοῦ ἱεροῦ· ἀδύτων ὕπο 1257 ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ ἱεροῦ.

ἄελπτος ἀνέλπιστος.

ἄζηλος μὴ ἀξιοζήλευτος, φρικτός, ἀποτρόπαιος· ἄζηλά γε κοδὴν εὐδαίμονα 619 πράγματα φρικτὰ ἀλήθεια καὶ θλιβερά.

Ἀθηναία Ἀθηνᾶ· τῆσδ' Ἀθηναίας 1436 ἐμοῦ τῆς Ἀθηνᾶς.

ἄθικτος (πέπλος) 799 οὐ οὐ θέμις θιγεῖν.

ἄθρέω - ὦ βλέπω μὲ προσοχήν, παρατηρῶ.

αἶα γῆ, χώρα· 435 βλ. πολυόνηθος.

αἰάζω φωνάζω αἰαὶ αἰαὶ· οἰκτρὰν αἰαζόντων αὐδῶν 277 ἐνῶ ἐκβάλλουν φρικτὰς κραυγὰς.

αἰαὶ ἄχ (ἐπιφώνημα).

αἰδῶς ἐντροπή, σεβασμός, συγγνώμη· αἰδοῖ τῶν πάρος μαντευμάτων 713· ὁ Ἀπόλλων ἤσχυνετο, διότι εἶχε συμβουλευθεῖ τὸν Ὀρέστην τὴν φονεῦσιν τὴν μητέρα του· οἷ δ' ἔσχον αἰδῶ 949 ὅσοι δὲ ἠσθάνθησαν εὐσπλαγγίαν (καὶ ἤθελον τὴν δεῖξουν ἐπισείκειαν)· αἰδεσις (καὶ τὸ β. αἰδοῦμαι) ὅρος τοῦ ἀττικῶς δικαίου· ἐλέγετο οὕτως ἢ συγγνώμη ἢ παρεχομένη, κυρίως ὅταν ἐπρόκειτο περὶ ἀκουσίου φόνου, εἰς τὸν φονέα ὑπὸ τῶν συγγενῶν τοῦ φονευθέντος.

αἰμακτός (αἰμάσσω) αἱματηρός, φονικός. 645 βλ. ὄανίς.

αἰμάσσω ματώνω· αἰμόρραντον δυσφόρμιγγα ξείνων αἰμάσσουσ' ἄταν 225 ἐκτελοῦσα τὴν αἰμορραντισμένην, θλιβερὰν θυσίαν τῶν ξένων· τὸ ἄταν κυρίως σύστοιχον ἀντικείμενον κατὰ τὸ αἰμάσσω αἶμα, φόνον (ὥστε περισσότερον κατὰ λέξιν : τὴν αἱματηρὰν προξενούσα συμφορὰν)· τὸ βωμούς 226 δύναται τὴν θεωρηθῆναι ὡς ἐπεξήγησις (βρέχουσα οὕτω μὲ τὸ αἶμα τοὺς βωμούς), φαίνεται ὅμως μᾶλλον ὅτι προστεθῆναι ὑπὸ ἀντιγραφῆς τινός. Ἡ Ἰριγ. βεβαίως δὲν ἔσφαζεν, ἀλλὰ ἐκτελοῦσα τὰ προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας προώριζεν εἰς τὸν θάνατον.

αἰνέω - ᾧ 1023, 1073 ἐπιδοκιμάζω, συναινῶ, δέχομαι. 1486 ἐπαι-
νῶ· ἐν 1023 τὸ ἤρησα ἀντὶ ἐνεστῶτος· πρβλ. ἀπέπτουσα 1161.

αἰρέομαι - οὔμαι (ἡδονήν) 794 ἀπολαύω.

αἴρω σηκῶν· αἴρω νόστον 117 ἀνάγομαι πρὸς νόστον, ξεκινῶ,
διὰ νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα· ὁ νοῦς τῶν στ. 116 - 117 : ἀφοῦ
ἐκάμαμεν τόσον ταξίδι, δὲν πρέπει, τώρα ποῦ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ τέρμα,
νὰ ἐπιστρέψωμεν ἄπρακτοι.

αἰσχύνη : δι' αἰσχύνης ἔχω 683 αἰσχύνομαι.

αἰῶν βίος.

ἄκαιρος ὁ γινόμενος εἰς ἀκατάλληλον στιγμήν· οὕτις (λόγος) ἔστ'
ἄκαιρος, ἦν καλῶς ἔχη' 754· ὁ νοῦς : τὸ ὀρθόν, καὶ ἂν λεχθῆ ἄργά,
δὲν χάνει τὴν ἐπικαιρότητά του.

ἀκοή : ἀκοῆ Ἠλέκτρας 814 ποῦ τὰ ἔχω ἀκουστὰ ἀπὸ τὴν Ἥλ.

ἄκος τό, θεραπευτικὸν μέσον, φάρμακον.

ἄκραντος (κραίνω, ἐκτελῶ) ἀνεκτέλεστος· ἔστιν γὰρ οὕτως οὐδ'
ἄκραντ' ἠκούσατε 520 πράγματι ἔτσι εἶναι, καὶ αὐτά, ποῦ ἠκούσατε,
ἔγιναν (δὲν εἶναι ψευδῆ).

ἀκροθίνια (ἄκρος, θίς = σωρὸς) τά, τὸ ἀνώτατον μέρος σωροῦ τι-
νος, τὸ ἐκλεκτὸν μέρος, αἱ ἀπαρχαὶ τῶν καρπῶν· ἐν 75 ἀκροθίνια τῶν κατ-
θανόντων ξένων εἶναι αἱ ἀποκοπεῖσαι κεφαλαὶ τῶν θυσιασθέντων ξένων,
μὲ τὰς ὁποίας οἱ βάρβαροι εἶχον στολισεὶ τὸ ἐπιστύλιον τοῦ ναοῦ· τὰ
Ἑλλήνων ἀκροθίνια 459 τὰ ἐκλεκτότερα ἐξ Ἑλλάδος θύματα.

ἀκύμων ἀκύμαντος, γαληνιαῖος.

ἀλαθοσύνα δωρ., ἄπτ. ἀληθοσύνη, ἀλήθεια· ἀλαθοσύνα νυκτωπὸς
1279 ἀλήθεια νυκτερινῶν ὄψεων, τὸ κύρος τῆς ὄνειρομαντείας.

Ἄλαι (αἰ' Ἀραφηνίδες) τοποθεσία εἰς τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς
Ἀττικῆς, πρὸς νότον τοῦ Μαραθῶνος· τὸ ὄνομα τοῦ δήμου ἦτο Ἀρα-
φῆν (ἐξ οὗ τὸ σημερινὸν Ραφήνα).

ἀλαίνω περιπλανῶμαι· μαίνεται ἀλαίνω 284 παραφρονῶ.

ἄλιος θαλάσσιος· ἄλιος αἰγιαλὸς 425 ἀκτὴ τῆς θαλάσσης (πλεονα-
σμός).

ἄλις ἀρκετά.

ἄλισκομαι κυριεῖομαι· τί μᾶλλον θεᾶς ἀγαλμ' ἄλισκεται; 1038
κατὰ τί προχωρεῖ τὸ ζήτημα τῆς ἀλώσεως τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς ;

ἀλκυῶν εἶδος θαλασσίου πτηνοῦ, θαλασσοπούλι. Κατὰ τὸν μῦ-
θον ἡ Ἀλκυὼν (ἢ Ἀλκυόνη), σύζυγος τοῦ βασιλέως τῆς Τραχίνος

Κήρυκος, ἐνῶ ἀνέμενε τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ συζύγου τῆς ἐκ Κλάρου τῆς Μ. Ἀσίας, ὅπου εἶχε πλεύσει, ἵνα συμβουλευθῆ τὸ ἐκεῖ μαντεῖον, εἶδεν αἴφνης ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τὸ σῶμά του ἐκβρασθὲν μετὰ ναυάγιον· οἱ θεοὶ ἐλεήσαντες τὴν θρηνοῦσαν Ἄλκ. μετεμόρφωσαν καὶ αὐτὴν καὶ τὸν σύζυγόν τῆς εἰς τὰ ὀμώνυμα πτηνὰ (ἀλκινόνα καὶ κήρυκα).

ἀλλάσσομαι ἐκλαμβάνω τι ὡς ἄλλο, συγγέω· παρῆν δ' ὄραν οὐ ταῦτα μορφῆς σχήματ', ἀλλ' ἠλλάσσετο φθογγὰς τε μόσχων καὶ κωνῶν ἑτάγματα, γὰρ φασ' Ἐρινῶς ἵεναί μνηκῆματα 291 δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἴδωμεν τοιαύτας μορφὰς (οἷας ἐν τῇ μανίᾳ του ἐφαντάζετο ὁ ξένος), ἀλλὰ συνέχεε τοὺς μνηκῆμας τῶν μόσχων καὶ τὰ γυνήσιμα τῶν σκύλων μὲ τὰς κωνάδας, τὰς ὁποίας λέγουσι ὅτι ἐκβάλλον αἱ Ἐρ.

ἄλλως 538 ματαίως.

ἄλμη θαλάσιον ὕδωρ, « ἄρημη ».

ἄλυρος ὁ ἄνευ λύρας· 146 βλ. ἔλεγος.

ἀμαθία 386 ἀνόητον πλάσμα (ἀφρημένον ἀντὶ συγκεκριμένου).

ἄμεικτος ὁ μὴ ἔχων ἐπιμειξίαν μετ' ἄλλων.

ἀμιλλάομαι - ὦμαι ἀνταγωνίζομαι, παραβγαίνω.

ἀμνηστέω - ὦ λησμονῶ.

ἀμνημόνευτος ὁ μὴ μνημονευθεὶς· ἐν 1419 ἔχει ἐνεργητικὴν σημασίαν· φόνον τῶν Ἀυλίδι ἀμνημόνευτος, θεὰν προδοῦσ' ἀλίσκεται 1418 λησμονήσασα τὸν ἐν Ἀυλίδι φόνον (ὅτι ἐζήτησαν νὰ τὴν φονεύσουν) ἀποκαλύπτεται προδοτικῆς θεᾶς.

ἄμῶς ἐμὸς καὶ ἡμέτερος.

ἀμπνοή ἀναπνοή, ἀνακούφισις, « ξανάσασμα ».

ἀμπτάμενος ἀναπτάμενος, μτχ. ἀορ. τοῦ ἀναπέτομαι.

ἀμύνομαι· δοκῶν Ἐρινῶς θεᾶς ἀμύνεσθαι τάδε 299 νομίζω ὅτι μὲ αὐτὰ ἀπέκρουε τὰς Ἐρινῶς· τὸ τάδε σύστοιχ. ἀντικ.

ἀμφέπω φυλάττω, φρουρῶ.

ἀμφίβληστρον πᾶν τὸ βαλλόμενον πέριξ· ἀμφίβληστρον τοίχων 96 οἱ περιβάλλοντες τὸ οἰκοδόμημα τοῖχοι, ὁ περίβολος.

ἀμφίλογος ἀμφισβητούμενος, ἀβέβαιος, ταλαντευόμενος· 655 βλ. μέμονα.

Ἄμφιτρίτα δωρ., ἀπτ. - η, θαλασσία θεά, σύζυγος τοῦ Ποσειδῶνος.

ἀναγκάζω ἀναγκάζει τάδε (σύστοιχ. ἀντικ.) 595 τὰ ἐπιβάλλει αὐτὰ (τὸ γενέσθαι ὄμμα).

ἀναδέχομαι λαμβάνω ἐπάνω μου· λαμβάνω ἀπὸ χαμηλότερα· 818 βλ. λουτρόα.

ἀναιρέομαι - οὔμαι 373 σηκώνω.

ἀνάκτορον οἶκος τοῦ ἀνακτος (θεοῦ ἢ βασιλέως)· ἀνάκτορα θεᾶς 41,636 ναός.

ἀνάκτωρ ὁ ἀνάσσειν, ἀναξ.

ἀναμετρέομαι - οὔμαι : ἀναμετροῦμαι δάκρυ ἐς θοῦμόφυλον 346 πληρώνω τὸν φόρον τῶν δακρύων εἰς τοὺς ὀμοσθηεῖς μου.

ἀναπτύσσω ξεδιπλώνω· 1286 ἀνοίγω.

ἀνάσσω βασιλεύω· οὐ γῆς ἀνάσσει 31 ὅπου εἶναι βασιλεὺς τῆς χώρας· τὸ γῆς ἐκ τοῦ ἀνάσσει, ὅχι· ἐκ τοῦ οὐ.

ἀνάσσω ἀναπηδῶ.

ἀναστέλλω 1378 ἀπωθῶ.

ἀναστένω ἀναστενάζω.

ἀναφαίνω παρουσιάζω, διακηρύσσω, χαρακτηρίζω· ἄς ὁ παρ' ἡμῶν νόμος οὐχ ὅσας Ἐλλῆσι διδοὺς ἀναφαίνει 465 σύντ. : ἀναφαίνει οὐχ ὅσας οὐ διδοὺς (μὴ ἐπιτρέπων) αὐτὰς τοῖς Ἐλλῆσι.

ἀναψυχή δρόσισμα, ἀνακούφισις.

ἀνεψιός ἐξάδελφος.

ἀνθεμόρρυτος (ῥέω) ὁ ἐξ ἀνθέων πηγάζων· ἀνθεμόρρυτον γάνος 634 βλ. γάνος.

ἀνία λύπη, στενοχώρια, ἀνησυχία· ἐν 1031 εὐφημ. ἀντὶ μανία· σύντ. : χρήσομαι ταῖς σαῖς ἀνίαις (ἀντικ.) σοφίσμασι- (κατηγορ.).

ἀνίδρυτος ὁ ἄνευ μονίμου κατοικίας· ἀνίδρυτοι δρόμοι 971 ἀκατάπαυστον τρέξιμον.

ἀνίημι χαλαρώνω, παύω.

ἀνίκα δωρ., ἀττ. ἡνίκα, ὅτε.

ἀνιστορέω - ῶ ἐρωτῶ· 528 σύντ. : ὡς (ἐπιφών.) ἀνιστορεῖς με συλλαβοῦσα πάντα ἄπαξ.

ἀνοδος (ἐπίθ.) ὁ ἄνευ ὁδῶν, ἀδιάβατος· ὁδὸς ἀνοδος 889 δρόμος τοῦ δὲν εἶναι δρόμος, κακὸς δρόμος.

ἀνολολύζω βγάζω δυνατὴν φωνήν.

ἀνομία 275 ἀσέβεια.

ἀνοστος ὁ ἄνευ ἐπιστροφῆς.

ἀνταπόλλυμαι 715 λαμβάνω ὡς ἀνταμοιβήν τὴν ἀπώλειαν· εἰρωνεία.

ἀντιάζω παρακαλώ.

ἀντίπαλος 446 ἰσόπαλος, ἴσος, ἀνάλογος· βλ. ποιή.

ἀντιτιμωρέομαι - οὔμαι τιμωρῶ διὰ τὸ κακὸν ποῦ μοῦ ἔκαμαν, ἐκδικουῦμαι· ἴν' αὐτοὺς ἀντετιμωρησάμην 357 διὰ νὰ τοὺς ἐξεδικούμην· ἴστορ. χρόνος ὀριστικῆς ἐν τῇ τελικῇ προτάσει : σκοπὸς μὴ δυνάμενος νὰ πραγματοποιηθῇ.

ἀντίφαλμος εἶναι ἡ ὁδὴ, τὴν ὁποίαν ψάλλει ὁ Χορὸς 179 κ.έ. ἀπαντῶν εἰς τὴν ὁδὴν τῆς Ἰφιγενείας. Τὰ δύο ἄσματα ἀντιστοιχοῦν κατὰ τὸ περιεχόμενον καὶ ὄχι μετρικῶς.

ἀνυμέναιος ἄνευ ὕμεναίου, χωρὶς τραγοῦδι τοῦ γάμου.

ἀνώνυμοι 944 αἱ Ἐρυνύες, διότι φοβεῖται κανεὶς νὰ προφέρῃ τὸ ὄνομά των.

ἀξιώω - ὦ κρίνω ἄξιον, ἔχω τὴν ἀξίωσιν.

ἀπαγγέλλω φέρω ἀγγελίαν· πιστὰς ἠδονὰς ἀπαγγελεῖ 642 βεβαίαν εὐχαρίστησιν διὰ τοῦ ἀγγέλματος θὰ προξενήσῃ· οὐ κλύουσ' ἀπαγγελῶ 901 θὰ ἔχω νὰ τὰ λέγω ὡς πράγματα ποῦ δὲν τὰ ἤκουσα παρ' ἄλλων.

ἀπαίρω σηκώνω· σηκώνομαι καὶ φεύγω.

ἀπαλλάσσομαι γλυτώνω, ἐν 44 ἀπέρχομαι.

ἀπάτωρ ὁ ἄνευ πατρὸς· ἀπάτωρ πατήρ 864 πατέρας ποῦ δὲν εἶναι πατέρας· πρβλ. ἄνοδος.

ἀπείργω ἀπομακρύνω, ἐκδιώκω.

ἀπεμπολάω - ὦ (ἐμπολή) ἀπάγω πρὸς πώλησιν.

ἀπενάσθην παθ. ἄορ. τοῦ ἀποναίω, ἀπέρχομαι, πηγαινῶ νὰ καταικίησω μακρὰν.

ἀπενάσαστο μέσ. ἄορ. τοῦ ἀποναίω μὲ ἐνεργητ. σημασίαν (1260)· βλ. ἀποναίω.

ἀπέρχομαι πηγαινῶ μακρὰν· ἀπέρχομαι τοῦ λόγου τούτου 546 ἀφήνω αὐτὸ τὸ θέμα.

ἄπιστος 328, 388, 782, 1293 ἀπίστευτος· 1298 ἀναξιώπιστος· 1476 ἀπειθῆς (τὸ κλύων ἐνδοτ.)· 796 ποῦ δὲν πιστεύει εἰς τὴν εὐτυχίαν του· τάχ' οὐκ ἐρωτῶν σ' εἰς ἄπιστ' ἀφίξομαι 782 γρήγορα θὰ φθάσω εἰς ἀπίστευτα πράγματα (καὶ) χωρὶς νὰ σ' ἐρωτῶ· ἄπιστον ὡς γένος 1298 τί ἄπιστον ποῦ εἶναι τὸ γένος.

ἄπληστος 415 βλ. πῆμα.

ἄπλοια ἀδυναμία πρὸς πλοῦν· δεινῆς ἀπλοίας ἀνευμάτων τε τυγχάνων 15· νοητέον δεινῶν καὶ εἰς τὸ πνευμάτων (ἀνέμων)·

ἀποβλέπω προσατενίζω· πρὸς σέ ἀποβλέπει 928 εἶναι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν σου.

ἄποινα τά, ἀποζημίωσις, ἐξιλέωσις· τῆς σῆς σφαγῆς ἄποινα 1459 ὡς ἀντιστάθμισμα τῆς (μὴ γενομένης) θυσίας σου. Εἰς τὴν πραγματικότητα ἡ τυπικὴ πρᾶξις τοῦ ἱερέως 1459—1460 ἦτο λείψανον ἀνθρωποθυσιῶν παλαιότερων ἐποχῶν.

ἀπόλαυσις 454 βλ. κοινός.

ἀποναίω ἀπέρχομαι· δίδω ἢ πέμπω ὀπίσω· ἀπομακρύνω, ἐκτοπίζω· ἐν 1259 σύντ· ἐπει (Φοῖβος) ἰὼν (ἐλθὼν) ἀπενάσαστο (ἐξετόπισε) Θέμιν, παῖδα Γᾶς, ἀπὸ ζαθέων χρηστηρίων Πυθῶνος.

ἀπονοστέω - ὦ ἀναχωρῶ, ἀπομακρύνομαι (ἵνα ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα μου).

ἀποπτύω : πρὸς ἀποτροπὴν ἐπιχειραζόμενον κακοῦ ἴεπτυν ἢ ἔλεγον ἀπλῶς τὴν λέξιν ἀπέπτυσσα (τὸν ἀόρ. ἀντὶ τοῦ ἐνεστ., πρβλ. ἤνεσσα 1023).

ἄπορος ὁ χωρὶς πόρον, πέρασμα· πόρος ἄπορος 897 βλ. πόρος.

ἀπορρήγνυμι ἀποκόπτω· ἀπορρήγνυμι βίον 974 κόπτω τὸ νῆμα τῆς ζωῆς μου, ἀποθνήσκω.

ἀπόρητος μυστικός· ὡς ἀπόρητον φλόγα θύουσα καὶ καθαρόν ὄν μετώχετο 1331 ἔπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι θὰ προσέφερε μυστικά τὴν καθαρτήριον θυσίαν καὶ θὰ ἔκανε τὸν καθαρόν, διὰ τὸν ὅποιον ἐπήγγαινον ἐκεῖ.

ἀποστέλλομαι 1409 ξεκινῶ.

ἀποστρέφομαι (μετ' αἰτιατικῆς) 801 ἀποστρέφω τὸ πρόσωπον (ἀπὸ τινος).

ἀποτίθεμαι 376 ἀφήνω δι' ἄλλην φοράν, ἀναβάλλω, ἐτ φυλάσσω.

ἀποτίνω (μέλλ. ἀποτείσω 338) πληρώνω.

ἄποτμος δυστυχῆς· πότμος ἄποτμος 864 μοῖρα ποῦ δὲν εἶναι μοῖρα, μαύρη μοῖρα.

ἀπόφθεγκτος ἀφθεγκτος, ἄφωνος, σιωπηλός· σιγῇ ἐτεκτήναντο ἀπόφθεγκτόν με 951 διὰ τῆς σιγῆς (με τὸ νὰ σιωποῦν ἐκεῖνοι) με ἠνάγκασαν καὶ ἐμέ νὰ μένω σιωπηλός.

ἀποψῆω - ὦ σπογγίζω.

ἄπτομαι ἐγγίζω· ἄπτομαι φόνου 381 ἔρχομαι εἰς ἐπαφὴν με φόνου (ὁμιλῶ με φονέα, ἐγγίζω αἷμα κτλ.).

ἄρα 351, 369, 569, 1310 ὅπως βλέπω τώρα (βλ. Τζαριτζάνου,

Συντακτικὸν τῆς ἀρχαίας ἑλλην. γλώσσης, ἔκδ. Ὁργανισμοῦ Ἐκδόσεως Σχολικῶν Βιβλίων, σελ. 128, § 137).

ἀραῖος καταραμένος· ὁ ἐπιφέρων κατάραν, βλάβην· 778 ὁ κακὸς δαίμων τῆς κατάρας· σήμερον ὁ λαὸς λέγει : θά γίνω κατάρα (σὸ σπίτι σου).

ἀράσσω κτυπῶ δυνατὰ ἐκ τοῦ πλησίον· ἐν 310 ἀντιτίθεται πρὸς τὸ βάλλω κτυπῶ μακρόθεν.

Ἄργος (παρὰ τραγικοῦς) αἰ Μυκῆναι.

Ἄρειος : Ἄρειοι Πάγοι 1470 Ἄρειος Πάγος· ἐκεῖ ἐδικάσθη ὁ Ὀρέστης ὡς μητροκτόνος· βλ. 961 κ.έ. Πρὸ τοῦ ἐκσώσασα 1469 ἐξέπεσον λέξεις τινές.

ἀρεσκόντως κατὰ τρόπον ἀρέσκοντα· εἴ σοι τὰδ' ἀρεσκόντως πόλις ἦδε τελεῖ 463 ἂν αὐταὶ αἰ προσφοραί, τὰς ὁποίας σοῦ κάνει ἀτὴ ἡ πόλις (τῶν Τάυρων), σοῦ εἶναι εὐχάριστοι· ἀρεσκόντως ἔχει 581 ἀρέσκει.

ἀρέσκω : ἤρесе σοῖσι προσπόλοις 1335 οἱ ὑπηρεταὶ σου συγκατένευσαν, συνεμορφώθησαν.

ἄρκυς - υος ἡ, δίκτυον, παγίς.

ἀρνὸς τοῦ, τῆς, γεν. ἄνευ ὀνομαστ. ὡς ὀνομαστ. χρησιμεύει ἡ λ. ἀμνός· τὸν μῦθον τῆς χρυσῆς ἀρνός (196, 813) βλ. ἐν λ. διευέω.

ἄρρητος ἀπόρρητος, ἀνέκφραστος, φρικτός.

ἄρχω κάνω τὴν ἀρχήν· πρῶτά μοι τοῦ λόγου τὰδ' ἀρχέτω 1060 ἦδε ἔστω ἡ ἀρχὴ τοῦ λόγου μου.

Ἄσιήτης Ἀσιάτης καὶ ἀσιατικός. 180 ὁ ἤχος (ἀχά, ἠχή) τῶν ἀσιατικῶν ὕμνων ἦτο βάρβαρος, ξενικός, ἐξωτικός· τὰ ἀσιατικὰ μοιρολόγια ἦσαν παθητικὰ καὶ συνοδεύοντο ὑπὸ κτυπημάτων εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στήθος.

Ἄσιήτις γαῖα 396 Ἄσια.

ἀσθενής : τὰ γυναικὸς ἀσθενῆ 1006 ἡ ζωὴ τῆς γυναικὸς εἶναι κατὰ τὸ δευτερεύον, ἡ ἔλλειψις τῆς γυναικὸς δὲν εἶναι πολὺ αἰσθητή.

ἀσπυδάστος ὁ δι' ὃν δὲν ἀξίζει νὰ σπεύδῃ τις· σπεύδει δ' ἀσπυδάστος ἐπὶ σοὶ δαίμων 201 ὁ δαίμων (τῆς ἐκδικήσεως, ἡ Νέμεσις) σπεύδει ἐπὶ σοὶ σπυδάς, ἄς οὐ χρῆν αὐτὸν σπεύδειν.

ἄσσω πηδῶ, πηγάζω· διὰ τὸ ὅλον χωρίον 191 κ.έ. βλ. διευέω.

ἄστακτος κρουνηδὸν ῥέων· τὰν ἀστάκτων ὑδάτων βακχεύουσαν Διορυσῶ Παρνασίον κορυφᾶν 1242 εἰς τὴν πλουσίαν εἰς ὕδατα κορυφῶν

τοῦ Παρνασοῦ, ὅπου γίνονται βακχικαὶ τελεταὶ πρὸς τιμὴν τοῦ Διούσου. Ἡ διασημοτάτη πηγὴ τοῦ Παρν. ἤτο ἡ Κασταλία.

ἄτα δωρ., ἄττ. ἄτη, ὁ ἰδέ.

ἄταρ ἀλλά, δέ, ὅμως, ἐν τούτοις.

ἄτερ ἄνευ.

ἄτερος ὁ ἕτερος.

ἄτη συμφορὰ· οἷαί μοι συμβαίνουσ' ἄται 148 διότι τόσον μεγάλαι συμφοραὶ μὲ εὐρίσκουν· ἄτα διὰ παντὸς δυσδαίμων 1117 συμφορὰ ἀδιάλειπτος, βίος διαρκῶς δυστυχῆς· διὰ τὸ ὅλον χωρίον βλ. *δυσδαίμονια*.

Ἄτθις Ἀττική.

ἄτοπος παράδοξος.

Ἄτρειδᾶν δωρ., ἄττ. - δῶν.

Ἄτρεῦς υἱὸς τοῦ Πέλοπος, πατὴρ τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τοῦ Μενελάου.

αὐδάω - ῶ φωνῶ, λέγω, κηρύττω, παραγγέλλω.

αὔθις πάλιν. 1312, 1432 ἀργότερον· ἐς αὔθις 377 δι' ἀργότερον, δι' ἕλλην φοράν.

αὐλέομαι - οὔμαι ἀντηχῶ ἀπὸ τοῦς ἤχους τῶν αὐλῶν.

Αὐλῖς πόλις τῆς Βοιωτίας παρὰ τὸν Εὐριπον, νῦν Βαθύ· τὴν ἐνθάδ' Αὐλῖν ἀντιθεῖσα τῆς ἐκεῖ 358· τὸ Αὐλῖν μετωνυμικῶς ἀντὶ σφαγῆν, φόνον· θεῖσα τὴν ἐνθάδε σφαγῆν ἀντὶ (ὡς ἀντιστάθμισμα καὶ ἐκδίκησιν) τῆς ἐν Αὐλίδι.

αὐξω αὐξάνω· φιλόπλουτον ἄμιλλαν αὐξοντες μελάθροισιν 411 προσπαθοῦντες ἐν ἀμίλλῃ νὰ αὐξήσουν τὰ πλοῦτη διὰ τὰ σπίτια των.

αὐτόματος ὁ πράττων τι οἰκαιοθελῶς· αὐτοκίνητος, ἀφ' ἑαυτοῦ γινόμενος.

ἄφαιρέομαι - οὔμαι ἀφαιρῶ· οὐ γὰρ ὁ γάμος ἐσθλὸς ὢν μ' ἀφείλετο 819 διότι ὁ γάμος δὲν ἤτο εὐτυχῆς, ὥστε νὰ μὲ κάμη νὰ λησμονήσω τὸ λουτρὸν· ἡ ἐντροπὴ δὲν μὲ ἀφήνει νὰ τὸ λησμονήσω· πρβ. 361.

ἀφανής· τὰ τῶν θεῶν ἐς ἀφανῆς ἔρπει, κοῦδὲν οἶδ' οὐδεὶς κακὸν 479 τὰ θεῖα (ἡ θέλησις τῶν θεῶν) ἀκολουθοῦν δρόμους μυστηριώδεις καὶ κανὲν δυστύχημα δὲν γνωρίζει κανεὶς (ἐκ τῶν προτέρων).

ἄφαρ εὐθύς.

ἀφιδέω - ῶ δὲν φεῖδομαι· 1354 ἀφήνω κατὰ μέρος κάθε ἐπιφύλαξιν.

ἀπίστημι ἀπομακρύνω· οὐδ' ἀποστήσει λόγον πωθέσθαι 912 καὶ δὲν θὰ μᾶς ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὸ θέμα μας τὸ νὰ ἐρωτήσω.

ἀφορμίζομαι (ἄρμος) κάνω τὸ πλοῖον νὰ ἐκπλεύσῃ· οὐ μὴ ἀφορμίσῃ 18· τὸ οὐ μὴ μεθ' ὑποτακτ. ἀόρ. ἐντονώτερον τοῦ οὐ μεθ' ὀριστ. μέλλοντος.

ἀχά δωρ., ἀττ. ἡγή, ἦχος.

ἄχαρις ὁ ἄνευ χάριτος· χάρις ἄχαρις 566 χάρις τοῦ δὲν εἶναι χάρις : κακῆς γυναικὸς χάριν ἄχαριν ἀπώλετο ἐχάθη χάριν μιᾶς κακῆς γυναικὸς (τῆς Ἑλένης), ἡ ὁποία δὲν ἤξιζε τοιαύτην θυσίαν.

βάθρον 962 : εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον ὑπῆρχον δύο βάρθρα, λίθοι ἀκατέργαστοι, ὁ λίθος τῆς ὕβρεως, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἴστατο ὁ κατηγορούμενος, καὶ ὁ λίθος τῆς ἀναιδείας, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἴστατο ὁ κατήγορος (ὡς μὴ παρέχων αἰδεσιν)· βλ. αἰδώς.

βακχεύω ἐορτάζω ἐορτὴν τοῦ Βάκχου· 1243 βλ. ἄστακτος.

βάκχιος οἶνος· πληρῶ ἴσον μέτρομα βακχίου 953 ἐγγέω ἴσον πόν οἶνου.

βλέπω 1056 ἀποβλέπω, στηρίζω τὰς ἐλπίδας μου.

βλέφαρον ὀφθαλμός.

βορά (βιβρώσκω) φαγητόν.

βούλευμα σχέδιον· ἐκ βουλευμάτων 1290 κατὰ τὰ σχέδια.

βουφόρβια τά, ἀγέλη βοῶν.

βουφορβός βουκόλος· καὶ μὴν ὄδε βουφορβός ἦκει 236 ἀλλὰ νά, ἔρχεται ὁ βουκόλος.

Βραυρώνιος ὁ ἀνήκων εἰς τὴν Βραυρώνια, χωρίον κείμενον εἰς τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς Ἁττικῆς, νοτιώτερον τῶν Ἄλων (νῦν Βραῶνα)· κλίμακες {Βραυρώνια 1462} τὰ (κλιμακοειδῶς διατεταγμένα) ὑψώματα τῆς Βραυρώνιος· σεμνὰ καλεῖ αὐτὰς ὁ Εὐριπίδης, διότι ὑπῆρχεν ἐκεῖ τὰς τῆς (Βραυρωνίας) Ἀρτέμιδος.

βρέτας τό, ξύλινον ὁμοίωμα θεοῦ, ξόανον.

βρότειος ἀνθρώπινος.

βροτοκτόνος ἀνθρωποκτόνος· θυσία βροτοκτόνος 384 ἀνθρωποθυσία.

βώμιος ὁ ἀνήκων εἰς τὸν βωμόν· βώμιοι ἐπιστάται 1284 ἐπιμεληταὶ τοῦ βωμοῦ (τῶν θυσιῶν)· πρβλ. 624 καὶ 726.

γαληνός 345 ἐπιεικής, μαλακός, φιλόανθρωπος.

γαμέω - ὦ 2 νυμφεύομαι, λαμβάνω γυναῖκα· 682 ἔχω σύζυγον (γυναῖκα).

γάνος τό, λάμπις, χαρά, ἀπόλαυσις· ἀνθεμόροτον γάνος μελίσης 634 τὸ ἡδονικὸν ὑγρὸν τὸ ἐκ τῶν ἀνθέων ἐξαγόμενον, τὸ μέλι.

γάνυμαι λαμπρύνομαι, ἀγάλλομαι, χαμαρόνω· 1239 βλ. εὔπαις.

γάρ 520 πράγματι· τί γάρ ; 533 τί ἔγινεν ἀλήθεια ; ὅταν αἰτιολογῇ τὰ ἐπόμενα (π.χ. 118), μεταφράζεται διὰ τοῦ ἐπειδῆ.

γε (συνήθως) τοῦλάχιστον, οὐχὶ σπανίως δύναται νὰ μεταφρασθῇ διὰ τοῦ ναί : ἀνεπιός γε 919 ναί, ἐξάδελφος· λέποιπεν Ἥλέκτραν γε παρθένον μίαν 562 ναί, ἔχει ἀφήσει μίαν κόρην, τὴν Ἥλέκτραν· ὁμοίως : 75, 510, 866, 1177 κ.ἀλλ.

γεγῶς μτχ. παρακειμ. τοῦ γίγνομαι (= γεγονός) : γεγῶσα τυγχάνει 473 ὑπάρχει· εἰ γεγός 509 εἶσαι, κατὰγεςαι.

γενειάδες αἰ, σιαγόνες, γνάθοι, παρειά· πλήγματα γενειάδων 1366 κτυπήματα κατὰ τῶν σιαγόνων.

γενέσθω : οἶσθα ἄ μοι γενέσθω ; 1203 = οἶσθα ἄ μοι γενέσθαι δεῖ (ἢ ἄ μοι γενέσθαι βούλομαι) ; πρβλ. ὁμοίαν σύνταξιν ἐν Ἐκάβῃ 225 : οἶσθ' ὁ δρᾶσον ; = οἶσθ' ὁ δεῖ σε δρᾶσαι ;

γέννα 154 γενεά.

γένυς - υος, ἡ, σιαγών, παρειά· πολυποίκιλα φάρσα καὶ πλοκάμους περιβαλλομένα γένυν ἐσκιάζον 1149 ἐσκιάζον τὰς παρειάς μου καλύπτουσα αὐτάς μὲ πολυκεντήτους καλύπτρας καὶ μὲ τοὺς πλοκάμους μου.

γλαυκός γαλαζοπράσινος.

γλῶσσα : καλὸν τοι γλῶσσ' ὅτω πιστὴ παρῆ 1064 εἶναι ὠραῖον νὰ εἶναι κανεὶς ἐχέμυθος.

γνώμη (δικαία) 1469 εὐσεβῆ αἰσθήματα· 419 βλ. ὄλβος.

γοῦν τοῦλάχιστον· 1194 ἔτσι λοιπόν.

γύαλον τό, κοίλωμα, φάραγξ, χαράδρα· ὅτι τὰ γύαλα τῆς Δήλου ἦσαν καρποφόρα (1235) δὲν εἶναι ἀκριβές· διὰ τὸ ὅλον χωρίον 1234 κ.έ. βλ. εὔπαις.

δαΐζω σχίζω, τεμαχίζω.

δαῖς δαιτός ἡ, φαγητόν, « τραπέζι », συμπόσιον.

δάμαρ - αρτος ἡ, ἡ σύζυγος.

Δαναΐδαι Δαναοί.

δαρὸς μακρός, μακροχρόνιος.

δεῖμα τό, φόβος· δεῖμα τοῦλέθρου 485 φόβος τῆς καταστροφῆς· βλ. οἰκτιρίζομαι.

δεινωῶς 552 ἀθλίως.

δειράς ἢ, βράχις ὄροσειρᾶς, ὄρος, βράχος, σκόπελος· *δειράς εἰναλία* 1240 βράχος παραθαλάσσιος· *δειράς Καρυστία* 1451 ἀκρωτήριο τῆς Καρύστου, εἰς τὸ νότιον ἄκρον τῆς Εὐβοίας.

δέλτος ἢ, ἐπιστολή· αἱ ἐπιστολαὶ ἐγράφοντο δι' ὀξέος μεταλλίνου ὄργανου ἐπὶ μικρῶν ξυλίνων πινακίδων, αἵτινες ἐκοιλαινόντο εἰς μικρὸν βάθος ἀφιεμένου πλαισίου ἐλαφρῶς ἐξέχοντος· ἢ ἐπιφάνειά των ἐπεχειρετο μὲ λεπτὸν στρώμα κηροῦ· μετὰ τὴν γραφὴν αἱ πινακίδες ἐτίθεντο ἢ μία ἐπὶ τῆς ἄλλης (ἐκ τούτου τὸ ἐν δέλτῳ *πτοχαῖς* 760), ἐδέοντο καὶ ἐσφραγίζοντο.

δέμας τό, σῶμα· ἀδελφῆς *δέμας* 1440 τὴν ἀδελφὴν (του).

δέρα δωρ., ἀττ. *δέρη*, λαμῶς.

δεσμός πληθ. *δεσμά*· *προσιθήμη δεσμά* 1204 ἐπιβάλλω *δεσμά*, δένω· ἴτ' ἐπὶ *δεσμά* 1205 πηγαίνετε νά (τοὺς) δέσετε.

δεσπόσῳνοι 439 εἶναι αἱ εὐχαὶ τῆς Ἱφιγενείας, *δεσποίνης* τῶν ἀποτελουσῶν τὸν Χορὸν γυναικῶν· ἢ Ἴφ. εἶχεν εὐχρηθῆ (354 κ.ε.) νά πέσῃ εἰς χεῖράς τῆς ἢ Ἑλένης.

Δηλιάς γυνὴ ἐκ Δήλου· 1234 ἐν Δήλῳ εὐρισκομένη.

διά μετ' αἰτιατικῆς (ποιητ., παρὰ πεζοῦς πάντοτε μετὰ γενικῆς) : *διά λαμπρὸν αἰθέρα* 29 *διά μέσου τοῦ λαμπροῦ αἰθέρος*· *διά πέτρας Συμπληγάδας* 355· (*διά*) *φῦλα καὶ δι' ὁδοῦς* 889.

διαβιάζομαι ἀναγκάζω.

διαδοχή : *διαδοχαῖς Ἐρινῶν* 79 μεταδρομαῖς Ἐρινῶν διαδεχομένων ἀλλήλας, καταδικωμένοι ἀπὸ τὰς διαδεχόμενας ἀλλήλας Ἐρινῶς.

διακλύζω βρέχω, πλύνω.

διαμείβω λαμβάνω ὡς ἀντάλλαγμα· *Ἀσιήτιδα γαῖαν Εὐρώπας διαμείβας* 397 τὴν Ἀσίαν ἀντὶ τῆς Εὐρώπης λαβὼν ὡς ἀντάλλαγμα, δηλ. ἀφῆσας τὴν Εὐρώπην καὶ μεταβάς εἰς τὴν Ἀσίαν.

διαπτυχή ἢ δίπλα· *δέλιου πολύθυροι διαπτυχαί* 727 ἐπιστολή ἐκ πολλῶν πινακίδων ἀποτελουμένη· *γραμμάτων διαπτυχαί* 793 διπλωμένη ἐπιστολή· βλ. *δέλτος*.

διαριθμέω - ῶ λογαριάζω ἓνα ἓνα, κάνω διαλογὴν (ψήφων). Κατὰ τὴν δίκην τοῦ Ὁρέστου ἢ Ἀθηνᾶ, ἥτις προήδρευε, *διηρίθμησε ψήφους* ἴσας 966, δηλ. παρετήρησε κατὰ τὴν ἀρίθμησην ἰσοψηφίαν, τότε

δὲ προσέθεσε καὶ τὴν ἰδικὴν τῆς ψῆφον καὶ οὕτως ὁ Ὀρέστης ἠθωώθη. Ὁ μῦθος εἶναι αἰτιολογικός, δηλ. ἐρμηνευτικός τοῦ ἐθίμου, καθ' ὃ ἐν ἰσοψηφίᾳ ὁ κατηγορούμενος ἀπηλλάσσετο : ὑπετίθετο ὅτι ἐλάμβανε καὶ τὴν ψῆφον τῆς Ἀθήνας: πρβλ. 1470.

διαρρῶξ - ὦγος (ὀήγγυμι) διεσχισμένοις.

δίδυμοι 456 δῦο.

διέρχομαι 672 βλ. λόγος.

δίκαιος 1202 δικαιολογημένος.

δίχη 968 δικαστικὴ ἀπόφασις: *δίχημ παρῆχω* 944 *δικάζομαι*, λογοδοτῶ.

Δίκτυννα ἐπίθετον τῆς Ἀρτέμιδος: κυρίως ἦτο θεὰ Κρητικὴ, ἣν ὁ Εὐριπίδης ταυτίζει πρὸς τὴν κυνηγὸν Ἀρτεμιν παρετυμολογῶν τὸ ὄνομά τῆς ἐκ τῆς λ. *δίκτυον*.

διενύω περιστρέφω κυκλικῶς, στροβιλίζω, στριφογυρίζω: *μόχθος δ' ἐκ μόχθων ἄσσει, διενεύσσαις ἵπποισιν ἐπεὶ πταναῖς ἀλλάξας ἐξ ἔδρας ἱερὸν μετέβαλεν ὄμμ' αὐγᾶς ἄλιος* 192 ἡ μία συμφορὰ διαδέχεται τὴν ἄλλην ἀπὸ τὴν ἐποχὴν πού ὁ ἥλιος ἀλλάξας τροχὸν μὲ τὸ στριφογύρισμα τοῦ πτερωτοῦ ἄρματός του ἔρριψεν ἄλλοῦ τὸ ἀκτινοβόλον βλέμμα του. Τοῦτο ἐγίνε δια σειρὰν ἐγκλημάτων, τὰ ὅποια ὁ ποιητὴς ὡς γνωστά εἰς τοὺς θεατὰς ὑπαινίσσεται ἀπλῶς διὰ τῶν λέξεων *χρυσέας ἀρνὸς ὀδύνα* 196 : Εἰς τὸ ποίμιον τοῦ Ἀτρέως, ὅταν νυμφευθεὶς τὴν θυγατέρα τοῦ Εὐρυσθέως Ἀερόπην ἐγίνε βασιλεὺς τῶν Μυκητῶν, ἐνεφανίσθη ἀρνίον χρυσόμαλλον, σύμβολον καὶ ἐγγύησις τῆς ἐξουσίας. Ὁ ἀδελφός τοῦ Ἀτρέως Θυέστης κατώρθωσε μὲ τὴν βοήθειαν τῆς ἀπίστου Ἀερόπης νὰ γίνῃ κύριος τοῦ ἀρνίου. Μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν ἐξερράγη ἀγρία ἔρις, ἣτις ἀπέληξεν ὑπὲρ τοῦ Ἀτρέως: ὁ Θυέστης ἐξωρίσθη, ἀλλὰ φεύγων παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ τὸν μικρὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρέως Πλεισθένην, τὸν ὅποιον ἀναθρέψας ὡς ἴδιον τέκνον ἀπέστειλεν ἀργότερον εἰς Μυκῆνας, ἵνα φονεύσῃ τὸν πατέρα του. Ὁ Ἀτρεὺς τὸν συνέλαβε καὶ τὸν ἐφόνευσε χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ὅτι εἶναι υἱὸς του, ὅταν δὲ τὸ ἔμαθεν, ὤμοσεν ἐκδίκησιν προσποιηθεὶς ὅτι ἐπέθύμει νὰ συνδιαλλαγῇ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, τὸν ἀνεκάλεσεν ἐκ τῆς ἐξορίας καὶ σφάζας καὶ διαμελίσας τὰ τέκνα τοῦ Θυέστου, παρέθεσε τὰς σάρκας των εἰς δεῖπνον, τὸ ὅποιον προσέφερεν εἰς τὸν ἀγνωστὸν ταῦτο πατέρα των. Κατ' ἄλλην ἐκδοχὴν τοῦ μύθου ὁ Θυέστης καταλαβὼν τὴν ἐξουσίαν εἶπεν εἰς τὸν ἀδελφόν του ὅτι θὰ τὴν παρέδιδεν

εἰς αὐτόν, ἐὰν ὁ ἥλιος μετέβαλλε πορείαν· τὸ θαῦμα ἔγινε κατ' ἀπόφασιν τοῦ Διός, ὅστις ἠνύθει τὸν Ἄτρεα.

δίη κυκλική περιστροφή, στρόβιλος, στριφογύρισμα· ἦν ἀμφὶ δίναις, ἃς θάμ' Εὐρύπτος πυκναῖς αἰθαῖς ἐλίσσω κνανέα ἀλα στρέφει, ἔσφαξεν Ἑλένης οὐνεχ', ὡς δοκεῖ, πατήρ θ συντ. : ἦν πατήρ ἔσφαξεν, ὡς δοκεῖ (ὅπως πιστεύεται), Ἑλένης οὐνεκα ἀμφὶ δίναις (πλησίον τῶν περιστρεφόμενων ρευμάτων), ἃς Εὐρύπτος ἐλίσσω θαμὰ πυκναῖς αἰθαῖς (διὰ συγῶν ἀνέμων) στρέφει (ταρασσει, φέρει παλιρροίας εἰς τὴν) κνανέα ἀλα. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Εὐριπίδου δὲν ἦτο γνωστὴ ἡ αἰτία τῶν παλιρροῶν.

διόλλυσαι καταστρέφεσαι, λέγει ὁ Χορὸς εἰς τὸν Ὀρέστην 652.

διοπετής ὁ ἐκ τοῦ Διός (ἐξ οὐρανοῦ) πεσών.

διός ὁ τοῦ Διός· *διά* κόουρα 404 ἢ Ἄρτεμις.

Διόσκοροι = Διόσκουροι, ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης, δίδυμοι υἱοὶ τοῦ Διός καὶ τῆς Λήδας, προστάται τῶν ναυτιλλομένων.

δίπαλτος ὁ δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν παλλόμενος· *δίπαλτα* πολεμίων *ξίφη* 323 δύο πολεμίων *ξίφη* παλλόμενα.

δίπτυχος διπλωμένος, διπλοῦς· ἐν 242, 474, 1289 σημαίνει ἀπλῶς δύο.

Δίρκα δωρ., ἀττ. *Δίρκη*, πηγὴ καὶ ρύαξ ἐν Θήβαις.

δισσοὶ 264 δύο.

δίχα χωριστά.

διωγμὸς καταδίωξις· πορθμεύω διωγμὸν 1435 ἐπιχειρῶ καταδίωξιν.

διώκω 1296 ἀναζητῶ.

δμαθεις δωρ., ἀττ. *δηθεις* (μτχ. παθ. ἀορ. τοῦ *δάμνημι*, *δαμάζω*), φονευθεις, ἀποθανών· 199 βλ. *ποιά*.

δμωή δούλη.

δνοφερὸς ζοφερὸς, σκοτεινός· οἱ (ὕνειροι) πολέσιν μερόπων τά τε πρῶτα τά τ' ἔπειθ' ὅσα τ' ἔμελλε τυχεῖν ὕπνου κατὰ δνοφερὸς γῆς εὐνὰς ἔφραζον 1264 τὰ ὁποῖα (ὕνειρα) εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους ἀπεκάλυπτον τὰ παρελθόντα καὶ τὰ παρόντα καὶ τὰ μέλλοντα κατὰ τὸν σκοτεινὸν ὕπνον των ἐντὸς τῶν ὑπογείων.

δοκέω - ᾧ 8, 678 καὶ ἄλλ. φαίνομαι, θεωροῦμαι, νομίζομαι, πιστεύομαι· 390, 641, 785, 855 καὶ ἄλλ. νομίζω· 349, 1443 φαντάζομαι· 1402 θεωρῶ ὀρθόν, δέχομαι, ἐπιτρέπω· *δοκεῖ* (ἀπόρσ.) φαίνεται

καλόν· δοκῶ ἐν ἕπρω 44 ὄνειρεύομαι. Ἐκ τοῦ ἔδοξα (44) νοητέον ἐν 46 καὶ ἐν 48 ἔδοξε (μοῦ ἐφάνη)· ἐν 279 ἔδοξε ἐφάνη (ὁ βοσκός)· ἐξ αὐτοῦ νοεῖται ἐν 280 ἔδοξε ἐφάνη καλόν· καθόκουν οὐκ εἶδέναι 956 « καὶ ἔκανα πῶς δὲν καταλάβαινα »· ἴν' ἡμῖν δοῶν τι δὴ δοκοῖ πλέον 1336 προφανῶς (δὴ) διὰ τὰ νομισώμεν ἡμεῖς ὅτι ἔκανε κάτι σοβαρόν.

δόκιμα γνώμη· δοκίμασι 176 (ὡς ἐν 8 ὡς δοκεῖ) ὅπως πιστεύεται.

δόμος : δόμοι 1040, 1079 ναός· δόμοι ἀνακτόρων (περιφρ.) 65 ἀνάκτορα (τῆς Θεᾶς), ναός· σύντ. : εἶμι εἶσω τῶνδε δόμων ἀνακτόρων Θεᾶς, ἐν οἷσι ναῖω· ἡ Ἴφιγένεια ὡς ἱέρεια κατοικεῖ ἐν τῷ ναῷ.

δονακόχλοος ὁ ἔχων χλοερούς δόνακας, πρασίνοὺς καλάμους· ἡ αἰτιατ. δονακόχλοα, 399, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ λευκόχροα, κωνικόχροα, ἀπαλόχροα.

δόξα 1030 γνώμη· μεταδίδωμι δόξης ἀνακοινῶν τὴν γνώμην μου. 1164 εἰκασία· 418 βλ. κοινός.

δοξάζομαι 831 νομίζομαι.

δορι (δοτ. τοῦ δόρον) 519 διὰ πολέμου.

δράκαινα θηλ. τοῦ δράκων· Ἄιδου δράκαινα 286 Ἐρινύς.

δράκων ὄφις· ἐν 1245 νοεῖται ὁ Πύθων, ὅστις ἐφύλαττε τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν, ὅτε τοῦτο ἀνῆκεν εἰς τὴν μητέρα του τὴν Πῆν (ἢ Γαῖαν ἢ Χθόνα) καὶ ἔπειτα εἰς τὴν θυγατέρα της τὴν Θέμιν· ὁ Ἀπόλλων φονεύσας τὸν Πύθωνα ἔγινε κύριος τοῦ μαντείου.

δρασμός (διδράσκω) φυγή· ναῖοι δρασμοὶ 891 φυγή διὰ πλοίου· 1300 βλ. μέτα.

δρόσος : θαλασσία δρόσος 1192 θαλάσσιον ὕδωρ.

δυσγενής ὁ ἐκ ταπεινῆς οἰκογενείας καταγόμενος.

δυσδαιμονία κακοδαιμονία, δυστυχία· μεταβάλλειν δυσδαιμονία 1120 ἢ (ἐξ εὐτυχίας εἰς δυστυχίαν) μεταβολή (τὸ μετ' εὐτυχίαν κατοῦσθαι 1121) εἶναι ἢ (πραγματικῆ) συμφορὰ· διὰ τοῦτο ὁ Χορὸς ζηλοῖ τὸν διαρκῶς δυστυχῆ βίον, διότι σύντροφος ὦν ἀνάγκαις (ἐὰν ἀνατραφῆς μέσα εἰς τὰ βάσανα) οὐ κάμνεις (ἀντέχεις).

δυσδαίμων κακοδαίμων, δυστυχής· δυσδαίμων daίμων 203 μαύρη μοῖρα· ἡ μοῖρα τῆς Ἴφιγενείας ἦτο κακὴ ἐξ ἀρχῆς τᾶς μητρὸς ἑώνας καὶ νεκτὸς κείνας, δηλ. ἀπὸ τὴν στιγμὴν τῆς συλλήψεώς της ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρὸς της.

δυσθρήνητος λίαν θρηνώδης· ὡς ἐγκριμαὶ δυσθρηνήτοις θεοῖν 114 διότι εἶμαι βουτηγμένη εἰς μεγάλους θρήνους.

δυσμαθής δυσνόητος· ἡ τύχη παρήγαγ' ἐς τὸ δυσμαθές 478 φέρει (τὰ ἐπικείμενα κακὰ) εἰς σημεῖον ποῦ δὲν μπορεῖς νὰ καταλάβῃς.

δυσμενής : τὸ δυσμενές μὴ ἴμοι λάβῃς 637 μὴ θυμώσης ἐναντίον μου, μὴν τὰ βάλῃς μαζί μου (δι' ὅ,τι πρόκειται νὰ πάθῃς, διότι δὲν παταῖω ἐγώ, ἀλλ' ὁ νόμος). Ὁ Ὀρέστης δηλ., λέγει ἡ Ἰφιγένεια, πρέπει νὰ σκεφθῇ ὅ,τι καὶ ὁ αἰχμάλωτος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν 584 κ.έ.

δύσους δυσμενής· δύσουν με λήψεσθε 350 δυσμενῆ θὰ μὲ εὔρετε.

δύσσυμφος ὁ δυστυχῆς εἰς τὸν γάμον του· νόμφαν δύσσυμφον 216 νύφη, μαύρη νύφη.

δυσπραξία δυστυχία· ἡ λίαν δυσπραξία ἔστι διδοῦσα λίαν μεταβολάς, ὅταν τύχη 721 ἡ ἄκρα δυστυχία φέρει ἐνίοτε μεγάλας μεταβολάς, ὅταν τὸ φέρῃ ἡ περίστασις· 514 βλ. πάρεργον.

δυσσεβής 694 θεοκατάρατος.

δυστυχῆς : οἱ δυστυχεῖς τοῖσι δυστυχεστέροις αὐτοὶ κακῶς πράξαντες οὐ φρονοῦσιν εὐ 352 οἱ ἄνθρωποι, ὅταν δυστυχήσουν οἱ ἴδιοι, δὲν αἰσθάνονται συμπάθειαν πρὸς τοὺς δυστυχεστέρους των· τὸ κακῶς πράξαντες μετὰ τὸ δυστυχεῖς πλεονασμός· ἴσως ὅμως τὸ χωρίον νὰ εἶναι ἐφθαρμένον. (Κατ' ἄλλους : οἱ διαρκῶς δυστυχεῖς, ὅταν τοὺς πλήξῃ μία νέα συμφορὰ, δὲν αἰσθάνονται κτλ.)· τὰ δυστυχῆ 958 ἡ δυστυχία.

Δυστυχῆς εἶναι τὸ ὄνομα, τὸ ὁποῖον λέγει (500) ὁ Ὀρέστης ὅτι θὰ τοῦ ἐταίριαζε.

δυσφόρμιγξ ὁ μὴ σύμφωνος μὲ τὴν φόρμιγγα, ἄλυρος, θρηνητικός, ἀξιοθρήνητος, θλιβερός· 225 κ.έ. βλ. αἰμάσσοι.

δύσχορτος ξηρός, ἄγονος.

δώματα 1153 ναός.

ἔα ἐπιφών. Θυμασμοῦ ἢ δυσαρρεσκείας ἢ ἐκπλήξεως.

ἔβα δωρ., ἄττ. ἔβη.

ἐγείνατο ἐγέννησε· ἄορ. τοῦ γείνομαι.

ἐγκειμαι κεῖμαι ἐντός· 145 εἶμαι βουτηγμένος.

ἐγκληρος ὁ ἔχων κληρον, κληρονόμος, μοναχοκληρονόμος. Ἐγκληροι καὶ συνήθως ἐπίκληροι ἐκαλοῦντο ἐν Ἀθήναις αἱ κληρονομοῦσαι ὀλόκληρον τὴν πατρικὴν περιουσίαν δι' ἔλλειψιν ἀρρένων ἀπογόνων·

ὑπῆρχον δὲ περὶ αὐτῶν ῥηταὶ προστατευτικαὶ διατάξεις ἐν τῷ ἀττικῷ δικαίῳ.

ἐγκροτέω - ὦ κτυπῶ· πυγμαῖ ἦσαν ἐγκροτούμεναι 1368 ἔπεφταν γροθιές.

ἐγκύκλιος κυκλικός· 429 βλ. μέλπω.

ἐγκυκλώω - ὦ στρέφω ἐν κύκλῳ.

εἶ : εἶ γὰρ πέσοι 1221 εἶθε νὰ ἐπιτύχη.

εἶα, ἐρίρρημα παρακλευσματικόν, ἐμπρὸς λοιπόν.

εἶεν ἄς εἶναι, καλά· δηλοῖ ὅτι ὁ λέγων θέλει νὰ τερματίσῃ μίαν συζήτησιν, διὰ νὰ μεταβῇ εἰς ἄλλο ζήτημα (π.χ. 342, 467).

εἰκότως εὐλόγως, φυσικά· εἰκότως ἔχει 911 εἰκός ἐστι.

εἰκῶ αἰτιατ. τοῦ εἰκόν. Ὁ Εὐριπίδης ποιῶν 223 τὴν Ἰφιγένειαν λυπούμενην, διότι δὲν εὐρίσκειται εἰς τὴν πατρίδα τῆς, ὥστε νὰ δύναται νὰ ὑφαίνη καὶ νὰ παριστάνῃ εἰς τὸ ὕφασμά τῆς τὰς εἰκόνας τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τῶν Τιτάνων (τὴν Τιτανομαχίαν), ἔχει κατὰ νοῦν τὰς εὐγενεῖς Ἀθηναίας παρθένους τῆς ἐποχῆς του, αἱ ὅποια ὕφαινον τὸν κροκωτὸν πέπλον τῆς θεᾶς τὸν πανηγυρικῶς κομιζόμενον κατὰ τὰ Παναθήνια εἰς τὴν Ἀκρόπολιν.

εἰλάτινος ἐπικός τύπος ἀντὶ ἐλάτινος, κατασκευασμένος ἐκ ξύλου ἐλάτης· 407 βλ. ὀόβιος.

εἰλίσσω = ἐλίσσω, ὁ ἰδὲ.

εἰπῶν ἐν 964 ὀνομαστικὴ ἀπόλυτος ὡς καὶ τὸ ἀκούσας· εἰπῶν ἀκούσας τε ἀφοῦ ἀπελογήθην καὶ ἀφοῦ ἤκουσα τὴν κατηγορίαν.

εἶργω ἐμποδίζω, ἀναχαιτίζω.

εἶσατο 946 ἴδρυσεν· ἀόρ. τοῦ ἴζω βάζω τινὰ νὰ καθίσῃ.

εἰσοράω - ὦ· φόβῳ εἰσορᾶν 1342 ἐκ φόβου μήπως ἴδωμεν· σύντ.: φόβῳ εἰσορᾶν ἢ μὴ χρῆν (εἰσορᾶν).

εἰσπράττομαι εἰσπράττω διὰ τὸν ἑαυτὸν μου, λαμβάνω· ὡς εὐκατὸν δίκαιον (= κακὴν δίκην) εἰσπράξατο 559 πόσον καλά ἔκαμε ποῦ ἐπέβαλεν αὐτὴν τὴν φρικτὴν μὲν (καὶ δι' αὐτὸν τὸν τιμωρήσαντα) ἀλλὰ δικαίαν τιμωρίαν.

ἐκ 552 ὑπό· ἐκ δόμων 1005 ἐν τῇ ξένη.

ἔκατι ἔνεκα.

ἐκβαίνω 98 βαίνων φθάνω εἰς τὸ τέρμα (βλ. προσάμβασις)· ἐν 200 ὡς τὸ ἡμέτερον « βγαίνω » εἰς ἐκφράσεις ὡς « βγῆκε τ' ὄνειρο », « βγῆκε ἡ προφητεία »· ἐκβαίνει ποιὰ ἢ ἐκδικήσις πραγματοποιεῖται,

ἐκτελεῖται, ἡ φωνή τοῦ αἵματος εὐρίσκει ἱκανοποίησιν (βλ. ποινά)· ἐξέβην ἄλλοσε 781 ἄλλοῦ πῆγε ὁ νοῦς μου· μὴ ἔκβάντας τύχης, καιρὸν λαβόντας, ἡδονάς ἄλλας λαβεῖν 907 ἀφοῦ εὔρον μίαν εὐκαιρίαν, νὰ μὴ ἐπιδιώκουν ἄλλας μικρὰς ἡδονάς, παραστρατίζοντες ἀπὸ τὸν δρόμον ποὺ τοὺς ἄνοιξεν ἡ τύχη.

ἐκβολή : ἐκβολαὶ νεὼς 1424 τὸ ἐκβληθέν, τὸ ἐξοκειλάν πλοῖον.

ἐκβολος ὁ, 1042 μέρος ξηρᾶς κατακλυσθὲν ὑπὸ τῆς θαλάσσης.

ἐκβρυχάομαι - ὦμαι βγάζω βρυχηθμόν· στεναγμόν ἡδὸν ἐκβρυχώμενοι 1390 ἐκβάλλοντες βαθὺν στεναγμόν ἀνακουφίσεως.

ἐκδύομαι 602 βγαίνω εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ξεφεύγω, ξεγλιστρῶ.

ἐκεῖ : τοῖς ἐκεῖ 771 ὅπως πιστεύουν οἱ ἐν Ἑλλάδι.

ἐκκλέπτω κλέπτω καὶ ἀπάγω κρυφίως· ἀποσπῶ· ἐξεκλέψαμεν πέτρισι χειρῶν φάσγανα 331 : τὸ χειρῶν ἐκ τοῦ ἐξεκλέψαμεν αἱ χεῖρες τοῦ Ὁρέστου καὶ τοῦ Πυλάδου βαλλόμενοι διὰ τῶν λίθων παρέλυσαν ἀπὸ τοὺς πόνους καὶ ἀφῆκαν τὰ ξίφη νὰ πέσουν κατὰ γῆς.

ἐκκομίζομαι κομίζω μαζί μου ἔξω.

ἐκλείπω (ὄγκον) 750 παραβαίνω.

ἐκλυσις ἀπολύτρωσις.

ἐκμανθάνω 667 ζητῶ λεπτομερεῖς πληροφορίας.

ἐκμοχθέω - ὦ κατασκευάζω μετὰ μόχθου, ἀγωνίζομαι, ὑφίσταμαι, ὑποφέρω μαρτυρικῶς.

ἐκνεύω ἐν 1186 στρέφω τὴν κεφαλὴν, στρέφομαι, κλίνω· ἐς τὸ τῆς θεοῦ γ' ἐξένευσας πρὸς τὸ μέρος τῆς θεᾶς ἀναμφιβόλως ἐστράφης (χωρὶς νὰ παρασυρθῆς ἀπὸ τὰ δελεαστικὰ λόγια τῶν ξένων)· ἐν 1330 κἀνὰ νεῦμα : ἐξένευσ' ἀποστῆναι πρόσω ἔκαμε νεῦμα (διέταξε) νὰ σταθῶμεν μακρὰν.

ἐκνίπτω ἀποπλύνω.

ἐκπετάννυμι ἀπλώνω πρὸς τὰ ἔξω, ἀνοίγω, φουσκώνω· ἐν 1135 σὺντ. : πόδες νεὸς ὠκυτόμπου ἐκπετάσουσιν ἰστία ἀέρι πὰρ πρότονον κατὰ πρῶρον ὑπὲρ στόλον τὰ « ποδάρια » (βλ. πόδες) τοῦ ταχέος πλοίου κρατοῦντα τεντωμένα πρὸς τὰ κάτω τὰ ἰστία θὰ τὰ ἀφήσουν νὰ φουσκώσουν μὲ τὸν ἀέρα κοντὰ εἰς τοὺς προτόνους (βλ. λ.) πρὸς τὸ μέρος τῆς πῶρας, ἐπάνω ἀπὸ τὴν προεξοχὴν αὐτῆς (βλ. στόλος).

ἐκπέφυκα 807 ἔχω γεννηθῆ.

ἐκπίμπλημι γεμίζω ἐντελῶς· ἐν 81 διανύω ἐξ ὀλοκλήρου· ἐκπίμ-

πλημὶ κίνδυνον 90 ὑφίσταμα. μέχρι τέλους κίνδυνον, ἐκτελῶ μέχρι τέλους ἐπικίνδυνον ἐπιχείρησιν.

ἐκπλήσσω ἐκκρούω, ἐκδιώκω, ἀποσπῶ· ἐκπλήσσω τοῦ παρόντος λόγου 240 ἀποσπῶ ἀπὸ τὰ νῦν λεγόμενα, διακόπτω τὰ νῦν λεγόμενα· ἐν 773 κἀνώ ἓνα νὰ τὰ χάσῃ.

ἐκποδῶν (ἐκ ποδῶν, ἀντίθ. ἐμποδῶν) μακράν· ἐκποδῶν ἔχω 1226 μένω μακράν.

ἐκσῶζω σῶζω ἐκ τῶν κινδύνων· ὡς δὴ σκότον λαβόντες ἐσωθεῖμεν ἂν ; 1025 διὰ νὰ ἠμπορέσωμεν νὰ φύγωμεν καὶ νὰ σωθῶμεν ἐπωφελούμενοι τὸ σκότος ;

ἐκτρέφομαι τρέφω, ἀνατρέφω, αὐξάνω· 848 σύντ. : ἐξεθρέψω μοι τόνδε συνομαίμονα φάος δόμοις (ὡς σωτηρίαν τοῦ οἴκου).

ἐκφρονίσσω κοκκινίζω (ἐνεργητ.), καταματώνω.

ἐκφροντίζω ἐπινοῶ, ἐξευρίσκω· ἐκφροντίσσον διωγμὸν ὅστις τοὺς ξένους θηράσεται 1323 σκέψου μὲ ποίαν καταδιώξιν θὰ κατορθωθῇ ἡ σύλληψις τῶν ξένων· τὸ διωγμὸν κατὰ πρόληψιν, τὸ ὅστις θηράσεται ἀναφορ. συμπερασμα.

ἐκῶν : οὐχ ἐκῶν ἐκῶν 512· ὁ Ὅρέστης δὲν ἐξωρίσθη ἐκ τῆς πατρίδος του, ἀνεχώρησε λοιπὸν ἐκῶν, ἀλλὰ καὶ οὐχ ἐκῶν, διότι τὸν ἠνάγκασεν ἡ βαρύνουσα αὐτὸν μητρικὴ ἀρά· ὥστε ὁ χαρακτηρισμὸς φηγῆς 511 ἀρμόζει εἰς αὐτὸν κατὰ ἰδιάζοντα τρόπον καὶ αὐτὸ ἐννοεῖ λέγων φεύγω τρόπον γε δὴ τινα.

ἐλακον ἀόρ. τοῦ λάσκω λέγω.

ἐλαστρέω - ῶ ἐλαύνω, καταδιώκω.

ἐλεγος ὁ, θρηνηλογία, θρηνητικὸν ᾄσμα· ἄλλοι ἐλεγοὶ τᾶς οὐκ εὐμούσου μοιπᾶς 146 θρηνοὶ τοῦ ἀμούσου τραγουδιοῦ, τοὺς ὁποίους δὲν συνοδεύει ἡ λύρα (ἀλλ' ὁ αὐλός)· τὸ βοᾶν ἐξοβελίζεται· ἐλεγος οἶτος 1091 ἀξιοθρήνητος, θλιβερά μοῖρα.

ἐλέγχω ἐρωτῶ.

ἐλίσσω (καὶ εἰλίσσω) περιστρέφω· ἐν 444 κἀνώ κυκλικὴν κίνησιν, ὥστε νὰ σχηματισθῇ στέφανος· ἀμφὶ χαίτα δρόσον αἱματηρὰν ἐλιχθεῖσα λαιμοτόμῳ δεσποῖνας χειρὶ 442 ἀφοῦ περίξ τῆς κόμης τῆς δεχθῆ τὸν στέφανον τοῦ φονικοῦ ἡγιασμένου ὕδατος ἀπὸ τὴν λαιμοτόμον χεῖρα τῆς κυρίας μου· ἡ δρόσος (ἐνταῦθα χέστηβες) εἶναι αἱματηρᾶ, διότι προορίζει εἰς τὴν σφαγὴν, διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον λέγεται καὶ ἡ χεῖρ τῆς ἱερείας λαιμοτόμος, ἂν καὶ ἄλλοι ἔσφαζον τὰ θύματα

(πρβλ. 40 καὶ 622). Ἡ ἐν Δήλῳ λίμνη, ἥτις εἴλισσε τὸ ὕδωρ αὐτῆς κυκλικῶς (κύκλιον κατηγορ.) 1103, ἐκαλεῖτο τροχοειδής· κατὰ τὸν ἐλεγειακὸν ποιητὴν Θέογριν (5) ἡ Δητῶ ἔτεκε τὸν Ἀπόλλωνα ἐπὶ τροχοειδέι λίμνῃ ἐφαφαμένη φοίνικος χερσίν· παρὰ πόδ' εἴλισσουσα φίλας ματρὸς ἡλικίον θιάσους 1145 σύρουσα εἰς κύκλιον χορὸν τοὺς ὀμίλους τῶν συνομηλίκων μου ἐνώπιον τῆς μητρὸς μου· χεῖρα παιδῶν ἔλιξεν ἐκ Διὸς θρόνων Πυθίων δόμων χθονίας ἀφελεῖν μῆνιν θεᾶς 1271 μὲ τὴν παιδικὴν του χεῖρα περιέβαλε τὸν θρόνον τοῦ Διὸς (ἰκετεύων) νὰ ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὸ ἱερὸν τῶν Δελφῶν τὴν ὀργὴν τῆς χθονίας θεᾶς. Βλ. καὶ *δίκη* διὰ τοὺς στ. 6 κ.έ.

Ἑλλάς· ἀρχικῶς ἦτο ἐπίθετον (Ἑλλάς γῆ), παραλειπομένου δὲ τοῦ οὐσιαστικοῦ, τὸ ὁποῖον συνώδευεν, ἔγινεν οὐσιαστικὸν (ὡς καὶ τὸ Ἰλιάς, κυρ. ποιήσις)· ἐν τούτοις διετηρήθη καὶ ὡς ἐπίθετον καὶ δὴ ἐν τῷ ἡμετέρῳ δράματι : Ἑλλάδος στρατηγία 17 ἑλληνικῆς ἐκστρατείας· Ἑλλάδος γᾶς 448· Ἑλλάδος νεὸς σκάφος 1345 σκάφος ἑλληνικῆς νεώς, ἑλληνικὴν ναῦν. Ἐπίσης καὶ τὸ Ἑλλην χρησιμοποιεῖται ἐπιθετικῶς, ἐνίοτε μάλιστα μετὰ θηλυκοῦ οὐσιαστικοῦ : Ἑλλην φόνος 72 ἑλληνικὸν αἷμα· Ἑλληρος γῆς 341 ἑλληνικῆς (ἑλληνίδος) γῆς· πατρίδος Ἑλληρος 495.

ἐμέθεν ἐμοῦ.

ἔμπεδος ἔγκυρος, δεσμευτικός.

ἔμπεδῶ - ῶ (ὄρκον) ἐκπληρῶ.

ἔμπολὰ δωρ., ἀττ. ἐμπολή, ἐμπόριον, ἀγοραπωλησία· ζαχρούσων δι' ἐμπολᾶς νόστον βάρβαρον ἦλθον 1111 ἀντὶ πολλοῦ χρυσοῦ (πωληθεῖσα καὶ ἀγορασθεῖσα) ἦλθον εἰς βάρβαρον χώραν.

ἔμπυρα τά, αἰ διὰ τοῦ πυρὸς θυσίαι· ἐμπυροσκοπία, πυρομαντεία.

ἐνάλιος θαλάσσιος· ἐναλία δρόσος 255 θαλάσσιον ὕδωρ.

ἐνδος δὸς εἰς χεῖρας (λέγει ἡ Ἰφιγένεια εἰς τὴν Θεραπεινίδα τῆς 167).

ἐνθένδε ἀπ' ἐδῶ· τὸ δ' ἐνθένδε 91 (ἐπιρρηματικῶς) ἔπειτ' ἀπὸ αὐτό.

ἐνι 572, ἐνεστι, ὑπάρχει.

ἐνοπή φωνή· ἐπὶ δ' ἔσεισεν κόμην, παῦσαι νοχίους ἐνοπᾶς 1276 ἐπισείσας (ἀνατινάζας) τὴν κόμην του διέταξε νὰ παύσουν τὰς νυκτερινὰς φωνὰς (τὴν ὄνειρομαντεῖαν)· πρὸς τὸ ἐπέσεισεν κόμην πρβλ. Ἰλιάδ. Α 528 κνωέησιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων· ἀμβρόσιοι δ' ἄρα χαίται ἐπερρώσαντο ἄνακτος κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο.

ἐνταυθοῖ 1010 ἐκεῖ· ἐπεξήγησις αὐτοῦ τὸ πρὸς οἶκον 1011.

ἐξαίρετος ἐξηρημένος· *ἐξαίρετον δός μοι τόδε 755 κάμε μου τὴν ἐξῆς ἐξαίρεσιν.*

ἐξακοντίζω ῥίπτω ἀκόντιον· *ὄσας χεῖρας ἐξηκόντισα γενεῖόν γονάτων τε τοῦ τεκόντος 362 ποσάκις ἔτεινα τὰς χεῖράς μου πρὸς τὸ γένειόν καὶ τὰ γόνατα τοῦ πατρός μου.*

ἐξαλλάσσω ἀλλάσσω ἐντελῶς· 135 ἀφῆνω ἓνα τόπον καὶ πηγαίνω εἰς ἄλλον.

ἐξανάπτω κρεμῶ ἔκ τινας, ἀναρτῶ ἄλλος δέ (ἐνν. τῶν βαρβάρων) *πλεκτὰς ἐξανῆπτεν ἀγκύλας 1408 προσεπάθει νὰ περάσῃ εἰς τὸ πλοῖον (εἰς τὸν ἰστὸν ἢ ἄλλην προεσοχὴν του) βρόχον (συρτοθλιεῖα). Καὶ εἰς τὸν προηγούμενον στίχον (χῶ μὲν τις) περὶ βαρβάρων πρόκειται.*

ἐξανθέω - ᾧ βγάζω ἄνθη· ἀναφαίνομαι εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, «ἀναδίνω»· 300 σύντ. : *ὥστε πέλαγος ἄλδος ἐξανθεῖν αἰματηρὸν (κατηγορ.)* ὥστε ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης ἐκοκκίνησεν ἀπὸ αἷμα.

ἐξανήμι ἐκπέμπω, ἐξάγω, κάνω νὰ χυθῆ· *ἐπισχέτω καὶ ἐξανιέτω 1459 - 1460 ἐνν. ὁ ἱερεύς.*

ἐξανύττω ἐκτελῶ, ἐκπληρῶ, φέρω εἰς πέρας.

ἐξάρχω ἀρχίζω, κάνω τὴν ἀρχὴν· 743 ὑπαγορεύω.

ἐξαυδάω - ᾧ ἐκφωνῶ, λέγω, ἄδω.

ἔξειδρος ὁ ἐκτὸς τῆς ἔδρας· *ἔξειδροι χθονὸς 80 μακρὰν τῆς χώρας.*

ἐξελέγχω 995 κάνω παρατήρησιν, ζητῶ τὸν λόγον.

ἐξένευσας ἐν 1186 ἀόρ. τοῦ ἐκνεύω (ὁ ἰδέ). (Κατ' ἄλλους τοῦ ἐκνεῶ κολυμβῶν ἐξέερχομαι εἰς τὴν ξηράν, διαφεύγω).

ἐξεύρημα ἐπινόημα, σχέδιον, στρατήγημα.

ἐξεφρίεμαι παραγγέλλω, ἐντέλλομαι.

ἐξίσταμαι ἀπομακρύνομαι.

ἐξὸν μτχ. τοῦ ἐξεσσι· *ἐξὸν* (ἐνν. φέρειν) 688 ἐνῶ εἶναι δυνατόν νὰ ὑποφέρω.

ἐξορμάω - ᾧ : *ἐξορμῶ θεῶμα 1437 ἐξαπολύω κῦμα.*

ἐπαίρω ἐγείρω, ὑψώνω· *παύσω λόγῃην ἢν ἐπαίρωμαι 1484 θὰ καταθέσω τὰ ὄπλα, τὰ ὅποια ὑψώνω.*

ἐπαυρίσκομαι, ἀόρ. ἐπιηυρόμην, ἀπολαύω.

ἐπέιγομαι 1393 στενοχωροῦμαι, πιέζομαι, κακοπαθῶ.

ἐπεμβάσῃ δωρ., ἀττ. ἐπεμβήσῃ, μέλλ. τοῦ ἐπεμβαίνω· *ἐς πάτραν*

ποτ' ἐπεμβάσῃ 648 θὰ πατήσῃς μιὰ φορὰ τὸ χῶμα τῆς πατρίδος σου.

ἐπευφημέω - ὦ ἕδω ἐπί τινι· ἐπευφήμησαν εὐχαΐσιν παιᾶνα 1403 συνώδευσαν τὰς εὐχὰς μὲ παιᾶνα (ὕμνον, δέησιν πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα).

ἐπεύχομαι 508 καυχῶμαι· τὸ κλειθὸν Ἄργος πατρίδ' ἐμὴν ἐπέυχομαι καυχῶμαι ὅτι ἔχω π. τὸ κλ. Ἄ.

ἔπη 723 χρῆσμός.

ἔπηλος (ἐπὶ ἤλυθον) ὁ ἄλλοθεν ἐλθὼν, ξένος. Ἐν 1021 τὸ ἐπήλυδας ὑποκ. τοῦ ξενοφρονεῖν.

ἐπιβαίνω 840 παρουσιάζομαι ἐξαίφνης· 1252 γίνομαι κύριος· ἐν 215 τὸ ἐπέβασαν μεταβατικόν : ἐπεβίβασαν, ἔφεραν, ὠδήγησαν.

ἐπιζέω πίπτω ἐπάνω καὶ ζεματίζω· ἐπέζεσε τὸ Ταντάλειον σπέρμα 987 ἔπεσεν ἐπάνω εἰς τὴν γενεάν τοῦ Ταντάλου καὶ τὴν ἔκαυσε.

ἐπιθώσσω δίδω παραγγέλματα μεγάλοφῶνως κώπαις ἐπιθούξει (= τοῖς κωπηλάταις ἐγκλεούσει) 1127 θὰ δίδῃ τὸν ῥυθμὸν εἰς τοὺς κωπηλάτας· τὸ ἔργον τοῦτο ἐξετέλει ὁ τριηράρχης.

ἐπίκρανον κιονόκρανον, ἡ κορυφή τοῦ στύλου.

ἐπιμαστιδίος ὁ ἐπὶ τῷ μαστῷ, ὁ θηλάζων.

ἐπισκήπτω ἀφήνω παραγγελίαν, ἐντολήν· πάντα..., ὧν ἐπισκήπτεις πᾶρι 1077 ὅλα, περὶ τῶν ὁποίων παραγγέλλεις.

ἐπισκοπέω - ὦ 1414 προστατεύω, ἐπιβλέπω.

ἐπιστέλλω παραγγέλλω.

ἐπιστολή ἐντολή, παραγγελία· ἐπιστολή, γράμμα.

ἐπιστροφή 671 ἐπικοινωνία· πάντες, ὧν ἐπιστροφή τις ἦν 671 πάντες, ὅσοι εἶχον κάποια ἐπικοινωνία πρὸς ἄλλους ἀνθρώπους· πρβλ. Ὅδ. α 177 : καὶ κείνος ἐπίστροφος ἦν ἀνθρώπων.

ἐπίσχη ὑποτακτ. ἀορ. τοῦ ἐπέχω ἐμποδίζω· μηδὲν μ' ἐπίσχη γε 912 τίποτε νὰ μὴ μὲ ἐμποδίση.

ἐπίσχω ἐκτεταμένος τύπος τοῦ ἐπέχω ἀκουμπῶ· ἐπισχέτω καὶ ἐξανέτω 1459 - 1460 ἐνν. ὁ ἱερεὺς.

ἐπόμνυμι ὀρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομά τινος.

ἐπτάτονος ἐπτάχορδος· ἔχων κέλαδον ἐπτατόνου λύρας 1128 παίζων τὴν ἐπτάχορδον λύραν.

ἐπωμῖς 1) τὸ ὑπερέχον ἄκρον τοῦ βραχίονος, ἔνθα συνδέεται μὲ τὸ ὀστοῦν τῆς κλειδός· 2) τὸ παρά τὸν ὦμον μέρος τοῦ χιτῶνος· ἐν 1404 ἡ χεὶρ ὀλόκληρος ἀπὸ τοῦ ὦμου : γυμνὰς ἐκ πέπλων ἐπωμίδας κώπη

προσαρμόσαντες ἐπιθέσαντες εἰς τὰς κόπας χεῖρας γυμνωθείσας ἀπὸ τοὺς πέπλους μέχρι τῶν ὤμων.

ἐπώνυμος ὁ φέρων τὸ ὄνομα, ὁ ὀνομασθεὶς ἀπὸ κάποιον ἢ κάτι. Τὸ εἰς Ἀλάς ὑπὸ τοῦ Ὁρέστου κοιμισθὲν ξόανον τῆς Ταυροπόλου Ἀρτέμιδος ἦτο κατὰ τὸν Εὐριπίδην 1454 ἐπώνυμον τῆς χώρας τῶν Ταύρων καὶ τῶν περιπολήσεων τοῦ Ὁρέστου· βλ. Ταυροπόλος.

ἐπωτιδες αἱ, προεξοχαὶ ἐκατέρωθεν τῆς πρῶρας, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐστερέωνον τὰς ἀγκύρας.

ἐράω - ὦ ποθῶ, ἐπιθυμῶ· σὺ τοῦτ' ἔρα 516 σὺ ἔχε αὐτὸν τὸν ἔρωτα, κράτει αὐτὴν τὴν χαρὰν διὰ τὸν ἑαυτὸν σου.

ἔργον : ἐν ἔργῳ 1190 ἐν ἐνεργείᾳ.

ἐρείψιμος κατερριμμένος εἰς ἐρείπια· πᾶν ἐρείψιμον στέγος βεβλημένον πρὸς οὐδὰς ἐξ ἄκρων σταθμῶν 48 ὅτι ὀλόκληρος ἢ στέγη κατέπεσε (« σωριάστηκε ») εἰς τὴν γῆν ἀπὸ τὰς κορυφὰς τῶν στύλων. Ἔπειτα ἀπὸ αὐτὸ πρέπει νὰ φαντασθῶμεν ὅτι καὶ οἱ στῦλοι (πλὴν ἐνός) ἔπεσον, ἀλλ' ὁ ποιητὴς θεωρεῖ περιττὸν νὰ προσθήσῃ καὶ τὴν λεπτομέρειαν αὐτὴν, ἐφ' ὅσον λέγει ὅτι μόνον εἷς στῦλος ὑπελείφθη.

ἐρέσσω κωπηλατῶ· πτεροῖς ἐρέσσω 289 κινῶ τὰς πτέρυγας ὡς ὁ κωπηλάτης τὰς κόπας, « πτερολάμνω ».

ἐρετμόν κώπη· ἐρετμοῖσι καὶ λόγχαις 1110 δοτ. ὄργαν. : αἱ νεάνιδες αἱ ἀποτελοῦσαι τὸν χορὸν ἠγματοπίστησαν μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς πατρίδος τῶν (πύργων ὀλομένων) καὶ ῥιφθεῖσαι εἰς τὰ πλοῖα μετεφέρθησαν (ὡς φορτίον καὶ ὄχι ὡς ἐπιβάτιδες, διὰ τοῦ ἐν ναυσὶν καὶ ὄχι ἐπὶ ναυσὶν) διὰ τῶν κωπῶν καὶ τῶν λογχῶν τῶν ἐχθρῶν.

Ἐρινύες θεότητες τοῦ Ἄδου, ἀδυσώπητοι τιμωροὶ τοῦ ἐγκλήματος ἐπὶ τῆς γῆς. Συνήθως ἀναφέρονται τρεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἡμέτερον δράμα ἐκτὸς τῶν τριῶν, αἵτινες κατεδίωκον τὸν Ὁρέστην 285 κ. ἐ. ἦσαν καὶ ἄλλαι, αἵτινες συμμορφωθεῖσαι πρὸς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ἀρείου Πάγου ἔπαυσαν τὴν καταδίωξιν 968. Διὰ τὸ ὄλον χωρίον 291 κ.ἐ. βλ. ἀλλάσσομαι.

ἐρμηνεὺς ἐξηγητὴς, διερμηνεύς. Ἐν 1302 ὁ Ἄγγελος λέγων ἐρμηνεὺς ὄδε (αὐτὸς ὁ ἀγγελιαφόρος) ἐννοεῖ τὸ ῥόπτρον (« χτυπητῆρι ») τῆς θύρας τοῦ ναοῦ, τὸ ὁποῖον χτυπᾷ ἐκείνην τὴν στιγμήν.

ἔρος ὁ, ἔρωσ.

ἔρπω βαδίζω, περπατῶ.

ἔρρω ἐχάθην, ἔσβησα: 187 σύντ.: ἔρρει τὸ φῶς τῶν σκήπτρων τῶν οἴκων τῶν Ἀτρειδῶν.

ἔσβήσω 742 μέλλ. τοῦ ἐσβαίνω (μεταβατ.). σύντ.: ἐσβήσω (τὸν Πυλάδην) σκάφος νεὸς εἰς τὴν ναῦν (περίφρ.). προβλ. ἐπέβασαν 215.

ἔσέρχομαι: ἐσῆλθεν ἡμᾶς 1340 ἐφοβήθημεν, « μᾶς μπῆκε ἡ ἰδέα ».

ἔσταίην εὐκτ. πρκμ. τοῦ ἵσταμαι χοροῖς ἐσταίην 1143 « νὰ στεκόμουν στοὺς χορούς », νὰ ἐλάμβανα μέρος εἰς τοὺς χορούς (εὐχή).

ἔστε ἕως ὅτου.

ἔστίαμα φίλευμα, παράθεσις γεύματος: 387 βλ. Τάνταλος.

ἔτήτυμος ἀληθής, φιλαλήθης, ἀξιόπιστος.

ἔτλαν δωρ., ἀττ. ἔτλην, ἀόρ. ῥήματος μὴ ἀπαντῶντος ἐν τῷ ἐνεστώτι μέλλ. τλήσομαι, παρακείμε. τέτληκα τόλμαν ἦν ἔτλη πατήρ 862 « γι' αὐτὸ ποὺ βιάσταξε ἡ καρδιά τοῦ πατέρα μας νὰ κάμῃ » ἔτλαν 869 ἀποτέλεσα, « βιάσταξε ἡ καρδιά μου » ὁμοίως 924.

εὔ καλά: ὡς εὔ 533, 540 τί ώραῖα, πόσον καλά: τὸ εὔ 580 τὸ καλόν, ἡ ὄνησις: φρονῶ εὔ 353 εἶμαι εὐνοϊκὰ διατεθειμένος, συμπαθῶ βλ. δυστυχής.

εὐάλιος δωρ., ἀττ. εὐήλιος: εὐάλιον πῦρ 1139 τὸ ώραῖον πῦρ τοῦ ἡλίου.

εὐγάθητος (γηθέω χαίρω) χαρμόσυνος: οὐκ εὐγάθητος 212 θλιβερός.

εὐγομφος (γόμφος ἦλος) καλῶς συνηρησομένος.

εὐδαιμονέω - ὦ εἶμαι εὐδαίμων 543 σύντ.: τί δὲ (πρῶσσει) ὁ στρατηγός, ὃν λέγουσ' εὐδαιμονεῖν ;

εὐδαίμων ὁ ἔχων τὸν δαίμονα εὔ δικαίμενον, εὐτυχής: 544 σύντ.: (ὁ στρατηγός), ὃν γ' ἐγὼ οἶδα, οὐκ ἔστι τῶν εὐδαιμόνων.

εὐδόκιμος ἔντιμος, ἔνδοξος: παρθένος εὐδοκίμων γάμων 1144 παρθένος προωρισμένη διὰ καλὸν γαμβρόν, « ἀρχοντογυρευμένη ».

εὐερνής (ἔρνος τό, βλαστὸς) καλλιβλαστος.

εὐθυνηρία τὸ μέρος τῆς πρύμνης, ὅπου εἶναι προσηρησομένος τὸ πηδάλιον.

εὐήρης καλοσταιριασμένος: 1050 βλ. πίτυλος.

εὐκταῖος καθωσιωμένος, « ταμένος ».

εὐλαβεστέρας 1375 μὲ περισσοτέρας προφυλάξεις.

εὐμίτος ὁ ἔχων ώραῖας κλωστάς: εὐμίτοι πλοκαὶ 817 τὸ συνταίριασμα τῶν ώραίων νημάτων.

εὐναῖος (*εὐναί* αἰ, λίθοι χρησιμεύοντες ὡς ἄγκυρα καὶ εἶτα ἐν γένει ἢ ἄγκυρα) ὁ σχετικὸς μὲ τὴν ἄγκυροβολίαν· ὁ δίδων εἰς τὸ πλοῖον τὴν κατεύθυνσίν του.

εὐνὴ κλίση, κατάκλισις· ὕπνου *δνοφεραὶ γᾶς εὐναί* 1266 *κατάκλισις* πρὸς ὕπνον εἰς σκοτεινὰ ὑπόγεια· τὸ *δνοφερός* εἰς τὸ *εὐναί* καθ' ὑπαλάλαγῆν ἀντὶ εἰς τὸ γᾶς. Βλ. καὶ *δνοφερός*.

εὐξύνετος εὐνόητος· 1092 βλ. *ξυνετοί*.

εὐολβος ζάπλουτος.

εὐπαις ὁ ἔχων καλὰ παιδιά· *εὐπαις γόνος* 1234 *τοκετός*, καθ' ὃν ἔρχονται εἰς τὸν κόσμον καλὰ τέκνα, (καὶ εἶτα) τὰ καλὰ τέκνα· ὥστε : *εὐπαις ὁ Λατοῦς γόνος, τὸν ποτε Δηλιάς ἐν καρποφόροις γνάλοις ἔτικτε, χρυσοκόμαν ἐν κιθάρα σοφόν, ἃ τ' ἐπὶ τόξων εὐστοχία γάννται λαμπρά εἶναι τῆς Λητοῦς τὰ παιδιά, τὰ ὅποια κάποτε ἐν Δήλῳ εὐρισκομένη ἐγέννα μέσα εἰς τὰς καρποφόρους κοιλάδας τῆς, δηλ. (ὁ Ἄ-πόλλων) ὁ χρυσομάλλης, ὁ σοφὸς κιθαρωδὸς, καὶ (ἡ Ἄρτεμις), ἢ ὅποια καμαρώνει διὰ τὴν ἰκανότητά τῆς εἰς τὴν τοξοβολίαν. Τὸ χρυσοκόμαν καὶ σοφὸν αἰτιατ. ἀντὶ ὀνομαστ. καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ ἀναφορικὸν τὸν (= ὄν).*

εὐπηγος (*πήγη* μασούρι, μίτος τοῦ μασουριοῦ, ὑφάδι) καλῶς ὑφασμένος· *εὐπηγοὶ ὑφαί* 814 *καλοῦφασμένον ὕφασμα*· *εὐπηγοὶ ὑφαί πέπλων* 312 *καλοῦφασμένους πέπλους*· *πέπλων ἄγαλμά σοι θήσουσιν εὐπήγους ὑφάς* 1464 *θὰ σοῦ ἀφιερώνουν ὡς εὐπρόσδεκτον δῶρον τοῦς καλοῦφασμένους πέπλους των*· ἢ Ἄρτεμις ἐτίματο καὶ ὡς θεὰ τοῦ τοκετοῦ (*Εὐλείθουια*), μετ' αὐτῆς δὲ καὶ ἡ Ἰφιγένεια· *πρβλ.* 1097 καὶ 1228.

εὐρωπὸς εὐρύς (*πρβλ.* *κοιλωπὸς* 236, *στενωπὸς*)· *χάσμα εὐρωπὸν πέτρας* 626 *πλατὴ βραχῶδες βάραθρον*. *Πρβλ.* 1155.

εὐσεβῆς 743 *σεβαστός, ἀπαράβατος*.

εὐσημος (*ναῦς*) 1383 ἢ ἔχουσα ὠραῖον σῆμα, *ξυλόγλυπτον παράστασιν τοιαῦτα σήματα, κοσμήματα συγχρόνως καὶ διακριτικά, εἶχον καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν τῶν πλευσάντων κατὰ τῆς Τροίας, ὡς περιγράφει ὁ Εὐριπίδης ἐν τῇ Ἰφιγενείᾳ τῇ ἐν Ἀδλίδι* 231 κ. ἔ.

εὐτραφῆς *κολοθρεμμένος, εὐσωμος, ἀκμαῖος*.

εὐτρεπῆς *τακτοποιημένος, συγυρισμένος, ἔτοιμος· οὐκ ἂν φθάνοι εὐτρεπῆ ποιουμένη* 245 *εὐτρέπισον τάχιστα*.

εὐτρεπίζω *τακτοποιῶ*.

εὐτυχέω - ὦ 329 ἐπιτυγχάνω.

εὐτυχία 1490 βλ. μοῖρα.

εὐυδρος ὁ ἔχων ἄφθονον ἢ ὥραϊον ὕδωρ.

εὐφραμέω - ὦ δωρ., ἀπτ. -φημ-, τηρῶ θρησκευτικὴν σιγὴν.

εὐφημος ὁ λέγων εὐδοίωνα, ὁ ἀποφεύγων δυσσοιώνους λέξεις, ὁ τηρῶν θρησκευτικὴν σιγὴν (διότι, ἐὰν ὁμιλῇ, δύναται νὰ ἐκστομίση καὶ ἄκων λέξιν δυσσοίωνον)· εὐφημα φώνει 678 « μὴ κακομελετᾷς », καλομελέτα, σιώπα.

εὐχομαι 21 τάζω.

ἐφεστῶς ὁ ἐπὶ τινι ἐστῶς, ἐπιστάτης, ἐπιμελητής.

ἐφίεμαι 1483 ὀρίζω.

ἔχω κρατῶ· μία τύχη ἔχει 1065 μία τύχη ἀναμένει· ἔχε πόδα 1159 σταμάτα.

ζάθεος πανίερος.

ζάχρυσος πολύχρυσος· 1111 βλ. ἐμπολά.

ζηλώματα μεγάλη, ἀξιοζήλευτος εὐτυχία· ἐξ οἶων καλῶν καὶ πατρὸς ζηλωμάτων 379· τὸ πατρὸς καὶ εἰς τὸ καλῶν καὶ εἰς τὸ ζηλωμάτων.

ζῶα ζωή· τὸ χάρις ἔχω ζῶας, χάρις ἔχω τροφᾶς 847 (εὐγνωμονῶ διὰ τὴν ζωὴν του καὶ τὴν ἀνατροφὴν του) ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν ἀμέσως ἐπομένων δύο στίχων.

ζῶνα 204 ἡ παρθενικὴ ζώνη· βλ. δυσδαίμων.

ἦ 407, 1168 μήπως.

ἡγγέλης ἡγγέλθης· τοῦτ' ἄρ' ἡγγέλης μανεῖς; 932 αὐτὴ εἶναι ἄρά γε ἡ μανία, ποῦ ἔφεραν τὴν εἶδησιν ὅτι σὲ κατέλαβε;

ἡδονή· εἶ τι δὴ σοι τοῦτ' ἐν ἡδονῇ μαθεῖν 494 εἰ ἡδύ τί σοι μαθεῖν τοῦτο· εἶχον ἡδονὴν 954 ἐτέρποντο (πίνοντες)· ἡδοναὶ ἀγγελμάτων 1184 ἡ ἐκ τῶν εἰδήσεων εὐχαρίστησις· 908 ἐκβαίνο.

Ἡλέκτρα θυγάτηρ τοῦ Ἀγαμέμνονος, σύζυγος τοῦ Πυλάδου 915. Ἐν 562 λέγεται παρθένος· ὁ γάμος τῆς ἔγινε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς τῆς.

ἦμαι κάθημαι· ἦμεν ἡμενοι 1339 ἐκαθήμεθα.

ἦτις 381 ἀναφορ. αἰτιολ.

θαλλὸς βλαστὸς.

θάλος τό, βλαστάρι καὶ μεταφρ. (βλ. ἸΑγαμειώνειος).

θαμὰ συγγά.

θάσσο 730 βλ. πίπτω.

θάσσω κάθημαι· δαίμονές τινες θάσσουν οἶδε 268 νά, κάποιοι θεοὶ κάθηνται ἐκεῖ· εἶτ' οὖν ἐπ' ἀκταῖς θάσσετετο Διοσκόρω, ἢ Νηρέως ἀγάλαμα 272 ἂν πάλιν σεῖς, ποὺ κάθησθε εἰς τὴν ἀκτὴν, εἶσθε οἱ Διόσκουροι ἢ καμάρια (δηλ. ἔγγονοι) τοῦ Νηρέως, ἐνν. ἴλεω ἡμῖν γένεσθον.

θαῦμα : ὦ θαῦμα — πῶς σε μεῖζον ὀνομάσας τύχω ; ὦ θαῦμα... ποῖαν ἐντονωτέραν λέξιν νά μεταχειρισθῶ, διὰ νά χαρακτηρίσω ὀρθῶς τὸ πρᾶγμα ;

θαυμαστός : ἐν τοῖσι θαυμαστοῖσι καὶ μύθων πέρα 900 μεταξὺ τῶν θαυμαστῶν καὶ ἀνεκφράστων.

θελκτήριο εὐχάριστον, καταπραϋντικόν· κεῖται θελκτήρια 166 προσφέρονται κατ' ἔθιμον ὡς θελκτήρια.

θέλω : τίς ὑμῶν φησιν ἢ τίς οὐ θέλειν ταῦτα ; 1072 ποῖα ἀπὸ σᾶς δηλοῖ ὅτι τὰ δέχεται ἢ ποῖα ὅτι δὲν τὰ δέχεται αὐτὰ ;

θέμις δίκαιον, ὀρθόν, ἐπιτετραμμένον· 1035 καὶ 1037 σύντ. : λέξομεν ὡς οὐ θέμις γε θένει θεᾷ οὐ καθαρόν ὄντα (ἄνθρωπον μιάρον).

Θέμις θεὰ τῆς δικαιοσύνης, τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως.

θεόδητος (δέμω) θεόκτιστος. Αἱ Ἀθηναὶ θεόδητοι 1449, διότι ἐπιστεύετο ὅτι ἐκτίσθησαν ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς.

θεραπεία 314 περιποιήσις, ὑπηρεσία.

θεραπεύω : Μούσας θεραπεύει 1105 διατελεῖ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν Μουσῶν.

θέσφατον (θεός φημι) χρησμός· οὐ τὸ τοῦδ' ἂν αἴτιον γενήσεται πεσεῖν ἄχρηστον θέσφατον 121 δὲν θὰ γίνω βέβαια ἐγὼ ὁ αἴτιος νά πέσῃ ἄχρηστος (νά ματαιωθῇ, νά μὴ ἐκπληρωθῇ) ὁ χρησμός· τὸ τὸ τοῦδε ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ ἐμόν, ὅπως τὸ ὄδε πρὸς τὸ ἐγὼ· μαντεῖα θεσφάτων 1255 χρησμοὶ· θεσφάτων ἀοιδαὶ 1283 ἔμμετροι χρησμοὶ : βλ. πολυάνωρ.

θηράω - ὦ 1426 συλλαμβάνω· θηράομαι - ὦμαι 1311 ἐπιδιώκω.

θοάζω ταχέως κινῶ· 1141 : ὁ Χορὸς θὰ ἐπεθύμει νά εἶχε πτερὰ, διὰ νά διασχίσῃ τὸ οὐράνιον διάστημα καὶ νά σταματήσῃ, ὅταν θὰ ἔφθανεν ἐπάνω ἀπὸ τὴν οἰκίαν του.

Θόας βασιλεὺς τῶν Ταύρων. Ὁ Εὐρ. 33 παράγει τὸ ὄνομά του ἐκ τοῦ θοός (θέω) ταχύς.

θοός (θέω τρέχω) ταχύς· θοαῖσιν ἵπποις 2 διὰ τοῦ ταχέος ἄρματος.

θορῶν μτχ. ἀορ. τοῦ θρόψκω.

θοῦμόφυλον 346 τὸ ὁμόφυλον· βλ. ἀναμειρέομαι.

θριγκός ὁ, ἡ στεφάνη, ἡ ἀνωτάτη σειρά λίθων ἐν τῷ τοίχῳ, ἣτις ἐξεῖχε τῶν λοιπῶν.

θρίγκωμα θριγκός, γειῶσον.

θρόψκω πηδῶ, σιριπῶ.

Θυέστης υἱὸς τοῦ Πέλοπος, ἀδελφὸς τοῦ Ἀτρέως. Τὰ περὶ τῆς ἔριδος τῶν δύο ἀδελφῶν βλ. ἐν λ. δινεύω.

θυηπόλος ὁ ἀσχολούμενος εἰς τὰς θυσίας, ἱερεὺς.

θυμόομαι - οὔμαι ὀργίζομαι, θυμώνω.

θυτήριον θυῖα.

ἰέρεα (ἀττικὸς τύπος) ἰέρεια.

ἰερεὺς 360 σφαγιαστής.

ἰῆμι ῥίπτω· ἐν 298 βυθίζω (τὸ ξίφος).

ἰκνέομαι - οὔμαι 1069 ἰκετεύω.

ἶνα 394, 1344 ἴπου.

ἰός ὁ, βέλος.

ἵππευμα πορεία ἐφ' ἵππου ἢ ἄρματος. Ἐν 1428 ἐκ τοῦ ἵππεύμασιν ἐκ γῆς νοητέον κατὰ ζεῦγμα διώγμασιν εἰς τὸ ἐκ θαλάσσης.

ἵππόδρομος 1138 τὸ οὐράνιον διάστημα, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου περνᾷ τὸ ἄρμα τοῦ ἡλίου.

ἰσῆρης ἴσος.

ἴστημι : ἴστημι βοήν 1307 « μπήγω φωνές ».

ἱστορέω - ῶ ἐρωτῶ.

ἱστός 222, 816 ἀργαλειός.

ἴστω 1077 μάρτυς ἔστω (προστακτ. τοῦ οἶδα).

ἴστωρ γνώστης.

ἴχνος : τίθημι ἴχνος ποδός 752 πατῶ τὸ πόδι μου.

κάδόκουν 956 καὶ ἐδόκουν· βλ. δοκέω.

κάθαιμος καταματωμένος.

κάθαρμα κάθαρσις, καθαρμός.

καθάριστος καθαρτικός, ἀγνιστικός, ἀπολυμαντικός. Ἐν 1225 τὸ καθάρσιον κατηγοροῦμ.

καθιδρύομαι ἐγκαθιδρύω· καθιδρῦσάντω εὐτυχῶς 1481 εὐχομαι νὰ στήσουν μὲ τὸ καλὸ.

καθίημι ῥίπτω κάτω, καταβιβάζω· καθίημι κόμας 52 βγάζω μαλλιά· καθίημι δέμας 114 καταβιβάζω τὸ σῶμά μου, καταβαίνω· καθίημι γόνυ 333 γονατίζω· καὶ μὴν καθεῖσαν δέλεαρ ἡδὺ μοι φρενῶν 1181 καὶ ὅμως ἔρριψαν γλυκὺ δόλωμα διὰ νὰ μοῦ δελεάσουν τὴν ψυχὴν· τὸ φρενῶν γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ δέλεαρ· πόντω δὲ δόντες τοῖν ξένοιον καθεῖσαν 1353 κατεβίβαζον (τὴν κλίμακα) εἰς τὴν θάλασσαν χάριν τῶν ξένων (διὰ νὰ ἀνέλθουν δι' αὐτῆς οἱ ξ.).

καθοσιόομαι - οὔμαι ὀρίζω νὰ μοῦ θυσιάσουν.

καινός νέος, πρόσφατος, παράδοξος (42), πρωτότυπος (1029), σοβαρός, σπουδαῖος (239, 1160). Διὰ τὴν τελευταίαν σημασίαν πρβλ. νέον (σοβαρὸν) 237.

καίνω φονεύω· 1170 σύντ. : ἔκανόν τινα βαοβάρον.

καιρὸς εὐκαιρία. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 907 βλ. ἐκβαίνω.

κάκη κακία, φαυλότης, ἀνανδρία· κάκην κεκήσομαι 676 θὰ ἀποκτήσω τὴν φήμην ἀνάνδρου.

κακιστέον δεῖ κακίζειν· κακίζω 1) ὀνειδίζω, κατηγορῶ· 2) ποιῶ τινα δειλόν· τὸν χρησμόν οὐ κακιστέον 105 δὲν πρέπει νὰ προδώσωμεν ἐκ δειλίας τὸν χρησμόν.

κάκκομιζόντων 1106 καὶ ἐκκομιζόντων· προστακτ.

κακόομαι - οὔμαι κακοπαθῶ, δυστυχῶ.

καλέομαι - οὔμαι 493 βλ. ὀνομάζω.

καλλίνικος ὁ λαμπρῶς νικήσας· τὸν καλλίνικον στέφανον Ἰλίου 12 τὸν στέφανον τῆς λαμπρᾶς νίκης τοῦ Ἰλίου (γεν. ἀντικειμ.).

καλλιστάδιος ὁ ἔχων ὠραιῖον στάδιον· 437 βλ. πολυόρηθος.

καλλιστεῖον βραβεῖον κάλλους· τὸ καλλιστεῖον εἰς ἑμ' ἀναφέρων 23 θεωρῶν ὡς τὸ ὠραιότατον γέννημα (τοῦ ἔτους ἐκείνου) ἐμέ.

καλλίφθογος ὁ ὠραῖα ἡχῶν.

καλύμματα 372 νυμφικὸι πέπλοι.

κάμνω ἀποκάμνω. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 1119 βλ. δυσδαιμονία.

κάμπιμος ὁ ἔχων καμπάς, πολύστροφος.

κάμπτω (ἐν τῇ ἀρματηλασίᾳ) στρέφω τοὺς ἵππους περὶ τὸν καμ-

πηῆρα· ἐγγὺς τῶν ἐμῶν κάμπτεϊς φρενῶν 815 μεταφορ. ἐκ τῶν ἀρματοδρομιῶν ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ θιγγάνεις τῶν ἐμῶν φρενῶν ἔρχεσαι κοντὰ εἰς ἐκεῖνο ποῦ ἔχω εἰς τὸν νοῦν μου.

κάντυχόντες 252 καὶ ἐντυχόντες καὶ συναντήσαντες.

κάπι καὶ ἐπί.

καπίθες καὶ ἐπίθες.

καραδοκῶ ἀναμένω μὲ προσοχὴν (κυρ. προβάλλον τὴν κεφαλὴν), προσέχω νὰ ἀποκρούσω.

κασίγνητος ἀδελφός· **κασιγνήτη** ἀδελφή· **κασιγνήτω** 498 πραγματικοὶ ἀδελφοί, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἀδελφὸν φιλότητι· **κασίγνητον** κάρα 983 ἀγαπητὴ ἀδελφή.

Κασταλία πηγὴ τῶν Μουσῶν ἐπὶ τοῦ Παρνασοῦ.

καταβάλλω βίπτω κάτω· 606 σύντ. : **αἰσχιστόν** ἐστὶν ὅστις (= εἶ τις) σέσωσται αὐτὸς καταβαλὼν τὰ τῶν φίλων ἐς ξυμφοράς.

κατάδω ἄδω τι ὡς ἐπ' ὤδην (ξόρκι)· **κατῆδε** βάμβακα μέλη μαγεύουσα 1337 ἐτραγουδοῦσεν ἀκατανόητα μαγικὰ τραγούδια (ἐπ' ὠδὰς, ξόρκια).

κατάργματα προκαταρτικὰ τῆς θυσίας.

κατάρχομαι κάνω τὰ προκαταρτικὰ τῆς θυσίας, π.χ. βαντίζω τὴν κεφαλὴν τοῦ θύματος μὲ ἡγιασμένον ὕδωρ· πρβλ. **χεορίττομαι**, **χέρονι**·

κατασβέννυμι : **ἐλαίῳ** σῶμα σὸν κατασβέσω 633· μετὰ τὴν καῦσιν τοῦ νεκροῦ ἔρριπτον εἰς τὴν χόβολην ἔλαιον καὶ μέλι· ὥστε κυρίως : θὰ περιχύσω μὲ ἔλαιον τὸ λείψανόν σου, τὴν τέφραν σου.

καταστάζω στάζω κάτω· οὗ καταστάζει φόνος 72 ἀπὸ τὸν ὀπίῳν (βωμῶν) στάζει κάτω τὸ αἷμα.

κατάχαλκος κεκαλυμμένος μὲ χαλκόν· **σκιεοῖα** **κατάχαλκος** εὐφύλλω δάφνη 1246 προσταγμένος (κυρ. θωρακισμένος) ἀπὸ τὴν φουντωτὴν δάφνην, ποῦ τὸν ἐσκίαζε. (Κατ' ἄλλους : σκεπασμένος μὲ φολίδας χαλκῆς καὶ διαμένων κάτω ἀπὸ τὴν δάφνην).

κατεργάζομαι 1173 φονεύω, « ζεκάνω ».

κατεύχομαι καταρῶμαι.

κατέχω 1498 προστατεύω, κατευθύνω· βλ. **Νίκη**.

κατήρης ἐφωδιασμένος· **καλοταϊριασμένος**· Πρβλ. **εὐήρης**· 1346 βλ. **πίτυλος**.

κατολοφύρομαι ὀδύρομαι, θρηγῶ διὰ τινα.

κάτω 481 εἰς τὸν Ἄδην.

κέλαδος ὁ, θόρυβος, ἤχος.

κέλευθος ἡ, πληθ. τὰ κέλευθα, ὁδός.

κέλευσμα παράγγελμα· ἐκ κελεύσματος 1405 κατόπιν παραγγέλματος.

κέρδος : ζητεῖς γὰρ οὐδὲν κέρδος (ἐνν. ἐμοὶ) ὡς θανομένη 506 (οὐκ ἂν φράσαιμι ἤτις πόλις ἐστί μοι) διότι αὐτὸ πού μοῦ ζητεῖς δὲν μὲ ὠφελεῖ, ἀφοῦ θὰ ἀποθάνω.

κερκίς σαῖτα τοῦ ἀργαλειοῦ.

κῆδειος πένθιμος· κῆδειος οἶκος πένθιμον μοιρολόι (βόγγος)· τὸ κηδεῖος οἶκος 147 ὡς καὶ τὸ ἀλύροις ἐλέγοις 146 παράθεσις εἰς τὸ θρήνοις 144.

κηδεύω φροντίζω. Ἐν 1213 ἐννοεῖται : καὶ (κηδεύω) φίλων οὐς δεῖ μάλιστα (κηδεύειν)· τραγ. εἰρωνεία.

κῆδος τό, συγγένεια ἐξ ἐπιγαμίας· κῆδη πεθερικά· κῆδη καὶ δόμους 707 τὸν οἶκον μὲ τὸν ὅποιον ἔχεις συμπεθεριάσει· ἐν διὰ δυοῖν.

κηροδέτας δωρ., ἀπτ. κηροδέτης, κηροδέτος, διὰ κηροῦ συγκεκολλημένος· κηροδέτας κάλαμος 1125 σύριγγ ἀποτελούμενη ἀπὸ καλαμίσκους ἀνίσους παραλλήλως τοποθετημένους καὶ κολλημένους ἀναμεταξὺ των μὲ κηρόν. Τὴν σύριγγα ἐπενόησεν ὁ Πάν.

κηρύσσεται 527 διαδίδεται.

κινδύνευμα ἐπικίνδυνος ἐπιχείρησις, τόλμημα· τὸ κινδύνευμα γίνεται καλὸν 1001 ἢ ἐπικίνδυνος ἐπιχείρησις λαμβάνει αἰσίαν ἐκβασιν, ἐπιτυχάνει. Κατὰ τὴν Ἰφ. ἐπιτυχῆς θὰ εἶναι ἡ ἐπιχείρησις, ἐὰν κατορθωθῶν δύο πράγματα συγχρόνως (εἰ ταῦτα γενήσεται ἐν τι ὁμοῦ), δηλ. καὶ τοῦ ἀγάλματος ἢ μεταφορὰ εἰς τὸ πλοῖον καὶ τῆς ἰδίας ἢ ἐπιβίβασις· πρὸ τοῦ οἴσεις 1000 νοητέον τὸ εἰ.

κληδουχέω - ᾧ εἶμαι κλειδοῦχος, πυλωρός (πρβλ 1152), ἰερεὺς·

κληδοῦχος ἡ, κλειδοῦχος, φύλαξ, ἰερεῖα· 130 σύντ. : πέμπω πόδα (φέρω τὸν πόδα, ἔρχομαι) παρθένιον ὄσιον δούλα κληδοῦχου ὄσιος (τῆς Ἰφ.).

κλήζομαι καλοῦμαι, ὀνομάζομαι, λέγομαι, ἀναφέρομαι, εἶμαι, (917).

κλήθρον μάνταλος, ἀμπάρα· ἢ χαλκότευκτα κλήθρα λύσαντες μοχλοῖς... ὧν οὐδὲν ἴσμεν 99 ἢ (θὰ εἰσέλθωμεν), ἀφοῦ παραβιάσωμεν διὰ

μογλῶν τοὺς χαλκοῦς «μαντάλους»... πράγματα ἀπὸ τὰ ὅποια δὲν ἔχο-
μεν ἰδέαν: *χαλῶ κληθῆρα* 1304 ἀνοίγω τὴν θύραν.

κλισία τόπος πρὸς κατάκλισιν· *κλισία λέκτρων* 856 εὐνή, νυμφικὴ
κλίνη.

κλύδων ὁ, κῦμα, τρικυμία, θαλασσοταραχὴ· οἴκουν πρὸς αὐτὸν
ναὸν ἐκπλάτει *κλύδων*; 1196 δὲν φθάνουν λοιπὸν τὰ κύματα μέχρις αὐτοῦ
τοῦ ναοῦ;

κλύζω περιβρέχω, ξεπλένω.

κλύω ἀκούω· *κλύοντά σου* 768 ἐκ μέρους σου.

κοιλωπὸς βαθουλός.

κοινός : *κοινᾶ δόξα* 718 μὲ ἐν ὄνειρον κοινὸν δι' ὅλους· ὅλοι ὄνει-
ρεύονται νὰ πλουτήσουν, ἀλλά, ὡς καθορίζεται ἀμέσως ἔπειτα 419 -
420, ἡ φιλόπλουτος αὕτη διάθεσις ἔχει διαβαθμίσεις· *κοινὰ χάρις*
ὄλβου 455 *κοινή* (εἰς κάθε ἄνθρωπον προσιτὴ) εὐτυχία· ἐν 452 - 455
ὁ Χορὸς εὐχεται νὰ εὐρίσκεται, ἐν ὄνειρῳ τοῦλάχιστον, εἰς τὴν πατρίδα
του (νὰ ὄνειρευεῖται ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὴν π.) καὶ οὕτω νὰ εὐχαρι-
στήται καθ' ὕπνου, πρᾶγμα τὸ ὅποῖον εἶναι εὐτυχία προσιτὴ εἰς ὅλον
τὸν κόσμον· τὸ *τερωπῶν ὕπνου ἀπόλαυσιν* καὶ τὸ *κοινὰ χάρις ὄλβου*
ἐλευθεραὶ παραθέσεις εἰς τὰ προηγούμενα· ἐς τὸ *κοινὸν δίδωμι* 673
ἀνακοινώνω.

κοινόφρων ὁ κοινὰ φρονῶν. Ἐν 1008 *κοινόφρων σοὶ* ἀντὶ τοῦ συνή-
θους *κοινῆ σὺν σοί*· εἰς τὸ *κοινόφρων* ζῆν ἀντιστοιχεῖ τὸ *λαχεῖν ἴσον*
θανῶν (= *κοινῆ θανεῖν*).

κοινωνός 1173 *κοινός*.

κοίρανος ἄρχων κυβερνήτης, βασιλεὺς.

κόμη : ἀποκοπτομένη προσεφέρετο εἰς τοὺς νεκροὺς ὑπὸ τῶν οἰκείων
(174, 703) ἢ ὅλη ἢ βόστρυχοί τινες. Ἡ Ἰφιγένεια θυσιαζομένη ἐν
Αὐλίδι ἠθέλησεν, ἀφοῦ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ταφῆ εἰς τὴν πατρικὴν γῆν,
νὰ τεθῆ εἰς τὸ ἐν αὐτῇ κενοτάφιόν της ἡ κόμη της τοῦλάχιστον 820·
ἡ σύνταξις 820 : (οἶσθα) *δοῦσα σὰς κόμας φέρειν σῆ μητοί*; Ἡ
Κλυταιμῆστρα λοιπὸν δὲν εἶχε συνοδεύσει τὴν Ἰφιγένειαν εἰς τὴν Αὐ-
λίδα· τὸ ἀντίθετον λέγεται εἰς τὴν Ἰφ. Ἀδλ.

κομίζομαι λαμβάνω διὰ τὸν ἑαυτὸν μου· φέρω.

κοντὸς κοντάρι. Ἐν 1350 τῶν ναυτῶν τινες εἶχον, δηλ. συνεχρά-
τουν, τὴν πρῶταν διὰ τῶν κονταρίων, διὰ νὰ μὴ «διπλαρώσῃ» τὸ πλοῖον,
ἀφοῦ εἶχον σηκῶσει τὴν ἄγκυραν.

κορᾶν δωρ. γεν. πληθ.

κόσμος 632 κοσμήματα, προσφοραὶ εἰς νεκρόν, κτερίσματα· θεᾶς
κόσμοι 1223 στολίδια τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς.

κούρα κόρη· δία κούρα 404 ἢ Ἄρτεμις.

κοῦφος ἐλαφρός.

κόχλος μέγα κογχύλιον· ἐχρησιμοποιοῖτο ὡς σάλπιγγις.

κράτα τό, (αἰτιατ. καὶ σπανιώτατα ὡς ὀνομαστ.) κεφαλή· κράτα
κρούψαντες 1207 τὰς κεφαλὰς (τῶν ξένων) καλύψαντες.

κρατήρ ἀγγεῖον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου κεράννυνται (ἀναμειγνύονται)
ὕγρα· ἐν 160 κρᾶμα· 159 κ.έ. σύντ. : $\bar{\omega}$ (κασιγνήτω) μέλλω ὑδραί-
νειν ἐν νότοις γαίας τάσδε χοᾶς κρατήρᾳ τε τὸν φθιμένων (τὸ εἰς τοὺς
νεκροὺς προσφερόμενον κρᾶμα), (δηλ.) πηγὰς τ' οὐρεῖων ἐκ μόσχων
(γάλα) Βάκχου τ' οἴνηράς λοιβὰς (οἶνον) ξουθᾶν τε πόνημα μελισ-
σᾶν (μέλι).

κρεῖσσον ἐν 836 ἀντὶ τοῦ μᾶλλον : κρεῖσσον ἢ λόγοισιν περισσότε-
ρον ἢ ὅσον δύναται τις νὰ εἴπῃ.

κρηπίς βᾶσις, βάθρον.

κτησάμενος 696· μετὰ τὸ δάμαρτ' ἔχειν ὁ Ὀρέστης διακόπτει
ὀλίγον τὸν λόγον του καὶ ἔπειτα συνεχίζει ἀνακολούθως : γένοιτ' ἄν...
ἐξαλειφθεῖ ἄν.

κυάνεος μαυρογάλαζος, σκοτεινός· ἐπίθ. τῆς θαλάσσης (κυρίως τῆς
τετραραχμένης).

Κυκλωπὶς ἐστία 845 αἱ Μυκῆναι ὡς περιβαλλόμεναι ὑπὸ κυκλω-
πειῶν (ὑπὸ τῶν Κυκλώπων κτισθέντων) τειχῶν.

Κύνθιος ὁ ἀνήκων εἰς τὸν Κύνθον, ὄρος τῆς Δήλου· παρὰ Κύν-
θιον ὄχθον 1098· ἢ παρὰ ἐνοεῖται καὶ εἰς τὰς ἐπομένας αἰτιατικὰς :
φοίνικα, δάφναν, θαλλόν, λίμαν.

κυρέω - $\bar{\omega}$ τυγχάνω· 1297 συναντῶ· πολλὰ πολλῶν κυρεῖ 759 πολ-
λαὶ προβλέψεις πολλὰ ἐπιτυγχάνουν· ἄλλα ἐξ ἄλλων κυρεῖ 865 ἢ μία
συμφορὰ διαδέχεται τὴν ἄλλην.

κῶλον μέλος τοῦ σώματος, κυρίως τὸ σκέλος· κῶλα ἠκοντίζετο
1369 « ἔπεφταν κλωτσιᾶς ».

κώπα δωρ., ἀττ. κώπη· ἐν 140 στόλος.

λάβρος ὀρμητικός, σφοδρός.

λαγῶν ἢ, λαγγόνι (τὸ ὑπὸ τὰς πλευρὰς κοίλωμα τοῦ σώματος)·

λάθα δωρ., άπτ. λήθη.

λάινος (λᾶας ὁ, λίθος) λίθινος.

λακτίζω κλωτσῶ· πρὸς κῶμα λακτίζοντες 1396 πρὸς τὰ κύματα παλαίοντες· πρβλ. πρὸς κέντρα λακτίζειν παροιμ. περὶ ματαίας ἀντιστάσεως.

λαμβάνομαι πιάνομαι ἀπὸ κάπου· νεὸς λάβεσθε κόπαις 1386 κυρίως : « πιαστῆτε ἀπὸ τὸ καράβι μὲ τὰ κουπιά », δηλ. γίνετε κύριοι τοῦ πλοίου, κατευθύνετε τὸ πλοῖον διὰ τῶν κωπῶν.

λάμπω : λάμπομαι πυρὶ 1155 καίομαι.

λανθάνω διαφεύγω τὴν προσοχὴν· ἐν 118 κ. ἐ. σύντ. : χροῶν (νῶ) χροεῖν ὅποι (τῆς Ταυρικῆς) χθονὸς κρύψαντε δέμας λήσομεν.

λάσκω λέγω· ἀδδὴν λακῶν 976 φωνὴν ἐκβαλῶν.

λάτρευμα λατρεία· πολύχρυσα λατρεύματα 1275 λατρεία, ἡ ὅποια κάνει νὰ συρρεύσῃ πολὺς χρυσός. Τὰ περιλάλητα πλοῦτη τῶν Δελφῶν ἀπέκειντο εἰς τοὺς θησαυρούς.

λατρεύω 1115 ὑπηρετῶ.

Λατώ δωρ., άπτ. Λητώ, ἡ μήτηρ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἄρτεμιδος.

λείπω : ὦν γε δυνατόν οὐδ' ἐγὼ λείψω χάριτι καὶ ἐγὼ δὲν θὰ παραλείψω νὰ κάμω πρὸς εὐχαρίστησίν σου κάτι ἀπὸ ἐκεῖνα τοῦλάχιστον, ποὺ εἶναι δυνατόν.

λέκτρον κλίνη, κλίνη νυμφική, γάμος· ἔγρημε λέκτρα 538 ἔγρημε γάμον (σύστοιχ. ἀντικείμεν.)· δόλια (ἐνν. λέκτρα ἔγρημε) 539 ὁ γάμος, ποὺ ἔκαμε, ἦτο δόλιος.

λέξεται 1047 παθητ.

λεπαῖος πετρώδης, ἀπόκρημνος.

Λευκοθέα θαλασσία θεά.

λέχος τό, κλίνη, συζυγική κλίνη, γάμος.

Λήδα ἡ σύζυγος τοῦ Τυνδάρεω.

λήμα φρόνημα.

λιβάς ἡ, σταγών, ῥύαξ.

λινόδετος δεδεμένος διὰ λινῶν σχοινίων· χαλινοὶ λινόδετοι 1043 λινῶ σχοινία, πρυμνήσια.

λινοπόρος ὁ κάμνων τὸ πλοῖον νὰ προχωρῆ διὰ τῶν λινῶν ἰστίων, ἐπίθ. τῆς αὔρας 410.

λιπαρὸς στιλπνός, λαμπρός.

λόγος 578, 672 σκέψις, λογισμός· διήλθον χᾶτερον λόγον τινα 672 ἔκαμα καὶ μίαν ἄλλην σκέψιν· 998 δικαιολογία· λόγοι 737 ἔρκου· λόγῳ 761 προφορικῶς.

λόγχη : 823 σύντ. : παλαιὰν λόγχην Πέλοπος ἐν δόμοις πατρός·

λοιβὰ δωρ., ἀττ. *λοιβή*, σπονδή· *λοιβὰ* "Αἶδα 169 νεκρική προσφορά, χοαί.

Λοξίας ἐπωνύμιον τοῦ Ἀπόλλωνος.

λουτρά ὕδωρ διὰ τὸ γαμήλιον λουτρὸν καὶ τὸ ἀγγεῖον τὸ περιέχον αὐτὸ (ἢ λουτροφόρος). Οἱ μελλόνουμφοι ἐλούοντο τὴν παραμονὴν τοῦ γάμου μὲ ὕδωρ ὠρισμένης, ἱερᾶς θεωρουμένης πηγῆς (ἐν Ἀθήναις τῆς Καλλιρρόης ἢ Ἐνεακροῦνου)· εἰς τὴν Ἴφιγένειαν ἀναχωροῦσαν εἰς Αὐλίδαν ἔδωκεν ἡ Κλυταίμηστρα ὕδωρ τῆς πατρίδος τῆς, διὰ νὰ λουσθῇ μὲ αὐτό· ἡ Ἴφ. ἐπὶ τῆς ἀμάξης ἤδη εὐρισκομένη ἀνεδέξατο τὴν λουτροφόρον.

λοχεία τοκετός· *θηγγάνω λοχείας* 382 ἐγγίζω λεχῶ ἢ ὅ,τι σχετιζέται μὲ αὐτήν.

λοχεῖα τά, ὁ τόπος ὅπου ἔγινεν ὁ τοκετός.

λόχιος (*λέχος*, *λεχώ*, *λέκτρον*, *ἐπιλόχιος*) ὁ ἀνήκων εἰς τὸν τοκετόν· *λόχια* στερορὰν παιδείαν *Μοῖραι ξυντείνουσιν θεὰ* 206 αἱ *Μοῖραι* τοῦ τοκετοῦ τραχὺν τὸν ἐκ παιδὸς βίον πιστικῶς καθιστῶσι « μὲ προώρισαν νὰ μεγάλῶσω μέσα στὰ βάσανα »· *λοχία* 1097 εἶναι ἡ Ἄρτεμις ὡς βοηθοῦσα τὰς τικτούσας, θεὰ τῶν τοκετῶν.

λυγαῖος σκοτεινός· *ὄμμα λυγαίας νυκτός* 110 ὁ ὀφθαλμὸς τῆς σκοτεινῆς νυκτός, ἢ νύξ ἢ ὅποια διὰ τοῦ σκότους τῆς ἐπιβλέπει καὶ προστατεύει.

λυπρός ἐλεεινός, ἄθλιος, λυπηρός, ἐνοχλητικός.

λώβα δωρ., ἀττ. *λώβη*, σκληρά, ἄστοργος συμπεριφορά, ἀπίμωσις, ὕβρις, κακοποιήσις, ἀλαζονεία. Ἐν 211 ἡ Κλυταίμηστρα ἐγέννησε τὴν Ἴφιγένειαν, διὰ νὰ γίνῃ σφάγιον εἰς τὴν ἀλαζονείαν τοῦ πατρός.

μανθάνω 810 ἀκούω.

μαντεῖος μαντικός. Ἐν 1267 κ.έ. ἡ Γαῖα ὀργισθεῖσα, διότι ἐξετοπίσθη ἐκ Δελφῶν ἢ θυγάτηρ τῆς Θέμις (*φθῶν θυγατρὸς*), ἔδρυσεν ὄνειρομαντεῖον καὶ οὕτω (δὲ 1267) ἀφῆρσεν ἀπὸ τὸν Φοῖβον τὸ μαντικὸν ἀξίωμα.

μάρναμαι μάχομαι.

μάταιος 275 *άνόητος.*

μεθήμι *ἀφήνω ἐλευθέρου, λύω.*

μεθίστημι *μετακινῶ, ἀπομακρύνω, ἀπαλλάσσω· μετάστησόν (με) θεᾶς σφαγίων, ἐφ' οἷσι ξενοφόνους τιμᾶς ἔχω 755 ἀπάλλαζόν με ἀπό τὰ σφάγια τῆς θεᾶς, πού ἔχω τὸ ἀξίωμα νὰ θυσιάξω ξένους· μεθίστημι φόνου 1177 ἀπομακρύνω ἀπὸ τὸ μίasma τοῦ φόνου.*

μέλαθρον *στέγη, ὄροφή, κατοικία· μέσον γὰς ἔχων μέλαθρον 1258 ἔχων ὡς ἀνάκτορόν σου τὸ μέσον τῆς γῆς. Ἐπιστεῦετο ὅτι εἰς τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν ἦτο ὁ ὀμφαλὸς (τὸ κέντρον) τῆς γῆς, λευκὸς δὲ λίθος ἔχων σχῆμα κολούρου κώνου ἐδείκνυε τὴν θέσιν.*

μέλει *ὑπάρχει φροντίς· τῇ τύχῃ οἶμαι μέλειν τοῦδε ξὺν ἡμῖν 909 νομίζω ὅτι ἡ τύχη φροντίζει περὶ τούτου ὑποβοηθούντων ἡμῶν.*

μελεόφρων *ὀλέθρια φρονῶν.*

μέλομαι *εἶμαι ἀντικείμενον φροντίδος, ἀγάπης· τὰν ἐν θορήνοισι μοῦσαν νέκυσι μελομένην 183 τὸ θρηνητικὸν ἄσμα τὸ προσφιλές εἰς τοὺς νεκρούς· τοιοῦτον ἄσμα τονίζει (ὕμνεϊ ἐν μολπαῖς) ὁ Ἄδης δίχα παιάνων, οἱ ὅποιοι ἦσαν ὕμνοι πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα κυρίως καὶ εἶχον τόνον χαρμύσινον· μελόμενος 645 προωρισμένος, καθωσιωμένος.*

μέλω *τραγουδῶ, ὕμνω· μέλω ποσσὶ 429 τραγουδῶν χορεύω· πεντήκοντα κορῶν Νηρηίδων χοροὶ μέλπουσιν ποσσὶ ἐγκύκλιοι τῶν πεντήκοντα θυγατέρων τοῦ Νηρέως οἱ χορευτικοὶ ὄμιλοι τραγουδοῦν καὶ χορεύουν ἐν κύκλῳ.*

μέμονα *πρkm. με σημασίαν ἐνεστ., ποθῶ ἀμφίλογα δίδομα μέμονε φρήν 655 ὁ νοῦς μου ταλαντεύεται μεταξύ δύο ἀποφάσεων· ταῦτα λέγει ὁ Χορὸς μὴ γνωρίζων πότερος (εἶναι) ὁ μᾶλλον (δυστυχῆς) 654.*

μέν *ἐν 386 τοῦλάχιστον (ὑπονοεῖται· δὲν γνωρίζω πῶς σκέπτονται οἱ ἄλλοι).*

μέροπες *ἄνθρωποι· 1264 κ. ἐ. βλ. διοφερός.*

μεστός *τὸ Ἄργος αὐτοῦ μεστόν 804, ὁ Ὀρέστης γεμίζει τὸ Ἄργος με τὴν παρουσίαν καὶ με τὴν φήμην του.*

μέτα *1300 μέτεστι τί ἡμῖν δρασμοῦ μέτα ; τί σχέσιν ἔχομεν ἡμεῖς με τὴν ἀπόδρασιν ;*

μεταδίδωμι *δίδο μερίδιαν· μεταδίδωμι γνώμης 1030 ἀνακοινῶν τὴν γνώμην μου.*

μεταδρομή *καταδίωξις.*

μεταίρω *μετακινῶ.*

μετάρσιος μετέωρος· μεταρσία ὑπὲρ πορᾶς 27 σηκωτά, «στὸν ἀέρα», ἐπάνω ἀπὸ τὸν βωμόν.

μετάστασις ἀλλαγὴ πορείας. Ἐν 816 τὸ *μετάστασιν* ἐπεξηγήσεις τοῦ εἰκό· τὰ τοῦ μύθου ἐν λ. δινεύω.

μετέρχομαι καταδιώκω, τιμωρῶ, ἐκδικουῦμαι· τοὺς ὄβρισθέντας γάμους Ἑλένης μετελθεῖν 13 νὰ λάβῃ ἐκδίκησιν διὰ τὴν προσβολὴν τὴν γενομένην εἰς τὸν σύζυγον τῆς Ἑλένης.

μέτεστι ὑπάρχει μερίδιον· *μέτεστι* χῶμῶν μέρος 1299 μετέχετε (ἐνέχεσθε) καὶ σείς.

μετοίχομαι πηγαίνω πρὸς ἀναζήτησιν· 1332 βλ. ἀπόρητος.

μηλοθύτης ὁ θύων πρόβατα· ὁ ἐφ' οὗ προσφέρουν θυσίας πρόβατων.

μὴν βέβαια, «ἀλήθεια», ὅμως· οὐ μὴν... ἀλλὰ 630 ἐν τούτοις· καὶ μὴν 1050 τότε καί.

μητροκτόνος ὁ φονεύσας τὴν μητέρα του· κηλὶς μητροκτόνος 1200 μίασμα ἀπὸ τὴν μητροκτονίαν.

μηχανάομαι - ὦμαι εὐρίσκω μηχανήν, τρόπον· ἐσβάσεις μηχανώμενοι 101 μηχανουόμενοι νὰ παραβιάσωμεν τὴν εἴσοδον.

μηχανὴ μηχανή, μέσον, τρόπος· πάσας προσφέροντε μηχανὰς 112 θέτοντες εἰς ἐνέργειαν ὅλα τὰ μέσα.

μίασμα· μίασμα χερσῶν 1047 μίασμα ἐκ φόνου προσερχόμενον.

μιν αὐτόν, αὐτήν, αὐτό.

μισθός ἀμοιβή· μισθὸν οὐκ αἰσχρὸν 593 ἀμοιβὴν ὅχι· εὐκαταφρόνητον· τὸ μισθὸν ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ σωτηρίου 594.

μῖσος 525 μισητὴ· τὸ ἀφῆρ. οὐσιαστικὸν ἀντὶ τοῦ ἐπιθέτου· πρβλ τὰ ἡμέτερα· πομπή, λέρν, σίχαμα.

μοῖρα μερίδιον· ἔτ' ἐπ' εὐτυχίᾳ τῆς σφζομένης μοίρας εὐδαίμονες ὄντες 1490 πηγαίνετε εἰς τὴν εὐχὴν τοῦ θεοῦ, εὐτυχεῖς διότι ἀνήκετε εἰς τὴν μερίδα τῶν σφζομένων.

μονοτράπεζος ὁ ἐν χωριστῇ τραπέζῃ ξένια μονοτράπεζα 949 φιλοξενία, καθ' ἣν καὶ ὁ φιλοξενούμενος καὶ οἱ φιλοξενούντες τρώουσι εἰς ἰδιαιτέραν ἕκαστος τράπεζαν.

μόρος θάνατος.

μόχθος 155, 191 συμφορά.

μυριοτευχῆς ὁ φέρων μυρία τεύχη ὅπλα καὶ συνεκδοχ. μυρίους ἐνόπλους. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 141 βλ. χιλιοναύτας.

μυσαρός μικρός, μεμιασμένος: *μυσαρά* ἔστι 1211 μεταδίδουν τὸ μίασμα.

μύσος τὸ, μίασμα.

μῶν μήπως.

ναῖ δωρ., ἀττ. *νηί*.

νάιος ὁ τῆς νεώς, «καραβίσσιος»: *νάιοι* δρασμοὶ 891 φυγὴ διὰ πλοίου· *νάιον ὄχημα* πλοῖον, ἐν δὲ 410 (μετωννυμικῶς) *ναῦται*, ποντοπόροι (πρβλ. τὸ *θεάτρον* = οἱ θεαταί): *ἔπλευσαν, νάιον ὄχημα ἔπλευσαν*, αὐτοὶ οἱ θαλασσοπόροι.

νάπη κοιλιάς, χαράδρα.

Ναυπλία τὸ σημερινὸν Ναύπλιον.

ναυσθλόομαι - οὔμαι λαμβάνω μετ' ἐμαυτοῦ διὰ θαλάσσης.

ναυστολέω - ᾧ πλέω, ταξιδεύω, μεταφέρω διὰ θαλάσσης: ὁ *ναυστολῶν εἰμ' ἐγὼ* τὰς συμφορὰς 599 *ἐγὼ ἔχω ἀρματώσει* τὸ *καράβι* τῶν συμφορῶν.

ναυτίλος ναυτικός: *ναυτίλος* ἐφθαρμένος 276 *ναυαγός*.

νεανίας 304 γενναῖος.

νείκος τὸ, ἔρις, φιλονικία: 813 σύντ: *ἤκουσα νείκην, ἃ ἦν περὶ χου-σῆς ἀργός*: τὰ τοῦ μύθου βλ. ἐν λ. *διευέω*.

νεὸς νεώς.

νεοχμὸς νέος (μόνον ἐπὶ πραγμάτων).

Νηρεὺς θαλάσσιος θεός: *κούρα* αὐτοῦ (217) ἡ *Θέτις*.

νίζω νίπτω· *νίζω φόνον* 1338 ἀποπλύνω τὸ ἐκ τοῦ φόνου μίασμα.

Νίκη: ἐν 1497 κ. ἐ. ὁ Χορὸς παρακαλεῖ τὴν θεὰν *Νίκη* νά ἀναδεικνύῃ αὐτὸν *νικητὴν* εἰς τοὺς δραματικούς ἀγῶνας.

νιν αὐτόν, αὐτήν, αὐτό, αὐτούς, αὐτάς, αὐτά· *νιν* 1240 αὐτούς, τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἄρτεμιν.

νίπτω ἀποπλύνω, ἀπολυμαίνω.

νομίζεται 471 *συνηθίζεται*: *νόμισμα* 1471 ἔθιμον.

νόμος 35 ἔθιμον· σύντ.: *χρόμεσθα νόμοισιν ἑορτῆς, ἧς μόνον τοῦ-νομα καλόν, τὰ δ' ἄλλα...* ἡ Ἰφιγένεια σιωπᾷ, διότι φοβεῖται νὰ προσφέρῃ τὴν λέξιν *αἰσχροά*: 970 *δικαστικὴ ἀπόφασις*.

νοσέω - ᾧ 536, 680, 693 εὐρίσκωμαι *εἰς κακὴν κατάστασιν*: 1018 *δυσκολεύομαι, παρουσιάζω ἀσθενὲς σημεῖον, «σκοντάφτω»*.

νοστέω - ᾧ ἐπιστρέφω εἰς τὴν πατρίδα.

νόστος ἐπιστροφή εἰς τὴν πατρίδα· ἐν 1112 γῆ, χώρα (βλ. ἐμπολά).
νοτερὸς ὑγρὸς.

νοτίζω βρέχω· ἐν 832 - 833 τμησις : κατὰ... νοτίζει.

νοτις ὑγρασία, ὕδωρ, κῆμα.

νυμφεύματα γάμος.

νὺν (ἐγκλιτ.) λοιπόν.

νύχιος νυκτερινός· 1262 βλ. Χθών.

νῶν 482 εἰς ἡμᾶς τοὺς δύο· ἐκ τοῦ μέλλουσι.

νῶτον βάρχης, πλάτη· νῶτα χθονός ἢ ἐπιφάνεια τῆς γῆς· νῶτα πόντου ἢ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης.

Ξεῖνα ξένη, φιλοξενομένη· ἀξείνου πόντου **ξεῖνα** 218 διαμένουσα ὡς ξένη εἰς τὰς χώρας τοῦ ἀξένου πόντου (τοῦ κατ' εὐφημισμὸν Εὐ-ξεῖνου).

Ξενοίεις πλήρης ξένων· 1282 βλ. πολυάνωρ.

Ξενοφονέω - ᾧ 1021 φονεύω τὸν φιλοξενοῦντά με.

Ξενοφόνος ὁ φονεύων ξένους· ξενοφόνου τιμαὶ 776 λειτούργημα, τιμητικὴ ὑποχρέωσις τοῦ θυσιάζειν ξένους.

Ξεστός ἐξεσμένος, λεῖπός.

Ξουθός ξανθός, ξανθόμαυρος· ξουθᾶν μελισσᾶν (γεν. πληθ.).

Ξύζυγος 250 σύντροφος.

Ξυνάπτω 1371 συμπλέκομαι· ὡς τῷ ξυνάπτειν καὶ συναποκαμεῖν μέλη ὥστε τὰ μέλη (ἡμῶν) συναποκαμεῖν σὺν τῷ ξυνάπτειν (εὐθὺς μετὰ τὴν συμπλοκὴν).

Ξυναρμόζω συνάπτω, συνταιριάζω· ὄψιν ὀμμάτων ξυνήρμοσεν 1167 ἔκλεισε τὰ μάτια του.

Ξυνετοὶ ἐν 1092 εἶναι οἱ ἐννοοῦντες τὴν φωνὴν τῶν πτηνῶν καὶ γινῶσται τῶν μύθων· δι' αὐτοὺς ἢ βοή τῆς ἀλκυόνος εἶναι εὐξύνετος, γνωρίζουν δηλ. ὅτι διὰ τῶν ἀσμάτων τῆς (μολπαῖς) θρηνηῖ τὸν σύζυγόν τῆς· βλ. ἀλκυόν.

Ξυνευέτης σύζυγος.

Ξυνοικέω - ᾧ 915 εἶμαι σύζυγος.

Ξυντείνω ἐντείνω, τεντώνω, στενοχωρῶ, πιέζω, 207 βλ. λόχιος.

ὄδε, ἦδε, τόδε : οἶδε χωροῦσι 456, νά, ἔρχονται· τάδε βαίνει 460 νά, βαδίζουν· τῆσδ' Ἀθηναίας 1436 ἐμοῦ τῆς Ἀθηναῖς.

δδύρομαι θρηνώ· τί ταυτ' δδύρη ; 482 διατί κάνεις αὐτοὺς τοὺς ὀδυρμούς ;

ὄθεν 35 συνεπεία τοῦ ὁποίου.

ὄθι ὄπου.

οἰαῖξ ὄ, δοιάκι (ἢ λαβή τοῦ πηδαλίου)· ἐνίοτε καί αὐτὸ τὸ πηδάλιον.

οἶδμα κῦμα.

οἰκεῖος· οἰκεῖοι θάλαμοι 1140 οἱ θάλαμοι τοῦ σπιτιοῦ μας· οἰκεῖον ἤλθον τὸν φόνον κεκτημένοι 1171 ἤλθον φέροντες τὸ ἐκ φόνου μίασμα ἀπὸ τὴν πατρίδα των (κατ' ἄλλους : ἔχοντες ἐπάνω των μίασμα ἐκ φόνου συγγενικοῦ).

οἰκίζω βάζω τινὰ νὰ κατοικήσῃ, ἐγκαθιστῶ.

οἰκτίζομαι εὐσπλαγχνίζομαι, θρηνώ, πενθῶ· οὐ τοι νομίζω σοφόν, ὅς ἂν μέλλον κτενεῖν οἴκτω τὸ δεῖμα τοῦλέθρου νικᾶν θέλῃ, οὐχ ὅστις Ἄδην ἐγγὺς ὄντ' οἰκτίζεται σωτηρίας ἀνελπίς 484 πιστεύω ὅτι δὲν εἶναι λογικὸν πρᾶγμα, ἐὰν κανεῖς, ὅταν πρόκειται νὰ θανατώσῃ, θέλῃ νὰ ἐξουδετερώσῃ μὲ ἐκδηλώσεις εὐσπλαγχνίας τὸν φόβον τῆς καταστροφῆς, (ἐπίσης πιστεύω ὅτι) δὲν (εἶναι λογικὸν), ἐὰν κανεῖς θρηγῆ διὰ τὸν ἐγγίζοντα θάνατόν του, ἐνῶ δὲν ἔχει ἐλπίδα σωτηρίας· τὸ σοφόν εἶναι οὐδέτερον, τὸ δὲ ὅστις εἰσάγει πρότασιν ἀναφορικὴν ὑποθετικὴν (= εἴ τις)· πρβλ. διὰ τὴν σύνταξιν 606 αἰσχιστον ὄστις...

οἰκτιρῶ εὐσπλαγχνίζομαι, αἰσθάνομαι συμπάθειαν.

οἴκτος εὐσπλαγχνία, συμπάθεια· ἔχει τοι δύναμιν εἰς οἴκτον γυνή 1054 ἡ γυνὴ ἔχει βέβαια τὴν δύναμιν νὰ κινή τὸν οἴκτον· 646 πράγματα ἄξια οἴκτου· οἴκτοι « τρυφερότητες ».

οἰμῶζω φωνάζω οἴμοι οἴμοι.

οἰνηρός ὁ ἀνήγων εἰς τὸν οἶνον· Βάκχου οἰνηραὶ λοιβαὶ 164 οἶνος· βλ. κρατήρ.

Οἰνόμαος βασιλεὺς τῆς ἐν Ἡλίδι Πίσης· βλ. Πέλοψ.

οἰνωπός ὁ ἔχων τὸ χροῶμα τοῦ οἴνου, βαθέως ἐρυθρός.

οἰστρος βοῦδόμυγα· μεταφρ. πᾶν τὸ ἐρεθίζον μέχρι μανίας. 394 βλ. σύνοδος.

οἶτος ὄ, μοῖρα, συμφορά· ἔλεγχος οἶτος 1091 ἀξιοθρήνητος, θλιβερά μοῖρα.

οἴχεται 552 ἀπώλετο.

ὀκέλλω ῥίπτω εἰς τὴν ξηράν.

ὄλβιος εὐτυχής, μακάριος, πλούσιος, εὐλογημένος.

ὄλβος πλοῦτος, εὐτυχία: φέρομαι βάρος ὄλβου 416 κυνηγῶ τὰ μεγάλα πλούτη· γνώμα ὄλβου 419 φιλόπλουτος διάθεσις· αὐτὴ εἰς ἄλλους μὲν εἶναι ἄμετρος (ἄκαιρος), εἰς ἄλλους δὲ μετρία (ἦκει ἐς μέσον)· χάρις ὄλβου 455 εὐτυχία· βλ. κοινός.

ὄλλυμι : ὄλλωλε ὡς ὄλλωλε τοῖσιν εἰδῶσιν 575 ἐχάθη ὅπως ἐχάθη κατὰ τὴν κρίσιν τῶν γνωριζόντων τὰ πράγματα.

ὀλόμαν ὀλόμην.

ὀμαιμος συγγενής ἐξ αἵματος, συνήθως (ἐν Ἰφ. Τ. πάντοτε) ἀδελφός.

ὀμαίμων = ὀμαιμος.

ὀμαρτέω - ὦ ἀκολουθῶ, συνοδεύω.

ὀμογενής συγγενής.

ὀμόσπορος ὁ, ἡ, ἀδελφός, ἀδελφή.

ὄναισθε εὐκτ. μέσ. ἀόρ. τοῦ ὀνήνημι ὠφελῶ· ὄναισθε μύθων 1078 « νὰ ἔχετε καλὸ γιὰ τὰ λόγια σας ».

ὄναρ καθ' ὕπνου· 518 βλ. ὠφελον.

ὄνειρον καὶ ὄνειρος 452 βλ. κοινός.

ὄνησις (ὀνήνημι) ὠφέλεια· ὄνησιμ σπεύδουσα 579 ζητοῦσα νὰ ὠφελῶσιν τὸ σπεύδουσα παρὰ τὸ ἤκομεν, ὅπερ ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ.

ὀνομάζω : πότερος ὑμῶν ἐνθάδ' ὀνομασμένος Πυλάδης κέκληται ; 492 ποῖος ἀπὸ σᾶς τοὺς δύο καλεῖται Πυλάδης προσφωνηθεὶς μὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα ἐδῶ (εἰς τὴν χώραν τῶν Ταύρων) ; Ἡ Ἰφιγένεια εἶχεν ἀκούσει τὸ ὄνομα τοῦ Π. ἀπὸ τὸν βοσκὸν (249, 285, 321)· 1321 βλ. θαῶμα

ὄρειος ὄρεινός, ὄρεσίβιος, βουνίσιος.

ὄρθῶς : ὄρθῶς φίλος 610 πραγματικός, εὐκρινής φίλος.

ὄρκιος ὁ ἀνήκων εἰς ὄρκον· ὁ εἰς ὃν ὀρκίζεται τις.

ὀρμίζομαι ἀγκυροβολῶ.

ὄρνις - ἰθος ὁ (σπανίως θηλ.) πτηνόν.

ὄρνωμαι κινουμαι, σηκώνομαι· 1149 βλ. ἀβρόπλουτος·

ὄρος 85, 1451 ὄριον, σύνορον· 1219 χρονικὸν ὄριον, προθεσμία.

ὄροῦω ὀρμῶ.

ὄρφνα δωρ., ἀττ. - η, ἡ, σκότος· οἶαν ἰδόμαν ὄφιν ὄνειρων νυκτός, τᾶς ἐξῆλλ' ὄρφνα 150 ἀφοῦ τέτοια ὄνειρα εἶδα τὴν νύκτα, τῆς ὁποίας ἔφυγε τὸ σκότος (δηλ. τὴν περασμένην ν.)· τὸ νυκτὸς χρον.

ὄς 574 διότι αὐτός (ὁ Ὁρέστης).

ὄσια ἢ, θεῖος νόμος, ἱεροτελεστία, θρησκευτικός τύπος· ὄσια δίδωμι ἔπος τόδε 1161 ἐκ θρησκευτικοῦ καθήκοντος προσφέρω τὴν λέξιν ταύτην (τὸ ἀπέπτυσμα)· ὄσιος ἕκατι 1461 πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ τύπου.

ὄσιος σύμφωνος μὲ τὴν θρησκείαν, θεάρεστος, ἱερός, ἡγιασμένος· τὰ ἐνθάδε ὄσια 343 τὰ ἐδῶ ἱερά καθήκοντα· τὸ ὄσιον δώσω φόβω 1037 τὸ ἀγνόν θά προσφέρω ἐκ φόβου· ἢ Ἰφιγένεια θά ἰσχυρισθῆ, λέγει, ὅτι θά θυσιάσῃ μόνον ὅ,τι εἶναι ἀγνόν, καθάρν, ἡγιασμένον ἐκ φόβου μήπως δυσαρεστήσῃ τὴν θεάν, ἐὰν προσφέρῃ τι ἀνόσιον, μεμιασμένον· (ἄλλοι ἄλλως ἐρμηνεύουσι)· ὄσιον 1045 ἐπιτετραμμένον· ὄσιώτερον 1194 κατὰ τρόπον συμφωνότερον πρὸς τοὺς κανόνας τῆς λατρείας.

ὄστις· ὄστις ποτὲ ἦλθεν 340 ὅποισοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι αὐτὸς ποῦ ἦλθεν· ἦτις εἶ ποτε 483 ὅποιασδήποτε καὶ ἂν εἶσαι.

ὄτου 926 = ἦστινος, ὅτω 1071 = ἦτινι.

οὐ· οὐ μὴν... ἀλλὰ 630 ἐν τούτοις· οὐ γὰρ ἀλλὰ 1005 (κυρίως : οὐ γὰρ ἄλλως ἔχει τὸ παῖγμα, ἀλλά...) = καὶ γάρ, « γιὰτὶ ἀλήθεια ».

οὔ 359, 1231, 1464 ὅπου· οὔ δὴ 320 ἐκείνην τὴν στιγμὴν.

οὔδας τό, ἔδαφος, γῆ.

οὔδεις· οὔδὲν ἄλλο 827 κανὲν ἄλλο ὄνομα δὲν ἔχω νὰ σοῦ δώσω.

οὔκουν λοιπὸν δέν...

οὔνεκα ἔνεκα· ὅτι, διότι.

οὐράνιος 986 οὐρανοπετής, διοπετής· πρβλ. 88.

οὔρειος (= ὄρειος) ὄρεινός, ὄρεσίβιος, βουνίσιος· οὔρεϊα μύσχος 163 ἀγγελὰς περιπλανωμένη ἐλευθέρα εἰς τὰ ὄρη.

ὄφλισκάνω ὄφειλω· ἐπισύρω κατ' ἐμαυτοῦ· μωρίαν τ' ὄφλισκάνει θηήσκει θ' ὁμοίως 488 καὶ μωρὸς κρίνεται καὶ τὸν θάνατον δὲν γλυτώνει.

ὄχημα 410 βλ. νάιος.

ὄχθος ὄ, ὕψωμα, βράχος (961 « πάγος »). Ἐν 290 ὁ Ὁρέστης παθαίνει παραίσησιν : ἢ μήτηρ του, τὴν ὅποιαν ἢ Ἐρινὸς κρατεῖ εἰς τὴν ἀγκάλην της, μεταβάλλεται αἰφνης εἰς βράχον (ὄχθον) ἀπειλοῦντα νὰ τὸν συντρίψῃ.

ὄχος ὄ, ὄχημα· ἀρμάτων ὄχοι 370 ἄρμα (περίφρασις).

- παιάν** ὕμνος πρὸς θεὸν (κυρίως τὸν Ἀπόλλωνα).
- παιδεία** 206 παιδικὴ ἡλικία· βλ. λόγιος.
- παιδνός** παιδικός· διὰ τὸ ἕλον χωρίον 1271 βλ. ἑλίσσω.
- Παλαίμων** θαλάσσιος θεός.
- παλαμναῖον** τό· μίσημα προερχόμενον ἀπὸ τὸν φονέα, τὸν παλαμναῖον.
- παλίμπρυμνος** ὁ ὀπισθοχωρῶν μετὰ τὴν πρόμνην· νεὸς ὄθει παλίμπρυμ' ἰστία 1394 ὄθει τὰ ἰστία τοῦ πλοίου ὀπίσω πρὸς τὴν πρόμνην (καὶ οὕτω τὸ πλοῖον ὠθεῖτο πρὸς τὴν ξηρὰν χωρὶς νὰ στραφῇ).
- πάλιν** ὀπίσω.
- παλίρρους** ὁ βέων πρὸς τὰ ὀπίσω (ἐν στ. 1397 πρὸς τὴν ξηρὰν).
- Πᾶν ποιμενικός** θεός· ἐλατρεύετο κυρίως ἐν Ἀρκαδίᾳ.
- παραβάλλομαι**· ἐγὼ σοι παραβάλλομαι θρήνους 1094 παραβαίνω μ' ἐσένα ὡς πρὸς τοὺς θρήνους
- παραιρέομαι - οὔμαι** 25 ἀποσπῶ.
- παράκτιος** ὁ παρὰ τὴν ἀκτὴν· οὐ δραμεῖσθε παράκτιοι ; 1424 δράμετε πρὸς τὴν ἀκτὴν.
- παραστάδες** αἱ, τὰ ἐκατέρωθεν τῆς θύρας ξύλα ἢ λίθοι ἢ τετράγωνοι στῦλοι καὶ τὸ μεταξὺ αὐτῶν διάστημα· ἔχ' αὐτοῦ πόδα σὸν ἐν παραστάσῳ 1159 σταμάτα εἰς τὸν πρόναον.
- πάρεργον** ἔργον δευτερεῦον, παρὰ τὸ κύριον· ὡς ἐν παρέργῳ τῆς ἐμῆς δυσπραξίας 514 (θὰ τὸ κάμω αὐτὸ) ὡς κάτι τὸ δευτερεῦον μέσα εἰς τὴν δυστυχίαν μου· ὁ νοῦς : μέσα εἰς τὴν τόσῃν δυστυχίαν μου δὲν εἶναι σπουδαία ἐνόηλησις, δὲν ἐπαυξάνει τὴν δυστυχίαν μου, τὸ ὅτι θὰ σοῦ δώσω μερικὰς πληροφορίας· ὥστε δέχομαι.
- παρέρχομαι** 753 παραλείπω.
- παρευτρεπίζω** ἐτοιμάζω ὡς βοηθός, βοηθῶ εἰς τὴν ἐτοιμασίαν· παρευτρεπίζετε τάνδον τοῖς ἐφεστῶσι σφαγῇ 725 βοηθεῖτε τοὺς ἐπιμελητάς τῆς θυσίας εἰς τὰς ἐν τῷ ἱερῷ προετοιμασίας.
- παρηῖς - ἴδος** ἢ παρειά.
- παρθενῶνες** διαμέρισμα τῶν παρθένων ἐν τοῖς ἀνακτόροις.
- παρήμι** 793 ἀφήνω κατὰ μέρος.
- παρίσταμαι**· παρίσταμαι βωμοῖς 1314 εἶμαι ἐπιμελητὴς τῶν βωμῶν, τῶν θυσιῶν· προβλ. ἐφεστῶς 726.
- πάροιθε** πρότερον.

παρόν : ἐπὶ τοῖς παροῦσι 471 διὰ τὴν παροῦσαν περίστασιν· παρόν (ἀπρὸς.) 1088 ἐνῶ εἶναι δυνατὸν.

πάρος πρότερον.

πάσχω δέχομαι ἐντύπωσιν τινα (καλὴν ἢ κακὴν, μέση λέξις)· πέπονθας ταῦτό ἐμοί ; 657 ἔχει περιέλθει εἰς τὴν ἴδιαν με ἐμὲ ψυχικὴν κατάστασιν ;

πατήρ : πατὴρ 699 δηλ. τοῦ Ἀγαμέμνωνος.

πάτρα πατρίς.

πατρίς 838 ἐπίθετον· χθονὸς πατρίδος πρβλ. πατρίς αἶα.

πατροκτόνος ὁ φονεύσας τὸν πατέρα του, ἀλλὰ πατροκτόνος χεῖρ 1083 φονικὴ πατρικὴ χεῖρ.

παυσίπονος ὁ παύων τοὺς πόνους· παυσίπονος δουλείας ἐμέθεν δειλαιάς 450 ὁ ὅποιος νὰ ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰ βάσανα τῆς δουλείας ἐμὲ τὴν δυστυχῆ.

πέδον ἔδαφος, πεδῖον· 972 τέμενος.

πειρατήρια πύ, δοκιμασία, δίκη· νικῶν ἀπῆρα φόνια πειρατήρια 967 ἔφυγα, ἀφοῦ ἐκέρδισα τὴν περὶ φόνου δίκην.

πειστήριος πειστικὸς.

πελάζω πλησιάζω. Ἐν 880 τμησις : ἐπί... πελάσαι εἰς ὄψιν πελάζω 1212 πλησιάζω, διὰ νὰ ἴδω.

Πέλοψ υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Φρυγίας Ταντάλου, σύζυγος τῆς Ἰπποδαμείας, θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῆς Πίσης Οἰνομάου. Ὁ Οἰνόμαχος ἐκάλεε εἰς ἀγῶνα ἀρματοδρομίας τοὺς μνηστήρας τῆς κόρης του μετὰ τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ ἔδιδεν αὐτὴν εἰς τὸν νικητὴν· τοὺς ἠττωμένους ὅμως ἐφόνευεν. Ὁ Πέλοψ μέλλων καὶ αὐτὸς νὰ διαγωνισθῇ ὡς μνηστήρ τῆς Ἰπποδαμείας παρέσυρεν εἰς ἀπιστίαν τὸν ἡνίοχον τοῦ Οἰνομάου Μυρτίλον, ὅστις ἀφῆρσε τοὺς ἤλους ἀπὸ τοὺς τροχοὺς τοῦ ἄρματος τοῦ κυρίου του· οὕτως ἅμα τῇ ἐνάρξει τοῦ ἀγῶνος τὸ ἄρμα διεσπάρθη καὶ ὁ Οἰνόμαχος ἀνετράπη. Ὁ Πέλοψ τὸν ἐφόνευσε τότε διὰ τῆς λόγχης του, ὅπως καὶ ὁ Οἰνόμαχος ἐφόνευε τοὺς ἠττωμένους μνηστήρας, καὶ ἐνυμφεῦθη τὴν Ἰπποδάμειαν. Ταῦτα συντόμως, ὡς γνωστὰ εἰς τοὺς συγχρόνους του θεατὰς, ὑπαινίσσεται ὁ ποιητὴς διὰ τῶν λέξεων *Θοαῖσιν Ἰπποῖς 2*· Πέλοπος παιδὶ παιδὸς 807 ἀπὸ τὸν υἱὸν τοῦ υἱοῦ τοῦ Πέλοπος.

πέμπω στέλλω, ὀδηγῶ, συνοδεύω.

πεπρωμένος 1438 προωρισμένος.

πέρα περαιτέρω· *μόθων πέρα* 900 βλ. *θανμαστός καὶ πρόσω*.

περιβάλλω 796 ἀγκαλιάζω· 799 βάλλω περίξ· 788 (ὄρκοισι)
δένω.

περιβολή τὸ περιβάλλειν· *χειρῶν περιβολαί* 903 ἐναγκαλισμοί.

περικίων ὁ ὑπὸ κίωνων περιβαλλόμενος, περίστυλος.

περιπολέω - ᾧ περιφέρομαι, περιπλανῶμαι.

περιστέλλω περιποιῶμαι, κηδεύω· *πῶς ἂν με περιστέλλειεν ἂν ;*
ἄχ, νὰ ἦτο δυνατὸν νὰ μὲ ἐκήδευε. (*Τὸ ἂν* πολλάκις δις, ἐνίοτε καὶ
τρὶς).

πέσημα πτώσις· πρᾶγμα πεσόν· *οὐρανοῦ πέσημα* 1384 ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ πεσόν· προβλ. 87 καὶ 977.

πέτρα βράχος.

πέτρος λίθος.

πηγή· *πόντου πηγαί* 4039 θαλάσσιον ὕδωρ· *πηγαί ὑδάτων* 1192
γλυκὸ τρεχούμενον νερὸ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ θαλάσσιον. Τὸ ῥέον ὕδωρ
καὶ τὸ θαλάσσιον ἐπιστεύετο ὅτι εἶχον δύναμιν ἐξαγνιστικὴν· προβλ.
Ἰλιάδ. Α 314 *οἱ δ' ἀτελουμαίνοντο καὶ εἰς ἅλα λύματ' ἔβαλλον* εἰς τοὺς
Πέρας τοῦ Αἰσχύλου (204) ἢ μήτηρ τοῦ Ξέρξου Ἰστορία λέγει·
χεροῖν καλλιερῶον ἔφρασα πηγῆς (διὰ νὰ καθαρισθῆ ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν
κακοῦ ὄνειρου).

πῆμα πάθημα, δυστύχημα· *φίλα γὰρ ἐλπίς γ' ἐπὶ τε πῆμασι βροτῶν*
ἀπληστος ἀνθρώποις 414 διότι ἡ ἐλπίς εἶναι ἀγαπητὴ (θερμαίνει τὴν
καρδίαν μας, μᾶς κολακεύει) καὶ πρὸς δυστυχίαν τῶν θνητῶν εἶναι
ἀπληστος εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

πίπτω 730 μεταπίπτω, μεταπηδῶ· σύντ. : *οὐδεὶς ἀνήρ ἐστιν ὁ*
αὐτὸς ἐν πόνοις τε ὅταν τε πέση ἐκ φόβου πρὸς τὸ θάρος· εἰ γὰρ πέσοι
1221 εἶθε νὰ ἐπιτύχη.

Πῖσα πηγὴ ἐν Ὀλυμπίᾳ τῆς Ἥλιδος, ἐξ ἧς ὠνομάσθη καὶ αὐτὴ ἡ
Ὀλυμπία.

Πισᾶτις 824 ἡ ἐκ Πίσης.

πίτνω πίπτω.

πίτυλος ὁ, κυρίως : πλατάγημα τῶν ῥυθμικῶς κινουμένων κωπῶν
ἔπειτα : κόπη καὶ (σπανίως) πλοῖον· ἐν 307 (μεταφορ.) κρίσις,
ὄρμη, παραδαρμός· *νεὸς πίτυλος ἐδήρης πάρα* (= πάρεστι) 1050 τὰ
καλοταιριασμένα κουπιὰ τοῦ караβιоῦ εἶναι ἔτοιμα· *ταρσῶ κατήρει πί-*
τυλον ἐπτερωμένον (παράθεσις εἰς τὸ σκάφος 1345) 1346 « πλεού-

μενο ξεσηκωμένο και με έτοιμα σά φτεροῦγες τὰ καλοπαιριασμένα κουπιά του ».

πλάτη κυρίως τὸ πλατὺ μέρος τῆς κόπης· ἔπειτα : κόπη (π.χ. 1347) και αὐτὸ τὸ πλοῖον (π.χ. 1427).

πλέον περισσότερο· **πλέον λαμβάνω** 496 ὠφελοῦμαι, κερδίζω· σύντ. : τί πλέον λάβοις ἂν μαθοῦσα (ὑποθετ.) τότε ;

πλήν : πλήν ὅσ' οὐχ ὄρωσά νιν 613 ἐκτός μόνον πού δὲν τὸν βλέπω.

πλησίσιος ὁ πληρῶν (φουσκῶνων) τὰ ἰστία.

πλωτήρ ταξιδιώτης.

πνεῦμα φύσημα, ἄνεμος· τί πνεῦμα συμφορᾶς κεκτημένη ; 1317 τί ἄνεμος ἐφύσηξε και ἐπῆρε τέτοιον ἄερα τὸ κεφάλι της ;

πόδες τοῦ πλοίου εἶναι τὰ σχοινία τὰ δεμένα εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ ἰστίου και κρατοῦντα αὐτὸ τεντωμένον· νῦν « ποδάρια ».

ποδώκεια ταχυποδία.

ποθεινός ποθητός· **ποθειός** (ἔστι) 1006 « ἀποζητιέται ».

ποικίλλω κεντῶ, « ξομπλιάζω », ἐνυφαίνω· εἰκὼ ποικίλλουσα 224 εἰκόνα ποικίλην (πολυχρῶμον) ἐνυφαίνουσα· βλ. και εἰκό.

ποικιλόνωτος ποικιλόχρωμος κατὰ τὰ νῶτα.

ποινά δωρ., ἄττ. **ποινή** (ὁ ἰδὲ κατωτέρω ἐν λ.).

ποινάομαι - ὤμαι τιμωρῶ.

ποινή ἐξαγορά, τιμωρία, ἐκδίκησις, φωνή τοῦ αἵματος· ἔνθεν τῶν πρόσθεν δμαθέντων *Τανταλιδᾶν ἐκβαίνει ποινά γ' εἰς οἴκους* 199 ἔκτοτε (ἀπὸ αὐτὴν τὴν πηγὴν, ἀπὸ αὐτὴν τὴν αἰτίαν) ἡ φωνή τοῦ αἵματος τῶν πρότερον φονευθέντων *Τανταλιδῶν* εὐρίσκει ἐκδίκησιν (ἱκανοποίησιν) πλήττουσα τοὺς οἴκους (τὴν ἐκάστοτε ἐπερχομένην γενεάν τῶν *Τανταλιδῶν*, νῦν δὲ τὸν Ὀρέστην)· *ἀντιπάλους ποινάς δίδωμι* 446 πληρῶνα σωστά, με ἀνάλογον τιμωρίαν, τὸ κακὸν πού ἔκαμα.

πολέσιν 1264 πολλοῖς.

πόλισμα πόλις.

πολυάνωρ πολυάνθρωπος, πολυσύχναστος· **πολυάνωρι** ἐν ξενόντι θρόνῳ (ἐνν. θῆκε) θάρση βροτοῖς θεσφάτων ἀοιδαῖς 1281 ἐντός τοῦ ἱεροῦ, ὅπου συρρέουν πάμπολλοι ξένοι, ἐνέβαλεν εἰς τοὺς θνητοὺς πίστιν εἰς τοὺς (ἐμμέτρος) χρησμούς.

πολύθυρος 727 ἦτο ἡ ἐπιστολή ἡ ἀποτελουμένη ἐκ πολλῶν πινακίδων, αἵτινες ἐκαλοῦντο θύραι ἢ θυρίδες ἢ πτυχαί.

πολυόρνιθος ὁ ἔχων πολλοὺς ὄρνιθας (πτηνά)· **πολυόρνιθος** αἶα,

λευκὰ ἀκτὰ 435 εἶναι ἡ Λευκὴ (σήμερον Φιδονήσι), ἐρημόνησος ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ ἀπέναντι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰστροῦ (Δουνάβεως). Ἐκλήθη Λευκὴ διὰ τὸ χρῶμα τῶν βράχων τῆς ἡ, κατ' ἄλλους, διὰ τὰ λευκὰ πτηνὰ, τὰ ὅποια ἐν μεγάλῳ ἀριθμῷ διέμενον ἐπ' αὐτῆς. Ἐλέγεται ἐπίσης Νῆσος ἡ Δρόμος τοῦ Ἀχιλλέως (ὁ Εὐριπ. ποιητικῶς) : Ἀχιλλῆος δρόμους καλλισταδίους τὸ ὠραῖον στάδιον, ὅπου ἐγυμνάζετο ὁ Ἀχ. μετὰ τὸν θάνατόν του. Βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς ἐλατρεύετο εἰς τὴν ἀπέναντι τῆς νήσου περιοχὴν, ὅπου εὐρέθη καὶ βωμὸς πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἰδρυμένος. Τὸ τὰν πολυόριθθον ἐπ' αἶαν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἐπέρασαν, τὸ ὅποῖον ἐννοεῖται καὶ ἐνταῦθα ἐκ τοῦ στίχου 424. Ὁ Χορὸς διερωτᾶται : πῶς ἐφθασαν οἱ ξένοι ἐκ τοῦ Βοσπόρου εἰς τὴν χώραν τῶν Ταύρων ; παρέπλευσαν τὴν Θράκην (παρ' ἄλιον αἰγιαλὸν 425) ἢ ἐπλευσαν ἀνατολικώτερον (ἄξειον κατὰ πόντον 438) μὲ εὐνοϊκὸν ἄνεμον (πλησιεστίοισι προαῖς 430), νότιον ἢ δυτικὸν (αὔραις σὺν νοτιάις ἢ πνεύμασι Ζεφύρου 433 - 434), καὶ ἀφήσαντες ἀριστερὰ τῶν τὴν Λευκὴν ἦλθον εἰς τὴν Κριμαίαν ;

πολύπτυχος 677 πολυχάραδρος.

πομπή : σχέτλια πομπαὶ 651 μαῦρο ταξίδι (ἐνν. τοῦ Πυλάδου).

πόνημα ἔργον.

πόνος 114 ἄθλος, κινδύνευμα· πόνοι 661 ἀγῶνες, 988 βάσανα· διὰ πόνον ἄγει ὁδηγεῖ διὰ μέσου δοκιμασιῶν· 729 κίνδυνοι· βλ. πίπτω.

πορθέομαι - οὔμαι 302 καταστρέφομαι, ἀφανίζομαι.

πορθμεύω διαβιβάζω, μεταφέρω (κυρ. διὰ στενοῦ θαλασσίου πόρου ἢ ποταμοῦ), διαπορθμεύω· πορθμεύω ἵχνος 266, πόδα 936 φέρω τὸ βῆμα, βαδίζω, ἔρχομαι· τίνι λόγῳ πορθμεύετε ; 1358 μὲ ποῖαν δικαιολογίαν, μὲ ποῖον δικαίωμα, μεταφέρετε ; πορθμεύω διωγμὸν 1435 ἐπιχειρῶ καταδιώξιν· πορθμεύειν πλάτη 1445 ὥστε νὰ διασχίξῃ (τὰ νῶτα τῆς θαλάσσης) διὰ τοῦ πλοίου.

πορθμῖς ἀκάτιον, πέραςμα, σκάφος.

πόρος πέραςμα· πόρος ἄπορος 897 πέραςμα, τὸ ὅποῖον ἐφαίνετο ἀδύνατον· ἀνέλπιστος σωτηρία· 875 διέξοδος, τρόπος φυγῆς, σωτηρία· 253 θάλασσα.

πορφυρευτικὸς ὁ ἀνήκων εἰς τοὺς πορφυρεῖς ἢ πορφυρευτάς, τοὺς ἀλιεῖς τῆς πορφύρας (κογχυλίου, ἐξ οὗ ἐλαμβάνετο χρωστικὴ οὐσία)· πορφυρευτικαὶ στέγαι 263 τόπος διαμονῆς πορφυραλιέων.

πόσις ό, ό σύζυγος.

ποτάομαι - ώμαι πετώ.

ποτέ (έν έρωτήσει, π.χ. 472, 479) τάχα, άρά γε, τέλος πάντων.

πότνια σεβαστή· 463 καί 533 ή "Αρτεμις· 1123 ή "Ιφιγένεια.

πράσσω εύρίσκομαι εις μίαν κατάστασιν (καλήν ή κακήν, μέση λέξις): *πράσσονθ' ά πράσσω* 692 *άφοϋ έχω τήν τύχην που έχω· καλώς πράσσω* 1185 *εϋ πράσσω εύτυχώ· πράσσω κακώς* 353 *δυστυχώ* (βλ. *δυστηχής*): *πράσσω κοινά* (ένν. "Αργει) 668 *συμμερίζομαι τήν τύχην (του "Αργους)*.

πρέσβειρα πρεσβυτέρα.

προδίδωμι 706 *έγκαταλείπω*.

προθυμία: πολλή δέ τις *προθυμία σε τουδ' έχουσα τυγχάνει* 615 *σέ κατέχει μεγάλη επιθυμία αύτου (του θανεϊν)*.

πρόθυμον τό, 989 *προθυμία, ζωηρά επιθυμία: τό πρόθυμον έχω "Αργει γενέσθαι έχω τήν ζωηράν επιθυμίαν να έλθω εις τό "Αργος*: 1023 *τόλημ, θάρρος*.

προκαλύπτω 312 *θέτω ώς προκάλυμμα: ό Πυλάδης μή έχων άσπίδα έθεσεν ώς προκάλυμμα του "Ορέστου τάς εύπήγους ύφάς πέπλων τό καλοϋφασμένον ιμάτιόν του*.

πρόκειμαι: *τήν προκειμένην σπουδήν έχοντες* 1433 *έπειγόμενοι διά τό προκείμενον ζήτημα*.

προμηθία πρόνοια.

πρός: *πρός* δέ 548 *πρός τούτοις* δέ· *πρός* δ' *άπόλεσέν τινα με τό να άποθήνη εκείνος κατέστρεψε και κάποιον άλλον* (δηλ. έμέ).

προσάμβασις προσανάβασις: *δωμάτων προσαμβάσεις εκβησόμεθα* 97 *θα άναβώμεν και θα φθάσωμεν έως εις τό επάνω μέρος του ναού· ή εκ του εκβησόμεθα σημαίνει τό τέριμα*.

προσάντης άνωφερής, δύσκαλος, δυσάρεστος.

προσβαίνω 195 *προστίθεμαι: προσέβα* δωρ., *άπ. προσέβη*.

προσεΐω 370 *σειώ τι (εύχάριστον) ενώπιόν τινος ώς δόλωμα* (*διά να τον κάμω να έλθη πλησίον μου*), *προβάλλω, μεταχειρίζομαι ώς πρόσχημα*.

προσήκω 550 *συγγενεύω*.

πρόσπολος ό, ή, θεράπων, θεράπαινα.

προστίθημι: *προστίθημι δεσμά* 1204 *επιβάλλω δεσμά, δένω*.

προστροπή τροπή πρós τινα, προσφυγή, δέησις: *θεās τήσδε προσ-*

τροπήν ἔχω 618 τὸ χρέος μου εἶναι νὰ ἐξευμενίζω αὐτὴν ἐδῶ τὴν θεάν.

πρόσφαγμα σφάγιον, θῦμα· πρόσφαγμα θεᾶς 458 θύματα προωρισμένα διὰ τὴν θεάν.

πρόσω πόρρω, μακρὰν, πάρα πέρα, πρὸς τὰ ἐμπρός· λόγον πρόσω 839 περισσότερον ἢ ὅσον δύναται τις νὰ παραστήσῃ διὰ λόγων. Πρβλ. κρείσσον ἢ λόγισον 836, μύθων πέρα 900.

προτίθεμαι 1218 θέτω ἐνώπιόν μου· 1225 ὀρίζω ἐκ τῶν προτέρων, ἔχω τὴν πρόθεσιν, σκοπεύω.

πρότονοι οἱ, τὰ σχοινία τὰ ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ἴστοῦ πρὸς τὴν πρῶραν καὶ τὴν πρῦμνην προτεινόμενα καὶ χρησιμεύοντα πρὸς στερέωσιν αὐτοῦ, « στάντζοι », « στράλια »· 1134 βλ. ἐκπετάννυμι.

προύργου 309 προσφύρωσ (διὰ τοὺς βοσκούς).

προυφείλω ὀφείλω ἀπὸ πρίν· κάμοι τι προυφείλει κακὸν 523 καὶ μαζί μου ἔχει κάποιον ἀνεξόφλητον παλαιὸν λογαριασμόν· ἡ Ἰφιγένεια λέγει κάμοι, διότι καὶ ὁ Ὀρέστης εἶχεν εἶπει ὅτι ἡ Ἑλένη ἐπέστρεψε διὰ τὸ κακὸν ἐνὸς τῶν ἰδικῶν του, ἐνοσῶν τὸν πατέρα του.

πρῦμνηθεν ἀπὸ τὴν πρῦμνην. Ἐν 1348 ὁ Ὀρέστης καὶ ὁ Πυλάδης ἐλεύθεροι, ἐνῶ πρότερον ἦσαν δεμένοι (ἐκ δεσμῶν), ἔσταντο ἐπὶ τῆς ἀκτῆς πρὸς τὸ μέρος τῆς πρῦμνης τοῦ πλοίου.

πρυμνήσιος ὁ ἀνήκων εἰς τὴν πρῦμνην, « πρυμνίος »· κλίμακας ἤγον διὰ χειρῶν πρυμνησίας 1351 κρατοῦντες εἰς τὰς χειράς των κλίμακα ἔφερον αὐτὴν πρὸς τὴν πρῦμνην· τὸ πρυμνησίας προληπτικὸν ἐπιρρηματικὸν κατηγορούμενον· τὰ πρυμνήσια τὰ παλαμάρια ἢ σχοινία, διὰ τῶν ὁποίων δένουν τὸ ἀγκυροβολῆσαν πλοῖον ἀπὸ τὴν πρῦμνην εἰς τὴν ξηράν, « πρυμάτσες » : ἐν 1356 εἶχον μὲν λύσει τὰ πρυμνήσια, ἀλλὰ δὲν εἶχον ἀνασύρει ἀκόμη αὐτὰ εἰς τὸ πλοῖον.

πρωτόγονος 209 πρωτότοκος.

πτανός δωρ., ἀπτ. πτηνός, πτερωτός.

πτυχή δίπλα· πτυχή δέλτου 760 πινακίς ἐπιστολῆς (βλ. δέλτος)· πτυχαὶ 9 καὶ 1082 ἀνωμαλίαι τοῦ ἐδάφους, κοιλάδες.

Πυθῶν - ὦνος ἡ, ἡ θέσις ὅπου οἱ Δελφοὶ καὶ αὐτοὶ οἱ Δελφοί.

πυλωρός θυρωρός· ἡ πυλωρός (τοῦ ναοῦ) ἱερεὶα· πρβλ. κληροῦχος.

πυρόομαι - οὔμαι ῥίπτομαι εἰς τὴν πυράν, καίομαι.

πυρσός ἀνημμένη δάξ, λάμψις· ἐν 1216 φλόγες θείου, δι' οὗ ἀπελύμαινον.

πῶμα ποτόν.

ράνις σταλαγματικά· αίμακται ῥανίδες χειρῖβων 645 φονικόν (εἰς θανάτωσιν προορίζον) ῥάντισμα με ἡγιασμένον ὕδωρ.

ῥάπτω 681 σχεδιάζω, ἐξυφαίνω, μηχανορραφῶ.

ῥηγμῖν ἢ -ίς -ῖνος ἢ, ἀκτῆ.

ῥίπη (ῥίπτω) ῥίξιμον, ὁρμή· ποδῶν ῥίπη 885 πεζοπορία.

ῥόθιος ῥοχθῶν, πλαταγῶν· τὸ ῥόθιον κτύπημα τοῦ κύματος με τὴν κῶπην καὶ ὁ ἐξ αὐτοῦ κρότος· δίκροτα ῥόθια εἰλατίνης κώπης 407 εἶναι τὰ καὶ ἀπὸ τὰς δύο πλευρὰς τοῦ πλοίου κροτοῦντα κτυπήματα τῆς ἐλατίνης κώπης (αἰ δοτ. ῥοθίοις καὶ αὔραις ὀργανικαί)· 426 (καὶ ἄλλ.) κῦμα· σύντ. : ἐπὶ ῥοθίῳ Ἀμφιτοίτας.

σάλος παραχώδης κίνησις· θαλασσοταραχή· 46 σεισμός.

σαφῆς 919 εἰλικρινής.

σέβω σέβομαι, τιμῶ· σέβω τὸν προκειμένον νόμον 1189 τηρῶ τὸ κρατοῦν ἔθιμον· σέβομαι 648 μακαρίζω· τὸ τόχας μάκαρος 647 γεν. τῆς αἰτίας.

σέθεν σοῦ· πρὸς σέθεν 365 καὶ 368 ποιητ. αἴτιον.

σέλας φῶς· σέλας λαμπάδων 1224 ἀνημμένοι λαμπάδες· νοητέον (κατὰ ζεύγμα ἐκ τοῦ ἐκβαίνοντας 1222) ἐκφερόμενον.

σεμνός σεβαστός, ἱερός.

σεύομαι τίθεμαι εἰς ταχεῖαν κίνησιν, ὁρμῶ.

σημαίνω κἀνω σῆμα, φανερώνω, ἀγγέλλω, ἐκθέτω, ἀναφέρω· ὑποδηλῶ νοερώς (1233)· 1203 σύντ. : τὸ σημαίνειν τόδε ἐστὶ σὸν ἰδικόν σου ἔργον εἶναι νὰ δηλώσης (νὰ ὑποδείξῃς) τοῦτο· ἐν 1209 ἐκ τοῦ σημαεῖ (οὐχὶ ἐκ τοῦ πέμφοι) τὸ πόλει· τὰς ἐκεῖθεν σημανῶν τόχας 1410 ἵνα ἀναγγεῖλω ἐκεῖθεν τὰ ἐκεῖ συμβάντα.

σημάντρον σφραγίς· σημαντροῖσιν ἐσφραγισμένοι 1372 «σημαδεμένοι», τραυματισμένοι.

σιγώμενον ἀπόρητον.

σκηπτοῦχος ὁ κρατῶν τὸ σκῆπτρον. Ἡ Ἰφιγένεια, ὅταν μετέβαινον εἰς τὴν Αὐλίδα, ἀφῆκε τὸν Ὀρέστην σκηπτοῦχον Ἀργεῖ 235, βασιλόπουλο πρᾶωρισμένον νὰ κρατήσῃ τὸ σκῆπτρον τοῦ Ἀργεῖου.

σκήψις δικαιολογία· 122 σύντ. : οὐδεὶς μόχθος φέρει τοῖς νέοις σκῆπτρον (τοῦ μὴ μοχθεῖν, δηλ. τῆς ἀποφυγῆς τοῦ μόχθου) .

σκόλοψ ὁ, πάσσαλος· σκόλοπι πήγνυμι 1430 ἀνασκοποπίζω.

σκοπέω - ῶ (καί σκοπέομαι-οῦμαι) ἐξετάζω, ἐρευνῶ, κατασκοπεύω.

σκότος ὁ, τὸ σκότος· 1025 βλ. ἐκσφίζω.

σκῦλα λάφυρα.

σοφίσμα τέχνασμα, ἐπιπόνημα· σοφίσματα 380 « ζυπνάδες »· 1031

βλ. ἀνία.

σπάω - ῶ ἀνασπῶ, σύρω.

σπουδή βία· 1433 βλ. πρόκειμαι.

σταθμός 49 στῦλος, κίων.

στέγος τό, στέγη· οἴκων ὄντες ἐν ταυτῶ στέγει 950 ἄν καὶ ἦσαν ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην.

στείχω βαδίζω, πηγαίνω· στείχε καὶ σήμευε σὺ 1211 λέγει ὁ Θόας εἰς ἓνα τῶν ἀκολουθῶν του.

στέλλω στήνω, διευθετῶ, εὐτρεπίζω, ἀποστέλλω, συνοδεύω, μεταφέρω· ἐστείλαμεν ναῦν ποτιάν (κατηγορ.) 70 κατηρθύναμεν τὸ πλοῖον διὰ μέσου τῆς θαλάσσης.

στενάζω· ἐστενάξας τοῦτο 550 σύστοιχ. ἀντικ.

στενόπορος ὁ ἔχων στενὸν πέρασμα· τοιοῦτον ἦτο τὸ μεταξὺ τῶν Συμπληγάδων πετρῶν 888.

στερομαι καὶ στεροσκομαι καὶ στεροῦμαι· στερεῖσα 474 μυχ. παθ. ἀορ. β'. ἐν 1058· ὑποκ. τοῦ στερηθῆναι τό με εὐκόλως ἐνοοῦμενον ἐκ τοῦ τᾶμ' 1057· τὸ δὲ τᾶμ' ἐν ὑμῖν ἐστὶν ἡ τύχη μου ἐξαρτᾶται ἀπὸ αἴας.

στερρός 206 τραχύς, σκληρός· βλ. λόχιος.

στεφανόω - ῶ 1499 βλ. Νίκη.

στίβος ὁ, (στείβω πατῶ) ὁδός· 67 σύντ.: ὄρα μὴ τις βροτῶν ἐστὶν ἐν στίβῳ.

στόλος 1135 τὸ ἐξέχον μέρος τῆς πύφρας, ἔμβολον· βλ. ἐκπετάννυμι.

στόμιον στόμα, ἄνοιγμα, χαλινός (κυρίως· τὸ σιδηροῦν τεμάχιον τὸ τιθέμενον εἰς τὸ στόμα τοῦ ζῴου)· ὥσθ' αἱματηρὰ στόμι' ἐπεμβαλεῖν ἐμοὶ 935 (ναί, τόσον) ὥστε μοῦ ἔβαλον χαλινόν, πού μ' ἔκανε νά μπτόνω.

στομόω - ῶ φιμώνω, φράττω· δειναῖς ἐχίδναις εἰς ἐμ' ἐστομωμένη 287 κατευθύνουσα ἐναντίον μου τὰς φοβεράς ἐχίδνας, μὲ τὰς ὁποίας εἶναι ὀπλισμένη (περιπεφραγμένη).

Στρόφιος βασιλεὺς τῆς Φωκίδος, γαμβρός ἐπ' ἀδελφῇ τοῦ Ἀγαμ.

στυγέω - ὦ μισῶ.

στύφλος σκληρός, τραχύς.

σύγγονος ὁ, ἡ, ἀδελφός, ἀδελφή.

συγκυναγός σύντροφος εἰς τὸ κυνήγιον.

συγκυρέω - ὦ συμπίπτω, συμβαίνω.

συγχωρέω - ὦ μέλλ. -σομαι (741), βαίνω πρὸς τὸ ἴδιον μέρος, συναντῶμαι, συγκρούομαι· ἐν 741 συμφωνῶ, παραδέχομαι· *δισσαῖ* (= δύο) *συγχωροῦσαι πέτραι ἀξείνου πάτον* 124 εἶναι αἱ Συμπληγάδες, αἱ ὅποσαι κατὰ τὸν μῦθον ἔμειναν ἀκίνητοι ἀφ' ἧς διήλθε διὰ μέσου αὐτῶν ἡ Ἀργώ· ὁ Εὐριπίδης μὲ ποιητικὴν ἐλευθερίαν τὰς φαντάζεται (ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ) εἰς τὸν Κυμμέριον Βόσπορον, ἐνῶ συνήθως τὰς ἐτοποθέτουν εἰς τὸν Θρακικὸν Βόσπορον.

συθεῖς μτγ. παθ. ἄορ. τοῦ *σεύομαι* τίθεμαι εἰς ταχεῖαν κίνησιν, ὁρμῶ.

συλάω - ὦ κλέπτω, στερωῶ· συντάσσεται μὲ δύο αἰτιατικάς.

συλλήπτωρ βοηθός, συνεργός.

συμβαίνω: ἅπαντα *συμβαίη* καλῶς 1055 «εἴθε ὅλα νὰ πᾶνε καλά». Ὁ Ὅ. ἤρχισεν ἐκφράζων τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ ἐπιχείρησις των θὰ ἐπιτύχη (τὰ δ' ἄλλα ἴσως...), ἀλλὰ διακόψας ἑαυτὸν ἐκφράζει τὸ αὐτὸ ὡς εὐχὴν.

συμβάλλω 55 ἐξηγῶ, κρίνω.

συμμοχθέω - ὦ συμμερίζομαι τοὺς μόχθους, τοὺς ἀγῶνας.

συμπλέω εἶμαι συνταξιδιώτης, ἀπλοῦς ἐπιβάτης.

συμφορὰ γεγονός, περίστασις· *ποῖα συμφορᾶ*; 549 ὑπὸ τίνας περιστάσεις; ἀπὸ τί; *συμφοραὶ* 850 περιπέτεια.

σύναιμος ὁμαίμος (ὁ ἰδέ).

συναντῶν - ὦ: μὴ *συναντῶεν φόνω*; 1210 διὰ νὰ μὴ συναντοῦν τοὺς φονεῖς; εὐκτική, διότι τὸ νόημα εἶναι κυρίως: ὁ ἄγγελος πρέπει νὰ δηλώσῃ εἰς τοὺς πολίτας ὅτι διετάχθη (παρωχ. χρόνος) ἡ ἐντὸς τῶν οἰκιῶν παραμονή, διὰ νὰ μὴ κτλ.

συναποκάμνω ἀποκάμνω ὁμοῦ, συγχρόνως· 1371 βλ. *ξυνάπτω*.

συνάπτω ἐνώνω· ἐν 375 ἡ Ἴφ. οὐ συνῆψε *στόμα κασιγνήτη* (κυρ. στόματι κασιγνήτης) δὲν τὴν ἐφίλησεν· ἐν 59 ἐφαρμόζω, σχετίζω, ἀποδίδω.

συνδοκέω - ὦ φαίνομαι ὁμοίως εὐλογος· *συνδοκεῖ* (ἀπρόσ.) ὑπάρχει ἡ αὐτὴ γνώμη· σοὶ *συνδοκεῖν* *χρεῶν* 71 πρέπει νὰ συμφωνήσης μαζί μου.

συνδρομάς ἢ συντρέχουσα, συγχωροῦσα 124, συμπληττομένη: πέ-
τραι συνδρομάδες 421 αἱ Συμπληγάδες.

συνεκπονέω - ᾧ συμπράττω, βοηθῶ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν.

συνεκτραφεῖς τῷ Ὁρέστῃ εἶναι ὁ Πυλάδης (709), διότι ὁ Ὁρ-
ἀνετράφη ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τοῦ Στροφίου, ἀποσταλεῖς εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῆς
Ἡλέκτρας μετὰ τὸν φόνον τοῦ πατρὸς των.

συνερείδω συσφίγγω: οἶδε χωροῦσι δίδυμοι συνερεισθέντες χέρας
δεσμοῖς 456 νά, ἔρχονται οἱ δύο, ἔχοντες τὰς χεῖρας σφικτὰ συνδεδε-
μένες (ἐνν. ὀπίσω ἀπὸ τὴν ῥάχιν) με δεσμά. Διεσώθησαν σαρκοφάγοι,
ἐπὶ τῶν ὁποίων εἰκονίζεται ἡ σκηνὴ αὕτη: Σκύθης με ἀσιατικὴν περι-
βολὴν ὀδηγεῖ τὸν Ὁρέστην καὶ τὸν Πυλάδην εἰς τὴν Ἰφιγένειαν, ἢ
ὁποῖα ἵσταμένη πλησίον τοῦ ἀγάλματος τῆς Ἀρτέμιδος τοὺς παρατηρεῖ
ἔχουσα συμπεπλεγμένας τὰς χεῖρας: ὀπισθεν τοῦ ἀγάλματος ἀνθρωπίνῃ
κεφαλῇ ἐμπεπηγμένη εἰς κλάδον πεύκης.

σύνοδος συναπάντημα: κινᾶναι σύνοδοι θαλάσσης 392 εἶναι ὁ Βόσ-
πορος, ὅπου γίνεται ἡ σύνοδος τῶν ὑδάτων τοῦ Εὐξείνου καὶ τῆς Προ-
ποντίδος. Κατὰ τὸν μῦθον ὠνομάσθη Βόσπορος, διότι ἐπέρασεν ἐκεῖθεν
ἡ βοῦς (βοῦς πόρος), δηλ. ἡ κόρη τοῦ βασιλέως τοῦ Ἄργους Ἰνάχου
Ἰῶ, ἣτις μεταμορφωθείσα ὑπὸ τῆς ζηλοτύπου Ἥρας εἰς ἀγελάδα καὶ
ὑπὸ οἴστρου (βλ. λέξι) ἔλαυνομένη περιεπλανᾶτο, μέχρις ὅτου εὔρε
τὴν ἡσυχίαν τῆς εἰς τὴν Αἴγυπτον.

συνομαίμων = ὁμαιμος (ὁ ἰδέ).

συντίθημι θέτω μαζί: συντίθημι εἰς ἔν 1016 συνδυάζω.

σύντροφος ὁ ὁμοῦ τραφεῖς. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 1149 βλ. *δυσδαι-
μονία*.

σφαγεῖον ἀγγεῖον εἰς ὃ ἔρρεε τὸ αἷμα τῶν σφαζομένων ζώων: ἐς
χέρονιβάς τε καὶ σφαγεῖα 335 διὰ νὰ βαντισθοῦν με ἡγιασμένον ὕδαρ
καὶ νὰ σφαγοῦν.

σφέ, αἰτ. τοῦ σφεῖς, αὐτοῦς, αὐτάς (παρὰ τοῖς πραγματοῖς καὶ ἐνικοῦ
ἀριθμοῦ).

σχέτλιος δυστυχής, ἄθλιος: σχέτλιοι πομπαὶ 651 « μαῦρο ταξίδι »
(ἐνν. τοῦ Πυλάδου).

σχῆμα 246 περιβολή.

τάμα ἐν 1195 ἔχει δύο σημασίας: α') τὰ ἱερατικά μου καθήκοντα
(οὕτως ἀντικλιμαβάνεται αὐτὸ ὁ Θόας), β') τὸ σχέδιον τῆς φυγῆς μου.

τάνοντα τὰ ἐνόντα.

Ταντάλειος ὁ ἀνήκων εἰς τὸν Τάνταλον καὶ (τὸ ἐπίθ. ἀντὶ τοῦ πατρωνυμικοῦ *Τανταλίδης*) ὁ υἱὸς τοῦ Ταντάλου· προβλ. *Ἀγαμεμνόνειος*, *Τυνδαρεία*.

Τάνταλος βασιλεὺς τῆς Φρυγίας, πατὴρ τοῦ Πέλοπος. Κατὰ τὸν μῦθον καλέσας εἰς γεῦμα τοὺς θεοὺς παρέθεσεν εἰς αὐτοὺς φαγητὸν παρασκευασθὲν ἀπὸ τῆς σάρκας τοῦ υἱοῦ του, τὸν ὅποσον εἶχε σφάζει. Ἄλλ' οἱ θεοὶ (πλὴν τῆς Δήμητρος) τὸ ἀντελήφθησαν καὶ τὸν μὲν Πέλοπα ἐπανάφεραν εἰς τὴν ζωὴν, τὸν δὲ Τ. κατεκρήμνισαν εἰς τὸν Τάρταρον τὰ *Ταντάλου* θεοῖσιν ἐστιάματα 387 τὸ ὑπὸ τοῦ Τ. εἰς τοὺς θεοὺς παρατεθὲν γεῦμα· τὸ ἐστιάματα ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ ἠσθῆναι βοοῦ παιδὸς (388), ὑποκείμενον δὲ τοῦ ἠσθῆναι ἐννοεῖται τὸ θεοῦς.

τάπιχώρια 280 τὰ ἐπιχώρια, τὰ θυσιαζόμενα κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου.

ταραγμὸς σύγχυσις.

ταρβέω - ὦ φοβοῦμαι.

ταρσὸς τὸ πλατὺ μέρος τῆς κώπης καὶ αὐτὴ ἡ κώπη· 1346 βλ. *πίτυλος*.

τάσσομαι· ποῦ πόνον τετάξεται ἡμῖν ; 1064 εἰς ποῖον σημεῖον τοῦ ἀγῶνος θὰ τὸν τοποθετήσωμεν ; τί ἔργον θὰ τοῦ ἀναθέσωμεν ;

Ταυρικὴ (*χθών*) ἡ χώρα τῶν Ταύρων.

Ταῦροι λαὸς σκυθικὸς κατοικῶν τὴν Ταυρικὴν χερσόνησον, τὴν σημερινὴν Κριμαίαν.

Ταυροπόλος ἐπωνύμιον τῆς Ἀρτέμιδος. Πρὸς τιμὴν τῆς θεᾶς ἐτελοῦντο εἰς τὰς Ἀραφρινίδας Ἄλὰς τῆς Ἀττικῆς τὰ *Ταυροπόλια*. Ὁ Εὐρ. νομίζει (1454) ὅτι τὸ *Ταυροπόλος* παράγεται ἐκ τῶν λέξεων *Ταυρικὴ* καὶ (*περὶ*) *πολῶν* ἡ ἐτυμολογία αὕτη δὲν εἶναι βεβαίως δυνατὸν νὰ εἶναι ὀρθή, ἀλλὰ καὶ σήμερον δὲν εἶναι ἀσφαλῶς γνωστὸν πόθεν παρήχθη ἡ λέξις· (ἀρχικῶς ἐσήμαινεν ἴσως : ἡ ὀχυρὸς ἐπὶ ὀχλήματος συρομένου ὑπὸ ταύρων ἢ ἡ θηρεύουσα ταύρους ἢ ἡ προκαλοῦσα ταυρομαχίας).

τάφ' 540 τὰ ἀπό.

τέγγω βρέχω.

τεκνόομαι - οὔμαι τίκτω· βλ. *Χθών*.

τέκος τό, τέκνον.

τεκταίνομαι 951 *μηχανεῖομαι*, *τεχνήντως* καθιστῶ.

τελευταῖα δωρ., ἀπτ. *τελευτή*, τέλος· ἅ δ' ἐπ' αὐτοῖσι *τελευταί τῖς* (ἔνν. ἔσται) ; 873 ἔπειτα δὲ ἀπ' αὐτὰ ποῖον θὰ εἶναι τὸ τέλος ;

τέρψις : ἐς *τέρψιν* εἶμι 797 θὰ ἀπολαύσω τῆς *τέρψεως*.

τεῦχος τό, ἀγγεῖον.

τέχνη 53 ἔργον, ἀξίωμα· *τιμῶ τήρδε τέχνην* ξενοκτόνον ἀσκῶ αὐτὸ τὸ ἔργον μου, τὸ ὁποῖον συνίσταται εἰς τὸ νὰ θυσιάξω τοὺς ξένους (κυρ. νὰ ἐκτελῶ τὰ προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας)· *τέχναι* 24 δόλοι, τεχνάσματα· Ὁδυσσεὺς *τέχναι*, διότι τοῦ Ὀδ. ἐπινόησις ἦτο νὰ καλέσουν τὴν Ἴφ. εἰς τὴν Αὐλίδα ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι θὰ τὴν ἐνύμφευσον μὲ τὸν Ἀχιλλέα, ἐνῶ ἐπρόκειτο νὰ τὴν θυσιάσουν· *τέχνην θέμενος* 712 δόλω χρησάμενος.

τέχνημα 1355 *τέχνησμα*.

τηλόσε μακράν.

τηλύγετος ὁ εὐρισκόμενος πολὺ μακράν τῆς πατρίδος του.

τημελέω - ῶ φροντίζω· (παρ' ἡμῖν *σύνηθες τὸ ἀτημέλητος*).

τίθημι : *τίθημι ἴχνος ποδός* 752 *πατῶ τὸ πόδι μου· τίθεμαι παρ' οὐδὲν* 732 *παρμελῶ· εὐ τίθεμαι τὸ ἔμμαντοῦ* 1003 *τακτοποιῶ τὴν ὑπόθεσιν μου· σύντ. : σὺ τύχους ἂν νόστον θέμενος τὸ σαντοῦ εὐ*.

τιμή : *τιμὰς ἔχω* 748 ἔχω τὸ ἀξίωμα (τῆς ἱερείας).

τιμωρέω - ῶ (μετὰ δοτ.) βοηθῶ, ἱκανοποιῶ· *τιμωρέομαι* - οὔμαι (μετ' αἰτιατ.) *τιμωρῶ*, ἐκδικοῦμαι.

τίνω πληρῶν· *δίκας τίνω* 339 *τιμωροῦμαι· τίνομαι* (ἀόρ. *ἔτεισάμην* 78) *λαμβάνω ἐκδίκησιν*.

τλάμων δωρ., ἀπτ. *τλήμων*, τάλας, δυστυχής.

τλήσομαι μέλλ. ῥήματος μὴ ἀπαντῶντος ἐν τῷ ἐνεστώτι, ἀόρ. ἔτλην, παρακείμεν. *τέτληκα· τὰ δεινὰ τλήσεται* 617 θὰ κάμῃ αὐτὸ τὸ φοβερὸν τόλμημα.

τόκος τοκετός· *τόκοις βαρύνεται* 1228 εἶναι ἔγκυος.

τριγλυφος ἐπίθ. ὁ ἔχων τρεῖς γλυφάς· ὡς οὐσιαστ. ἡ *τρίγλυφος* καὶ τὸ *τρίγλυφον* μάρμαρον ἔχον γλυφὰς παραλλήλους καὶ τιθέμενον ὑπὲρ τὸ ἐπιστύλιον τῶν δωρικοῦ ῥυθμοῦ ναῶν· μεταξὺ τῶν τριγλύφων, αἵτινες κατὰ τοὺς παλαιστάτους χρόνους ἦσαν τὰ ἄκρα τῶν δοκῶν, ἔμενον κενά, ὅπαι· ἀργότερον ἐκαλύφθησαν διὰ πλακῶν, αἵτινες ἐκλήθησαν *μετόπαι*.

τροχήλατος ὁ ἐπὶ τροχῶν ἐλαυνόμενος· *μανία τροχήλατος* 82 ἀναγκάζουσα τὸν ὑπ' αὐτῆς κατεχόμενον νὰ τρέχῃ ταχέως.

τυγχάνω 1321 ἐπιτυγχάνω· βλ. θαῦμα.

Τυνδαρεία ἡ ἀνήκουσα εἰς τὸν Τυνδάρεων καὶ (τὸ ἐπίθετον ἀντὶ τοῦ πατρωνυμικοῦ *Τυνδαρίς*) ἡ κόρη τοῦ Τυνδάρεω· ἐν 5 ἡ Κλυταιμήστρα· πρβλ. Ἀγαμεμνόνειος, Ταυτάλειος.

τύχη: τὰς τύχας τίς οἶδ' ὅτω τοιαῖδ' ἔσονται; 475 τίς οἶδεν ᾧ τινι αἱ τύχαι ἔσονται τοιαῖδε; τὸ τὰς τύχας κατὰ πρόβληψιν· δὸς τῇ τύχῃ 501 ἀπόδωσέ το εἰς τὴν τύχην· μία τύχη ἔχει 1065 μία τύχη ἀναμένει· ποίας τύχας; 1209 τί πράγματα;

ὑβρίζω κάνω κατάχρησιν τῆς δυνάμεώς μου, παρεκτρέπομαι· οὐδὲν νοσοῦντας ὕβρισεν δόμους; 930 δὲν πιστεύω νὰ παρεξεστράπη εἰς αὐθαιρεσίας ἐναντίον τοῦ εἰς κακὴν κατάστασιν εὐρισκομένου οἴκου.

ὑδραίνω βρέχω, χύνω, ῥαντίζω. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 159 κ.έ. βλ. κρατήρ.

ὑλοφορβός ὁ εἰς τὰ δάση βόσκων.

ὑμέναιος τραγουδι τοῦ γάμου.

ὑπείκω ὑποχωρῶ, φεύγω· τὸ νῦν ὑπεῖκον 327 τὸ τμήμα (τῶν βροσκῶν), τὸ ὅποιον εἶχε πρότερον ἀποσυρθῆ.

ὑποπτεύω 1036 μαντεύω.

φάος φῶς· βλέπω φάος 674, ὄρω φάος 564 ζῶ· πρβλ. 608.

φάραγξ χάσμα, ῥήγμα.

φᾶρος τό, ὕφασμα· καλύπτρα· 1150 βλ. γένος.

φάσγανον ξίφος· βάλλω φ. 785 καταφέρω, ἐμπήγω.

φάσματα 42 ὄνειρα. Οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον ὅτι ἡ ἔκθεσις (ἀφήγησις) τῶν ὀνείρων των εἰς τὸν ἥλιον καὶ τὸν καθαρὸν ἀέρα ἦτο ἀποτροπή (ἄκος) τοῦ ἐξ αὐτῶν ἐνδεχομένου κινδύνου. Ὁ Εὐρ. χρησιμοποιεῖ τὸ ἔθιμον τοῦτο, διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἐξοδὸν τῆς Ἴφ. ἐκ τοῦ ναοῦ.

φαῦλον τό, φαυλότης, κακοῦργα ἐνστικτα· ἐς τὴν θεάν τὸ φαῦλον ἀναφέρω 390 εἰς τὴν θεάν προσάπτω κακοῦργα ἐνστικτα.

φαῦλος 305 ἀνίκανος.

φέρομαι προσπαθῶ νὰ ἀποκτήσω· φέρομαι βάρος ὄλβου 416 κυνηγῶ τὰ μεγάλα πλοῦτη.

φεύγω 512 εἶμαι φυγᾶς (βλ. ἐκόν): 1004 ἀποφεύγω, παραιτοῦμαι ἐκ φόβου· σύντ.: οὐ μὴν φεύγω γέ τι (οὐδὲν ἄλλως παραιτοῦμαι τοῦ τολμήματος), οὐδ' εἰ χρεῶν με θανεῖν σώσασάν σε.

φθάνω προφθάνω, προλαμβάνω· ἔφθης με μικρὸν 669 «ἀπὸ λίγου

μ' ἐπρόλαβες », « αὐτὸ θὰ ἔλεγα κι' ἐγὼ τώρα »· φθάσας λέγεις 669 προλαβὼν λέγεις.

φθονέω-ῶ ἀποκρύπτω ἐκ φθόνου· τί φθονεῖς τοῦτο; 503 τί σέ πειράζει τὸ νὰ πῆς;

φιλοικτίρμων ψυχοπονετικός.

φιλόπλουτος 411 βλ. αἶξω.

φιλότης φιλία (ἐσμέν ἀδελφῶ) φιλότητί γε εἴμεθα ἀδελφοὶ κατὰ τὴν φιλίαν, ἀδελφικοὶ φίλοι.

φιλόφρων φίλα φρονῶν, φίλικῶς διακείμενος.

φίλτρον μέσον διεγείρον τὴν ἀγάπην, θέλγητρον· φίλτρον τι 1182 κάτι εὐχάριστον.

Φινεΐδης ἀπόγονος τοῦ Φινέως, βασιλέως τοῦ Σαλμυδησοῦ τῆς Θράκης· αἱ ἀκταὶ τῶν Φινεΐδων 442 ἐξετείνοντο παρὰ τὸν Εὐξείνιον ἀπὸ τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου μέχρι τῆς Θυριάδος ἄκρας (σήμερον Νιάδα) καὶ ἦσαν ἀπανοὶ, ποτὲ δὲν ἠσύχαζον ἀπὸ τὴν τρικυμίαν.

φόβος 1037 βλ. ὄσιος.

φόνος 1230 μίασμα ἐκ φόνου.

φράζω 1267 ἀποκαλύπτω· βλ. δυοφερός.

φροιμιάζομαι προσιμιάζομαι, λέγω τὸ προίμιον· τί φροιμοιάξῃ νεοσχμόν; 1162 τί δυσάρεστα νέα προμηγνέει τὸ προίμιόν σου;

φρονέω - ῶ· φρονῶ εὐ 353 εἶμαι εὐνοϊκῶς διαθεθειμένος, συμπαθῶ. βλ. δυστεχής· φρονῶ μέγα 503 μεγαλοφρονῶ, εἶμαι ἀλαζών.

φροντιστέον δεῖ φροντίζειν· 467 σύντ. : φροντιστέον μοι πρῶτον ὡς τὰ τῆς θεοῦ ἔχη καλῶς ὅπως τὰ τῆς λατρείας τῆς θ. ἐκτελῶνται καλῶς.

φροῦδος (πρὸ ὁδοῦ) ὁ ἀπελθὼν καὶ ἄφαντος γενόμενος· βεβῶσι φροῦδοι 1289 « ἐφυγαν καὶ πάνε »· φροῦδος σὺθεῖς 1294 ἐφυγε βιαστικά.

φῶς : ὄρω φῶς 608 ζῶ· πρβλ. 564 καὶ 674.

φωσφόρος δηλ. φῶς (πυρσόν) κρατούσα, θεὰ εἶναι ἢ Ἄρτεμις ὡς προσωποποιήσις τῆς σελήνης.

χαλάω - ῶ χαλαρώνω· χαλῶ κλήθρα 1304 ἀνοίγω τὴν θύραν.

χάρις : χαλῶ χάριν 14 χαρίζομαι, προξενῶ εὐχαρίστησιν· τίθειαι χάριν 602 καταθέτω εὐεργεσίαν, διὰ νὰ δύναμαι νὰ εἰσπράξω εὐγνωμοσύνην· χάριν ἐμήν 1444 πρὸς χάριν μου· 631 βλ. λείπω.

χείρ : ἐς χεῖρας ἦλθε 941 ἔλαβε τὴν λύσιν του διὰ τῶν χειρῶν μου, « δόθηκε νὰ τὸ λύσω ἐγώ ».

χειρόμαι - οὔμαι κάτω υποχείριον, κυριεύω.

χερνίπτομαι βαντίζω με ήγιασμένον ὕδωρ.

χέρνιψ ή, ὕδωρ διὰ νίψιμον τῶν χειρῶν· συχρὸν ἐν τῷ πληθ. χέρνιβες ήγιασμένον ὕδωρ, ήγιασμός δι' ήγιασμένου ὕδατος· 643 βλ. *ῥανίς*.

χθόνιος ὁ ἀνήκων εἰς τὴν χθόνα, τὴν γῆν· *μαντεῖον Χθόνιον* 1247 *μαντεῖον τῆς Χθονός, τῆς Γαίας*.

χθών - χθονός ή, γῆ.

Χθών ή γῆ ὡς θεά, ή Γῆ, ή Γαῖα· *νόχια Χθών ἐτεκνώσατο φάσματ' ὄνειρων* (ἄρσ.) 1263 ή Χθών ἐγέννησε τὰς νυκτερινὰς ὕπτασις τῶν ὄνειρων, δηλ. συνέστησε τὴν ὄνειρομαντείαν, ἔδρυσεν ὄνειρομαντεῖον. Ἡ Χθών ἐπραξε τοῦτο, ἵνα ἀνταγωνισθῆ τὸ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος. Οἱ προσερχόμενοι εἰς τὰ ὄνειρομαντεῖα κατεκλίνοντο εἰς σκοτεινὰ ὑπόγεια καὶ ἀπὸ τὰς μυστηριώδεις φωνάς, τὰς ὁποίας ήκουον, συνήγον συμπεράσματα περὶ τοῦ μέλλοντος, ή ἐμφανιζόμενος εἰς αὐτούς, ἐνῶ ἔκοιμῶντο, ὁ θεὸς ἔδιδε τὸν χρησμόν.

χιλιοναύτας δωρ., ἀπ. *χιλιοναύτης*, ὁ συγκείμενος ἐκ χιλίων νεῶν (λέγεται καὶ *χιλιόνας*)· *κλεινὰ κώπια χιλιοναύτας μυριοτευχῆς* 141 *ἐνδοξος στόλος χιλίων νεῶν καὶ φέρων μυρίους ἐνόπλους*.

χοαί προσφορὰ ὑγρῶν (συνήθως μέλιτος, οἴνου, ὕδατος) πρὸς νεκρούς. Ἐν 61 ή Ἰφιγένεια εὕρισκαμένη ἐν Ταύροις (*παρούσα*) προσφέρει χοάς πρὸς τιμὴν τοῦ ἀδελφοῦ μακρὰν κειμένου (*ἀπόντι*).

χοήρης ὁ χρησιμεύων εἰς τὴν ἐορτὴν τῶν Χοῶν· *χοῆρες ἄγρες Παλλάδος τιμῶν λεῶν* 960 ὅτι δηλ. ὁ λαὸς τῆς Παλλάδος τελεῖ « τὴν ἐορτὴν τοῦ χοήρου ἀγγους », δηλ. τὴν ἐορτὴν, καθ' ἣν ἕκαστος Ἀθηναῖος ἔχει ἐνώπιόν του ἀγγεῖον περιέχον ἓνα χοῦν ἀκράτου οἴνου καὶ πίνει ἐξ αὐτοῦ. Ἡ ἐορτὴ αὕτη, οἱ Χόες, ήτο ή δευτέρα ἡμέρα τῶν Ἀνθεστηρίων, Διονυσιακῆς ἐορτῆς, ήτις ἐτελεῖτο κατὰ τὸν μῆνα Ἀνθεστηριῶνα (κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀνοίξεως) καὶ διήρκει ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας· κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην ἡμέραν ὁ λαὸς συνηθροῖζετο εἰς χῶρον ἱερὸν τοῦ Διονύσου καὶ, ἀφοῦ ἔτρωγον, ἐγένετο ἀγὼν οἴνοποσιας· ὁ πρῶτος κενώσας τὸ χοῆρες ἄγγος (χοῦς = 3,28 λίτραι, 1 ὀκ. καὶ 64 δράμια) ἐλάμβανεν ὡς βραβεῖον ἀσκὸν οἴνου. Κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῶν Ἀνθεστηρίων, τὴν *Πιθοιρίαν*, ήνοιγον πίθους νέου οἴνου, κατὰ δὲ τὴν τρίτην, τοὺς *Χύτρος*, προσέφερον εἰς τὸν Διόνυσον καὶ τὸν Χθόνιον Ἐρμῆν σπόρους καὶ ἄνθη ἀπὸ ἀγγεῖα, τὰ ὁποῖα ἐλέγοντο *χύτροι*. Ὁ περὶ τῆς φιλοξενίας τοῦ Ὁρέστου μῦθος εἶναι αἰτιολογικός, ἐπενοήθη δηλ. πρὸς ἐρμηνείαν τοῦ ἐθίμου.

χόρτος τόπος περιφραγμένος, περίβολος, κήπος (λατ. hortus)·
Ἐυρώπια χόρτων εὐδένδρων 134 ἢ ἔχουσα κήπους με ὠραῖα δένδρα·
 ἢ γεν. ἀντὶ ἐπιθέτου.

χραίνω μολύνω.

χρεῶν τό, ἡ ἀνάγκη, τὸ μοιραῖον. Πρὸς τὸν στίχον 1486 (τὸ *χρεῶν*
σοῦ τε καὶ θεῶν κρατεῖ) πρβλ. τὸ τοῦ Σιμωνίδου: ἀνάγκα δ' οὐδὲ θεοὶ
 μάχονται.

χρήζω ἔχω χρεῖαν, ἐπιθυμῶ, ἐπιζητῶ.

χρήματα 756 ἀποσκευαί, φορτίον.

χρήσας 78 χρησιμοδοτήσας, με τὸν χρησμὸν τοῦ μοῦ ἔδωσες, μτχ.
 ἄορ. τοῦ *χράω*.

χρηστήριον (βλ. προηγουμένην λέξιν) -μαντεῖον.

χρονίζω χρονοτριβῶ, ἀργοπορῶ.

χρόνος: *χρόνω* 1336 ἔπειτα ἀπὸ πολλήν ὥραν.

χρυσήρης χρυσοστόλιστος.

χὺμῖν καὶ ὕμῖν (κράσις): 1299 βλ. *μέτεστι*.

χωρέω - ὦ προχωρῶ· *ἐχώρει στόμια* 1392 προυχώρει πρὸς τὴν ἐξο-
 δον τοῦ λιμένας.

χωρίζω: *τούτου χωρισθεῖσ(α)* 1002 ἐὰν χωρισθῶ ἀπὸ αὐτὸ (τὸ
 ἄγαλμα), δηλ. ἐὰν μόνον τοῦ ἀγάλματος ἢ μεταφορᾶ εἰς τὸ πλοῖον
 κατορθωθῇ.

χῶσον 702 προστακτ. ἄορ. τοῦ *χῶω* χέω εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, συσσω-
 ρεῶ, σχηματίζω ὕψωμα (τύμβον) διὰ συσσωρεύσεως χώματος.

ψεύδομαι 711 ἀπατῶ.

ψῆφος 945 καὶ 969 δικαστήριον (μετων.)· *ὄσια ψῆφος* 945 ἱερὸν
 δικαστήριον. Πρόκειται περὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὅστις ἰδρύθη κατὰ
 τὴν παράδοσιν Ἄρει, διὰ τὸν Ἄρ. διὰ τὰ δικασθῆ ὁ Ἄρ., ὅταν ἐφόνευσε
 τὸν υἱὸν τοῦ Ποσειδῶνος Ἀλιφρόθιον· τοῦτο εἶναι τὸ *χερῶν μίασμα*
 946 φονικὸν μίασμα. Ἡ ὀρθὴ ἐτυμολογία τῆς λ. Ἄρειος εἶναι ἐκ τοῦ
 Ἄραι (Εὐμενίδες), ὧν ὑπῆρχεν ἱερὸν (ἄντρον) ὑπὸ τὸν βράχον.

ψόγος 686 κακογλωσσία.

ψόφος θόρυβος, κτύπος, ἤχος.

ψυχορραγῆς ψυχορραγῶν, ψυχομαχῶν.

ὠδῖς - ἴνος ἢ, συνήθως εἰς τὸν πληθ. *ὠδῖνες* πόναι τοῦ τοκετοῦ. Ἐν

1102 φίλη ὠδὶς τῆς Λητοῦς, δηλ. γλυκεῖαι ἀναμνήσεις τῆς ὥρας τοῦ τοκετοῦ της, εἶναι τὸ περιβάλλον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔγινεν ὁ τοκετός: ὁ Κύνθος, ὁ φοῖνιξ, ἡ δάφνη, ὁ θαλλὸς τῆς ἐλαίας· κατὰ ταῦτα τὸ ὠδῖνα εἶναι παράθεσις εἰς τὰς προηγουμένας αἰτιατικὰς.

ὠῆ ἔ σύ, ἔ σεῖς.

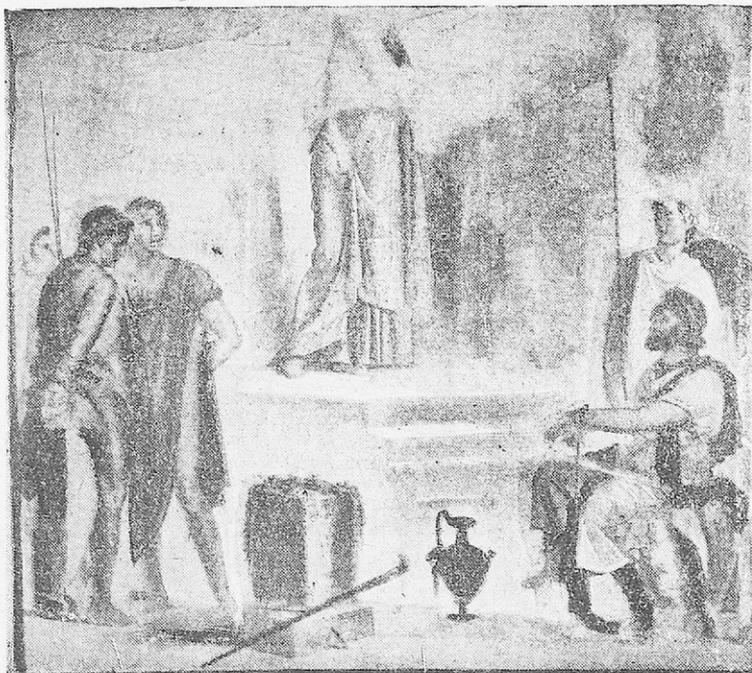
ὠκύπομπος καὶ ὠκυποπός (1137, 1427) ταχῆς.

ὠλένη πῆγος τῆς χειρός· 966 χεῖρ· ὠλέναι ἄραι 283 τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν.

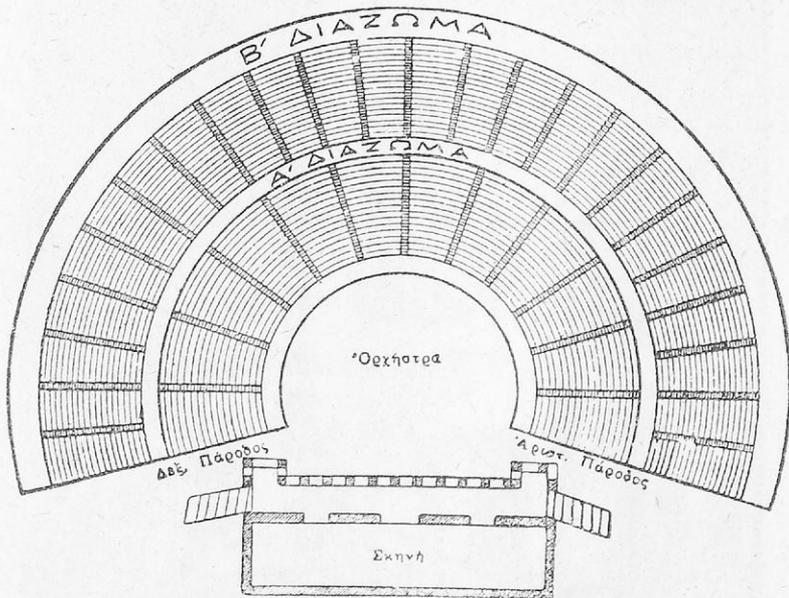
ὠς 1179 χρον. σύνδ. (μόλις)· 144, 480 αἰτιολ. (διότι)· 609 ἐπιφ. ὠς εὖ 533, 540 τὴν ὥραϊα, πόσον καλά· ὠς ἦσθον καλῶς 1180 ἀφοῦ· τόσον ὥραϊα τὸ ἀντελήφθης· ὠς εἰκότως σε πᾶσα θαυμάζει πόλις 1214 πόσον δίκαιον ἔχουν ὅλοι οἱ πολῖται πού σε θυμάζουν.

ὠσαῖατο 326 = ὠσαιτο (εὐκτ. μέσ. ἀορ., γ' πληθ., τοῦ ὠθῶ).

ὠφελον ἀορ. β' τοῦ ὀφείλω ἐν χρήσει ἐπὶ εὐχῆς μὴ ἐκπληρουμένης· ὠς μήποτ' ὠφελόν γε (ἐνν. εἰδέναι) 518 μακάρι νὰ μὴν τὴν ἐγνώριζα ποτέ· τὸ ἰδὼν (μηδ' ἰδὼν ὄναρ) ἐκ τοῦ ἐννοουμένου εἰδέναι.

Ὁ Ὀρέστης καὶ ὁ Πυλάδης εἰς τὴν χώραν τῶν Ταύρων
(Τοιχογραφία Πομπηίας)

Ἄρχαϊόν Θέατρον

ΕΥΡΥΠΙΔΟΥ ΤΡΑΓΩΔΙΩΝ

Α. Είσαγωγή . . . . . Σελ. 3

Β. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΑΔΙ

1. Κείμενον . . . . . » 31

2. Έρμηνευτικά σημειώσεις . . . . . » 87

Γ. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

1. Κείμενον . . . . . » 171

2. Έρμηνευτικά σημειώσεις . . . . . » 221

---

¹Επιμελητής εκδόσεως ΜΑΡΚΕΛ. ΜΙΤΣΟΣ (ἀπ. Δ.Σ. ΟΕΣΒ/1992/14 - 4 - 61)

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουσι τὸ κάτωθι βιβλιοσῆμον, εἰς ἀπόδει-
ξιν τῆς γνησιότητος αὐτοῦ.

Ἄντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον.
Ὁ διαθέτων, πωλὼν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ
ἄρθρου 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α 108)

ΕΚΔΟΣΙΣ Γ' / Γ', 1961 (VII) — ΑΝΤΙΤΥΠΑ 20.000 — ΣΥΜΒΑΣΙΣ 4041/20.4.61

Ἐκδόσεις — Βιβλιοδεσία Α / ΦΩΝ Γ. ΡΟΔΗ — Κεραμικοῦ 40

